पुटे.	पङ्क्तौ.	अशुद्धम्.	शुद्धम्.
८४	१५	शर्करमि	शर्करीम्
८८	१७	कत्वा	कृत्वा
९०	११	पशु	पुशु
९२	२	द्वादश-	द्वार्दश-
,,	२३	महाव्रीं	महाव्रीं
९८	१३	त्येकाद	त्येकाद
,,	१५	भुः	भुः
१०५	१	असजत	असृजत
११६	९	वर्चसीं	वर्चसी
,,	१५	द्याइति	द्याइति
,,	२५	आदित्यः	आदित्यः
१२१	१	ऋतावा	ऋतावा
१३४	१८	इन्द्राय	इन्द्राय
१६०	५	बुध्नात्	बुध्नात्
१६६	२५	सज	सृज
१६७	२२	रसः	रसः
१६९	६	छन्दांसि	छन्दांसि
१७०	२६	उद्यन्तु	उद्यन्तु
१८८	९	ऊर्ध्वम्	ऊर्ध्वम्
१९३	२०	इतिम	इतिम-
१९४	२६	यातुधा	यातुधा
१९८	२६	याज्यया	याज्यया
२००	१७	शतम्	शृतम्
२१२	१५	त्युदुंः-	त्यदुंः-
२१९	२१	ना।	नां।
२२४	१०	यत्र	यत्रं
,,	११	तत्र	तत्रं
२२६	२१	वता	वर्ता
२२८	२५	हुत्वा	हुत्वा
२३०	१२	वुभूपन्	वुभूंपन्
२३६	१६	द्युमदि	द्युमदि
२४३	१	विश्वेपाम्	विश्वेंपाम्
२४४	२४	असजत	असृजत
२५०	११	रुजन्तः	रुजन्तः
२६५	१२	वरु_	वरुण
२६६	३	भगा	भगा
२६९	१७	हनः।	हनः।
२७८	१	छन्दंस	छन्दंसा
,,	१३	वृपण्	वृपण्
२७९	२५	मितिमु	मितिंमु
२८३	१५	सा। प	सा। पृ
२८४	१८	आशाः	आशाः
२८५	२५	महित्व	महित्वे
२९३	१	विभूत	विभूत
२९४	१०	ऋत्वियः	ऋत्वियः
२९५	५	नमः	नमः
३०२	१९	जनः	जनः
३०४	१४	अनुष्टुभ	अनुष्टुभ
,,	२३	त्रिंश	त्रिंश
३०५	१६	वातः	वातः
३२२	१४	इ_	इध्रे
३३७	१७	यत्पत्	यत्पंन्
३४२	१	पूपा	पूपा
३४३	७	अधीर्ति	अधीर्ति

श्रीः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठः ॥

हरिः ओ(४)म् ॥

इषे । त्वा । ऊर्जे । त्वा । वायवः । स्थ । उपायवइत्युप-आयवः । स्थ । देवः । वः । सविता । प्रेति । अर्पयतु । श्रेष्ठतमायेतिश्रेष्ठ-तमाय । कर्मणे । एति । प्यायध्वम् । अघ्नियाः । देवभागमितिदेव-भागम् । ऊर्जस्वतीः । पयस्व

शेवधिर्यः पुमर्थानां षड्भ्यातीतविग्रहः । राद्धान्तो निगमार्थानां मोदतां स महेश्वरः ॥
पदानां कृष्णयजुषो लक्षणानि क्वचित् क्वचित् । वैद्यनाथो विलिखति सव्याख्यानि यथामति ॥

१ अस्य च प्रणवस्य "अध्यायस्य मुखे चान्ते भूत्वा विद्वानतन्द्रितः । संरक्षणाय वेदानामोङ्कारं तूच्चरेत्सदा ॥ स्रवत्यादावनुक्ते च तस्यान्ते तु विशीर्यते । आद्यन्तप्रणवौ तस्य स्यातामङ्गानि वै ततः ॥" "वेदस्योपक्रमे विद्वानवसानेऽप्यतन्द्रितः । उच्चरेत् प्रणवं ब्रह्म रक्षायै छन्दसा स्फुटम् ॥" इत्यादिशिक्षावचनैः आदावन्ते च अवश्यमुच्चारणीयत्वं, "यजुः प्रणव उच्चस्स्यात्" "मकारान्तो यजुष्युच्चः" "उदात्तो वाल्मीकेः" इत्यादिभिः उदात्तत्वं, "प्रारंभकश्चतुर्मात्रो वेदस्थस्स्यात्तदर्धकः । अध्यायान्त्योऽनुवाकान्त्यः कर्माद्यश्च त्रिमात्रिकः ॥" इत्यादिभिः चतुर्मात्रत्वं, "सविसर्गं हरिपदं प्रणवात्पूर्वमिष्यते । हरिपदे विसर्गस्य न सन्धिः प्रणवोत्तरे" इत्यनेन हरिपदपूर्वत्वञ्च निरणायि ॥

२ 'उपायवः' इति पदमिङ्ग्यम् । अत्र शिक्षा— 'प्रग्रहेङ्ग्योपसर्गान्त इति स्यादप्यसंहिते' इति । अस्यार्थः— असंहिते पदाध्ययनादौ प्रग्रहेङ्ग्योपसर्गान्ते 'ऊकारः, ओकारोऽसंहितोऽकारव्यञ्जनपरः' इत्यादिलक्षणलक्षिताः स्वराः प्रग्रहाः, विभागवन्ति पदानि इङ्ग्यानि, आ, प्र, अव, इत्यादीनि पदानि उपसर्गाः, तेषां अन्ते इति स्यात् इतिशब्दः प्रयोक्तव्य इत्यर्थः । शिक्षान्तरेऽपि— 'प्रग्रहेङ्ग्योपसर्गाणामितिशब्दः प्रयुज्यते । परस्तात्पदकालेऽप पूर्वोच्चारण एव हि' इति ॥ पूर्वोच्चारण इत्यनेन इङ्ग्यादेः द्विरुच्चारणसम्भवे पूर्वोच्चारण एव इतिशब्दप्रयोगो विधीयते । इङ्ग्यादेः द्विरुच्चारणीयत्वादिकमुक्तं शिक्षायां— 'पुनस्त्विङ्ग्य क्रमे चादिर्विरामस्थं द्विधेक्यतः' इति । अस्यार्थः— इङ्ग्यं विभागवत् पदं पुनः पुनरुक्तं स्यादित्यर्थः । पदाध्ययनादाविति शेषः । यथा । उपायवइत्युप-आयवः । आदिः पूर्वोक्ते प्रग्रहेङ्ग्योपसर्गान्त इति पदे आदिभूतः प्रग्रह इत्यर्थः । स च प्रग्रहः क्रमे क्रमाध्ययने चकारात् पुनरुक्तस्स्यादित्यर्थः । यथा । विष्णो इति विष्णो । विरामस्थं पदं क्रमाध्ययने द्विधा इतिशब्दमध्य द्विरुक्तं स्यादित्यर्थः । यथा । पाहीतिपाहि । ऐक्यतः उक्तविशेषाः प्रग्रहादयः एकपदवदुच्चारणीया इत्यर्थः ॥

३ 'प्र' इति पदं उपसर्गसंज्ञं भवति । उपसर्गाश्च परिगणिताश्शिक्षायाम्— 'प्रोपावापर्यधिव्युदुत्सुन्यन्वपाप्यत्यभिप्रति । परानिस्सं नव दशाप्युपसर्गास्स्युरत्र हि' इति ॥ अस्यार्थः— प्र, उप, अव, आ, परि, अधि, वि, उत्, सु, नि, अनु, अप, अपि, अति, अभि, प्रति, परा, निः, सं, एते नवदश एकोनविंशतिश्शब्दाः उपसर्गाः उपसर्गसंज्ञास्स्युः। उपसर्गा एते 'प्रग्रहेङ्ग्योपसर्गान्त इति स्यादप्यसंहिते' । 'प्रग्रहेङ्ग्योपसर्गाणामितिशब्दः प्रयुज्यते । परस्तात्पदकालेऽप' मित्यादिशिक्षावचनैः पदाध्ययने इतिशब्दान्ता भवन्ति ॥

तीः । प्रजावतीरिति प्रजा-वतीः । अनमीवाः । अयक्ष्माः । मा । वः । स्तेनः । ईशत । मा । अघशꣳस इत्यघ-शꣳसः । रुद्रस्य । हेतिः । परीति । वः । वृणक्तु । ध्रुवाः । अस्मिन्न् । गोपताविति गो-पतौ । स्यात । बह्वीः । यजमानस्य । पशून् । पाहि ॥ [१] इषे त्वा चत्वारिꣳशत् ॥ ❀ ❀ ॥१॥

यज्ञस्य । घोषत् । असि । प्रत्युष्टमिति प्रति-उष्टम् । रक्षः । प्रत्युष्टा इति प्रति-उष्टाः । अरातयः । प्रेति । इयम् । अगात् । धिषणा । बर्हिः । अच्छ । मनुना । कृता । स्वधयेति स्व-धया । वितष्टेति वि-तष्टा । ते । एति । वहन्ति । कवयः । पुरस्तात् । देवेभ्यः । जुष्टम् । इह । बर्हिः । आसद इत्या-सदे । देवानाम् । परिपूतमिति परि-पूतम् । असि । बर्हिः । पवृद्धमिति बर्हिः प-वृद्धम् । असि । देवबर्हिरिति देव-बर्हिः । मा । त्वा । अन्वक् । मा । तिर्यक् । पर्व । ते । राध्यासम् । आच्छेत्तेत्या-छेत्ता । ते । मा । रिषम् । देवबर्हिरिति देव-बर्हिः । शतवल्शमिति शत-वल्शम् । वीति । रोह । सहस्रवल्शा इति सहस्र-वल्शाः । [२] वीति । वयम् । रुहेम । पृथिव्याः । सम्पृच इति सं-पृचः । पाहि । सुसम्भृतेति सु-सम्भृता । त्वा । समिति । भरामि । अदित्यै । रास्ना । असि । इन्द्राण्यै । सन्नहनमिति सं-नहनम् । पूषा । ते । ग्रन्थिम् । ग्रथ्नातु । सः । ते । मा । एति । स्थात् । इन्द्रस्य । त्वा । बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । उदिति । यच्छे । बृहस्पतेः । मूर्ध्ना । हरामि । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । देवङ्गममिति देवं-गमम् । असि ॥ [३] सहस्रवल्शा अष्टात्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २ ॥

शुन्धध्वम् । दैव्याय । कर्मणे । देवयज्याया इति देव-यज्यायै । मातरिश्वनः । घर्मः । असि । द्यौः । असि । पृथिवी । असि । विश्वधाया इति विश्व-धायाः । असि । परमेण । धाम्ना । दृꣳहस्व । मा । ह्वाः । वसूनाम् । पवित्रम् । असि । शतधारमिति शत-धारम् । वसूनाम् । पवित्रम् । असि । सहस्रधारमिति सहस्र-धारम् । हुतः । स्तोकः । हुतः । द्रप्सः । अग्नये । बृहते । नाकाय । स्वाहा । द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावा-पृथिवीभ्याम् । सा । विश्वायुरिति विश्व-आयुः । सा । विश्वव्यचा इति विश्व-व्यचाः । सा । विश्वकर्मेति विश्व-कर्मा । समिति । पृच्यध्वम् । ऋतावरीरित्यृत-वरीः । ऊर्मिणीः । मधुमत्तमा इति मधुमत्-तमाः । मन्द्राः । धनस्य । सातये । सो

मेन । त्वा । एति । तनच्मि । इन्द्राय । दधि । विष्णो-इति । हव्यम् । रक्षस्व ॥ [४]
सोमेनाष्टौच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

कर्मणे । वाम् । देवेभ्यः । शकेयम् । वेषाय । त्वा । प्रत्युष्टमितिप्रति-उष्टम् । रक्षः । प्रत्युष्टाइतिप्रति-उष्टाः । अरातयः । धूः । असि । धूर्व । धूर्वन्तम् । धूर्व । तम् । यः । अस्मान् । धूर्वति । तम् । धूर्व । यम् । वयम् । धूर्वामः । त्वम् । देवानाम् । असि । सस्नितममितिसस्नि-तमम् । पप्रितममितिपप्रि-तमम् । जुष्टतममितिजुष्ट-तमम् । वह्नितममितिवह्नि-तमम् । देवहूतममितिदेव-हूतमम् । अह्रुतम् । असि । हविर्धानमितिहविः-धानम् । दृꣳहस्व । मा । ह्वाः । मित्रस्य । त्वा । चक्षुषा । प्रेति । ईक्षे । मा । भेः । मा । समिति । विक्थाः । मा । त्वा । [५] हिꣳसिषम् । उरु । वाताय । देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । अग्नये । जुष्टम् । निरिति । वपामि । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी-सोमाभ्याम् । इदम् । देवानाम् । इदम् । उ । नः । सह । स्फात्यै । त्वा । न । अरात्यै । सुवः । अभि । वीति । ख्येषम् । वैश्वानरम् । ज्योतिः । दृꣳहन्ताम् । दुर्याः । द्यावापृथिव्योरितिद्यावा-पृथिव्योः । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । अदित्याः । त्वा । उपस्थइत्युप-स्थे । सादयामि । अग्ने । हव्यम् । रक्षस्व ॥ [६]
मात्वापद्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

देवः । वः । सविता । उदिति । पुनातु । अच्छिद्रेण । पवित्रेण । वसोः । सूर्यस्य । रश्मिभिरितिरश्मि-भिः । आपः । देवीः । अग्रेपुवइत्यग्रे-पुवः । अग्रेगुवइत्यग्रे-गुवः । अग्रे । इमम् । यज्ञम् । नयत । अग्रे । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । धत्त । युष्मान् । इन्द्रः । अवृणीत । वृत्रतूर्यइतिवृत्र-तूर्ये । यूयम् । इन्द्रम् । अवृणीध्वम् । वृत्रतूर्यइतिवृत्र-तूर्ये । प्रोक्षिताइतिप्र-उक्षिताः । स्थ । अग्नये । वः । जुष्टम् । प्रेति । उक्षामि । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी-सोमाभ्याम् । शुन्धध्वम् । दैव्याय । कर्मणे । देवयज्यायाइतिदेव-यज्यायै । अवधूतमित्यव-धूतम् । रक्षः । अवधूताइत्यव-धूताः । अ

४ 'विष्णो' इति पद प्रग्रहान्तम् । प्रातिशाख्ये 'अथ प्रग्रहाः' इत्यादिभिः व्यासशिक्षायां 'अथ प्रग्रह एवान्त' इत्यादिभिश्च लक्षणैर्लक्षिताः ईकारादयः स्वरा प्रग्रहसज्ञा भवन्ति । एते च 'प्रग्रहेङ्गयोपसर्गान्त इति स्यादप्यसꣳहिते' 'इतिपरोऽपि' (प्राति अ-४-सू-४) इत्यादिवचनैः पदाध्ययने इतिशब्दान्ता भवन्ति ॥

रातयः । अदित्याः । त्वक् । असि । प्रतीति । त्वा । [७] पृथिवी । वेत्तु । अधिष
वणमित्यधि-सवनम् । असि । वानस्पत्यम् । प्रतीति । त्वा । अदित्याः । त्वक् । वे
त्तु । अग्नेः । तनूः । असि । वाचः । विसर्जनमितिवि-सर्जनम् । देववीतयइतिदेव-
वीतये । त्वा । गृह्णामि । अद्रिः । असि । वानस्पत्यः । सः । इदम् । देवेभ्यः । हव्यम् ।
सुशमीतिसु-शमि । शमिष्व । इषम् । एति । वद । ऊर्जम् । एति । वद । द्युमादिति
द्यु-मत् । वदत । वयम् । सङ्घातमितिसं-घातम् । जेष्म । वर्षवृद्धमितिवर्ष-वृद्धम् ।
असि । प्रतीति । त्वा । वर्षवृद्धमितिवर्ष-वृद्धम् । वेत्तु । परापूतमितिपरा-
पूतम् । रक्षः । परापूताइतिपरा-पूताः । अरातयः । रक्षसाम् । भागः ।
असि । वायुः । वः । वीति । विनक्तु । देवः । वः । सविता । हिरण्यपाणि
रितिहिरण्य-पाणिः । प्रतीति । गृह्णातु ॥ [८] त्वाभागएकादशच ॥ ❀ ॥ ५ ॥

अवधूतमित्यव-धूतम् । रक्षः । अवधूताइत्यव-धूताः । अरातयः । अदित्याः ।
त्वक् । असि । प्रतीति । त्वा । पृथिवी । वेत्तु । दिवः । स्कम्भनिः । असि । प्रती
ति । त्वा । अदित्याः । त्वक् । वेत्तु । धिषणा । असि । पर्वत्या । प्रतीति । त्वा । दि
वः । स्कम्भनिः । वेत्तु । धिषणा । असि । पार्वतेयी । प्रतीति । त्वा । पर्वतिः । वेत्तु ।
देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् ।
पूष्णः । हस्ताभ्याम् । अधीति । वपामि । धान्यम् । असि । धिनुहि । देवान् । प्रा
णायेतिप्र-अनाय । त्वा । अपानायेत्यप-अनाय । त्वा । व्यानायेतिवि-अनाय ।
त्वा । दीर्घाम् । अन्विति । प्रसितिमितिप्र-सितिम् । आयुषे । धाम् । देवः । वः ।
सविता । हिरण्यपाणिरितिहिरण्य-पाणिः । प्रतीति । गृह्णातु ॥ [९] प्राणायत्वा
पञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

धृष्टिः । असि । ब्रह्म । यच्छ । अपेति । अग्ने । अग्निम् । आमादमित्याम-अदम् ।
जहि । निरिति । क्रव्यादमितिक्रव्य-अदम् । सेध । एति । देवयजमितिदेव-यजम् ।
वह । निर्दग्धमितिनिः-दग्धम् । रक्षः । निर्दग्धाइतिनिः-दग्धाः । अरातयः । ध्रु
वम् । असि । पृथिवीम् । दृꣳह । आयुः । दृꣳह । प्रजामितिप्र-जाम् । दृꣳह । सजा
तानितिस-जातान् । अस्मै । यजमानाय । पर्यिति । ऊह । धर्त्रम् । असि । अन्तरिक्षम् ।
दृꣳह । प्राणमितिप्र-अनम् । [illegible] । दृꣳह । सजातानिति

स-जातान् । अस्मै । यजमानाय । परीति । ऊह । धरुणम् । असि । दिवम् । दृꣳह । चक्षुः । [१०] दृꣳह । श्रोत्रम् । दृꣳह । सजातानितिस-जातान् । अस्मै । यजमानाय । परीति । ऊह । धर्म । असि । दिशः । दृꣳह । योनिम् । दृꣳह । प्रजामितिप्र-जाम् । दृꣳह । सजातानितिस-जातान् । अस्मै । यजमानाय । परीति । ऊह । चितः । स्थ । प्रजामितिप्र-जाम् । अस्मै । रयिम् । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । अस्मै । यजमानाय । परीति । ऊह । भृगूणाम् । अङ्गिरसाम् । तपसा । तप्यध्वम् । यानि । घर्मे । कपालानि । उपचिन्वन्तीत्युप-चिन्वन्ति । वेधसः ॥ पूष्णः । तानि । अपीति । व्रते । इन्द्रवायूइतीन्द्र-वायू । वीति । मुञ्चताम् ॥ [११] चक्षुरष्टाचत्वारिꣳशच्च ॥७॥

समिति । वपामि । समिति । आपः । अद्भिरित्यत्-भिः । अग्मत । समिति । ओषधयः । रसेन । समिति । रेवतीः । जगतीभिः । मधुमतीरितिमधु-मतीः । मधुमतीभिरितिमधु-मतीभिः । सृज्यध्वम् । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । परीति । प्रजाताइतिप्र-जाताः । स्थ । समिति । अद्भिरित्यत्-भिः । पृच्यध्वम् । जनयत्यै । त्वा । समिति । यौमि । अग्नये । त्वा । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी-सोमाभ्याम् । मखस्य । शिरः । असि । घर्मः । असि । विश्वायुरितिविश्व-आयुः । उरु । प्रथस्व । उरु । ते । यज्ञपतिरितियज्ञ-पतिः । प्रथताम् । त्वचम् । गृह्णीष्व । अन्तरितमित्यन्तः-इतम् । रक्षः । अन्तरिता इत्यन्तः-इताः । अरातयः । देवः । त्वा । सविता । श्रपयतु । वर्षिष्ठे । अधीति । नाके । अग्निः । ते । तनुवम् । मा । अतीति । धाक् । अग्ने । हव्यम् । रक्षस्व । समिति । ब्रह्मणा । पृच्यस्व । एकताय । स्वाहा । द्विताय । स्वाहा । त्रिताय । स्वाहा ॥ [१२] सविताद्वाविꣳशतिश्च ॥ ॥८॥

धृष्टिरिति । ददे । इन्द्रस्य । बाहुः । असि । दक्षिणः । सहस्रभृष्टिरितिसहस्र-भृष्टिः । शततेजाइतिशत-तेजाः । वायुः । असि । तिग्मतेजाइतितिग्म-तेजाः । पृथिवि । देवयजनीतिदेव-यजनि । ओषध्याः । ते । मूलम् । मा । हिꣳसिषम् । अपहत इत्यप-हतः । अररुः । पृथिव्यै । व्रजम् । गच्छ । गोस्थानमितिगो-स्थानम् । वर्षतु । ते । द्यौः । बधान । देव । सवितः । परमस्याम् । परावतीतिपरा-वति । शतेन । पाशैः । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । तम् । अतः । मा । मौक् । अपहतइत्यप-हतः । अररुः । पृथिव्यै । देवयजन्याइतिदेव-यजन्यै । व्रजम् । [१३]

गच्छ । गोस्थानमितिं गो-स्थानम् । वर्षतु । ते । द्यौः । बधान । देव । सवितः । पर मस्याम् । परावतीतिपरा-वति । शतेन । पाशैः । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । तम् । अतः । मा । मौक् । अपहतइत्यप-हतः । अररुः । पृथिव्याः । अदेवयजन इत्यदेव-यजनः । व्रजम् । गच्छ । गोस्थानमितिगो-स्थानम् । वर्षतु । ते । द्यौः । बधान । देव । सवितः । परमस्याम् । परावतीतिपरा-वति । शतेन । पाशैः । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । तम् । अतः । मा । [१४] मौक् । अररुः । ते । दिवम् । मा । स्कान् । वसवः । त्वा । परीति । गृह्णन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । रुद्राः । त्वा । परीति । गृह्णन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । आदित्याः । त्वा । परीति । गृह्णन्तु । जागतेन । छन्दसा । देवस्य । सवितुः । स वे । कर्म । कृण्वन्ति । वेधसः । ऋतम् । असि । ऋतसदनमित्यृत-सदनम् । असि । ऋतश्रीरित्यृत-श्रीः । असि । धाः । असि । स्वधेति स्व-धा । असि । उ र्वी । च । असि । वस्वी । च । असि । पुरा । क्रूरस्य । विसृपइतिवि-सृपः । वि रप्शिन्नितिवि-रप्शिन् । उदादायेत्युत्-आदाय । पृथिवीम् । जीरदानुरितिजीर-दा नुः । याम् । ऐरयन् । चन्द्रमसि । स्वधाभिरितिस्व-धाभिः । ताम् । धीरासः । अनुद श्येत्यनु-दृश्य । यजन्ते ॥ [१५] देवयजन्यैव्रजन्तमतोमावैरप्शिन्नेकादशच ॥९॥

प्रत्युष्टमितिप्रति-उष्टम् । रक्षः । प्रत्युष्टाइतिप्रति-उष्टाः । अरातयः । अग्नेः । वः । तेजिष्ठेन । तेजसा । निरिति । तपामि । गोष्ठमितिगो-स्थम् । मा । निरिति । मृक्षम् । वाजिनम् । त्वा । सपत्नसाहमितिसपत्न-साहम् । समिति । माज्मि । वा चम् । प्राणमितिप्र-अनम् । चक्षुः । श्रोत्रम् । प्रजामितिप्र-जाम् । योनिम् । मा । निरिति । मृक्षम् । वाजिनीम् । त्वा । सपत्नसाहीमितिसपत्न-साहीम् । समिति । मा र्ज्मि । आशासानेत्या-शासाना । सौमनसम् । प्रजामितिप्र-जाम् । सौभाग्यम् । त नूम् ॥ अग्नेः । अनुव्रतेत्यनु-व्रता । भूत्वा । समिति । नह्ये । सुकृतायेतिसु-कृताय । कम् ॥ सुप्रजसइतिसु-प्रजसः । त्वा । वयम् । सुपत्नीरितिसु-पत्नीः । उपेति । [१६] सेदिम ॥ अग्ने । सपत्नदम्भनमितिसपत्न-दम्भनम् । अदब्धासः । अदा भ्यम् ॥ इमम् । वीति । स्यामि । वरुणस्य । पाशम् । यम् । अबध्नीत । सविता । सुके तइतिसु-केतः ॥ धातुः । च । योनौ । सुकृतस्येतिसु-कृतस्य । लोके । स्योनम् ।

मे । सह । पत्या । करोमि ॥ समिति । आयुषा । समिति । प्रजयेतिप्र-जया । स मिति । अग्ने । वर्चसा । पुनः ॥ समिति । पत्नी । पत्या । अहम् । गच्छे । समि ति । आत्मा । तनुवा । मम ॥ मही नाम् । पयः । असि । ओषधीनाम् । रसः । त स्य । ते । अक्षीयमाणस्य । निरिति । [१७] वपामि । मही नाम् । पयः । असि । ओषधीनाम् । रसः । अदब्धेन । त्वा । चक्षुषा । अवेति । ईक्षे । सुप्रजास्त्वायेति सुप्रजाः-त्वाय । तेजः । असि । तेजः । अनु । प्रेति । इहि । अग्निः । ते । तेजः । मा । वीति । नेत् । अग्नेः । जिह्वा । असि । सुभूरितिसु-भूः । देवानाम् । धाम्नेधा म्नइतिधाम्ने-धाम्ने । देवेभ्यः । यजुषेयजुषइतियजुषे-यजुषे । भव । शुक्रम् । असि । ज्योतिः । असि । तेजः । असि । देवः । वः । सविता । उदिति । पुनातु । अच्छिद्रेण । पवित्रेण । वसोः । सूर्यस्य । रश्मिभिरितिरश्मि-भिः । शुक्रम् । त्वा । शुक्रायाम् । धा म्नेधाम्नइतिधाम्ने-धाम्ने । देवेभ्यः । यजुषेयजुषइतियजुषे-यजुषे । गृह्णामि । ज्योतिः । त्वा । ज्योतिषि । अर्चिः । त्वा । अर्चिषि । धाम्नेधाम्नइतिधाम्ने-धाम्ने । देवेभ्यः । यजु षेयजुषइतियजुषे-यजुषे । गृह्णामि ॥ [१८] उपनीरश्मिभिश्शुक्र५ षोडशच ॥ १० ॥

कृष्णः । असि । आखरेष्ठइत्याखरे-स्थः । अग्नये । त्वा । स्वाहा । वेदिः । अ सि । बर्हिषे । त्वा । स्वाहा । बर्हिः । असि । स्रुग्भ्यइतिस्रुक्-भ्यः । त्वा । स्वा हा । दिवे । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । स्वधेतिस्व-धा । पितृभ्यइ तिपितृ-भ्यः । ऊर्क् । भव । बर्हिषद्भ्यइतिबर्हिषत्-भ्यः । ऊर्जा । पृथिवीम् । ग च्छत । विष्णोः । स्तूपः । असि । ऊर्णाम्रदसमित्यूर्णा-म्रदसम् । त्वा । स्तृणामि । स्वासस्थमितिसु-आसस्थम् । देवेभ्यः । गन्धर्वः । असि । विश्वावसुरितिविश्व-वसुः । विश्वस्मात् । ईषतः । यजमानस्य । परिधिरितिपरि-धिः । इडः । ईडितः । इन्द्रस्य । बाहुः । असि । [१९] दक्षिणः । यजमानस्य । परिधिरितिपरि-धिः । इडः । ईडि तः । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । त्वा । उत्तरतइत्युत्-तरतः । परीति । धत्ताम् । ध्रुवेण । धर्मणा । यजमानस्य । परिधिरितिपरि-धिः । इडः । ईडितः । सूर्यः । त्वा । पुरस्तात् । पातु । कस्याः । चित् । अभिशस्त्याइत्यभि-शस्त्याः । वीतिहोत्र मितिवीति-होत्रम् । त्वा । कवे । द्युमन्तमितिद्यु-मन्तम् । समिति । इधीमहि । अ ग्ने । बृहन्तम् । अध्वरे । विशः । यन्त्रे-इति । स्थः । वसूनाम् । रुद्राणाम् । आदित्या

ाम् । सदसि । सीद । जुहूः । उपभृदित्युप-भृत् । ध्रुवा । असि । घृताची । ना
म्ना । प्रियेण । नाम्ना । प्रिये । सदसि । सीद । एताः । असदन्न् । सुकृतस्येतिसु-
कृतस्य । लोके । ताः । विष्णो-इति । पाहि । पाहि । यज्ञम् । पाहि । यज्ञपतिमिति
यज्ञ-पतिम् । पाहि । माम् । यज्ञनियमितियज्ञ-नियम् ॥ [२०] बाहुरसिप्रियेसदसि
पञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

भुवनम् । असि । वीति । प्रथस्व । अग्ने । यष्टः । इदम् । नमः ॥ जुहु ।
एति । इहि । अग्निः । त्वा । ह्वयति । देवयज्यायाइतिदेव-यज्यायै । उपभृदित्युप-
भृत् । एति । इहि । देवः । त्वा । सविता । ह्वयति । देवयज्यायाइतिदेव-यज्यायै । अ,
ग्नाविष्णूइत्यग्ना-विष्णू । मा । वाम् । अवेति । क्रमिषम् । वीति । जिहाथाम् । मा ।
मा । समिति । ताप्तम् । लोकम् । मे । लोककृताविति लोक-कृतौ । कृणुतम् । वि
ष्णोः । स्थानम् । असि । इतः । इन्द्रः । अकृणोत् । वीर्याणि । समारभ्येतिसं-आर
भ्य । ऊर्ध्वः । अध्वरः । दिविस्पृशमितिदिवि-स्पृशम् । अह्रुतः । यज्ञः । यज्ञपतेरि
तियज्ञ-पतेः । इन्द्रावानितीन्द्र-वान् । स्वाहा । बृहत् । भाः । पाहि । मा । अग्ने । दुश्च
रितादितिदुः-चरितात् । एति । मा । सुचरितइतिसु-चरिते । भज । मखस्य । शिरः ।
असि । समिति । ज्योतिषा । ज्योतिः । अङ्क्ताम् ॥ [२१] अह्रुतएकविꣳशतिश्च ॥

वाजस्य । मा । प्रसवेनेतिप्र-सवेन । उदग्राभेणेत्युत्-ग्राभेण । उदिति । अ
ग्रभीत् ॥ अथ । सपत्नान् । इन्द्रः । मे । निग्राभेणेतिनि-ग्राभेण । अधरान् । अकः ॥
उद्ग्राभमित्युत्-ग्राभम् । च । निग्राभमितिनि-ग्राभम् । च । ब्रह्म । देवाः । अवीवृ
धन् ॥ अथ । सपत्नान् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । मे । विषूचीनान् । वीति । अस्य
ताम् ॥ वसुभ्यइतिवसु-भ्यः । त्वा । रुद्रेभ्यः । त्वा । आदित्येभ्यः । त्वा । अक्तम् । रिहा
णाः । वियन्तु । वयः ॥ प्रजामितिप्र-जाम् । योनिम् । मा । निरिति । मृक्षम् ।
एति । प्यायन्ताम् । आपः । ओषधयः । मरुताम् । पृषतयः । स्थ । दिवम् । [२२]
गच्छ । ततः । नः । वृष्टिम् । एति । ईरय ॥ आयुष्पाइत्यायुः-पाः । अग्ने । असि ।
आयुः । मे । पाहि । चक्षुष्पाइतिचक्षुः-पाः । अग्ने । असि । चक्षुः । मे । पाहि ।
ध्रुवा । असि । यम् । परिधिमितिपरि-धिम् । पर्यधत्थाइतिपरि-अधत्थाः । अग्ने । दे
व । पणिभिरितिपणि-भिः । वीयमाणः ॥ तम् । ते । एतम् । अन्विति । जोषम् ।

भ्रगामि । न । इत् । एपः । त्वत् । अपचेतयाताइत्यप-चेतयाते । यज्ञस्य । पाथः । उप । समितिं । इतम् । सꣳस्रावभागाइतिसꣳस्राव-भागाः । स्थ । इषाः । बृहन्तः । प्रस्तरेष्ठाइतिप्रस्तरे-स्थाः । बर्हिपदइतिबर्हि-सदः । च । [२३] देवाः । इमाम् । वाचम् । अभीति । विश्वे । गृणन्तः । आसद्येत्या-सद्य । अस्मिन्न् । बर्हिषि । मादयध्वम् । अग्नेः । वाम् । अपन्नगृहस्येत्यपन्न-गृहस्य । सदसि । सादयामि । सुम्नाय । सुम्निनीइति । सुम्ने । मा । धत्तम् । धुरि । धुर्यौ । पातम् । अग्ने । अदब्धायोइत्यदब्ध-आयो । अशीततनोइत्यशीत-तनो । पाहि । मा । अद्य । दिवः । पाहि । प्रसित्याइतिप्र-सित्यै । पाहि । दुरिष्ट्याइतिदुः-इष्ट्यै । पाहि । दुरद्मन्याइतिदुः-अद्मन्यै । पाहि । दुश्चरितादितिदुः-चरितात् । अविषम् । नः । पितुम् । कृणु । सुषदेतिसु-सदा । योनिम् । स्वाहा । देवाः । गातुविदइतिगातु-विदः । गातुम् । वित्वा । गातुम् । इत । मनसः । पते । इमम् । नः । देव । देवेषु । यज्ञम् । स्वाहा । वाचि । स्वाहा । वाते । धाः ॥ [२४] दिवश्च वित्वा गातुन्त्रयोदशच ॥ ❀ ॥१२॥

उभा । वाम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । आहुवध्यै । उभा । राधसः । सह । मादयध्यै ॥ उभा । दातारौ । इषाम् । रयीणाम् । उभा । वाजस्य । सातये । हुवे । वाम् ॥ अश्रवम् । हि । भूरिदावत्तरेतिभूरिदावत्-तरा । वाम् । विजामातुरितिवि-जामातुः । उत । वा । घ । स्यालात् ॥ अथ । सोमस्य । प्रयतीतिप्र-यती । युवभ्यामितियुव-भ्याम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । स्तोमम् । जनयामि । नव्यम् ॥ इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । नवतिम् । पुरः । दासपत्नीरितिदास-पत्नीः । अधूनुतम् ॥ साकम् । एकेन । कर्मणा ॥ शुचिम् । नु । स्तोमम् । नवजातमितिनव-जातम् । अद्य । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । वृत्रहणेतिवृत्र-हना । जुषेथाम् ॥ [२५] उभा । हि । वाम् । सुहवेतिसु-हवा । जोहवीमि । ता । वाजम् । सद्यः । उशते । धेष्ठा ॥ वयम् । उ । त्वा । पथः । पते । रथम् । न । वाजसातयइतिवाज-सातये ॥ धिये । पूषन्न् । अयुज्महि ॥ पथस्पथइतिपथः-पथः । परिपतिमितिपरि-पतिम् । वचस्या । कामेन । कृतः । अभीति । आनट् । अर्कम् ॥ सः । नः । रासत् । शुरुधः । चन्द्राग्राइतिचन्द्र-अग्राः । धियन्धियमितिधियम्-धियम् । सीषधाति । प्रेति । पूषा ॥ क्षेत्रस्य । पतिना । वयम् । हितेन । इव । जयामसि ॥ गाम् । अश्वम् । पोषयित्नु । एति । सः । नः । [२६]

मृडाति । ईदृशे ॥ रूपेऽत्रस्य । पते । मधुमन्तमितिमधु-मन्तम् । ऊर्मिम् । धेनुः । इव । पयः । अस्मासु । धुक्ष्व ॥ मधुश्चुतमितिमधु-श्चुतम् । घृतम् । इव । सुपूतमितिसु-पूतम् । ऋतस्य । नः । पतयः । मृडयन्तु ॥ अग्ने । नय । सुपथेतिसु-पथा । राये । अस्मान् । विश्वानि । देव । वयुनानि । विद्वान् ॥ युयोधि । अस्मत् । जुहुराणम् । एनः । भूयिष्ठाम् । ते । नमउक्तिमितिनमः-उक्तिम् । विधेम ॥ एति । देवानाम् । अपीति । पन्थाम् । अगन्म । यत् । शक्नवाम । तत् । आन्विति । प्रवोढुमितिप्र-वोढुम् ॥ अग्निः । विद्वान् । सः । यजात् । [२७] सः । इत् । उ । होता । सः । अध्वरान् । सः । ऋतून् । कल्पयाति ॥ यत् । वाहिष्ठम् । तत् । अग्नये । बृहत् । अर्च । विभावसोइतिविभा-वसो ॥ महिषी । इव । त्वत् । रयिः । त्वत् । वाजाः । उदिति । ईरते ॥ अग्ने । त्वम् । पारय । नव्यः । अस्मान् । स्वस्तिभिरितिस्वस्ति-भिः । अतीति । दुर्गाणीतिदुः-गानि । विश्वा ॥ पूः । च । पृथ्वी । बहुला । नः । उर्वी । भव । तोकाय । तनयाय । शम् । योः ॥ त्वम् । अग्ने । व्रतपाइतिव्रत-पाः । असि । देवः । एति । मर्त्येषु । आ ॥ त्वम् । यज्ञेषु । ईड्यः ॥ यत् । वः । वयम् । प्रमिनामेतिप्र-मिनाम । व्रतानि । विदुषाम् । देवाः । अविदुष्टरासइत्यविदुः-तरासः ॥ अग्निः । तत् । विश्वम् । एति । पृणाति । विद्वान् । येभिः । देवान् । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । कल्पयाति ॥ [२८] जुषेथामासनोयजादात्रयोविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥१४॥

इषेत्वायज्ञस्य शुन्धध्वङ्कर्मणे देवोऽवंधूतन्धृष्टिस्स त्वम्पाम्यादंदेप्रत्युष्टङ्कृष्णोऽसि भुवनमसि वाजस्योभावाचतुर्दश ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१४॥

इषेदृꣳहभुवनमष्टाविꣳशतिः ॥ २८ ॥ इषेत्वाकल्पयाति ॥

॥ इति प्रथमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

---

१ 'इडिदमइमानएनौपत्नीपरस्य' ॥ (प्रा, अ ९, सू-१७) इडु, इदमे, इमान् , एना, ओषधी , इत्येतेषु परत 'स' इत्यत्र विसर्जनीयो लुप्यते । सेदुहोता । सेदमेअस्तु । सेमान्नोहव्यदातिम् । सेनामनीकेन । सोषधीरनुरुध्यसे । शिक्षायामपि लोपप्रकरणे— 'एनौषधीरिड्डिदमस्मान्परतश्च स' इति ॥ स्पष्टोऽर्थः ॥

अथ प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

आपः । उन्दन्तु । जीवसे । दीर्घायुत्वायेतिदीर्घायु-त्वाय । वर्चसे । ओषधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधितइतिस्व-धिते । मा । एनम् । हिꣳसीः । देवश्रूरिति देव-श्रूः । एतानि । प्रेति । वपे । स्वस्ति । उत्तराणीत्युत्-तराणि । अशीय । आपः । अस्मान् । मातरः । शुन्धन्तु । घृतेन । नः । घृतपुवइतिघृत-पुवः । पुनन्तु । विश्वम् । अस्मत् । प्रेति । वहन्तु । रिप्रम् । उदिति । आभ्यः । शुचिः । एति । पूतः । एमि । सोमस्य । तनूः । असि । तनुवम् । मे । पाहि । महीनाम् । पयः । असि । वर्चोधाइतिवर्चः-धाः । असि । वर्चः । [१] मयि । धेहि । वृत्रस्य । कनीनिका । असि । चक्षुष्पाइतिचक्षुः-पाः । असि । चक्षुः । मे । पाहि । चित्पतिरितिचित्-पतिः । त्वा । पुनातु । वाक्पतिरिति वाक-पतिः । त्वा । पुनातु । देवः । त्वा । सविता । पुनातु । अच्छिद्रेण । पवित्रेण । वसोः । सूर्यस्य । रश्मिभिरितिरश्मि-भिः । तस्य । ते । पवित्रपतइतिपवित्र-पते । पवित्रेण । यस्मै । कम् । पुने । तत् । शकेयम् । एति । वः । देवासः । ईमहे । सत्यधर्माणइतिसत्य-धर्माणः । अध्वरे । यत् । वः । देवासः । आगुरइत्या-गुरे । यज्ञियासः । हवामहे । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । आपः । ओषधीः । त्वम् । दीक्षाणाम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असि । इह । मा । सन्तम् । पाहि ॥ [२] वर्चओषधीरष्टौच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

आकूत्याइत्या-कूत्यै । प्रयुजइतिप्र-युजे । अग्नये । स्वाहा । मेधायै । मनसे । अग्नये । स्वाहा । दीक्षायै । तपसे । अग्नये । स्वाहा । सरस्वत्यै । पूष्णे । अग्नये । स्वाहा । आपः । देवीः । बृहतीः । विश्वशम्भुवइतिविश्व-शम्भुवः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । उरु । अन्तरिक्षम् । बृहस्पतिः । नः । हविषा । वृधातु । स्वाहा । विश्वे । देवस्य । नेतुः । मर्तः । वृणीत । सख्यम् । विश्वे । रायः । इषुध्यसि । द्युम्नम् । वृणीत । पुष्यसे । स्वाहा । ऋक्सामयोरित्यृक्-सामयोः । शिल्पेइति । स्थः । तेइति । वाम् । एति । रभे । तेइति । मा । [३] पातम् । एति । अस्य । यज्ञस्य । उदृचइत्युत्-ऋचः । इमाम् । धियम् । शिक्षमाणस्य । देव । क्रतुम् । दक्षम् । वरुण । समिति । शिशाधि । यया । अतीति । विश्वा । दुरितेतिदुः-इता । तरेम । सुतर्माणमितिसु-तर्माणम् । अधीति । नावम् । रुहेम । ऊ

र्कं । असि । आङ्गिरसी । ऊर्णम्रदाइत्यूर्ण-मृदाः । ऊर्जम् । मे । यच्छ । पाहि । मा । मा । मा । हिꣳसीः । विष्णोः । शर्म । असि । शर्म । यजमानस्य । शर्म । मे । यच्छ । नक्षत्राणाम् । मा । अतीकाशात् । पाहि । इन्द्रस्य । योनिः । असि । [४] मा । मा । हिꣳसीः । कृष्यै । त्वा । सुसस्यायाइतिसु-सस्यायै । सुपिप्पलाभ्यइतिसु-पिप्पलाभ्यः । त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । सूपस्थाइतिसु-उपस्थाः । देवः । वनस्पतिः । ऊर्ध्वः । मा । पाहि । एति । उदृचइत्युत्-ऋचः । स्वाहा । यज्ञम् । मनसा । स्वाहा । द्यावापृथिवीभ्यामितिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । स्वाहा । उरोः । अन्तरिक्षात् । स्वाहा । यज्ञम् । वातात् । एति । रभे ॥ [५] मा योनिरसि विꣳशच्च ॥ ❀ ॥२॥

देवीम् । धियम् । मनामहे । सुमृडीकामितिसु-मृडीकाम् । अभिष्टये । वर्चोधामितिवर्चः-धाम् । यज्ञवाहसमितियज्ञ-वाहसम् । सुपारेतिसु-पारा । नः । असत् । वशे ॥ ये । देवाः । मनोजाताइतिमनः-जाताः । मनोयुजइतिमनः-युजः । सुदक्षाइतिसु-दक्षाः । दक्षपितारइतिदक्ष-पितारः । ते । नः । पान्तु । ते । नः । अवन्तु । तेभ्यः । नमः । तेभ्यः । स्वाहा । अग्ने । त्वम् । स्विति । जागृहि । वयम् । स्विति । मन्दिषीमहि । गोपाय । नः । स्वस्तये । प्रबुधइतिप्र-बुधे । नः । पुनः । ददः ॥ त्वम् । अग्ने । व्रतपाइतिव्रत-पाः । असि । देवः । एति । मर्त्येषु । आ ॥ त्वम् । [६] यज्ञेषु । ईड्यः ॥ विश्वे । देवाः । अभीति । माम् । एति । अववृत्रन्न् । पूषा । सन्या । सोमः । राधसा । देवः । सविता । वसोः । वसुदावेतिवसु-दावा । रास्व । इयत् । सोम । एति । भूयः । भर । मा । पृणन्न् । पूर्त्या । वीति । राधि । मा । अहम् । आयुषा । चन्द्रम् । असि । मम । भोगाय । भव । वस्त्रम् । असि । मम । भोगाय । भव । उस्रा । असि । मम । भोगाय । भव । हयः । असि । मम । भोगाय । भव । [७] छागः । असि । मम । भोगाय । भव । मेषः । असि । मम । भोगाय । भव । वायवे । त्वा । वरुणाय । त्वा । निर्ऋत्याइतिनिः-ऋत्यै । त्वा । रुद्राय । त्वा । देवीः । आपः । अपाम् । नपात् । यः । ऊर्मिः । हविष्यः । इन्द्रियावानितीन्द्रिय-वान् । मदिन्तमः । तम् । वः । मा । अवेति । क्रमिषम् । अच्छिन्नम् । तन्तुम् । पृथिव्याः । अन्विति । गेषम् । भद्रात् । अभीति । श्रेयः । प्रेति । इहि । बृहस्पतिः । पुरएतेतिपुरः-एता । ते । अस्तु । अथ । इमम् । अवेति । स्य । वरे । एति ।

पृथिव्याः । आरे । शत्रून् । कृणुहि । सर्वंवीरइतिसर्वं-वीरः । एति । इदम् । अगन्म । देवयजनमितिदेव-यजनम् । पृथिव्याः । विश्वे । देवाः । यत् । अजुषन्त । पूर्वे । ऋख्सामाभ्यामित्यृख्साम-भ्याम् । यजुषा । सन्तरन्तइतिसं-तरन्तः । रायः । पोषेण । समिति । इषा । मदेम ॥ [८] आत्वꣳ ह्योऽसिममभोगायभव स्य पञ्चविꣳ शतिश्च ॥३॥

इयम् । ते । शुक्र । तनूः । इदम् । वर्चः । तया । समिति । भव । भ्राजम् । गच्छ । जूः । असि । धृता । मनसा । जुष्टा । विष्णवे । तस्याः । ते । सत्यसवसइतिसत्य-सवसः । प्रसवइतिप्र-सवे । वाचः । यन्त्रम् । अशीय । स्वाहा । शुक्रम् । असि । अमृतम् । असि । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । हविः । सूर्यस्य । चक्षुः । एति । अरुहम् । अग्नेः । अक्ष्णः । कनीनिकाम् । यत् । एतशेभिः । ईयसे । भ्राजमानः । विपश्चिता । चित् । असि । मना । असि । धीः । असि । दक्षिणा । [९] असि । यज्ञिया । असि । क्षत्रिया । असि । अदितिः । असि । उभयतश्शीर्ष्णीत्युभयतः-शीर्ष्णी । सा । नः । सुप्राचीतिसु-प्राची । सुप्रतीचीतिसु-प्रतीची । समिति । भव । मित्रः । त्वा । पदि । बध्नातु । पूषा । अध्वनः । पातु । इन्द्राय । अध्यक्षायेत्यधि-अक्षाय । अन्विति । त्वा । माता । मन्यताम् । अन्विति । पिता । अन्विति । भ्राता । सगर्भ्यइतिस-गर्भ्यः । अन्विति । सखा । सयूथ्यइतिस-यूथ्यः । सा । देवि । देवम् । अच्छ । इहि । इन्द्राय । सोमम् । रुद्रः । त्वा । एति । वर्तयतु । मित्रस्य । पथा । स्वस्ति । सोमसखेतिसोम-सखा । पुनः । एति । इहि । सह । रय्या ॥ [१०] दक्षिणासोमसखापञ्चच ॥ ❀ ❀ ॥४॥

वस्वी । असि । रुद्रा । असि । अदितिः । असि । आदित्या । असि । शुक्रा । असि । चन्द्रा । असि । बृहस्पतिः । त्वा । सुम्ने । रण्वतु । रुद्रः । वसुभिरिति वसु-भिः । एति । चिकेतु । पृथिव्याः । त्वा । मूर्धन्न् । एति । जिघर्मि । देवयजनइतिदेव-यजने । इडायाः । पदे । घृतवतीतिघृत-वति । स्वाहा । परिलिखितमितिपरि-लिखितम् । रक्षः । परिलिखिताइतिपरि-लिखिताः । अरातयः । इदम् । अहम् । रक्षसः । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इदम् । अस्य । ग्रीवाः । [११] अपीति । कृन्तामि । अस्मेइति । रायः । त्वेइति । रायः । तोते । रायः । समिति । देवि । देव्या । उर्वश्या । पश्यस्व ।

त्वष्टींमती । ते । सपेय । सुरेताइतिसु-रेताः । रेतः । दधाना । वीरम् । विदेय । तव । सन्दृशीतिसं-दृशि । मा । अहम् । रायः । पोषेण । वीति । योषम् ॥ [१२] अस्य श्रीवाएकान्नत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

अꣳशुनां । ते । अꣳशुः । पृच्यताम् । परुंषा । परुः । गन्धः । ते । कामम् । अवतु । मदाय । रसः । अच्युतः । अमात्यः । असि । शुक्रः । ते । ग्रहः । अभीति । त्यम् । देवम् । सवितारम् । ऊण्योः । कविक्रतुमितिकवि-क्रतुम् । अर्चामि । सत्य संवसमितिसत्य-सवसम् । रत्नधामितिरत्न-धाम् । अभीति । प्रियम् । मतिम् । ऊर्ध्वा । यस्य । अमतिः । भाः । अदिद्युतत् । सवीमनि । हिरण्यपाणिरितिहिरण्य-पाणिः । अमिमीत । सुक्रतुरितिसु-क्रतुः । कृपा । सुवः ॥ प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । त्वा । प्रा णायेतिप्र-अनाय । त्वा । व्यानायेतिवि-अनाय । त्वा । प्रजाइतिप्र-जाः । त्वम् । अनु । प्रेति । अनिहि । प्रजाइतिप्र-जाः । त्वाम् । अनु । प्रेति । अनन्तु ॥ [१३] अनुसप्त च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥६॥

सोमम् । ते । क्रीणामि । ऊर्जस्वन्तम् । पयस्वन्तम् । वीर्यावन्तमितिवीर्य-वन्तम् । अभिमातिषाहमित्यभिमाति-साहम् । शुक्रम् । ते । शुक्रेण । क्रीणामि । चन्द्रम् । चन्द्रेण । अमृतम् । अमृतेन । सम्यत् । ते । गोः । अस्मेइति । चन्द्राणि । तपसः । तनूः । असि । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । वर्णः । तस्याः । ते । सहस्रपो षमितिसहस्र-पोषम् । पुष्यन्त्याः । चरमेण । पशुना । क्रीणामि । अस्मेइति । ते । बन्धुः । मयि । ते । रायः । श्रयन्ताम् । अस्मेइति । ज्योतिः । सोमविक्रयिणीति सोम-विक्रयिणि । तमः । मित्रः । नः । एति । इहि । सुमित्रधाइतिसुमित्र-धाः । इन्द्रस्य । ऊरुम् । एति । विश । दक्षिणम् । उशन् । उशन्तम् । स्योनः । स्यो नम् । स्वान । भ्राज । अङ्घारे । बम्भारे । हस्त । सुहस्तेतिसु-हस्त । कृशानविति कृश-अनो । एते । वः । सोमक्रयणाइतिसोम-क्रयणाः । तान् । रक्षध्वम् । मा । वः । दभन् ॥ [१४] ऊरुन्दाविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥७॥

उदिति । आयुषा । स्वायुषेतिसु-आयुषा । उदिति । ओषधीनाम् । रसेन । उ दिति । पर्जन्यस्य । शुष्मेण । उदिति । अस्थाम् । अमृतान् । अनु ॥ उरु । अन्त रिक्षम् । अन्विति । इहि । अदित्याः । सदः । असि । अदित्याः । सदः । एति ।

सीद । अस्तभ्नात् । द्याम् । ऋषभः । अन्तरिक्षम् । अमिमीत । वरिमाणम् । पृथिव्याः । एति । असीदत् । विश्वा । भुवनानि । सम्राडितिसं-राट् । विश्वा । इत् । तानि । वरुणस्य । व्रतानि । वनेषु । वीति । अन्तरिक्षम् । ततान । वाजम् । अर्वत्स्वित्यर्वत्-सु । पयः । अघ्नियास्विति । हृत्स्वितिहृत्-सु । [१५] क्रतुम् । वरुणः । विक्षु । अग्निम् । दिवि । सूर्यम् । अदधात् । सोमम् । अद्रौ । उदिति । उ । त्यम् । जातवेदसमितिजात-वेदसम् । देवम् । वहन्ति । केतवः ॥ दृशे । विश्वाय । सूर्यम् ॥ उस्रौ । एति । इतम् । धूर्षाहावितिधूः-साहौ । अनश्रू इति । अवीरहणावित्यवीर-हनौ । ब्रह्मचोदनावितिब्रह्म-चोदनौ । वरुणस्य । स्कम्भनम् । असि । वरुणस्य । स्कम्भसर्जनमितिस्कम्भ-सर्जनम् । असि । प्रत्यस्तइतिप्रति-अस्तः । वरुणस्य । पाशः ॥ [१६] हृत्सुपञ्चत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥८॥

प्रेति । च्यवस्व । भुवः । पते । विश्वानि । अभीति । धामानि । मा । त्वा । परिपरीतिपरि-परी । विदत् । मा । त्वा । परिपन्थिनइतिपरि-पन्थिनः । विदन् । मा । त्वा । वृकाः । अघायवइत्यघ-यवः । मा । गन्धर्वः । विश्वावसुरितिविश्व-वसुः । एति । दघत् । श्येनः । भूत्वा । परेति । पत । यजमानस्य । नः । गृहे । देवैः । सꣳस्कृतम् । यजमानस्य । स्वस्त्ययनीतिस्वस्ति-अयनी । असि । अपीति । पन्थाम् । अगस्महि । स्वस्तिगामितिस्वस्ति-गाम् । अनेहसम् । येन । विश्वाः । परीति । द्विषः । वृणक्ति । विन्दते । वसु । नमः । मित्रस्य । वरुणस्य । चक्षसे । महः । देवाय । तत् । ऋतम् । सपर्यत । दूरेदृशइतिदूरे-दृशे । देवजातायेतिदेव-जाताय । केतवे । दिवः । पुत्राय । सूर्याय । शꣳसत । वरुणस्य । स्कम्भनम् । असि । वरुणस्य । स्कम्भसर्जनमितिस्कम्भ-सर्जनम् । असि । उन्मुक्तइत्युत्-मुक्तः । वरुणस्य । पाशः ॥ [१७] मित्रस्यत्रयोविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

अग्नेः । आतिथ्यम् । असि । विष्णवे । त्वा । सोमस्य । आतिथ्यम् । असि । विष्णवे । त्वा । अतिथेः । आतिथ्यम् । असि । विष्णवे । त्वा । अग्नये । त्वा । रायस्पोषदाव्नइतिरायस्पोष-दाव्ने । विष्णवे । त्वा । श्येनाय । त्वा । सोमभृतइतिसोम-भृते । विष्णवे । त्वा । या । ते । धामानि । हविषा । यजन्ति । ता । ते । विश्वा । परिभूरितिपरि-भूः । अस्तु । यज्ञम् । गयस्फानइतिगय-स्फानः । प्रतरणइति

प्र-तरंणः । सुवीरइतिसु-वीरः । अवीरहेत्यवीर-हा । प्रेति । चर । सोम । दुर्यान् । अ
दित्याः । सदः । असि । अदित्याः । सदः । एति । [१८] सीद । वरुणः । असि ।
धृतव्रंतइतिधृत-व्रतः । वारुणम् । असि । शंय्योरितिशं-योः । देवानाम् । सख्यात् ।
मा । देवानाम् । अपसः । छिथ्स्महि । आपंतयइत्या-पतये । त्वा । गृह्णामि । परिप
तयइतिपरि-पतये । त्वा । गृह्णामि । तनूनप्त्रइतितनू-नप्त्रे । त्वा । गृह्णामि । शा
क्वराय । त्वा । गृह्णामि । शक्मन्न् । ओजिष्ठाय । त्वा । गृह्णामि । अनाधृष्टमित्यना-
धृष्टम् । असि । अनाधृष्यमित्यना-धृष्यम् । देवानाम् । ओजः । अभिशस्तिपाइ
त्यभिशस्ति-पाः । अनभिशस्तेन्यमित्यनभि-शस्तेन्यम् । अन्विति । मे । दीक्षाम् ।
दीक्षापतिरितिदीक्षा-पतिः । मन्यताम् । अन्विति । तपः । तपस्पतिरितितपः-प
तिः । अञ्जसा । सत्यम् । उपेति । गेषम् । सुविते । मा । धाः ॥ [१९] आमैकं च ॥१०॥

अꣳशुरꣳशुरित्यꣳशुः-अꣳशुः । ते । देव । सोम । एति । प्यायताम् । इन्द्रा
य । एकधनविदइत्येकधन-विदे । एति । तुभ्यम् । इन्द्रः । प्यायताम् । एति । त्वम् ।
इन्द्राय । प्यायस्व । एति । प्यायय । सखीन् । सन्या । मेधया । स्वस्ति । ते । देव । सो
म । सुत्याम् । अशीय । एष्टः । रायः । प्रेति । इषे । भगाय । ऋतम् । ऋतवादिभ्यइत्यृ
तवादि-भ्यः । नमः । दिवे । नमः । पृथिव्यै । अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । त्वम् । व्रता
नाम् । व्रतपतिरितिव्रत-पतिः । असि । या । मम । तनूः । एषा । सा । त्वयि । [२०]
या । तव । तनूः । इयम् । सा । मयि । सह । नौ । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतिनोः ।
व्रतानि । या । ते । अग्ने । रुद्रिया । तनूः । तया । नः । पाहि । तस्याः । ते । स्वाहा ।
या । ते । अग्ने । अयाशयेत्यया-शया । रजाशयेतिरजा-शया । हराशयेतिहरा-शया ।
तनूः । वर्षिष्ठा । गह्वरेष्ठेतिगह्वरे-स्था । उग्रम् । वचः । अपेति । अवधीम् । त्वेषम् ।
वचः । अपेति । अवधीम् । स्वाहा ॥ [२१] त्वयिचत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥११॥

वित्तायनीतिवित्त-अयनी । मे । असि । तिक्तायनीतितिक्त-अयनी । मे ।
असि । अवतात् । मा । नाथितम् । अवतात् । मा । व्यथितम् । विदेः । अग्निः । न
भः । नाम । अग्ने । अङ्गिरः । यः । अस्याम् । पृथिव्याम् । असि । आयुषा । नाम्ना ।
एति । इहि । यत् । ते । अनाधृष्टमित्यना-धृष्टम् । नाम । यज्ञियम् । तेन । त्वा । एति ।
दधे । अग्ने । अङ्गिरः । यः । द्वितीयस्याम् । तृतीयस्याम् । पृथिव्याम् । असि । आयुषा ।

नाम्ना । एति । इहि । यत् । ते । अनाधृष्टमित्यना-धृष्टम् । नाम । [२२] यज्ञियम् ।
तेन । त्वा । एति । दधे । सिꣳहीः । असि । महिषीः । असि । उरु । प्रथस्व । उ
रु । ते । यज्ञपतिरितियज्ञ-पतिः । प्रथताम् । ध्रुवा । असि । देवेभ्यः । शुन्धस्व । दे
वेभ्यः । शुम्भस्व । इन्द्रघोषइतीन्द्र-घोषः । त्वा । वसुभिरितिवसु-भिः । पुरस्तात् ।
पातु । मनोजवाइतिमनः-जवाः । त्वा । पितृभिरितिपितृ-भिः । दक्षिणतः । पातु ।
प्रचेताइतिप्र-चेताः । त्वा । रुद्रैः । पश्चात् । पातु । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । त्वा ।
आदित्यैः । उत्तरतइत्युत्-तरतः । पातु । सिꣳहीः । असि । सपत्नसाहीतिसपत्न-सा
ही । स्वाहा । सिꣳहीः । असि । सुप्रजावनिरितिसुप्रजा-वनिः । स्वाहा । सिꣳहीः ।
[२३] असि । रायस्पोषवनिरितिरायस्पोष-वनिः । स्वाहा । सिꣳहीः । असि । आ
दित्यवनिरित्यादित्य-वनिः । स्वाहा । सिꣳहीः । असि । एति । वह । देवान् । दे
वयतइतिदेव-यते । यजमानाय । स्वाहा । भूतेभ्यः । त्वा । विश्वायुरितिविश्व-आ
युः । असि । पृथिवीम् । दृꣳह । ध्रुवक्षिदितिध्रुव-क्षित् । असि । अन्तरिक्षम् । दृꣳ
ह । अच्युतक्षिदित्यच्युत-क्षित् । असि । दिवम् । दृꣳह । अग्नेः । भस्म । असि ।
अग्नेः । पुरीषम् । असि ॥ [२४] नामसुप्रजावनिस्स्वाहा सिꣳहीःपञ्चत्रिꣳशच्च ॥

युञ्जते । मनः । उत । युञ्जते । धियः । विप्राः । विप्रस्य । बृहतः । विप
श्चितः ॥ वीति । होत्राः । दधे । वयुनाविदितिवयुन-वित् । एकः । इत् । मही ।
देवस्य । सवितुः । परिष्टुतिरितिपरि-स्तुतिः ॥ सुवागितिसु-वाक् । देव । दुर्यान् ।
एति । वद । देवश्रुतावितिदेव-श्रुतौ । देवेषु । एति । घोषेथाम् । एति । नः ।
वीरः । जायताम् । कर्मण्यः । यम् । सर्वे । अनुजीवामेत्यनु-जीवाम । यः । बहू
नाम् । असत् । वशी ॥ इदम् । विष्णुः । वीति । चक्रमे । त्रेधा । नीति । दधे ।
पदम् ॥ समूढमितिसं-ऊढम् । अस्य । [२५] । पाꣳसुरे । इरावतीइतीरा-वती ।
धेनुमतीइतिधेनु-मती । हि । भूतम् । सूयवसिनीइतिसु-यवसिनी । मनवे । यश
स्येइति ॥ वीति । अस्कभ्नात् । रोदसीइति । विष्णुः । एतेइति । दाधार । पृथि
वीम् । अभितः । मयूखैः ॥ प्राचीइति । प्रेति । इतम् । अध्वरम् । कल्पयन्तीइ
ति । ऊर्ध्वम् । यज्ञम् । नयतम् । मा । जीह्वरतम् । अत्र । रमेथाम् । वर्ष्मन् ।
पृथिव्याः । दिवः । वा । विष्णो । उत । वा । पृथिव्याः । महः । वा । विष्णो ।

उत । वा । अन्तरिक्षात् । हस्तौ । पृणस्व । बहुभिरितिबहु-भिः । वसव्यैः । आ ।
प्रेति । यच्छ । [२६]। दक्षिणात् । एति । उत । सव्यात् ॥ विष्णोः । नुकम् ।
वीर्याणि । प्रेति । वोचम् । यः । पार्थिवानि । विममइतिवि-ममे । रजाꣳसि । यः ।
अस्कभायत् । उत्तरमित्युत्-तरम् । सधस्थमितिसध-स्थम् । विचक्रमाणइतिवि-चक्र
माणः । त्रेधा । उरुगायइत्युरु-गायः । विष्णोः । रराटम् । असि । विष्णोः । पृष्ठम् ।
असि । विष्णोः । श्नप्त्रेइति । स्थः । विष्णोः । स्यूः । असि । विष्णोः । ध्रुवम् । अ
सि । वैष्णवम् । असि । विष्णवे । त्वा ॥ [२७] अस्ययच्छैकान्नचत्वारिꣳशच्च ॥१३॥

कृणुष्व । पाजः । प्रसितिमितिप्र-सितिम् । न । पृथ्वीम् । याहि । राजा ।
इव । अमवानित्यम-वान् । इभेन ॥ तृष्वीम् । अन्विति । प्रसितिमितिप्र-सितिम् ।
द्रूणानः । अस्ता । असि । विध्य । रक्षसः । तपिष्ठैः ॥ तव । भ्रमासः । आशुया ।
पतन्ति । अन्विति । स्पृश । धृषता । शोशुचानः ॥ तपूꣳषि । अग्ने । जुह्वा । पत
ङ्गान् । असंन्दितइत्यसं-दितः । वीति । सृज । विष्वक् । उल्काः ॥ प्रतीति । स्प
शः । वीति । सृज । तूर्णितमइतितूर्णि-तमः । भव । पायुः । विशः । अस्याः । अद
ब्धः ॥ यः । नः । दूरे । अघशꣳसइत्यघ-शꣳसः । [२८] यः । अन्ति । अग्ने । मा
किः । ते । व्यथिः । एति । दधर्षीत् ॥ उदिति । अग्ने । तिष्ठ । प्रति । एति । तनु
ष्व । नीति । अमित्रान् । ओषतात् । तिग्महेतइतितिग्म-हेते ॥ यः । नः । अरा
तिम् । समिधानेतिसं-इधान । चक्रे । नीचा । तम् । धक्षि । अतसम् । न । शु
ष्कम् ॥ ऊर्ध्वः । भव । प्रतीति । विध्य । अधीति । अस्मत् । आविः । कृणुष्व ।
दैव्यानि । अग्ने ॥ अवेति । स्थिरा । तनुहि । यातुजूनाम् । जामिम् । अजामिम् ।
प्रेति । मृणीहि । शत्रून् ॥ सः । ते । [२९] जानाति । सुमतिमितिसु-मतिम् । य
विष्ठ । यः । ईवते । ब्रह्मणे । गातुम् । ऐरत् ॥ विश्वानि । अस्मै । सुदिनानीतिसु-
दिनानि । रायः । द्युम्नानि । अर्यः । वीति । दुरः । अभीति । द्यौत् ॥ सः । इत् ।
अग्ने । अस्तु । सुभगइतिसु-भगः । सुदानुरितिसु-दानुः । यः । त्वा । नित्येन । ह
विषा । यः । उक्थैः ॥ पिप्रीषति । स्वे । आयुषि । दुरोणइतिदुः-ओने । विश्वा । इत् ।
अस्मै । सुदिनेतिसु-दिना । सा । असत् । इष्टिः ॥ अर्चामि । ते । सुमतिमितिसु-म
तिम् । घोषि । अर्वाक् । समिति । ते । वावाता । जरताम् । [३०] इयम् । गीः ॥

स्वश्वाइतिसु-अश्वाः । त्वा । सुरथाइतिसु-रथाः । मर्जयेम । अस्मेइति । रायः । धारयेः । अन्विति । द्यून् ॥ इह । त्वा । भूरि । एति । चरेत् । उपेति । त्मन् । दोषावस्तरितिदोषा-वस्तः । दीदिवाꣳसम् । अन्विति । द्यून् ॥ क्रीडन्तः । त्वा । सुमनसइतिसु-मनसः । सपेम । अभीति । द्युम्ना । तस्थिवाꣳसः । जनानाम् ॥ यः । त्वा । स्वश्वइतिसु-अश्वः । सुहिरण्यइतिसु-हिरण्यः । अग्ने । उपयातीत्युप-याति । वसुमतेतिवसु-मता । रथेन ॥ तस्य । त्राता । भवसि । तस्य । सखा । यः । ते । आतिथ्यम् । आनुषक् । जुजोषत् ॥ महः । रुजामि । [३१] बन्धुता । वचोभिरिति वचः-भिः । तत् । मा । पितुः । गोतमात् । अन्विति । इयाय ॥ त्वम् । नः । अस्य । वचसः । चिकिद्धि । होतः । यविष्ठ । सुक्रतोइतिसु-क्रतो । दमूनाः ॥ अस्वप्नजइत्यस्वप्न-जः । तरणयः । सुशेवाइतिसु-शेवाः । अतन्द्रासः । अवृकाः । अश्रमिष्ठाः ॥ ते । पायवः । सध्रियञ्चः । निषद्येतिनि-सद्य । अग्ने । तव । नः । पान्तु । अमूर ॥ ये । पायवः । मामतेयम् । ते । अग्ने । पश्यन्तः । अन्धम् । दुरितादिति दुः-इतात् । अरक्षन् ॥ ररक्ष । तान् । सुकृतइतिसु-कृतः । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः । दिप्सन्तः । इत् । रिपवः । न । ह । [३२] देभुः ॥ त्वया । वयम् । सधन्य इतिसध-न्यः । त्वोताः । तव । प्रणीतीतिप्र-नीती । अश्याम । वाजान् ॥ उभा । शꣳसा । सूदय । सत्यतातइतिसत्य-ताते । अनुष्ठुया । कृणुहि । अह्रयाण ॥ अया । ते । अग्ने । समिधेतिसं-इधा । विधेम । प्रतीति । स्तोमम् । शस्यमानम् । गृभाय ॥ दह । अशसः । रक्षसः । पाहि । अस्मान् । द्रुहः । निदः । मित्रमहइतिमित्र-महः । अवद्यात् ॥ रक्षोहणमितिरक्षः-हनम् । वाजिनम् । एति । जिघर्मि । मित्रम् । प्रथिष्ठम् । उपेति । यामि । शर्म ॥ शिशानः । अग्निः । क्रतुभिरितिक्रतु-भिः । समिद्धइतिसं-इद्धः । सः । नः । दिवा । [३३] सः । रिषः । पातु । नक्तम् ॥ वीति । ज्योतिषा । बृहता । भाति । अग्निः । आविः । विश्वानि । कृणुते । महित्वेतिमहि-त्वा ॥ प्रेति । अदेवीः । मायाः । सहते । दुरेवाइतिदुः-एवाः । शिशीते । शृङ्गेइति । रक्षसे । विनिक्षइतिवि-निक्षे ॥ उत । स्वानासः । दिवि । सन्तु । अग्नेः । तिग्मायुधाइतितिग्म-आयुधाः । रक्षसे । हन्तवै । उ ॥ मदे । चित् । अस्य । प्रेति । रुजन्ति । भामाः । न । वरन्ते । परिबाधइतिपरि-बाधः । अदेवीः ॥ [३४] अघशꣳस

स्सतेजरता२ंरुजामिहृदिवेकंचत्वारि२ंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१४॥

आपंउन्दन्त्वाकूंत्यैदेवीमियन्तेवस्व्यस्य२ंशुर्नाते सोमंन्तउदायुंपप्रच्यंवस्त्वा भेरांतिव्यम२ंशुर२ंशुर्वित्तायनीमेऽसियुञ्जतें कृणुष्वपाजश्चतुंर्दश ॥१४॥ आप्रेव स्व्यंसियातवेयज्ञीश्चतुंस्त्रि२ंशत् ॥३४॥ आपंउन्दन्त्वदेवीः ॥ ❀ ❀

इति प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

अथ प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

देवस्यं । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिंप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिंबाहु-भ्याम् । पूष्णः । हस्तांभ्याम् । एति । ददे । अभ्रिः । असि । नारिः । असि । परिंलिखितमितिपरिं-लिखितम् । रक्षः । परिंलिखिताइतिपरिं-लिखिताः । अरांतयः । इदम् । अहम् । रक्षसः । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इदम् । अस्य । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । दिवे । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । शुन्धंताम् । लोकः । पितृषदनइतिंपितृ-सदनः । यवः । असि । यवयं । अस्मत् । द्वेषः । [१] यवयं । अरांतीः । पितृणाम् । सदनम् । असि । उदिति । दिवम् । स्तभान । एति । अन्तरिक्षम् । पृण । पृथिवीम् । दृ२ंह । द्युतानः । त्वा । मारुतः । मिनोतु । मित्रावरुणयोरितिंमित्रा-वरुणयोः । ध्रुवेणं । धर्मणा । ब्रह्मवनिमितिंब्रह्म-वनिम् । त्वा । क्षत्रवनिमितिंक्षत्र-वनिम् । सुप्रजावनिमितिंसुप्रजा-वनिम् । रायस्पोषवनिमितिरायस्पोष-वनिम् । परीति । ऊहामि । ब्रह्मं । दृ२ंह । क्षत्रम् । दृ२ंह । प्रजामितिंप्र-जाम् । दृ२ंह । रायः । पोषंम् । दृ२ंह । घृतेनं । द्यावापृथिवीइतिंद्यावा-पृथिवी । एति । पृणेथाम् । इन्द्रस्य । सदः । असि । विश्वजनस्येतिविश्व-जनस्यं । छाया । परीति । त्वा । गिर्वणः । गिरंः । इमाः । भवन्तु । विश्वतः । वृद्धायुमितिंवृद्ध-आयुम् । अन्विति । वृद्धयः । जुष्टाः । भवन्तु । जुष्टयः । इन्द्रस्य । स्यूः । असि । इन्द्रस्य । ध्रुवम् । असि । ऐन्द्रम् । असि । इन्द्राय । त्वा ॥ [२] द्वेषइमाअष्टादंशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

रक्षोहणइतिरक्षः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । वैष्णवान् । खनामि । इदम् । अहम् । तम् । वलगमितिवल-गम् । उदिति । वपामि । यम् । नः । समानः । यम् । असमानः । निचखानेतिनि-चखान । इदम् । एनम् । अधरम् । करोमि । यः । नः । समानः । यः । असमानः । अरातीयति । गायत्रेण । छन्दसा । अवबाढइत्यव-बाढः । वलगइतिवल-गः । किम् । अत्र । भद्रम् । तत् । नौ । सह । विराडितिवि-राट् । असि । सपत्नहेतिसपत्न-हा । सम्राडितिसम्-राट् । असि । भ्रातृव्यहेतिभ्रातृव्य-हा । स्वराडितिस्व-राट् । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति-हा । विश्वाराडितिविश्व-राट् । असि । विश्वासाम् । नाष्ट्राणाम् । हन्ता । [३] रक्षोहणइतिरक्षः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । प्रेति । उक्षामि । वैष्णवान् । रक्षोहणइतिरक्षः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । अवेति । नयामि । वैष्णवान् । यवः । असि । यवय । अस्मत् । द्वेषः । यवय । अरातीः । रक्षोहणइतिरक्षः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । अवेति । स्तृणामि । वैष्णवान् । रक्षोहणइति रक्षः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । अभीति । जुहोमि । वैष्णवान् । रक्षोहणाविति रक्षः-हनौ । वलगहनाविति वलग-हनौ । उपेति । दधामि । वैष्णवीइति । रक्षोहणावितिरक्षः-हनौ । वलगहनावितिवलग-हनौ । परीति । ऊहामि । वैष्णवीइति । रक्षोहणावितिरक्षः-हनौ । वलगहनावितिवलग-हनौ । परीति । स्तृणामि । वैष्णवीइति । रक्षोहणावितिरक्षः-हनौ । वलगहनावितिवलग-हनौ । वैष्णवीइति । बृहन् । असि । बृहद्ग्रावेतिबृहत्-ग्रावा । बृहतीम् । इन्द्राय । वाचम् । वद ॥ [४] हन्तेन्द्रायद्वेच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२॥

विभूरितिवि-भूः । असि । प्रवाहणइतिप्र-वाहनः । वह्निः । असि । हव्यवाहनइतिहव्य-वाहनः । श्वात्रः । असि । प्रचेताइतिप्र-चेताः । तुथः । असि । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः । उशिक् । असि । कविः । अङ्घारिः । असि । बम्भारिः । अवस्युः । असि । दुवस्वान् । शुन्ध्यूः । असि । मार्जालीयः । सम्राडितिसं-राट् । असि । कृशानुरितिकृश-अनुः । परिषद्यइतिपरि-सद्यः । असि । पवमानः । प्रतक्वेतिप्र-तक्वा । असि । नभस्वान् । असम्मृष्टइत्यसं-मृष्टः । असि । हव्यसूदइतिहव्य-सूदः । ऋतधामेत्यृत-धामा । असि । सुवर्ज्योतिरितिसुवः-ज्योतिः । ब्रह्मज्योतिरितिब्रह्म-

ज्योतिः । असि । सुवर्धामेतिसुवः-धाम । अजः । असि । एकपादित्येक-पात् । अहिः । असि । बुध्नियः । रौद्रेण । अनीकेन । पाहि । मा । अग्ने । पिपृहि । मा । मा । मा । हिꣳसीः ॥ [५] अनीकेनाष्टौ च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥३॥

त्वम् । सोम । तनूकृद्भ्यइतितनूकृत्-भ्यः । द्वेषोभ्यइतिद्वेषः-भ्यः । अन्यकृते भ्यइत्यन्य-कृतेभ्यः । उरु । यन्ता । असि । वरूथम् । स्वाहा । जुषाणः । अप्तुः । आज्यस्य । वेतु । स्वाहा । अयम् । नः । अग्निः । वरिवः । कृणोतु । अयम् । मृधः । पुरः । एतु । प्रभिन्दन्नितिप्र-भिन्दन् ॥ अयम् । शत्रून् । जयतु । जर्हृषाणः । अयम् । वाजम् । जयतु । वाजसाताविनिवाज-सातौ ॥ उरु । विष्णोइति । वीति । क्रमस्व । उरु । क्षयाय । नः । कृधि ॥ घृतम् । घृतयोनइतिघृत-योने । पिब । प्रप्रेतिप्र-प्र । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । तिर ॥ सोमः । जिगाति । गातुविदितिगातु-वित् । [६] देवानाम् । एति । निष्कृतमितिनिः-कृतम् । ऋतस्य । योनिम् । आसदमित्या-सदम् । अदित्याः । सदः । असि । अदित्याः । सदः । एति । सीद । एषः । वः । देव । सवितः । सोमः । तम् । रक्षध्वम् । मा । वः । दभत् । एतत् । त्वम् । सोम । देवः । देवान् । उपेति । अगाः । इदम् । अहम् । मनुष्यः । मनुष्यान् । सह । प्रजयेतिप्र-जया । सह । रायः । पोषेण । नमः । देवेभ्यः । स्वधेतिस्व-धा । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । इदम् । अहम् । निरिति । वरुणस्य । पाशात् । सुवः । अभि । [७] वीति । ख्येषम् । वैश्वानरम् । ज्योतिः । अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । त्वम् । व्रतानाम् । व्रतपतिरितिव्रत-पतिः । असि । या । मम । तनूः । त्वयि । अभूत् । इयम् । सा । मयि । या । तव । तनूः । मयि । अभूत् । एषा । सा । त्वयि । यथायथमितियथा-यथम् । नौ । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतिनोः । व्रतानि ॥ [८] गातुविद्भ्यैकविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥४॥

अतीति । अन्यान् । अगाम् । न । अन्यान् । उपेति । अगाम् । अर्वाक् । त्वा । परैः । अविदम् । परः । अवरैः । तम् । त्वा । जुषे । वैष्णवम् । देवयज्यायाइतिदेव-यज्यायै । देवः । त्वा । सविता । मध्वा । अनक्तु । ओषधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधितइतिस्व-धिते । मा । एनम् । हिꣳसीः । दिवम् । अग्रेण । मा । लेखीः । अन्तरिक्षम् । मध्येन । मा । हिꣳसीः । पृथिव्या । समिति । भव । वनस्पते ।

शतवंल्शइतिंशत-वल्शः । वीति । गेह । सहस्रंवल्शाइतिसहस्र-वल्शाः । वीति । वयम् । रुहेम । यम् । त्वा । अयम् । स्वधितिरितिस्व-धितिः । तेतिंजानः । प्रणिनाय इतिप्र-निनार्य । महते । सौभंगाय । अच्छिन्नः । रायः । सुवीरइतिसु-वीरः ॥ [९] यन्दशंच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

पृथिव्यै । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । दिवे । त्वा । शुन्धंताम् । लोकः । पितृषदनइतिपितृ-सदनः । यवः । असि । यवयं । अस्मत् । द्वेषः । यवयं । अरातीः । पितृणाम् । सदनम् । असि । स्वावेशइतिसु-आवेशः । असि । अग्रेगाइत्यग्रे-गाः । नेतृणाम् । वनस्पतिः । अधीति । त्वा । स्थास्यति । तस्यं । वित्तात् । देवः । त्वा । सविता । मध्वा । अनक्तु । सुपिप्पलाभ्यइतिसु-पिप्पलाभ्यः । त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । उदिति । दिवम् । स्तभान । एति । अन्तरिक्षम् । पृण । पृथिवीम् । उपरेण । दृꣳह । ते । ते । धामानि । उश्मसि । [१०] गमध्यै । गावः । यत्र । भूरिंशृङ्गाइतिभूरि-शृङ्गाः । अयासः ॥ अत्र । अहं । तत् । उरुगायस्येत्युरु-गायस्य । विष्णोः । परमम् । पदम् । अवेति । भाति । भूरेः ॥ विष्णोः । कर्माणि । पश्यत । यतः । व्रतानि । पस्पशे ॥ इन्द्रस्य । युज्यः । सखा ॥ तत् । विष्णोः । परमम् । पदम् । सदा । पश्यन्ति । सूरयः ॥ दिवि । इव । चक्षुः । आततमित्या-ततम् ॥ ब्रह्मवनिमितिब्रह्म-वनिम् । त्वा । क्षत्रवनिमितिक्षत्र-वनिम् । सुप्रजावनिमितिसुप्रजा-वनिम् । रायस्पोषवनिमितिरायस्पोष-वनिम् । परीति । ऊहामि । ब्रह्म । दृꣳह । क्षत्रम् । दृꣳह । प्रजामितिप्र-जाम् । दृꣳह । रायः । पोषम् । दृꣳह । परिवीरितिपरि-वीः । असि । परीति । त्वा । दैवीः । विशः । व्ययन्ताम् । परीति । इमम् । रायः । पोषः । यजमानम् । मनुष्याः । अन्तरिक्षस्य । त्वा । सानौ । अवेति । गूहामि ॥ [११] उश्मसीपोषमेकान्नविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥६॥

इषे । त्वा । उपवीरित्युप-वीः । असि । उपेइति । देवान् । दैवीः । विशः । प्रेति । अगुः । वह्नीः । उशिजः । बृहस्पते । धारय । वसूनि । हव्या । ते । स्वदन्ताम् । देव । त्वष्टः । वसु । रण्व । रेवतीः । रमध्वम् । अग्नेः । जनित्रम् । असि । वृषणौ । स्थः । उर्वशी । असि । आयुः । असि । पुरूरवाः । घृतेन । अक्तेइति । वृषणम् । दधाथाम् । गायत्रम् । छन्दः । अनु । प्रेति । जायस्व । त्रैष्टुभम् । जागतम् । छन्दः ।

अनु । प्रेति । जायस्व । भवतम् । [१२] नः । समनसावितिस-मनसौ । समोक सावितिसं-ओकसौ । अरेपसौ ॥ मा । यज्ञम् । हिꣳसिष्टम् । मा । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । जातवेदसावितिजात-वेदसौ । शिवौ । भवतम् । अद्य । नः ॥ अग्नौ । अग्निः । चरति । प्रविष्टइतिप्र-विष्टः । ऋषीणाम् । पुत्रः । अधिराजइत्यधि-राजः । एषः ॥ स्वा हाकृत्येतिस्वाहा-कृत्य । ब्रह्मणा । ते । जुहोमि । मा । देवानाम् । मिथुया । कः । भा गधेयमितिभाग-धेयम् ॥ [१३] भवतमेकत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥७॥

एति । ददे । ऋतस्य । त्वा । देवहविरितिदेव-हविः । पाशेन । एति । रभे । धर्षे । मानुषान् । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । प्रेति । उक्षामि । अपाम् । पेरुः । असि । स्वात्तम् । चित् । सदेवमितिस-देवम् । हव्यम् । आपः । देवीः । स्वदत । एनम् । समिति । ते । प्राणइतिप्र-अनः । वायुना । गच्छताम् । समिति । यजत्रैः । अङ्गानि । समिति । यज्ञपतिरितियज्ञ-पतिः । आशिषेत्या-शिषा । घृतेन । अक्तौ । पशुम् । त्रायेथाम् । रेवतीः । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । प्रियधेतिप्रिय-धा । एति । विशत । उरोइति । अन्तरिक्ष । सजूरितिस-जूः । देवेन । [१४] वातेन । अस्य । हविषः । त्मना । यज । समिति । अस्य । तनुवा । भव । वर् पीयः । वर् पीयसि । यज्ञे । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । धाः । पृथिव्याः । सम्पृचइतिसं-पृचः । पाहि । नमः । ते । आतानेत्या-तान । अनर्वा । प्रेति । इहि । घृतस्य । कुल्याम् । अन्विति । सह । प्रजयेतिप्र-जया । सह । रायः । पोषेण । आपः । देवीः । शुद्धायुवइतिशुद्ध-युवः । शुद्धाः । यूयम् । देवान् । ऊढ्म् । शुद्धाः । वयम् । परिविष्टाइतिपरि-विष्टाः । परिवेष्टारइतिपरि-वेष्टारः । वः । भूयास्म ॥ [१५] देवेनचतुश्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥८॥

वाक् । ते । एति । प्यायताम् । प्राणइतिप्र-अनः । ते । एति । प्यायताम् । चक्षुः । ते । एति । प्यायताम् । श्रोत्रम् । ते । एति । प्यायताम् । या । ते । प्राणानिति प्र-अनान् । शुक् । जगाम । या । चक्षुः । या । श्रोत्रम् । यत् । ते । क्रूरम् । यत् । आस्थितमित्या-स्थितम् । तत् । ते । एति । प्यायताम् । तत् । ते । एतेन । शुन्धताम् । नाभिः । ते । एति । प्यायताम् । पायुः । ते । एति । प्यायताम् । शुद्धाः । चरित्राः । शम् । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । [१६] शम् । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । शम् । पृथिव्यै । शम् । अहोभ्यामित्यहः-भ्याम् । ओषधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधितइतिस्व-धिते ।

मा । एनम् । हिꣳसीः । रक्षसाम् । भागः । असि । इदम् । अहम् । रक्षः । अधमम् । तमः । नयामि । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इदम् । एनम् । अधमम् । तमः । नयामि । इषे । त्वा । घृतेन । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । प्रेति । ऊर्ण्वाथाम् । अच्छिन्नः । रायः । सुवीरइतिसु-वीरः । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । वायोइति । वीति । इहि । स्तोकानाम् । स्वाहा । ऊर्ध्वनभसमित्यूर्ध्व-नभसम् । मारुतम् । गच्छतम् ॥ [१७] अक्ष्योवीहि पञ्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

समिति । ते । मनसा । मनः । समिति । प्राणेनेतिप्र-अनेन । प्राणइतिप्र-अनः । जुष्टम् । देवेभ्यः । हव्यम् । घृतवदितिघृत-वत् । स्वाहा । ऐन्द्रः । प्राणइतिप्र-अनः । अङ्गेअङ्गइत्यङ्गे-अङ्गे । नीति । देध्यत् । ऐन्द्रः । अपानइत्यप-अनः । अङ्गेअङ्गइत्यङ्गे-अङ्गे । वीति । बोभुवत् । देव । त्वष्टः । भूरि । ते । सꣳसमितिसं-सम् । एतु । विषुरूपाइतिविषु-रूपाः । यत् । सलक्ष्माणइतिस-लक्ष्माणः । भवथ । देवत्रेतिदेव-त्रा । यन्तम् । अवसे । सखायः । अन्विति । त्वा । माता । पितरः । मदन्तु । श्रीः । असि । अग्निः । त्वा । श्रीणातु । आपः । समिति । अरिणन् । वातस्य । [१८] त्वा । ध्रज्यै । पूष्णः । रꣳह्यै । अपाम् । ओषधीनाम् । रोहिष्यै । घृतम् । घृतपावानइतिघृत-पावानः । पिबत । वसाम् । वसापावानइतिवसा-पावानः । पिबत । अन्तरिक्षस्य । हविः । असि । स्वाहा । त्वा । अन्तरिक्षाय । दिशः । प्रदिशइतिप्र-दिशः । आदिशइत्या-दिशः । विदिशइतिवि-दिशः । उद्दिशइत्युत्-दिशः । स्वाहा । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । नमः । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः ॥ [१९] वातस्याष्टाविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥

समुद्रम् । गच्छ । स्वाहा । अन्तरिक्षम् । गच्छ । स्वाहा । देवम् । सवितारम् । गच्छ । स्वाहा । अहोरात्रेइत्यहः-रात्रे । गच्छ । स्वाहा । मित्रावरुणाविति मित्रा-वरुणौ । गच्छ । स्वाहा । सोमम् । गच्छ । स्वाहा । यज्ञम् । गच्छ । स्वाहा । छन्दाꣳसि । गच्छ । स्वाहा । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । गच्छ । स्वाहा । नभः । दिव्यम् । गच्छ । स्वाहा । अग्निम् । वैश्वानरम् । गच्छ । स्वाहा । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । मनः । मे । हार्दि । यच्छ । तनूम् । त्वचम् । पुत्रम् ।

नमस्कारम् । अग्नीय । शुक् । असि । तम् । अभीति । शोच । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । धाम्नोधाम्नइतिधाम्नःऽधाम्नः । राजन् । इतः । वरुणः । नः । मुञ्च । यत् । आपः । अघ्न्याः । वरुण । इति । शपामहे । ततः । वरुण । नः । मुञ्च ॥ [२०] असिपङ्क्तिः शतिश्च ॥ ॥११॥

हविष्मतीः । इमाः । आपः । हविष्मान् । देवः । अध्वरः । हविष्मान् । एति । विवासति । हविष्मान् । अस्तु । सूर्यः ॥ अग्नेः । वः । अपन्नगृहस्येत्यपन्न-गृहस्य । सदसि । सादयामि । सुम्नाय । सुम्निनीः । सुम्ने । मा । धत्त । इन्द्राग्नियोरितीन्द्र-अग्नियोः । भागधेयीरितिभाग-धेयीः । स्थ । मित्रावरुणयोरितिमित्रा-वरुणयोः । भागधेयीरितिभाग-धेयीः । स्थ । विश्वेषाम् । देवानाम् । भागधेयीरितिभाग-धेयीः । स्थ । यज्ञे । जागृत ॥ [२१] हविष्मतीश्चतुस्त्रिंशत् ॥१२॥

हृदे । त्वा । मनसे । त्वा । दिवे । त्वा । सूर्याय । त्वा । ऊर्ध्वम् । इमम् । अध्वरम् । कृधि । दिवि । देवेषु । होत्राः । यच्छ । सोम । राजन् । एति । इहि । अवेति । रोह । मा । भेः । मा । सम् । विक्थाः । मा । त्वा । हिंसिषम् । प्रजाइतिप्र-जाः । त्वम् । उपावरोहेत्युप-अवरोह । प्रजाइतिप्र-जाः । त्वाम् । उपावरोहन्त्वित्युप-अवरोहन्तु । शृणोतु । अग्निः । समिधेतिसं-इधा । हवम् । मे । शृण्वन्तु । आपः । धिषणाः । च । देवीः ॥ शृणोत । ग्रावाणः । विदुषः । नु । [२२] यज्ञम् । शृणोतु । देवः । सविता । हवम् । मे ॥ देवीः । आपः । अपाम् । नपात् । यः । ऊर्मिः । हविष्यः । इन्द्रियावानितीन्द्रिय-वान् । मदिन्तमः । तम् । देवेभ्यः । देवत्रेतिदेव-त्रा । धत्त । शुक्रम् । शुक्रपेभ्यइतिशुक्र-पेभ्यः । येषाम् । भागः । स्थ । स्वाहा । कारपिः । असि । अपेति । अपाम् । मृध्रम् । समुद्रस्य । वः । अक्षित्यै । उदिति । नये ॥ यम् । अग्ने । पृत्स्वितिपृत्-सु । मर्त्यम् । आवः । वाजेषु । यम् । जुनाः ॥ सः । यन्ता । शश्वतीः । इषः ॥ [२३] नुसप्तचत्वारिंशच्च ॥ ॥१३॥

त्वम् । अग्ने । रुद्रः । असुरः । महः । दिवः । त्वम् । शर्धः । मारुतम् । पृक्षः । ईशिषे ॥ त्वम् । वातैः । अरुणैः । यासि । शङ्गयइतिशं-गयः । त्वम् । पूषा । विधतइतिवि-धतः । पासि । नु । त्मना ॥ एति । वः । राजानम् । अध्वरस्य ।

रुद्रम् । होतारम् । सत्ययजमिति सत्य-यजम् । रोदस्योः ॥ अग्निम् । पुरा । तनयि त्नोः । अचित्तात् । हिरण्यरूपमिति हिरण्य-रूपम् । अवसे । कृणुध्वम् ॥ अग्निः । होता । नीति । ससाद । यजीयान् । उपस्थइत्युप-स्थे । मातुः । सुरभौ । ऊँ । लोके ॥ युवा । कविः । पुरुनिष्ठइतिपुरु-निष्ठः । [२४] ऋतावेत्यृत-वा । धर्ता । कृष्टीनाम् । उत । मध्ये । इद्धः ॥ साध्वीम् । अकः । देववीतिमितिदेव-वीतिम् । नः । अद्य । यज्ञस्य । जिह्वाम् । अविदाम । गुह्याम् ॥ सः । आयुः । एति । अगात् । सुरभिः । वसानः । भद्राम् । अकः । देवहूतिमितिदेव-हूतिम् । नः । अद्य ॥ अक्रन्दत् । अग्निः । स्तनयन्न् । इव । द्यौः । क्षाम । रेरिहत् । वीरुधः । समञ्जन्निति सं-अञ्जन्न् ॥ सद्यः । जज्ञानः । वीति । हि । ईम् । इद्धः । अख्यत् । एति । रोदसीइति । भानुना । भाति । अन्तः ॥ त्वेइति । वसूनि । पुर्वणीकेतिपुरु-अनीक । [२५] होतः । दोषा । वस्तोः । एति । ईरिरे । यज्ञियासः ॥ क्षामे । इव । विश्वा । भुवनानि । यस्मिन्न् । समिति । सौभगानि । दधिरे । पावके ॥ तुभ्यम् । ताः । अङ्गिरस्तमेत्यङ्गिरः-तम । विश्वाः । सुक्षितयइतिसु-क्षितयः । पृथक् ॥ अग्ने । कामाय । येमिरे ॥ अश्याम । तम् । कामम् । अग्ने । तव । ऊती । अश्याम । रयिम् । रयिवइतिरयि-वः । सुवीरमितिसु-वीरम् ॥ अश्याम । वाजम् । अभीति । वाजयन्तः । अश्याम । द्युम्नम् । अजर । अजरम् । ते ॥ श्रेष्ठम् । यविष्ठ । भारत । अग्ने । द्युमन्तमितिद्यु-मन्तम् । एति । भर ॥ [२६] वसोइति । पुरुस्पृहमितिपुरु-स्पृहम् । रयिम् ॥ सः । श्वितानः । तन्यतुः । रोचनस्थाइतिरोचन-स्थाः । अजरेभिः । नानदद्भिरितिनानदत्-भिः । यविष्ठः ॥ यः । पावकः । पुरुतमइतिपुरु-तमः । पुरूणि । पृथूनि । अग्निः । अनुयातीत्यनु-याति । भर्वन्न् ॥ आयुः । ते । विश्वतः । दधत् । अयम् । अग्निः । वरेण्यः ॥ पुनः । ते । प्राणइतिप्र-अनः । एति । अयति । परेति । यक्ष्मम् । सुवामि । ते ॥ आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अग्ने । हविषः । जुषाणः । घृतप्रतीकइतिघृत-प्रतीकः । घृतयोनिरितिघृत-योनिः । एधि ॥ घृतम् । पीत्वा । मधु । चारु । गव्यम् । पिता । इव । पुत्रम् । अभीति । [२७] रक्षतात् । इमम् ॥ तस्मै । ते । प्रतिहर्यतइतिप्रति-हर्यते । जातवेदइतिजात-वेदः । विचर्षणइतिवि-चर्षणे ॥ अग्ने । जनामि । सुष्टुतिमितिसु-स्तुतिम् ॥ दिवः । परीति । प्रथमम् । जज्ञे । अग्निः ।

पोम् । भागः । असि । तेभ्यः । त्वा । स्वाकृतः । असि । मधुमतीरितिमधु-म तीः । नः । इषः । कृधि । विश्वेभ्यः । त्वा । इन्द्रियेभ्यः । दिव्येभ्यः । पार्थिवे भ्यः । मनः । त्वा । अष्टु । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । स्वाहा । त्वा । सुभवइतिसु-भवः । सूर्याय । देवेभ्यः । त्वा । मरीचिपेभ्यइतिमरीचि-पेभ्यः । एषः । ते । योनिः । प्राणायेतिप्र-अनाय । त्वा । [३] वाचस्सप्तचत्वारिꣳशत् ॥२॥

उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । अन्तः । यच्छ । मघवन्नितिम घ-वन्न् । पाहि । सोमम् । उरुष्य । रायः । समिति । इषः । यजस्व । अन्तः । ते । दधामि । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अन्तः । उरु । अन्तरिक्षम् । स जोषाइतिस-जोषाः । देवैः । अवरैः । परैः । च । अन्तर्यामइत्यन्तः-यामे । मघ वन्नितिमघ-वन्न् । मादयस्व । स्वाकृतः । असि । मधुमतीरितिमधु-मतीः । नः । इषः । कृधि । विश्वेभ्यः । त्वा । इन्द्रियेभ्यः । दिव्येभ्यः । पार्थिवेभ्यः । मनः । त्वा । अष्टु । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । स्वाहा । त्वा । सुभवइतिसु-भ वः । सूर्याय । देवेभ्यः । त्वा । मरीचिपेभ्यइतिमरीचि-पेभ्यः । एषः । ते । योनिः । अपानायेत्यप-अनाय । त्वा ॥ [४] देवेभ्यस्सप्त च ॥ ❀ ❀ ॥३॥

एति । वायोइति । भूष । शुचिपाइतिशुचि-पाः । उपेति । नः । सहस्रम् । ते । नियुतइतिनि-युतः । विश्ववारेतिविश्व-वार ॥ उपोइति । ते । अन्धः । मद्यम् । अयामि । यस्य । देव । दधिषे । पूर्वपेयमितिपूर्व-पेयम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपया म-गृहीतः । असि । वायवे । त्वा । इन्द्रवायूइतीन्द्र-वायू । इमे । सुताः ॥ उपेति । प्रयोभिरितिप्रयः-भिः । एति । गतम् । इन्दवः । वाम् । उशन्ति । हि ॥ उपयाम गृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्रवायुभ्यामितीन्द्रवायु-भ्याम् । त्वा । एषः । ते । योनिः । सजोषाभ्यामितिस-जोषाभ्याम् । त्वा ॥ [५] आवायोत्रिचत्वारिꣳशत् ॥

अयम् । वाम् । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । सुतः । सोमः । ऋतावृधेत्यृत- वृधा ॥ मम । इत् । इह । श्रुतम् । हवम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । अ सि । मित्रावरुणाभ्यामितिमित्रा-वरुणाभ्याम् । त्वा । एषः । ते । योनिः । ऋतायु भ्यामित्यृतायु-भ्याम् । त्वा ॥ [६] अयंवांविꣳशतिः ॥ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

या । वाम् । कशा । मधुमतीतिमधु-मती । अश्विना । सूनृतावतीतिसूनृ

ता-वती ॥ तया । यज्ञम् । मिमिक्षतम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् । त्वा । एषः । ते । योनिः । माध्वीभ्याम् । त्वा ॥ [७] यावामष्टादश ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

प्रातर्युजाविति प्रातः-युजौ । वीति । मुच्येथाम् । अश्विनौ । एति । इह । गच्छतम् ॥ अस्य । सोमस्य । पीतये ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् । त्वा । एषः । ते । योनिः । अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् । त्वा ॥ [८] प्रातर्युजावेकान्नविꣳशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ [७]

अयम् । वेनः । चोदयत् । पृश्निगर्भाइतिपृश्नि-गर्भाः । ज्योतिर्जरायुरिति ज्योतिः-जरायुः । रजसः । विमानइतिवि-माने ॥ इमम् । अपाम् । सङ्गमइति सं-गमे । सूर्यस्य । शिशुम् । न । विप्राः । मतिभिरितिमति-भिः । रिहन्ति ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । शण्डाय । त्वा । एषः । ते । योनिः । वीरताम् । पाहि ॥ [९] अयंवेनःपञ्चविꣳशतिः ॥ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

तम् । प्रत्नथा । पूर्वथा । विश्वथा । इमथा । ज्येष्ठतातिमितिज्येष्ठ-तातिम् । बर्हिषदमितिबर्हि-सदम् । सुवर्विदमितिसुवः-विदम् । प्रतीचीनम् । वृजनम् । दोहसे । गिरा । आशुम् । जयन्तम् । अन्विति । यासु । वर्धसे ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । मर्काय । त्वा । एषः । ते । योनिः । प्रजाइतिप्र-जाः । पाहि ॥ [१०] तम्प्रत्नथापञ्चविꣳशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

ये । देवाः । दिवि । एकादश । स्थ । पृथिव्याम् । अधीति । एकादश । स्थ । अप्सुषदइत्यप्सु-सदः । महिना । एकादश । स्थ । ते । देवाः । यज्ञम् । इमम् । जुषध्वम् । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । आग्रयणः । असि । स्वाग्रयणइतिसु-आग्रयणः । जिन्व । यज्ञम् । जिन्व । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । अभीति । सवना । पाहि । विष्णुः । त्वाम् । पातु । विशम् । त्वम् । पाहि । इन्द्रियेण । एषः । ते । योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः ॥ [११] येदेवास्त्रिचत्वारिꣳशत् ॥ १० ॥

त्रिꣳशत् । त्रयः । च । गणिनः । रुजन्तः । दिवम् । रुद्राः । पृथिवीम् । च । सचन्ते ॥ एकादशासः । अप्सुषदइत्यप्सु-सदः । सुतम् । सोमम् । जुषन्ताम् । सवनाय । विश्वे ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । आग्रयणः ।

असि । स्वाग्रयणइतिसु-आग्रयणः । जिन्व । यज्ञम् । जिन्व । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । अभीति । सवना । पाहि । विष्णुः । त्वाम् । पातु । विशम् । त्वम् । पाहि । इन्द्रियेण । एषः । ते । योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः ॥ [१२] त्रिꣳशद्द्विचत्वारिꣳशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । बृहद्वतइतिबृहत्-वते । वयस्वते । उक्थायुवइत्युक्थ-युवे । यत् । ते । इन्द्र । बृहत् । वयः । तस्मै । त्वा । विष्णवे । त्वा । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । उक्थायुवइत्युक्थ-युवे ॥ [१३] उपयामगृहीतोऽसिद्वाविꣳशतिः ॥ ॥१२॥

मूर्धानम् । दिवः । अरतिम् । पृथिव्याः । वैश्वानरम् । ऋताय । जातम् । अग्निम् ॥ कविम् । सम्राजमितिसं-राजम् । अतिथिम् । जनानाम् । आसन्न् । एति । पात्रम् । जनयन्त । देवाः ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । अग्नये । त्वा । वैश्वानराय । ध्रुवः । असि । ध्रुवक्षितिरितिध्रुव-क्षितिः । ध्रुवाणाम् । ध्रुवतमइतिध्रुव-तमः । अच्युतानाम् । अच्युतक्षित्तमइत्यच्युतक्षित्-तमः । एषः । ते । योनिः । अग्नये । त्वा । वैश्वानराय ॥ [१४] मूर्धानम्पञ्चत्रिꣳशत् ॥ ❀ ॥१३॥

मधुः । च । माधवः । च । शुक्रः । च । शुचिः । च । नभः । च । नभस्यः । च । इषः । च । । ऊर्जः । च । सहः । च । सहस्यः । च । तपः । च । तपस्यः । च । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । सꣳसर्पइतिसं-सर्पः । असि । अꣳहस्पत्यायेत्यꣳहः-पत्याय । त्वा ॥ [१५] मधुश्चविꣳशत् ॥ ॥१४॥

इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । एति । गतम् । सुतम् । गीर्भिः । नभः । वरेण्यम् ॥ अस्य । पातम् । धिया । इषिता ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-भ्याम् । त्वा । एषः । ते । योनिः । इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-भ्याम् । त्वा ॥ [१६] ॥१५॥

ओमासः । चर्षणीधृतइतिचर्षणि-धृतः । विश्वे । देवासः । एति । गत ॥ दाश्वाꣳसः । दाशुषः । सुतम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः । एषः । ते । योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः ॥ [१७] इन्द्राग्नीओमासोविꣳशतिर्विꣳशतिः ॥ ॥१६॥

मरुत्वन्तम् । वृषभम् । वावृधानम् । अकवारिमित्यकवा-अरिम् । दिव्यम् । शासम् । इन्द्रम् ॥ विश्वासाहमितिविश्व-साहम् । अवसे । नूतनाय । उग्रम् । सहोदामितिसहः-दाम् । इह । तम् । हुवेम ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वते । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वते ॥ [१८] मरुत्वन्तꣳषड्विꣳशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१७॥

इन्द्र । मरुत्वः । इह । पाहि । सोमम् । यथा । शार्याते । अपिबः । सुतस्य ॥ तव । प्रणीतीतिप्र-नीती । तव । शूर । शर्मन्न् । एति । विवासन्ति । कवयः । सुयज्ञाइतिसु-यज्ञाः ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वते । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वते ॥ [१९] ॥१८॥

मरुत्वान् । इन्द्र । वृषभः । रणाय । पिब । सोमम् । अनुष्वधमित्यनु-स्वधम् । मदाय ॥ एति । सिञ्चस्व । जठरे । मध्वः । ऊर्मिम् । त्वम् । राजा । असि । प्रदिवइतिप्र-दिवः । सुतानाम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वते । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वते ॥ [२०] इन्द्रमरुत्वोमरुत्वानेकान्नत्रिꣳशदेकान्नत्रिꣳशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१९॥

महान् । इन्द्रः । यः । ओजसा । पर्जन्यः । वृष्टिमानितिवृष्टि-मान् । इव ॥ स्तोमैः । वत्सस्य । वावृधे ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । महेन्द्रायेतिमहा-इन्द्राय । त्वा । एषः । ते । योनिः । महेन्द्रायेतिमहा-इन्द्राय । त्वा ॥ [२१] महानेकान्नविꣳशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२०॥

महान् । इन्द्रः । नृवदितिनृ-वत् । एति । चर्षणिप्राइतिचर्षणि-प्राः । उत । द्विबर्हाइतिद्वि-बर्हाः । अमिनः । सहोभिरितिसहः-भिः ॥ अस्मद्रियगित्यस्म-द्रियक् । वावृधे । वीर्याय । उरुः । पृथुः । सुकृतइतिसु-कृतः । कर्तृभिरितिकर्तृ-भिः । भूत् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । महेन्द्रायेतिमहा-इन्द्राय । त्वा । एषः । ते । योनिः । महेन्द्रायेतिमहा-इन्द्राय । त्वा ॥ [२२] महान्नृवत्षड्विꣳशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२१॥

कदा । चन । स्तरीः । असि । न । इन्द्र । सश्चसि । दाशुषे ॥ उपोपेत्युप-उप । इत् । नु । मघवन्नितिमघ-वन्न् । भूयः । इत् । नु । ते । दानम् । देव

स्यं । पृच्यते ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । आदित्येभ्यः । त्वा ॥ कदा । चन । प्रेति । युच्छसि । उभेइति । नीति । पासि । जन्मनीइति ॥ तुरीय । आदित्य । सवनम् । ते । इन्द्रियम् । एति । तस्थौ । अमृतम् । दिवि ॥ यज्ञः । देवानाम् । प्रतीति । एति । सुम्नम् । आदित्यासः । भवत । मृडयन्तः ॥ एति । वः । अर्वाची । सुमतिरितिसु-मतिः । ववृत्यात् । अꣳहोः । चित् । या । वरिवोवित्तरेतिवरिवोवित्-तरा । असत् ॥ विवस्वः । आदित्य । एषः । ते । सोमपीथइतिसोम-पीथः । तेन । मन्दस्व । तेन । तृप्य । तृप्यास्म । ते । वयम् । तर्पयितारः । या । दिव्या । वृष्टिः । तया । त्वा । श्रीणामि ॥ [२३] वस्सप्तविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२२॥

वामम् । अद्य । सवितः । वामम् । उ । श्वः । दिवेदिवइतिदिवे-दिवे । वामम् । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । सावीः ॥ वामस्य । हि । क्षयस्य । देव । भूरेः । अया । धिया । वामभाजइतिवाम-भाजः । स्याम ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । देवाय । त्वा । सवित्रे ॥ [२४] वामश्चतुर्विꣳशतिः ॥ ❀ ॥२३॥

अदब्धेभिः । सवितः । पायुभिरितिपायु-भिः । त्वम् । शिवेभिः । अद्य । परीति । पाहि । नः । गयम् ॥ हिरण्यजिह्वइति हिरण्य-जिह्वः । सुविताय । नव्यसे । रक्ष । माकिः । नः । अघशꣳसइत्यघ-शꣳसः । ईशत ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । देवाय । त्वा । सवित्रे ॥ [२५] अदब्धेभिस्त्रयोविꣳशतिः ॥ ❀ ॥२४॥

हिरण्यपाणिमितिहिरण्य-पाणिम् । ऊतये । सवितारम् । उपेति । ह्वये ॥ सः । चेत्ता । देवता । पदम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । देवाय । त्वा । सवित्रे ॥ [२६] हिरण्यपाणिश्चतुर्दश ॥ ❀ ❀ ॥२५॥

सुशर्मेतिसु-शर्मा । असि । सुप्रतिष्ठानइतिसु-प्रतिष्ठानः । बृहत् । उक्षे । नमः । एषः । ते । योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः ॥ [२७] सुशर्माष्टादश ॥

बृहस्पतिसुतस्येतिबृहस्पति-सुतस्य । ते । इन्दोइति । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वतः । पत्नीवन्तमितिपत्नी-वन्तम् । ग्रहम् । गृह्णामि । अग्ना (३)इ । पत्नीवा (३) इतिपत्नी-वा (३)ः । सजूरितिस-जूः । देवेन । त्वष्ट्रा । सोमम् । पिब । स्वाहा ॥ [२८] बृहस्पतिसुतस्याष्टाविꣳशतिः ॥ ॥२७॥

हरिः । असि । हारियोजनइतिहारि-योजनः । हर्योः । स्थाता । वज्रस्य । भर्ता । पृश्नेः । प्रेता । तस्य । ते । देव । सोम । इष्टयजुषइतीष्ट-यजुषः । स्तुत स्तोमस्येतिस्तुत-स्तोमस्य । शस्तोक्थस्येतिशस्त-उक्थस्य । हरिवन्तमितिहरि-व न्तम् । ग्रहम् । गृह्णामि । हरीः । स्थ । हर्योः । धानाः । सहसोमाइतिसह-सो माः । इन्द्राय । स्वाहा ॥ [२९] हरिरसिपङ्क्तिं॰शतिः ॥ ॥२८॥

अग्ने । आयू॰ंषि । पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इषम् । च । नः ॥ आ रे । बाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । अग्नये । त्वा । तेजस्वते । एषः । ते । योनिः । अग्नये । त्वा । तेजस्वते ॥ [३०] अग्न आयू॰ंषित्रयोवि॰ंशतिः ॥ ॥२९॥

उत्तिष्ठन्नित्युत्-तिष्ठन् । ओजसा । सह । पीत्वा । शिप्रेइति । अवेपयः ॥ सोमम् । इन्द्र । चमूइति । सुतम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इ न्द्राय । त्वा । ओजस्वते । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । ओजस्वते ॥ [३१] उत्तिष्ठन्नेकवि॰ंशतिः ॥ ॥३०॥

तरणिः । विश्वदर्॰शतइतिविश्व-दर्॰शतः । ज्योतिष्कृदितिज्योतिः-कृत् । असि । सूर्य ॥ विश्वम् । एति । भासि । रोचनम् ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृही तः । असि । सूर्याय । त्वा । भ्राजस्वते । एषः । ते । योनिः । सूर्याय । त्वा । भ्राजस्वते ॥ [३२] तरणिर्वि॰ंशतिः ॥ ॥३१॥

एति । प्यायस्व । मदिन्तम । सोम । विश्वाभिः । ऊतिभिरित्यूति-भिः ॥ भव । नः । सप्रथस्तमइतिसप्रथः-तमः ॥ [३३] आप्यायस्वनव ॥ ॥३२॥

ईयुः । ते । ये । पूर्वतरामितिपूर्व-तराम् । अपश्यन् । व्युच्छन्तीमितिवि-उच्छन्तीम् । उषसम् । मर्त्यासः ॥ अस्माभिः । उ । नु । प्रतिचक्ष्येतिप्रति-च क्ष्या । अभूत् । ओइति । ते । यन्ति । ये । अपरीषु । पश्यान् ॥ [३४] ईयुरे कान्नवि॰ंशतिः ॥ ॥३३॥

ज्योतिष्मतीम् । त्वा । सादयामि । ज्योतिष्कृतमितिज्योतिः-कृतम् । त्वा । सादयामि । ज्योतिर्विदमितिज्योतिः-विदम् । त्वा । सादयामि । भास्वतीम् । त्वा । सादयामि । ज्वलन्तीम् । त्वा । सादयामि । मल्मलाभवन्तीमितिमल्मला-भव

न्तीम् । त्वा । सादयामि । दीप्यमानाम् । त्वा । सादयामि । रोचमानाम् । त्वा । सादयामि । अजस्राम् । त्वा । सादयामि । बृहज्ज्योतिषमितिबृहत्-ज्योतिषम् । त्वा । सादयामि । बोधयन्तीम् । त्वा । सादयामि । जाग्रतीम् । त्वा । सादयामि ॥ [३५] ज्योतिष्मतीᳲपद्त्रिᳲशत् ॥ ॥३४॥

प्रयासायेतिप्र-यासाय । स्वाहा । आयासायेत्या-यासाय । स्वाहा । वियासायेतिवि-यासाय । स्वाहा । सय्यासायेतिसं-यासाय । स्वाहा । उद्यासायेत्युत्-यासाय । स्वाहा । अवयासायेत्यव-यासाय । स्वाहा । शुचे । स्वाहा । शोकाय । स्वाहा । तप्यत्वै । स्वाहा । तपते । स्वाहा । ब्रह्महत्यायाइतिब्रह्म-हत्यायै । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [३६] प्रयासायचतुर्विᳲशतिः ॥ ॥ ३५ ॥

चित्तम् । सन्तानेनेतिसं-तानेन । भवम् । यक्ना । रुद्रम् । तनिम्ना । पशुपतिमितिपशु-पतिम् । स्थूलहृदयेनेतिस्थूल-हृदयेन । अग्निम् । हृदयेन । रुद्रम् । लोहितेन । शर्वम् । मतस्नाभ्याम् । महादेवमितिमहा-देवम् । अन्तःपार्श्वेनेत्यन्तः-पार्श्वेन । ओपिष्ठहनमित्योपिष्ठ-हनम् । शिङ्गीनिकोश्याभ्यामितिशिङ्गी-निकोश्याभ्याम् ॥ [३७] ॥ चित्तमष्टादश ॥ ॥३६॥

एति । तिष्ठ । वृत्रहन्नितिवृत्र-हन्न् । रथम् । युक्ता । ते । ब्रह्मणा । हरीइति ॥ अर्वाचीनम् । स्विति । ते । मनः । ग्रावा । कृणोतु । वग्नुना ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने ॥ [३८] आतिष्ठषड्विᳲशतिः ॥ ॥३७॥

इन्द्रम् । इत् । हरीइति । वहतः । अप्रतिधृष्टशवसमित्यप्रतिधृष्ट-शवसम् । ऋषीणाम् । च । स्तुतीः । उपेति । यज्ञम् । च । मानुषाणाम् । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने ॥ [३९] इन्द्रमित्रयोविᳲशतिः ॥ ॥३८॥

अमावि । सोमः । इन्द्र । ते । शविष्ठ । धृष्णो । एति । गहि ॥ एति । त्वा । पृणक्तु । इन्द्रियम् । रजः । सूर्यम् । न । रश्मिभिरितिरश्मि-भिः ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने ॥ [४०] असावि सप्तविᳲशतिः ॥ ❀ ॥३९॥

सर्वस्य । प्रतिशीवरीतिप्रति-शीवरी । भूमिः । त्वा । उपस्थइत्युप-स्थे । एति । अधित ॥ स्योना । अस्मै । सुषदेतिसु-सदा । भव । यच्छ । अस्मै । शर्म । सप्रथाइतिस-प्रथाः ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने ॥ [४१] ॥ ४० ॥

महान् । इन्द्रः । वज्रबाहुरितिवज्र-बाहुः । षोडशी । शर्म । यच्छतु ॥ स्वस्ति । नः । मघवेतिमघ-वा । करोतु । हन्तु । पाप्मानम् । यः । अस्मान् । द्वेष्टि ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने ॥ [४२] सर्वस्यमहान्ष्षड्विँशतिष्षड्विँशतिः ॥ ॥ ४१ ॥

सजोषाइतिस-जोषाः । इन्द्र । सगणइतिस-गणः । मरुद्भिरितिमरुत्-भिः । सोमम् । पिब । वृत्रहन्नितिवृत्र-हन् । शूर । विद्वान् ॥ जहि । शत्रून् । अपेति । मृधः । नुदस्व । अथ । अभयम् । कृणुहि । विश्वतः । नः ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । षोडशिने ॥ [४३] सजोषास्त्रिँशत् ॥ ॥४२॥

उदिति । उ । त्यम् । जातवेदसमितिजात-वेदसम् । देवम् । वहन्ति । केतवः ॥ दृशे । विश्वाय । सूर्यम् ॥ चित्रम् । देवानाम् । उदिति । अगात् । अनीकम् । चक्षुः । मित्रस्य । वरुणस्य । अग्नेः ॥ एति । अप्राः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अन्तरिक्षम् । सूर्यः । आत्मा । जगतः । तस्थुषः । च ॥ अग्ने । नय । सुपथेतिसु-पथा । राये । अस्मान् । विश्वानि । देव । वयुनानि । विद्वान् ॥ युयोधि । अस्मत् । जुहुराणम् । एनः । भूयिष्ठाम् । ते । नमउक्तिमितिनमः-उक्तिम् । विधेम ॥ दिवम् । गच्छ । सुवः । पत । रूपेण । [४४] वः । रूपम् । अभि । एति । एमि । वयसा । वयः ॥ तुथः । वः । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः । वीति । भजतु । वर्षिष्ठे । अधीति । नाके ॥ एतत् । ते । अग्ने । राधः । एति । एति । सोमच्युतमितिसोम-च्युतम् । तत् । मित्रस्य । पथा । नय । ऋतस्य । पथा । प्रेति । इत । चन्द्रदक्षिणाइतिचन्द्र-दक्षिणाः । यज्ञस्य । पथा । सुविता । नयन्तीः । ब्राह्मणम् अद्य । राध्यासम् । ऋषिम् । आर्षेयम् । पितृ

मन्तमितिपितृ-मन्तम् । पैतृमत्यमितिपैतृ-मत्यम् । सुधातुदक्षिणमितिसुधातु-दक्षिणम् । वीति । सुवः । पश्य । वीति । अन्तरिक्षम् । यतस्व । सदस्यैः । अस्मद्दात्राइत्यस्मत्-दात्राः । देवत्रेतिदेव-त्रा । गच्छत । मधुमतीरितिमधु-मतीः । प्रदातारमितिप्र-दातारम् । एति । विशत । अनवहायेत्यनव-हाय । अस्मान् । देवयानेनेतिदेव-यानेन । पथा । इत । सुकृतामितिसु-कृताम् । लोके । सीदत । तत् । नः । सꣳस्कृतम् ॥ [४५] रूपेणसदस्यैरष्टादशच ॥ ❀ ❀ ॥४३॥

धाता । रातिः । सविता । इदम् । जुषन्ताम् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । निधिपतिरितिनिधि-पतिः । नः । अग्निः ॥ त्वष्टा । विष्णुः । प्रजयेतिप्र-जया । सꣳरराणइतिसं-रराणः । यजमानाय । द्रविणम् । दधातु ॥ समिति । इन्द्र । नः । मनसा । नेषि । गोभिः । समिति । सूरिभिरितिसूरि-भिः । मघवन्नितिमघ-वन् । समिति । स्वस्त्या ॥ समिति । ब्रह्मणा । देवकृतमितिदेव-कृतम् । यत् । अस्ति । समिति । देवानाम् । सुमत्येतिसु-मत्या । यज्ञियानाम् ॥ समिति । वर्चसा । पयसा । समिति । तनूभिः । अगन्महि । मनसा । समिति । शिवेन ॥ त्वष्टा । नः । अत्र । वरिवः । कृणोतु । [४६] अन्विति । मार्ष्टु । तनुवः । यत् । विलिष्टमितिवि-लिष्टम् ॥ यत् । अद्य । त्वा । प्रयतीतिप्र-यति । यज्ञे । अस्मिन्न् । अग्ने । होतारम् । अवृणीमहि । इह ॥ ऋधक् । अयाट् । ऋधक् । उत । अशमिष्ठाः । प्रजानन्नितिप्र-जानन्न् । यज्ञम् । उपेति । याहि । विद्वान् ॥ स्वगेतिस्व-गा । वः । देवाः । सदनम् । अकर्म । ये । आजग्मेत्या-जग्म । सवना । इदम् । जुषाणाः ॥ जक्षिवाꣳसः । पपिवाꣳसः । च । विश्वे । अस्मेइति । धत्त । वसवः । वसूनि ॥ यान् । एति । अवहः । उशतः । देव । देवान् । तान् । [४७] प्रेति । ईरय । स्वे । अग्ने । सधस्थइतिसध-स्थे ॥ वहमानाः । भरमाणाः । हवीꣳषि । वसुम् । घर्मम् । दिवम् । एति । तिष्ठत । अनु ॥ यज्ञ । यज्ञम् । गच्छ । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । गच्छ । स्वाम् । योनिम् । गच्छ । स्वाहा । एषः । ते । यज्ञः । यज्ञपतइतियज्ञ-पते । सहसूक्तवाकइतिसहसूक्त-वाकः । सुवीरइतिसु-वीरः । स्वाहा । देवाः । गातुविदइतिगातु-विदः । गातुम् । वित्त्वा । गातुम् । इत । मनसः । पते । इमम् । नः । देव । देवेषु । यज्ञम् । स्वाहा । वाचि । स्वाहा । वाते । धाः ॥

[४८] कृणोतुतानष्टाचंत्वारिꣳशञ्च ॥ ॥४४॥

उरुम् । हि । राजा । वरुणः । चकार । सूर्याय । पन्थाम् । अन्वेतवाइत्यनु-एतवै । उ ॥ अपदे । पादा । प्रतिधातवइतिप्रति-धातवे । अकः । उत । अपवक्तेत्यप-वक्ता । हृदयाविधइतिहृदय-विधः । चित् ॥ शतम् । ते । राजन् । भिषजः । सहस्रम् । उर्वी । गम्भीरा । सुमतिरितिसु-मतिः । ते । अस्तु ॥ बाधस्व । द्वेषः । निरऋतिमितिनिः-ऋतिम् । पराचैः । कृतम् । चित् । एनः । प्रेति । मुमुग्धि । अस्मत् ॥ अभिष्ठितइत्यभि-स्थितः । वरुणस्य । पाशः । अग्नेः । अनीकम् । अपः । एति । विवेश ॥ अपाम् । नपात् । प्रतिरक्षन्नितिप्रति-रक्षन् । असुर्यम् । दमेदमइतिदमे-दमे । [४९] समिधमितिसं-इधम् । यक्षि । अग्ने ॥ प्रतीति । ते । जिह्वा । घृतम् । उदिति । चरण्येत् । समुद्रे । ते । हृदयम् । अप्स्वित्यप्-सु । अन्तः ॥ समिति । त्वा । विशन्तु । ओषधीः । उत । आपः । यज्ञस्य । त्वा । यज्ञपतइति यज्ञ-पते । हविर्भिरितिहविः-भिः ॥ सूक्तवाकइतिसूक्त-वाके । नमोवाकइतिनमः-वाके । विधेम । अवभृथेत्यव-भृथ । निचङ्कुणेतिनि-चङ्कुण । निचेरुरितिनि-चेरुः । असि । निचङ्कुणेतिनि-चङ्कुण । अवेति । देवैः । देवकृतमितिदेव-कृतम् । एनः । अयाट् । अवेति । मर्त्यैः । मर्त्यकृतमितिमर्त्य-कृतम् । उरोः । एति । नः । देव । रिषः । पाहि । सुमित्राइतिसु-मित्राः । नः । आपः । ओषधयः । [५०] सन्तु । दुर्मित्राइतिदुः-मित्राः । तस्मै । भूयासुः । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । देवीः । आपः । एषः । वः । गर्भः । तम् । वः । सुप्रीतमितिसु-प्रीतम् । सुभृतमितिसु-भृतम् । अकर्म । देवेषु । नः । सुकृतइतिसु-कृतः । ब्रूतात् । प्रतियुतइतिप्रति-युतः । वरुणस्य । पाशः । प्रत्यस्तइतिप्रति-अस्तः । वरुणस्य । पाशः । एधः । असि । एधिषीमहि । समिदितिसं-इत् । असि । तेजः । असि । तेजः । मयि । धेहि । अपः । अन्विति । अचारिषम् । रसेन । समिति । असृक्ष्महि ॥ पयस्वान् । अग्ने । एति । अगमम् । तम् । मा । समिति । सृज । वर्चसा ॥ [५१]

दमेदमओषधयआपद्वे ॥   ॥४५॥

यः । त्वा । हृदा । कीरिणा । मन्यमानः । अमर्त्यम् । मर्त्यः । जोहवीमि ॥ जातवेदइतिजात-वेदः । यशः । अस्मासु । धेहि । प्रजाभिरितिप्र-जाभिः । अ

ग्ने । अमृतत्वमित्यमृत-त्वम् । अश्याम् ॥ यस्मै । त्वम् । सुकृतइतिसु-कृते । जात
वेदइतिजात-वेदः । उ । लोकम् । अग्ने । कृणवः । स्योनम् ॥ अश्विनम् । सः ।
पुत्रिणम् । वीरवन्तमितिवीर-वन्तम् । गोमन्तमितिगो-मन्तम् । रयिम् । नशते ।
स्वस्ति ॥ त्वेइति । स्विति । पुत्र । शवसः । अवृत्रन् । कामकातयइतिकाम-का
तयः ॥ न । त्वाम् । इन्द्र । अतीति । रिच्यते ॥ उक्थउक्थइत्युक्थे-उक्थे । सो
मः । इन्द्रम् । ममाद । नीथेनीथइतिनीथे-नीथे । मघवानमितिमघ-वानम् । [५२]
सुतासः ॥ यत् । ईम् । सबाधइतिस-बाधः । पितरम् । न । पुत्राः । समानद
क्षाइतिसमान-दक्षाः । अवसे । हवन्ते ॥ अग्ने । रसेन । तेजसा । जातवेदइ
तिजात-वेदः । वीति । रोचसे ॥ रक्षोहेतिरक्षः-हा । अमीवचातनइत्यमीव-चात
नः ॥ अपः । अन्विति । अचारिषम् । रसेन । समिति । असृक्ष्महि ॥ पय
स्वान् । अग्ने । एति । अगमम् । तम् । मा । समिति । सृज । वर्चसा ॥ वसुः ।
वसुपतिरितिवसु-पतिः । हिकम् । असि । अग्ने । विभावसुरितिविभा-वसुः ॥ स्या
म । ते । सुमताविति सु-मतौ । अपि ॥ त्वाम् । अग्ने । वसुपतिमितिवसु-पतिम् । व
सूनाम् । अभि । प्रेति । मन्दे । [५३] अध्वरेषु । राजन् ॥ त्वया । वाजम् । वाज
यन्तइतिवाज-यन्तः । जयेम । अभीति । स्याम । पृत्सुतीः । मर्त्यानाम् ॥ त्वाम् ।
अग्ने । वाजसातममितिवाज-सातमम् । विप्राः । वर्धन्ति । सुष्टुतमितिसु-स्तुतम् ॥
सः । नः । रास्व । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् ॥ अयम् । नः । अग्निः । वरिवः । कृणोतु ।
अयम् । मृधः । पुरः । एतु । प्रभिन्दन्निति प्र-भिन्दन् ॥ अयम् । शत्रून् । जयतु ।
जर्हृषाणः । अयम् । वाजम् । जयतु । वाजसाताविति वाज-सातौ ॥ अग्निना ।
अग्निः । समिति । इध्यते । कविः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । युवा ॥ हव्यवाडितिह
व्य-वाट् । जुह्वास्यइतिजुहु-आस्यः ॥ त्वम् । हि । अग्ने । अग्निना । विप्रः । विप्रे
ण । सन् । सता ॥ सखा । सख्या । समिध्यसइतिसम्-इध्यसे ॥ उदिति । अग्ने ।
शुचयः । तव । वीति । ज्योतिषा ॥ [५४] मघवानम्मन्देह्यग्नेचतुर्दशच ॥४६॥

वाचःप्राणायत्वा । उपयामगृहीतोऽस्यपानायत्वा । आवायोवायवेसजोषा
भ्यान्त्वा । अयमृतायुभ्यान्त्वा ॥ यावामश्विभ्याम्माध्वीभ्यान्त्वा । प्रातर्युजावश्वि
भ्यान्त्वा । अयꣳशण्डायवीरताम्पाहि । तम्मर्कायप्रजाःपाहि । येदेवास्त्रिꣳशदा

श्रयणोऽसिविश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः । उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वोक्थायुवे । मूर्द्धानमभि यैत्वावैश्वानराय । मधुश्चसꣳसर्पोऽसि । इन्द्राग्नीइन्द्राग्निभ्यान्त्वा । ओमासोविश्वे भ्यस्त्वादेवेभ्यः । मरुत्वन्तन्त्रीणीन्द्रायत्वामरुत्वते । महान्द्रेमहेन्द्रायत्वा । कदाच नादित्येभ्यस्त्वा । कदाचनस्तरीर्विवस्वआदित्य । इन्द्रꣳशुचिरपः । वामन्त्रीणिदे वायत्वासवित्रे । सुशर्माऽसिविश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः । बृहस्पतिसुतस्यत्वष्ट्रासोमम्पिब स्वाहा । हरिरसिसहसोमाइन्द्रायस्वाहा । अग्नआयूꣳष्यग्नयेत्वातेजस्वते । उत्तिष्ठ न्निन्द्रायत्वौजस्वते । तरणिस्सूर्यायत्वाभ्राजस्वते । आतिष्ठद्घाष्पडिन्द्रायत्वापोड शिने । उदुत्यञ्चित्रम् । अग्नेनयदिवङ्गच्छ । उरुमायुग्ग्येयदेवासुसुग्धि । अग्नाविष्णूसुकतूसुसुक्तम् । पगवैपङ्क्तयः । देवावैयेदेवाःपङ्क्त्यौ । पगवैसवाचम् । भू मिव्र्यंतृष्यन्न् । प्रजापतिर्व्यरुपुष्यन्न् । भूमिरादित्यावै । अग्निहोत्रमादित्योवै । भू मिर्लेकस्सलेकस्सुलेकः । विष्णोरुदुत्तमम् । अन्नपतेपुनस्त्वाऽऽदित्याः । उरुꣳसꣳ सृंजवर्चसा । यस्त्वासुष्टुतम् । त्वमग्नेयुरुष्वाहिसंश्रुतिम् । त्वमग्नेविचर्पणे । यस्त्वा विरोचसे ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥

आददे वाचस्पतयउपयामगृहीतोऽस्यावायो अयवांग्यावाम्प्रातर्युजाव यन्तय्येदेवास्त्रिꣳशदुपयामगृहीतोऽसिमूर्धानम्मधुश्चेन्द्राग्नी ओमासोमरुत्वन्तमिन्द्रं मरुत्वोमरुत्वान्महान्महान्नृवत्कदावाममदंधेभिर् हिरण्यपाणिꣳ सुशर्माबृहस्पतिसु तस्यहरिस्स्यम उत्तिष्ठन्तरणिराप्यायस्वेयुष्टये ज्योतिष्मतीम्प्रयासायचित्तमातिष्ठेन्द्रम सोविसर्वस्य महान् ध्सजोषा उदुत्यन्धातोरुꣳहियस्त्वापद्चत्वारिꣳशत् ॥ ४६ ॥ आददेयेदेवामहानुत्तिष्ठन् ध्सर्वस्य सन्तुदुर्मित्राश्चतुष्पञ्चाशत् ॥ ५४ ॥ आददेवि ज्योतिषा ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

अथ प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

देवासुराइतिदेव-असुराः । सय्यँत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन्न् । ते । देवाः ।
विजयमितिवि-जयम् । उपयन्तइत्युप-यन्तः । अग्नौ । वामम् । वसु । सम् । नी
ति । अदधत । इदम् । उ । नः । भविष्यति । यदि । नः । जेष्यन्ति । इति ।
तत् । अग्निः । नीति । अकामयत । तेन । अपेति । अक्रामत् । तत् । देवाः ।
विजित्येतिवि-जित्य । अवरुरुथ्समानाइत्यव-रुरुथ्समानाः । अन्विति । आयन्न् ।
तत् । अस्य । सहसा । एति । अदित्सन्त । सः । अरोदीत् । यत् । अरोदीत् ।
तत् । रुद्रस्य । रुद्रत्वमितिरुद्र-त्वम् । यत् । अश्रु । अशीयत । तत् । [१] रज
तम् । हिरण्यम् । अभवत् । तस्मात् । रजतम् । हिरण्यम् । अदक्षिण्यम् । अ
श्रुजमित्यश्रु-जम् । हि । यः । बर्हिषि । ददाति । पुरा । अस्य । सव्ँवथ्सरादि
तिसं-वथ्सरात् । गृहे । रुदन्ति । तस्मात् । बर्हिषि । न । देयम् । सः । अग्निः ।
अब्रवीत् । भागी । असानि । अथ । वः । इदम् । इति । पुनराधेयमितिपुनः-
आधेयम् । ते । केवलम् । इति । अब्रुवन्न् । ऋध्नवत् । खलु । सः । इति । अ
ब्रवीत् । यः । मद्देवत्यमितिमत-देवत्यम् । अग्निम् । आदधाताइत्या-दधाते । इ
ति । तम् । पूषा । एति । अधत्त । तेन । [२] पूषा । आर्ध्नोत् । तस्मात् ।
पौष्णाः । पशवः । उच्यन्ते । तम् । त्वष्टा । एति । अधत्त । तेन । त्वष्टा । आ
र्ध्नोत् । तस्मात् । त्वाष्ट्राः । पशवः । उच्यन्ते । तम् । मनुः । एति । अधत्त ।
तेन । मनुः । आर्ध्नोत् । तस्मात् । मानव्यः । प्रजाइतिप्र-जाः । उच्यन्ते । तम् ।
धाता । एति । अधत्त । तेन । धाता । आर्ध्नोत् । सव्ँवथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै ।
धाता । तस्मात् । सव्ँवथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । प्रजाइतिप्र-जाः । पशवः । अनु ।
प्रेति । जायन्ते । यः । एवम् । पुनराधेयस्येतिपुनः-आधेयस्य । ऋद्धिम् । वेद । [३]
ऋध्नोति । एव । यः । अस्य । एवम् । बन्धुताम् । वेद । बन्धुमानितिबन्धु-
मान् । भवति । भागधेयमितिभाग-धेयम् । वै । अग्निः । आहितइत्या-हितः । इ
च्छमानः । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । यजमानस्य । उपेति । उद्वास्य । उद्वा
स्येत्युत्-वास्य । पुनः । एति । दधीत । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् ।

समिति । अर्द्धयति । अथोइति । शान्तिः । एव । अस्य । एषा । पुनर्वस्वोरिति पुनः-वस्वोः । एति । दधीत । एतत् । वै । पुनराधेयस्येतिपुनः-आधेयस्य । न क्षत्रम् । यत् । पुनर्वसूइतिपुनः-वसू । स्वायाम् । एव । एनम् । देवतायाम् । आधायेत्यां-धाय । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । भवति । दर्भैः । एति । दधाति । अयातयामत्वायेत्ययातयाम-त्वाय । दर्भैः । एति । दधाति । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । एव । एनम् । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । अवरुध्येत्यव-रुध्य । एति । धत्ते । पञ्चकपालइतिपञ्च-कपालः । पुरोडाशः । भवति । पञ्च । वै । ऋतवः । ऋतुभ्यइत्यृतु-भ्यः । एव । एनम् । अवरुध्येत्यव-रुध्य । एति । धत्ते ॥ [४] अशीयततत्ते नवेदंदर्भैः पञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

परेति । वै । एषः । यज्ञम् । पशून् । वपति । यः । अग्निम् । उद्वासयतइत्युत्-वासयते । पञ्चकपालइतिपञ्च-कपालः । पुरोडाशः । भवति । पाङ्क्तः । यज्ञः । पाङ्क्ताः । पशवः । यज्ञम् । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । वीरहेतिवीर-हा । वै । एषः । देवानाम् । यः । अग्निम् । उद्वासयतइत्युत्-वासयते । न । वै । एतस्य । ब्राह्मणाः । ऋतायवइत्यृत-यवः । पुरा । अन्नम् । अक्षन् । पङ्क्त्यः । याज्यानुवाक्याइतियाज्या-अनुवाक्याः । भवन्ति । पाङ्क्तः । यज्ञः । पाङ्क्तः । पुरुषः । देवान् । एव । वीरम् । निरवदायेतिनिः-अवदाय । अग्निम् । पुनः । एति । [५] धत्ते । शताक्षरइतिशत-अक्षराः । भवन्ति । शतायुरितिशत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइतिशत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति । यत् । वै । अग्निः । आहितइत्या-हितः । न । ऋध्यते । ज्यायः । भागधेयमितिभाग-धेयम् । निकामयमानइतिनि-कामयमानः । यत् । आग्नेयम् । सर्वम् । भवति । सा । एव । अस्य । ऋद्धिः । समिति । वै । एतस्य । गृहे । वाक् । सृज्यते । यः । अग्निम् । उद्वासयतइत्युत्-वासयते । सः । वाचम् । सꣳसृष्टामितिसं-सृष्टाम् । यजमानः । ईश्वरः । अन्विति । पराभवितोरितिपरा-भवितोः । विभक्तयइतिवि-भक्तयः । भवन्ति । वाचः । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । यजमानस्य । अपराभावायेत्यपरा-भावाय । [६] विभक्तिमितिवि-भक्तिम् । करोति । ब्रह्म । एव । तत् । अकः । उपाꣳश्वित्युप-अꣳशु । यजति । यथा । वामम् । वसु । वि

विद्वानः । गृह्णंति । तादृक् । एव । तत् । अग्निम् । प्रतीतिं । स्विष्टकृतमितिंस्विष्ट-कृतंम् । निरिति । आह । यथा । वामम् । वसुं । विविद्वानः । प्रकाशमितिप्र-काशम् । जिगंमिषति । तादृक् । एव । तत् । विभंक्तिमितिवि-भक्तिम् । उक्त्वा । प्रयाजेनेतिंप्र-याजेनं । वषंट् । करोति । आयतंनादित्यां-यतंनात् । एव । न । एति । यजंमानः । वै । पुरोडाशंः । पशवंः । एतेइतिं । आहुंतीइत्या-हुती । यत् । अभितः । पुरोडाशम् । एतेइतिं । आहुंतीइत्या-हुती । [७] जुहोति । यजंमानम् । एव । उभयतः । पशुभिरितिपशु-भिः । परीति । गृह्णाति । कृतयंजुरितिकृत-यजुः । सम्भृतसम्भारइतिसम्भृत-सम्भारः । इति । आहुः । न । सम्भृत्याइतिंसं-भृत्यां: । सम्भाराइतिंसं-भाराः । न । यजुः । कर्तव्यम् । इति । अथोइतिं । खलुं । सम्भृत्याइतिंसं-भृत्यां: । एव । सम्भाराइतिंसं-भाराः । कर्तव्यम् । यजुः । यज्ञस्यं । समृंध्याइतिसं-ऋध्यै । पुनर्निष्कृतइतिंपुनः-निष्कृतः । रथः । दक्षिणा । पुनरुथ्स्यूतमितिंपुनः-उथ्स्यूतम् । वासः । पुनरुथ्सृष्टइतिपुनः-उथ्सृष्टः । अनड्वान् । पुनराधेयस्येतिंपुनः-आधेयस्य । समृंध्याइतिसं-ऋध्यै । सप्त । ते । अग्ने । समिधइतिंसं-इधंः । सप्त । जिह्वाः । इतिं । अग्निहोत्रमित्यंग्नि-होत्रम् । जुहोति । यत्रंयत्रेतियत्रं-यत्र । एव । अस्य । न्यक्तमितिनि-अक्तम् । ततः । [८] एव । एनम् । अवेति । रुन्धे । वीरहेतिंवीर-हा । वै । एषः । देवानाम् । यः । अग्निम् । उद्वासयंतइत्युत्-वासयंते । तस्य । वरुणः । एव । ऋणयादित्यृण-यात् । आग्निवारुणमित्याग्नि-वारुणम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । अनुं । निरिति । वपेत् । यम् । च । एव । हन्ति । यः । च । अस्य । ऋणयादित्यृण-यात् । तौ । भागधेयेनेतिंभाग-धेयेन । प्रीणाति । न । आर्तिम् । एतिं । ऋच्छति । यजंमानः ॥ [९] आऽपराभावायपुरोडाशमेतेआहुंतीततण्वट् त्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥२॥

भूमिः । भूम्ना । द्यौः । वरिणा । अन्तरिक्षम् । महित्वेतिमहि-त्वा ॥ उपस्थइत्युप-स्थे । ते । देवि । अदिते । अग्निम् । अन्नादमित्यंन्न-अदम् । अन्नाद्यायेत्यंन्न-अद्याय । एतिं । दधे ॥ एतिं । अयम् । गौः । पृश्निः । अक्रमीत् । असंनत् । मातरंम् । पुनः ॥ पितरंम् । च । प्रयन्निर्तिप्र-यन् । सुवः ॥ त्रिंशत् । धामं । वीति । राजति । वाक् । पतङ्गायं । शिश्रिये ॥ प्रतीतिं । अस्य । वह । द्युभिः

रितिद्यु-भिः ॥ अस्य । प्राणादितिप्र-अनात् । अपानतीत्यप-अनती । अन्तः । च
रति । रोचना ॥ वीति । अख्यत् । महिषः । सुवः ॥ यत् । त्वा । [१०] क्रुद्धः ।
परोवपेतिपरा-उवप । मन्युना । यत् । अवर्त्या ॥ सुकल्पमितिसु-कल्पम् । अग्ने ।
तत् । तव । पुनः । त्वा । उदिति । दीपयामसि ॥ यत् । ते । मन्युपरोप्तस्येति
मन्यु-परोप्तस्य । पृथिवीम् । अन्विति । दध्वसे ॥ आदित्याः । विश्वे । तत् । दे
वाः । वसवः । च । समाभरन्नितिसं-आभरन् ॥ मनः । ज्योतिः । जुषताम् ।
आज्यम् । विच्छिन्नमितिवि-छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ बृहस्प
तिः । तनुताम् । इमम् । नः । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् ॥ सप्त । ते ।
अग्ने । समिधइतिसं-इधः । सप्त । जिह्वाः । सप्त । [११] ऋषयः । सप्त । धाम ।
प्रियाणि ॥ सप्त । होत्राः । सप्तधेतिसप्त-धा । त्वा । यजन्ति । सप्त । योनीः ।
एति । पृणस्व । घृतेन ॥ पुनः । ऊर्जा । नीति । वर्तस्व । पुनः । अग्ने । इषा ।
आयुषा ॥ पुनः । नः । पाहि । विश्वतः ॥ सह । रय्या । नीति । वर्तस्व । अग्ने ।
पिन्वस्व । धारया ॥ विश्वप्स्नियेतिविश्व-प्स्निया । विश्वतः । परि ॥ लेकः । सले
कइतिस-लेकः । सुलेकइतिसु-लेकः । ते । नः । आदित्याः । आज्यम् । जुषा
णाः । वियन्तु । केतः । सकेतइतिस-केतः । सुकेतइतिसु-केतः । ते । नः । आ
दित्याः । आज्यम् । जुषाणाः । वियन्तु । विवस्वान् । अदितिः । देवजूतिरिति
देव-जूतिः । ते । नः । आदित्याः । आज्यम् । जुषाणाः । वियन्तु ॥ [१२] त्वा
जिह्वास्सप्तसुकेतस्तेनस्त्रयोदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥३॥

भूमिः । भूम्ना । द्यौः । वरिणा । इति । आह । आशिषेत्या-शिषा । एव ।
एनम् । एति । धत्ते । सर्पाः । वै । जीर्यन्तः । अमन्यन्त । सः । एतम् । कसर्णी
रः । काद्रवेयः । मन्त्रम् । अपश्यत् । ततः । वै । ते । जीर्णाः । तनूः । अपेति ।
अघ्नत । सर्पराज्ञियाइतिसर्प-राज्ञियाः । ऋग्भिरित्यृक्-भिः । गार्हपत्यमितिगार्ह-
पत्यम् । एति । दधाति । पुनर्नवमितिपुनः-नवम् । एव । एनम् । अजरम् । कृ
त्वा । एति । धत्ते । अथोइति । पूतम् । एव । पृथिवीम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् ।
न । उपेति । अनमत् । सा । एतम् । [१३] मन्त्रम् । अपश्यत् । ततः । वै । ताम् ।
अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । उपेति । अनमत् । यत् । सर्पराज्ञियाइतिसर्प-राज्ञियाः ।

ऋग्भिरित्यृक्-भिः । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । आदधातीत्या-दधाति । अन्ना द्यस्येत्यन्न-अद्यस्य । अवरुध्याइत्यव-रुध्यै । अथोइति । अस्याम् । एव । एनम् । प्रतिष्ठितमितिप्रति-स्थितम् । एति । धत्ते । यत् । त्वा । क्रुद्धः । परोवपेतिपरा-उवप । इति । आह । अपेति । हुते । एव । अस्मै । तत् । पुनः । त्वा । उदिति । दीपयामसि । इति । आह । समिति । इन्धे । एव । एनम् । यत् । ते । मन्युपरोप्तस्येति मन्यु-परोप्तस्य । इति । आह । देवताभिः । एव । [१४] एनम् । समिति । भरति । वीति । वै । एतस्य । यज्ञः । छिद्यते । यः । अग्निम् । उद्वासयतइत्युत्-वासयते । बृहस्पतिवत्येतिबृहस्पति-वत्या । ऋचा । उपेति । तिष्ठते । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । यज्ञम् । समिति । दधाति । विच्छिन्नमितिवि-छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु । इति । आह । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् । इति । आह । सन्तत्येतिसं-तत्य । एव । यज्ञम् । देवेभ्यः । अन्विति । दिशति । सप्त । ते । अग्ने । समिधइतिसं-इधः । सप्त । जिह्वाः । [१५] इति । आह । सप्तसप्तेतिसप्त-सप्त । वै । सप्तधेतिसप्त-धा । अग्नेः । प्रियाः । तनुवः । ताः । एव । अवेति । रुन्धे । पुनः । ऊर्जा । सह । रय्या । इति । अभितः । पुरोडाशम् । आहुतीइत्या-हुती । जुहोति । यजमानम् । एव । ऊर्जा । च । रय्या । च । उभयतः । परीति । गृह्णाति । आदित्याः । वै । अस्मात् । लोकात् । अमुम् । लोकम् । आयन्न् । ते । अमुष्मिन्न् । लोके । वीति । अतृष्यन्न् । ते । इमम् । लोकम् । पुनः । अभ्यवेत्येत्यभि-अवेत्य । अग्निम् । आधायेत्या-धाय । एतान् । होमान् । अजुहवुः । ते । आर्ध्नुवन्न् । ते । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । आयन्न् । यः । पराचीनम् । पुनराधेयादितिपुनः-आधेयात् । अग्निम् । आदधीतेत्या-दधीत । सः । एतान् । होमान् । जुहुयात् । याम् । एव । आदित्याः । ऋद्धिम् । आर्ध्नुवन्न् । ताम् । एव । ऋध्नोति ॥ [१६] सेतन्देवताभिर्जिह्वाएतान्पञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥४॥

उपप्रयन्तइत्युप-प्रयन्तः । अध्वरम् । मन्त्रम् । वोचेम । अग्नये ॥ आरे । अस्मेइति । च । शृण्वते ॥ अस्य । प्रत्नाम् । अन्विति । द्युतम् । शुक्रम् । दुदुह्रे । अह्रयः ॥ पयः । सहस्रसामितिसहस्र-साम् । ऋषिम् ॥ अग्निः । मूर्धा । दिवः । क

कुत् । पतिः । पृथिव्याः । अयम् ॥ अपाम् । रेताꣳसि । जिन्वति ॥ अयम् । इह । प्रथमः । धायि । धातृभिरितिधातृ-भिः । होता । यजिष्ठः । अध्वरेषु । ईड्यः ॥ यम् । अप्नवानः । भृगवः । विरुरुचुरितिवि-रुरुचुः । वनेषु । चित्रम् । विभुवमितिवि-भुवम् । विशेविशइतिविशे-विशे ॥ उभा । वाम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । आहुवध्यै । [१७] उभा । राधसः । सह । मादयध्यै ॥ उभा । दातारौ । इषाम् । रयीणाम् । उभा । वाजस्य । सातये । हुवे । वाम् ॥ अयम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । यतः । जातः । अरोचथाः ॥ तम् । जानन् । अग्ने । एति । रोह । अथ । नः । वर्धय । रयिम् ॥ अग्ने । आयूꣳषि । पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इषम् । च । नः ॥ आरे । बाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ अग्ने । पवस्व । स्वपाइतिसु-अपाः । अस्मेइति । वर्चः । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् ॥ दधत् । पोषम् । रयिम् । [१८] मयि ॥ अग्ने । पावक । रोचिषा । मन्द्रया । देव । जिह्वया ॥ एति । देवान् । वक्षि । यक्षि । च ॥ सः । नः । पावक । दीदिवः । अग्ने । देवान् । इह । एति । वह ॥ उपेति । यज्ञम् । हविः । च । नः ॥ अग्निः । शुचिव्रततमइतिशुचिव्रत-तमः । शुचिः । विप्रः । शुचिः । कविः ॥ शुचिः । रोचते । आहुतइत्या-हुतः ॥ उदिति । अग्ने । शुचयः । तव । शुक्राः । भ्राजन्तः । ईरते ॥ तव । ज्योतीꣳषि । अर्चयः ॥ आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अग्ने । असि । आयुः । मे । [१९] देहि । वर्चोदाइतिवर्चः-दाः । अग्ने । असि । वर्चः । मे । देहि । तनूपाइतितनू-पाः । अग्ने । असि । तनुवम् । मे । पाहि । अग्ने । यत् । मे । तनुवाः । ऊनम् । तत् । मे । एति । पृण । चित्रावसोइतिचित्र-वसो । स्वस्ति । ते । पारम् । अशीय । इन्धानाः । त्वा । शतम् । हिमाः । द्युमन्तइतिद्यु-मन्तः । समिति । इधीमहि । वयस्वन्तः । वयस्कृतमितिवयः-कृतम् । यशस्वन्तः । यशस्कृतमितियशः-कृतम् । सुवीरासइतिसु-वीरासः । अदाभ्यम् ॥ अग्ने । सपत्नदम्भनमितिसपत्न-दम्भनम् । वर्षिष्ठे । अधीति । नाके ॥ समिति । त्वम् । अग्ने । सूर्यस्य । वर्चसा । अगथाः । समिति । ऋषीणाम् । स्तुतेन । समिति । प्रियेण । धाम्ना ॥ त्वम् । अग्ने । सूर्यवर्चाइतिसूर्य-वर्चाः । असि । समिति । माम् । आयुषा । वर्चसा । प्रजयेति प्र-जया । सृज ॥ [२०] आहुवध्यैपोषꣳरयिम्मेवर्चसासप्तदशच ॥ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

समिति । पश्यामि । प्रजाइतिप्र-जाः । अहम् । इडंप्रजसइतीडं-प्रजसः । मा

नुवीः ॥ सर्वाः । भवन्तु । नः । गृहे ॥ अम्भः । स्थ । अम्भः । वः । भक्षीय । महः । स्थ । महः । वः । भक्षीय । सहः । स्थ । सहः । वः । भक्षीय । ऊर्जः । स्थ । ऊर्जम् । वः । भक्षीय । रेवतीः । रमध्वम् । अस्मिन् । लोके । अस्मिन् । गोष्ठइतिगो-स्थे । अस्मिन् । क्षये । अस्मिन् । योनौ । इह । एव । स्त । इतः । मा । अपेति । गात । बह्वीः । मे । भूयास्त । [२१] सꣳहितेतिसं-हिता । असि । विश्वरूपीरितिविश्व-रूपीः । एति । मा । ऊर्जा । विश । एति । गौपत्येन । एति । रायः । पोषेण । सहस्रपोषमितिसहस्र-पोषम् । वः । पुष्यासम् । मयि । वः । रायः । श्रयन्ताम् ॥ उपेति । त्वा । अग्ने । दिवेदिवइतिदिवे-दिवे । दोषावस्तरितिदोषा-वस्तः । धिया । वयम् ॥ नमः । भरन्तः । एति । इमसि ॥ राजन्तम् । अध्वराणाम् । गोपामितिगो-पाम् । ऋतस्य । दीदिविम् ॥ वर्धमानम् । स्वे । दमे ॥ सः । नः । पिता । इव । सूनवे । अग्ने । सूपायनइतिसु-उपायनः । भव ॥ सचस्व । नः । स्वस्तये ॥ अग्ने । [२२] त्वम् । नः । अन्तमः ॥ उत । त्राता । शिवः । भव । वरूथ्यः ॥ तम् । त्वा । शोचिष्ठ । दीदिवः ॥ सुम्नाय । नूनम् । ईमहे । सखिभ्यइति सखि-भ्यः ॥ वसुः । अग्निः । वसुश्रवाइतिवसु-श्रवाः ॥ अच्छ । नक्षि । द्युमत्तमइतिद्युमत्-तमः । रयिम् । दाः ॥ ऊर्जा । वः । पश्यामि । ऊर्जा । मा । पश्यत । रायः । पोषेण । वः । पश्यामि । रायः । पोषेण । मा । पश्यत । इडाः । स्थ । मधुकृतइतिमधु-कृतः । स्योनाः । मा । एति । विशत । इराः । मदः ॥ सहस्रपोषमिति सहस्र-पोषम् । वः । पुष्यासम् । [२३] मयि । वः । रायः । श्रयन्ताम् ॥ तत् । सवितुः । वरेण्यम् । भर्गः । देवस्य । धीमहि ॥ धियः । यः । नः । प्रचोदयादिति प्र-चोदयात् ॥ सोमानम् । स्वरणम् । कृणुहि । ब्रह्मणः । पते ॥ कक्षीवन्तमितिकक्षी-वन्तम् । यः । औशिजम् ॥ कदा । चन । स्तरीः । असि । न । इन्द्र । सश्चसि । दाशुषे ॥ उपोपेत्युप-उप । इत् । नु । मघवन्नितिमघ-वन् । भूयः । इत् । नु । ते । दानम् । देवस्य । पृच्यते ॥ परीति । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । विप्रम् । सहस्य । धीमहि ॥ धृषद्वर्णमितिधृषत्-वर्णम् । दिवेदिवइतिदिवे-दिवे । भेत्तारम् । भङ्गुरावतइतिभङ्गुर-वतः ॥ अग्ने । गृहपतइतिगृह-पते । सुगृहपतिरितिसु-गृहपतिः । अहम् । त्वया । गृहपतिनेतिगृह-पतिना । भूयासम् । सुगृहपतिरितिसु-गृहपतिः ।

मया । त्वम् । गृहपतिनेतिगृह-पतिना । भूयाः । शतम् । हिमाः । ताम् । आ
शिषमित्या-शिषम् । एति । शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् । ताम् । आशिष
मित्या-शिषम् । एति । शासे । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् ॥ [२४] भूयास्त्वस्व
स्तयेऽग्नेपुष्यासन्धूपद्वर्णमेकान्नत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥६॥

अयज्ञः । वै । एषः । यः । असामा । उपप्रयन्तइत्युप-प्रयन्तः । अध्वरम् ।
इति । आह । स्तोमम् । एव । अस्मै । युनक्ति । उपेति । इति । आह । प्रजे
तिप्र-जा । वै । पशवः । उपेति । इमम् । लोकम् । प्रजामितिप्र-जाम् । ए
व । पशून् । इमम् । लोकम् । उपेति । एति । अस्य । प्रत्नाम् । अन्विति ।
द्युतम् । इति । आह । सुवर्गइतिसुवः-गः । वै । लोकः । प्रत्नः । सुवर्गमितिसु
वः-गम् । एव । लोकम् । समारोहतीतिसं-आरोहति । अग्निः । मूर्द्धा । दिवः ।
ककुत् । इति । आह । मूर्द्धानम् । [२५] एव । एनम् । समानानाम् । करो
ति । अथोइति । देवलोकादितिदेव-लोकात् । एव । मनुष्यलोकइतिमनुष्य-लो
के । प्रतीति । तिष्ठति । अयम् । इह । प्रथमः । धायि । धातृभिरितिधातृ-भिः ।
इति । आह । मुख्यम् । एव । एनम् । करोति । उभा । वाम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-
अग्नी । आहुवध्यै । इति । आह । ओजः । बलम् । एव । अवेति । रुन्धे । अ
यम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । इति । आह । पशवः । वै । रयिः । पशून् ।
एव । अवेति । रुन्धे । षड्भिरितिषट्-भिः । उपेति । तिष्ठते । षट् । वै । [२६]
ऋतवः । ऋतुषु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । षड्भिरितिषट्-भिः । उत्तराभिरित्यु
त्-तराभिः । उपेति । तिष्ठते । द्वादश । समिति । पद्यन्ते । द्वादश । मासाः ।
सँवथ्सरइतिसं-वथ्सरः । सँवथ्सरइतिसं-वथ्सरे । एव । प्रतीति । तिष्ठति । यथा ।
वै । पुरुषः । अश्वः । गौः । जीर्यति । एवम् । अग्निः । आहितइत्या-हितः ।
जीर्यति । सँवथ्सरस्येतिसं-वथ्सरस्य । परस्तात् । आग्निपावमानीभिरित्याग्नि-पाव
मानीभिः । उपेति । तिष्ठते । पुनर्नवमितिपुनः-नवम् । एव । एनम् । अजरम् ।
करोति । अथोइति । पुनाति । एव । उपेति । तिष्ठते । योगः । एव । अस्य ।
एषः । उपेति । तिष्ठते । [२७] दमः । एव । अस्य । एषः । उपेति । तिष्ठते ।
याच्ञा । एव । अस्य । एषा । उपेति । तिष्ठते । यथा । पापीयान् । श्रेयसे ।

आहृत्येत्यां-हृत्यं । नमस्यति । तादृक् । एव । तत् । आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अग्ने । असि । आयुः । मे । देहि । इति । आह । आयुर्दाइत्यायुः-दाः । हि । एषः । वर्चोदाइतिवर्चः-दाः । अग्ने । असि । वर्चः । मे । देहि । इति । आह । वर्चोदाइतिवर्चः-दाः । हि । एषः । तनूपाइतितनू-पाः । अग्ने । असि । तनुवम् । मे । पाहि । इति । आह । [२८] तनूपाइतितनू-पाः । हि । एषः । अग्ने । यत् । मे । तनुवाः । ऊनम् । तत् । मे । एति । पृण । इति । आह । यत् । मे । प्रजायाइतिप्र-जायै । पशूनाम् । ऊनम् । तत् । मे । एति । पूरय । इति । वाव । एतत् । आह । चित्रावसोइतिचित्र-वसो । स्वस्ति । ते । पारम् । अशीय । इति । आह । रात्रिः । वै । चित्रावसुरितिचित्र-वसुः । अव्युष्ट्याइत्यवि-उष्ट्यै । वै । एतस्यै । पुरा । ब्राह्मणाः । अग्नेषुः । व्युष्टिमितिवि-उष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे । इन्धानाः । त्वा । शतम् । [२९] हिमाः । इति । आह । शतायुरितिशत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइतिशत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति । एषा । वै । सूर्मी । कर्णकावतीतिकर्णक-वती । एतया । ह । स्म । वै । देवाः । असुराणाम् । शततर्हानितिशत-तर्हान् । तृꣳहन्ति । यत् । एतया । समिधमितिसं-इधम् । आदधातीत्यां-दधाति । वज्रम् । एव । एतत् । शतघ्नीमितिशत-घ्नीम् । यजमानः । भ्रातृव्याय । प्रेति । हरति । स्तृत्यै । अछम्बट्कारमित्यछम्बट्-कारम् । समिति । त्वम् । अग्ने । सूर्यस्य । वर्चसा । अगथाः । इति । आह । एतत् । त्वम् । असि । इदम् । अहम् । भूयासम् । इति । वाव । एतत् । आह । त्वम् । अग्ने । सूर्यवर्चाइतिसूर्य-वर्चाः । असि । इति । आह । आशिषमित्यां-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ॥ [३०] मूर्धानꣳपद्मा एषउपतिष्ठतेपाहीत्याहशतमहꣳषोडशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥७॥

समिति । पश्यामि । प्रजाइतिप्र-जाः । अहम् । इति । आह । यावन्तः । एव । ग्राम्याः । पशवः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । अम्भः । स्थ । अम्भः । वः । भक्षीय । इति । आह । अम्भः । हि । एताः । महः । स्थ । महः । वः । भक्षीय । इति । आह । महः । हि । एताः । सहः । स्थ । महः । वः । भक्षीय । इति । आह । सहः । हि । एताः । ऊर्जः । स्थ । ऊर्जम् । वः । भक्षीय । इति ।

[३१] आह । ऊर्जः । हि । एताः । रेवतीः । रमध्वम् । इति । आह । पशवः । वै । रेवतीः । पशून् । एव । आत्मन्न् । रमयते । इह । एव । स्त । इतः । मा । अपेति । गात । इति । आह । ध्रुवाः । एव । एनाः । अनपगाइत्यनप-गाः । कुरुते । इष्टकचिदितीष्टक-चित् । वै । अन्यः । अग्निः । पशुचिदितिपशु-चित् । अन्यः । सꣳहितेतिसं-हिता । असि । विश्वरूपीरितिविश्व-रूपीः । इति । वत्सम् । अभीति । मृशति । उपेति । एव । एनम् । धत्ते । पशुचितमितिपशु-चितम् । एनम् । कुरुते । प्रेति । [३२] वै । एषः । अस्मात् । लोकात् । च्यवते । यः । आहवनीयमित्या-हवनीयम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । उपेति । तिष्ठते । अस्मिन्न् । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । अथोइति । गार्हपत्यायेतिगार्ह-पत्याय । एव । नीति । ह्नुते । गायत्रीभिः । उपेति । तिष्ठते । तेजः । वै । गायत्री । तेजः । एव । आत्मन्न् । धत्ते । अथोइति । यत् । एतम् । तृचम् । अन्वाहेत्यनु-आह । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । वै । अन्विति । द्विपादइतिद्वि-पादः । वीराः । प्रेति । जायन्ते । यः । एवम् । विद्वान् । द्विपदाभिरितिद्वि-पदाभिः । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । [३३] एति । अस्य । वीरः । जायते । ऊर्जा । वः । पश्यामि । ऊर्जा । मा । पश्यत । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । तत् । सवितुः । वरेण्यम् । इति । आह । प्रसूत्याइतिप्र-सूत्यै । सोमानम् । स्वरणम् । इति । आह । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । एव । अवेति । रुन्धे । कृणुहि । ब्रह्मणः । पते । इति । आह । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । एव । अवेति । रुन्धे । कदा । चन । स्तरीः । असि । इति । आह । न । स्तरीम् । रात्रिम् । वसति । [३४] यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । परीति । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । इति । आह । परिधिमितिपरि-धिम् । एव । एतम् । परीति । दधाति । अस्कन्दाय । अग्ने । गृहपतइतिगृह-पते । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । शतम् । हिमाः । इति । आह । शतम् । त्वा । हेमन्तान् । इन्धिषीय । इति । वाव । एतत् । आह । पुत्रस्य । नाम । गृह्णाति । अन्नादमित्यन्न-अदम् । एव । एनम् । करोति । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति । शास्से । तन्तं

वे । ज्योतिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । अजातः । स्यात् । तेजस्वी । एव । अस्य । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । पुत्रः । जायते । ताम् । आशिषमित्याशिषम् । एति । शासे । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । जातः । स्यात् । तेजः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति ॥ [३५] ऊर्जँवोभक्षीयेति प्रगा१ईपत्यमुपतिष्ठते वसति ज्योतिष्मतीमेकान्नत्रिँशच्च ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥८॥

अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहोति । यत् । एव । किम् । च । यजमानस्य । स्वम् । तस्य । एव । तत् । रेतः । सिञ्चति । प्रजननइतिप्र-जनने । प्रजननमितिप्र-जननम् । हि । वै । अग्निः । अथ । ओषधीः । अन्तर्गताइत्यन्तः-गताः । दहति । ताः । ततः । भूयसीः । प्रेति । जायन्ते । यत् । सायम् । जुहोति । रेतः । एव । तत् । सिञ्चति । प्रेति । एव । प्रातस्तनेनेतिप्रातः-तनेन । जनयति । तत् । रेतः । सिक्तम् । न । त्वष्टा । अविकृतमित्यवि-कृतम् । प्रेति । जायते । यावच्छइतियावत्-शः । वै । रेतसः । सिक्तस्य । [३६] त्वष्टा । रूपाणि । विकरोतीतिवि-करोति । तावच्छइति तावत्-शः । वै । तत् । प्रेति । जायते । एषः । वै । दैव्यः । त्वष्टा । यः । यजते । बह्वीभिः । उपेति । तिष्ठते । रेतसः । एव । सिक्तस्य । बहुशइतिबहु-शः । रूपाणि । वीति । करोति । सः । प्रेति । एव । जायते । श्वःश्वइतिश्वः-श्वः । भूयान् । भवति । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । अहः । देवानाम् । आसीत् । रात्रिः । असुराणाम् । ते । असुराः । यत् । देवानाम् । वित्तम् । वेद्यम् । आसीत् । तेन । सह । [३७] रात्रिम् । प्रेति । अविशन्न् । ते । देवाः । हीनाः । अमन्यन्त । ते । अपश्यन्न् । आग्नेयी । रात्रिः । आग्नेयाः । पशवः । इमम् । एव । अग्निम् । स्तवाम । सः । नः । स्तुतः । पशून् । पुनः । दास्यति । इति । ते । अग्निम् । अस्तुवन्न् । सः । एभ्यः । स्तुतः । रात्रियाः । अधीति । अहः । अभीति । पशून् । निरिति । आर्जत् । ते । देवाः । पशून् । वित्वा । कामान् । अकुर्वत । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । पशुमानितिपशु-मान् । भवति । [३८] आदित्यः । वै । अस्मात् । लोकात् । अमुम् । लोकम् । ऐत् । सः । अमुम् । लोकम् । गत्वा । पुनः । इमम् । लोकम् । अभीति । अध्या

यत् । सः । इमम् । लोकम् । आगत्येत्या-गत्य । मृत्योः । अबिभेत् । मृत्युसंय्युँतइतिं मृत्यु-सय्युँतः । इव । हि । अयम् । लोकः । सः । अमन्यत । इमम् । एव । अग्निम् । स्तवानि । सः । मा । स्तुतः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयिष्यति । इति । सः । अग्निम् । अस्तौत् । सः । एनम् । स्तुतः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । अगमयत् । यः । [३९] एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । सुवर्गमितिसुवः-गम् । एव । लोकम् । एति । सर्वम् । आयुः । एति । अभीतिं । वै । एषः । अभीइतिं । एतिं । गोहति । यः । एनौ । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । यथा । खलु । वै । श्रेयान् । अभ्यारूढइत्यभि-आरूढः । कामयते । तथा । करोति । नक्तम् । उपेति । तिष्ठेत् । न । प्रातः । समिति । हि । नक्तम् । व्रतानि । सृज्यन्ते । सह । श्रेयान् । च । पापीयान् । च । आसातेइति । ज्योतिः । वै । अग्निः । तमः । रात्रिः । यत् । [४०] नक्तम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । ज्योतिषा । एव । तमः । तरति । उपस्थेयइत्युप-स्थेयः । अग्नी (३) : । न । उपस्थेया (३) इत्युप-स्थेया (३) : । इति । आहुः । मनुष्याय । इत् । नु । वै । यः । अहरहरित्यहः-अहः । आहृत्येत्या-हृत्य । अथ । एनम् । याचति । सः । इत् । नु । वै । तम् । उपेति । ऋच्छति । अथ । कः । देवान् । अहरहरित्यहः-अहः । याचिष्यति । इति । तस्मात् । न । उपस्थेयइत्युप-स्थेयः । अथोइति । खलु । आहुः । आशिषइत्या-शिषे । वै । कम् । यजमानः । यजते । इति । एषा । खलु । वै । [४१] आहिताग्नेरित्याहित-अग्नेः । आशीरित्या-शीः । यत् । अग्निम् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । तस्मात् । उपस्थेयइत्युप-स्थेयः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । पशून् । असृजत । ते । सृष्टाः । अहोरात्रेइत्यहः-रात्रे । प्रेति । अविशन् । तान् । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । अन्विति । अविन्दत् । यत् । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । स्वम् । एव । तत् । अन्विति । इच्छति । न । तत्र । जामि । अस्ति । इति । आहुः । यः । अहरहरित्यहः-अहः । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । इति । यः । वै । अग्निम् । प्रत्यङ् । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । प्रतीति । एनम् । ओषति । यः । पराङ् । विष्वङ् । प्रजयेति प्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । एति । कवातिर्यङ्ङितिकवा-तिर्यङ् । इव । उपेति । तिष्ठेत् । न । एनम् । प्रत्योषतीतिप्रति-ओषति । न । विष्वङ् । प्रजयेतिप्र-

जया । पशुभिरितिपशु-भिः । एति ॥ [४२] सिक्तस्यसहभवतियोयत्खलुवैपशु भिस्त्रयोदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

मर्म । नार्म । प्रथमम् । जातवेदइतिजात-वेदः । पिता । माता । च । दधतुः । यत् । अग्रे ॥ तत् । त्वम् । बिभृहि । पुनः । एति । मत् । ऐतोरित्या-एतोः । त वं । अहम् । नाम । बिभराणि । अग्ने ॥ मर्म । नाम । तव । च । जातवेदइतिजात-वेदः । वाससीइति । इव । विवसानावितिवि-वसानौ । येइति । चराँवः ॥ आयुषे । त्वम् । जीवसे । वयम् । यथायथमितियथा-यथम् । वि । परीति । दधावहै । पुनः । तेइति ॥ नमः । अग्नये । अप्रतिविद्धायेत्यप्रति-विद्धाय । नमः । अनाधृष्टायेत्य ना-धृष्टाय । नमः । सम्राजइतिसं-राजे ॥ अषाढः । [४३] अग्निः । बृहद्वयाइति बृहत्-वयाः । विश्वजिदितिविश्व-जित् । सहन्त्यः । श्रेष्ठः । गन्धर्वः ॥ त्वत्पितारइति त्वत्-पितारः । अग्ने । देवाः । त्वामाहुतयइतित्वाम्-आहुतयः । त्वद्विवाचनाइति त्वत्-विवाचनाः ॥ समिति । माम् । आयुषा । समिति । गौपत्येन । सुहितइति सु-हिते । मा । धाः ॥ अयम् । अग्निः । श्रेष्ठतमइतिश्रेष्ठ-तमः । अयम् । भगवत्तमइ तिभगवत्-तमः । अयम् । सहस्रसातमइतिसहस्र-सातमः ॥ अस्मै । अस्तु । सुवी र्यमितिसु-वीर्यम् ॥ मनः । ज्योतिः । जुषताम् । आज्यम् । विच्छिन्नमितिवि-छि न्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ याः । इष्टाः । उषसः । निम्रुचइतिनि-म्रुचः । च । ताः । समिति । दधामि । हविषा । घृतेन ॥ पयस्वतीः । ओषधयः । [४४] पयस्वत् । वीरुधाम् । पयः ॥ अपाम् । पयसः । यत् । पयः । तेन । माम् । इन्द्र । समिति । सृज ॥ अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । चरिष्यामि । तत् । शकेयम् । तत् । मे । राध्यताम् । अग्निम् । होतारम् । इह । तम् । हुवे । दे वान् । यज्ञियान् । इह । यान् । हवामहे ॥ एति । यन्तु । देवाः । सुमनस्यमाना इतिसु-मनस्यमानाः । वियन्तु । देवाः । हविषः । मे । अस्य ॥ कः । त्वा । युन क्ति । सः । त्वा । युनक्तु । यानि । घर्मे । कपालानि । उपचिन्वन्तीत्युप-चिन्व न्ति । [४५] वेधसः ॥ पूष्णः । तानि । अपीति । व्रते । इन्द्रवायूइतीन्द्र-वायू । वी ति । मुञ्चताम् ॥ अभिन्नः । घर्मः । जीरदानुरितिजीर-दानुः । यतः । आत्तः । तत् । अगन्न् । पुनः ॥ इध्मः । वेदिः । परिधयइतिपरि-धयः । च । सर्वे । यज्ञ

स्यं । आयुः । अनुं । समितिं । चरन्ति ॥ त्रयस्त्रिंशदितित्रयः-त्रिंशत् । त न्तवः । ये । वितत्निरइतिवि-तत्निरे । ये । इमम् । यज्ञम् । स्वधयेतिस्व-धया । दद न्ते । तेषाम् । छिन्नम् । प्रतीतिं । एतत् । दधामि । स्वाहां । घर्मः । देवान् । अ पीतिं । एतु ॥ [४६] अपांद्वओपंनयउपचिन्वन्तिपञ्चचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ॥१०॥

वैश्वानरः । नः । ऊत्या । आ । प्रेति । यातु । परावतइतिपरा-वतः ॥ अ ग्निः । उक्थेन । वाहंसा ॥ ऋतावानमित्यृत-वानम् । वैश्वानरम् । ऋतस्यं । ज्यो तिषः । पतिम् ॥ अजस्रम् । घर्मम् । ईमहे ॥ वैश्वानरस्यं । दंसनाभ्यः । बृहत् । अरिणात् । एकः । स्वपस्ययेतिसु-अपस्यया । कविः ॥ उभा । पितरा । महयन्न् । अजायत । अग्निः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । भूरिरेतसेतिभूरि-रेतसा ॥ पृ ष्टः । दिवि । पृष्टः । अग्निः । पृथिव्याम् । पृष्टः । विश्वाः । ओषधीः । एतिं । विवे श ॥ वैश्वानरः । सहसा । पृष्टः । अग्निः । सः । नः । दिवा । सः । [४७] रिषः । पातु । नक्तम् ॥ जातः । यत् । अग्ने । भुवना । व्यख्यइतिवि-अख्यः । पशुम् । न । गोपाइतिगो-पाः । इर्यः । परिज्मेतिपरि-ज्मा ॥ वैश्वानर । ब्रह्मणे । विन्द । गातुम् । यूयम् । पात । स्वस्तिभिरितिस्वस्ति-भिः । सदा । नः ॥ त्वम् । अग्ने । शोचिषा । शोशुचानः । एति । रोदसीइति । अपृणाः । जायमानः ॥ त्वम् । देवान् । अभि शस्तेरित्यभि-शस्तेः । अमुञ्चः । वैश्वानर । जातवेदइतिजात-वेदः । महित्वेतिमहि-त्वा ॥ अस्माकम् । अग्ने । मघवत्स्वितिमघवत्-सु । धारय । अनामि । क्षत्रम् । अजरम् । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् ॥ वयम् । जयेम । शतिनम् । सहस्रिणम् । वैश्वा नर । [४८] वाजम् । अग्ने । तव । ऊतिभिरित्यूति-भिः ॥ वैश्वानरस्यं । सुम तावितिसु-मतौ । स्याम । राजा । हिकम् । भुवनानाम् । अभिश्रीरित्यभि-श्रीः ॥ इतः । जातः । विश्वम् । इदम् । वीति । चष्टे । वैश्वानरः । यतते । सूर्येण ॥ अवेति । ते । हेडः । वरुण । नमोभिरितिनमः-भिः । अवेति । यज्ञेभिः । ईम हे । हविर्भिरितिहविः-भिः ॥ क्षयन्न् । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । असुर । प्रचेतइ तिप्र-चेतः । राजन्न् । एनांसि । शिश्रथः । कृतानि ॥ उदिति । उत्तममित्युत्-तमम् । वरुण । पाशम् । अस्मत् । अवेति । अधमम् । वीति । मध्यमम् । श्र थाय ॥ अथ । वयम् । आदित्य । [४९] व्रते । तव । अनागसः । अदितये ।

जया । पशुभिरितिपशु-भिः । एति ॥ [४२] सिक्तस्यसहभवतियोयत्खलुवैपशु भिस्त्रयोदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

मम । नाम । प्रथमम् । जातवेदइतिजात-वेदः । पिता । माता । च । दधतुः । यत् । अग्रे ॥ तत् । त्वम् । बिभृहि । पुनः । एति । मत् । ऐतोरित्या-एतोः । तव । अहम् । नाम । बिभराणि । अग्ने ॥ मम । नाम । तव । च । जातवेदइतिजात-वेदः । वाससीइति । इव । विवसानावितिवि-वसानौ । येइति । चराव: ॥ आयुषे । त्वम् । जीवसे । वयम् । यथायथमितियथा-यथम् । वि । परीति । दधावहै । पुनः । तेइति ॥ नमः । अग्नये । अप्रतिविद्धायेत्यप्रति-विद्धाय । नमः । अनाधृष्टायेत्यना-धृष्टाय । नमः । सम्राजइतिसं-राजे ॥ अषाढः । [४३] अग्निः । बृहद्वयाइति बृहत्-वयाः । विश्वजिदितिविश्व-जित् । सहन्त्यः । श्रेष्ठः । गन्धर्वः ॥ त्वत्पितारइति त्वत्-पितारः । अग्ने । देवाः । त्वामाहुतयइतित्वां-आहुतयः । त्वद्विवाचनाइति त्वत्-विवाचनाः ॥ समिति । माम् । आयुषा । समिति । गौपत्येन । सुहितइति सु-हिते । मा । धाः ॥ अयम् । अग्निः । श्रेष्ठतमइतिश्रेष्ठ-तमः । अयम् । भगवत्तमइ तिभगवत्-तमः । अयम् । सहस्रसातमइतिसहस्र-सातमः ॥ अस्मै । अस्तु । सुवी र्यमितिसु-वीर्यम् ॥ मनः । ज्योतिः । जुषताम् । आज्यम् । विच्छिन्नमितिवि-छि न्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ याः । इष्टाः । उषसः । निम्रुचइतिनि-म्रुचः । च । ताः । समिति । दधामि । हविषा । घृतेन ॥ पयस्वतीः । ओषधयः । [४४] पयस्वत् । वीरुधाम् । पयः ॥ अपाम् । पयसः । यत् । पयः । तेन । माम् । इन्द्र । समिति । सृज ॥ अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । चरिष्यामि । तत् । शकेयम् । तत् । मे । राध्यताम् । अग्निम् । होतारम् । इह । तम् । हुवे । देवान् । यज्ञियान् । इह । यान् । हवामहे ॥ एति । यन्तु । देवाः । सुमनस्यमाना इतिसु-मनस्यमानाः । वियन्तु । देवाः । हविषः । मे । अस्य ॥ कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । युनक्तु । यानि । घर्मे । कपालानि । उपचिन्वन्तीत्युप-चिन्वन्ति । [४५] वेधसः ॥ पूष्णः । तानि । अपीति । व्रते । इन्द्रवायूइतीन्द्र-वायू । वीति । मुञ्चताम् ॥ अभिन्नः । घर्मः । जीरदानुरितिजीर-दानुः । यतः । आत्तः । तत् । अगन् । पुनः ॥ इध्मः । वेदिः । परिधयइतिपरि-धयः । च । सर्वे । यज्ञ

स्य॑ । आयुः॑ । अनु॑ । समिति॑ । चरन्ति ॥ त्रय॑स्त्रि॒ꣳशदिति॒त्रयः॑-त्रि॒ꣳशत् । त न्तवः॑ । ये । वित॒त्नि॒रइति॑वि-त॒त्नि॒रे । ये । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । स्व॒धयेति॑स्व-धया॑ । दद॑ न्ते । तेषा॑म् । छि॒न्नम् । प्रतीति॑ । ए॒तत् । द॒धा॒मि॒ । स्वाहा॑ । घ॒र्मः । दे॒वान् । अ पीति॑ । ए॒तु ॥ [४६] अप॑दु॒ओप॑नयउपचिन्वन्ति॒पञ्चचत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ॥१०॥

वै॒श्वा॒न॒रः । नः॒ । ऊ॒त्या । आ । प्रेति॑ । या॒तु॒ । प॒रा॒वत॒इति॑परा-वतः॑ ॥ अ॒ ग्निः । उ॒क्थेन॑ । वाह॑सा ॥ ऋ॒तावा॑न॒मित्यृ॒त-वा॒न॒म् । वै॒श्वा॒न॒रम् । ऋ॒तस्य॑ । ज्यो तिषः॑ । पति॑म् ॥ अज॑स्रम् । घ॒र्मम् । ई॒म॒हे॒ ॥ वै॒श्वा॒न॒रस्य॑ । द॒ꣳसना॑भ्यः । बृ॒हत् । अरि॑णात् । एकः॑ । स्व॒प॒स्यये॑ति॑सु-अ॒प॒स्यया॑ । क॒विः ॥ उ॒भा । पि॒तरा॑ । म॒हय॑न्न् । अ॒जा॒य॒त॒ । अ॒ग्निः । द्यावा॑पृथि॒वीइति॒द्यावा॑-पृ॒थि॒वी । भूरि॑रेत॒सेति॒भूरि॑-रे॒त॒सा ॥ पृ॒ ष्टः । दि॒वि । पृ॒ष्टः । अ॒ग्निः । पृ॒थि॒व्याम् । पृ॒ष्टः । विश्वाः॑ । ओष॑धीः । एति॑ । वि॒वे॒ श॒ ॥ वै॒श्वा॒न॒रः । सह॑सा । पृ॒ष्टः । अ॒ग्निः । सः । नः॒ । दिवा॑ । सः । [४७] रि॒षः । पा॒तु॒ । नक्त॑म् ॥ जा॒तः । यत् । अ॒ग्ने॒ । भुव॑ना । व्यख्य॒इति॑वि-अख्यः॑ । प॒शुम् । न । गो॒पाइति॑गो-पाः । इर्यः॑ । परि॑ज्मे॒ति॒परि॑-ज्मा ॥ वैश्वा॑नर । ब्रह्म॑णे । वि॒न्द॒ । गा॒तुम् । यू॒यम् । पा॒त॒ । स्व॒स्तिभि॒रिति॑स्व॒स्ति-भिः॒ । सदा॑ । नः॒ ॥ त्वम् । अ॒ग्ने॒ । शो॒चिषा॑ । शोशु॑चानः । एति॑ । रोद॑सी॒इति॑ । अ॒पृ॒णाः॒ । जाय॑मानः ॥ त्वम् । दे॒वान् । अ॒भि श॑स्ते॒रित्य॒भि-श॒स्तेः॒ । अ॒मु॒ञ्चः॒ । वैश्वा॑नर । जा॒त॒वे॒द॒इति॑जात-वे॒दः॒ । म॒हि॒त्वेति॑महि- त्वा ॥ अ॒स्माक॑म् । अ॒ग्ने॒ । म॒घव॒थ्स्विति॑म॒घव॑त्-सु । धा॒र॒य॒ । अना॑मि । क्ष॒त्रम् । अ॒जर॑म् । सु॒वीर्य॒मिति॑सु-वीर्य॑म् ॥ व॒यम् । ज॒ये॒म॒ । श॒तिन॑म् । स॒ह॒स्रिण॑म् । वैश्वा नर । [४८] वाज॑म् । अ॒ग्ने॒ । तव॑ । ऊ॒तिभि॒रित्यू॒ति-भिः॒ ॥ वै॒श्वा॒न॒रस्य॑ । सु॒म॒ ता॒विति॑सु-म॒तौ । स्या॒म॒ । राजा॑ । हिक॑म् । भुव॑नानाम् । अ॒भि॒श्रीरित्य॑भि-श्रीः ॥ इ॒तः । जा॒तः । विश्व॑म् । इ॒दम् । वीति॑ । च॒ष्टे॒ । वै॒श्वा॒न॒रः । य॒त॒ते॒ । सूर्ये॑ण ॥ अवेति॑ । ते॒ । हेडः॑ । व॒रु॒ण॒ । नमो॑भि॒रिति॒नमः॑-भिः॒ । अवेति॑ । य॒ज्ञेभिः॑ । ई॒म॒ हे॒ । ह॒विर्भि॒रिति॑ह॒विः-भिः॒ ॥ क्षय॑न्न् । अ॒स्मभ्य॒मित्य॒स्म-भ्य॒म् । अ॒सु॒र॒ । प्र॒चे॒त॒इ॒ ति॑प्र-चे॒तः॒ । राज॑न्न् । एनाꣳ॑सि । शि॒श्र॒थः॒ । कृ॒तानि॑ ॥ उदिति॑ । उ॒त्त॒ममित्यु॑त्- त॒मम् । व॒रु॒ण॒ । पाश॑म् । अ॒स्मत् । अवेति॑ । अ॒ध॒मम् । वीति॑ । म॒ध्य॒मम् । श्र॒ था॒य॒ ॥ अथ॑ । व॒यम् । आ॒दि॒त्य॒ । [४९] व्र॒ते । तव॑ । अना॑गसः । अदि॑तये ।

स्याम् ॥ दधिक्राव्ण्णइतिदधि-क्राव्ण्णः । अकारिषम् । जिष्णोः । अश्वस्य । वाजिनः ॥ सुरभि । नः । मुखा । करत् । प्रेति । नः । आयूꣳषि । तारिषत् ॥ एति । दधिक्राइतिदधि-क्राः । शवसा । पञ्च । कृष्टीः । सूर्यः । इव । ज्योतिषा । अपः । ततान ॥ सहस्रसाइतिसहस्र-साः । शतसाइतिशत-साः । वाजी । अर्वा । पृणक्तु । मध्वा । समिति । इमा । वचाꣳसि ॥ अग्निः । मूर्धा । भुवः ॥ मरुतः । यत् । ह । वः । दिवः । सुम्नायन्तइतिसुम्न-यन्तः । हवामहे ॥ एति । तु । नः । [५०] उपेति । गन्तन ॥ या । वः । शर्म । शशमानाय । सन्ति । त्रिधातूनीतित्रि-धातूनि । दाशुषे । यच्छत । अधि ॥ अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । तानि । मरुतः । वीति । यन्त । रयिम् । नः । धत्त । वृषणः । सुवीरमितिसु-वीरम् ॥ अदितिः । नः । उरुष्यतु । अदितिः । शर्म । यच्छतु । अदितिः । पातु । अꣳहसः ॥ महीम् । उ । स्विति । मातरम् । सुव्रतानामितिसु-व्रतानाम् । ऋतस्य । पत्नीम् । अवसे । हुवेम ॥ तुविक्षत्रामितितुवि-क्षत्राम् । अजरन्तीम् । उरूचीम् । सुशर्माणमितिसु-शर्माणम् । अदितिम् । सुप्रणीतिमितिसु-प्रणीतिम् ॥ सुत्रामाणमितिसु-त्रामाणम् । पृथिवीम् । द्याम् । अनेहसम् । सुशर्माणमितिसु-शर्माणम् । अदितिम् । सुप्रणीतिमितिसु-प्रणीतिम् ॥ दैवीम् । नावम् । स्वरित्रामितिसु-अरित्राम् । अनागसम् । अस्रवन्तीम् । एति । रुहेम । स्वस्तये ॥ इमाम् । स्विति । नावम् । एति । अरुहम् । शतारित्रामितिशत-अरित्राम् । शतस्फ्यामितिशत-स्फ्याम् ॥ अच्छिद्राम् । पारयिष्णुम् ॥ [५१] दिवासस्सहस्रिणश्वैश्वानरादित्युत नोऽनेहसꣳसुशर्माणमेकान्नविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

देवासुराः पराभूमिर्भूमिरुपप्रयन्तस्सम्पश्याम्ययंज्ञस्सम्पश्याम्यग्निहोत्रम्ममनाम वैश्वानर एकादश ॥ ११ ॥ देवासुराः क्रुद्धस्सम्पश्यामि सम्पश्यामि नक्तमुपगन्तनेकंपञ्चाशत् ॥ ५१ ॥ देवासुराः पारयिष्णुम् ॥ ❀ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

अथ प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

समिति । त्वा । सिञ्चामि । यजुषा । प्रजामितिप्र-जाम् । आयुः । धनम् । च ॥ बृहस्पतिप्रसूतइतिबृहस्पति-प्रसूतः । यजमानः । इह । मा । रिषत् ॥ आज्यम् । असि । सत्यम् । असि । सत्यस्य । अध्यक्षमित्यधि-अक्षम् । असि । हविः । असि । वैश्वानरम् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । उत्पूतशुष्ममित्युत्पूत-शुष्मम् । सत्यौजाइतिसत्य-ओजाः । सहः । असि । सहमानम् । असि । सहस्व । अरातीः । सहस्व । अरातीयतः । सहस्व । पृतनाः । सहस्व । पृतन्यतः । सहस्रवीर्यमितिसहस्र-वीर्यम् । असि । तत् । मा । जिन्व । आज्यस्य । आज्यम् । असि । सत्यस्य । सत्यम् । असि । सत्यायुरितिसत्य-आयुः । [१] असि । सत्यशुष्ममितिसत्य-शुष्मम् । असि । सत्येन । त्वा । अभि । घारयामि । तस्य । ते । भक्षीय । पञ्चानाम् । त्वा । वातानाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । पञ्चानाम् । त्वा । ऋतूनाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । पञ्चानाम् । त्वा । दिशाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । पञ्चानाम् । त्वा । पञ्चजनानामितिपञ्च-जनानाम् । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । चरोः । त्वा । पञ्चबिलस्येतिपञ्च-बिलस्य । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । ब्रह्मणः । त्वा । तेजसे । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । क्षत्रस्य । त्वा । ओजसे । यन्त्राय । [२] धर्त्राय । गृह्णामि । विशे । त्वा । यन्त्राय । धर्त्राय । गृह्णामि । सुवीर्यायेतिसु-वीर्याय । त्वा । गृह्णामि । सुप्रजास्त्वायेतिसुप्रजाः-त्वाय । त्वा । गृह्णामि । रायः । पोषाय । त्वा । गृह्णामि । ब्रह्मवर्चसायेतिब्रह्म-वर्चसाय । त्वा । गृह्णामि । भूः । अस्माकम् । हविः । देवानाम् । आशिषइत्या-शिषः । यजमानस्य । देवानाम् । त्वा । देवताभ्यः । गृह्णामि । कामाय । त्वा । गृह्णामि ॥ [३] सत्यायुरोजसेयन्त्रायवर्यस्त्रिꣳशच्च ॥ ❀ ॥१॥

ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । धीरः । चेत्ता । वसुविदितिवसु-वित् । उग्रः । असि । उग्रः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । उग्रः । चेत्ता । वसुविदितिवसु-वित् । अभिभूरित्यभि-भूः । असि ।

अभिभूरित्यभि-भूः । अहम् । सजातेष्विति॑स-जातेषु॑ । भूयासम् । अभिभूरित्य॑भि-भूः । चेत्ता॑ । वसुविदिति॑वसु-वित् । युनज्मि॑ । त्वा । ब्रह्मणा । दैव्ये॑न । हव्याय॑ । अस्मै॑ । वोढ॑वे । जातवेदइति॑जात-वेदः ॥ इन्धा॑नाः । त्वा । सुप्रजसइति॑सु-प्रजस॑ः । सुवीराइति॑सु-वीरा॑ः । ज्योक् । जीवेम । बलिहृतइति॑बलि-हृत॑ः । वयम् । ते ॥ यत् । मे । अग्ने । अस्य । यज्ञस्य॑ । रिष्या॑त् । [४] यत् । वा । स्कन्दा॑त् । आज्य॑स्य । उत । विष्णोइति॑ ॥ तेन॑ । हन्मि । सपत्न॑म् । दुर्मरायुमिति॑दुः-मरायुम् । एति॑ । एनम् । दधामि । निर्ऋत्याइतिनिः-ऋत्याः । उपस्थइत्युप-स्थे ॥ भूः । भुव॑ः । सुव॑ः । उच्छुष्मइत्युत्-शुष्मः । अग्ने । यज॑मानाय । एधि । निशुष्मइतिनि-शुष्मः । अभिदास॑तइत्य॑भि-दास॑ते ॥ अग्ने॑ । देवेद्धेतिदेव॑-इद्ध । मन्विद्धेतिमनु-इद्ध । मन्द्रजिह्वेति मन्द्र॑-जिह्व । अम॑र्त्यस्य । ते । होतः । मूर्धन्न् । एति॑ । जिघर्मि । रायः । पोषा॑य । सुप्रजास्त्वायेति॑सुप्रजाः-त्वाय॑ । सुवीर्यायेति॑सु-वीर्या॑य । मन॑ः । असि । प्राजापत्यमिति॑प्राजा-पत्यम् । मनसा । मा । भूतेन॑ । एति॑ । विश । वाक् । असि । ऐन्द्री । सपत्नक्षय॑णीति॑सपत्न-क्षय॑णी । [५] वाचा । मा । इन्द्रियेण॑ । एति॑ । विश । वसन्तम् । ऋतूनाम् । प्रीणामि । सः । मा । प्रीतः । प्रीणातु । ग्रीष्मम् । ऋतूनाम् । प्रीणामि । सः । मा । प्रीतः । प्रीणातु । वर्षाः । ऋतूनाम् । प्रीणामि । ताः । मा । प्रीताः । प्रीणन्तु । शरद॑म् । ऋतूनाम् । प्रीणामि । सा । मा । प्रीता । प्रीणातु । हेमन्तशिशिरावितिहेमन्त-शिशिरौ । ऋतूनाम् । प्रीणामि । तौ । मा । प्रीतौ । प्रीणीताम् । अग्नीषोम॑योरित्यग्नी-सोम॑योः । अहम् । देवयज्ययेति॑देव-यज्यया॑ । चक्षु॑ष्मान् । भूयासम् । अग्नेः । अहम् । देवयज्ययेति॑देव-यज्यया॑ । अन्नादइत्य॑न्न-अदः । भूयासम् । [६] दब्धिः । असि । अद॑ब्धः । भूयासम् । अमुम् । दभेयम् । अग्नीषोम॑योरित्यग्नी-सोम॑योः । अहम् । देवयज्ययेति॑देव-यज्यया॑ । वृत्रहेति॑वृत्र-हा । भूयासम् । इन्द्राग्नियोरितीन्द्र-अग्नियोः । अहम् । देवयज्ययेति॑देव-यज्यया॑ । इन्द्रियावी । अन्नादइत्य॑न्न-अदः । भूयासम् । इन्द्र॑स्य । अहम् । देवयज्ययेति॑देव-यज्यया॑ । इन्द्रियावी । भूयासम् । महेन्द्रस्येति॑महा-इन्द्रस्य॑ । अहम् । देवयज्ययेति॑देव-यज्यया॑ । जेमान॑म् । महिमान॑म् । गमेयम् । अग्नेः । स्विष्टकृतइति॑स्विष्ट-कृत॑ः । अहम् । देवयज्ययेति॑देव-यज्यया॑ । आयु॑ष्मान् । यज्ञेन॑ । प्रतिष्ठामिति॑

प्रति-स्थाम् । गमेयम् ॥ [७] रिष्याथ्सपत्नरूपर्यण्यन्नादोभूयासꣳपट् त्रिꣳशच्च ॥२॥

अग्निः । मा । दुरिष्टादितिदुः-इष्टात् । पातु । सविता । अघशꣳसादित्यघ-शꣳसात् । यः । मे । अन्ति । दूरे । अरातीयति । तम् । एतेन । जेषम् । सुरूपवरूपवर्णइतिसुरूप-वरूपवर्णे । एति । इहि । इमान् । भद्रान् । दुर्यान् । अभि । एति । इहि । माम् । अनुव्रतेत्यनु-व्रता । नीति । उ । शीर्षाणि । मृढ्वम् । इडे । एति । इहि । अदिते । एति । इहि । सरस्वति । एति । इहि । रन्तिः । असि । रमतिः । असि । सूनरी । असि । जुष्टे । जुष्टिम् । ते । अशीय । उपहूतइत्युप-हूते । उपहवमित्युप-हवम् । [८] ते । अशीय । सा । मे । सत्या । आशीरित्याशीः । अस्य । यज्ञस्य । भूयात् । अरेडता । मनसा । तत् । शकेयम् । यज्ञः । दिवम् । रोहतु । यज्ञः । दिवम् । गच्छतु । यः । देवयानइतिदेव-यानः । पन्थाः । तेन । यज्ञः । देवान् । अपीति । एतु । अस्मासु । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । अस्मान् । रायः । उत । यज्ञाः । सचन्ताम् । अस्मासु । सन्तु । आशिषइत्याशिषः । सा । नः । प्रिया । सुप्रतूर्तिरितिसु-प्रतूर्तिः । मघोनी । जुष्टिः । असि । जुषस्व । नः । जुष्टा । नः । [९] असि । जुष्टिम् । ते । गमेयम् । मनः । ज्योतिः । जुषताम् । आज्यम् । विच्छिन्नमितिवि-छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु ॥ बृहस्पतिः । तनुताम् । इमम् । नः । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् ॥ ब्रध्न । पिन्वस्व । ददतः । मे । मा । क्षायि । कुर्वतः । मे । मा । उपेति । दसत् । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । भागः । असि । ऊर्जस्वान् । पयस्वान् । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । मे । पाहि । समानव्यानावितिसमान-व्यानौ । मे । पाहि । उदानव्यानावित्युदान-व्यानौ । मे । पाहि । अक्षितः । असि । अक्षित्यै । त्वा । मा । मे । क्षेष्ठाः । अमुत्र । अमुष्मिन्न् । लोके ॥ [१०] उपहवञ्जुष्टानस्त्वापद्वं ॥३॥

बर्हिषः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । प्रजावानितिप्रजा-वान् । भूयासम् । नराशꣳसस्य । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । पशुमानितिपशु-मान् । भूयासम् । अग्नेः । स्विष्टकृतइतिस्विष्ट-कृतः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । आयुष्मान् । यज्ञेन । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गमेयम् । अग्नेः । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । सोमस्य । अहम् । उज्जितिमि

त्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेष्म् । अग्नेः । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेष्म् । अग्नीषोमयोरित्यग्नी-सोमयोः । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेष्म् । इन्द्राग्नियोरितीन्द्र-अग्नियोः । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेष्म् । इन्द्रस्य । अहम् । [११] उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेष्म् । महेन्द्रस्येतिमहा-इन्द्रस्य । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेष्म् । अग्नेः । स्विष्टकृतइतिस्विष्ट-कृतः । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेष्म् । वाजस्य । मा । प्रसवेनेतिप्र-सवेन । उद्ग्राभेणेत्युत्-ग्राभेण । उदिति । अग्रभीत् ॥ अथ । सपत्नान् । इन्द्रः । मे । निग्राभेणेतिनि-ग्राभेण । अधरान् । अकः ॥ उद्ग्राभमित्युत्-ग्राभम् । च । निग्राभमितिनि-ग्राभम् । च । ब्रह्म । देवाः । अवीवृधन् ॥ अथ । सपत्नान् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । मे । विषूचीनान् । वीति । अस्यताम् ॥ एति । इमाः । अग्मन् । आशिषइत्या-शिषः । दोहकामाइतिदोह-कामाः । इन्द्रवन्तइतीन्द्र-वन्तः । [१२] वनामहे । धुक्षीमहि । प्रजामितिप्र-जाम् । इषम् ॥ रोहितेन । त्वा । अग्निः । देवताम् । गमयतु । हरिभ्यामितिहरि-भ्याम् । त्वा । इन्द्रः । देवताम् । गमयतु । एतशेन । त्वा । सूर्यः । देवताम् । गमयतु । वीति । ते । मुञ्चामि । रशनाः । वीति । रश्मीन् । वीति । योक्त्रा । यानि । परिचर्तनानीतिपरि-चर्तनानि । धत्तात् । अस्मासु । द्रविणम् । यत् । च । भद्रम् । प्रेति । नः । ब्रूतात् । भागधानितिभाग-धान् । देवतासु ॥ विष्णोः । शंय्योरितिशं-योः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । यज्ञेन । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गमेयम् । सोमस्य । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । [१३] सुरेताइतिसु-रेताः । रेतः । धिषीय । त्वष्टुः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । पशूनाम् । रूपम् । पुषेयम् । देवानाम् । पत्नीः । अग्निः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । यज्ञस्य । मिथुनम् । तयोः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । मिथुनेन । प्रेति । भूयासम् । वेदः । असि । वित्तिः । असि । विदेय । कर्म । असि । करुणम् । असि । क्रियासम् । सनिः । असि । सनिता । असि । सनेयम् । घृतवन्तमितिघृत-वन्तम् । कुलायिनम् । रायः । पोषम् । सहस्रिणम् । वेदः । ददातु । वाजिनम् ॥ [१४] इन्द्रस्याहमिन्द्रवन्तस्सोमस्याहन्त्वष्टुः

वयज्ज्ययाचतुश्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥४॥

एति । प्यायताम् । ध्रुवा । घृतेन । यज्ञय्यँज्ञमितियज्ञं-यज्ञम् । प्रतीति । देवयद्भ्यइतिदेवयत्-भ्यः ॥ सूर्यायाः । ऊधः । अदित्याः । उपस्थइत्युप-स्थे । उरुधारेत्युरु-धारा । पृथिवी । यज्ञे । अस्मिन्न् ॥ प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । विभानितिवि-भान् । नाम । लोकः । तस्मिन्न् । त्वा । दधामि । सह । यजमानेन । सत् । असि । सत् । मे । भूयाः । सर्वम् । असि । सर्वम् । मे । भूयाः । पूर्णम् । असि । पूर्णम् । मे । भूयाः । अक्षितम् । असि । मा । मे । क्षेष्ठाः । प्राच्याम् । दिशि । देवाः । ऋत्विजः । मार्जयन्ताम् । दक्षिणायाम् । [१५] दिशि । मासाः । पितरः । मार्जयन्ताम् । प्रतीच्याम् । दिशि । गृहाः । पशवः । मार्जयन्ताम् । उदीच्याम् । दिशि । आपः । ओषधयः । वनस्पतयः । मार्जयन्ताम् । ऊर्ध्वायाम् । दिशि । यज्ञः । सव्ँवथ्सरइतिसं-वथ्सरः । यज्ञपतिरितियज्ञ-पतिः । मार्जयन्ताम् । विष्णोः । क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति-हा । गायत्रेण । छन्दसा । पृथिवीम् । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । असि । अभिशस्तिहेत्यभिशस्ति-हा । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अन्तरिक्षम् । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । असि । अरातीयतः । हन्ता । जागतेन । छन्दसा । दिवम् । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । असि । शत्रूयतइतिशत्रु-यतः । हन्ता । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । छन्दसा । दिशः । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः ॥ [१६] दक्षिणायामन्तरिक्षमनुविक्रमे निर्भक्तस्सयन्द्विष्मोविष्णोरेकान्नत्रिंशच्च ॥५॥

अगन्म । सुवः । सुवः । अगन्म । सन्दृशइतिसं-दृशः । ते । मा । छित्सि । यत् । ते । तपः । तस्मै । ते । मा । एति । वृक्षि । सुभूरितिसु-भूः । असि । श्रेष्ठः । रश्मीनाम् । आयुर्धाइत्यायुः-धाः । असि । आयुः । मे । धेहि । वर्चोधाइति वर्चः-धाः । असि । वर्चः । मयि । धेहि । इदम् । अहम् । अमुम् । भ्रातृव्यम् । आभ्यः । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । अस्यै । दिवः । अस्मात् । अन्तरिक्षात् । अस्यै । पृथिव्याः । अस्मात् । अन्नाद्यादित्यन्न-अद्यात् । निरिति । भजामि ।

निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः ॥ [१७] समिति । ज्योतिषा । अ
भूवम् । ऐन्द्रीम् । आवृतमित्या-वृतम् । अन्वावर्तइत्यनु-आवर्ते । समिति । अहम् ।
प्रजयेतिप्र-जया । समिति । मया । प्रजेतिप्र-जा । समिति । अहम् । रायः । पोषे
ण । समिति । मया । रायः । पोषः । समिद्धइतिसं-इद्धः । अग्ने । मे । दीदिहि ।
समेद्धेतिसं-एद्धा । ते । अग्ने । दीद्यासम् । वसुमानितिवसु-मान् । यज्ञः । वसी
यान् । भूयासम् । अग्ने । आयूꣳषि । पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इषम् । च ।
नः ॥ आरे । बाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ अग्ने । पवस्व । स्वपाइतिसु-अपाः । अस्मे
इति । वर्चः । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् ॥ [१८] दधत् । पोषम् । रयिम् । मयि ॥ अ
ग्ने । गृहपतइतिगृह-पते । सुगृहपतिरितिसु-गृहपतिः । अहम् । त्वया । गृहपतिने
तिगृह-पतिना । भूयासम् । सुगृहपतिरितिसु-गृहपतिः । मया । त्वम् । गृहपतिने
तिगृह-पतिना । भूयाः । शतम् । हिमाः । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति ।
शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति । शासे ।
अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् । कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । वीति । मुञ्चतु । अ
ग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । अचारिषम् । तत् । अशकम् । तत् । मे । अरा
धि । यज्ञः । बभूव । सः । एति । [१९] बभूव । सः । प्रेति । जज्ञे । सः । वावृधे ॥
सः । देवानाम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । बभूव । सः । अस्मान् । अधिपतीनि
त्यधि-पतीन् । करोतु । वयम् । स्याम । पतयः । रयीणाम् ॥ गोमानितिगो-
मान् । अग्ने । अविमानित्यवि-मान् । अश्वी । यज्ञः । नृवत्सखेतिनृवत्-सखा ।
सदम् । इत् । अप्रमृष्यइत्यप्र-मृष्यः ॥ इडावानितीडा-वान् । एषः । असुर । प्रजा
वानितिप्रजा-वान् । दीर्घः । रयिः । पृथुबुध्नइतिपृथु-बुध्नः । सभावानितिसभा-
वान् ॥ [२०] द्विष्मस्सुवीर्यꣳसआपश्चत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥६॥

यथा । वै । सम्मृतसोमाइतिसम्मृत-सोमाः । एवम् । वै । एते । सम्मृतयज्ञाइ
तिसम्मृत-यज्ञाः । यत् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । कस्य । वा । अह ।
देवाः । यज्ञम् । आगच्छन्तीत्या-गच्छन्ति । कस्य । वा । न । बहूनाम् । यजमा
नानाम् । यः । वै । देवताः । पूर्वः । परिगृह्णातीतिपरि-गृह्णाति । सः । एनाः ।
श्वः । भूते । यजते । एतत् । वै । देवानाम् । आयतनमित्या-यतनम् । यत् । आहव

नीयइत्यां-हवनीयः । अन्तरा । अग्नीइति । पशूनाम् । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्यः । मनुष्याणाम् । अन्वाहार्यपचनइत्यन्वाहार्य-पचनः । पितृणाम् । अग्निम् । गृह्णाति । स्वे । एव । आयतनइत्यां-यतने । देवताः । परीति । [२१] गृह्णाति । ताः । श्वः । भूते । यजते । व्रतेन । वै । मेध्यः । अग्निः । व्रतपतिरितिव्रत-पतिः । ब्राह्मणः । व्रतभृदितिव्रत-भृत् । व्रतम् । उपैष्यन्नित्युप-एष्यन् । ब्रूयात् । अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । चरिष्यामि । इति । अग्निः । वै । देवानाम् । व्रतपतिरितिव्रत-पतिः । तस्मै । एव । प्रतिप्रोच्येतिप्रति-प्रोच्य । व्रतम् । एति । लभते । बर्हिषा । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । व्रतम् । उपैति । एति । वथ्सैः । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । एतत् । हि । एतयोः । आयतनमित्यां-यतनम् । उपस्तीर्यइत्युप-स्तीर्यः । पूर्वः । च । अग्निः । अपरः । च । इति । आहुः । मनुष्याः । [२२] इत् । नु । वै । उपस्तीर्णमित्युप-स्तीर्णम् । इच्छन्ति । किम् । उ । देवाः । येषाम् । नवावसानमितिनव-अवसानम् । उपैति । अस्मिन्न् । श्वः । यक्ष्यमाणे । देवताः । वसन्ति । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपस्तृणातीत्युप-स्तृणाति । यजमानेन । ग्राम्याः । च । पशवः । अवरुद्धाइत्यव-रुद्धाः । आरण्याः । च । इति । आहुः । यत् । ग्राम्यान् । उपवसतीत्युप-वसति । तेन । ग्राम्यान् । अवेति । रुन्धे । यत् । आरण्यस्य । अश्नाति । तेन । आरण्यान् । यत् । अनाश्वान् । उपवसेदित्युप-वसेत् । पितृदेवत्यइतिपितृ-देवत्यः । स्यात् । आरण्यस्य । अश्नाति । इन्द्रियम् । [२३] वै । आरण्यम् । इन्द्रियम् । एव । आत्मन्न् । धत्ते । यत् । अनाश्वान् । उपवसेदित्युप-वसेत् । क्षोधुकः । स्यात् । यत् । अश्नीयात् । रुद्रः । अस्य । पशून् । अभीति । मन्येत । अपः । अश्नाति । तत् । न । इव । अशितम् । न । इव । अनशितम् । न । क्षोधुकः । भवति । न । अस्य । रुद्रः । पशून् । अभीति । मन्यते । वज्रः । वै । यज्ञः । क्षुत् । खलु । वै । मनुष्यस्य । भ्रातृव्यः । यत् । अनाश्वान् । उपवसतीत्युप-वसति । वज्रेण । एव । साक्षादितिस-अक्षात् । क्षुधम् । भ्रातृव्यम् । हन्ति ॥ [२४] परिमनुष्याइन्द्रियꣳसाक्षात्त्रीणिच ॥७॥

यः । वै । श्रद्धामितिश्रत्-धाम् । अनारभ्येत्यना-रभ्य । यज्ञेन । यजते । न । अस्य । इष्टाय । श्रत् । दधते । अपः । प्रेति । नयति । श्रद्धेतिश्रत्-धा । वै । आ

निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः ॥ [१७] समिति । ज्योतिषा । अ
भूवम् । ऐन्द्रीम् । आवृतमित्या-वृतम् । अन्वावर्तइत्यनु-आवर्ते ।समिति । अहम् ।
प्रजयेतिप्र-जया । समिति । मया । प्रजेतिप्र-जा । समिति । अहम् । रायः । पोषे
ण । समिति । मया । रायः । पोषः । समिद्धइतिसं-इद्धः । अग्ने । मे । दीदिहि ।
समेद्धेतिसं-एद्धा । ते । अग्ने । दीद्यासम् । वसुमानितिवसु-मान् । यज्ञः । वसी
यान् । भूयासम् । अग्ने । आयूꣳषि । पवसे । एति । सुवं । ऊर्जम् । इषम् । च ।
नः ॥ आरे । बाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ अग्ने । पवस्व । स्वपाइतिसु-अपाः । अस्मे
इति । वर्चः । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् ॥ [१८] दधत् । पोषम् । रयिम् । मयि ॥ अ
ग्ने । गृहपतइतिगृह-पते । सुगृहपतिरितिसु-गृहपतिः । अहम् । त्वया । गृहपतिने
तिगृह-पतिना । भूयासम् । सुगृहपतिरितिसु-गृहपतिः । मया । त्वम् । गृहपतिने
तिगृह-पतिना । भूयाः । शतम् । हिमाः । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति ।
शासे । तन्तवे । ज्योतिष्मतीम् । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति । शासे ।
अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् । कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । वीति । मुञ्चतु । अ
ग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । अचारिषम् । तत् । अशकम् । तत् । मे । अरा
धि । यज्ञः । बभूव । सः । एति । [१९] बभूव । सः । प्रेति । जज्ञे । सः । वावृधे ॥
सः । देवानाम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । बभूव । सः । अस्मान् । अधिपतीनि
त्यधि-पतीन् । करोतु । वयम् । स्याम । पतयः । रयीणाम् ॥ गोमानितिगो-
मान् । अग्ने । अविमानित्यवि-मान् । अश्वी । यज्ञः । नृवत्सखेतिनृवत्-सखा ।
सदम् । इत् । अप्रमृष्यइत्यप्र-मृष्यः ॥ इडावानितीडा-वान् । एषः । असुर । प्रजा
वानितिप्रजा-वान् । दीर्घः । रयिः । पृथुबुध्नइतिपृथु-बुध्नः । सभावानितिसभा-
वान् ॥ [२०] द्विष्मस्सुवीर्यं ꣳसआपरेत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥६॥

यथा । वै । समृतसोमाइतिसमृत-सोमाः । एवम् । वै । एते । समृतयज्ञाइ
तिसमृत-यज्ञाः । यत् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । कस्य । वा । अह ।
देवाः । यज्ञम् । आगच्छन्तीत्या-गच्छन्ति । कस्य । वा । न । बहूनाम् । यजमा
नानाम् । यः । वै । देवताः । पूर्वः । परिगृह्णातीतिपरि-गृह्णाति । सः । एनाः ।
श्वः । भूते । यजते । एतत् । वै । देवानाम् । आयतनमित्या-यतनम् । यत् । आहव

नीयइत्या-हवनीयः । अन्तरा । अग्नीइति । पशूनाम् । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्यः । मनुष्याणाम् । अन्वाहार्यपचनइत्यन्वाहार्य-पचनः । पितृणाम् । अग्निम् । गृह्णाति । स्वे । एव । आयतनइत्या-यतने । देवताः । परीति । [२१] गृह्णाति । ताः । श्वः । भूते । यजते । व्रतेन । वै । मेध्यः । अग्निः । व्रतपतिरितिव्रत-पतिः । ब्राह्मणः । व्रतभृदितिव्रत-भृत् । व्रतम् । उपैष्यन्नित्युप-एष्यन् । ब्रूयात् । अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । चरिष्यामि । इति । अग्निः । वै । देवानाम् । व्रतपतिरितिव्रत-पतिः । तस्मै । एव । प्रतिप्रोच्येतिप्रति-प्रोच्य । व्रतम् । एति । लभते । बर्हिषा । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । व्रतम् । उपैति । एति । वत्सैः । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । एतत् । हि । एतयोः । आयतनमित्या-यतनम् । उपस्तीर्यइत्युप-स्तीर्यः । पूर्वः । च । अग्निः । अपरः । च । इति । आहुः । मनुष्याः । [२२] इत् । नु । वै । उपस्तीर्णमित्युप-स्तीर्णम् । इच्छन्ति । किम् । उ । देवाः । येषाम् । नवावसानमितिनव-अवसानम् । उपैति । अस्मिन्न् । श्वः । यक्ष्यमाणे । देवताः । वसन्ति । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । उपस्तृणातीत्युप-स्तृणाति । यजमानेन । ग्राम्याः । च । पशवः । अवरुध्याइत्यव-रुध्याः । आरण्याः । च । इति । आहुः । यत् । ग्राम्यान् । उपवसतीत्युप-वसति । तेन । ग्राम्यान् । अवेति । रुन्धे । यत् । आरण्यस्य । अश्नाति । तेन । आरण्यान् । यत् । अनाश्वान् । उपवसेदित्युप-वसेत् । पितृदेवत्यइतिपितृ-देवत्यः । स्यात् । आरण्यस्य । अश्नाति । इन्द्रियम् । [२३] वै । आरण्यम् । इन्द्रियम् । एव । आत्मन्न् । धत्ते । यत् । अनाश्वान् । उपवसेदित्युप-वसेत् । क्षोधुकः । स्यात् । यत् । अश्नीयात् । रुद्रः । अस्य । पशून् । अभीति । मन्येत । अपः । अश्नाति । तत् । न । इव । अशितम् । न । इव । अनशितम् । न । क्षोधुकः । भवति । न । अस्य । रुद्रः । पशून् । अभीति । मन्यते । वज्रः । वै । यज्ञः । क्षुत् । खलु । वै । मनुष्यस्य । भ्रातृव्यः । यत् । अनाश्वान् । उपवसतीत्युप-वसति । वज्रेण । एव । साक्षादितिस-अक्षात् । क्षुधम् । भ्रातृव्यम् । हन्ति ॥ [२४] परिमनुष्याइन्द्रियꣳसाक्षात्त्रीणिच ॥७॥

यः । वै । श्रद्धामितिश्रत्-धाम् । अनारभ्येत्यना-रभ्य । यज्ञेन । यजते । न । अस्य । इष्टाय । श्रत् । दधते । अपः । प्रेति । नयति । श्रद्धेतिश्रत्-धा । वै । आ

त्यधि-श्रयति । आज्यम् । च । स्तम्बयजुरितिस्तम्ब-यजुः । च । हरति । अभीति । च । गृह्णाति । वेदिम् । च । परिगृह्णातीतिपरि-गृह्णाति । पत्नीम् । च । समिति । नह्यति । प्रोक्षणीरितिप्र-उक्षणीः । च । आसादयतीत्या-सादयति । आज्यम् । च । एतानि । वै । द्वादश । द्वन्द्वानीतिद्वं-द्वानि । दर्शपूर्णमासयोरितिदर्श-पूर्णमासयोः । तानि । यः । एवम् । सम्पाद्येतिसं-पाद्य । यजते । प्रजातेनेतिप्र-जातेन । एव । यज्ञेन । यजते । प्रेति । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । मिथुनैः । जायते ॥ [३२] उक्थ्येनोपप्रोत्यगच्छतत्र्यृयः पुरोडाशंञ्चचत्वारिꣳशच्च ॥९॥

ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । इति । आह । ध्रुवान् । एव । एनान् । कुरुते । उग्रः । असि । उग्रः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । इति । आह । अप्रतिवादिनइत्यप्रति-वादिनः । एव । एनान् । कुरुते । अभिभूरित्यभि-भूः । असि । अभिभूरित्यभि-भूः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । इति । आह । यः । एव । एनम् । प्रत्युत्पिपीतइति प्रति-उत्पिपीते । तम् । उपेति । अस्यते । युनज्मि । त्वा । ब्रह्मणा । दैव्येन । इति । आह । एषः । वै । अग्नेः । योगः । तेन । [३३] एव । एनम् । युनक्ति । यज्ञस्य । वै । समृद्धेनेतिसं-ऋद्धेन । देवाः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । आयन् । यज्ञस्य । व्यृद्धेनेतिवि-ऋद्धेन । असुरान् । परेति । अभावयन् । यत् । मे । अग्ने । अस्य । यज्ञस्य । रिष्यात् । इति । आह । यज्ञस्य । एव । तत् । समृद्धेनेति सं-ऋद्धेन । यजमानः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । एति । यज्ञस्य । व्यृद्धेने तिवि-ऋद्धेन । भ्रातृव्यान् । परेति । भावयति । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । एताभिः । व्याहृतीभिरितिव्याहृति-भिः । उपेति । सादयेत् । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । वै । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । ब्रह्म । एताः । व्याहृतयइतिवि-आहृतयः । यज्ञमुखइतियज्ञ-मुखे । एव । ब्रह्म । [३४] कुरुते । सँवथ्सरइतिसं-वथ्सरे । पर्यागतइतिपरि-आगते । एताभिः । एव । उपेति । सादयेत् । ब्रह्मणा । एव । उभयतः । सँवथ्सरमिति सं-वथ्सरम् । परीति । गृह्णाति । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । चातुर्मास्यानीतिचातुः-मास्यानि । आलभमानइत्या-लभमानः । एताभिः । व्याहृतीभिरिति व्याहृति-भिः । हवीꣳषि । एति । सादयेत् । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । वै । दर्शपू

र्णमासाविति॑दर्श-पू॒र्णमासौ॑ । चा॒तु॒र्मा॒स्यानीति॑चातुः-मा॒स्यानि॑ । ब्रह्म॑ । ए॒ताः । व्याहृ॑तयइति॑वि-आहृ॑तयः । य॒ज्ञमु॒खइति॑यज्ञ-मु॒खे । ए॒व । ब्रह्म॑ । कु॒रु॒ते । स॒ँव॒थ्स॒रइ॒ति॑सं-व॒थ्स॒रे । पर्या॑गत॒इति॒परि-आग॑ते । ए॒ताभिः॑ । ए॒व । एति॑ । सा॒द॒ये॒त् । ब्रह्म॑णा । ए॒व । उ॒भ॒यतः॑ । स॒ँव॒थ्स॒रमिति॑सं-व॒थ्स॒रम् । परीति॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । यत् । वै । य॒ज्ञस्य॑ । साम्ना॑ । क्रि॒यते॑ । रा॒ष्ट्रम् । [३५] य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शीरित्या॑-शीः । ग॒च्छ॒ति॒ । यत् । ऋ॒चा । विश॑म् । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शीरित्या॑-शीः । ग॒च्छ॒ति॒ । अथ॑ । ब्रा॒ह्म॒णः । अ॒ना॒शी॒र्केण॑ । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज॒ते॒ । सा॒मि॒धे॒नीरिति॑सं-इ॒धे॒नीः । अ॒नु॒व॒ख्ष्य॒न्नित्य॑नु-व॒ख्ष्य॒न् । ए॒ताः । व्याहृ॑ती॒रिति॑वि-आहृ॑तीः । पु॒रस्ता॑त् । द॒ध्या॒त् । ब्रह्म॑ । ए॒व । प्र॒ति॒प॒दमिति॑प्रति-प॒दम् । कु॒रु॒ते॒ । तथा॑ । ब्रा॒ह्म॒णः । साशी॑र्के॒णेति॒स-आ॒शी॒र्के॒ण॒ । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज॒ते॒ । यम् । का॒मये॑त । यज॑मानम् । भ्रातृ॑व्यम् । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शीरित्या॑-शीः । ग॒च्छे॒त् । इति॑ । तस्य॑ । ए॒ताः । व्याहृ॑ती॒रिति॑वि-आहृ॑तीः । पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॑या॒मिति॑पुरः-अ॒नु॒वा॒क्या॑याम् । द॒ध्या॒त् । भ्रा॒तृ॒व्य॒दे॒व॒त्येति॑भ्रातृव्य-दे॒व॒त्या॑ । वै । पु॒रो॒नु॒वा॒क्येति॑पुरः-अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ्रातृ॑व्यम् । ए॒व । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञस्य॑ । [३६] आ॒शीरित्या॑-शीः । ग॒च्छ॒ति॒ । यान् । का॒मये॑त । यज॑माना॒न् । स॒माव॑ती । ए॒ना॒न् । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शीरित्या॑-शीः । ग॒च्छे॒त् । इति॑ । तेषा॑म् । ए॒ताः । व्याहृ॑ती॒रिति॑वि-आहृ॑तीः । पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॑या॒इति॑पुरः-अ॒नु॒वा॒क्या॑याः । अ॒र्ध॒र्च॒इत्य॑र्ध-ऋ॒चे । एका॑म् । द॒ध्या॒त् । या॒ज्या॑यै । पु॒रस्ता॑त् । एका॑म् । या॒ज्या॑याः । अ॒र्ध॒र्च॒इत्य॑र्ध-ऋ॒चे । एका॑म् । तथा॑ । ए॒ना॒न् । स॒माव॑ती । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शीरित्या॑-शीः । ग॒च्छ॒ति॒ । यथा॑ । वै । प॒र्जन्यः॑ । सुवृ॑ष्ट॒मिति॒सु-वृ॒ष्टम् । व॒र्ष॑ति । ए॒वम् । य॒ज्ञः । यज॑मानाय । व॒र्.प॒ति॒ । स्थ॒ल॑या । उ॒द॒कम् । प॒रि॒गृ॒ह्णन्ती॑ति॑परि-गृ॒ह्णन्ति॑ । आ॒शि॒षेत्या॑-शि॒षा॑ । य॒ज्ञम् । यज॑मानः । परीति॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । मनः॑ । अ॒सि॒ । प्रा॒जा॒प॒त्यमिति॑प्राजा-प॒त्यम् । [३७] मन॑सा । मा॒ । भू॒तेन॑ । एति॑ । वि॒श॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । मनः॑ । वै । प्रा॒जा॒प॒त्यमिति॑प्राजा-प॒त्यम् । प्रा॒जा॒प॒त्यइति॑प्राजा-प॒त्यः । य॒ज्ञः । मनः॑ । ए॒व । य॒ज्ञम् । आ॒त्मन्न् । ध॒त्ते॒ । वाक् । अ॒सि॒ । ऐ॒न्द्री । स॒प॒त्न॒क्ष्य॒यणी॒ति॑सपत्न-क्ष्य॒यणी । वा॒चा । मा॒ । इ॒न्द्रि॒येण॑ । एति॑ । वि॒श॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । ऐ॒न्द्री । वै । वाक् । वाच॑म् । ए॒व । ऐ॒न्द्रीम् । आ॒त्मन्न् । ध॒त्ते॒ ॥ [३८] तेनै॒वब्रह्म॒राष्ट्र॒मे॒वास्य॑य॒ज्ञस्य॑प्राजाप॒त्य॒ꣳप॒ञ्चत्रिꣳ॑शच्च ॥

स्तु। केवलः ॥ इन्द्रम् । नरः । नेमधिंतेतिनेम-धिंता । हवन्ते । यत् । पार्याः। युनजते । धियः । ताः ॥ शूरः । नृषातेतिनृ-साता । शवसः । चकानः । एतिं । गोमतीतिगो-मति । व्रजे । भज। त्वम् । नः ॥ इन्द्रियाणि । शतक्रतोइतिशत-क्रतो। या । ते । जनेषु। पञ्चस्वितिपञ्च-सु ॥ इन्द्र ।तानि । ते। एतिं । वृणे ॥ अन्वितिं। ते । दायि । महे । इन्द्रियायं । सत्रा । ते । विश्वम् । अन्वितिं । वृत्रहत्यइतिवृत्र-हत्ये ॥ अन्वितिं । [४६] क्षत्रम् । अन्वितिं । सहः । यजत्र । इन्द्र । देवेभिः । अन्वितिं । ते । नृषह्यइतिनृ-सह्ये ॥ एतिं । यस्मिन्न् । सप्त । वासवाः । तिष्ठन्ति। स्वारुहइतिस्व-रुहः । यथा ॥ ऋषिः । ह । दीर्घश्रुत्तमइतिदीर्घश्रुत-तमः । इन्द्रस्य । घर्मः । अतिथिः ॥ आमासु । पक्वम् । ऐरयः । एतिं । सूर्यम् । रोहयः । दिवि ॥ घर्मम् । न । सामन्न् । तपत । सुवृक्तिभिरितिसुवृक्ति-भिः । जुष्टम् । गिर्वणसे। गिरः ॥ इन्द्रम् । इत् । गाथिनः । बृहत् । इन्द्रम् । अर्केभिः । अर्किणः ॥ इन्द्रम् । वाणीः । अनूषत ॥ गायन्ति । त्वा । गायत्रिणः । [४७] अर्चन्ति । अर्कम् । अर्किणः ॥ ब्रह्माणः । त्वा । शतक्रतवितिशत-क्रतो । उदितिं । वꣳशम् । इव । येमिरे ॥ अꣳहोमुचइत्यꣳहः-मुचे । प्रेतिं । भरम । मनीषाम् । ओषिष्ठदावन्नइत्योषिष्ठ-दावन्ने । सुमतिमितिंसु-मतिम् । गृणानाः ॥ इदम् । इन्द्र । प्रतीतिं । हव्यम् । गृभाय । सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः ॥ विवेषं । यत् । मा । धिषणा । जजानं । स्तवै । पुरा । पार्यात् । इन्द्रम् । अह्नः ॥ अꣳहसः । यत्र । पीपरत् । यथा । नः । नावा । इव । यान्तम् । उभये । हवन्ते ॥ प्रेतिं । सम्राजमितिंसं-राजम्। प्रथमम् । अध्वराणाम् । [४८] अꣳहोमुचमित्यꣳहः-मुचम् । वृषभम् । यज्ञियानाम् ॥ अपाम् । नपातम् । अश्विना । हयन्तम् । अस्मिन्न् । नरः । इन्द्रियम् । धत्तम् । ओजः ॥ वीतिं । नः । इन्द्र । मृधः । जहि । नीचा । यच्छ । पृतन्यतः ॥ अधस्पदमित्यधः-पदम् । तम् । ईम् । कृधि । यः । अस्मान् । अभिदासतीत्यभि-दासति ॥ इन्द्र । क्षत्रम् । अभीतिं । वामम् । ओजः । अजायथाः । वृषभ । चर्षणीनाम् ॥ अपेतिं । अनुदः । जनम् । अमित्रयन्तमित्यमित्र-यन्तम् । उरुम् । देवेभ्यः । अकृणोः । उ । लोकम् ॥ मृगः । न । भीमः । कुचरः । गिरिष्ठाइतिगिरि-स्थाः । परावतइतिपरा-वतः । [४९] एतिं । जगाम । परस्याः ॥ सृकम् ।

सुऽशायेतिसं-शार्य । पविम् । इन्द्र । तिग्मम् । वीति । शत्रून् । ताढि । वीति । मृधः । नुदस्व ॥ वीति । शत्रून् । वीति । मृधः । नुद । वीति । वृत्रस्य । हनू इति । रुज ॥ वीति । मन्युम् । इन्द्र । भामितः । अमित्रस्य । अभिदा संतइत्यभि-दासंतः ॥ त्रातारम् । इन्द्रम् । अवितारम् । इन्द्रम् । हवेहवइति हवे-हवे । सुहवमितिसु-हवम् । शूरम् । इन्द्रम् ॥ हुवे । नु । शक्रम् । पुरुहूतमितिपुरु-हूतम् । इन्द्रम् । स्वस्ति । नः । मघवेतिमघ-वा । धातु । इन्द्रः ॥ मा । ते । अस्याम् । [५०] सहसावन्नितिसहसा-वन्न् । परिष्टौ । अघाय । भूम । हरिवइतिहरि-वः । परादाइतिपरा-दै ॥ त्रायस्व । नः । अवृकेभिः । वरूथैः । तव । प्रियासः । सूरिषु । स्याम ॥ अनवः । ते । रथम् । अश्वाय । तक्षन्न् । त्वष्टा । वज्रम् । पुरुहूतेतिपुरु-हूत । द्युमन्तमितिद्यु-मन्तम् ॥ ब्रह्माणः । इन्द्रम् । महयन्तः । अर्कैः । अवर्धयन्न् । अहये । हन्तवै । उ ॥ वृष्णे । यत् । ते । वृषणः । अर्कम् । अर्चान् । इन्द्र । ग्रावाणः । अदितिः । सजोषाइतिस-जोषाः ॥ अनश्वासः । ये । पवयः । अरथाः । इन्द्रेषिताइतीन्द्र-इषिताः । अभ्यवर्तन्तेत्यभि-अवर्तन्त । दस्यून् ॥[५१] वृत्रहत्येऽनुगायत्रिणोऽध्वराणाम्परावतोऽस्यामष्टाचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१२॥

सन्त्वासिञ्चामिद्ध्रुवोऽस्यमिमांबर्हिषोऽहमाप्यायतामगन्मयथावैयोवै श्रद्धाम्प्रजापतिर्यज्ञान्ध्रुवोसीत्याहयोवैमप्तदशमिन्द्रँवो द्वादश ॥११॥ सन्त्वाबर्हिषोऽहँय्यथावाएवंविद्वान्छ्रोपद्ध्सहसावन्नेकंपञ्चाशत् ॥५१॥ सन्त्वासिञ्चामिदस्यून् ॥❀॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

अथ प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः ॥

पाकयज्ञमितिपाक-यज्ञम् । वै । अन्विति । आहिताग्नेरित्याहित-अग्नेः । पशवः । उपेति । तिष्ठन्ते । इडा । खलु । वै । पाकयज्ञइतिपाक-यज्ञः । सा । एषा । अन्तरा । प्रयाजानूयाजानितिप्रयाज-अनूयाजान् । यजमानस्य । लोके । अवहितेत्यव-हिता । ताम् । आह्रियमाणामित्या-ह्रियमाणाम् । अभीति । मन्त्रयेत । सुरूपवर्षवर्णइतिसुरूप-वर्षवर्णे । एति । इहि । इति । पशवः । वै । इडा । पशून् । एव । उपेति । ह्वयते । यज्ञम् । वै । देवाः । अदुह्रन् । यज्ञः । असुरान् । अदुहत् । ते । असुराः । यज्ञदुग्धाइतियज्ञ-दुग्धाः । परेति । अभवन् । यः । वै । यज्ञस्य । दोहम् । विद्वान् । [१] यजते । अपीति । अन्यम् । यजमानम् । दुहे । सा । मे । सत्या । आशीरित्या-शीः । अस्य । यज्ञस्य । भूयात् । इति । आह । एषः । वै । यज्ञस्य । दोहः । तेन । एव । एनम् । दुहे । प्रत्ता । वै । गौः । दुहे । प्रत्ता । इडा । यजमानाय । दुहे । एते । वै । इडायै । स्तनाः । इडा । उपहूतेत्युप-हूता । इति । वायुः । वत्सः । यर्हि । होता । इडाम् । उपह्वयेतेत्युप-ह्वयेत । तर्हि । यजमानः । होतारम् । ईक्षमाणः । वायुम् । मनसा । ध्यायेत् । [२] मात्रे । वत्सम् । उपावसृजतीत्युप-अवसृजति । सर्वेण । वै । यज्ञेन । देवाः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । आयन् । पाकयज्ञेनेतिपाक-यज्ञेन । मनुः । अश्राम्यत् । सा । इडा । मनुम् । उपावर्ततेत्युप-आवर्तत । ताम् । देवासुराइतिदेव-असुराः । वीति । अह्वयन्त । प्रतीचीम् । देवाः । पराचीम् । असुराः । सा । देवान् । उपावर्ततेत्युप-आवर्तत । पशवः । वै । तत् । देवान् । अवृणत । पशवः । असुरान् । अजहुः । यम् । कामयेत । अपशुः । स्यात् । इति । पराचीम् । तस्य । इडाम् । उपेति । ह्वयेत । अपशुः । एव । भवति । यम् । [३] कामयेत । पशुमानितिपशु-मान् । स्यात् । इति । प्रतीचीम् । तस्य । इडाम् । उपेति । ह्वयेत । पशुमानितिपशु-मान् । एव । भवति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः । त्वै । इडाम् । उपेति । ह्वयेत । यः । इडाम् । उपहूयेत्युप-हूय । आत्मानम् । इडायाम् । उपह्वयेतेत्युप-ह्वयेत । इति । सा । नः । प्रिया । सुप्रतूर्तिरितिसु-प्रतूर्तिः । मघोनी । इति ।

आह । इडाम् । एव । उपहूयेत्युंप-हूयं । आत्मानम् । इडायाम् । उपेति । ह्वयते । व्यस्तमितिवि-अस्तम् । इव । वै । एतत् । यज्ञस्यं । यत् । इडा । सामि । प्राश्ञन्तीतिप्र-अश्नन्ति । [४] सामि । मार्जयन्ते । एतत् । प्रतीति । वै । असुराणाम् । यज्ञः । वीति । अच्छिद्यत । ब्रह्मणा । देवाः । समिति । अदधुः । बृहस्पतिः । तनुताम् । इमम् । नः । इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । यज्ञम् । समिति । दधाति । विच्छिन्नमितिवि-छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु । इति । आह । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् । इति । आह । सन्तत्येतिसं-तत्यं । एव । यज्ञम् । देवेभ्यः । अन्विति । दिशति । याम् । वै । [५] यज्ञे । दक्षिणाम् । ददाति । ताम् । अस्य । पशवः । अनु । समिति । क्रामन्ति । सः । एषः । ईजानः । अपशुः । भावुकः । यजमानेन । खलु । वै । तत् । कार्यम् । इति । आहुः । यथा । देवत्रेतिदेव-त्रा । दत्तम् । कुर्वीत । आत्मन्न् । पशून् । रमयेत । इति । ब्रध्न । पिन्वस्व । इति । आह । यज्ञः । वै । ब्रध्नः । यज्ञम् । एव । तत् । महयति । अथोइति । देवत्रेतिदेव-त्रा । एव । दत्तम् । कुरुते । आत्मन्न् । पशून् । रमयते । ददतः । मे । मा । क्षायि । इति । आह । अक्षितिम् । एव । उपेति । एति । कुर्वतः । मे । मा । उपेति । दसत् । इति । आह । भूमानम् । एव । उपेति । एति ॥ [६] विद्वान्ध्यायेद्भवति यस्प्राश्नन्ति यांवैसएकान्नविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

सꣳश्रवाइतिसं-श्रवाः । ह । सौवर्चनसः । तुमिञ्जम् । औपोदितिमित्यौप-उदितिम् । उवाच । यत् । सत्रिणाम् । होता । अभूः । काम् । इडाम् । उपेति । अह्वथाः । इति । ताम् । उपेति । अह्वे । इति । ह । उवाच । या । प्राणेनेतिप्र-अनेनं । देवान् । दाधारं । व्यानेनेतिवि-अनेनं । मनुष्यान् । अपानेनेत्यप-अनेनं । पितॄन् । इति । छिनत्ति । सा । न । छिनत्ती(३) । इति । छिनत्ति । इति । ह । उवाच । शरीरम् । वै । अस्यै । तत् । उपेति । अह्वथाः । इति । ह । उवाच । गौः । वै । [७] अस्यै । शरीरम् । गाम् । वाव । तौ । तत् । परीति । अवदताम् । या । यज्ञे । दीयते । सा । प्राणेनेतिप्र-अनेनं । देवान् । दाधार । यया । मनुष्याः । जीवन्ति । सा । व्यानेनेतिवि-अनेनं । मनुष्यान् । याम् । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । घ्नन्ति ।

सा । अपानेनेत्यप-अनेन । पितॄन् । यः । एवम् । वेद । पशुमानितिपशु-मान् । भवति । अथ । वै । ताम् । उपेति । अह्वे । इति । ह । उवाच । या । प्रजाइति प्र-जाः । प्रभवन्तीरितिप्र-भवन्तीः । प्रतीति । आभवतीत्या-भवति । इति । अन्नम् । वै । अस्यै । तत् । [८] उपेति । अह्वथाः । इति । ह । उवाच । ओषधयः । वै । अस्याः । अन्नम् । ओषधयः । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रभवन्तीरितिप्र-भवन्तीः । प्रेति । एति । भवन्ति । यः । एवम् । वेद । अन्नादइत्यन्न-अदः । भवति । अथ । वै । ताम् । उपेति । अह्वे । इति । ह । उवाच । या । प्रजाइतिप्र-जाः । पराभवन्तीरितिपरा-भवन्तीः । अनुगृह्णातीत्यनु-गृह्णाति । प्रतीति । आभवन्तीरित्या-भवन्तीः । गृह्णाति । इति । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । वै । अस्यै । तत् । उपेति । अह्वथाः । इति । ह । उवाच । इयम् । वै । अस्यै । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । [९] इयम् । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । पराभवन्तीरितिपरा-भवन्तीः । अन्विति । गृह्णाति । प्रतीति । आभवन्तीरित्या-भवन्तीः । गृह्णाति । यः । एवम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । अथ । वै । ताम् । उपेति । अह्वे । इति । ह । उवाच । यस्यै । निक्रमणइतिनि-क्रमणे । घृतम् । प्रजाइतिप्र-जाः । सञ्जीवन्तीरितिसं-जीवन्तीः । पिबन्ति । इति । छिनत्ति । सा । न । छिनत्ती (३) । इति । न । छिनत्ति । इति । ह । उवाच । प्रेति । तु । जनयति । इति । एषः । वै । इडाम् । उपेति । अह्वथाः । इति । ह । उवाच । वृष्टिः । वै । इडा । वृष्ट्यै । वै । निक्रमणइति नि-क्रमणे । घृतम् । प्रजाइतिप्र-जाः । सञ्जीवन्तीरितिसं-जीवन्तीः । पिबन्ति । यः । एवम् । वेद । प्रेति । एव । जायते । अन्नादइत्यन्न-अदः । भवति ॥ [१०]
गौर्वाअस्यैतत्प्रतिष्ठाऽह्वथाइतिविꣳशतिश्च ॥ ॥२॥

परोक्षमितिपरः-अक्षम् । वै । अन्ये । देवाः । इज्यन्ते । प्रत्यक्षमितिप्रति-अक्षम् । अन्ये । यत् । यजते । ये । एव । देवाः । परोक्षमितिपरः-अक्षम् । इज्यन्ते । तान् । एव । तत् । यजति । यत् । अन्वाहार्यमित्यनु-आहार्यम् । आहरतीत्या-हरति । एते । वै । देवाः । प्रत्यक्षमितिप्रति-अक्षम् । यत् । ब्राह्मणाः । तान् । एव । तेन । प्रीणाति । अथोइति । दक्षिणा । एव । अस्य । एषा । अथोइति । यज्ञस्य । एव । छिद्रम् । अपीति । दधाति । यत् । वै । यज्ञस्य । क्रूरम् ।

यत्। विलिष्टमितिवि-लिष्टम् । तत् । अन्वाहार्येणेत्यनु-आहार्येण । [११] अन्वा हरतीत्यनु-आहरति । तत् । अन्वाहार्यस्येत्यनु-आहार्यस्य। अन्वाहार्यत्वमित्यन्वाहा र्य-त्वम् । देवदूताइतिदेव-दूताः । वै । एते । यत् । ऋत्विजः । यत् । अन्वाहार्यमि त्यनु-आहार्यम् । आहरतीत्या-हरति । देवदूतानितिदेव-दूतान् । एव । प्रीणाति । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदितिवि-आदिशत् । सः । रिरिचानः । अमन्यत । सः । एतम्। अन्वाहार्यमित्यनु-आहार्यम् । अभक्तम् । अ पश्यत् । तम् । आत्मन्न् । अधत्त । सः । वै । एषः । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । यत् । अन्वाहार्यइत्यनु-आहार्यः। यस्य । एवम् । विदुषः । अन्वाहार्यइत्यनु-आहा र्यः । आह्रियतइत्या-ह्रियते । साक्षादितिस-अक्षात् । एव । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । ऋध्नोति । अपरिमितइत्यपरि-मितः । निरुप्यइतिनिः-उप्यः । अपरिमित इत्यपरि-मितः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । [१२] आ प्त्यै । देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । दे वाः । एतम् । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम्। अन्वाहार्यमित्यनु-आहार्यम् । अपश्य न्न् । तम् । अन्वाहरन्तेत्यनु-आहरन्त । ततः । देवाः । अभवन्न् । परेति । अ सुराः । यस्य । एवम् । विदुषः। अन्वाहार्यइत्यनु-आहार्यः । आह्रियतइत्या-ह्रिय ते । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । यज्ञेन । वै । इ ष्टी । पक्वेन । पूर्ती । यस्य । एवम् । विदुषः । अन्वाहार्यइत्यनु-आहार्यः । आ ह्रियतइत्या-ह्रियते । सः । तु । एव । इष्टापूर्तीतीष्ट-पूर्ती । प्रजापतेरितिप्रजा-प तेः । भागः । असि । [१३] इति । आह । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । एव । भाग धेयेनेतिभाग-धेयेन । समिति । अर्द्धयति । ऊर्जस्वान् । पयस्वान् । इति । आह । ऊर्जम् । एव । अस्मिन्न् । पयः । दधाति । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । मे । पाहि । समानव्यानावितिसमान-व्यानौ । मे । पाहि । इति । आह । आशिष मित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । अक्षितः । असि । अक्षित्यै । त्वा । मा । मे । क्षेष्ठाः । अमुत्र । अमुष्मिन्न् । लोके । इति । आह । क्षीयते । वै । अमुष्मिन्न् । लोके । अन्नम् । इतःप्रदानमितीतः-प्रदानम् । हि । अमु ष्मिन्न् । लोके । प्रजाइतिप्र-जाः । उपजीवन्तीत्युप-जीवन्ति । यत् । एवम् । अ

भिमृशतीत्यभि-मृशति । अक्षितिम् । एव । एनत् । गमयति । न । अस्य । अमुष्मिन् । लोके । अन्नम् । क्षीयते ॥ [१४] अन्वाहार्येणप्रजापतेरसिर्ह्यमुष्मिँल्लोकेपञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥३॥

बर्हिषः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । प्रजावानितिप्रजा-वान् । भूयासम् । इति । आह । बर्हिषा । वै । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत । तेन । एव । प्रजाइतिप्र-जाः । सृजते । नराशꣳसस्य । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । पशुमानितिपशु-मान् । भूयासम् । इति । आह । नराशꣳसेन । वै । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । पशून् । असृजत । तेन । एव । पशून् । सृजते । अग्नेः । स्विष्टकृतइतिस्विष्ट-कृतः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । आयुष्मान् । यज्ञेन । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गमेयम् । इति । आह । आयुः । एव । आत्मन् । धत्ते । प्रतीति । यज्ञेन । तिष्ठति । दर्शपूर्णमासयोरितिदर्श-पूर्णमासयोः । [१५] वै । देवाः । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । अजयन् । दर्शपूर्णमासाभ्यामितिदर्श-पूर्णमासाभ्याम् । असुरान् । अपेति । अनुदन्त । अग्नेः । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । इति । आह । दर्शपूर्णमासयोरितिदर्श-पूर्णमासयोः । एव । देवतानाम् । यजमानः । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति । जयति । दर्शपूर्णमासाभ्यामितिदर्श-पूर्णमासाभ्याम् । भ्रातृव्यान् । अपेति । नुदते । वाजवतीभ्यामितिवाज-वतीभ्याम् । वीति । ऊहति । अन्नम् । वै । वाजः । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । द्वाभ्याम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । यः । वै । यज्ञस्य । द्वौ । दोहौ । विद्वान् । यजते । उभयतः । [१६] एव । यज्ञम् । दुहे । पुरस्तात् । च । उपरिष्टात् । च । एषः । वै । अन्यः । यज्ञस्य । दोहः । इडायाम् । अन्यः । यर्हि । होता । यजमानस्य । नाम । गृह्णीयात् । तर्हि । ब्रूयात् । एति । इमाः । अग्मन् । आशिषइत्या-शिषः । दोहकामाइतिदोह-कामाः । इति । सꣳस्तुताइतिसं-स्तुताः । एव । देवताः । दुहे । अथो इति । उभयतः । एव । यज्ञम् । दुहे । पुरस्तात् । च । उपरिष्टात् । च । रोहितेन । त्वा । अग्निः । देवताम् । गमयतु । इति । आह । एते । वै । देवाश्वाइतिदेव-अश्वाः । [१७] यजमानः । प्रस्तरइतिप्र-स्तरः । यत् । एतैः । प्रस्तरमिति

प्र-स्तुरम् । प्रहरतीतिप्र-हरति । देवाश्वैरितिदेव-अश्वैः । एव । यजमानम् । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । वीति । ते । मुञ्चामि । रशनाः । वीति । रश्मीन् । इति । आह । एषः । वै । अग्नेः । विमोकइतिवि-मोकः । तेन । एव । एनम् । वीति । मुञ्चति । विष्णोः । शंय्योरितिशं-योः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । यज्ञेन । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गमेयम् । इति । आह । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञे । एव । अन्ततः । प्रतीति । तिष्ठति । सोमस्य । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । सुरेताइतिसु-रेताः । [१८] रेतः । धिषीय । इति । आह । सोमः । वै । रेतोधाइति रेतः-धाः । तेन । एव । रेतः । आत्मन् । धत्ते । त्वष्टुः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । पशूनाम् । रूपम् । पुषेयम् । इति । आह । त्वष्टा । वै । पशूनाम् । मिथुनानाम् । रूपकृदितिरूप-कृत् । तेन । एव । पशूनाम् । रूपम् । आत्मन् । धत्ते । देवानाम् । पत्नीः । अग्निः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । यज्ञस्य । मिथुनम् । तयोः । अहम् । देवयज्ययेतिदेव-यज्यया । मिथुनेन । प्रेति । भूयासम् । इति । आह । एतस्मात् । वै । मिथुनात् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । मिथुनेन । [१९] प्रेति । अजायत । तस्मात् । एव । यजमानः । मिथुनेन । प्रेति । जायते । वेदः । असि । वित्तिः । असि । विदेय । इति । आह । वेदेन । वै । देवाः । असुराणाम् । वित्तम् । वेद्यम् । अविन्दन्त । तत् । वेदस्य । वेदत्वमितिवेद-त्वम् । यद्यदितियत्-यत् । भ्रातृव्यस्य । अभिध्यायेदित्यभि-ध्यायेत् । तस्य । नाम । गृह्णीयात् । तत् । एव । अस्य । सर्वम् । वृङ्क्ते । घृतवन्तमितिघृत-वन्तम् । कुलायिनम् । रायः । पोषम् । सहस्रिणम् । वेदः । ददातु । वाजिनम् । इति । आह । प्रेति । सहस्रम् । पशून् । आप्नोति । एति । अस्य । प्रजायामितिप्र-जायाम् । वाजी । जायते । यः । एवम् । वेद ॥ [२०] दर्शपूर्णमासयोरुभयतोदेवाश्वास्सुरेताःप्रजापतिर्मिथुनेनाप्रोत्यष्टौच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

ध्रुवाम् । वै । रिच्यमानाम् । यज्ञः । अन्विति । रिच्यते । यज्ञम् । यजमानः । यजमानम् । प्रजाइतिप्र-जाः । ध्रुवाम् । आप्यायमानामित्या-प्यायमानाम् । यज्ञः । अनु । एति । प्यायते । यज्ञम् । यजमानः । यजमानम् । प्रजाइतिप्र-जाः । एति । प्यायताम् । ध्रुवा । घृतेन । इति । आह । ध्रुवाम् । एव । एति । प्यायय

ति । ताम् । आप्यायमानामित्या-प्यायमानाम् । यज्ञः । अनु । एति । प्यायते । यज्ञम् । यजमानः । यजमानम् । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । विभानितिवि-भान् । नाम । लोकः । तस्मिन्न् । त्वा । दधामि । सह । यजमानेन । इति । [२१] आह । अयम् । वै । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । विभानितिवि-भान् । नाम । लोकः । तस्मिन्न् । एव । एनम् । दधाति । सह । यजमानेन । रिच्यते । इव । वै । एतत् । यत् । यजते । यत् । यजमानभागमितियजमान-भागम् । प्राश्नातीतिप्र-अश्नाति । आत्मानम् । एव । प्रीणाति । एतावान् । वै । यज्ञः । यावान् । यजमानभागइतियजमान-भागः । यज्ञः । यजमानः । यत् । यजमानभागमितियजमान-भागम् । प्राश्नातीतिप्र-अश्नाति । यज्ञे । एव । यज्ञम् । प्रतीति । स्थापयति । एतत् । वै । सूयवसमितिसु-यवसम् । सोदकमितिस-उदकम् । यत् । बर्हिः । च । आपः । च । एतत् । [२२] यजमानस्य । आयतनमित्या-यतनम् । यत् । वेदिः । यत् । पूर्णपात्रमितिपूर्ण-पात्रम् । अन्तर्वेदीत्यन्तः-वेदि । निनयतीतिनि-नयति । स्वे । एव । आयतनइत्या-यतने । सूयवसमितिसु-यवसम् । सोदकमितिस-उदकम् । कुरुते । सत् । असि । सत् । मे । भूयाः । इति । आह । आपः । वै । यज्ञः । आपः । अमृतम् । यज्ञम् । एव । अमृतम् । आत्मन्न् । धत्ते । सर्वाणि । वै । भूतानि । व्रतम् । उपयन्तमित्युप-यन्तम् । अनु । उपेति । युन्ति । प्राच्याम् । दिशि । देवाः । ऋत्विजः । मार्जयन्ताम् । इति । आह । एषः । वै । दर्शपूर्णमासयोरितिदर्श-पूर्णमासयोः । अवभृथइत्यव-भृथः । [२३] यानि । एव । एनम् । भूतानि । व्रतम् । उपयन्तमित्युप-यन्तम् । अनूपयन्तीत्यनु-उपयन्ति । तैः । एव । सह । अवभृथमित्यव-भृथम् । अवेति । एति । विष्णुमुखाइतिविष्णु-मुखाः । वै । देवाः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । इमान् । लोकान् । अनपजय्यमित्यनप-जय्यम् । अभीति । अजयन्न् । यत् । विष्णुक्रमानितिविष्णु-क्रमान् । क्रमते । विष्णुः । एव । भूत्वा । यजमानः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । इमान् । लोकान् । अनपजय्यमित्यनप-जय्यम् । अभीति । जयति । विष्णोः । क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति-हा । इति । आह । गायत्री । वै । पृथिवी । त्रैष्टुभम् । अन्तरिक्षम् । जागती । द्यौः । आनुष्टुभीरित्यानु-स्तुभीः ।

दिशः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । इमान् । लोकान् । यथापूर्वमितियथा-पूर्वम् । अभीति । जयति ॥ [२४] यजमानेनेतिचैतदवभृथोदिशस्सप्तच ॥५॥

अगन्म । सुवः । सुवः । अगन्म । इति । आह । सुवर्गमितिसुवः-गम् । एव । लोकम् । एति । सन्दृशइतिसं-दृशः । ते । मा । छित्सि । यत् । ते । तपः । तस्मै । ते । मा । एति । वृक्षि । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । सुभूरितिसु-भूः । असि । श्रेष्ठः । रश्मीनाम् । आयुर्धाइत्यायुः-धाः । असि । आयुः । मे । धेहि । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । प्रेति । वै । एषः । अस्मात् । लोकात् । च्यवते । यः । [२५] विष्णुक्रमानितिविष्णु-क्रमान् । क्रमते । सुवर्गायेतिसुवः-गाय । हि । लोकाय । विष्णुक्रमाइतिविष्णु-क्रमाः । क्रम्यन्ते । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । विष्णुक्रमानितिविष्णु-क्रमान् । क्रमेत । यः । इमान् । लोकान् । भ्रातृव्यस्य । संविद्येतिसं-विद्य । पुनः । इमम् । लोकम् । प्रत्यवरोहेदितिप्रति-अवरोहेत् । इति । एषः । वै । अस्य । लोकस्य । प्रत्यवरोहइतिप्रति-अवरोहः । यत् । आह । इदम् । अहम् । अमुम् । भ्रातृव्यम् । आभ्यः । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । अस्यै । दिवः । इति । इमान् । एव । लोकान् । भ्रातृव्यस्य । संविद्येतिसं-विद्य । पुनः । इमम् । लोकम् । प्रत्यवरोहतीतिप्रति-अवरोहति । समिति । [२६] ज्योतिषा । अभूवम् । इति । आह । अस्मिन्न् । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । ऐन्द्रीम् । आवृतमित्या-वृतम् । अन्वावर्तइत्यनु-आवर्ते । इति । आह । असौ । वै । आदित्यः । इन्द्रः । तस्य । एव । आवृतमित्या-वृतम् । अन्विति । पर्यावर्तनइतिपरि-आवर्तते । दक्षिणा । पर्यावर्ततइतिपरि-आवर्तते । स्वम् । एव । वीर्यम् । अन्विति । पर्यावर्ततइतिपरि-आवर्तते । तस्मात् । दक्षिणः । अर्धः । आत्मनः । वीर्यावत्तरइतिवीर्यावत्-तरः । अथोइति । आदित्यस्य । एव । आवृतमित्या-वृतम् । अन्विति । पर्यावर्ततइतिपरि-आवर्तते । समिति । अहम् । प्रजयेतिप्र-जया । समिति । मया । प्रजेतिप्र-जा । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । [२७] एव । एताम् । एति । शास्ते । समिद्धइतिसं-इद्धः । अग्ने । मे । दीदिहि । समेद्धेतिसं-एद्धा । ते । अग्ने । दीद्यासम् । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । ए

तत् । वसुमानितिवसु-मान् । यज्ञः । वसीयान् । भूयासम् । इति । आह । आशि षमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । बहु । वै । गार्हपत्यस्येतिगा र्हं-पत्यस्य । अन्ते । मिश्रम् । इव । चर्यते । आग्निपवमानीभ्यामित्याग्नि-पवमा नीभ्याम् । गार्हपत्यमितिगार्हं-पत्यम् । उपेति । तिष्ठते । पुनाति । एव । अ ग्निम् । पुनीते । आत्मानम् । द्वाभ्याम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अग्ने । गृ हपतइतिगृह-पते । इति । आह । [२८] यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । शतम् । हिमाः । इति । आह । शतम् । त्वा । हेमन्तान् । इन्धिषीय । इति । वाव । एतत् । आह । पुत्रस्य । नाम । गृह्णाति । अन्नादमित्यन्न-अदम् । एव । एनम् । करोति । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति । शास्ते । तन्तवे । ज्यो तिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । अजातः । स्यात् । तेजस्वी । एव । अस्य । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । पुत्रः । जायते । ताम् । आशिषमित्या-शिषम् । एति । शास्ते । अमुष्मै । ज्योतिष्मतीम् । इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । [२९] जातः । स्यात् । तेजः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । यः । वै । यज्ञम् । प्रयुज्येतिप्र-युज्य । न । विमुञ्चतीतिवि-मुञ्चति । अप्रतिष्ठानइत्य प्रति-स्थानः । वै । सः । भवति । कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । वीति । मुञ्च तु । इति । आह । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । कः । प्रजापतिनेतिप्रजा-पति ना । एव । एनम् । युनक्ति । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । वीति । मुञ्चति । प्रति ष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । ईश्वरम् । वै । व्रतम् । अविसृष्टमित्यवि-सृष्टम् । प्रदहइतिप्र- दहः । अग्ने । व्रतपतइतिव्रत-पते । व्रतम् । अचारिषम् । इति । आह । व्रतम् । ए व । [३०] वीति । सृजते । शान्त्यै । अप्रदाहायेत्यप्र-दाहाय । पराङ् । वाव । य ज्ञः । एति । न । नीति । वर्तते । पुनः । यः । वै । यज्ञस्य । पुनरालम्भमितिपुनः- आलम्भम् । विद्वान् । यजते । तम् । अभि । नीति । वर्तते । यज्ञः । बभूव । सः । एति । बभूव । इति । आह । एषः । वै । यज्ञस्य । पुनरालम्भइतिपुनः-आलम्भः । तेन । एव । एनम् । पुनः । एति । लभते । अनवरुद्धेत्यनव-रुद्धा । वै । एतस्य । विराडितिवि-राट् । यः । आहिताग्निरित्याहित-अग्निः । सन् । असभः । पशवः । खलु । वै । ब्राह्मणस्य । सभा । इष्ट्वा । इ । उत्क्रम्येत्युत्-क्रम्य । ब्रूयात् । गोमा

निति॒गो-मा॒न् । अ॒ग्ने । अ॒र्विमा॒नित्य॒र्वि-मा॒न् । अ॒श्वी । य॒ज्ञः । इति । अ॒वेति॑ । स॒भाम् । रु॒न्धे । प्रेति॑ । स॒हस्र॑म् । प॒शून् । आ॒प्नोति॒ । एति॑ । अ॒स्य॒ । प्र॒जाया॒मिति॑ प्र-जाया॑म् । वा॒जी । जा॒यते॒ ॥ [३१] यस्सभा॒शिप॑ङ्क्तृहपत॒इत्या॑ह्वामुष्मै॒ज्योति॑ष्मतीमिति॑ब्रूया॒द्यस्य॑ पुनो॒व्रत॑मे॒व खलु॒वैच॒तुर्वि॑ꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

देव॑ । स॒वि॒तः । प्रेति॑ । सु॒व॒ । य॒ज्ञम् । प्रेति॑ । सु॒व॒ । य॒ज्ञप॑ति॒मिति॒य॒ज्ञ-प॒ति॒म् । भगा॑य । दि॒व्यः । ग॒न्ध॒र्वः ॥ के॒त॒पूरिति॑केत-पूः । केत॑म् । न॒ः । पु॒ना॒तु॒ । वा॒चः । पति॑ः । वाच॑म् । अ॒द्य । स्व॒दा॒ति॒ । न॒ः ॥ इन्द्र॑स्य । वज्रः॑ । अ॒सि॒ । वार्त्र॑घ्न॒इति वार्त्र॑-घ्न॒ः । त्वया॑ । अ॒यम् । वृ॒त्रम् । व॒ध्या॒त् ॥ वाज॑स्य । नु । प्र॒स॒वइति॑प्र-स॒वे । मा॒तर॑म् । म॒हीम् । अदि॑तिम् । नाम॑ । वच॑सा । क॒रा॒म॒हे ॥ यस्या॑म् । इ॒दम् । विश्व॑म् । भुव॑नम् । आ॒वि॒वेशेत्या॑-वि॒वेश॑ । तस्या॑म् । न॒ः । दे॒वः । स॒वि॒ता । धर्म॑ । सा॒वि॒ष॒त् ॥ अ॒प्स्वित्य॑प्-सु । [३२] अ॒न्तः । अ॒मृत॑म् । अ॒प्स्वित्य॑प्-सु । भे॒ष॒जम् । अ॒पाम् । उ॒त । प्रश॑स्ति॒ष्विति॒प्र-श॒स्ति॒षु । अश्वा॑ः । भ॒व॒थ॒ । वा॒जि॒नः ॥ वा॒युः । वा॒ । त्वा॒ । मनु॑ः । वा॒ । त्वा॒ । ग॒न्ध॒र्वाः । स॒प्तवि॑ꣳशति॒रिति॑स॒प्त-वि॑ꣳश॒तिः ॥ ते । अग्रे॑ । अश्व॑म् । आ॒यु॒ञ्ज॒न् । ते । अ॒स्मि॒न् । ज॒वम् । एति॑ । अ॒द॒धुः ॥ अ॒पाम् । न॒पा॒त् । आ॒शु॒हे॒म॒न्नित्या॑शु-हे॒म॒न् । यः । ऊ॒र्मिः । क॒कु॒द्मा॒निति॑क॒कुत्-मा॒न् । प्रतू॑र्ति॒रिति॒प्र-तू॑र्तिः । वा॒ज॒सात॑म॒इति॑वाज-सात॑मः । तेन॑ । अ॒यम् । वाज॑म् । से॒त् ॥ विष्णो॑ः । क्रम॑ः । अ॒सि॒ । विष्णो॑ः । क्रा॒न्तम् । अ॒सि॒ । विष्णो॑ः । वि॒क्रा॒न्त॒मिति॒वि-क्रा॒न्त॒म् । अ॒सि॒ । अ॒ङ्कौ । न्य॒ङ्काविति॑नि-अ॒ङ्कौ । अ॒भितः॑ । रथ॑म् । यौ । ध्वा॒न्तम् । वा॒ता॒ग्रमिति॑वात-अ॒ग्रम् । अन्विति॑ । स॒ञ्चर॑न्ता॒विति॑सं-चर॑न्तौ । दू॒रेहे॑ति॒रिति॑दू॒रे-हे॒तिः । इ॒न्द्रि॒या॒वा॒नि॒तीन्द्रि॒य-वा॒न् । प॒त॒त्री । ते । न॒ः । अ॒ग्नयः॑ । पप्र॑यः । पा॒र॒य॒न्तु॒ ॥ [३३] अ॒प्सु न्य॒ङ्कोपञ्च॑दशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

दे॒वस्य॑ । अ॒हम् । स॒वि॒तुः । प्र॒स॒वइति॑प्र-स॒वे । बृ॒ह॒स्पति॑ना । वा॒ज॒जि॒तेति॑वाज-जि॑ता । वाज॑म् । जे॒ष॒म् । दे॒वस्य॑ । अ॒हम् । स॒वि॒तुः । प्र॒स॒वइति॑प्र-स॒वे । बृ॒ह॒स्पति॑ना । वा॒ज॒जि॒तेति॑वाज-जि॑ता । वर्षि॑ष्ठम् । नाक॑म् । रु॒हे॒य॒म् । इन्द्रा॑य । वाच॑म् । व॒द॒त॒ । इन्द्र॑म् । वाज॑म् । जा॒प॒य॒त॒ । इन्द्र॑ः । वाज॑म् । अ॒जा॒यि॒त् ॥ अ॒श्वा॒ज॒नी॒त्य॑श्व-अ॒ज॒नि॒ । वा॒जि॒नि॒ । वाजे॑षु । वा॒जि॒नी॒व॒तीति॑वाजिनी-व॒ति॒ । अश्वा॑न् । स॒म

ष्विर्तिश्रमत्-सु । वाजय ॥ अवाँ । असि । सप्तिः । असि । वाजी । असि । वाजिनः । वाजम् । धावत । मरुताम् । प्रसवइतिप्र-सवे । जयत । वीति । योजना । मिमीध्वम् । अध्वनः । स्कभ्नीत । [३४] काष्ठाम् । गच्छत । वाजेवाजइतिवाजे-वाजे । अवत । वाजिनः । नः । धनेषु । विप्राः । अमृताः । ऋतज्ञाइत्यृत-ज्ञाः ॥ अस्य । मध्वः । पिबत । मादयध्वम् । तृप्ताः । यात । पथिभिरितिपथि-भिः । देवयानैरितिदेव-यानैः ॥ ते । नः । अर्वन्तः । हवनश्रुतइतिहवन-श्रुतः । हवम् । विश्वे । शृण्वन्तु । वाजिनः ॥ मितद्रवइतिमित-द्रवः । सहस्रसाइतिसहस्र-साः । मेधसातेतिमेध-साता । सनिष्यवः ॥ महः । ये । रत्नम् । समिथेष्वितिसं-इथेषु । जभ्रिरे । शम् । नः । भवन्तु । वाजिनः । हवेषु ॥ देवतातेतिदेव-ताता । मितद्रवइतिमित-द्रवः । स्वर्काइतिसु-अर्काः ॥ जम्भयन्तः । अहिम् । वृकम् । रक्षाꣳसि । सनेमि । अस्मत् । युयवन्न् । [३५] अमीवाः ॥ एषः । स्यः । वाजी । क्षिपणिम् । तुरण्यति । ग्रीवायाम् । बद्धः । अपिकक्षइत्यपि-कक्षे । आसनि ॥ क्रतुम् । दधिक्राइतिदधि-क्राः । अन्विति । सन्तवीत्वदितिसं-तवीत्वत् । पथाम् । अङ्काꣳसि । अन्विति । आपनीफणदित्या-पनीफणत् ॥ उत । स्म । अस्य । द्रवतः । तुरण्यतः । पर्णम् । न । वेः । अन्विति । वाति । प्रगर्द्धिनइतिप्र-गर्द्धिनः ॥ श्येनस्य । इव । ध्रजतः । अङ्कसम् । परीति । दधिक्राव्णइतिदधि-क्राव्णः । सह । ऊर्जा । तरित्रतः ॥

एति । मा । वाजस्य । प्रसवइतिप्र-सवः । जगम्यात् । एति । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । विश्वशम्भूइतिविश्व-शम्भू ॥ एति । मा । गन्ताम् । पितरा । [३६] मातरा । च । एति । मा । सोमः । अमृतत्वायेत्यमृत-त्वाय । गम्यात् ॥ वाजिनः । वाजजितइतिवाज-जितः । वाजम् । सरिष्यन्तः । वाजम् । जेष्यन्तः । बृहस्पतेः । भागम् । अवेति । जिघ्रत । वाजिनः । वाजजितइतिवाज-जितः । वाजम् । ससृवाꣳसः । वाजम् । जिगिवाꣳसः । बृहस्पतेः । भागे । नीति । मृढ्वम् । इयम् । वः । सा । सत्या । सन्धेतिसं-धा । अभूत् । याम् । इन्द्रेण । समधध्वमितिसं-अधध्वम् । अजीजिपत । वनस्पतयः । इन्द्रम् । वाजम् । वीति । मुच्यध्वम् ॥ [३७] स्कभ्नीतयुयवन्पितराष्ठिचत्वारिꣳशच्च ॥ ॥ ८ ॥

क्षत्रस्य । उल्बम् । असि । क्षत्रस्य । योनिः । असि । जाये । एति । इ-

हि। सुवः। रोहाव। रोहाव। हि। सुवः। अहम्। नौ। उभयोः। सुवः। रोक्ष्यामि। वाजः। च। प्रसवइतिप्र-सवः। च। अपिजइत्यपि-जः। च। क्रतुः। च। सुवः। च। मूर्धा। च। व्यश्रियइतिवि-अश्रियः। च। आन्त्यायनः। च। अन्त्यः। च। भौवनः। च। भुवनः। च। अधिपतिरित्यधि-पतिः। च॥ आयुः। यज्ञेन। कल्पताम्। प्राणइतिप्र-अनः। यज्ञेन। कल्पताम्। अपानइत्यप-अनः। [३८] यज्ञेन। कल्पताम्। व्यानइतिवि-अनः। यज्ञेन। कल्पताम्। चक्षुः। यज्ञेन। कल्पताम्। श्रोत्रम्। यज्ञेन। कल्पताम्। मनः। यज्ञेन। कल्पताम्। वाक्। यज्ञेन। कल्पताम्। आत्मा। यज्ञेन। कल्पताम्। यज्ञः। यज्ञेन। कल्पताम्। सुवः। देवान्। अगन्म। अमृताः। अभूम। प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः। प्रजाइतिप्र-जाः। अभूम। समिति। अहम्। प्रजयेतिप्र-जया। समिति। मया। प्रजेतिप्र-जा। समिति। अहम्। रायः। पोषेण। समिति। मया। रायः। पोषः। अन्नाय। त्वा। अन्नाद्यायेत्यन्न-अद्याय। त्वा। वाजाय। त्वा। वाजजित्यायइतिवाज-जित्यायै। त्वा। अमृतम्। असि। पुष्टिः। असि। प्रजननमितिप्र-जननम्। असि॥ [३९] अपानोवाजायनवच॥ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

वाजस्य। इमम्। प्रसवइतिप्र-सवः। सुषुवे। अग्रे। सोमम्। राजानम्। ओषधीषु। अप्स्वित्यप्-सु॥ ताः। अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम्। मधुमतीरितिमधु-मतीः। भवन्तु। वयम्। राष्ट्रे। जाग्रियाम। पुरोहिताइतिपुरः-हिताः॥ वाजस्य। इदम्। प्रसवइतिप्र-सवः। एति। बभूव। इमा। च। विश्वा। भुवनानि। सर्वतः॥ सः। विराजमितिवि-राजम्। परीति। एति। प्रजानन्नितिप्र-जानन्। प्रजामितिप्र-जाम्। पुष्टिम्। वर्धयमानः। अस्मेइति॥ वाजस्य। इमाम्। प्रसवइतिप्र-सवः। शिश्रिये। दिवम्। इमा। च। विश्वा। भुवनानि। सम्राडितिसं-राट्॥ अदित्सन्तम्। दापयतु। प्रजानन्नितिप्र-जानन्। रयिम्। [४०] च। नः। सर्ववीरामितिसर्व-वीराम्। नीति। यच्छतु॥ अग्ने। अच्छ। वद। इह। नः। प्रतीति। नः। सुमनाइतिसु-मनाः। भव॥ प्रेति। नः। यच्छ। भुवः। पते। धनदाइतिधन-दाः। असि। नः। त्वम्॥ प्रेति। नः। यच्छतु। अर्यमा। प्रेति। भगः। प्रेति। बृहस्पतिः॥ प्रेति। देवाः। प्रेति। उत। सूनृता। प्रेति। वाक्। दे

वी । ददातु । नः ॥ अर्यमणम् । बृहस्पतिम् । इन्द्रम् । दानाय । चोदय ॥ वाचम् । विष्णुम् । सरस्वतीम् । सवितारम् । [४१] च । वाजिनम् ॥ सोमम् । राजानम् । वरुणम् । अग्निम् । अन्वारभामहइत्यनु-आरभामहे ॥ आदित्यान् । विष्णुम् । सूर्यम् । ब्रह्माणम् । च । बृहस्पतिम् ॥ देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । सरस्वत्यै । वाचः । यन्तुः । यन्त्रेण । अग्नेः । त्वा । साम्राज्येनेतिसां-राज्येन । अभीति । सिञ्चामि । इन्द्रस्य । बृहस्पतेः । त्वा । साम्राज्येनेतिसां-राज्येन । अभीति । सिञ्चामि ॥ [४२] रयिꣳसवितारꣳषट्त्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

अग्निः । एकाक्षरेणेत्येक-अक्षरेण । वाचम् । उदिति । अजयत् । अश्विनौ । द्व्यक्षरेणेतिद्वि-अक्षरेण । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । उदिति । अजयताम् । विष्णुः । त्र्यक्षरेणेतित्रि-अक्षरेण । त्रीन् । लोकान् । उदिति । अजयत् । सोमः । चतुरक्षरेणेतिचतुः-अक्षरेण । चतुष्पदइतिचतुः-पदः । पशून् । उदिति । अजयत् । पूषा । पञ्चाक्षरेणेतिपञ्च-अक्षरेण । पङ्क्तिम् । उदिति । अजयत् । धाता । षडक्षरेणेतिषट्-अक्षरेण । षट् । ऋतून् । उदिति । अजयत् । मरुतः । सप्ताक्षरेणेतिसप्त-अक्षरेण । सप्तपदामितिसप्त-पदाम् । शक्वरीम् । उदिति । अजयन् । बृहस्पतिः । अष्टाक्षरेणेत्यष्टा-अक्षरेण । गायत्रीम् । उदिति । अजयत् । मित्रः । नवाक्षरेणेतिनव-अक्षरेण । त्रिवृतमितित्रि-वृतम् । । स्तोमम् । उदिति । अजयत् । [४३] वरुणः । दशाक्षरेणेतिदश-अक्षरेण । विराजमितिवि-राजम् । उदिति । अजयत् । इन्द्रः । एकादशाक्षरेणेत्येकादश-अक्षरेण । त्रिष्टुभम् । उदिति । अजयत् । विश्वे । देवाः । द्वादशाक्षरेणेतिद्वादश-अक्षरेण । जगतीम् । उदिति । अजयन् । वसवः । त्रयोदशाक्षरेणेतित्रयोदश-अक्षरेण । त्रयोदशमितित्रयः-दशम् । स्तोमम् । उदिति । अजयन् । रुद्राः । चतुर्दशाक्षरेणेतिचतुर्दश-अक्षरेण । चतुर्दशमितिचतुः-दशम् । स्तोमम् । उदिति । अजयन् । आदित्याः । पञ्चदशाक्षरेणेतिपञ्चदश-अक्षरेण । पञ्चदशमितिपञ्च-दशम् । स्तोमम् । उदिति । अजयन् । अदितिः । षोडशाक्षरेणेतिषोडश-अक्षरेण । षोडशम् । स्तोमम् । उदिति । अजयत् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सप्तदशाक्षरेणेतिसप्तदश-अक्षरेण । सप्तदश

मितिसप्त-दुशम्। स्तोमम्। उदिति। अजयत् ॥ [४४] त्रिवृतꣳस्तोममुदंजयथ्षट्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः। असि। नृषदमितिनृ-सदम्। त्वा। द्रुषदमितिद्रु-सदम्। भुवनसदमितिभुवन-सदम्। इन्द्राय। जुष्टम्। गृह्णामि। एषः। ते। योनिः। इन्द्राय। त्वा। उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः। असि। अप्सुषदमित्यप्सु-सदम्। त्वा। घृतसदमितिघृत-सदम्। व्योमसदमितिव्योम-सदम्। इन्द्राय। जुष्टम्। गृह्णामि। एषः। ते। योनिः। इन्द्राय। त्वा। उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः। असि। पृथिविषदमितिपृथिवि-सदम्। त्वा। अन्तरिक्षसदमित्यन्तरिक्ष-सदम्। नाकसदमितिनाक-सदम्। इन्द्राय। जुष्टम्। गृह्णामि। एषः। ते। योनिः। इन्द्राय। त्वा॥ ये। ग्रहाः। पञ्चजनीनाइतिपञ्च-जनीनाः। येषाम्। तिस्रः। परमजाइतिपरम-जाः॥ दैव्यः। कोशः। [४५] समुब्जितइतिसं-उब्जितः॥ तेषाम्। विशिप्रियाणामितिवि-शिप्रियाणाम्। इषम्। ऊर्जम्। समिति। अग्रभीम्। एषः। ते। योनिः। इन्द्राय। त्वा॥ अपाम्। रसम्। उद्वयसमित्युत्-वयसम्। सूर्यरश्मिमितिसूर्य-रश्मिम्। समाभृतमितिसं-आभृतम्॥ अपाम्। रसस्य। यः। रसः। तम्। वः। गृह्णामि। उत्तममित्युत्-तमम्। एषः। ते। योनिः। इन्द्राय। त्वा॥ अया। विष्ठाइतिवि-स्थाः। जनयन्न्। कर्वराणि। सः। हि। घृणिः। उरुः। वराय। गातुः॥ सः। प्रति। उदिति। ऐतु। धरुणः। मध्वः। अग्रम्। स्वायाम्। यत्। तनुवाम्। तनूम्। ऐरयत॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः। असि। प्रजापतयइतिप्रजा-पतये। त्वा। जुष्टम्। गृह्णामि। एषः। ते। योनिः। प्रजापतयइतिप्रजा-पतये। त्वा॥ [४६] कोशस्तनुवान्त्रयोदशच॥ ❀ ॥१२॥

अन्विति। अह। मासाः। अन्विति। इत्। वनानि। अन्विति। ओषधीः। अन्विति। पर्वतासः॥ अन्विति। इन्द्रम्। रोदसीइति। वावशानेइति। अन्विति। आपः। अजिहत। जायमानम्॥ अन्विति। ते। दायि। महे। इन्द्रियाय। सत्रा। ते। विश्वम्। अन्विति। वृत्रहत्यइतिवृत्र-हत्ये॥ अन्विति। क्षत्रम्। अन्विति। महः। यजत्र। इन्द्र। देवेभिः। अन्विति। ते। नृषह्यइति

नृ-सह्वे ॥ इन्द्राणीम् । आसु । नारिषु । सुपत्नीमितिसु-पत्नीम् । अहम् । अश्रवम् ॥ न । हि । अस्याः । अपरम् । चन । जरसा । [४७] मरते । पतिः ॥ न । अहम् । इन्द्राणि । रारण । सख्युः । वृषाकपेरितिवृषा-कपेः । ऋते ॥ यस्य । इदम् । अप्यम् । हविः । प्रियम् । देवेषु । गच्छति ॥ यः । जातः । एव । प्रथमः । मनस्वान् । देवः । देवान् । क्रतुना । पर्यभूषदितिपरि-अभूषत् ॥ यस्य । शुष्मात् । रोदसीइति । अभ्यसेताम् । नृम्णस्य । मह्ना । सः । जनासः । इन्द्रः ॥ एति । ते । महः । इन्द्र । ऊती । उग्र । समन्यवइतिस-मन्यवः । यत् । समरन्तेतिसं-अरन्त । सेनाः ॥ पताति । दिद्युत् । नर्यस्य । बाह्वोः । मा । ते । [४८] मनः । विष्वद्रियगितिविष्व-द्रियक् । वीति । चारीत् ॥ मा । नः । मर्धीः । एति । भर । दद्धि । तत् । नः । प्रेति । दाशुषे । दातवे । भूरि । यत् । ते ॥ नव्ये । देष्णे । शस्ते । अस्मिन्न् । ते । उक्थे । प्रेति । ब्रवाम । वयम् । इन्द्र । स्तुवन्तः ॥ एति । तु । भर । माकिः । एतत् । परीति । स्थात् । विद्म । हि । त्वा । वसुपतिमितिवसु-पतिम् । वसूनाम् ॥ इन्द्र । यत् । ते । माहिनम् । दत्रम् । अस्ति । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । तत् । हर्यश्वेतिहरि-अश्व । [४९] प्रेति । यन्धि ॥ प्रदातारमितिप्र-दातारम् । हवामहे । इन्द्रम् । एति । हविषा । वयम् ॥ उभा । हि । हस्ता । वसुना । पृणस्व । आ । प्रेति । यच्छ । दक्षिणात् । एति । उत । सव्यात् ॥ प्रदातेतिप्र-दाता । वज्री । वृषभः । तुराषाट् । शुष्मी । राजा । वृत्रहेतिवृत्र-हा । सोमपावेतिसोम-पावा ॥ अस्मिन्न् । यज्ञे । बर्हिषि । एति । निषद्येतिनि-सद्य । अथ । भव । यजमानाय । शम् । योः ॥ इन्द्रः । सुत्रामेतिसु-त्रामा । स्ववानितिस्व-वान् । अवोभिरित्यवः-भिः । सुमृडीकइतिसु-मृडीकः । भवतु । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः ॥ बाधताम् । द्वेषः । अभयम् । कृणोतु । सुवीर्यस्येतिसु-वीर्यस्य । [५०] पतयः । स्याम ॥ तस्य । वयम् । सुमताविति सु-मतौ । यज्ञियस्य । अपीति । भद्रे । सौमनसे । स्याम ॥ सः । सुत्रामेतिसु-त्रामा । स्ववानितिस्व-वान् । इन्द्रः । अस्मेइति । आरात् । चित् । द्वेषः । सनुतः । युयोतु ॥ रेवतीः । नः । सधमादइतिसध-मादः । इन्द्रे । सन्तु । तुविवाजाइतितुवि-वाजाः ॥ क्षुमन्तः । याभिः । मदेम ॥ प्रोइति । स्विति । अस्मै । पुरोरथमितिपुरः-रथम् । इन्द्रा

य । शूषम् । अर्चत ॥ अभीके । चित् । उ । लोककृदितिलोक-कृत् । सङ्गे । समत्स्वितिसमत्-सु । वृत्रहेतिवृत्र-हा ॥ अस्माकम् । बोधि । चोदिता । नभन्ताम् । अन्यकेषाम् ॥ ज्याकाः । अधीति । धन्वस्वितिधन्व-सु ॥ [५१] उरसामातेहर्यश्व सुवीर्यस्याघ्येकंच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १२ ॥

पाकयज्ञꣳसꣳश्रवाःपरोक्षम्बृहिपोऽहन्ध्रुवामगन्मेत्याहदेवंसवितर्देवस्याहङ्ख्यत्रस्योल्बꣳवाजस्येममभिरेकोक्षपरेणोपयामगृहीतोऽस्यन्वहमासास्त्रयोदश ॥१३॥ पाकयज्ञम्परोक्षन्ध्रुवांविसृजतेचनस्सर्वैवीराम्पर्तयस्स्यामैकंपञ्चाशत् ॥ ५१ ॥ पाकयज्ञन्धन्वसु ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः ॥

अथ प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रश्नः ॥

अनुमत्याइत्यनु-मत्यै । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । धेनुः । दक्षिणा । ये । प्रत्यञ्चः । शम्यायाः । अवशीयन्तइत्यव-शीयन्ते । तम् । नैर्ऋतमितिनैः-ऋतम् । एककपालमित्येक-कपालम् । कृष्णम् । वासः । कृष्णतूषमितिकृष्ण-तूषम् । दक्षिणा । वीति । इहि । स्वाहा । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुषाणः । एषः । ते । निर्ऋतइतिनिः-ऋते । भागः । भूते । हविष्मती । असि । मुञ्च । इमम् । अꣳहसः । स्वाहा । नमः । यः । इदम् । चकार । आदित्यम् । चरुम् । निरिति । वपति । वरः । दक्षिणा । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । वामनः । वही । दक्षिणा । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम् । [१] एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । हिरण्यम् । दक्षिणा । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । ऋषभः । वही । दक्षिणा । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । ऐन्द्रम् । दधि । ऋषभः । वही । दक्षिणा । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । चरुम् । प्रथमजइतिप्रथम-जः । वत्सः । दक्षिणा ।

सौम्यम् । श्यामाकम् । चरुम् । वासः । दक्षिणा । सरस्वत्यै । चरुम् । सरस्वते । चरुम् । मिथुनौ । गावौ । दक्षिणा ॥ [२] अग्नीषोमीयश्चतुस्त्रिꣳशच्च ॥ ॥१॥

आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । सौम्यम् । चरुम् । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । सारस्वतम् । चरुम् । पौष्णम् । चरुम् । मारुतम् । सप्तकपालमितिसप्त-कपालम् । वैश्वदेवीमितिवैश्व-देवीम् । आमिक्षाम् । द्यावापृथिव्यमितिद्यावा-पृथिव्यम् । एककपालमित्येक-कपालम् ॥ [३] आग्नेयꣳसौम्यम्मारुतमष्टादश ॥ ❀ ❀ ॥२॥

ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । मारुतीम् । आमिक्षाम् । वारुणीम् । आमिक्षाम् । कायम् । एककपालमित्येक-कपालम् । प्रघास्यानितिप्र-घास्यान् । हवामहे । मरुतः । यज्ञवाहसइतियज्ञ-वाहसः । करम्भेण । सजोषसइतिस-जोषसः ॥ मोइति । स्विति । नः । इन्द्र । पृथ्स्वितिपृत्-सु । देव । अस्तु । स्म । ते । शुष्मिन्न् । अवया ॥ मही । हि । अस्य । मीढुषः । यव्या ॥ हविष्मतः । मरुतः । वन्दते । गीः ॥ यत् । ग्रामे । यत् । अरण्ये । यत् । सभायाम् । यत् । इन्द्रिये ॥ यत् । शूद्रे । यत् । अर्ये । एनः । चकृम । वयम् ॥ यत् । एकस्य । अधीति । धर्मणि । तस्य । अवयजनमित्यव-यजनम् । असि । स्वाहा ॥ अक्रन्न् । कर्म । कर्मकृतइतिकर्म-कृतः । सह । वाचा । मयोभुवेतिमयः-भुवा ॥ देवेभ्यः । कर्म । कृत्वा । अस्तम् । प्रेति । इत । सुदानवइतिसु-दानवः ॥ [४] वयꣳयद्विꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥३॥

अग्नये । अनीकवतइत्यनीक-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । साकम् । सूर्येण । उद्यतेत्युत्-यता । मरुद्भ्यइतिमरुत्-भ्यः । सान्तपनेभ्यइतिसां-तपनेभ्यः । मध्यन्दिने । चरुम् । मरुद्भ्यइतिमरुत्-भ्यः । गृहमेधिभ्यइतिगृहमेधि-भ्यः । सर्वासाम् । दुग्धे । सायम् । चरुम् । पूर्णा । दर्वि । परेति । पत । सुपूर्णेतिसु-पूर्णा । पुनः । एति । पत ॥ वस्ना । इव । वीति । क्रीणावहै । इषम् । ऊर्जम् । शतक्रतोइतिशत-क्रतो ॥ देहि । मे । ददामि । ते । नीति । मे । धेहि । नीति । ते । दधे ॥ निहारमितिनि-हारम् । इत् । नीति । मे । हर । निहारमितिनि-हारम् । [५] नीति । हरामि । ते ॥ मरुद्भ्यइतिमरुत्-भ्यः । क्रीडिभ्यइति

क्रीडि-भ्यः । पुरोडाशम् । सप्तकपालमितिसप्त-कपालम् । निरिति । वपति । सा कम् । सूर्येण । उद्यतेत्युत-यता । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । सौम्यम् । चरुम् । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । सारस्वतम् । चरुम् । पौष्णम् । चरुम् । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । ऐन्द्रम् । चरुम् । वैश्वकर्मणमितिवैश्व-कर्मणम् । एककपालमित्येक-कपालम् ॥ [६] ह्रानिहारन्त्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥४॥

सोमाय । पितृमतइतिपितृ-मते । पुरोडाशम् । षट्कपालमितिषट्-कपालम् । निरिति । वपति । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । बर्हिषद्भ्यइतिबर्हिषत्-भ्यः । धानाः । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । अग्निष्वात्तेभ्यइत्यग्नि-स्वात्तेभ्यः । अभिवान्यायाइत्यभि-वान्यायै । दुग्धे । मन्थम् । एतत् । ते । तत । ये । च । त्वाम् । अन्विति । एतत् । ते । पितामह । प्रपितामहेतिप्र-पितामह । ये । च । त्वाम् । अन्विति । अत्र । पितरः । यथाभागमितियथा-भागम् । मन्दध्वम् । सुसन्दृशमितिसु-सन्दृशम् । त्वा । वयम् । मघवन्नितिमघ-वन्न् । मन्दिषीमहि ॥ प्रेति । नूनम् । पूर्णवन्धुरइतिपूर्ण-वन्धुरः । स्तुतः । यासि । वशान् । अनु ॥ योज । नु । इन्द्र । ते । हरीइति ॥ [७] अक्षन्न् । अमीमदन्त । हि । अवेति । प्रियाः । अधूषत ॥ अस्तोषत । स्वभानवइतिस्व-भानवः । विप्राः । नविष्ठया । मती ॥ योज । नु । इन्द्र । ते । हरीइति ॥ अक्षन्न् । पितरः । अमीमदन्त । पितरः । अतीतृपन्त । पितरः । अमीमृजन्त । पितरः ॥ परेति । इत । पितरः । सोम्याः । गम्भीरेः । पथिभिरितिपथि-भिः । पूर्व्यैः ॥ अथ । पितॄन् । सुविदत्रानितिसु-विदत्रान् । अपीति । इत । यमेन । ये । सधमादमितिसध-मादम् । मदन्ति ॥ मनः । नु । एति । हुवामहे । नाराशꣳसेन । स्तोमेन । पितृणाम् । च । मन्मभिरितिमन्म-भिः ॥ एति । [८] नः । एतु । मनः । पुनः । क्रत्वे । दक्षाय । जीवसे ॥ ज्योक् । च । सूर्यम् । दृशे ॥ पुनः । नः । पितरः । मनः । ददातु । दैव्यः । जनः ॥ जीवम् । व्रातम् । सचेमहि ॥ यत् । अन्तरिक्षम् । पृथिवीम् । उत । द्याम् । यत् । मातरम् । पितरम् । वा । जिहिꣳसिम ॥ अग्निः । मा । तस्मात् । एनसः । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्यः । प्रेति । मुञ्चतु । दुरितेतिदुः-इता । यानि । चकृम । करोतु । माम् । अनेनसम् ॥ [९] ह

रीमन्नंभिराच्चतुश्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

प्रतिपूरुषमितिंप्रति-पूरुषम् । एकंकपालानित्येकं-कपालान् । निरिति । वपति । एकम् । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । यावन्तः । गृह्याः । स्मः । तेभ्यः । कम् । अकरम् । पशूनाम् । शर्म । असि । शर्म । यजमानस्य । शर्म । मे । यच्छ । एकः । एव । रुद्रः । न । द्वितीयाय । तस्थे । आखुः । ते । रुद्र । पशुः । तम् । जुषस्व । एषः । ते । रुद्र । भागः । सह । स्वस्रा । अम्बिकया । तम् । जुषस्व । भेषजम् । गवे । अश्वाय । पुरुषाय । भेषजम् । अथोइति । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । भेषजम् । सुभेषजमितिसु-भेषजम् । [१०] यथा । असति ॥ सुगमितिसु-गम् । मेषाय । मेष्यै । अवेति । अम्ब । रुद्रम् । अदिमहि । अवेति । देवम् । त्र्यम्बकमितित्रि-अम्बकम् ॥ यथा । नः । श्रेयसः । करत् । यथा । नः । वस्यसः । करत् । यथा । नः । पशुमतइतिपशु-मतः । करत् । यथा । नः । व्यवसाययादितिवि-अवसाययात् ॥ त्र्यम्बकमितित्रि-अम्बकम् । यजामहे । सुगन्धिमितिसु-गन्धिम् । पुष्टिवर्द्धनमिति पुष्टि-वर्द्धनम् ॥ उर्वारुकम् । इव । बन्धनात् । मृत्योः । मुक्षीय । मा । अमृतात् ॥ एषः । ते । रुद्र । भागः । तम् । जुषस्व । तेन । अवसेन । परः । मूजवतइतिमूज-वतः । अतीति । इहि । अवततधन्वेत्यवतत-धन्वा । पिनाकहस्तइतिपिनाक-हस्तः । कृत्तिवासाइतिकृत्ति-वासाः ॥ [११] सुभेषजमिहित्रीणिच ॥ ❀ ❀ ॥६॥

ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । चरुम् । इन्द्राय । शुनासीराय । पुरोडाशम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । वायव्यम् । पयः । सौर्यम् । एककपालमित्येक-कपालम् । द्वादशगवमितिद्वादश-गवम् । सीरम् । दक्षिणा । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । रौद्रम् । गावीधुकम् । चरुम् । ऐन्द्रम् । दधि । वारुणम् । यवमयमितियव-मयम् । चरुम् । वहिनी । धेनुः । दक्षिणा । ये । देवाः । पुरस्सदइतिपुरः-सदः । अग्निनेत्राइत्यग्नि-नेत्राः । दक्षिणसदइतिदक्षिण-सदः । यमनेत्राइतियम-नेत्राः । पश्चात्सदइतिपश्चात्-सदः । सवितृनेत्राइतिसवितृ-नेत्राः । उत्तरसदइत्युत्तर-सदः । वरुणनेत्राइतिवरुण-नेत्राः । उपरिषदइत्युपरि-सदः । बृहस्पतिनेत्राइतिबृहस्पति-नेत्राः । रक्षोहणइतिरक्षः-हनः । ते । नः । पान्तु । ते । नः ।

अवन्तु। तेभ्यः। [१२] नमः। तेभ्यः। स्वाहा। सम्रूढमितिसं-रूढम्। रक्षः। सन्दग्धमितिसं-दग्धम्। रक्षः। इदम्। अहम्। रक्षः। अभि। सम्। दहामि। अग्नये। रक्षोघ्नइतिरक्षः-घ्ने। स्वाहा। यमाय। सवित्रे। वरुणाय। बृहस्पतये। दुवस्वते। रक्षोघ्नइतिरक्षः-घ्ने। स्वाहा। प्रष्टिवाहीतिप्रष्टि-वाही। रथः। दक्षिणा। देवस्य। त्वा। सवितुः। प्रसवइतिप्र-सवे। अश्विनोः। बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम्। पूष्णः। हस्ताभ्याम्। रक्षसः। वधम्। जुहोमि। हतम्। रक्षः। अवधिष्म। रक्षः। यत्। वस्ते। तत्। दक्षिणा॥ [१३] तेभ्यःपञ्चचत्वारिंशच्च॥ ७॥

धात्रे। पुरोडाशम्। द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम्। निरिति। वपति। अनुमत्याइत्यनु-मत्यै। चरुम्। राकायै। चरुम्। सिनीवाल्यै। चरुम्। कुह्वै। चरुम्। मिथुनौ। गावौ। दक्षिणा। आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम्। एकादशकपालमित्येकादश-कपालम्। निरिति। वपति। ऐन्द्रावैष्णवमित्यैन्द्रा-वैष्णवम्। एकादशकपालमित्येकादश-कपालम्। वैष्णवम्। त्रिकपालमितित्रि-कपालम्। वामनः। वही। दक्षिणा। अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम्। एकादशकपालमित्येकादश-कपालम्। निरिति। वपति। इन्द्रासोमीयमितीन्द्रा-सोमीयम्। एकादशकपालमित्येकादश-कपालम्। सौम्यम्। चरुम्। बभ्रुः। दक्षिणा। सौमापौष्णमितिसोमा-पौष्णम्। चरुम्। निरिति। वपति। ऐन्द्रापौष्णमित्यैन्द्रा-पौष्णम्। चरुम्। पौष्णम्। चरुम्। श्यामः। दक्षिणा। वैश्वानरम्। द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम्। निरिति। वपति। हिरण्यम्। दक्षिणा। वारुणम्। यवमयमितियव-मयम्। चरुम्। अश्वः। दक्षिणा॥ १४॥ वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निरष्टौच॥ ८॥

बार्हस्पत्यम्। चरुम्। निरिति। वपति। ब्रह्मणः। गृहे। शितिपृष्ठइतिशिति-पृष्ठः। दक्षिणा। ऐन्द्रम्। एकादशकपालमित्येकादश-कपालम्। राजन्यस्य। गृहे। ऋषभः। दक्षिणा। आदित्यम्। चरुम्। महिष्यै। गृहे। धेनुः। दक्षिणा। नैरृतमितिनैः-ऋतम्। चरुम्। परिवृक्त्याइतिपरि-वृक्त्यै। गृहे। कृष्णानाम्। व्रीहीणाम्। नखनिर्भिन्नमितिनख-निर्भिन्नम्। कृष्णा। कूटा। दक्षिणा। आग्नेयम्। अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम्। सेनान्यइतिसेना-न्यः। गृहे। हिरण्यम्। दक्षिणा। वारुणम्। दशकपालमितिदश-कपालम्। सूतस्य। गृहे। महानिरष्ट

इतिमहा-निरष्टः । दक्षिणा । मारुतम् । सप्तकपालमितिसप्त-कपालम् । ग्रामण्यंइ तिग्राम-न्यंः । गृहे । पृश्निंः । दक्षिणा । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-क पालम् । [१५] क्षत्तुः । गृहे । उपध्वस्तइत्युप-ध्वस्तः । दक्षिणा । आश्विनम् । द्विकपालमितिद्वि-कपालम् । सङ्ग्रहीतुरितिसं-ग्रहीतुः । गृहे । सवात्यावितिस-वा त्यौ । दक्षिणा । पौष्णम् । चरुम् । भागदुघस्येतिभाग-दुघस्य । गृहे । श्यामः । दक्षिणा । रौद्रम् । गावीधुकम् । चरुम् । अक्षावापस्येत्यक्ष-आवापस्य । गृहे । श वलंः । उद्वारइत्युत्-वारः । दक्षिणा । इन्द्राय । सुत्राम्णइतिसु-त्राम्णे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । प्रति । निरिति । वपति । इन्द्राय । अꣳ होमुचइत्यꣳहः-मुचे । अयम् । नः । राजा । वृत्रहेतिवृत्र-हा । राजा । भूत्वा । वृ त्रम् । वध्यात् । मैत्राबार्हस्पत्यमितिमैत्रा-बार्हस्पत्यम् । भवति । श्वेतायै । श्वेत वंथ्सायइतिश्वेत-वथ्सायै । दुग्धे । स्वयम्मूर्तइतिस्वयं-मूर्ते । स्वयम्मथितइतिस्वयं-मथिते । आज्ये । आश्वत्थे । [१६] पात्रे । चतुस्स्रक्तावितिचतुः-स्रक्तौ । स्वय मवपन्नायइतिस्वयं-अवपन्नायै । शाखायै । कर्णान् । च । अकर्णान् । च । तण्डु लान् । वीति । चिनुयात् । ये । कर्णाः । सः । पयसि । बार्हस्पत्यः । ये । अ कर्णाः । सः । आज्ये । मैत्रः । स्वयङ्कृतेतिस्वयं-कृता । वेदिः । भवति । स्वयन्दि नमितिस्वयं-दिनम् । बर्हिः । स्वयङ्कृतइतिस्वयं-कृतः । इध्मः । सा । एव । श्वेता । श्वेतवथ्सेतिश्वेत-वथ्सा । दक्षिणा ॥ [१७] द्वादशकपालमाश्वत्थेत्रयस्त्रिꣳशच्च ॥९॥

अग्नये । गृहपतयइतिगृह-पतये । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपा लम् । निरिति । वपति । कृष्णानाम् । व्रीहीणाम् । सोमाय । वनस्पतये । श्या माकम् । चरुम् । सवित्रे । सत्यप्रसवायेतिसत्य-प्रसवाय । पुरोडाशम् । द्वादशक पालमितिद्वादश-कपालम् । आशूनाम् । व्रीहीणाम् । रुद्राय । पशुपतयइतिपशु-पतये । गावीधुकम् । चरुम् । बृहस्पतये । वाचः । पतये । नैवारम् । चरुम् । इन्द्रा य । ज्येष्ठाय । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । महाव्रीहीणामि तिमहा-व्रीहिणाम् । मित्राय । सत्याय । आम्बानाम् । चरुम् । वरुणाय । धर्म पतयइतिधर्म-पतये । यवमयमितियव-मयम् । चरुम् । सविता । त्वा । प्रसवाना मितिप्र-सवानाम् । सुवताम् । अग्निः । गृहपतीनामितिगृह-पतीनाम् । सोमः । वन

स्पतीनाम् । रुद्रः । पशूनाम् । [१८] बृहस्पतिः । वाचाम् । इन्द्रः । ज्येष्ठानाम् । मित्रः । सत्यानाम् । वरुणः । धर्मपतीनामितिधर्म-पतीनाम् । ये । देवाः । देवसुवइतिदेव-सुवः । स्थ । ते । इमम् । आमुष्यायणम् । अनमित्राय । सुवध्वम् । महते । क्षत्राय । महते । आधिपत्यायेत्याधि-पत्याय । महते । जानराज्यायेतिजान-राज्याय । एषः । वः । भरताः । राजा । सोमः । अस्माकम् । ब्राह्मणानाम् । राजा । प्रतीति । त्यत् । नाम । राज्यम् । अधायि । स्वाम् । तनुवम् । वरुणः । अशिश्रेत् । शुचेः । मित्रस्य । व्रत्याः । अभूम । अमन्महि । महतः । ऋतस्य । नाम । सर्वे । व्राताः । वरुणस्य । अभूवन् । वीति । मित्रः । एवैः । अरातिम् । अतारीत् । असूषुदन्त । यज्ञियाः । ऋतेन । वीति । उ । त्रितः । जरिमाणम् । नः । आनट् । विष्णोः । क्रमः । असि । विष्णोः । क्रान्तम् । असि । विष्णोः । विक्रान्तमितिवि-क्रान्तम् । असि ॥ [१९] पशूनाँव्राताःपञ्चविꣳशतिश्च ॥ ॥ १० ॥

अर्थेतइत्यर्थ-इतः । स्थ । अपाम् । पतिः । असि । वृषा । असि । ऊर्मिः । वृषसेनइतिवृष-सेनः । असि । व्रजक्षितइतिव्रज-क्षितः । स्थ । मरुताम् । ओजः । स्थ । सूर्यवर्चसइतिसूर्य-वर्चसः । स्थ । सूर्यत्वचसइतिसूर्य-त्वचसः । स्थ । मान्दाः । स्थ । वाशाः । स्थ । शक्वरीः । स्थ । विश्वभृतइतिविश्व-भृतः । स्थ । जनभृतइतिजन-भृतः । स्थ । अग्नेः । तेजस्याः । स्थ । अपाम् । ओषधीनाम् । रसः । स्थ । अपः । देवीः । मधुमतीरितिमधु-मतीः । अगृह्णन् । ऊर्जस्वतीः । राजसूयायेतिराज-सूयाय । चितानाः ॥ याभिः । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । अभ्यषिञ्चन्नित्यभि-असिञ्चन् । याभिः । इन्द्रम् । अनयन् । अतीति । अरातीः ॥ राष्ट्रदाइतिराष्ट्र-दाः । स्थ । राष्ट्रम् । दत्त । स्वाहा । राष्ट्रदाइतिराष्ट्र-दाः । स्थ । राष्ट्रम् । अमुष्मै । दत्त ॥ [२०] अर्थेकादशच ॥ ❀ ❀ ॥११॥

देवीः । आपः । समिति । मधुमतीरितिमधु-मतीः । मधुमतीभिरितिमधु-मतीभिः । सृज्यध्वम् । महि । वर्चः । क्षत्रियाय । वन्वानाः । अनाधृष्टाइत्यना-धृष्टाः । सीदत । ऊर्जस्वतीः । महि । वर्चः । क्षत्रियाय । दधतीः । अनिभृष्टमित्यनि-भृष्टम् । असि । वाचः । बन्धुः । तपोजाइतितपः-जाः । सोमस्य । दात्रम् । असि । शुक्राः । वः । शुक्रेण । उदिति । पुनामि । चन्द्राः । चन्द्रेण । अमृताः । अ

मृतेन । स्वाहा । राजसूयायेतिराज-सूयाय । चितानाः ॥ सधमादइतिसध-मादः । द्युम्निनीः । ऊर्जः । एताः । अनिभृष्टाइत्यनि-भृष्टाः । अपस्युवः । वसानः ॥ पस्त्यासु । चक्रे । वरुणः । सधस्थमितिसध-स्थम् । अपाम् । शिशुः । [२१] मातृतमास्वितिमातृ-तमासु । अन्तः ॥ क्षत्रस्य । उल्बम् । असि । क्षत्रस्य । योनिः । असि । आविन्नः । अग्निः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । आविन्नः । इन्द्रः । वृद्धश्रवाइतिवृद्ध-श्रवाः । आविन्नः । पूषा । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः । आविन्नौ । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । ऋतावृधावित्यृत-वृधौ । आविन्नेइति । द्यावापृथिवी इतिद्यावा-पृथिवी । धृतव्रतेइतिधृत-व्रते । आविन्ना । देवी । अदितिः । विश्वरूपीतिविश्व-रूपी । आविन्नः । अयम् । असौ । आमुष्यायणः । अस्याम् । विशि । अस्मिन् । राष्ट्रे । महते । क्षत्राय । महते । आधिपत्यायेत्याधि-पत्याय । महते । जानराज्यायेतिजान-राज्याय । एषः । वः । भरताः । राजा । सोमः । अस्माकम् । ब्राह्मणानाम् । राजा । इन्द्रस्य । [२२] वज्रः । असि । वार्त्रघ्नइतिवार्त्र-घ्नः । त्वया । अयम् । वृत्रम् । वध्यात् । शत्रुबाधनाइतिशत्रु-बाधनाः । स्थ । पात । मा । प्रत्यञ्चम् । पात । मा । तिर्यञ्चम् । अन्वञ्चम् । मा । पात । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । मा । पात । विश्वाभ्यः । मा । नाष्ट्राभ्यः । पात । हिरण्यवर्णावितिहिरण्य-वर्णौ । उषसाम् । विरोकइतिवि-रोके । अयःस्थूणावित्ययः-स्थूणौ । उदितावित्युत्-इतौ । सूर्यस्य । एतम् । रोहतम् । वरुण । मित्र । गर्तम् । ततः । चक्षाथाम् । अदितिम् । दितिम् । च ॥ [२३] शिशुरिन्द्रस्यैकचत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ॥१२॥

समिधमितिसं-इधम् । एतम् । तिष्ठ । गायत्री । त्वा । छन्दसाम् । अवतु । त्रिवृदितित्रि-वृत् । स्तोमः । रथन्तरमितिरथं-तरम् । साम । अग्निः । देवता । ब्रह्म । द्रविणम् । उग्राम् । एतम् । तिष्ठ । त्रिष्टुप् । त्वा । छन्दसाम् । अवतु । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । स्तोमः । बृहत् । साम । इन्द्रः । देवता । क्षत्रम् । द्रविणम् । विराजमितिवि-राजम् । एतम् । तिष्ठ । जगती । त्वा । छन्दसाम् । अवतु । सप्तदशइतिसप्त-दशः । स्तोमः । वैरूपम् । साम । मरुतः । देवता । विट् । द्रविणम् । उदीचीम् । एतम् । तिष्ठ । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । त्वा । [२४] छन्दसाम् । अवतु । एकविꣳशइत्येक-विꣳशः । स्तोमः । वैराजम् । साम । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरु

णौ । देवता । बलम् । द्रविणम् । ऊर्ध्वाम् । एति । तिष्ठ । पङ्क्तिः । त्वा । छन्दसाम् । अवतु । त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशावितित्रिणव-त्रयस्त्रिꣳशौ । स्तोमौ । शाक्करैवते इतिशाक्कर-रैवते । सामनीइति । बृहस्पतिः । देवता । वर्चः । द्रविणम् । ईदृङ् । च । अन्यादृङ् । च । एतादृङ् । च । प्रतिदृङ्ङितिप्रति-दृङ् । च । मितः । च । सम्मितइतिसं-मितः । च । सभरइतिस-भराः ॥ शुक्रज्योतिरितिशुक्र-ज्योतिः । च । चित्रज्योतिरितिचित्र-ज्योतिः । च । सत्यज्योतिरितिसत्य-ज्योतिः । च । ज्योतिष्मान् । च । सत्यः । च । ऋतपाइत्यृत-पाः । च । [२५] अत्यꣳहाइत्यति-अꣳहाः ॥ अग्नये । स्वाहा । सोमाय । स्वाहा । सवित्रे । स्वाहा । सरस्वत्यै । स्वाहा । पूष्णे । स्वाहा । बृहस्पतये । स्वाहा । इन्द्राय । स्वाहा । घोषाय । स्वाहा । श्लोकाय । स्वाहा । अꣳशाय । स्वाहा । भगाय । स्वाहा । क्षेत्रस्य । पतये । स्वाहा । पृथिव्यै । स्वाहा । अन्तरिक्षाय । स्वाहा । दिवे । स्वाहा । सूर्याय । स्वाहा । चन्द्रमसे । स्वाहा । नक्षत्रेभ्यः । स्वाहा । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । स्वाहा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । स्वाहा । वनस्पतिभ्यइतिवनस्पति-भ्यः । स्वाहा । चराचरेभ्यः । स्वाहा । परिप्लवेभ्यइतिपरि-प्लवेभ्यः । स्वाहा । सरीसृपेभ्यः । स्वाहा ॥

[२६] अनुष्टुप्त्वंतपार्श्वंसरीसृपेभ्यस्स्वाहा ॥ ❋ ❋ ॥१२॥

सोमस्य । त्विषिः । असि । तव । इव । मे । त्विषिः । भूयात् । अमृतम् । असि । मृत्योः । मा । पाहि । दिद्योत् । मा । पाहि । अवेष्टाइत्यव-इष्टाः । दन्दशूकाः । निरस्तमितिनिः-अस्तम् । नमुचेः । शिरः ॥ सोमः । राजा । वरुणः । देवाः । धर्मसुवइतिधर्म-सुवः । च । ये ॥ ते । ते । वाचम् । सुवन्ताम् । ते । ते । प्राणमितिप्र-अनम् । सुवन्ताम् । ते । ते । चक्षुः । सुवन्ताम् । ते । ते । श्रोत्रम् । सुवन्ताम् । सोमस्य । त्वा । द्युम्नेन । अभीति । सिञ्चामि । अग्नेः । [२७] तेजसा । सूर्यस्य । वर्चसा । इन्द्रस्य । इन्द्रियेण । मित्रावरुणयोरितिमित्रा-वरुणयोः । वीर्येण । मरुताम् । ओजसा । क्षत्राणाम् । क्षत्रपतिरितिक्षत्र-पतिः । असि । अतीति । दिवः । पाहि । समाववृत्रन्नितिसं-आववृत्रन् । अधराक् । उदीचीः । अहिम् । बुध्नियम् । अन्विति । सञ्चरन्तीरितिसं-चरन्तीः । ताः । पर्वतस्य । वृषभस्य । पृष्ठे । ना

वः । चरन्ति । स्वसिचइतिस्व-सिचः । इयानाः ॥ इदम् । यत् । ते । कवि । परम् । नाम । तस्मै । हुतम् । असि । यमेष्टमितियम-इष्टम् । असि ॥ प्रजापतइतिप्रजा-पते । न । त्वत् । एतानि । अन्यः । विश्वा । जातानि । परीति । ता । बभूव ॥ यत्कामाइतियत्-कामाः । ते । जुहुमः । तत् । नः । अस्तु । वयम् । स्याम । पतयः । रयीणाम् ॥ [२८] अग्नेस्तैकादशच ॥ ❀ ❀ ॥१४॥

इन्द्रस्य । वज्रः । असि । वार्त्रघ्नइतिवार्त्र-घ्नः । त्वया । अयम् । वृत्रम् । वध्यात् । मित्रावरुणयोरितिमित्रा-वरुणयोः । त्वा । प्रशास्त्रोरितिप्र-शास्त्रोः । प्रशिषेतिप्र-शिषा । युनज्मि । यज्ञस्य । योगेन । विष्णोः । क्रमः । असि । विष्णोः । क्रान्तम् । असि । विष्णोः । विक्रान्तमितिवि-क्रान्तम् । असि । मरुताम् । प्रसवइतिप्र-सवे । जेषम् । आप्तम् । मनः । समिति । अहम् । इन्द्रियेण । वीर्येण । पशूनाम् । मन्युः । असि । तव । इव । मे । मन्युः । भूयात् । नमः । मात्रे । पृथिव्यै । मा । अहम् । मातरम् । पृथिवीम् । हिꣳसिषम् । मा [२९] माम् । माता । पृथिवी । हिꣳसीत् । इयत् । असि । आयुः । असि । आयुः । मे । धेहि । ऊर्क् । असि । ऊर्जम् । मे । धेहि । युङ् । असि । वर्चः । असि । वर्चः । मयि । धेहि । अग्नये । गृहपतयइतिगृह-पतये । स्वाहा । सोमाय । वनस्पतये । स्वाहा । इन्द्रस्य । बलाय । स्वाहा । मरुताम् । ओजसे । स्वाहा । हꣳसः । शुचिषदितिशुचि-सत् । वसुः । अन्तरिक्षसदित्यन्तरिक्ष-सत् । होता । वेदिषदितिवेदि-सत् । अतिथिः । दुरोणसदितिदुरोण-सत् ॥ नृषदितिनृ-सत् । वरसदितिवर-सत् । ऋतसदित्यृत-सत् । व्योमसदितिव्योम-सत् । अब्जाइत्यप्-जाः । गोजाइतिगो-जाः । ऋतजाइत्यृत-जाः । अद्रिजाइत्यद्रि-जाः । ऋतम् । बृहत् ॥ [३०] हिꣳसिषम्मतजास्त्रीणिच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१५॥

मित्रः । असि । वरुणः । असि । समिति । अहम् । विश्वैः । देवैः । क्षत्रस्य । नाभिः । असि । क्षत्रस्य । योनिः । असि । स्योनाम् । एति । सीद ।

१ मत्लक्षणे शमानप्रकरणे " न जोहवीमिपरिसोमस्य वृणेसर्वेत्रेवोग्रास्थपूर्वः " इति । अस्यार्थः—जोहवीमि, परिसोमस्य, वृणे, सर्वा, इत्र, उग्रा, स्थ, इत्येतानि पदानि पूर्वाणि यस्मात् सः तथोक्तः घोषवत्परश्च पूर्वसूत्राल्लब्धः 'ता' इति पदरूपशब्दः विसर्गान्तो न भवति । यथा । जोहवीमि ताबाजम् । परिताबभूव । सोमस्यतामदे । अत्रआवृणे-तानोमृडातः । सर्वाताविष्य । सुभेत्रताहविषः । याश्चउग्राताः । नामस्थताः ॥

सुपदामितिसु-सदाम् । एति । सीद । मा । त्वा । हिꣳसीत् । मा । मा । हिꣳसीत् । नीति । ससाद । धृतव्रतइतिधृत-व्रतः । वरुणः । पस्त्यासु । एति । साम्राज्यायेतिसां-राज्याय । सुक्रतुरितिसु-क्रतुः । ब्रह्मा(३)न् । त्वम् । राजन् । ब्रह्मा । असि । सविता । असि । सत्यसवइतिसत्य-सवः । ब्रह्मा(३)न् । त्वम् ।

---

१. 'ब्रह्मन्' इत्यत्र नकारात्पूर्वस्य अकारस्य प्लुतत्वम् । मात्रात्रयेणोच्चारणीयः प्लुतः । तदुक्तं शिक्षायाम्— 'ह्रस्वस्यादेकमात्रस्य द्विमात्रस्य तु दीर्घता । त्रिमात्रस्य प्लुतोऽर्चां हि पादो मात्राचतुर्थकः' इति ॥ प्लुताश्च परिगणिता शिक्षायाम्—

'पत्नीवाश्वेतव्याः कार्याश्चित्या रभ्याः पताउच । होतव्यां सत्यराजांश्च सृज्यां प्राश्याश्च मीयता ॥
कर्तव्या सहस्रामद्राक् सोमाः क्रामाश्च हा इति । ब्रह्मान्त्व द्विपदा होपां स्थेया अग्नाइ वत्यगान् ॥
हायरत्नीश्छिनत्ती च जुहवानीच गच्छती । एतान्लाजांश्छाचीन् सर्वे त्वन्तोदात्ताः प्लुता इमे ॥

एते सर्वेशाचीनन्ताः अन्तोदात्ताः प्लुता इति विज्ञेयाः । यथा, पत्नीवा(3)स्सजूः । न्यङ्ङग्निश्चेतव्या(3): । वायव्यः कार्या(3): । न विचित्या(3)इति । नान्वारभ्या(3)इति । यज्ञपता(3)विति । न होतव्या(3)मिति । सत्यराजा(३)न् । उत्सृज्या(3)न । प्राश्या(3)न्नप्राश्या(3)मिति । प्रचातुर्मास्ययाजीमीयता(3)नप्रमीयता(3)इति । द्वादशारत्नीरशना कर्तव्या(3)त्रयोदश । सहस्रा(3)मिति । सेति ह्रस्वेन किं? साहस्रश्चिन्वीत । अद्रा(3)गित्याह । सोमा(3)न । इयद्वादशविक्रामा(3)इति । आत्मन् हा (3)इत्यह्वयन् । ब्रह्मा(3)न्त्वꣳराजन् । द्विपदा(3)इति । माहोपा(3)मिति । नोपस्थेया(3)इति । गृह्णाम्यग्ना(3)इ । भवत्यगा(3)नग्नीत् । हा(3)वुहा(3)वुहा(3)वु । त्रयोदशारत्नी(3)रिति । सा न छिनत्ती(3)इति । जुहवानी (3)मा । कश्चनगच्छती(३) । सहस्रतम्यन्वेती(3) । लाजी(3)ञ्छाची(३)न् । अन्तोदात्ता इति किं? पत्नीव इत्याह । नदिव्यग्निश्चेतव्य इति । उत्सृज्यमित्याहुः । सहस्रꣳसम्पाद्य । ब्रह्मन्त्वमसि । द्वादशारत्नीरशना भवति । कइदमच्छैतीति । इत्यादौ माभूत् । एवमादिविशेषणेन किं? मन्दधिया सम्यक् प्लुतस्थानदर्शनमस्त्विति ॥

पत्याइति गृहाइ त्वो उत्तानाइत्यवेरपाः । सोमपा असोमपाद्वावश्नुनाउवतिष्ठिपाय् ॥
मान्विन्नान्नेत्या द्वौ त्र्यमग्निहोत्रान्नवेतिच । अवेरयोऽवभृथाना द्वौ रभ्यःपशूश्शृतहवीः ॥
स्थेयोऽग्नीअधस्विदासीद्वावस्तुहीइ त्रविन्दती ॥

एते प्लुता विशेषेण विज्ञेयाः । यथा, प्राजापत्या (3) इत्याह । इतीति किं? ते प्राजापत्या आग्नेयी । गृहा(3)इ न । इ इति किं? गृहाभवन्तु । त्वो(3)इत्यब्रवीन् । पदोक्तपदमिति न्यायात्, रभीयाꣳसमिव कृत्वी इत्यत्र प्लुतत्वं न भवति । उत्ताना(3)इति वयमाम् । इतीति किं? उत्तानआङ्गिरसः । ननु 'उत्ताना(3)' इत्यत्र मध्यमस्वरस्य प्लुतत्वम् किन्नस्यात्? उच्यते।सर्वेषां पदानां अन्त्यस्यैव प्लुतदर्शनात् । तर्हि 'गृहा(3)इ, यज्ञपता(3)उ, इत्यादावप्यन्त्यस्वरस्य किं न स्यात् । सुतरां परिहारः अवर्णप्लुतस्वरमिति । अवेरपा(3)इत्याह । अवेरिति किं? केनापइति । सोमपा(3)असोमपा(3)इति निगदव्याख्याताः । द्वौ इति किं? सोमपा बाहुगर्द्धी । कश्चिच्चमश्नुना (3)उ । उ इति किं? श्रामश्नुनःपुमान् । यज्ञप्रत्यातिष्ठिपा (3) यज्ञपता(3)उ । वेत्थसावितो(3)न्नेत्था(3)इति । द्वावेति किं? मान्वित्र जुहोति । होतव्यमग्निहोत्रा(3)न्नहोतव्यामिति । त्र्यमिति किं? अग्निहोत्र जुहोति । न इति किं? पदद्वयमेकत्र वर्तते तत्पूर्वयोः प्लुतत्वमिति ग्रहणेऽपि तद्वाच्यायायमारभ इति केचित् । अवेरयोवभृथा(3)ना(3)इति । द्वाविति किं? अवभृथेयानि । आङ्गिरसायान इत्याह । मित्रन्न इम् । अन्वारभ्यः पशू(3)र्न । रभ्यइति किं? अग्निपशुर्नपचमे । शृतꣳहवी(3)श्शमितरिति । शृतमिति किं? अथ तद्धविरिति । उपस्थेयोऽग्नी(3)र्न । स्थेयइति किं? अग्निर्नाभिमृशे । अधस्विदासी(3)दुपरिस्विदासी(3)त् । द्वाविति किं? किꣳस्विदासीत् । अस्तुही(3)इत्यब्रूता । अस्त्विति किं? न हीमे यजुषा । इ इति किं? स्तुहि शुन, इति केचित् । नन्वाभीरिव विन्दती(3) । वेति किं? याभ्य एवैनं विन्दति ॥

राजन्न् । ब्रह्मा । असि । इन्द्रः । असि । सत्यौजाइतिसत्य-ओजाः । [३१] ब्रह्मा(३)न् । त्वम् । राजन्न् । ब्रह्मा । असि । मित्रः । असि । सुशेवइतिसु-शेवः । ब्रह्मा(३)न् । त्वम् । राजन्न् । ब्रह्मा । असि । वरुणः । असि । सत्यधर्मेतिसत्य-धर्मा । इन्द्रस्य । वज्रः । असि । वार्त्रघ्नइतिवार्त्र-घ्नः । तेन । मे । रध्य । दिशः । अभीति । अयम् । राजा । अभूत् । सुश्लोकाँ(४)इतिसु-श्लोकाँ(४) । सुमङ्गलाँ (४)इतिसु-मङ्गलाँ(४) । सत्यराजा(३)नितिसत्य-राजा(३)न् ॥ अपाम् । नप्त्रे । स्वाहा । ऊर्जः । नप्त्रे । स्वाहा । अग्नये । गृहपतयइतिगृह-पतये । स्वाहा ॥ [३२] सत्यौजाश्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १६ ॥

आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । हिरण्यम् । दक्षिणा । सारस्वतम् । चरुम् । वथ्सतरी । दक्षिणा । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । उपध्वस्तइत्युप-ध्वस्तः । दक्षिणा । पौष्णम् । चरुम् । श्यामः । दक्षिणा । बार्हस्पत्यम् । चरुम् । शितिपृष्ठइतिशिति-पृष्ठः । दक्षिणा । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । ऋषभः । दक्षिणा । वारुणम् । दशकपालमितिदश-कपालम् । महानिरष्टइतिमहा-निरष्टः । दक्षिणा । सौम्यम् । चरुम् । बभ्रुः । दक्षिणा । त्वाष्ट्रम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । शुण्ठः । दक्षिणा । वैष्णवम् । त्रिकपालमितित्रि-कपालम् । वामनः । दक्षिणा ॥ [३३] आग्नेयꣳहिरण्यꣳसारस्वतन्द्विचत्वारिꣳशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १७ ॥

---

१. 'सुश्लोके'त्यत्र ककारात् परः प्लुतः अकारः अनुनासिको भवति । तदुक्तं प्रातिशाख्ये—अकारस्तु संहितायामपि' इति ॥ अस्यार्थः—तुशब्दः 'अप्रग्रहास्समानाक्षराण्यनुनासिकान्येकेषाम्' 'पदश्च प्लुतꣳशाङ्खायनकाण्डमायनयोः' इति सूत्रयोः परमनयोर्विनिवर्तकः । अपिशब्दस्समुच्चये । पदान्तः प्लुतः अकारः संहितायां पदविभागेऽपि अनुनासिको भवति । अस्य च रङ्गसञ्ज्ञा विधीयते शिक्षायाम्—'अकारोऽन्तः प्लुतो यश्चेदनुनासिक उच्यते । अमत्रध्वनितुल्यश्च रङ्गमञ्ज्ञ इतीर्यते' ॥ इति ॥ चतुर्मात्रत्वादिकञ्चास्य विधीयते शिक्षान्तरे—'रङ्गप्लुते व्याघ्रशब्दः पूर्वभागे विधीयते । मात्राद्वयं तु तत्रैव तथा निरनुनासिकम् ॥ मूर्धस्थाने तृतीयांशः कांस्यध्वनिसमस्तथा । कम्पः श्लिष्टस्तथा चैव मात्रिकासहितस्तथा ॥ चरमांशस्तु नासिक्ये श्लिष्टद्वये तथैव च । निसृतांशस्तु तत्रैव मात्रिकासहितस्तथा ॥ एवं रङ्गप्लुताः प्रोक्ताश्चतुर्मात्रास्समीरिताः ॥ " इति ॥ रङ्गप्लुतान् परिगणयति शिक्षाकारः—श्लोका गल्या ममा हूता यद्घा एत्रेति च प्लुताः' इति । अस्यार्थः—श्लोकादिषु पञ्चसु पदेषु अन्त्यस्वराः उदात्ताः रङ्गप्लुता भवन्ति । यथा—सुश्लोकाँ(४) । सुमङ्गलाँ(४) । यशोममाँ(४) । उपहूताँ(४) । यद्घ्राँ(४) । शिक्षान्तरेऽपि—पूर्वो वर्णः पदान्तस्थो नासिक्यो रङ्गसंज्ञितः । कांस्यध्वनिसमं रङ्गं हृदयादुत्थितं वदेत् ॥ चत्वारः काठके रङ्गा दीर्घा ह्यारण्यके विदुः । पञ्च रङ्गाः प्लुता दीर्घाश्चत्वारस्तैत्तिरीयके ॥ श्लोका सुमङ्गला यद्घ्रा उपहूता ममा प्लुताः' इति ॥

सद्यः । दीक्षयन्ति । सद्यः । सोमम् । क्रीणन्ति । पुण्डरिस्रजाम् । प्रेति । यच्छति । दशभिरितिदश-भिः । वथ्सतरैः । सोमम् । क्रीणाति । दशपेयइतिदश-पेयः । भवति । शतम् । ब्राह्मणाः । पिबन्ति । सप्तदशमितिसप्त-दशम् । स्तोत्रम् । भवति । प्राकाशौ । अध्वर्यवे । ददाति । स्रजम् । उद्गात्रइत्युत्-गात्रे । रुक्मम् । होत्रे । अश्वम् । प्रस्तोतृप्रतिहर्तृभ्यामितिप्रस्तोतृप्रतिहर्तृ-भ्याम् । द्वादश । पष्ठौहीः । ब्रह्मणे । वशाम् । मैत्रावरुणायेतिमैत्रा-वरुणाय । ऋषभम् । ब्राह्मणाच्छंसिने । वासंसीइति । नेष्टापोतृभ्यामितिनेष्टापोतृ-भ्याम् । स्थूरि । यवाचितमितियव-आचितम् । अच्छावाकाय । अनड्वाहम् । अग्नीधइत्यग्नि-इधे । भार्गवः । होता । भवति । श्रायन्तीयम् । ब्रह्मसाममितिब्रह्म-सामम् । भवति । वारवन्तीयमितिवार-वन्तीयम् । अग्निष्टोमसाममित्यग्निष्टोम-सामम् । सारस्वतीः । अपः । गृह्णाति ॥ [३४] वारवन्तीयञ्चत्वारिंच ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥१८॥

आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । हिरण्यम् । दक्षिणा । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । ऋषभः । दक्षिणा । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । चरुम् । पिशङ्गी । पष्ठौही । दक्षिणा । मैत्रावरुणीमितिमैत्रा-वरुणीम् । आमिक्षाम् । वशा । दक्षिणा । बार्हस्पत्यम् । चरुम् । शितिपृष्ठइतिशिति-पृष्ठः । दक्षिणा । आदित्याम् । मल्हाम् । गर्भिणीम् । एति । लभते । मारुतीम् । पृश्निम् । पष्ठौहीम् । अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् । पूष्णे । पुरोडाशम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपति । सरस्वते । सत्यवाचइतिसत्य-वाचे । चरुम् । सवित्रे । सत्यप्रसवायेतिसत्य-प्रसवाय । पुरोडाशम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । तिसृधन्वमितितिसृ-धन्वम् । शुष्कदृतिरितिशुष्क-दृतिः । दक्षिणा ॥ [३५] आग्नेयꣳहिरण्यमैन्द्रमृषभोवैश्वदेवम्पिशङ्गीबार्हस्पत्यमादित्याꣳसप्तचत्वारिꣳशत् ॥ ॥१९॥

आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपति । सौम्यम् । चरुम् । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । बार्हस्पत्यम् । चरुम् । त्वाष्ट्रम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-क

पालम् । दक्षिणः । रथवाहनवाहइतिरथवाहन-वाहः । दक्षिणा । सारस्वतम् । चरुम् । निरिति । वपति । पौष्णम् । चरुम् । मैत्रम् । चरुम् । वारुणम् । चरुम् । क्षैत्रपत्यमितिक्षैत्र-पत्यम् । चरुम् । आदित्यम् । चरुम् । उत्तरइत्युत्-तरः । रथवाहनवाहइतिरथवाहन-वाहः । दक्षिणा ॥ [३६] आग्नेयꣳसौम्यम्बार्हस्पत्यश्चतुस्त्रिꣳशत् ॥

स्वाद्वीम् । त्वा । स्वादुना । तीव्राम् । तीव्रेण । अमृताम् । अमृतेन । सृजामि । समिति । सोमेन । सोमः । असि । अश्विभ्यामित्यश्वि-भ्याम् । पच्यस्व । सरस्वत्यै । पच्यस्व । इन्द्राय । सुत्राम्णइतिसु-त्राम्णे । पच्यस्व । पुनातु । ते । परिस्रुतमितिपरि-स्रुतम् । सोमम् । सूर्यस्य । दुहिता ॥ वारेण । शश्वता । तना ॥ वायुः । पूतः । पवित्रेण । प्रत्यङ् । सोमः । अतिद्रुतइत्यति-द्रुतः ॥ इन्द्रस्य । युज्यः । सखा ॥ कुवित् । अङ्ग । यवमन्तइतियव-मन्तः । यवम् । चित् । यथा । दान्ति । अनुपूर्वमित्यनु-पूर्वम् । वियूयेतिवि-यूय ॥ इहेहेतीह-इह । एषाम् । कृणुत । भोजनानि । ये । बर्हिषः । नमोवृक्तिमितिनमः-वृक्तिम् । न । जग्मुः ॥ आश्विनम् । धूम्रम् । एति । लभते । सारस्वतम् । मेषम् । ऐन्द्रम् । ऋषभम् । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपति । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । वारुणम् । दशकपालमितिदश-कपालम् । सोमप्रतीकाइतिसोम-प्रतीकाः । पितरः । तृप्णुत । वडवा । दक्षिणा ॥ [३७] भोजनानिषड्विꣳशतिश्च ॥ २१ ॥

अग्नाविष्णूइत्यग्ना-विष्णू । महि । तत् । वाम् । महित्वमितिमहि-त्वम् । वीतम् । घृतस्य । गुह्यानि । नाम ॥ दमेदमइतिदमे-दमे । सप्त । रत्ना । दधाना । प्रतीति । वाम् । जिह्वा । घृतम् । एति । चरण्येत् ॥ अग्नाविष्णूइत्यग्ना-विष्णू । महि । धाम । प्रियम् । वाम् । वीथः । घृतस्य । गुह्या । जुषाणा ॥ दमेदमइतिदमे-दमे । सुष्टुतीरितिसु-स्तुतीः । वावृधाना । प्रतीति । वाम् । जिह्वा । घृतम् । उदिति । चरण्येत् ॥ प्रेति । नः । देवी । सरस्वती । वाजेभिः । वाजिनीवतीतिवाजिनी-वती ॥ धीनाम् । अवित्री । अवतु ॥ एति । नः । दिवः । बृहतः । [३८] पर्वतात् । एति । सरस्वती । यजता । गन्तु । यज्ञम् ॥ हवम् । देवी । जुजुषाणा । घृताची । शग्माम् । नः । वाचम् । उशती । शृणोतु ॥ बृहस्पते । जुषस्व । नः ।

हव्यानि । विश्वदेव्येतिविश्व-देव्य ॥ रत्नं । रत्नानि । दाशुषे ॥ एवा । पित्रे । विश्व देवायेतिविश्व-देवाय । वृष्णे । यज्ञैः । विधेम । नमसा । हविर्भिरितिहविः-भिः ॥ बृहस्पते । सुप्रजाइतिसु-प्रजाः । वीरवन्तइतिवीर-वन्तः । वयम् । स्याम । पतयः । रयीणाम् ॥ बृहस्पते । अतीति । यत् । अर्यः । अर्हात् । द्युमदितिद्यु-मत् । वि भातीतिवि-भाति । क्रतुमदितिक्रतु-मत् । जनेषु ॥ यत् । दीदयत् । शवसा । [३९] ऋतप्रजातेत्यृत-प्रजात । तत् । अस्मासु । द्रविणम् । धेहि । चित्रम् ॥ एति । नः । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । घृतैः । गव्यूतिम् । उक्षतम् ॥ मध्वा । रजाꣳसि । सुक्रतूइतिसु-क्रतू ॥ प्रेति । बाहवा । सिसृतम् । जीवसे । नः । एति । नः । गव्यूतिम् । उक्षतम् । घृतेन ॥ एति । नः । जने । श्रवयतम् । युवाना । श्रुतम् । मे । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । हवा । इमा ॥ अग्निम् । वः । पूर्व्यम् । गिरा । देवम् । ईडे । वसूनाम् ॥ सपर्यन्तः । पुरुप्रियमितिपुरु-प्रियम् । मित्रम् । न । क्षेत्रसाधसमितिक्षेत्र-साधसम् ॥ मक्षु । देववतइतिदेव-वतः । रथः । [४०] शूरः । वा । पृत्स्वितिपृत्-सु । कासु । चित् ॥ देवानाम् । यः । इत् । मनः । यजमानः । इयक्षति । अभीति । इत् ॥ अयज्वनः । भुवत् ॥ न । यजमान । रिष्यसि । न । सुन्वान । न । देवयोइतिदेव-यो ॥ असत् । अत्र । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् । उत । स्यत् । आश्वश्वियमित्याशु-अश्वियम् ॥ नकिः । तम् । कर्मणा । नशत् । न । प्रेति । योषत् । न । योषति ॥ उपेति । क्षरन्ति । सिन्धवः । मयोभुवइतिमयः-भुवः । ईजानम् । च । यक्ष्यमाणम् । च । धेनवः ॥ पृणन्तम् । च । पपुरिम् । च । [४१] श्रवस्यवः । घृतस्य । धाराः । उपेति । यन्ति । विश्वतः ॥ सोमारुद्रेतिसोमा-रुद्रा । वीति । बृहतम् । विषूचीम् । अमीवा । या । नः । गयम् । आविवेशेत्या-विवेश ॥ आरे । बाधेथाम् । निर्ऋतिमितिनिः-ऋतिम् । पराचैः । कृतम् । चित् । एनः । प्रेति । मुमुक्तम् । अस्मत् ॥ सोमारुद्रेतिसोमा-रुद्रा । युवम् । एतानि । अस्मेइति । विश्वा । तनूषु । भेषजानि । धत्तम् ॥ अवेति । स्यतम् । मुञ्चतम् । यत् । नः । अस्ति । तनूषु । बद्धम् । कृतम् । एनः । अस्मत् ॥ सोमापूषणेतिसोमा-पूषणा । जनना । रयीणाम् । जनना । दिवः । जनना । पृथिव्याः ॥ जातौ । विश्वस्य । भुवनस्य । गोपौ । देवाः । अकृण्वन्न् । अमृतस्य । नाभिम् ॥ इमौ । देवौ । जायमानौ । जुषन्त । इमौ ।

तमाꣳसि । गूहताम् । अजुष्ट ॥ आम्याय । इन्द्रः । पक्कम् । आमासु । अन्तः । सोमापूषभ्यामितिसोमापूष-भ्याम् । जनत् । उस्रियासु ॥ [४२] बृहतश्शवंसार थःपर्युरिश्वदिवोजनन्नापश्चविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥२२॥

अनुमत्याआग्नेयमैन्द्राग्नमग्नयेसोमायप्रतिपूरुषमैन्द्राग्नमन्धाने बार्हस्पत्यमग्नये ऽर्थेतोदेवीस्समिधꣳसोमस्येन्द्रस्य मित्रआग्नेयꣳ सद्यआग्नेयमाग्नेयꣳस्वाद्वीन्त्वाऽऽ विष्णूद्वाविꣳशतिः ॥२२॥ अनुमत्यैयथाऽसंति देवीरापो मित्रोंऽसिशूरोवा क्रिचत्वा रिꣳशत् ॥ ४२ ॥ अनुमत्याउस्रियासु ॥ ❀ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रश्नः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे प्रथमकाण्डस्समाप्तः ॥

—❀प्रथमकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः❀—

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	१४	२८	१५३०
२	१४	३४	१६९०
३	१४	३१	१५६७
४	४६	५४	१८००
५	११	५१	२७१७
६	१२	५१	२५०९
७	१३	५१	२६५५
८	२२	४२	२०९४
—❀संहतसङ्ख्या❀—			
८	१२६	३४२	१६५६२

श्रीः ।

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

द्वितीयकाण्डे प्रथमप्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

वायव्यंम् । श्वेतम् । एतिं । लभेत । भूतिंकामइतिभूतिं-कामः । वायुः । वै । क्षेपिष्ठा । देवतां । वायुम् । एव । स्वेनं । भागधेयेनेतिंभाग-धेयेन । उपेतिं । धावति । सः । एव । एनम् । भूतिंम् । गमयति । भवंति । एव । अतिक्षिप्रेत्यतिं-क्षिप्रा । देवतां । इतिं । आहुः । सा । एनम् । ईश्वरा । प्रदहइतिंप्र-दहः । इतिं । एतम् । एव । सन्तंम् । वायवें । नियुत्वंतइतिंनि-युत्वंते । एतिं । लभेत । नियुदितिंनि-युत् । वै । अस्य । धृतिंः । धृतः । एव । भूतिंम् । उपेतिं । एति । अप्रंदाहायेत्यप्रं-दाहाय । भवंति । एव । [१] वायवें । नियुत्वंतइतिंनि-युत्वंते । एतिं । लभेत । ग्रामंकामइतिग्रामं-कामः । वायुः । वै । इमाः । प्रजाइतिंप्र-जाः । नस्योताइतिंनासि-ओताः । नेनीयते । वायुम् । एव । नियुत्वंन्तमितिंनि-युत्वंन्तम् । स्वेनं । भागधेयेनेतिंभाग-धेयेन । उपेतिं । धावति । सः । एव । अस्मै । प्रजाइतिंप्र-जाः । नस्योताइतिंनसि-ओताः । नीतिं । यच्छति । ग्रामी । एव । भवति । नियुत्वंतइतिं नि-युत्वंते । भवति । ध्रुवाः । एव । अस्मै । अनंपगाइत्यनंप-गाः । करोति । वायवें । नियुत्वंतइतिंनि-युत्वंते । एतिं । लभेत । प्रजाकांमइतिंप्रजा-कामः । प्राणइतिंप्र-अनः । वै । वायुः । अपानइत्यंप-अनः । नियुदितिंनि-युत् । प्राणापानावितिंप्राण-अपानौ । खलुं । वै । एतस्यं । प्रजायाइतिंप्र-जायाः । [२] अपेतिं । क्रामतः । यः । अलंम् । प्रजायाइतिंप्र-जायै । सन् । प्रजामितिंप्र-जाम् । न । विन्दतें । वायुम् । एव । नियुत्वंन्तमितिंनि-युत्वंन्तम् । स्वेनं । भागधेयेनेतिंभाग-धेयेन । उपेतिं । धावति । सः । एव । अस्मै । प्राणापानाभ्यामितिंप्राण-अपानाभ्यांम् । प्रजामितिंप्र-जाम् । प्रेतिं । जनयति । विन्दतें । प्रजामितिंप्र-जाम् । वायवें । नियुत्वंतइतिंनि-युत्वंते । एतिं । लभेत । ज्योगांमयावीतिज्योक्-आमयावी । प्राणइतिं

प्र-अनः । वै । वायुः । अपानइत्यप-अनः । नियुदितिनि-युत् । प्राणापानावितिप्रा
ण-अपानौ । खलु । वै । एतस्मात् । अपेति । क्रामतः । यस्य । ज्योक् । आमय
ति । वायुम् । एव । नियुत्वन्तमितिनि-युत्वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेये
न । उपेति । [३] धावति । सः । एव । अस्मिन्न् । प्राणापानावितिप्राण-अपा
नौ । दधाति । उत । यदि । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । प्रजा
पतिरितिप्रजा-पतिः । वै । इदम् । एकः । आसीत् । सः । अकामयत । प्रजाइति
प्र-जाः । पशून् । सृजेय । इति । सः । आत्मनः । वपाम् । उदिति । अखिदत् ।
ताम् । अग्नौ । प्रेति । अगृह्णात् । ततः । अजः । तूपरः । समिति । अभवत् ।
तम् । स्वायै । देवतायै । एति । अलभत । ततः । वै । सः । प्रजाइतिप्र-जाः । प
शून् । असृजत । यः । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । [४] पशुकामइतिपशु-कामः ।
स्यात् । सः । एतम् । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । अजम् । तूपरम् । एति । ल
भेत । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपे
ति । धावति । सः । एव । अस्मै । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । प्रेति । जनयति ।
यत् । श्मश्रुणः । तत् । पुरुषाणाम् । रूपम् । यत् । तूपरः । तत् । अश्वानाम् ।
यत् । अन्यतोदन्नित्यन्यतः-दन् । तत् । गवाम् । यत् । अव्याः । इव । शफाः ।
तत् । अवीनाम् । यत् । अजः । तत् । अजानाम् । एतावन्तः । वै । ग्राम्याः ।
पशवः । तान् । [५] रूपेण । एव । अवेति । रुन्धे । सोमापौष्णमितिसोमा-पौ
ष्णम् । त्रैतम् । एति । लभेत । पशुकामइतिपशु-कामः । द्वौ । वै । अजायै । स्त
नौ । नाना । एव । द्वौ । अभीति । जायेतेइति । ऊर्जम् । पुष्टिम् । तृतीयः । सो
मापूषणावितिसोमा-पूषणौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धा
वति । तौ । एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । जनयतः । सोमः । वै । रेतोधाइति
रेतः-धाः । पूषा । पशूनाम् । प्रजनयितेतिप्र-जनयिता । सोमः । एव । अस्मै ।
रेतः । दधाति । पूषा । पशून् । प्रेति । जनयति । औदुम्बरः । यूपः । भवति । ऊ
र्क् । वै । उदुम्बरः । ऊर्क् । पशवः । ऊर्जा । एव । अस्मै । ऊर्जम् । पशून् । अ
वेति । रुन्धे ॥ [६] अपदाहायभवत्येवप्रजायाआमयतिवायुमेवनियुत्वन्तꣳस्वे
नभागधेयेनोपप्रजाकामस्तान्यूपस्त्रयोदश च ॥ ❀ ❀ ॥१॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत । ताः । अस्मात् । सृष्टाः । पराचीः । आयन्न् । ताः । वरुणम् । अगच्छन्न् । ताः । अन्विति । ऐत् । ताः । पुनः । अयाचत । ताः । अस्मै । न । पुनः । अददात् । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणीष्व । अथ । मे । पुनः । देहि । इति । तासाम् । वरम् । एति । अलभत । सः । कृष्णः । एकशितिपादित्येक-शितिपात् । अभवत् । यः । वरुण गृहीतइतिवरुण-गृहीतः । स्यात् । सः । एतम् । वारुणम् । कृष्णम् । एकशितिपादमित्येक-शितिपादम् । एति । लभेत । वरुणम् । [७] एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । कृष्णः । एकशितिपादित्येक-शितिपात् । भवति । वारुणः । हि । एषः । देवतया । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । सुवर्भानुरितिसुवः-भानुः । आसुरः । सूर्यम् । तमसा । अविध्यत् । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् । ऐच्छन्न् । तस्य । यत् । प्रथमम् । तमः । अपाघ्नन्नित्यप-अघ्नन् । सा । कृष्णा । अविः । अभवत् । यत् । द्वितीयम् । सा । फल्गुनी । यत् । तृतीयम् । सा । बलक्षी । यत् । अध्यस्थादित्यधि-अस्थात् । अपाकृन्तन्नित्यप-अकृन्तन् । सा । अविः । वशा । [८] । समिति । अभवत् । ते । देवाः । अब्रुवन्न् । देवपशुरितिदेव-पशुः । वै । अयम् । समिति । अभूत् । कस्मै । इमम् । एति । लप्स्यामहे । इति । अथ । वै । तर्हि । अल्पा । पृथिवी । आसीत् । अजाताः । ओषधयः । ताम् । अविम् । वशाम् । आदित्येभ्यः । कामाय । एति । अलभन्त । ततः । वै । अप्रथत । पृथिवी । अजायन्त । ओषधयः । यः । कामयेत । प्रथेय । पशुभिरितिपशु-भिः । प्रेति । प्रजयेतिप्र-जया । जायेय । इति । सः । एताम् । अविम् । वशाम् । आदित्येभ्यः । कामाय । [९] एति । लभेत । आदित्यान् । एव । कामम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । एनम् । प्रथयन्ति । पशुभिरितिपशु-भिः । प्रेति । प्रजयेतिप्र-जया । जनयन्ति । असौ । आदित्यः । न । वीति । अरोचत । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् । ऐच्छन्न् । तस्मै । एताः । मल्हाः । एति । अलभन्त । आग्नेयीम् । कृष्णग्रीवीमितिकृष्ण-ग्रीवीम् । संहितामितिसं-हिताम् । ऐन्द्रीम् । श्वेताम् । बार्हस्पत्याम् । ताभिः । एव । अस्मिन्न् ।

27

रुचंम् । अदंग्धुः । यः । ब्रह्मवर्चसकांमइतिंब्रह्मवर्चस-कामः । स्यात् । तस्मैं । एताः । मल्हाः । एतिं । लभेत । [१०] आग्नेयीम् । कृष्णग्रीवीमितिंकृष्ण-ग्रीवीम् । सꣳहितामितिंसं-हिताम् । ऐन्द्रीम् । श्वेताम् । बार्हस्पत्याम् । एताः । एव । देवताः । स्वेनं । भागधेयेनेतिंभाग-धेयेन । उपेतिं । धावति । ताः । एव । अस्मिन्न् । ब्रह्मवर्चसमितिंब्रह्म-वर्चसम् । दधति । ब्रह्मवर्चसीतिंब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । वसन्ता । प्रातः । आग्नेयीम् । कृष्णग्रीवीमितिंकृष्ण-ग्रीवीम् । एतिं । लभेत । ग्रीष्मे । मध्यन्दिंने । सꣳहितामितिंसं-हिताम् । ऐन्द्रीम् । शरदिं । अपराह्णइत्यंपर-अह्णे । श्वेताम् । बार्हस्पत्याम् । त्रीणिं । वै । आदित्यस्यं । तेजाꣳसि । वसन्ता । प्रातः । ग्रीष्मे । मध्यन्दिंने । शरदिं । अपराह्णइत्यंपर-अह्णे । यावन्ति । एव । तेजाꣳसि । तानिं । एव । [११] अवेतिं । रुन्धे । सꣳवथ्सरमितिंसं-वथ्सरम् । पर्यालभ्यन्तइतिंपरि-आलभ्यन्ते । सꣳवथ्सरइतिंसं-वथ्सरः । वै । ब्रह्मवर्चसस्येतिंब्रह्म-वर्चसस्यं । प्रदातेतिंप्र-दाता । सꣳवथ्सरइतिंसं-वथ्सरः । एव । अस्मै । ब्रह्मवर्चसमितिंब्रह्म-वर्चसम् । प्रेतिं । यच्छति । ब्रह्मवर्चसीतिंब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । गर्भिणयः । भवन्ति । इन्द्रियम् । वै । गर्भः । इन्द्रियम् । एव । अस्मिन्न् । दधति । सारस्वतीम् । मेषीम् । एतिं । लभेत । यः । ईश्वरः । वाचः । वदिंतोः । सन्न् । वाचंम् । न । वदेत् । वाक् । वै । सरस्वती । सरस्वतीम् । एव । स्वेनं । भागधेयेनेतिंभाग-धेयेन । उपेतिं । धावति । सा । एव । अस्मिन्न् । [१२] वाचंम् । दधाति । प्रवदितेतिंप्र-वदिता । वाचः । भवति । अपंन्नदतीत्यपंन्न-दती । भवति । तस्मात् । मनुष्याः । सर्वाम् । वाचंम् । वदन्ति । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमितिंकृष्ण-ग्रीवम् । एतिं । लभेत । सौम्यम् । बभ्रुम् । ज्योगांमयावीतिज्योक्-आमयावी । अग्निम् । वै । एतस्यं । शरीरम् । गच्छति । सोमम् । रसः । यस्यं । ज्योक् । आमयंति । अग्नेः । एव । अस्य । शरीरम् । निष्क्रीणातीतिंनिः-क्रीणातिं । सोमात् । रसम् । उत । यदिं । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । सौम्यम् । बभ्रुम् । एतिं । लभेत । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमितिंकृष्ण-ग्रीवम् । प्रजाकांमइतिंप्रजा-कामः । सोमः । [१३] वै । रेतोधाइतिंरेतः-धाः । अग्निः । प्रजानामितिंप्र-जानाम् । प्रजनयितेतिं प्र-जनयिता । सोमः । एव । अस्मै । रेतः । दधाति । अग्निः । प्रजामितिंप्र-

जाम् । प्रेति । जनयति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमिति कृष्ण-ग्रीवम् । एति । लभेत । सौम्यम् । बभ्रुम् । यः । ब्राह्मणः । विद्याम् । अनूच्येत्यनु-उच्य । न । विरोचेतेतिवि-रोचेत । यत् । आग्नेयः । भवति । तेजः । एव । अस्मिन्न् । तेन । दधाति । यत् । सौम्यः । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । तेन । कृष्णग्रीवइतिकृष्ण-ग्रीवः । आग्नेयः । भवति । तमः । एव । अस्मात् । अपेति । हन्ति । श्वेतः । भवति । [१४] रुचम् । एव । अस्मिन्न् । दधाति । बभ्रुः । सौम्यः । भवति । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । एव । अस्मिन्न् । त्विषिम् । दधाति । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमितिकृष्ण-ग्रीवम् । एति । लभेत । सौम्यम् । बभ्रुम् । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमितिकृष्ण-ग्रीवम् । पुरोधायामितिपुरः-धायाम् । स्पर्धमानः । आग्नेयः । वै । ब्राह्मणः । सौम्यः । राजन्यः । अभितः । सौम्यम् । आग्नेयौ । भवतः । तेजसा । एव । ब्रह्मणा । उभयतः । राष्ट्रम् । परीति । गृह्णाति । एकधेत्येक-धा । समावृङ्क्तइतिसं-आवृङ्क्ते । पुरः । एनम् । दधते ॥ [१५] लभेतवरुणं वशेतामविं वशामादित्येभ्यः कामायमलूहाआलभेततान्येवसेवास्मिन्त्सोमश्श्वेतो भवतित्रिचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२॥

देवासुराइतिदेव-असुराः । एषु । लोकेषु । अस्पर्धन्त । सः । एतम् । विष्णुः । वामनम् । अपश्यत् । तम् । स्वायै । देवतायै । एति । अलभत । ततः । वै । सः । इमान् । लोकान् । अभीति । अजयत् । वैष्णवम् । वामनम् । एति । लभेत । स्पर्धमानः । विष्णुः । एव । भूत्वा । इमान् । लोकान् । अभीति । जयति । विषमइतिवि-समे । एति । लभेत । विषमाइतिवि-समाः । इव । हि । इमे । लोकाः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । इन्द्राय । मन्युमतइतिमन्यु-मते । मनस्वते । ललामम् । प्राशृङ्गम् । एति । लभेत । सङ्ग्रामइतिसं-ग्रामे । [१६] संयत्तइतिसं-यत्ते । इन्द्रियेण । वै । मन्युना । मनसा । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । जयति । इन्द्रम् । एव । मन्युमन्तमितिमन्यु-मन्तम् । मनस्वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन्न् । इन्द्रियम् । मन्युम् । मनः । दधाति । जयति । तम् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । इन्द्राय । मरुत्वते । पृश्निसक्थमितिपृश्नि-सक्थम् । एति ।

लभेत । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । इन्द्रम् । एव । मरुत्वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छति । ग्रामी । एव । भवति । यत् । ऋषभः । तेन । [१७] ऐन्द्रः । यत् । पृश्निः । तेन । मारुतः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । पश्चात् । पृश्निसक्थइतिपृश्नि-सक्थः । भवति । पश्चादन्ववसायिनीमितिपश्चात्-अन्ववसायिनीम् । एव । अस्मै । विशम् । करोति । सौम्यम् । बभ्रुम् । एति । लभेत । अन्नकामइत्यन्न-कामः । सौम्यम् । वै । अन्नम् । सोमम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । बभ्रुः । भवति । एतत् । वै । अन्नस्य । रूपम् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । सौम्यम् । बभ्रुम् । एति । लभेत । यम् । अलम् । [१८] राज्याय । सन्तम् । राज्यम् । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । सौम्यम् । वै । राज्यम् । सोमम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । राज्यम् । प्रेति । यच्छति । उपेति । एनम् । राज्यम् । नमति । बभ्रुः । भवति । एतत् । वै । सोमस्य । रूपम् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । इन्द्राय । वृत्रतुरइतिवृत्र-तुरे । ललामम् । प्राशृङ्गम् । एति । लभेत । गतश्रीरितिगत-श्रीः । प्रतिष्ठाकामइतिप्रतिष्ठा-कामः । पाप्मानम् । एव । वृत्रम् । तीर्त्वा । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गच्छति । इन्द्राय । अभिमातिघ्नइत्यभिमाति-घ्ने । ललामम् । प्राशृङ्गम् । एति । [१९] लभेत । यः । पाप्मना । गृहीतः । स्यात् । पाप्मा । वै । अभिमातिरित्यभि-मातिः । इन्द्रम् । एव । अभिमातिहनमित्यभिमाति-हनम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मात् । पाप्मानम् । अभिमातिमित्यभि-मातिम् । प्रेति । नुदते । इन्द्राय । वज्रिणे । ललामम् । प्राशृङ्गम् । एति । लभेत । यम् । अलम् । राज्याय । सन्तम् । राज्यम् । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । इन्द्रम् । एव । वज्रिणम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । वज्रम् । प्रेति । यच्छति । सः । एनम् । वज्रः । भूत्यै । इन्धे । उपेति । एनम् । राज्यम् । नमति । ललामः । प्राशृङ्गः । भवति । एतत् । वै । वज्रस्य । रूपम् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै ॥ [२०]

संग्रामेतेनालंमभिमातिघ्नेललामम्प्राशृङ्गमेनम्पञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ॥३॥

असौ । आदित्यः । न । वीति । अरोचत । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् । ऐच्छन्न् । तस्मै । एताम् । दशर्षभामिति दश-ऋषभाम् । एति । अलभन्त । तया । एव । अस्मिन्न् । रुचम् । अदधुः । यः । ब्रह्मवर्चसकाम इति ब्रह्मवर्चस-कामः । स्यात् । तस्मै । एताम् । दशर्षभामिति दश-ऋषभाम् । एति । लभेत । असुम् । एव । आदित्यम् । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन्न् । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । वसन्ता । प्रातः । त्रीन् । ललामान् । एति । लभेत । ग्रीष्मे । मध्यन्दिने । [२१] त्रीन् । शितिपृष्ठानिति शिति-पृष्ठान् । शरदि । अपराह्ण इत्यपर-अह्ने । त्रीन् । शितिवारानिति शिति-वारान् । त्रीणि । वै । आदित्यस्य । तेजांसि । वसन्ता । प्रातः । ग्रीष्मे । मध्यन्दिने । शरदि । अपराह्ण इत्यपर-अह्ने । यावन्ति । एव । तेजांसि । तानि । एव । अवेति । रुन्धे । त्रयस्त्रय इति त्रयः-त्रयः । एति । लभ्यन्ते । अभिपूर्वमित्यभि-पूर्वम् । एव । अस्मिन्न् । तेजः । दधाति । संवत्सरमिति सं-वत्सरम् । पर्यालभ्यन्त इति परि-आलभ्यन्ते । संवत्सर इति सं-वत्सरः । वै । ब्रह्मवर्चसस्येति ब्रह्म-वर्चसस्य । प्रदातेति प्र-दाता । संवत्सर इति सं-वत्सरः । एव । अस्मै । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । प्रेति । यच्छति । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । संवत्सरस्येति सं-वत्सरस्य । परस्तात् । प्राजापत्यमिति प्राजा-पत्यम् । कद्रुम् । [२२] एति । लभेत । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । देवतासु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । यदि । बिभीयात् । दुश्चर्मेति दुः-चर्मा । भविष्यामि । इति । सोमापौष्णमिति सोमा-पौष्णम् । श्यामम् । एति । लभेत । सौम्यः । वै । देवतया । पुरुषः । पौष्णाः । पशवः । स्वया । एव । अस्मै । देवतया । पशुभिरिति पशु-भिः । त्वचम् । करोति । न । दुश्चर्मेति दुः-चर्मा । भवति । देवाः । च । वै । यमः । च । अस्मिन्न् । लोके । अस्पर्धन्त । सः । यमः । देवानाम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अयुवत । तत् । यमस्य । [२३] यमत्वमिति यम-त्वम् । ते । देवाः । अमन्यन्त । यमः । वै । इदम् । अभूत् । यत् । वयम् । स्मः । इति । ते । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । उपेति । अधावन्न् । सः । एतौ । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । आत्मनः । उक्षवशावित्युक्ष-वशौ । निरिति । अमिमीत । ते । देवाः ।

वैष्णावरुणीमितिवैष्णा-वरुणीम् । वशाम् । एति । अलभन्त । ऐन्द्रम् । उस्रपार्णम् । तम् । वरुणेन । एव । ग्राहयित्वा । विष्णुना । यज्ञेन । प्रेति । अनुदन्त । ऐन्द्रेण । एव । अस्य । इन्द्रियम् । अवृञ्जत । यः । भ्रातृव्यवानितिभ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । स्पर्धमानः । वैष्णावरुणीमितिवैष्णा-वरुणीम् । [२४] वशाम् । एति । लभेत । ऐन्द्रम् । उस्रपार्णम् । वरुणेन । एव । भ्रातृव्यम् । ग्राहयित्वा । विष्णुना । यज्ञेन । प्रेति । नुदते । ऐन्द्रेण । एव । अस्य । इन्द्रियम् । वृङ्क्ते । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । तम् । वृत्रः । हतः । षोडशभिरितिषोडश-भिः । भोगैः । असिनात् । तस्य । वृत्रस्य । शीर्षतः । गावः । उदिति । आयन् । ताः । वैदेह्यः । अभवन् । तासाम् । ऋषभः । जघनै । अनु । उदिति । ऐत् । तम् । इन्द्रः । [२५] अचायत् । सः । अमन्यत । यः । वै । इमम् । आलभेतेत्या-लभेत । मुच्येत । अस्मात् । पाप्मनः । इति । सः । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमितिकृष्ण-ग्रीवम् । एति । अलभत । ऐन्द्रम् । ऋषभम् । तस्य । अग्निः । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपसृतइत्युप-सृतः । षोडशधेतिषोडश-धा । वृत्रस्य । भोगान् । अपीति । अदहत् । ऐन्द्रेण । इन्द्रियम् । आत्मन् । अधत्त । यः । पाप्मना । गृहीतः । स्यात् । सः । आग्नेयम् । कृष्णग्रीवमितिकृष्ण-ग्रीवम् । एति । लभेत । ऐन्द्रम् । ऋषभम् । अग्निः । एव । अस्य । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपसृतइत्युप-सृतः । [२६] पाप्मानम् । अपीति । दहति । ऐन्द्रेण । इन्द्रियम् । आत्मन् । धत्ते । मुच्यते । पाप्मनः । भवति । एव । द्यावापृथिव्यामितिद्यावा-पृथिव्याम् । धेनुम् । एति । लभेत । ज्योगपरुद्धइतिज्योक्-अपरुद्धः । अनयोः । हि । वै । एषः । अप्रतिष्ठितइत्यप्रति-स्थितः । अथ । एषः । ज्योक् । अपरुद्धइत्यप-रुद्धः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तेइति । एव । एनम् । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गमयतः । प्रतीति । एव । तिष्ठति । पर्यारिणी । भवति । पर्यारि । इव । हि । एतस्य । राष्ट्रम् । यः । ज्योगपरुद्धइतिज्योक्-अपरुद्धः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । वायव्यम् । [२७] वत्सम् । एति । लभेत । वायुः । वै । अनयोः । वत्सः । इमे । वै ।

एतस्मै । लोकाः । अपंशुष्काइत्यपं-शुष्काः । विट् । अपंशुष्केत्यपं-शुष्का । अथं । एषः । ज्योक् । अपंरुद्धइत्यपं-रुद्धः । वायुम् । एव । स्वेनं । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । इमान् । लोकान् । विशम् । प्रेति । दापयति । प्रेति । अस्मै । इमे । लोकाः । स्नुवन्ति । भुञ्जती । एनम् । विट् । उपेति । तिष्ठते ॥ [२८] मध्यन्दिनेकद्वर्य्यमस्यस्पर्द्धमानोवैष्णावरुणीन्तमिन्द्रोऽस्यस्वेनंभागधेयेनोपंसृतोवायव्यन्द्विचत्वारिंशच ॥ ❀ ❀ ॥४॥

इन्द्रः । वलस्यं । बिलम् । अपेति । और्णोत् । सः । यः । उत्तमइत्युत्-तमः । पशुः । आसीत् । तम् । पृष्ठम् । प्रतीति । सङ्गृह्येतिसं-गृह्य । उदिति । अखिदत् । तम् । सहस्रम् । पशवः । अनु । उदिति । आयन् । सः । उन्नतइत्युत्-नतः । अभवत् । यः । पशुकामइतिपशु-कामः । स्यात् । सः । एतम् । ऐन्द्रम् । उन्नतमित्युत्-नतम् । एति । लभेत । इन्द्रम् । एव । स्वेनं । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । यच्छति । पशुमानितिपशु-मान् । एव । भवति । उन्नतइत्युत्-नतः । [२९] भवति । साहस्री । वै । एषा । लक्ष्मी । यत् । उन्नतइत्युत्-नतः । लक्ष्मियां । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । यदा । सहस्रम् । पशून् । प्राप्नुयादितिप्र-आप्नुयात् । अथं । वैष्णवम् । वामनम् । एति । लभेत । एतस्मिन् । वै । तत् । सहस्रम् । अधीति । अतिष्ठत् । तस्मात् । एषः । वामनः । समीषितइतिसं-ईषितः । पशुभ्यइतिपशु-भ्यः । एव । प्रजातेभ्यइतिप्र-जातेभ्यः । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । दधाति । कः । अर्हति । सहस्रम् । पशून् । प्राप्तुमितिप्र-आप्तुम् । इति । आहुः । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । एव । सहस्रम् । सम्पाद्येतिसं-पाद्य । एति । लभेत । पशवः । [३०] वै । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । पशून् । एव । प्रजातानितिप्र-जातान् । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गमयति । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । वेहतम् । एति । लभेत । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । ओषधयः । वै । एतम् । प्रजायाइतिप्र-जायै । परीति । बाधन्ते । यः । अलम् । प्रजायाइतिप्र-जायै । सन् । प्रजामितिप्र-जाम् । न । विन्दते । ओषधयः । खलु । वै । एतस्यै । सूतुम् । अपीति । घ्नन्ति । या । वेहत् । भवति । ओषधीः । एव । स्वेनं । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धा

वति । ताः । एव । अस्मै । स्वात् । योनेः । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रेति । जन
यन्ति । विन्दते । [३१] प्रजामितिप्र-जाम् । आपः । वै । ओषधयः । असत् ।
पुरुषः । आपः । एव । अस्मै । असतः । सत् । ददाति । तस्मात् । आहुः । यः ।
च । एवम् । वेद । यः । च । न । आपः । तु । वाव । असतः । सत् । ददति । इ
ति । ऐन्द्रीम् । सूतवशामितिसूत-वशाम् । एति । लभेत । भूतिकामइतिभूति-का
मः । अजातः । वै । एषः । यः । अलम् । भूत्यै । सन्न् । भूतिम् । न । प्राप्नोतीति
प्र-आप्नोति । इन्द्रम् । खलु । वै । एषा । सूत्वा । वशा । अभवत् । [३२] इन्द्रम् ।
एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । भू
तिम् । गमयति । भवति । एव । यम् । सूत्वा । वशा । स्यात् । तम् । ऐन्द्रम् ।
एव । एति । लभेत । एतत् । वाव । तत् । इन्द्रियम् । साक्षादितिस-अक्षात् ।
एव । इन्द्रियम् । अवेति । रुन्धे । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । पुनरुथ्सृष्टमितिपुनः-उ
थ्सृष्टम् । एति । लभेत । यः । एति । तृतीयात् । पुरुषात् । सोमम् । न । पि
बेत् । विच्छिन्नइतिवि-छिन्नः । वै । एतस्य । सोमपीथइतिसोम-पीथः । यः । ब्रा
ह्मणः । सन्न् । एति । [३३] तृतीयात् । पुरुषात् । सोमम् । न । पिबति । इ
न्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति ।
तौ । एव । अस्मै । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । प्रेति । यच्छतः । उपेति । ए
नम् । सोमपीथइतिसोम-पीथः । नमति । यत् । ऐन्द्रः । भवति । इन्द्रियम् । वै ।
सोमपीथइतिसोम-पीथः । इन्द्रियम् । एव । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । अवेति ।
रुन्धे । यत् । आग्नेयः । भवति । आग्नेयः । वै । ब्राह्मणः । स्वाम् । एव । देव
ताम् । अनु । समिति । तनोति । पुनरुथ्सृष्टइतिपुनः-उथ्सृष्टः । भवति । पुनरु
थ्सृष्टइतिपुनः-उथ्सृष्टः । इव । हि । एतस्य । [३४] सोमपीथइतिसोम-पीथः ।
समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । ब्राह्मणस्पत्यमितिब्राह्मणः-पत्यम् । तूपरम् । एति । लभेत ।
अभिचरन्नित्यभि-चरन्न् । ब्रह्मणः । पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेये
न । उपेति । धावति । तस्मै । एव । एनम् । एति । वृश्चति । ताजक् । आ
र्तिम् । एति । ऋच्छति । तूपरः । भवति । क्षुरपविरितिक्षुर-पविः । वै । एषा ।
लक्ष्मी । यत् । तूपरः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । स्फ्यः । यूपः । भवति । वज्रः ।

वै । स्फ्यः । वज्रम् । एव । अस्मै । प्रेति । हरति । शरमयमितिशर-मयम् । बर्हिः । शृणाति । एव । एनम् । वैभीदकः । इध्मः । भिनत्ति । एव । एनम् ॥ [३५] भवत्युन्नतःपशवोजनयन्तिविन्दतेऽभवथ्सन्नैतस्येध्मस्त्रीणिच ॥ ❀ ॥ ५ ॥

बार्हस्पत्यम् । शितिपृष्ठमितिशिति-पृष्ठम् । एति । लभेत । ग्रामकामइति ग्राम-कामः । यः । कामयेत । पृष्ठम् । समानानाम् । स्याम् । इति । बृहस्पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । पृष्ठम् । समानानाम् । करोति । ग्रामी । एव । भवति । शितिपृष्ठइतिशिति-पृष्ठः । भवति । बार्हस्पत्यः । हि । एषः । देवतया । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । पौष्णम् । श्यामम् । एति । लभेत । अन्नकामइत्यन्न-कामः । अन्नम् । वै । पूषा । पूषणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । [३६] अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । श्यामः । भवति । एतत् । वै । अन्नस्य । रूपम् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । मारुतम् । पृश्निम् । एति । लभेत । अन्नकामइत्यन्न-कामः । अन्नम् । वै । मरुतः । मरुतः । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छन्ति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । पृश्निः । भवति । एतत् । वै । अन्नस्य । रूपम् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । ऐन्द्रम् । अरुणम् । एति । लभेत । इन्द्रियकामइतीन्द्रिय-कामः । इन्द्रम् । एव । [३७] स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । दधाति । इन्द्रियावी । एव । भवति । अरुणः । भ्रूमानितिभ्रू-मान् । भवति । एतत् । वै । इन्द्रस्य । रूपम् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । सावित्रम् । उपध्वस्तमित्युप-ध्वस्तम् । एति । लभेत । सनिकामइतिसनि-कामः । सविता । वै । प्रसवानामितिप्र-सवानाम् । ईशे । सवितारम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । सनिम् । प्रेति । सुवति । दानकामाइतिदान-कामाः । अस्मै । प्रजा इतिप्र-जाः । भवन्ति । उपध्वस्तइत्युप-ध्वस्तः । भवति । सावित्रः । हि । एषः । [३८] देवतया । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । बहुरूपमिति बहु-रूपम् । एति । लभेत । अन्नकामइत्यन्न-कामः । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । वै ।

अन्नम् । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छन्ति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । बहुरूपइतिबहु-रूपः । भवति । बहुरूपमितिबहु-रूपम् । हि । अन्नम् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । बहुरूपमितिबहु-रूपम् । एति । लभेत । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । वैश्वदेवाइतिवैश्व-देवाः । वै । सजाताइतिस-जाताः । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । [३९] सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । बहुरूपइतिबहु-रूपः । भवति । बहुदेवत्यइतिबहु-देवत्यः । हि । एषः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । तूपरम् । एति । लभेत । यस्य । अनाज्ञातमित्यना-ज्ञातम् । इव । ज्योक् । आमयेत् । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । वै । पुरुषः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । खलु । वै । तस्य । वेद । यस्य । अनाज्ञातमित्यना-ज्ञातम् । इव । ज्योक् । आमयति । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । तस्मात् । स्रामात् । मुञ्चति । तूपरः । भवति । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । हि । एषः । देवतया । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै ॥ [४०] अस्माइन्द्रमेवेपसंजाताविश्वान्वदेवान्थ्स्वेनभागधेयेनोपधावति तएवास्मैप्राजापत्योहित्रीणिच ॥ ❀ ॥६॥

वषट्कारइतिवषट्-कारः । वै । गायत्रियै । शिरः । अच्छिनत् । तस्यै । रसः । परेति । अपतत् । तम् । बृहस्पतिः । उपेति । अगृह्णात् । सा । शितिपृष्ठेतिशिति-पृष्ठा । वशा । अभवत् । यः । द्वितीयः । परापतदितिपरा-अपतत् । तम् । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । उपेति । अगृह्णीताम् । सा । द्विरूपेतिद्वि-रूपा । वशा । अभवत् । यः । तृतीयः । परापतदितिपरा-अपतत् । तम् । विश्वे । देवाः । उपेति । अगृह्णन् । सा । बहुरूपेतिबहु-रूपा । वशा । अभवत् । यः । चतुर्थः । परापतदितिपरा-अपतत् । सः । पृथिवीम् । प्रेति । अविशत् । तम् । बृहस्पतिः । अभीति । [४१] अगृह्णात् । अस्तु । एव । अयम् । भोगाय । इति । सः । उक्षवशाइत्युक्ष-वशः । समिति । अभवत् । यत् । लोहितम् । परापतदितिपरा-अपतत् ।

तत् । रुद्रः । उपेति । अगृह्णात् । सा । रौद्री । रोहिणी । वशा । अभवत् । बार्हस्प त्याम् । शितिपृष्ठामितिशिति-पृष्ठाम् । एति । लभेत । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः । बृहस्पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-व र्चसी । एव । भवति । छन्दसाम् । वै । एषः । रसः । यत् । वशा । रसः । इव । खलु । [४२] वै । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । छन्दसाम् । एव । रसेन । रसम् । ब्रह्म वर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । मैत्रावरुणीमितिमैत्रा-वरुणीम् । द्विरूपा मितिद्वि-रूपाम् । एति । लभेत । वृष्टिकामइतिवृष्टि-कामः । मैत्रम् । वै । अहः । वारुणी । रात्रिः । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । खलु । वै । पर्जन्यः । वर्षति । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उ पेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । पर्जन्यम् । वर्षयतः । छन्दसाम् । वै । एषः । रसः । यत् । वशा । रसः । इव । खलु । वै । वृष्टिः । छन्दसाम् । एव । रसेन । [४३] रसम् । वृष्टिम् । अवेति । रुन्धे । मैत्रावरु णीमितिमैत्रा-वरुणीम् । द्विरूपामितिद्वि-रूपाम् । एति । लभेत । प्रजाकामइतिप्र जा-कामः । मैत्रम् । वै । अहः । वारुणी । रात्रिः । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्रा भ्याम् । खलु । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । जायन्ते । मित्रावरुणावितिमित्रा-व रुणौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अ स्मै । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रेति । जनयतः । छन्द साम् । वै । एषः । रसः । यत् । वशा । रसः । इव । खलु । वै । प्रजेतिप्र-जा । छन्द साम् । एव । रसेन । रसम् । प्रजामितिप्र-जाम् । अवेति । [४४] रुन्धे । वैश्वदे वीमितिवैश्व-देवीम् । बहुरूपामितिबहु-रूपाम् । एति । लभेत । अन्नकामइत्यन्न-का मः । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । वै । अन्नम् । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन । भा गधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छ न्ति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । छन्दसाम् । वै । एषः । रसः । यत् । वशा । रसः । इव । खलु । वै । अन्नम् । छन्दसाम् । एव । रसेन । रसम् । अन्नम् । अ वेति । रुन्धे । वैश्वदेवीमितिवैश्व-देवीम् । बहुरूपामितिबहु-रूपाम् । एति । लभेत ।

ग्रामकाम इतिग्राम-कामः । वैश्वदेवा इतिवैश्व-देवाः । वै । [४५] सजाता इतिस-जाताः । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । छन्दसाम् । वै । एषः । रसः । यत् । वशा । रसः । इव । खलु । वै । सजाता इतिस-जाताः । छन्दसाम् । एव । रसेन । रसम् । सजातानितिस-जातान् । अवेति । रुन्धे । बार्हस्पत्यम् । उक्षवशमित्युक्ष-वशम् । एति । लभेत । ब्रह्मवर्चसकाम इतिब्रह्मवर्चस-कामः । बृहस्पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । [४६] दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । वशम् । वै । एषः । चरति । यत् । उक्षा । वशः । इव । खलु । वै । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । वशेन । एव । वशम् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । रौद्रीम् । रोहिणीम् । एति । लभेत । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । रुद्रम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तस्मै । एव । एनम् । एति । वृश्चति । ताजक् । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । रोहिणी । भवति । रौद्री । हि । एषा । देवतया । समृद्ध्या इतिसं-ऋद्ध्यै । स्फ्यः । यूपः । भवति । वज्रः । वै । स्फ्यः । वज्रम् । एव । अस्मै । प्रेति । हरति । शरमयमितिशर-मयम् । बर्हिः । शृणाति । एव । एनम् । वैभीदकः । इध्मः । भिनत्ति । एव । एनम् ॥ [४७] अभिखलुग्राहिश्छन्दसामेवरसेनप्रजामवर्वेश्वदेवावैब्रह्मवर्चसर्थ्यूपएकान्नविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥७॥

असौ । आदित्यः । न । वीति । अरोचत । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् । ऐच्छन् । तस्मै । एताम् । सौरीम् । श्वेताम् । वशाम् । एति । अलभन्त । तया । एव । अस्मिन् । रुचम् । अदधुः । यः । ब्रह्मवर्चसकाम इतिब्रह्मवर्चस-कामः । स्यात् । तस्मै । एताम् । सौरीम् । श्वेताम् । वशाम् । एति । लभेत । अमुम् । एव । आदित्यम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । बैल्वः । यूपः । भवति । असौ । [४८] वै । आदित्यः । यतः । अजायत । ततः । बिल्वः । उदिति । अतिष्ठत् । सयोनीतिस-योनि । एव । ब्रह्मवर्चस

मितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । ब्राह्मणस्पत्यामितिब्राह्मणः-पत्याम् । बभ्रुकर्णी मितिबभ्रु-कर्णीम् । एति । लभेत । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । वारुणम् । दर्शकपाल मितिदर्श-कपालम् । पुरस्तात् । निरिति । वपेत् । वरुणेन । एव । भ्रातृव्यम् । ग्राहयि त्वा । ब्रह्मणा । स्तृणुते । बभ्रुकर्णीतिबभ्रु-कर्णी । भवति । एतत् । वै । ब्रह्मणः । रूपम् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । स्फ्यः । यूपः । भवति । वज्रः । वै । स्फ्यः । वज्रम् । एव । अस्मै । प्रेति । हरति । शरमयमितिशर-मयम् । बर्हिः । शृणाति । [४९] एव । एनम् । वैभीदकः । इध्मः । भिनत्ति । एव । एनम् । वैष्णवम् । वामनम् । एति । लभेत । यम् । यज्ञः । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । विष्णुः । वै । यज्ञः । वि ष्णुम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । यज्ञम् । प्रेति । यच्छति । उपेति । एनम् । यज्ञः । नमति । वामनः । भ वति । वैष्णवः । हि । एषः । देवतया । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । त्वाष्ट्रम् । वडबम् । एति । लभेत । पशुकामइतिपशु-कामः । त्वष्टा । वै । पशूनाम् । मिथुनानाम् । [५०] प्रजनयितेतिप्र-जनयिता । त्वष्टारम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । पशून् । मिथुनान् । प्रेति । जन यति । प्रजेतिप्र-जा । हि । वै । एतस्मिन् । पशवः । प्रविष्टाइतिप्र-विष्टाः । अथ । एषः । पुमान् । सन् । वडबः । सारूप्यादितिस-अरूपात् । एव । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । अवेति । रुन्धे । मैत्रम् । श्वेतम् । एति । लभेत । सङ्ग्रामइतिसं-ग्रामे । स ँयत्तइतिसं-यत्ते । समयकामइतिसमय-कामः । मित्रम् । एव । स्वेन । भागधेये नेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । मित्रेण । समिति । नयति । [५१] विशालइतिवि-शालः । भवति । व्यवसाययतीतिवि-अवसाययति । एव । एनम् । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । कृष्णम् । एति । लभेत । वृष्टिकामइतिवृष्टि-कामः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । वृष्ट्याः । ईशे । प्रजापतिमितिप्रजा-प तिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अ स्मै । पर्जन्यम् । वर्षयति । कृष्णः । भवति । एतत् । वै । वृष्ट्यै । रूपम् । रूपेण । एव । वृष्टिम् । अवेति । रुन्धे । शबलः । भवति । विद्युतमितिवि-द्युतम् । एव । अस्मै । जनयित्वा । वर्षयति । अवाशृङ्गः । भवति । वृष्टिम् । एव । अस्मै । नी

ति । यच्छति ॥ [५२] असौगृणातिमिथुनानांनयतियच्छति ॥ ❀ ॥८॥

वरुणम् । सुपुवाणम् । अन्नाद्यमित्यंन्न-अद्यम् । न । उपेति । अनमत् । सः । एताम् । वारुणीम् । कृष्णाम् । वशाम् । अपश्यत् । ताम् । स्वायै । देवतायै । एति । अलभत । ततः । वै । तम् । अन्नाद्यमित्यंन्न-अद्यम् । उपेति । अनमत् । यम् । अलम् । अन्नाद्यायेत्यंन्न-अद्याय । सन्तम् । अन्नाद्यमित्यंन्न-अद्यम् । न । उपनमेदित्युंप-नमेत् । सः । एताम् । वारुणीम् । कृष्णाम् । वशाम् । एति । लभेत । वरुणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिंभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अन्नादइत्यंन्न-अदः । [५३] एव । भवति । कृष्णा । भवति । वारुणी । हि । एषा । देवतया । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । मैत्रम् । श्वेतम् । एति । लभेत । वारुणम् । कृष्णम् । अपाम् । च । ओषधीनाम् । च । सन्धाविति॑सं-धौ । अन्नकामइत्यन्न॑-कामः । मैत्रीः । वै । ओषधयः । वारुणीः । आपः । अपाम् । च । खलु । वै । ओषधीनाम् । च । रसम् । उपेति । जीवामः । मित्रावरुणाविति॑मित्रा-वरुणौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छतः । अन्नादइत्यंन्न-अदः । एव । भवति । [५४] अपाम् । च । ओषधीनाम् । च । सन्धाविति॑सं-धौ । एति । लभते । उभयस्य । अवरुद्ध्याइत्यव-रुद्ध्यै । विशाखइति वि-शाखः । यूपः । भवति । द्वेइति । हि । एतेइति । देवतेइति । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । मैत्रम् । श्वेतम् । एति । लभेत । वारुणम् । कृष्णम् । ज्योगामयावीति ज्योक्-आमयावी । यत् । मैत्रः । भवति । मित्रेण । एव । अस्मै । वरुणम् । शमयति । यत् । वारुणः । साख्यादिति॑स-अख्यात् । एव । एनम् । वरुणपाशादिति॑वरुण-पाशात् । मुञ्चति । उत । यदि । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । देवाः । वै । पुष्टिम् । न । अविन्दन् । [५५] ताम् । मिथुने । अपश्यन् । तस्याम् । न । समिति । अराधयन् । तौ । अश्विनौ । अब्रूताम् । आवयोः । वै । एषा । मा । एतस्याम् । वदध्वम् । इति । सा । अश्विनोः । एव । अभवत् । यः । पुष्टिकामइतिपुष्टि-कामः । स्यात् । सः । एताम् । आश्विनीम् । यमीम् । वशाम् । एति । लभेत । अश्विनौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन ।

उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन्न् । पुष्टिम् । धत्तः । पुष्यति । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः ॥ [५६] अन्नादोऽन्नादएवभवत्यविन्दन्पञ्चचत्वारिंशच्च ॥९॥

आश्विनम् । धूम्रललाममितिधूम्र-ललामम् । एति । लभेत । यः । दुर्ब्राह्मणइतिदुः-ब्राह्मणः । सोमम् । पिपासेत् । अश्विनौ । वै । देवानाम् । असोमपावित्यसोम-पौ । आस्ताम् । तौ । पश्चा । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । प्रेति । आप्नुताम् । अश्विनौ । एतस्य । देवता । यः । दुर्ब्राह्मणइतिदुः-ब्राह्मणः । सोमम् । पिपासति । अश्विनौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । प्रेति । यच्छतः । उपेति । एनम् । सोमपीथइतिसोम-पीथः । नमति । यत् । धूम्रः । भवति । धूमिमाणम् । एव । अस्मात् । अपेति । हन्ति । ललामः । [५७] भवति । मुखतः । एव । अस्मिन्न् । तेजः । दधाति । वायव्यम् । गोमृगमितिगो-मृगम् । एति । लभेत । यम् । अजंघ्निवांसम् । अभिशंसेयुरित्यभि-शंसेयुः । अपूता । वै । एतम् । वाक् । ऋच्छति । यम् । अजंघ्निवांसम् । अभिशंसन्तीत्यभि-शंसन्ति । न । एषः । ग्राम्यः । पशुः । न । आरण्यः । यत् । गोमृगइतिगो-मृगः । न । इव । एषः । ग्रामे । न । अरण्ये । यम् । अजंघ्निवांसम् । अभिशंसन्तीत्यभि-शंसन्ति । वायुः । वै । देवानाम् । पवित्रम् । वायुम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । [५८] एनम् । पवयति । पराची । वै । एतस्मै । व्युच्छन्तीतिवि-उच्छन्ती । वीति । उच्छति । तमः । पाप्मानम् । प्रेति । विशति । यस्य । आश्विने । शस्यमाने । सूर्यः । न । आविः । भवति । सौर्यम् । बहुरूपमितिबहु-रूपम् । एति । लभेत । अमुम् । एव । आदित्यम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मात् । तमः । पाप्मानम् । अपेति । हन्ति । प्रतीची । अस्मै । व्युच्छन्तीतिवि-उच्छन्ती । वीति । उच्छति । अपेति । तमः । पाप्मानम् । हते ॥ [५९] ललामस्सएवपद्चत्वारिंशच्च ॥१०॥

इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीति । इन्द्रम् । नरः । मरुतः । यत् । ह । वः । दिवः । या । वः । शर्म ॥ भरेषु । इन्द्रम् । सुहवमितिसु-हवम् । हवामहे । अंहोमुचमित्यंहः-मुचम् । सुकृतमितिसु-कृतम् । दैव्यम् । जनम् ॥ अग्निम् । मित्रम् ।

वरुणम् । सातये । भगम् । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । मरुतः । स्वस्तये ॥ म मत्तु । नः । परिज्मेतिपरि-ज्मा । वसर्हा । ममत्तु । वातः । अपाम् । वृषण्वानिति वृषण्-वान् ॥ शिशीतम् । इन्द्रापर्वतेतीन्द्रा-पर्वता । युवम् । नः । तत् । नः । वि श्वे । वरिवस्यन्तु । देवाः ॥ प्रिया । वः । नाम । [६०] हुवे । तुराणाम् ॥ एति । यत् । तृपत् । मरुतः । वावशानाः ॥ श्रियसे । कम् । भानुभिरितिभानु-भिः । समि ति । मिमिक्षिरे । ते । रश्मिभिरितिरश्मि-भिः । ते । ऋक्वभिरित्यृक्व-भिः । सुखाद यइतिसु-खादयः ॥ ते । वाशीमन्तइतिवाशि-मन्तः । इष्मिणः । अभीरवः । वि द्रे । प्रियस्य । मारुतस्य । धाम्नः ॥ अग्निः । प्रथमः । वसुभिरितिवसु-भिः । नः । अव्यात् । सोमः । रुद्रेभिः । अभीति । रक्षतु । त्मना ॥ इन्द्रः । मरुद्भिरितिम रुत्-भिः । ऋतुधेत्यृतु-धा । कृणोतु । आदित्यैः । नः । वरुणः । समिति । शिशा तु ॥ समिति । नः । देवः । वसुभिरितिवसु-भिः । अग्निः । समिति । [६१] सो मः । तनूभिः । रुद्रियाभिः ॥ समिति । इन्द्रः । मरुद्भिरितिमरुत्-भिः । यज्ञियैः । समिति । आदित्यैः । नः । वरुणः । अजिज्ञिपत् ॥ यथा । आदित्याः । वसुभि रितिवसु-भिः । सम्बभूवुरितिसं-बभूवुः । मरुद्भिरितिमरुत्-भिः । रुद्राः । समजान तेतिसं-अजानत । अभि ॥ एवा । त्रिणामन्नितित्रि-नामन् । अहृणीयमानाः । विश्वे । देवाः । समनसइतिस-मनसः । भवन्तु ॥ कुत्र । चित् । यस्य । समृताविति सं-ऋतौ । रण्वाः । नरः । नृषदनइतिनृ-सदने ॥ अर्हन्तः । चित् । यम् । इ न्धते । सञ्जनयन्तीतिसं-जनयन्ति । जन्तवः ॥ समिति । यत् । इषः । वनामहे । समिति । हव्या । मानुषाणाम् ॥ उत । द्युम्नस्य । शवसः । [६२] ऋतस्य । र श्मिम् । एति । ददे ॥ यज्ञः । देवानाम् । प्रतीति । एति । सुम्नम् । आदित्यासः । भवत । मृडयन्तः ॥ एति । वः । अर्वाची । सुमतिरितिसु-मतिः । ववृत्यात् । अ ꣳहोः । चित् । या । वरिवोवित्तरेतिवरिवोवित्-तरा । असत् ॥ शुचिः । अपः । सूयवसाइतिसु-यवसाः । अदब्धः । उपेति । क्षेति । वृद्धवयाइतिवृद्ध-वयाः । सु वीरइतिसु-वीरः ॥ नकिः । तम् । घ्नन्ति । अन्तितः । न । दूरात् । यः । आदि त्यानाम् । भवति । प्रणीताविति प्र-नीतौ ॥ धारयन्तः । आदित्यासः । जगत् । स्थाः । देवाः । विश्वस्य । भुवनस्य । गोपाइतिगो-पाः ॥ दीर्घाधियइतिदीर्घ-धि

यः । रक्षमाणाः । [६३] असुर्यम् । ऋतावानित्यृत-वानः । चयमानाः । ऋणानि ॥ तिस्रः । भूमीः । धारयन्न् । त्रीन् । उत । द्यून् । त्रीणि । व्रता । विदथे । अन्तः । एषाम् ॥ ऋतेन । आदित्याः । महि । वः । महित्वमितिमहि-त्वम् । तत् । अर्यमन्न् । वरुण । मित्र । चारु ॥ त्यान् । नु । क्षत्रियान् । अवः । आदित्यान् । याचिषामहे ॥ सुमृडीकानितिसु-मृडीकान् । अभिष्टये ॥ न । दक्षिणा । वीति । चिकिते । न । सव्या । न । प्राचीनम् । आदित्याः । न । उत । पश्चा ॥ पाक्या । चित् । वसवः । धीर्या । चित् । [६४] युष्मानीतः । अभयम् । ज्योतिः । अश्याम् ॥ आदित्यानाम् । अवसा । नूतनेन । सक्षीमहि । शर्मणा । शन्तमेनेतिशं-तमेन ॥ अनागास्त्वइत्यनागाः-त्वे । अदितित्वइत्यदिति-त्वे । तुरासः । इमम् । यज्ञम् । दधतु । श्रोषमाणाः ॥ इमम् । मे । वरुण । श्रुधि । हवम् । अद्य । च । मृडय ॥ त्वाम् । अवस्युः । एति । चके ॥ तत् । त्वा । यामि । ब्रह्मणा । वन्दमानः । तत् । एति । शास्ते । यजमानः । हविर्भिरितिहविः-भिः ॥ अहेडमानः । वरुण । इह । बोधि । उरुशꣳसेत्युरु-शꣳस । मा । नः । आयुः । प्रेति । मोषीः ॥ [६५] नामाग्निस्सꣳशवसोरक्षमाणाधीर्याचिदेकान्नपञ्चाशच्च ॥ ❀ ❀ ॥११॥

वायव्यम्प्रजापतिस्तावरुणन्देवासुराएष्वसावादित्योदश इषभामिन्द्रोवलस्य वा(र)हस्पत्यꣳवषट्कारोऽसौसौरीꣳवरुणमाश्विनमिन्द्रꣳवोनरएकादश ॥११॥ वायव्यमाग्नेयीङ्कृष्णग्रीविमसावादित्योवाअहोरात्राणिवषट्कारःप्रजनयितारꣳवेतुराणाम्पञ्चषष्टिः ॥ ६५ ॥ वायव्यम्प्रमोषीः ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

---

(१) 'ऋता' इत्यत्रग्रहपदस्थः अन्त्यस्वरः पदविभागसमये ह्रस्वमापद्यते । तदुक्तं प्रातिशाख्ये—'अथादावुत्तरे विभागे ह्रस्व व्यञ्जनपरः ॥ १ ॥ देवा शीका सुम्ना श्वर्ता वयुना हृदयाऽघोक्था शुद्धा' ॥ २ ॥ इति (अ-३,सू-१,२) अस्यार्थः—अथेतिशब्दोऽधिकारार्थः । आदौ पदादौ उत्तरे पदान्ते च वर्तमानो दीर्घः विभागे पदविभागसमये व्यञ्जनपरः ह्रस्वमापद्यते । देवा, शीका, सुम्ना, श्वा, ऋता, वयुना हृदया, अघा, उक्था, शुद्ध', एतेषामत्रग्रहपदानामन्ते वर्तमानो दीर्घः पदविभागसमये व्यञ्जनपरः ह्रस्वमापद्यते । (उदा) देवायते यजमानाय । शीकायते स्वाहा । सुम्नायन्तो हवामहे । द्यावापृथिव्या श्वात्रिन् । 'अप्यकारादि' (प्रा-अ-१,सू-९२) इति वचनात् अश्वावतीꣳसोमवती' मित्यप्युदाहरणम् । ऋतव्यधमृतावरीः । वयुनाविदेकः । हृदयाविभश्विन् । अघायवो मा गन्धर्वः । वयस्वन्त उक्थायुवे । आर्देरेवोमुदाहरणः ॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत । ताः । सृष्टाः । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । अपेति । अगूहताम् । सः । अचायत् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । वै । मे । प्रजाइतिप्र-जाः । अपेति । अघुक्षताम् । इति । सः । एतम् । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । अपश्यत् । तम् । निरिति । अवपत् । तौ । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । असाधयताम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । वै । एतस्य । प्रजामितिप्र-जाम् । अपेति । गूहतः । यः । अलम् । प्रजायाइतिप्र-जायै । सन् । प्रजामितिप्र-जाम् । न । विन्दते । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । [१] एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रेति । साधयतः । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । स्पर्द्धमानः । क्षेत्रे । वा । सजातेष्वितिस-जातेषु । वा । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ताभ्याम् । एव । इन्द्रियम् । वीर्यम् । भ्रातृव्यस्य । वृङ्क्ते । वीति । पाप्मना । भ्रातृव्येण । जयते । अपेति । वै । एतस्मात् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । क्रामति । यः । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । उपप्रयातीत्युप-प्रयाति । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । [२] वपेत् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । उपप्रयास्यन्नित्युप-प्रयास्यन् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । धत्तः । सह । इन्द्रियेण । वीर्येण । उप । प्रेति । याति । जयति । तम् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । वीति । वै । एषः । इन्द्रियेण । वीर्येण । ऋध्यते । यः । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । जयति । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । जित्वा । इन्द्रा

ग्नीइतीन्द्र-अग्नी । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन्न् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । [३] धत्तः । न । इन्द्रियेण । वीर्येण । वीति । ऋध्यते । अपेति । वै । एतस्मात् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । क्रामति । यः । एति । जनताम् । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । जनताम् । एष्यन्न् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन्न् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । धत्तः । सह । इन्द्रियेण । वीर्येण । जनताम् । एति । पौष्णम् । चरुम् । अनु । निरिति । वपेत् । पूषा । वै । इन्द्रियस्य । वीर्यस्य । अनुप्रदातेत्यनु-प्रदाता । पूषणम् । एव । [४] स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अनु । प्रेति । यच्छति । क्षैत्रपत्यमितिक्षैत्र-पत्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । जनताम् । आगत्येत्या-गत्य । इयम् । वै । क्षेत्रस्य । पतिः । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । उपरिष्टात् । निरिति । वपेत् । अस्याम् । एव । प्रतिष्ठायेतिप्रति-स्थाय । इन्द्रियम् । वीर्यम् । उपरिष्टात् । आत्मन्न् । धत्ते ॥ [५] प्रजाकामइन्द्राग्नीउपप्रयात्यैन्द्राग्नमेकादशकपालन्निर्वीर्यम्पूषणमेवैकान्नचत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

अग्नये । पथिकृतइतिपथि-कृते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । दर्शपूर्णमासयाजीतिदर्शपूर्णमास-याजी । सन्न् । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । वा । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । वा । अतिपादयेदित्यति-पादयेत् । पथः । वै । एषः । अधीति । अपथेन । एति । यः । दर्शपूर्णमासयाजीतिदर्शपूर्णमास-याजी । सन्न् । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । वा । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । वा । अतिपादयतीत्यति-पादयति । अग्निम् । एव । पथिकृतमितिपथि-कृतम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अपथात् । पन्थाम् । अपीति । नयति । अनड्वान् । दक्षिणा । वही । हि । एषः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । अग्नये । व्रतपतयइतिव्रत-पतये । [६] पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः ।

आहिताग्निरित्याहित-अग्निः । सन् । अव्रत्यम् । इव । चरेत् । अग्निम् । एव । व्रत पतिमितिव्रत-पतिम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । व्रतम् । एति । लम्भयति । व्रत्यः । भवति । अग्नये । रक्षोघ्नइतिर रक्षः-घ्ने । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यम् । र क्षांसि । सचेरन् । अग्निम् । एव । रक्षोहणमितिरक्षः-हनम् । स्वेन । भागधेये नेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मात् । रक्षांसि । अपेति । हन्ति । निशितायामितिनि-शितायाम् । निरिति । वपेत् । [७] निशितायामि तिनि-शितायाम् । हि । रक्षांसि । प्रेरतइतिप्र-ईरते । सम्प्रेर्णानीतिसं-प्रेर्णानि । एव । एनानि । हन्ति । परिश्रितइतिपरि-श्रिते । याजयेत् । रक्षसाम् । अनन्वव चारायेत्यनन्-अवचाराय । रक्षोघ्नीइतिरक्षः-घ्नी । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनु वाक्ये । भवतः । रक्षसाम् । स्तृत्यै । अग्नये । रुद्रवतइतिरुद्र-वते । पुरोडाशम् । अ ष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । एषा । वै । अस्य । घोरा । तनूः । यत् । रुद्रः । तस्मै । एव । एनम् । एति । वृश्चति । ताज क् । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अग्नये । सुरभिमतइतिसुरभि-मते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यस्य । गावः । वा । पुरुषाः । [८] वा । प्रमीयेरन्नितिप्र-मीयेरन् । यः । वा । बिभीयात् । एषा । वै । अस्य । भेषज्या । तनूः । यत् । सुरभिमतीतिसुरभि-मती । तया । एव । अस्मै । भेषजम् । करोति । सुरभिमतइतिसुरभि-मते । भवति । पूतीगन्धस्येतिपूति-गन्धस्य । अपह त्याइत्यप हत्यै । अग्नये । क्षामवतइतिक्षाम-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमि त्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सङ्ग्रामइतिसं-ग्रामे । संयत्तइतिसं-यत्ते । भाग धेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् । शमयित्वा । परान् । अभि । निरिति । दि शति । यम् । अवरेषाम् । विध्यन्ति । जीवति । सः । यम् । परेषाम् । प्रेति । सः । मीयते । जयति । तम् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । [९] अभीति । वै । एषः । एतान् । उ च्यति । येषाम् । पूर्वापराइतिपूर्व-अपराः । अन्वञ्चः । प्रमीयन्तइतिप्र-मीयन्ते । पुरुषाहुतिरितिपुरुष-आहुतिः । हि । अस्य । प्रियतमेतिप्रिय-तमा । अग्नये । क्षा मवतइतिक्षाम-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । व

पेत् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् । शमयति । न । एषाम् । पुरा । आयुषः । अपरः । प्रेति । मीयते । अभीति । वै । एषः । एतस्य । गृहान् । उच्यति । यस्य । गृहान् । दहति । अग्नये । क्षामवतइतिक्षाम-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् । शमयति । न । अस्य । अपरम् । गृहान् । दहति ॥ [१०] व्रतपतये निशितायान्निर्वपेत्पुरुषास्सङ्ग्रामन्नचत्वारिंच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२॥

अग्नये । कामाय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यम् । कामः । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । अग्निम् । एव । कामम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । कामेन । समिति । अर्द्धयति । उपेति । एनम् । कामः । नमति । अग्नये । यविष्ठाय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । स्पर्द्धमानः । क्षेत्रे । वा । सजातेष्वितिस-जातेषु । वा । अग्निम् । एव । यविष्ठम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तेन । एव । इन्द्रियम् । वीर्यम् । भ्रातृव्यस्य । [११] युवते । वीति । पाप्मना । भ्रातृव्येण । जयते । अग्नये । यविष्ठाय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । अभिचर्यमाणइत्यभि-चर्यमाणः । अग्निम् । एव । यविष्ठम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मात् । रक्षांसि । यवयति । न । एनम् । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । स्तृणुते । अग्नये । आयुष्मते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । सर्वम् । आयुः । इयाम् । इति । अग्निम् । एव । आयुष्मन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । [१२] आयुः । दधाति । सर्वम् । आयुः । एति । अग्नये । जातवेदसइतिजात-वेदसे । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । भूतिकामइतिभूति-कामः । अग्निम् । एव । जातवेदसमितिजात-वेदसम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । भूतिम् । गमयति । भवति । एव । अग्नये । रुक्मते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । रुक्कामइतिरुक्-कामः ।

अग्निम् । एव । रुक्मन्तम् । स्वेनं । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन्न् । रुचम् । दधाति । रोचते । एव । अग्नये । तेजस्वते । पुरोडाशम् । [१३] अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । तेजस्कामइतितेजः-कामः । अग्निम् । एव । तेजस्वन्तम् । स्वेनं । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन्न् । तेजः । दधाति । तेजस्वी । एव । भवति । अग्नये । साहन्त्याय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सीक्ष्यमाणः । अग्निम् । एव । साहन्त्यम् । स्वेनं । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तेनं । एव । सहते । यम् । सीक्ष्यते ॥ [१४] भ्रातृव्यस्यास्मिन्तेजस्वतेपुरोडाशमष्टात्रिंशच्च ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥३॥

अग्नये । अन्नवतइत्यन्न-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । अन्नवानित्यन्न-वान् । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । अन्नवन्तमित्यन्न-वन्तम् । स्वेनं । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अन्नवन्तमित्यन्न-वन्तम् । करोति । अन्नवानित्यन्न-वान् । एव । भवति । अग्नये । अन्नादायेत्यन्न-अदाय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । अन्नादइत्यन्न-अदः । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । अन्नादमित्यन्न-अदम् । स्वेनं । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अन्नादमित्यन्न-अदम् । करोति । अन्नादइत्यन्न-अदः । [१५] एव । भवति । अग्नये । अन्नपतयइत्यन्न-पतये । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । अन्नपतिरित्यन्न-पतिः । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । अन्नपतिमित्यन्न-पतिम् । स्वेनं । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अन्नपतिमित्यन्न-पतिम् । करोति । अन्नपतिरित्यन्न-पतिः । एव । भवति । अग्नये । पवमानाय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । अग्नये । पावकाय । अग्नये । शुचये । ज्योगामयावीतिज्योक्-आमयावी । यत् । अग्नये । पवमानाय । निर्वपतीतिनिः-वपति । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्मिन्न् । तेनं । दधाति । यत् । अग्नये । [१६] पावकाय । वाचम् । एव । अस्मिन्न् । तेनं । दधाति ।

यत् । अग्नये । शुचये । आयुः । एव । अस्मिन्न् । तेन । दधाति । उत । यदि । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । चक्षुष्कामइतिचक्षुः-कामः । यत् । अग्नये । पवमानाय । निर्वपतीतिनिः-वपति । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्मिन्न् । तेन । दधाति । यत् । अग्नये । पावकाय । वाचम् । एव । अस्मिन्न् । तेन । दधाति । यत् । अग्नये । शुचये । चक्षुः । एव । अस्मिन्न् । तेन । दधाति । [१७] उत । यदि । अन्धः । भवति । प्रेति । एव । पश्यति । अग्नये । पुत्रवतइतिपुत्र-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । इन्द्राय । पुत्रिणे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । अग्निः । एव । अस्मै । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रजनयतीतिप्र-जनयति । वृद्धाम् । इन्द्रः । प्रेति । यच्छति । अग्नये । रसवतइतिरस-वते । अजक्षीरइत्यज-क्षीरे । चरुम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । रसवानितिरस-वान् । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । रसवन्तमितिरस-वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । रसवन्तमितिरस-वन्तम् । करोति । [१८] रसवानितिरस-वान् । एव । भवति । अजक्षीरइत्यज-क्षीरे । भवति । आग्नेयी । वै । एषा । यत् । अजा । साक्ष्यादितिस-अक्ष्यात् । एव । रसम् । अवेति । रुन्धे । अग्नये । वसुमतइतिवसु-मते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । वसुमानितिवसु-मान् । स्याम् । इति । अग्निम् । एव । वसुमन्तमितिवसु-मन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । वसुमन्तमितिवसु-मन्तम् । करोति । वसुमानितिवसु-मान् । एव । भवति । अग्नये । वाजसृतइतिवाज-सृते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सङ्ग्रामइतिसं-ग्रामे । सय्यँत्तइतिसं-यत्ते । वाजम् । [१९] वै । एषः । सिसीर्षति । यः । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । जिगीषति । अग्निः । खलु । वै । देवानाम् । वाजसृदितिवाज-सृत् । अग्निम् । एव । वाजसृतमितिवाज-सृतम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । धावति । वाजम् । हन्ति । वृत्रम् । जयति । तम् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । अथोइति । अग्निः । इव । न । प्रतिधृषइतिप्रति-

धृये । भवति । अग्नये । अग्निवतइत्यंग्नि-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यस्य । अग्नौ । अग्निम् । अभ्युद्धरेयुरित्यंभि-उद्धरेयुः । निर्दिष्टभागइतिनिर्दिष्ट-भागः । वै । एतयोः । अन्यः । अनिर्दिष्टभागइत्यनिर्दिष्ट-भागः । अन्यः । तौ । सम्भवन्ताविर्तिसं-भवन्तौ । यजमानम् । [२०] अभि । समिति । भवतः । सः । ईश्वरः । आर्तिम् । आर्तोरित्या-अर्तोः । यत् । अग्नये । अग्निवतइत्यंग्नि-वते । निर्वपतीतिनिः-वपति । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनौ । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । अग्नये । ज्योतिष्मते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । यस्य । अग्निः । उद्धृतइत्युत्-हृतः । अहुते । अग्निहोत्रइत्यंग्नि-होत्रे । उद्वायेदित्युत्-वायेत् । अपरः । आदीप्येत्या-दीप्य । अनूद्धृत्यइत्यनु-उद्धृत्यः । इति । आहुः । तत् । तथा । न । कार्यम् । यत् । भागधेयमितिभाग-धेयम् । अभीति । पूर्वः । उद्ध्रियतइत्युत्-ह्रियते । किम् । अपरः । अभि । उदिति । [२१] ह्रियेत । इति । तानि । एव । अवरूपाणानीत्यव-रूपाणानि । सन्निधायेतिसं-निधाय । मन्थेत् । इतः । प्रथमम् । जज्ञे । अग्निः । स्वात् । योनेः । अधीति । जातवेदाइतिजात-वेदाः ॥ सः । गायत्रिया । त्रिष्टुभा । जगत्या । देवेभ्यः । हव्यम् । वहतु । प्रजानन्नितिप्र-जानन् । इति । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । एनम् । स्वात् । योनेः । प्रेति । जनयति । एषः । वाव । सः । अग्निः । इति । आहुः । ज्योतिः । तु । वै । अस्य । परापतितमितिपरा-पतितम् । इति । यत् । अग्नये । ज्योतिष्मते । निर्वपतीतिनिः-वपति । यत् । एव । अस्य । ज्योतिः । परापतितमितिपरा-पतितम् । तत् । एव । अवेति । रुन्धे ॥ [२२] करोत्यन्नादोदधातियदग्नयेशुचयेचरुर्वेवास्मिन्तेनदधातिकरोतिवाजर्ध्यंयजमानमुदेवास्यपद्वे ॥ ॥ ४ ॥

वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । वारुणम् । चरुम् । दधिक्राव्णइतिदधि-क्राव्णे । चरुम् । अभिशस्यमानइत्यभि-शस्यमानः । यत् । वैश्वानरः । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । भवति । संवत्सरइतिसं-वत्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । संवत्सरेणेतिसं-वत्सरेण । एव । एनम् । स्वदयति । अपेति । पापम् । वर्णम् । हते । वारुणेन । एव । एनम् । वरुणपाशादितिवरुण-

पाशात् । मुञ्चति । दधिक्रावण्णेतिदधि-क्रावण्णा । पुनाति । हिरण्यम् । दक्षिणा । पवित्रम् । वै । हिरण्यम् । पुनाति । एव । एनम् । आद्यम् । अस्य । अन्नम् । भवति । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । संवत्सर इतिसं-वत्सरः । [२३] वै । एतस्य । अशान्तः । योनिम् । प्रजायाइतिप्र-जायै । पशूनाम् । निरिति । दहति । यः । अलम् । प्रजायाइतिप्र-जायै । सन् । प्रजामि तिप्र-जाम् । न । विन्दते । यत् । वैश्वानरः । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । भवति । संवत्सरइतिसं-वत्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । संवत्सरमितिसं-वत्स रम् । एव । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । शमयति । सः । अस्मै । शान्तः । स्वात् । योनेः । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रेति । जनयति । वारुणेन । एव । एनम् । वरुणपा शादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । दधिक्रावण्णेतिदधि-क्रावण्णा । पुनाति । हिरण्यम् । दक्षिणा । पवित्रम् । वै । हिरण्यम् । पुनाति । एव । एनम् । [२४] विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । पुत्रे । जाते । यत् । अष्टाकपालइत्यष्टा-कपालः । भवति । गायत्रिया । एव । एनम् । ब्रह्मवर्चसेनेतिब्रह्म-वर्चसेन । पुनाति । यत् । नवकपालइतिनव-क पालः । त्रिवृतेतित्रि-वृता । एव । अस्मिन् । तेजः । दधाति । यत् । दशकपाल इतिदश-कपालः । विराजेतिवि-राजा । एव । अस्मिन् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । दधाति । यत् । एकादशकपालइत्येकादश-कपालः । त्रिष्टुभा । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । दधाति । यत् । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । जगत्या । एव । अस्मिन् । पशून् । दधाति । यस्मिन् । जाते । एताम् । इष्टिम् । निर्वपतीतिनिः- वपति । पूतः । [२५] एव । तेजस्वी । अन्नादइत्यन्न-अदः । इन्द्रियावी । पशु मानितिपशु-मान् । भवति । अवेति । वै । एषः । सुवर्गादितिसुवः-गात् । लो कात् । छिद्यते । यः । दर्शपूर्णमासयाजीतिदर्शपूर्णमास-याजी । सन् । अमावा स्यामित्यमा-वास्याम् । वा । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । वा । अतिपादयती त्यति-पादयति । सुवर्गायेतिसुवः-गाय । हि । लोकाय । दर्शपूर्णमासावितिदर् श-पूर्णमासौ । इज्येतेइति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । नि रिति । वपेत् । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । वा । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् ।

वा । अतिपाद्येत्यति-पाद्ये । सँव्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । सँव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । एव । प्रीणाति । अथोइति । सँव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । एव । अस्मै । उपेति । दधाति । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्यै । [२६] अथोइति । देवताः । एव । अन्वारभ्येत्यनु-आरभ्य । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । एति । वीरहेतिवीर-हा । वै । एषः । देवानाम् । यः । अग्निम् । उद्वासयतइत्युत्-वासयते । न । वै । एतस्य । ब्राह्मणाः । ऋतायवइत्यृत-यवः । पुरा । अन्नम् । अक्षन् । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । अग्निम् । उद्वासयिष्यन्नित्युत्-वासयिष्यन् । यत् । अष्टाकपालइत्यष्टा-कपालः । भवति । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री । गायत्रः । अग्निः । यावान् । एव । अग्निः । तस्मै । आतिथ्यम् । करोति । अथोइति । यथा । जनम् । यते । अवसम् । करोति । तादृक् । [२७] एव । तत् । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । वैश्वानरः । भवति । द्वादश । मासाः । सँव्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । सँव्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । खलु । वै । अग्नेः । योनिः । स्वाम् । एव । एनम् । योनिम् । गमयति । आद्यम् । अस्य । अन्नम् । भवति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । मारुतम् । सप्तकपालमितिसप्त-कपालम् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । आहवनीयइत्या-हवनीये । वैश्वानरम् । अधीति । श्रयति । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्ये । मारुतम् । पापवस्यसस्येतिपाप-वस्यसस्य । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । वैश्वानरः । भवति । द्वादश । मासाः । सँव्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । सँव्वथ्सरेणेतिसं-वथ्सरेण । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । च्यावयति । मारुतः । भवति । [२८] मरुतः । वै । देवानाम् । विशः । देवविशेनेतिदेव-विशेन । एव । अस्मै । मनुष्यविशमितिमनुष्य-विशम् । अवेति । रुन्धे । सप्तकपालइतिसप्त-कपालः । भवति । सप्तगणाइतिसप्त-गणाः । वै । मरुतः । गणशइतिगण-शः । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । अवेति । रुन्धे । अनूच्यमानइत्यनु-उच्यमाने । एति । सादयति । विशम् । एव । अस्मै । अनुवर्त्मानमित्यनु-वर्त्मानम् । करोति ॥ [२९] प्रजाकामस्सँव्वथ्सरःपुनात्येवैनम्पूतस्समंष्ट्यैतादृग्द्वा

कृतोभवत्येकान्नत्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

आदित्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । उपप्रयास्य न्नित्युप-प्रयास्यन्न् । इयम् । वै । अदितिः । अस्याम् । एव । पूर्वे । प्रतीति । तिष्ठ न्ति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । आय तनमित्या-यतनम् । गत्वा । सम्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । स म्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । खलु । वै । देवानाम् । आयतनमित्या-यतनम् । एतस्मात् । वै । आयतनादित्या-यतनात् । देवाः । असुरान् । अजयन्न् । यत् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निर्वपतीतिनिः-वपति । देवानाम् । एव । आयतनइत्या-यतने । यतते । जयति । तम् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । एतस्मिन्न् । वै । एतौ । मृजातेइति । [२०] यः । विद्विषाणयोरितिवि-द्विषाणयोः । अन्नम् । अ त्ति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । विद्वि षाणयोरितिवि-द्विषाणयोः । अन्नम् । जग्ध्वा । सम्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । सम्वथ्सरस्वदितमितिसम्वथ्सर-स्वदितम् । एव । अत्ति । न । अस्मिन्न् । मृजातेइति । सम्वथ्सरायेतिसं-वथ्सराय । वै । एतौ । समिति । अमातेइति । यौ । सममातेइतिसं-अमाते । तयोः । यः । पूर्वः । अभिद्रुह्यतीत्यभि-द्रुह्यति । तम् । वरु णः । गृह्णाति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । सममानयोरितिसं-अमानयोः । पूर्वः । अभिद्रुह्येत्यभि-द्रुह्य । सम्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । सम्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । एव । आप्त्वा । निर्वरुणमि तिनिः-वरुणम् । [२१] परस्तात् । अभीति । द्रुह्यति । न । एनम् । वरुणः । गृह्णाति । आव्यम् । वै । एषः । प्रतीति । गृह्णाति । यः । अविम् । प्रतिगृह्णा तीतिप्रति-गृह्णाति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । अविम् । प्रतिगृह्येतिप्रति-गृह्य । सम्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । सम्वथ्सरस्वदितामितिसम्वथ्सर-स्वदिताम् । एव । प्रतीति । गृह्णा ति । न । आव्यम् । प्रतीति । गृह्णाति । आत्मनः । वै । एषः । मात्राम् । आ प्नोति । यः । उभयादत् । प्रतिगृह्णातीतिप्रति-गृह्णाति । अश्वम् । वा । पुरुषम् ।

वा । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । उभयादत् । [३२] प्रतिगृह्येतिप्रति-गृह्य । सँव्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । सँव्वथ्सरस्वदितमितिसँव्वथ्सर-स्वदितम् । एव । प्रतीति । गृह्णाति । न । आत्मनः । मात्राम् । आप्नोति । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । सनिम् । एष्यन् । सँव्वथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । अग्निः वैश्वानरः । यदा । खलु । वै । सँव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । जनतायाम् । चरति । अथ । सः । धनार्घइतिधन-अर्घः । भवति । यत् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निर्वपतीतिनिः-वपति । सँव्वथ्सरसातामितिसँव्वथ्सर-साताम् । एव । सनिम् । अभि । प्रेति । च्यवते । दानकामाइतिदान-कामाः । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । भवन्ति । यः । वै । सँव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । [३३] प्रयुज्येतिप्र-युज्य । न । विमुञ्चतीतिवि-मुञ्चति । अप्रतिष्ठानइत्यप्रति-स्थानः । वै । सः । भवति । एतम् । एव । वैश्वानरम् । पुनः । आगत्येत्या-गत्य । निरिति । वपेत् । यम् । एव । प्रयुङ्क्तइतिप्र-युङ्क्ते । तम् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । वीति । मुञ्चति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । यया । रज्ज्वा । उत्तमामित्युत्-तमाम् । गाम् । आजेदित्या-अजेत् । ताम् । भ्रातृव्याय । प्रेति । हिनुयात् । निरृतिमितिनिः-ऋतिम् । एव । अस्मै । प्रेति । हिनोति । [३४] मृजातेनिर्वरुणँव्वपेदुभयाद्धोवैसँव्वथ्सरश्पद्त्रिँशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥६॥

ऐन्द्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । पशुकामइतिपशु-कामः । ऐन्द्राः । वै । पशवः । इन्द्रम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । यच्छति । पशुमानितिपशु-मान् । एव । भवति । चरुः । भवति । स्वात् । एव । अस्मै । योनेः । पशून् । प्रेति । जनयति । इन्द्राय । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । पशुकामइतिपशु-कामः । इन्द्रियम् । वै । पशवः । इन्द्रम् । एव । इन्द्रियावन्तमितीन्द्रिय-वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । [३५] एव । अस्मै । इन्द्रियम् । पशून् । प्रेति । यच्छति । पशुमानितिपशु-मान् । एव । भवति । इन्द्राय । घर्मवतइतिघर्म-वते । पुरोडाशम् । एकाद

शकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । वै । घर्मः । इन्द्रम् । एव । घर्मवन्तमितिघर्म-वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । इन्द्राय । अर्कवतइत्यर्क-वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । अन्नकामइत्यन्न-कामः । अर्कः । वै । देवानाम् । अन्नम् । इन्द्रम् । एव । अर्कवन्तमित्यर्क-वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । [३६] उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । इन्द्राय । घर्मवतइतिघर्म-वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । इन्द्राय । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । इन्द्राय । अर्कवतइत्यर्क-वते । भूतिकामइतिभूति-कामः । यत् । इन्द्राय । घर्मवतइतिघर्म-वते । निर्वपतीतिनिः-वपति । शिरः । एव । अस्य । तेन । करोति । यत् । इन्द्राय । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । आत्मानम् । एव । अस्य । तेन । करोति । यत् । इन्द्राय । अर्कवतइत्यर्क-वते । भूतः । एव । अन्नाद्यइत्यन्न-अद्ये । प्रतीति । तिष्ठति । भवति । एव । इन्द्राय । [३७] अꣳहोमुचइत्यꣳहः-मुचे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । पाप्मना । गृहीतः । स्यात् । पाप्मा । वै । अꣳहः । इन्द्रम् । एव । अꣳहोमुचमित्यꣳहः-मुचम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । पाप्मनः । अꣳहसः । मुञ्चति । इन्द्राय । वैमृधाय । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यम् । मृधः । अभीति । प्रवेपेरन्नितिप्र-वेपेरन् । राष्ट्राणि । वा । अभीति । समियुरितिसं-इयुः । इन्द्रम् । एव । वैमृधम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मात् । मृधः । [३८] अपेति । हन्ति । इन्द्राय । त्रात्रे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । बद्धः । वा । परियत्तइतिपरि-यत्तः । वा । इन्द्रम् । एव । त्रातारम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । त्रायते । इन्द्राय । अर्काश्वमेधवतइत्यर्काश्वमेध-वते । पुरोडाशम् । एकादश

कपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यम् । महायज्ञइतिमहा-यज्ञः । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । एतइति । वै । महायज्ञस्येतिमहा-यज्ञस्य । अन्त्येइति । तनूइति । यत् । अर्काश्वमेधावित्यर्क-अश्वमेधौ । इन्द्रम् । एव । अर्काश्वमेधवन्तमित्यर्काश्वमेध-वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । अन्ततः । महायज्ञमितिमहा-यज्ञम् । च्यावयति । उपेति । एनम् । महायज्ञइतिमहा-यज्ञः । नमति ॥ [३९] इन्द्रियावन्तꣳस्वेनभागधेयेनोपधावतिसोऽर्कवन्तꣳस्वेनभागधेयेनैवेन्द्रायास्मान्मृधोऽस्मेसशात्रं ॥ ❀ ❀ ॥७॥

इन्द्राय । अन्वृजवइत्यनु-ऋजवे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । इन्द्रम् । एव । अन्वृजुमित्यनु-ऋजुम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । अनुकानित्यनु-कान् । करोति । ग्रामी । एव । भवति । इन्द्राण्यै । चरुम् । निरिति । वपेत् । यस्य । सेना । असꣳशितेत्यसं-शिता । इव । स्यात् । इन्द्राणी । वै । सेनायै । देवता । इन्द्राणीम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सा । एव । अस्य । सेनाम् । समिति । श्यति । बल्वजान् । अपीति । [४०] इध्मे । समिति । नह्येत् । गौः । यत्र । अधिष्कन्नेत्यधि-स्कन्ना । न्यमेहदितिनि-अमेहत् । ततः । बल्वजाः । उदिति । अतिष्ठन् । गवाम् । एव । एनन् । न्यायमितिनि-आयम् । अपिनीयेत्यपि-नीय । गाः । वेदयति । इन्द्राय । मन्युमतइतिमन्यु-मते । मनस्वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । सङ्ग्रामइतिसं-ग्रामे । सय्यँत्तइतिसं-यत्ते । इन्द्रियेण । वै । मन्युना । मनसा । सङ्ग्रामिमितिसं-ग्रामम् । जयति । इन्द्रम् । एव । मन्युमन्तमितिमन्यु-मन्तम् । मनस्विन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । मन्युम् । मनः । दधाति । जयति । तम् । [४१] सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । यः । हतमनाइतिहत-मनाः । स्वयम्पापइतिस्वयं-पापः । इव । स्यात् । एतानि । हि । वै । एतस्मात् । अपक्रान्तानीत्यप-क्रान्तानि । अथ । एषः । हतमनाइतिहत-मनाः । स्वयम्पापइतिस्वयं-पापः । इन्द्रम् ।

एव । मन्युमन्तमितिमन्यु-मन्तम् । मनस्वन्तम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । मन्युम् । मनः । दधाति । न । हृतमनाइतिहृत-मनाः । स्वयम्पापइतिस्वयं-पापः । भवति । इन्द्राय । दात्रे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । दानकामाइतिदान-कामाः । मे । प्रजाइतिप्र-जाः । स्युः । [४२] इति । इन्द्रम् । एव । दातारम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । दानकामाइतिदान-कामाः । प्रजाइतिप्र-जाः । करोति । दानकामाइतिदान-कामाः । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । भवन्ति । इन्द्राय । प्रदात्रइतिप्र-दात्रे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यस्मै । प्रत्तम् । इव । सत् । न । प्रदीयेतेतिप्र-दीयेत । इन्द्रम् । एव । प्रदातारमितिप्र-दातारम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । प्रेति । दापयति । इन्द्राय । सुत्राम्णइतिसु-त्राम्णे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । अपरुद्धइत्यप-रुद्धः । वा । [४३] अपरुध्यमानइत्यप रुध्यमानः । वा । इन्द्रम् । एव । सुत्रामाणमितिसु-त्रामाणम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । त्रायते । अनपरुध्यइत्यनप-रुध्यः । भवति । इन्द्रः । वै । सदृङ्ङितिस-दृङ् । देवताभिः । आसीत् । सः । न । व्यावृतमितिवि-आवृतम् । अगच्छत् । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । अवपत् । तेन । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । अदधात् । शक्वरीइति । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । अकरोत् । वज्रः । वै । शक्वरी । सः । एनम् । वज्रः । भूत्यै । ऐन्ध । [४४] सः । अभवत् । सः । अबिभेत् । भूतः । प्रेति । मा । धक्ष्यति । इति । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । पुनः । उपेति । अधावत् । सः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । शक्वर्याः । अधीति । रेवतीम् । निरिति । अमिमीत । शान्त्यै । अप्रदाहायेत्यप्र-दाहाय । यः । अलम् । श्रियै । सन् । सदृङ्ङितिस-दृङ् । समानैः । स्यात् । तस्मै । एतम् । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । इन्द्रम् । एव । स्वेन । भा

गधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । दधाति । रेवती । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । शान्त्यै । अप्रदाहायेत्यप्र-दाहाय । शक्वरी । याज्या । वज्रः । वै । शक्वरी । सः । एनम् । वज्रः । भूत्यै । इन्धे । भवति । एव ॥ [४५] अपितश्स्युर्वैन्वभवतिचतुर्दशच ॥❀ ❀ ॥८॥

आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । सरस्वती । आज्यभागेत्याज्य-भागा । स्यात् । बार्हस्पत्यः । चरुः । यत् । आग्नावैष्णवइत्याग्ना-वैष्णवः । एकादशकपाल इत्येकादश-कपालः । भवति । अग्निः । सर्वाः । देवताः । विष्णुः । यज्ञः । देवताभिः । च । एव । एनम् । यज्ञेन । च । अभीति । चरति । सरस्वती । आज्यभागेत्याज्य-भागा । भवति । वाक् । वै । सरस्वती । वाचा । एव । एनम् । अभीति । चरति । बार्हस्पत्यः । चरुः । भवति । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । एनम् । अभीति । चरति । [४६] प्रतीति । वै । परस्तात् । अभिचरन्तमित्यभि-चरन्तम् । अभीति । चरन्ति । द्वेद्वेइतिद्वे-द्वे । पुरोनुवाक्येइतिपुरः-अनुवाक्ये । कुर्यात् । अतीति । प्रयुक्त्याइतिप्र-युक्त्यै । एतया । एव । यजेत । अभिचर्यमाणइत्यभि-चर्यमाणः । देवताभिः । एव । देवताः । प्रतिचरतीतिप्रति-चरति । यज्ञेन । यज्ञम् । वाचा । वाचम् । ब्रह्मणा । ब्रह्म । सः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । मध्यतः । व्यवसर्पतीतिवि-अवसर्पति । तस्य । न । कुतः । चन । उपाव्याधइत्युप-आव्याधः । भवति । न । एनम् । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । स्तृणुते । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । यम् । यज्ञः । न । [४७] उपनमेदित्युप-नमेत् । अग्निः । सर्वाः । देवताः । विष्णुः । यज्ञः । अग्निम् । च । एव । विष्णुम् । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । यज्ञम् । प्रेति । यच्छतः । उपेति । एनम् । यज्ञः । नमति । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । घृते । चरुम् । निरिति । वपेत् । चक्षुष्कामइतिचक्षुः-कामः । अग्नेः । वै । चक्षुषा । मनुष्याः । वीति । पश्यन्ति । यज्ञस्य । देवाः । अग्निम् । च । एव । विष्णुम् । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । [४८] अस्मिन् । चक्षुः । धत्तः । चक्षुष्मान् । एव । भवति । धेन्वै । वै ।

एतत् । रेतः । यत् । आज्यम् । अनडुहः । तण्डुलाः । मिथुनात् । एव । अस्मै । चक्षुः । प्रेति । जनयति । घृते । भवति । तेजः । वै । घृतम् । तेजः । चक्षुः । तेजसा । एव । अस्मै । तेजः । चक्षुः । अवेति । रुन्धे । इन्द्रियम् । वै । वीर्यम् । वृङ्क्ते । भ्रातृव्यः । यजमानः । अयजमानस्य । अध्वरकल्पामित्यध्वर-कल्पाम् । प्रेति । निरिति । वपेत् । भ्रातृव्ये । यजमाने । न । अस्य । इन्द्रियम् । [४९] वीर्यम् । वृङ्क्ते । पुरा । वाचः । प्रवदितोरितिप्र-वदितोः । निरिति । वपेत् । यावती । एव । वाक् । ताम् । अप्रोदितामित्यप्र-उदिताम् । भ्रातृव्यस्य । वृङ्क्ते । ताम् । अस्य । वाचम् । प्रवदन्तीमितिप्र-वदन्तीम् । अन्याः । वाचः । अनु । प्रेति । वदन्ति । ताः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । यजमाने । दधति । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । प्रातस्सवनस्येतिप्रातः-सवनस्य । आकालइत्या-काले । सरस्वती । आज्यभागेत्याज्य-भागा । स्यात् । बार्हस्पत्यः । चरुः । यत् । अष्टाकपालइत्यष्टा-कपालः । भवति । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री । गायत्रम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । एव । तेन । आप्नोति । [५०] आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । माध्यन्दिनस्य । सवनस्य । आकालइत्या-काले । सरस्वती । आज्यभागेत्याज्य-भागा । स्यात् । बार्हस्पत्यः । चरुः । यत् । एकादशकपालइत्येकादश-कपालः । भवति । एकादशाक्षरेत्येकादश-अक्षरा । त्रिष्टुप् । त्रैष्टुभम् । माध्यन्दिनम् । सवनम् । माध्यन्दिनम् । एव । सवनम् । तेन । आप्नोति । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । तृतीयसवनस्येतितृतीय-सवनस्य । आकालइत्या-काले । सरस्वती । आज्यभागेत्याज्य-भागा । स्यात् । बार्हस्पत्यः । चरुः । यत् । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । भवति । द्वादशाक्षरेतिद्वादश-अक्षरा । जगती । जागतम् । तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम् । तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम् । एव । तेन । आप्नोति । देवताभिः । एव । देवताः । [५१] प्रतिचरतीतिप्रति-चरति । यज्ञेन । यज्ञम् । वाचा । वाचम् । ब्रह्मणा । ब्रह्म । कपालैः । एव । छन्दांसि । आप्नोति । पुरोडाशैः । सवनानि । मैत्रावरुणमितिमैत्रा-वरुणम् । एककपालमि

त्येक-कपालम् । निरिति । वपेत् । वशायै । काले । या । एव । असौ । भ्रातृव्य
स्य । वशा । अनूबन्ध्येत्यनु-बन्ध्या । सोइति । एव । एषा । एतस्य । एककपाल
इत्येक-कपालः । भवति । न । हि । कपालैः । पशुम् । अर्हति । आप्तुम् ॥ [५२]
ब्रह्मणे वैनमभिचरति यज्ञोनतावेवास्येन्द्रियमाप्नोतिदेवतास्सप्तत्रि॑शच्च ॥ ❀ ॥ ९ ॥
असौ । आदित्यः । न । वीति । अरोचत । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् ।
ऐच्छन्न् । तस्मै । एतम् । सोमारौद्रमितिसोमा-रौद्रम् । चरुम् । निरिति । अवपन्न् ।
तेन । एव । अस्मिन्न् । रुचम् । अदधुः । यः । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः ।
स्यात् । तस्मै । एतम् । सोमारौद्रमितिसोमा-रौद्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । सो
मम् । च । एव । रुद्रम् । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति ।
तौ । एव । अस्मिन्न् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । धत्तः । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी ।
एव । भवति । तिष्यापूर्णमासइतितिष्या-पूर्णमासे । निरिति । वपेत् । रुद्रः । [५३]
वै । तिष्यः । सोमः । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासः । साक्षादितिस-अक्षात् । एव । ब्रह्म
वर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । परिश्रितइतिपरि-श्रिते । याजयति । ब्रह्म
वर्चसस्येतिब्रह्म-वर्चसस्य । परिगृहीत्याइतिपरि-गृहीत्यै । श्वेतायै । श्वेतवत्सायाइति
श्वेत-वत्सायै । दुग्धम् । मथितम् । आज्यम् । भवति । आज्यम् । प्रोक्षणमितिप्र-
उक्षणम् । आज्येन । मार्जयन्ते । यावत् । एव । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् ।
तत् । सर्वम् । करोति । अतीति । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । क्रियते । इति ।
आहुः । ईश्वरः । दुश्चर्मेतिदुः-चर्मा । भवितोः । इति । मानवीइति । ऋचौ । धा
य्येइति । कुर्यात् । यत् । वै । किम् । च । मनुः । अवदत् । तत् । भेषजम् । [५४]
भेषजम् । एव । अस्मै । करोति । यदि । बिभीयात् । दुश्चर्मेतिदुः-चर्मा । भविष्या
मि । इति । सोमापौष्णमितिसोमा-पौष्णम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । सौम्यः । वै ।
देवतया । पुरुषः । पौष्णाः । पशवः । स्वया । एव । अस्मै । देवतया । पशुभिरि
तिपशु-भिः । त्वचम् । करोति । न । दुश्चर्मेतिदुः-चर्मा । भवति । सोमारौद्रमितिसोमा-
रौद्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । सोमः । वै । रेतोधाइ
तिरेतः-धाः । अग्निः । प्रजानामितिप्र-जानाम् । प्रजनयितेतिप्र-जनयिता । सोमः ।
एव । अस्मै । रेतः । दधाति । अग्निः । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रेति । जनयति । वि

न्दते । [५५] प्रजामितिप्र-जाम् । सोमारौद्रमितिसोमा-रौद्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । अभिचरन्नित्यभि-चरन्न् । सौम्यः । वै । देवतया । पुरुषः । एषः । रुद्रः । यत् । अग्निः । स्वायाः । एव । एनम् । देवतायै । निष्क्रीयेतिनिः-क्रीय । रुद्राय । अपीति । दधाति । ताजक् । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । सोमारौद्रमितिसोमा-रौद्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । ज्योगामयावीतिज्योक्-आमयावी । सोमम् । वै । एतस्य । रसः । गच्छति । अग्निम् । शरीरम् । यस्य । ज्योक् । आमयति । सोमात् । एव । अस्य । रसम् । निष्क्रीणातीतिनिः-क्रीणाति । अग्नेः । शरीरम् । उत । यदि । [५६] इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । सोमारुद्रयोरितिसोमा-रुद्रयोः । वै । एतम् । ग्रसितम् । होता । निरिति । खिदति । सः । ईश्वरः । आर्तिम् । आर्तोरित्या-अर्तोः । अनड्वान् । होत्रा । देयः । वह्निः । वै । अनड्वान् । वह्निः । होता । वह्निना । एव । वह्निम् । आत्मानम् । स्पृणोति । सोमारौद्रमितिसोमा-रौद्रम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । स्वे । अस्मै । आयतनइत्या-यतने । भ्रातृव्यम् । जनयेयम् । इति । वेदिम् । परिगृह्येतिपरि-गृह्य । अर्द्धम् । उद्धन्यादित्युत्-हन्यात् । अर्द्धम् । न । अर्द्धम् । बर्हिषः । स्तृणीयात् । अर्द्धम् । न । अर्द्धम् । इध्मस्य । अभ्यादध्यादित्यभि-आदध्यात् । अर्द्धम् । न । स्वे । एव । अस्मै । आयतनइत्या-यतने । भ्रातृव्यम् । जनयति ॥ [५७] रुद्रोभेषजंविन्दतेयदिस्तृणीयादद्धेन्द्वादशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । मारुतम् । सप्तकपालमितिसप्त-कपालम् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । इन्द्रम् । च । एव । मरुतः । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । आहवनीयइत्या-हवनीये । ऐन्द्रम् । अधीति । श्रयति । गार्हपत्यइतिगार्हपत्ये । मारुतम् । पापवस्यसस्येतिपाप-वस्यसस्य । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । सप्तकपालइतिसप्त-कपालः । मारुतः । भवति । सप्तगणाइतिसप्त-गणाः । वै । मरुतः । गणशइतिगण-शः । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । अवेति । रुन्धे । अनूच्यमानइत्यनु-उच्यमाने । एति । सादयति । विशम् । एव । [५८] अस्मै । अनुवर्त्मानमित्यनु-वर्त्मानम् ।

करोति । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । क्षत्राय । च । विशे । च । समदमितिस-मदंम् । दध्याम् । इति । ऐन्द्रस्य । अवद्यन्नित्यंव-द्यन् । ब्रूयात् । इन्द्राय । अन्विति । ब्रूहि । इति । आश्राव्येत्या-श्राव्यं । ब्रूयात् । मरुतः । यज । इति । मारुतस्य । अवद्यन्नित्यंव-द्यन् । ब्रूयात् । मरुद्भ्यइतिमरुत्-भ्यः । अन्विति । ब्रूहि । इति । आश्राव्येत्या-श्राव्य । ब्रूयात् । इन्द्रम् । यज । इति । स्वे । एव । एभ्यः । भागधेयइतिभाग-धेये । समदमितिस-मदम् । दधाति । वितृंहाणाइतिवि-तृंहाणाः । तिष्ठन्ति । एताम् । एव । [५९] निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । कल्पेरन् । इति । यथादेवतमितियथा-देवतम् । अवदायेत्यंव-दाय । यथादेवतमिति यथा-देवतम् । यजेत् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनान् । यथायथमितियथा-यथम् । कल्पयति । कल्पन्ते । एव । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । इन्द्रम् । च । एव । विश्वान् । च । देवान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । ऐन्द्रस्य । अवदायेत्यंव-दाय । वैश्वदेवस्येतिवैश्व-देवस्य । अवेति । द्येत् । अथ । ऐन्द्रस्य । [६०] उपरिष्टात् । इन्द्रियेण । एव । अस्मै । उभयतः । सजातानितिस-जातान् । परीति । गृह्णाति । उपाधाय्यपूर्वयमित्युपाधाय्य-पूर्वयम् । वासः । दक्षिणा । सजातानामितिस-जातानाम् । उपहित्याइत्युप-हित्यै । पृश्निये । दुग्धे । प्रैयङ्गवम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । मरुद्भ्यइतिमरुत्-भ्यः । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । पृश्नियै । वै । पयसः । मरुतः । जाताः । पृश्नियै । प्रियङ्गवः । मारुताः । खलु । वै । देवतया । सजाताइतिस-जाताः । मरुतः । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । प्रियवतीइतिप्रिय-वती । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । [६१] भवतः । प्रियम् । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । द्विपदेतिद्वि-पदा । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । द्विपदइतिद्वि-पदः । एव । अवेति । रुन्धे । चतुष्पदेतिचतुः-पदा । याज्या । चतुष्पदइतिचतुः-पदः । एव । पशून् । अ

वेर्ति । रुन्धे । देवासुराइतिदेव-असुराः । सय्यँत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन्न् । ते । देवाः । मिथः । विप्रियाइतिवि-प्रियाः । आसन्न् । ते । अन्यः । अन्यस्मै । ज्यैष्ठ्याय । अतिष्ठमानाः । चतुर्धेतिचतुः-धा । वीति । अक्रामन्न् । अग्निः । वसुभिरितिवसु-भिः । सोमः । रुद्रैः । इन्द्रः । मरुद्भिरितिमरुत्-भिः । वरुणः । आदित्यैः । सः । इन्द्रः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तम् । [६२] एतया । संज्ञान्येतिसं-ज्ञान्या । अयाजयत् । अग्नये । वसुमतइतिवसु-मते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । अवपत् । सोमाय । रुद्रवतइतिरुद्र-वते । चरुम् । इन्द्राय । मरुत्वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । वरुणाय । आदित्यवतइत्यादित्य-वते । चरुम् । ततः । वै । इन्द्रम् । देवाः । ज्यैष्ठ्याय । अभि । समिति । अजानत । यः । समानैः । मिथः । विप्रियइतिवि-प्रियः । स्यात् । तम् । एतया । संज्ञान्येतिसं-ज्ञान्या । याजयेत् । अग्नये । वसुमतइतिवसु-मते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सोमाय । रुद्रवतइतिरुद्र-वते । चरुम् । इन्द्राय । मरुत्वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । वरुणाय । आदित्यवतइत्यादित्य-वते । चरुम् । इन्द्रम् । एव । एनम् । भूतम् । ज्यैष्ठ्याय । समानाः । अभि । समिति । जानते । वसिष्ठः । समानानाम् । भवति ॥ [६३] विशमेवातिष्ठन्त्येतामेवाथैन्द्रस्यैयाज्यानुवाक्ये तव्वँरुणाय चतुर्दशच ॥११॥

हिरण्यगर्भइतिहिरण्य-गर्भः । आपः । ह । यत् । प्रजापतइतिप्रजा-पते ॥ सः । वेद । पुत्रः । पितरम् । सः । मातरम् । सः । सूनुः । भुवत् । सः । भुवत् । पुनर्मघइतिपुनः-मघः ॥ सः । द्याम् । और्णोत् । अन्तरिक्षम् । सः । सुवः । सः । विश्वाः । भुवः । अभवत् । सः । एति । अभवत् ॥ उदिति । उ । त्यम् । चित्रम् ॥ सः । प्रत्नवदिति प्रत्न-वत् । नवीयसा । अग्ने । द्युम्नेन । सय्यँतेतिसं-यता ॥ बृहत् । ततन्थ । भानुना ॥ नीति । काव्या । वेधसः । शश्वतः । कः । हस्ते । दधानः । [६४] नर्या । पुरूणि ॥ अग्निः । भुवत् । रयिपतिरितिरयि-पतिः । रयीणाम् । सत्रा । चक्राणः । अमृतानि । विश्वा ॥ हिरण्यपाणिमितिहिरण्य-पाणिम् । ऊतये । सवितारम् । उपेति । ह्वये ॥ सः । चेत्ता । देवता । पदम् ॥ वामम् । अद्य । सवितः । वामम् । उ । श्वः । दिवेदिवइतिदिवे-दिवे । वामम् । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । सावीः ॥ वाम

स्यं । हि । रूपयंस्य । देव । भूरेः । अया । धिया । वामभाजइतिवाम-भाजंः । स्याम ॥ वट् । इत्था । पर्वतानाम् । खिद्रम् । बिभर्षि । पृथिवि ॥ प्रेति । या । भूमिं । प्रवत्वति । मह्ना । जिनोषि । [६५] महिनि ॥ स्तोमासः । त्वा । विचारिणीतिवि-चारिणि । प्रतीति । स्तोभन्ति । अक्तुभिरित्यक्तु-भिः ॥ प्रेति । या । वाजंम् । न । हेषंन्तम् । पेरुम् । अस्यसि । अर्जुनि ॥ ऋदूदरेण । सख्या । सचेय । यः । मा । न । रिष्येत् । हर्यश्वेतिहरि-अश्व । पीतः ॥ अयम् । यः । सोमः । न्यधायीतिनि-अधायि । अस्मेइति । तस्मै । इन्द्रम् । प्रतिरमितिप्र-तिरम् । एमि । अच्छ ॥ आपान्तमन्युरित्यापान्त-मन्युः । तृपलप्रभर्मेतितृपल-प्रभर्मा । धुनिः । शिमीवान् । शरुमानितिशरु-मान् । ऋजीषी ॥ सोमः । विश्वानि । अतसा । वनानि । न । अर्वाक् । इन्द्रम् । प्रतिमानानीतिप्रति-मानानि । देभुः ॥ प्रेति । [६६] सुवानः । सोमः । ऋतयुरित्यृत-युः । चिकेत । इन्द्राय । ब्रह्म । जमदग्निः । अर्चन्न् ॥ वृषा । यन्ता । असि । शवसः । तुरस्य । अन्तः । यच्छ । गृणते । धत्रम् । दृंह ॥ सबाधइतिस-बाधः । ते । मदम् । च । शुष्मयम् । च । ब्रह्म । नरः । ब्रह्मकृतइतिब्रह्म-कृतः । सपर्यन्न् ॥ अर्कः । वा । यत् । तुरते । सोमचक्षाइतिसोम-चक्षाः । तत्र । इत् । इन्द्रः । दधते । पृथ्स्वितिपृत्-सु । तुर्याम् ॥ वषट् । ते । विष्णो । आसः । एति । कृणोमि । तत् । मे । जुषस्व । शिपिविष्टेतिशिपि-विष्ट । हव्यम् ॥ [६७] वर्धन्तु । त्वा । सुष्टुतयइतिसु-स्तुतयः । गिरः । मे । यूयम् । पात । स्वस्तिभिरितिस्वस्ति-भिः । सदा । नः ॥ प्रेति । तत् । ते । अद्य । शिपिविष्टेतिशिपि-विष्ट । नाम । अर्यः । शंसामि । वयुनानि । विद्वान् ॥ तम् । त्वा । गृणामि । तवसम् । अतव्यान् । क्षयन्तम् । अस्य । रजसः । पराके ॥ किम् । इत् । ते । विष्णोइति । परिचक्ष्यमितिपरि-चक्ष्यम् । भूत् । प्रेति । यत् । ववक्षे । शिपिविष्टइतिशिपि-विष्टः । असि ॥ मा । वर्पः । अस्मत् । अपेति । गूहः । एतत् । यत् । अन्यरूपइत्यन्य-रूपः । समिथइतिसं-इथे । बभूथ ॥ [६८] अग्ने । दाः । दाशुषे । रयिम् । वीरवन्तमितिवीर-वन्तम् । परीणसमितिपरि-नसम् ॥ शिशीहि । नः । सूनुमतइतिसूनु-मतः ॥ दाः । नः । अग्ने । शतिनः । दाः । सहस्रिणः । दुरः । न । वाजंम् । श्रुत्यै । अपेति । वृधि ॥ प्राचीइति । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । ब्रह्मणा । कृधि । सुवः । न । शु

ऋम् । उपसः । वीति । दिद्युतुः ॥ अग्निः । दाः । द्रविणम् । वीरपेशाइतिवीर-पेशाः । अग्निः । ऋषिम् । यः । सहस्रा । सनोति ॥ अग्निः । दिवि । हव्यम् । एति । ततान । अग्नेः । धामानि । विभृतेतिवि-भृता । पुरुत्रेतिपुरु-त्रा ॥ मा । [६९] नः । मर्धीः । एति । तु । भर ॥ घृतम् । न । पूतम् । तनूः । अरेपाः । शुचि । हिरण्यम् ॥ तत् । ते । रुक्मः । न । रोचत । स्वधावइतिस्वधा-वः ॥ उभेइति । सुश्चन्द्रेतिसु-चन्द्र[1] । सर्पिषः । दर्वीइति । श्रीणीषे । आसनि ॥ उतोइति । नः । उदिति । पुपूर्याः । उक्थेषु । शवसः । पते । इषम् । स्तोतृभ्यइतिस्तोतृ-भ्यः । एति । भर ॥ वायोइति । शतम् । हरीणाम् । युवस्व । पोष्याणाम् ॥ उत । वा । ते । सहस्रिणः । रथः । एति । यातु । पाजसा ॥ प्रेति । याभिः । [७०] यासि । दाश्वांसम् । अच्छ । नियुद्भिरितिनि युत्-भिः । वायो । इष्टये । दुरोणइतिदुः-ओने[2] ॥ नीति । नः । रयिम् । सुभोजसमि तिसु-भोजसम् । युव । इह । नीति । वीरवदितिवीर-वत् । गव्यम् । अश्वियम् । च । राधः ॥ रेवतीः । नः । सधमादइतिसध-मादः । इन्द्रे । सन्तु । तुविवाजाइतितुवि-वाजाः ॥ क्षुमन्तः । याभिः । मदेम ॥ रेवान् । इत् । रेवतः । स्तोता । स्यात् । त्वावतइतित्व-वतः । मघोनः ॥ प्रेति । इत् । उ । हरिवइतिहरि-वः । श्रुतस्य ॥ [७१] दधानोजिनोषिदेभुःप्रहव्यम्नभूथमायाभिश्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥१२॥

प्रजापतिस्तास्सृष्टाअग्नयेपथिकृतेअग्नयेकामायाग्नयेऽन्नवतेवैश्वानरमादित्यश्चरुमैन्द्रश्चरुमिन्द्रायान्वृजवआग्नावैष्णवमसौसोमारौद्रमैन्द्रमेकादशकपालꣳहिरण्यगर्भोद्वादश ॥१२॥ प्रजापतिरग्नयेकामायाभिसम्भवतोयोविद्विषाणयोरिध्मेसन्नह्येदाग्नावैष्णवमुपरिष्टाद्यासिदाश्वांसमेकसप्ततिः ॥७१॥ प्रजापतिःप्रेदुहरिवश्श्रुतस्य ॥ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

---

(१) 'सुपूर्वश्च चन्द्रपरः' ॥ (तै प्रा, अ-५, सू-५) चकारः शकारागममन्वादिशति । 'सु' इति पूर्वः 'चन्द्र' इति परः शकार आगमो भवति । सुश्चन्द्र दस्म । सुपूर्व इति किम् । प्रेत चन्द्रदक्षिणाः । चन्द्रपर इति किम् । आमा सुचरिते ॥ शिक्षायामपि—'सुपूर्वश्शोऽपि चन्द्रोर्ध्वः' इति ॥

(२) 'ओने' इत्यस्मिन् पदे नकारः संहितायां णत्वमाप्नोति । तदुक्तं प्रातिशाख्ये—'अङ्गानामोनेगानिगानाङ्ग्यानियामेन' इति । (अ ७,सू-१०) अस्यार्थः—'अङ्गानाम्, ओने, गानि, गानाम्, ग्यानि, यामेन, एतेष्वङ्गयोत्तरपदेषु संहितायां नकारो णत्वमाप्नोति । यथा । यत्यङ्गाणाम् । इष्टये दुरोणे । दुर्गाणिविश्वा । पुरोगाणाश्चक्षुषे । सुवर्ग्याण्यासन् । अन्तर्यामेणान्तरधत्त ॥ शिक्षायामपि—'अङ्गानाङ्ग्यानिगान्योनेगानां यामेनपण्णच' इति ॥

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

आदित्येभ्यः । भुवंद्वद्भ्यइतिभुवंद्वत्-भ्यः । चरुम् । निरिति । वपेत् । भूतिकामइतिभूति-कामः । आदित्याः । वै । एतम् । भूत्यै । प्रतीति । नुदन्ते । यः । अलम् । भूत्यै । सन्न् । भूतिम् । न । प्राप्नोतीतिप्र-आप्नोति । आदित्यान् । एव । भुवंद्वतइतिभुवंत्-वतः । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । एनम् । भूतिम् । गमयन्ति । भवति । एव । आदित्येभ्यः । धारयंद्वद्भ्यइतिधारयंद्वत्-भ्यः । चरुम् । निरिति । वपेत् । अपरुद्धइत्यप-रुद्धः । वा । अपरुद्धयमान इत्यप-रुध्यमानः । वा । आदित्याः । वै । अपरोद्धारइत्यप-रोद्धारः । आदित्याः । अवगमयितारइत्यव-गमयितारः । आदित्यान् । एव । धारयंद्वतइतिधारयंत्-वतः । [१] स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । एनम् । विशि । दाधति । अनपरुध्यइत्यनप-रुध्यः । भवति । अदिते । अन्विति । मन्यस्व । इति । अपरुध्यमानइत्यप-रुध्यमानः । अस्य । पदम् । एति । ददीत । इयम् । वै । अदितिः । इयम् । एव । अस्मै । राज्यम् । अन्विति । मन्यते । सत्या । आशीरित्याशीः । इति । आह । सत्याम् । एव । आशिषमित्या-शिषम् । कुरुते । इह । मनः । इति । आह । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । अस्मै । समनसइतिस-मनसः । करोति । उप । प्रेति । इत । मरुतः । [२] सुदानवइतिसु-दानवः । एना । विश्पतिना । अभीति । अमुम् । राजानम् । इति । आह । मारुती । वै । विट् । ज्येष्ठः । विश्पतिः । विशा । एव । एनम् । राष्ट्रेण । समिति । अर्धयति । यः । परस्तात् । ग्राम्यवादीतिग्राम्य-वादी । स्यात् । तस्य । गृहात् । व्रीहीन् । एति । हरेत् । शुक्लान् । च । कृष्णान् । च । वीति । चिनुयात् । ये । शुक्लाः । स्युः । तम् । आदित्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । आदित्या । वै । देवतया । विट् । विशम् । एव । अवेति । गच्छति । [३] अवगतेत्यव-गता । अस्य । विट् । अनवगतमित्यनव-गतम् । राष्ट्रम् । इति । आहुः । ये । कृष्णाः । स्युः । तम् । वारुणम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । वारुणम् । वै । राष्ट्रम् । उभेइति । एव । विशम् । च । राष्ट्रम् । च । अवेति । गच्छति ।

यदि । न । अवगच्छेदित्यव-गच्छेत् । इमम् । अहम् । आदित्येभ्यः । भागम् । निरिति । वपामि । एति । अमुष्मात् । अमुष्यै । विशः । अवगन्तोरित्यव-गन्तोः । इति । निरिति । वपेत् । आदित्याः । एव । एनम् । भागधेयमितिभाग-धेयम् । प्रेप्सन्तइतिप्र-ईप्सन्तः । विशम् । अवेति । [४] गमयन्ति । यदि । न । अवगच्छेदित्यव-गच्छेत् । आश्वत्थान् । मयूखान् । सप्त । मध्यमेषायामितिमध्यम-ईषायाम् । उपेति । हन्यात् । इदम् । अहम् । आदित्यान् । बध्नामि । एति । अमुष्मात् । अमुष्यै । विशः । अवगन्तोरित्यव-गन्तोः । इति । आदित्याः । एव । एनम् । बद्धवीरइतिबद्ध-वीराः । विशम् । अवेति । गमयन्ति । यदि । न । अवगच्छेदित्यव-गच्छेत् । एतम् । एव । आदित्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । इध्मे । अपीति । मयूखान् । समिति । नह्येत् । अनपरुध्यमित्यनप-रुध्यम् । एव । अवेति । गच्छति । आश्वत्थाः । भवन्ति । मरुताम् । वै । एतत् । ओजः । यत् । अश्वत्थः । ओजसा । एव । विशम् । अवेति । गच्छति । सप्त । भवन्ति । सप्तगणाइतिसप्त-गणाः । वै । मरुतः । गणशइतिगण-शः । एव । विशम् । अवेति । गच्छति ॥ [५] धारयद्वतोमरुतोगच्छति विशमेवैतदष्टादशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

देवाः । वै । मृत्योः । अबिभयुः । ते । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावन् । तेभ्यः । एताम् । प्राजापत्यामितिप्राजा-पत्याम् । शतकृष्णलामिति शत-कृष्णलाम् । निरिति । अवपत् । तया । एव । एषु । अमृतम् । अदधात् । यः । मृत्योः । बिभीयात् । तस्मै । एताम् । प्राजापत्यामितिप्राजा-पत्याम् । शतकृष्णलामितिशत-कृष्णलाम् । निरिति । वपेत् । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन् । आयुः । दधाति । सर्वम् । आयुः । एति । शतकृष्णलेतिशत-कृष्णला । भवति । शतायुरितिशत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइतिशत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । [६] प्रतीति । तिष्ठति । घृते । भवति । आयुः । वै । घृतम् । अमृतम् । हिरण्यम् । आयुः । च । एव । अस्मै । अमृतम् । च । समीचीइति । दधाति । चत्वारिचत्वारीतिचत्वारि-चत्वारि । कृष्णलानि । अवेति । द्यति । चतुरवत्तस्येतिचतुः-अवत्तस्य । आप्त्यै । एकधेत्येक-धा । ब्रह्मणे । उपेति । हरति । एकधेत्येक-धा । एव । यजमाने ।

आयुः । दधाति । असौ । आदित्यः । न । वीति । अरोचत । तस्मै । देवाः । प्रायश्चित्तिम् । ऐच्छन्न् । तस्मै । एतम् । सौर्यम् । चरुम् । निरिति । अवपन्न् । तेन । एव । अस्मिन्न् । [७] रुचम् । अदधुः । यः । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः। स्यात् । तस्मै । एतम् । सौर्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । अमुम् । एव । आदित्यम् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मिन्न् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । दधाति । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । उभयतः । रुक्मौ । भवतः । उभयतः । एव । अस्मिन्न् । रुचम् । दधाति । प्रयाजेप्रयाजइतिप्रयाजे-प्रयाजे । कृष्णलम् । जुहोति । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । एव । अस्मै । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सावित्रम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । भूम्यै । [८] चरुम् । यः । कामयेत । हिरण्यम् । विन्देय । हिरण्यम् । मा । उपेति । नमेत् । इति । यत् । आग्नेयः । भवति । आग्नेयम् । वै । हिरण्यम् । यस्य । एव । हिरण्यम् । तेन । एव । एनत् । विन्दते । सावित्रः । भवति । सवितृप्रसूतइतिसवितृ-प्रसूतः । एव । एनत् । विन्दते । भूम्यै । चरुः । भवति । अस्याम् । एव । एनत् । विन्दते । उपेति । एनम् । हिरण्यम् । नमति । वीति । वै । एषः । इन्द्रियेण । वीर्येण । ऋध्यते । यः । हिरण्यम् । विन्दते । एताम् । [९] एव । निरिति । वपेत् । हिरण्यम् । वित्त्वा । न । इन्द्रियेण । वीर्येण । वीति । ऋध्यते । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । यस्य । हिरण्यम् । नश्येत् । यत् । आग्नेयः । भवति । आग्नेयम् । वै । हिरण्यम् । यस्य । एव । हिरण्यम् । तेन । एव । एनत् । विन्दति । सावित्रः । भवति । सवितृप्रसूतइतिसवितृ-प्रसूतः । एव । एनत् । विन्दति । भूम्यै । चरुः । भवति । अस्याम् । वै । एतत् । नश्यति । यत् । नश्यति । अस्याम् । एव । एनत् । विन्दति । इन्द्रः । [१०] त्वष्टुः । सोमम् । अभीषहेत्यभि-सहा । अपिबत् । सः । विष्वङ् । वीति ।

आर्च्छत् । सः । इन्द्रियेण । सोमपीथेनेतिसोम-पीथेन । वीति । आर्ध्यत । सः । यत् । ऊर्ध्वम् । उदवमीदित्युत्-अवमीत् । ते । श्यामाकाः । अभवन्न् । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । सोमेन्द्रम् । श्यामाकम् । चरुम् । निरिति । अवपत् । तेन । एव । अस्मिन्न् । इन्द्रियम् । सोमपीथमितिसो

म-पीथम् । अदधात् । वीति । वै । एषः । इन्द्रियेणं । सोमपीथेनेतिसोम-पीथेनं । ऋध्यते । यः । सोमम् । वमितीति । यः । सोमवामीतिसोम-वामी । स्यात् । तस्मै । [११] एतम् । सोमेन्द्रम् । श्यामाकम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । सोमम् । च । एव । इन्द्रम् । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन्न् । इन्द्रियम् । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । धत्तः । न । इन्द्रियेणं । सोमपीथेनेतिसोम-पीथेनं । वीति । ऋध्यते । यत् । सौम्यः । भवति । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । ऐन्द्रः । भवति । इन्द्रियम् । वै । सोमपीथइतिसोम-पीथः । इन्द्रियम् । एव । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । अवेति । रुन्धे । श्यामाकः । भवति । एषः । वाव । सः । सोमः । [१२] साक्षादितिस-अक्षात् । एव । सोमपीथमितिसोम-पीथम् । अवेति । रुन्धे । अग्नये । दात्रे । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । इन्द्राय । प्रदात्रइतिप्र-दात्रे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । पशुकामइतिपशु-कामः । अग्निः । एव । अस्मै । पशून् । प्रजनयतीतिप्र-जनयति । वृद्धान् । इन्द्रः । प्रेति । यच्छति । दधि । मधु । घृतम् । आपः । धानाः । भवन्ति । एतत् । वै । पशूनाम् । रूपम् । रूपेण । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । पञ्चगृहीतमितिपञ्च-गृहीतम् । भवति । पाङ्क्ताः । हि । पशवः । बहुरूपमितिबहु-रूपम् । भवति । बहुरूपाइतिबहु-रूपाः । हि । पशवः । [१३] समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । भवति । प्राजापत्याइतिप्राजा-पत्याः । वै । पशवः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । जनयति । आत्मा । वै । पुरुषस्य । मधु । यत् । मधु । अग्नौ । जुहोति । आत्मानम् । एव । तत् । यजमानः । अग्नौ । प्रेति । दधाति । पङ्क्त्यौ । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । भवतः । पाङ्क्तः । पुरुषः । पाङ्क्ताः । पशवः । आत्मानम् । एव । मृत्योः । निष्क्रीयेतिनिः-क्रीय । पशून् । अवेति । रुन्धे ॥ [१४] इन्द्रियेऽस्मिन्भूम्याएतामिन्द्रस्स्यात्तस्मैसोमोबहुरूपाहिपशवएकंच त्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२॥

देवाः । वै । सत्रम् । आसत । ऋद्धिपरिमितमित्यृद्धि-परिमितम् । यशस्कामाइतियशः-कामाः । तेषाम् । सोमम् । राजानम् । यशः । आच्छत् । सः । गिरिम् ।

उदितिं। ऐतु। तम्। अग्निः। अनु। उदिति। ऐतु। तौ। अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ। समितिं। अभवताम्। तौ। इन्द्रंः। यज्ञविभ्रष्टइतियज्ञ-विभ्रष्टः। अनु। परेति। ऐतु। तौ। अब्रवीत्। याजयंतम्। मा। इतिं। तस्मैं। एताम्। इष्टिम्। निरिति। अव पताम्। आग्नेयम्। अष्टाकंपालमित्यष्टा-कपालम्। ऐन्द्रम्। एकादशकपालमित्ये कादश-कपालम्। सौम्यम्। चरुम्। तया। एव। अस्मिन्न्। तेजः। [१५] इन्द्रि यम्। ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम्। अधत्ताम्। यः। यज्ञविभ्रष्टइतियज्ञ-विभ्रष्टः। स्यात्। तस्मैं। एताम्। इष्टिम्। निरिति। वपेत्। आग्नेयम्। अष्टाकंपालमित्यष्टा-क पालम्। ऐन्द्रम्। एकादशकपालमित्येकादश-कपालम्। सौम्यम्। चरुम्। यत्। आग्नेयः। भवति। तेजः। एव। अस्मिन्न्। तेनं। दधाति। यत्। ऐन्द्रः। भवति। इ न्द्रियम्। एव। अस्मिन्न्। तेनं। दधाति। यत्। सौम्यः। ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्च सम्। तेनं। आग्नेयस्यं। च। सौम्यस्यं। च। ऐन्द्रे। समाश्लेपयेदितिसं-आश्लेप येत्। तेजः। च। एव। अस्मिन्न्। ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम्। च। समीचीइति। [१६] दधाति। अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम्। एकादशकपालमित्येकादश-कपा लम्। निरिति। वपेत्। यम्। कामः। न। उपनमेदित्युप-नमेत्। आग्नेयः। वै। ब्राह्मणः। सः। सोमम्। पिबति। स्वाम्। एव। देवताम्। स्वेन। भागधेयेनेति भाग-धेयेन। उपेति। धावति। सा। एव। एनम्। कामेन। समिति। अर्धयति। उपेति। एनम्। कामः। नमति। अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम्। अष्टाकंपालमि त्यष्टा-कपालम्। निरिति। वपेत्। ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः। अग्नीषो मावित्यग्नी-सोमौ। एव। स्वेन। भागधेयेनेतिभाग-धेयेन। उपेति। धावति। तौ। एव। अस्मिन्न्। ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम्। धत्तः। ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी। एव। [१७] भवति। यत्। अष्टाकंपालइत्यष्टा-कपालः। तेनं। आग्नेयः। यत्। श्यामाकः। तेनं। सौम्यः। समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै। सोमाय। वाजिनें। श्यामाकम्। चरुम्। निरिति। वपेत्। यः। क्लैब्यात्। बिभीयात्। रेतः। हि। वै। एतस्मात्। वाजिनम्। अपक्रामतीत्यप-क्रामति। अथ। एषः। क्लैब्यात्। बिभाय। सोमम्। एव। वाजिनम्। स्वेन। भागधेयेनेतिभाग-धेयेन। उपेति। धावति। सः। एव। अस्मिन्न्। रेतः। वाजिनम्। दधाति। न। क्लीवः। भवति। ब्राह्मणस्पत्यमितिब्रा

ह्मणः-पत्यम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । ग्रामकाम इतिग्राम-कामः । [१८] ब्रह्मणः । पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छति । ग्रामी । एव । भवति । गणवतीइतिगण-वती । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । भवतः । सजातैरितिस-जातैः । एव । एनम् । गणवन्तमितिगण-वन्तम् । करोति । एताम् । एव । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । ब्रह्मन्न् । विशम् । वीति । नाशयेयम् । इति । मारुतीइति । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । कुर्यात् । ब्रह्मन्न् । एव । विशम् । वीति । नाशयति ॥ [१९] तेजस्समीचीब्रह्मवर्चस्येवग्रामकामस्त्रिचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

अर्यम्णे । चरुम् । निरिति । वपेत् । सुवर्गकामइतिसुवर्ग-कामः । असौ । वै । आदित्यः । अर्यमा । अर्यमणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । अर्यम्णे । चरुम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । दानकामाइतिदान-कामाः । मे । प्रजाइतिप्र-जाः । स्युः । इति । असौ । वै । आदित्यः । अर्यमा । यः । खलु । वै । ददाति । सः । अर्यमा । अर्यमणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । [२०] अस्मै । दानकामाइतिदान-कामाः । प्रजाइतिप्र-जाः । करोति । दानकामाइतिदान-कामाः । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । भवन्ति । अर्यम्णे । चरुम् । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । स्वस्ति । जनताम् । इयाम् । इति । असौ । वै । आदित्यः । अर्यमा । अर्यमणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । तत् । गमयति । यत्र । जिगमिषति । इन्द्रः । वै । देवानाम् । आनुजावरइत्यानु-जावरः । आसीत् । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । ऐन्द्रम् । आनुषूकमित्यानु-सूकम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । [२१] अवपत् । तेन । एव । एनम् । अग्रम् । देवतानाम् । परीति । अनयत् । बुध्नवतीइतिबुध्न-वती । अग्रवतीइत्यग्र-वती । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । अकरोत् । बुध्नात् । एव । एनम् । अग्रम् । परीति । अनयत् । यः । राजन्यः । आनुजाव

रइत्यानु-जावरः । स्यात् । तस्मै । एतम् । ऐन्द्रम् । आनुषूकमित्यानु-सूकम् । एका दशकपालमित्येकादश-कपालम् । निरिति । वपेत् । इन्द्रम् । एव । स्वेन । भाग धेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अग्रम् । समाना नाम् । परीति । नयति । बुध्नवतीइतिबुध्न-वती । अग्रवतीइत्यग्र-वती । याज्या नुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । भवतः । बुध्नात् । एव । एनम् । अग्रम् । [२२] परीति । नयति । आनुषूकइत्यानु-सूकः । भवति । एषा । हि । एतस्य । देवता । यः । आनुजावरइत्यानु-जावरः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । यः । ब्राह्मणः । आनुजा वरइत्यानु-जावरः । स्यात् । तस्मै । एतम् । बार्हस्पत्यम् । आनुषूकमित्यानु-सू कम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । बृहस्पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धे येन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । अग्रम् । समानानाम् । परीति । न यति । बुध्नवतीइतिबुध्न-वती । अग्रवतीइत्यग्र-वती । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । भवतः । बुध्नात् । एव । एनम् । अग्रम् । परीति । नयति । आनुषू कइत्यानु-सूकः । भवति । एषा । हि । एतस्य । देवता । यः । आनुजावरइत्यानु-जावरः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै ॥ [२३] एवनिरग्रमेतस्यचत्वारि च ॥ ❀ ॥ ४ ॥

प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । त्रयस्त्रिꣳशदितित्रयः-त्रिꣳशत् । दुहितरः । आ सन् । ताः । सोमाय । राज्ञे । अददात् । तासाम् । रोहिणीम् । उपेति । ऐत् । ताः । ईर्ष्यन्तीः । पुनः । अगच्छन् । ताः । अन्विति । ऐत् । ताः । पु नः । अयाचत । ताः । अस्मै । न । पुनः । अददात् । सः । अब्रवीत् । ऋतम् । अमीष्व । यथा । समावच्छइतिसमावत्-शः । उपैष्यामीत्युप-एष्यामि । अथ । ते । पुनः । दास्यामि । इति । सः । ऋतम् । आमीत् । ताः । अस्मै । पु नः । अददात् । तासाम् । रोहिणीम् । एव । उपेति । [२४] ऐत् । तम् । यक्ष्मः । आर्च्छत् । राजानम् । यक्ष्मः । आरत् । इति । तत् । राजयक्ष्मस्येतिराज-यक्ष्म स्य । जन्म । यत् । पापीयान् । अभवत् । तत् । पापयक्ष्मस्येतिपाप-यक्ष्मस्य । यत् । जायाभ्यः । अविन्दत् । तत् । जायेन्यस्य । यः । एवम् । एतेषाम् । यक्ष्मा णाम् । जन्म । वेद । न । एनम् । एते । यक्ष्माः । विन्दन्ति । सः । एताः । एव । नमस्यन् । उपेति । अधावत् । ताः । अब्रुवन् । वरम् । वृणामहै । स

मावच्छइतिसमावत्-शः । एव । नः । उपेति । अयः । इति । तस्मै । एतम् । [२५] आदित्यम् । चरुम् । निरिति । अवपन् । तेन । एव । एनम् । पापात् । स्नामात् । अमु ञ्चन् । यः । पापयक्ष्मगृहीतइतिपापयक्ष्म-गृहीतः । स्यात् । तस्मै । एतम् । आ दित्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । आदित्यान् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । एनम् । पापात् । स्नामात् । मुञ्चन्ति । अमा वास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । निरिति । वपेत् । अमुम् । एव । एनम् । आप्याय मानमित्या-प्यायमानम् । अनु । एति । प्यायति । नवोनवइतिनवः-नवः । भव ति । जायमानः । इति । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्या । भवति । आयुः । एव । अस्मिन् । तया । दधाति । यम् । आदित्याः । अꣳशुम् । आप्यायन्तीत्या-प्याय यन्ति । इति । याज्या । एति । एव । एनम् । एतया । प्यायति ॥ [२६] एवो पैतमस्मिन्त्रयोदश च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । देवेभ्यः । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । व्यादिशदि तिवि-आदिशत् । सः । अब्रवीत् । यत् । इमान् । लोकान् । अभीति । अतिरि च्यातइत्यति-रिच्याते । तत् । मम । असत् । इति । तत् । इमान् । लोकान् । अ भि । अतीति । अरिच्यत । इन्द्रम् । राजानम् । इन्द्रम् । अधिराजमित्यधि-राजम् । इन्द्रम् । स्वराजानमितिस्व-राजानम् । ततः । वै । सः । इमान् । लोकान् । त्रेधा । अदुहत् । तत् । त्रिधातोरितित्रि-धातोः । त्रिधातुत्वमितित्रिधातु-त्वम् । यम् । का मयेत । अन्नादइत्यन्न-अदः । स्यात् । इति । तस्मै । एतम् । त्रिधातुमितित्रि-धा तुम् । निरिति । वपेत् । इन्द्राय । राज्ञे । पुरोडाशम् । [२७] एकादशकपालमित्ये कादश-कपालम् । इन्द्राय । अधिराजायेत्यधि-राजाय । इन्द्राय । स्वराज्ञइतिस्व-रा ज्ञे । अयम् । वै । इन्द्रः । राजा । अयम् । इन्द्रः । अधिराजइत्यधि-राजः । असौ । इन्द्रः । स्वराडितिस्व-राट् । इमान् । एव । लोकान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छन्ति । अन्नाद इत्यन्न-अदः । एव । भवति । यथा । वत्सेन । प्रत्ताम् । गाम् । दुहे । एवम् । एव । इमान् । लोकान् । प्रत्तान् । कामम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । दुहे । उत्तानेष्वि त्युत्-तानेषु । कपालेषु । अधीति । श्रयति । अयातयामत्वायेत्ययातयाम-त्वाय ।

त्रयः । पुरोडाशाः । भवन्ति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषाम् । लोकानाम् । आप्त्यै । उत्तरउत्तरइत्युत्तरः-उत्तरः । ज्यायान् । भवति । एवम् । इव । हि । इमे । लोकाः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । सर्वेषाम् । अभिगमयन्नित्यभि-गमयन् । अवेति । द्यति । अछम्बट्कारमित्यछम्बट्-कारम् । व्यत्यासमितिवि-अत्यासम् । अन्विति । आह । अनिर्दाहायेत्यनिः-दाहाय ॥ [२८] पुरोडाशन्त्रयष्पङ्क्तिंशतिश्च ॥ ❀ ॥६॥

देवासुराइतिदेव-असुराः । सय्यँत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन् । तान् । देवान् । असुराः । अजयन् । ते । देवाः । पराजिग्यानाइतिपरा-जिग्यानाः । असुराणाम् । वैश्यम् । उपेति । आयन् । तेभ्यः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अपेति । अक्रामत् । तत् । इन्द्रः । अचायत् । तत् । अनु । अपेति । अक्रामत् । तत् । अवरुधमित्यव-रुधम् । न । अशक्नोत् । तत् । अस्मात् । अभ्युर्द्धइत्यभि-अर्द्धः । अचरत् । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तम् । एतया । सर्वपृष्ठयेतिसर्व-पृष्ठया । अयाजयत् । तया । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अदधात् । यः । इन्द्रियकामइतीन्द्रिय-कामः । [२९] वीर्यकामइतिवीर्य-कामः । स्यात् । तम् । एतया । सर्वपृष्ठयेतिसर्व-पृष्ठया । याजयेत् । एताः । एव । देवताः । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । । उपेति । धावति । ताः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । दधति । यत् । इन्द्राय । राथन्तरायेतिराथं-तराय । निर्वपतीतिनिः-वपति । यत् । एव । अग्नेः । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । बार्हताय । यत् । एव । इन्द्रस्य । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । वैरूपाय । यत् । एव । सवितुः । तेजः । तत् । [३०] एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । वैराजाय । यत् । एव । धातुः । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । शाक्कराय । यत् । एव । मरुताम् । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । इन्द्राय । रैवताय । यत् । एव । बृहस्पतेः । तेजः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । एतावन्ति । वै । तेजांसि । तानि । एव । अवेति । रुन्धे ॥ उत्तानेष्वित्युत्-तानेषु । कपालेषु । अधीति । श्रयति । अयातयामत्वायेत्ययातयाम-त्वाय । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । पुरोडाशः । [३१] भवति । वैश्वदेवत्वायेतिवैश्वदेव-त्वाय । समन्तमितिसं-अन्तम् । पर्यवद्यतीतिपरि-अवद्यति । समन्तमितिसं-अन्तम् ।

एव । इन्द्रियम् । वीर्यम् । यजमाने । दधाति । व्यत्यासमितिवि-अत्यासम् । अन्विति । आह । अनिर्दाह्यायेत्यनिः-दाह्याय । अश्वः । ऋषभः । वृष्णिः । बस्तः । सा । दक्षिणा । वृषत्वायेतिवृष-त्वाय । एतया । एव । यजेत । अभिशस्यमानइत्यभि-शस्यमानः । एताः । च । इत् । वै । अस्य । देवताः । अन्नम् । अदन्ति । अदन्ति । उ । एव । अस्य । मनुष्याः ॥ [३२] इन्द्रियकामस्सवितुस्तेजस्तत्पुरोडाशोऽष्टात्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥७॥

रजनः । वै । कौणेयः । क्रतुजितमितिक्रतु-जितम् । जानकिम् । चक्षुर्वन्यमितिचक्षुः-वन्यम् । अयात् । तस्मै । एताम् । इष्टिम् । निरिति । अवपत् । अग्नये । भ्राजस्वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । सौर्यम् । चरुम् । अग्नये । भ्राजस्वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । तया । एव । अस्मिन् । चक्षुः । अदधात् । यः । चक्षुष्कामइतिचक्षुः-कामः । स्यात् । तस्मै । एताम् । इष्टिम् । निरिति । वपेत् । अग्नये । भ्राजस्वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । सौर्यम् । चरुम् । अग्नये । भ्राजस्वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । अग्नेः । वै । चक्षुषा । मनुष्याः । वीति । [३३] पश्यन्ति । सूर्यस्य । देवाः । अग्निम् । च । एव । सूर्यम् । च । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मिन् । चक्षुः । धत्तः । चक्षुष्मान् । एव । भवति । यत् । आग्नेयौ । भवतः । चक्षुषीइति । एव । अस्मिन् । तत् । प्रतीति । दधाति । यत् । सौर्यः । नासिकाम् । तेन । अभितः । सौर्यम् । आग्नेयौ । भवतः । तस्मात् । अभितः । नासिकाम् । चक्षुषीइति । तस्मात् । नासिकया । चक्षुषीइति । विधृतेइतिवि-धृते । समानीइति । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । भवतः । समानम् । हि । चक्षुः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । उदिति । उ । त्यम् । जातवेदसमितिजात-वेदसम् । सप्त । त्वा । हरितः । रथे । चित्रम् । देवानाम् । उदिति । अगात् । अनीकम् । इति । पिण्डान् । प्रेति । यच्छति । चक्षुः । एव । अस्मै । प्रेति । यच्छति । यत् । एव । तस्य । तत् ॥ [३४] विहाष्टाविंशतिश्च ॥८॥

ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । धीरः । चेत्ता । वसुविदितिवसु-वित् । ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिस-जाते

पुं । भूयासम् । उग्रः । चेत्ता । वसुविदितिवसु-वित् । ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेपुं । भूयासम् । अभिभूरित्यभि-भूः । चेत्ता । वसुविदितिवसु-वित् । आमनमित्या-मनम् । असि । आमनस्येत्या-मनस्य । देवाः । ये । सजाताइतिस-जाताः । कुमाराः । समनसइतिस-मनसः । तान् । अहम् । कामये । हृदा । ते । माम् । कामयन्ताम् । हृदा । तान् । मे । आमनसइत्या-मनसः । कृधि । स्वाहा । आमनमित्या-मनम् । असि । [३५] आमनस्येत्या-मनस्य । देवाः । याः । स्त्रियः । समनसइतिस-मनसः । ताः । अहम् । कामये । हृदा । ताः । माम् । कामयन्ताम् । हृदा । ताः । मे । आमनसइत्या-मनसः । कृधि । स्वाहा । वैश्वदेवीमितिवैश्व-देवीम् । साङ्ग्रहणीमितिसां-ग्रहणीम् । निरिति । वपेत् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । वैश्वदेवाइतिवैश्व-देवाः । वै । सजाताइतिस-जाताः । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव । असै । सजातानितिस-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव । भवति । साङ्ग्रहणीतिसां-ग्रहणी । भवति । मनोग्रहणमितिमनः-ग्रहणम् । वै । सङ्ग्रहणमितिसं-ग्रहणम् । मनः । एव । सजातानामितिस-जातानाम् । [३६] गृह्णाति । ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । भूयासम् । इति । परिधीनितिपरि-धीन् । परीति । दधाति । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । अथोइति । एतत् । एव । सर्वम् । सजातेष्वितिस-जातेषु । अधीति । भवति । यस्य । एवम् । विदुषः । एते । परिधयइतिपरि-धयः । परिधीयन्तइतिपरि-धीयन्ते । आमनमित्या-मनम् । असि । आमनस्येत्या-मनस्य । देवाः । इति । तिस्रः । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहोति । एतावन्तः । वै । सजाताइतिस-जाताः । ये । महान्तः । ये । क्षुल्लकाः । याः । स्त्रियः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । ते । एनम् । अवरुद्धाइत्यव-रुद्धाः । उपेति । तिष्ठन्ते ॥ [३७] स्वाहाऽऽमनमसिसजातानाꣳरुन्धेपञ्च ॥ ॥९॥

यत् । नवम् । ऐत् । तत् । नवनीतमितिनव-नीतम् । अभवत् । यत् । असर्पत् । तत् । सर्पिः । अभवत् । यत् । अध्रियत । तत् । घृतम् । अभवत् । अश्विनोः । प्राणइतिप्र-अनः । असि । तस्य । ते । दत्ताम् । ययोः । प्राणइतिप्र-अ

नः । असि । स्वाहा । इन्द्रस्य । प्राणइतिप्र-अनः । असि । तस्य । ते । ददातु । यस्य । प्राणइतिप्र-अनः । असि । स्वाहा । मित्रावरुणयोरितिमित्रा-वरुणयोः । प्राणइतिप्र-अनः । असि । तस्य । ते । दत्ताम् । ययोः । प्राणइतिप्र-अनः । असि । स्वाहा । विश्वेषाम् । देवानाम् । प्राणइतिप्र-अनः । असि । [३८] तस्य । ते । ददतु । येषाम् । प्राणइतिप्र-अनः । असि । स्वाहा । घृतस्य । धाराम् । अमृतस्य । पन्थाम् । इन्द्रेण । दत्ताम् । प्रयतामितिप्र-यताम् । मरुद्भिरितिमरुत्-भिः ॥ तत् । त्वा । विष्णुः । परीति । अपश्यत् । तत् । त्वा । इडा । गवि । ऐरयत् ॥ पावमानेन । त्वा । स्तोमेन । गायत्रस्य । वर्तन्या । उपांशोरित्युप-अंशोः । वीर्येण । देवः । त्वा । सविता । उदिति । सृजतु । जीवातवे । जीवनस्यायै । बृहद्रथन्तरयोरितिबृहत्-रथन्तरयोः । त्वा । स्तोमेन । त्रिष्टुभः । वर्तन्या । शुक्रस्य । वीर्येण । देवः । त्वा । सविता । उदिति । [३९] सृजतु । जीवातवे । जीवनस्यायै । अग्नेः । त्वा । मात्रया । जगत्यै । वर्तन्या । आग्रयणस्य । वीर्येण । देवः । त्वा । सविता । उदिति । सृजतु । जीवातवे । जीवनस्यायै । इमम् । अग्ने । आयुषे । वर्चसे । कृधि । प्रियम् । रेतः । वरुण । सोम । राजन्न् ॥ माता । इव । अस्मै । अदिते । शर्म । यच्छ । विश्वे । देवाः । जरदष्टिरितिजरत्-अष्टिः । यथा । असत् ॥ अग्निः । आयुष्मान् । सः । वनस्पतिभिरितिवनस्पति-भिः । आयुष्मान् । तेन । त्वा । आयुषा । आयुष्मन्तम् । करोमि । सोमः । आयुष्मान् । सः । ओषधीभिरित्योषधि-भिः । यज्ञः । आयुष्मान् । सः । दक्षिणाभिः । ब्रह्म । आयुष्मत् । तत् । ब्राह्मणैः । आयुष्मत् । देवाः । आयुष्मन्तः । ते । अमृतेन । पितरः । आयुष्मन्तः । ते । स्वधयेतिस्व-धया । आयुष्मन्तः । तेन । त्वा । आयुषा । आयुष्मन्तम् । करोमि ॥ [४०] विश्वेषान्देवानांम्प्राणोऽसित्रिष्टुभोवर्तन्याशुक्रस्यवीर्येण देवस्त्वांसवितोथ्सोम आयुष्मान्पञ्चविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥१०॥

अग्निम् । वै । एतस्य । शरीरम् । गच्छति । सोमम् । रसः । वरुणः । एनम् । वरुणपाशेनेतिवरुण-पाशेन । गृह्णाति । सरस्वतीम् । वाक् । अग्नाविष्णूइत्यग्ना-विष्णू । आत्मा । यस्य । ज्योक् । आमयति । यः । ज्योगामयावीतिज्योक्-आमयावी । स्यात् । यः । वा । कामयेत । सर्वम् । आयुः । इयाम् । इति । तस्मै । एताम् । इष्टिम् । निरि

ति । वपेत् । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । सौम्यम् । चरुम् । वारुणम् । दशकपालमितिदश-कपालम् । सारस्वतम् । चरुम् । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । अग्नेः । एव । अस्य । शरीरम् । निष्क्रीणातीतिनिः-क्रीणाति । सोमात् । रसम् । [४१] वारुणेन । एव । एनम् । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । सारस्वतेन । वाचम् । दधाति । अग्निः । सर्वाः । देवताः । विष्णुः । यज्ञः । देवताभिः । च । एव । एनम् । यज्ञेन । च । भिषज्यति । उत । यदि । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । यत् । नवम् । ऐत् । तत् । नवनीतमितिनव-नीतम् । अभवत् । इति । आज्यम् । अवेति । ईरूपते । रूपम् । एव । अस्य । एतत् । महिमानम् । व्याचष्टइतिवि-आचष्टे । अश्विनोः । प्राणइतिप्र-अनः । असि । इति । आह । अश्विनौ । वै । देवानाम् । [४२] भिषजौ । ताभ्याम् । एव । अस्मै । भेषजम् । करोति । इन्द्रस्य । प्राणइतिप्र-अनः । असि । इति । आह । इन्द्रियम् । एव । अस्मिन्न् । एतेन । दधाति । मित्रावरुणयोरिति मित्रा-वरुणयोः । प्राणइतिप्र-अनः । असि । इति । आह । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । एव । अस्मिन्न् । एतेन । दधाति । विश्वेषाम् । देवानाम् । प्राणइतिप्र-अनः । असि । इति । आह । वीर्यम् । एव । अस्मिन्न् । एतेन । दधाति । घृतस्य । धाराम् । अमृतस्य । पन्थाम् । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । पावमानेन । त्वा । स्तोमेन । इति । [४३] आह । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्मिन्न् । एतेन । दधाति । बृहद्रथन्तरयोरितिबृहत्-रथन्तरयोः । त्वा । स्तोमेन । इति । आह । ओजः । एव । अस्मिन्न् । एतेन । दधाति । अग्नेः । त्वा । मात्रया । इति । आह । आत्मानम् । एव । अस्मिन्न् । एतेन । दधाति । ऋत्विजः । परीति । आहुः । यावन्तः । एव । ऋत्विजः । ते । एनम् । भिषज्यन्ति । ब्रह्मणः । हस्तम् । अन्वारभ्येत्यनु-आरभ्य । परीति । आहुः । एकधेत्येक-धा । एव । यजमाने । आयुः । दधाति । यत् । एव । तस्य । तत् । हिरण्यात् । [४४] घृतम् । निरिति । पिबति । आयुः । वै । घृतम् । अमृतम् । हिरण्यम् । अमृतात् । एव । आयुः । निरिति । पिबति । शतमानमितिशत-मानम् । भवति । शतायुरितिशत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइतिशत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति । अथोइति ।

खलु । यावतीः । समाः । एष्यन् । मन्येत । तावन्मानमितितावत्-मानम् । स्यात् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । इमम् । अग्ने । आयुषे । वर्चसे । कृधि । इति । आह । आयुः । एव । अस्मिन् । वर्चः । दधाति । विश्वे । देवाः । जरदष्टिरितिजरत्-अष्टिः । यथा । असत् । इति । आह । जरदष्टिमितिजरत्-अष्टिम् । एव । एनम् । करोति । अग्निः । आयुष्मान् । इति । हस्तम् । गृह्णाति । एते । वै । देवाः । आयुष्मन्तः । ते । एव । अस्मिन् । आयुः । दधति । सर्वम् । आयुः । एति ॥ [४५] रसन्देवानाꣳस्तोमेनेतिहिरण्यादसदितिद्वाविꣳशतिश्च ॥ ❋ ❋ ॥११॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वरुणाय । अश्वम् । अनयत् । सः । स्वाम् । देवताम् । आर्च्छत् । सः । परीति । अदीयत । सः । एतम् । वारुणम् । चतुष्कपालमितिचतुः-कपालम् । अपश्यत् । तम् । निरिति । अवपत् । ततः । वै । सः । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । अमुच्यत । वरुणः । वै । एतम् । गृह्णाति । यः । अश्वम् । प्रतिगृह्णातीतिप्रति-गृह्णाति । यावतः । अश्वान् । प्रतिगृह्णीयादितिप्रति-गृह्णीयात् । तावतः । वारुणान् । चतुष्कपालानितिचतुः-कपालान् । निरिति । वपेत् । वरुणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । [४६] चतुष्कपालाइतिचतुः-कपालाः । भवन्ति । चतुष्पादितिचतुः-पात् । हि । अश्वः । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । एकम् । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । निरिति । वपेत् । यम् । एव । प्रतिग्राहीतिप्रति-ग्राही । भवति । यम् । वा । न । अध्येतीत्यधि-एति । तस्मात् । एव । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुच्यते । यदि । अपरम् । प्रतिग्राहीतिप्रति-ग्राही । स्यात् । सौर्यम् । एककपालमित्येक-कपालम् । अनु । निरिति । वपेत् । अमुम् । एव । आदित्यम् । उच्चारमित्युत्-चारम् । कुरुते । अपः । अवभृथमित्यव-भृथम् । अवेति । एति । अप्स्वित्यप्-सु । वै । वरुणः । साक्षादितिस-अक्षात् । एव । वरुणम् । अवेति । यजते । अपोनप्त्रीयमित्यपः-नप्त्रीयम् । चरुम् । पुनः । एत्येत्या-इत्य । निरिति । वपेत् । अप्सुयोनिरित्यप्सु-योनिः । वै । अश्वः । स्वाम् । एव । एनम् । योनिम् । गमयति । सः । एनम् । शान्तः । उपेति । तिष्ठते ॥ [४७] मुञ्चतिचरुꣳसप्तदशच ॥१२॥

या । वाम् । इन्द्रावरुणेतीन्द्रा-वरुणा । यतव्या । तनूः । तया । इमम् । अꣳहसः । मुञ्चतम् । या । वाम् । इन्द्रावरुणेतीन्द्रा-वरुणा । सहस्या । रक्षस्या । तेजस्या । तनूः । तया । इमम् । अꣳहसः । मुञ्चतम् । यः । वाम् । इन्द्रावरुणावितीन्द्रा-वरुणौ । अग्नौ । स्रामः । तम् । वाम् । एतेन । अवेति । यजे । यः । वाम् । इन्द्रावरुणेतीन्द्रा-वरुणा । द्विपाथ्स्वितिद्विपात्-सु । पशुषु । चतुष्पाथ्स्वितिचतुष्पात्-सु । गोष्ठइतिगो-स्थे । गृहेषु । अप्स्वित्यप्-सु । ओषधीषु । वनस्पतिषु । स्रामः । तम् । वाम् । एतेन । अवेति । यजे । इन्द्रः । वै । एतस्य । [४८] इन्द्रियेण । अपेति । क्रामति । वरुणः । एनम् । वरुणपाशेनेतिवरुण-पाशेन । गृह्णाति । यः । पाप्मना । गृहीतः । भवति । यः । पाप्मना । गृहीतः । स्यात् । तस्मै । एताम् । ऐन्द्रावरुणीमित्यैन्द्रा-वरुणीम् । पयस्याम् । निरिति । वपेत् । इन्द्रः । एव । अस्मिन्न् । इन्द्रियम् । दधाति । वरुणः । एनम् । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । पयस्या । भवति । पयः । हि । वै । एतस्मात् । अपक्रामतीत्यप-क्रामति । अथ । एषः । पाप्मना । गृहीतः । यत् । पयस्या । भवति । पयः । एव । अस्मिन्न् । तया । दधाति । पयस्यायाम् । [४९] पुरोडाशम् । अवेति । दधाति । आत्मन्वन्तमित्यात्मन्न्-वन्तम् । एव । एनम् । करोति । अथोइति । आयतनवन्तमित्यायतन-वन्तम् । एव । चतुर्धेतिचतुः-धा । वीति । ऊहति । दिक्षु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । पुनः । समिति । ऊहति । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । एव । अस्मै । भेषजम् । करोति । समूह्येतिसं-ऊह्य । अवेति । द्यति । यथा । आविद्धमित्या-विद्धम् । निष्कृन्ततीतिनिः-कृन्तति । तादृक् । एव । तत् । यः । वाम् । इन्द्रावरुणावितीन्द्रा-वरुणौ । अग्नौ । स्रामः । तम् । वाम् । एतेन । अवेति । यजे । इति । आह । दुरिष्ट्या इतिदुः-इष्ट्याः । एव । एनम् । पाति । यः । वाम् । इन्द्रावरुणेतीन्द्रा-वरुणा । द्विपाथ्स्वितिद्विपात्-सु । पशुषु । स्रामः । तम् । वाम् । एतेन । अवेति । यजे । इति । आह । एतावतीः । वै । आपः । ओषधयः । वनस्पतयः । प्रजाइतिप्र-जाः । पशवः । उपजीवनीयाइत्युप-जीवनीयाः । ताः । एव । अस्मै । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । [५०] एतस्य पयस्यायाम्पातिपञ्चाशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥१३॥

सः । प्रत्नवदितिप्रत्न-वत् । नीति । काव्या । इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीति ।

इन्द्रम् । नरः ॥ त्वम् । नः । सोम । विश्वतः । रक्ष । राजन् । अघायतइत्यघ-यतः ॥ न । रिष्येत् । त्वावतइतित्व-वतः । सखा ॥ या । ते । धामानि । दिवि । या । पृथिव्याम् । या । पर्वतेषु । ओषधीषु । अप्स्वित्यप्-सु ॥ तेभिः । नः । विश्वैः । सुमनाइतिसु-मनाः । अहेडन् । राजन् । सोम । प्रतीति । हव्या । गृभाय ॥ अग्नीषोमेत्यग्नी-सोमा । सवेदसेतिस-वेदसा । सहूतीइतिस-हूती । वनतम् । गिरः ॥ समिति । देवत्रेतिदेव-त्रा । बभूवथुः ॥ युवम् । [५१] एतानि । दिवि । रोचनानि । अग्निः । च । सोम । सक्रतूइतिस-क्रतू । अधत्तम् ॥ युवम् । सिन्धून् । अभिशस्तेरित्यभि-शस्तेः । अवद्यात् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । अमुञ्चतम् । गृभीतान् ॥ अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । इमम् । सु । मे । शृणुतम् । वृषणा । हवम् ॥ प्रतीति । सूक्तानीतिसु-उक्तानि । हर्यतम् । भवतम् । दाशुषे । मयः ॥ एति । अन्यम् । दिवः । मातरिश्वा । जभार । अमथ्नात् । अन्यम् । परीति । श्येनः । अद्रेः ॥ अग्नीषोमेत्यग्नी-सोमा । ब्रह्मणा । वावृधाना । उरुम् । यज्ञाय । चक्रथुः । उ । लोकम् ॥ अग्नीषोमेत्यग्नी-सोमा । हविषः । प्रस्थितस्येतिप्र-स्थितस्य । वीतम् । [५२] हर्यतम् । वृषणा । जुषेथाम् ॥ सुशर्माणेतिसु-शर्माणा । स्ववसेतिसु-अवसा । हि । भूतम् । अथ । धत्तम् । यजमानाय । शम् । योः ॥ एति । प्यायस्व । समिति । ते ॥ गणानाम् । त्वा । गणपतिमितिगण-पतिम् । हवामहे । कविम् । कवीनाम् । उपमश्रवस्तममित्युपमश्रवः-तमम् ॥ ज्येष्ठराजमितिज्येष्ठ-राजम् । ब्रह्मणाम् । ब्रह्मणः । पते । एति । नः । शृण्वन् । ऊतिभिरित्यूति-भिः । सीद । सादनम् ॥ सः । इत् । जनेन । सः । विशा । सः । जन्मना । सः । पुत्रैः । वाजम् । भरते । धना । नृभिरितिनृ-भिः ॥ देवानाम् । यः । पितरम् । आविवासतीत्या-विवासति । [५३] श्रद्धामनाइतिश्रद्धा-मनाः । हविषा । ब्रह्मणः । पतिम् ॥ सः । सुष्टुभेतिसु-स्तुभा । सः । ऋक्वता । गणेन । वलम् । रुरोज । फलिगम् । रवेण ॥ बृहस्पतिः । उस्रियाः । हव्यसूदइतिहव्य-सूदः । कनिक्रदत् । वावशतीः । उदिति । आजत् ॥ मरुतः । यत् । ह । वः । दिवः । या । वः । शर्म ॥ अर्यमा । एति । याति । वृषभः । तुविष्मान् । दाता । वसूनाम् । पुरुहूतइतिपुरु-हूतः । अरहन् ॥ सहस्राक्षइतिसहस्र-अक्षः । गोत्रभिदितिगोत्र-भित् । वज्रबाहुरितिवज्र-बाहुः । अस्मासु । देवः । द्रविणम् । दधातु ॥ ये । ते । अर्यमन् ।

बहवः । देवयानाइतिदेव-यानाः । पन्थानः । [५४] राजन् । दिवः । आचरन्ती त्या-चरन्ति ॥ तेभिः । नः । देव । महि । शर्म । यच्छ । शम् । नः । एधि । द्वि पदइतिद्वि-पदे । शम् । चतुष्पदइतिचतुः-पदे ॥ बुध्नात् । अग्रम् । अङ्गिरोभिरित्य ङ्गिरः-भिः । गृणानः । वीति । पर्वतस्य । दृꣳहितानि । ऐरत् ॥ रुजत् । रोधाꣳ सि । कृत्रिमाणि । एषाम् । सोमस्य । ता । मदे । इन्द्रः । चकार ॥ बुध्नात् । अ ग्रेण । वीति । मिमाय । मानैः । वज्रेण । खानि । अतृणत् । नदीनाम् ॥ वृथा । असृजत् । पथिभिरितिपथि-भिः । दीर्घयाथैरितिदीर्घ-याथैः । सोमस्य । ता । म दे । इन्द्रः । चकार ॥ [५५] प्रेति । यः । जज्ञे । विद्वान् । अस्य । बन्धुम् । वि श्वानि । देवः । जनिमा । विवक्ति ॥ ब्रह्म । ब्रह्मणः । उदिति । जभार । मध्यात् । नीचात् । उच्चा । स्वधयेतिस्व-धया । अभि । प्रेति । तस्थौ ॥ महान् । महीइति । अस्तभ्रायत् । वीति । जातः । द्याम् । सद्म । पार्थिवम् । च । रजः ॥ सः । बुध्नात् । आट् । जनुषा । अभीति । अग्रम् । बृहस्पतिः । देवता । यस्य । सम्राडितिसं-राट् ॥ बुध्नात् । यः । अग्रम् । अभ्यर्तीत्यभि-अर्ति । ओजसा । बृहस्पतिम् । एति । वि वासन्ति । देवाः ॥ भिनत् । वलम् । वीति । पुरः । दर्दरीति । कनिक्रदत् । सुवः । अपः । जिगाय ॥ [५६] युवꣲवीतमाविर्वासतिपन्थानोदीर्घयाथैस्सोमस्यतामद इन्द्रश्चकारदेवानवंच ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥१४॥

आदित्येभ्योदेवावैमृत्योर्देवावैसत्रमर्यम्णे प्रजापतेस्त्रयस्त्रिꣳशत्प्रजापतिर्देवे भ्योऽन्नाद्यन्देवासुरास्तान्नर्जनोध्रुवोऽसि यन्नवमग्निꣳवै प्रजापतिर्वरुणाय यावामिन्द्रा वरुणासप्तलवच्चतुर्दश ॥ १४ ॥ आदित्येभ्यस्त्वष्टुरस्मैदानकामा एवावरुन्धेऽग्निꣳवैस प्तलवष्पद्पञ्चाशत् ॥ ५६ ॥ आदित्येभ्यस्सुवरपोजिगाय ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

---

(१) 'नीचापूर्वो दकार उच्चापरः' ॥ (तै-प्रा, अ-९, सू-८) अस्यार्थः—'नीचा' इत्येवंपूर्वः 'उच्चा' इत्येवंपरः दकार आगमो भवति । (उदा) मध्यान्नीचादुच्चा । शिक्षायामपि—'नीचापूर्वो द उच्परः' इति । स्पष्टोऽर्थः ॥

हरिः ओ(१)म् ॥

देवाः । मनुष्याः । पितरः । ते । अन्यतः । आसन्न् । असुराः । रक्षाꣳसि । पिशाचाः । ते । अन्यतः । तेषाम् । देवानाम् । उत । यत् । अल्पम् । लोहितम् । अकुर्वन्न् । तत् । रक्षाꣳसि । रात्रीभिरितिरात्रि-भिः । असुभ्नन्न् । तान् । सुब्धान् । मृतान् । अभि । वीति । औच्छत् । ते । देवाः । अविदुः । यः । वै । नः । अयम् । म्रियते । रक्षाꣳसि । वै । इमम् । घ्नन्ति । इति । ते । रक्षाꣳसि । उपेति । अमन्त्रयन्त । तानि । अब्रुवन्न् । वरम् । वृणामहै । यत् । [१] असुरान् । जयाम । तत् । नः । सह । असत् । इति । ततः । वै । देवाः । असुरान् । अजयन्न् । ते । असुरान् । जित्वा । रक्षाꣳसि । अपेति । अनुदन्त । तानि । रक्षाꣳसि । अनृतम् । अकर्त । इति । समन्तमितिसं-अन्तम् । देवान् । परीति । अविशन्न् । ते । देवाः । अग्नौ । अनाथन्त । ते । अग्नये । प्रवतइतिप्र-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । अवपन्न् । अग्नये । विबाधवतइतिविबाध-वते । अग्नये । प्रतीकवतइतिप्रतीक-वते । यत् । अग्नये । प्रवतइतिप्र-वते । निरवपन्नितिनिः-अवपन्न् । यानि । एव । पुरस्तात् । रक्षाꣳसि । [२] आसन्न् । तानि । तेन । प्रेति । अनुदन्त । यत् । अग्नये । विबाधवतइतिविबाध-वते । यानि । एव । अभितः । रक्षाꣳसि । आसन्न् । तानि । तेन । वीति । अबाधन्त । यत् । अग्नये । प्रतीकवतइतिप्रतीक-वते । यानि । एव । पश्चात् । रक्षाꣳसि । आसन्न् । तानि । तेन । अपेति । अनुदन्त । ततः । देवाः । अभवन्न् । परेति । असुराः । यः । भ्रातृव्यवानितिभ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । स्पर्द्धमानः । एतया । इष्ट्या । यजेत । अग्नये । प्रवतइतिप्र-वते । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । अग्नये । विबाधवतइतिविबाध-वते । [३] अग्नये । प्रतीकवतइतिप्रतीक-वते । यत् । अग्नये । प्रवतइतिप्र-वते । निर्वपतीतिनिः-वपति । यः । एव । अस्मात् । श्रेयान् । भ्रातृव्यः । तम् । तेन । प्रेति । नुदते । यत् । अग्नये । विबाधवतइतिविबाध-वते । यः । एव । एनेन । सदृङ्ङितिस-दृङ् । तम् । तेन । वीति । बाधते । यत् । अग्नये । प्रतीकवतइतिप्रतीक-वते । यः ।

एव । अस्मात् । पापीयान् । तम् । तेन॑ । अपेति॑ । नुदते । प्रेति॑ । श्रेयाꣳसम् । भ्रातृ॑व्यम् । नुदते । अतीति॑ । सदृशम् । क्रामति । न । एनम् । पापीयान् । आ प्नोति । यः । एवम् । विद्वान् । एतया । इष्ट्या । यजते ॥ [४] वृणामहैयत्पुरस्ता द्रूपाꣳसिवपेद्वयेविबाधवंतएवश्चत्वारिंच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

देवासुराइतिदेव-असुराः । सय्यत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन् । ते । देवाः । अ ब्रुवन् । यः । नः । वीर्यावत्तमइतिवीर्यावत्-तमः । तम् । अन्विति॑ । समारभाम हाइति॑सं-आरभामहै । इति॑ । ते । इन्द्रम् । अब्रुवन् । त्वम् । वै । नः । वीर्यावत्तमइ तिवीर्यावत्-तमः । असि । त्वाम् । अन्विति॑ । समारभामहाइति॑सं-आरभामहै । इति॑ । सः । अब्रवीत् । तिस्रः । मे । इमाः । तनुवः । वीर्यावतीरितिवीर्य-व तीः । ताः । प्रीणीत । अथ । असुरान् । अभीति॑ । भविष्यथ । इति॑ । ताः । वै । ब्रूहि । इति॑ । अब्रुवन् । इयम् । अꣳहोमुगित्यꣳहः-मुक् । इयम् । विमृधेतिवि-मृ धा । इयम् । इन्द्रियावतीतीन्द्रिय-वती । [५] इति॑ । अब्रवीत् । ते । इन्द्राय । अꣳहोमुचइत्यꣳहः-मुचे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । नि रिति॑ । अवपन् । इन्द्राय । वैमृधाय । इन्द्राय । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । यत् । इन्द्राय । अꣳहोमुचइत्यꣳहः-मुचे । निरवपन्निरितिनिः-अवपन् । अꣳहसः । एव । तेन॑ । अमुच्यन्त । यत् । इन्द्राय । वैमृधाय । मृधः । एव । तेन॑ । अपेति॑ । अघ्नत । यत् । इन्द्राय । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । इन्द्रियम् । एव । तेन॑ । आत्मन् । अ दधत । त्रयस्त्रिꣳशत्कपालमितित्रयस्त्रिꣳशत्-कपालम् । पुरोडाशम् । निरिति॑ । अ वपन् । त्रयस्त्रिꣳशदितित्रयः-त्रिꣳशत् । वै । देवताः । ताः । इन्द्रः । आत्मन् । अन्विति॑ । समारम्भयतेतिसं-आरम्भयत । भूत्यै । [६] ताम् । वाव । देवाः । विजिति मितिवि-जितिम् । उत्तमामित्युत्-तमाम् । असुरैः । वीति॑ । अजयन्त । यः । भ्रातृ व्यवानितिभ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । स्पर्धमानः । एतया । इष्ट्या । यजेत । इ न्द्राय । अꣳहोमुचइत्यꣳहः-मुचे । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपा लम् । निरिति॑ । वपेत् । इन्द्राय । वैमृधाय । इन्द्राय । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । अꣳहसा । वै । एषः । गृहीतः । यस्मात् । श्रेयान् । भ्रातृव्यः । यत् । इन्द्राय । अ ꣳहोमुचइत्यꣳहः-मुचे । निर्वपतीतिनिः-वपति । अꣳहसः । एव । तेन॑ । मुच्यते ।

मृधा । वै । एषः । अभिपर्णणइत्यभि-सन्नः । यस्मात् । समानेषु । अन्यः । श्रेयान् । उत । [७] अभ्रातृव्यः । यत् । इन्द्राय । वैमृधाय । मृधः । एव । तेन । अपेति । हते । यत् । इन्द्राय । इन्द्रियावतइतीन्द्रिय-वते । इन्द्रियम् । एव । तेन । आत्मन्न् । धत्ते । त्रयस्त्रिꣳशत्कपालमितित्रयस्त्रिꣳशत्-कपालम् । पुरोडाशम् । निरिति । वपति । त्रयस्त्रिꣳशदितित्रयः-त्रिꣳशत् । वै । देवताः । ताः । एव । यजमानः । आत्मन्न् । अन्विति । समारम्भयतइतिसं-आरम्भयते । भूत्यै । सा । वै । एषा । विजितिरितिवि-जितिः । नाम । इष्टिः । यः । एवम् । विद्वान् । एतया । इष्ट्या । यजते । उत्तमामित्युत्-तमाम् । एव । विजितिमितिवि-जितिम् । भ्रातृव्येण । वीति । जयते ॥ [८] इन्द्रियावतीभूत्याउतैकान्नपञ्चाशच्च ॥ ❀ ॥२॥

देवासुराइतिदेव-असुराः । सय्यँत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन्न् । तेषाम् । गायत्री । ओजः । बलम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । सङ्गृह्येतिसं-गृह्य । आदायेत्या-दाय । अपक्रम्येत्यप-क्रम्य । अतिष्ठत् । ते । अमन्यन्त । यतरान् । वै । इयम् । उपावर्त्स्यतीत्युप-आवर्त्स्यति । ते । इदम् । भविष्यन्ति । इति । ताम् । वीति । अह्वयन्त । विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन्न् । इति । देवाः । दाभि । इति । असुराः । सा । न । अन्यतरान् । चन । उपावर्ततेत्युप-आवर्तत । ते । देवाः । एतत् । यजुः । अपश्यन्न् । ओजः । असि । सहः । असि । बलम् । असि । [९] भ्राजः । असि । देवानाम् । धाम । नाम । असि । विश्वम् । असि । विश्वायुरितिविश्व-आयुः । सर्वम् । असि । सर्वायुरितिसर्व-आयुः । अभिभूरित्यभि-भूः । इति । वाव । देवाः । असुराणाम् । ओजः । बलम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । अवृञ्जत । यत् । गायत्री । अपक्रम्येत्यप-क्रम्य । अतिष्ठत् । तस्मात् । एताम् । गायत्री । इति । इष्टिम् । आहुः । सव्ँवथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । गायत्री । सव्ँवथ्सरइतिसं-वथ्सरः । वै । तत् । अपक्रम्येत्यप-क्रम्य । अतिष्ठत् । यत् । एतया । देवाः । असुराणाम् । ओजः । बलम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । [१०] प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । अवृञ्जत । तस्मात् । एताम् । सव्ँवर्गइतिसं-वर्गः । इति । इष्टिम् । आहुः । यः । भ्रातृव्यवानितिभ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । स्पर्धमानः । एतया । इष्ट्या । यजेत । अग्नये । सव्ँवर्गायेतिसं-वर्गाय । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-

मारुतम् । असि । मरुताम् । ओजः । अपाम् । धाराम् । भिन्धि । रमयत । मरुतः । श्येनम् । आयिनम् । मनोजवसमिति मनः-जवसम् । वृषणम् । सुवृक्तिमिति सु-वृक्तिम् ॥ येन । शर्द्धः । उग्रम् । अवसृष्टमित्यव-सृष्टम् । एति । तत् । अश्विना । परीति । धत्तम् । स्वस्ति ॥ पुरोवातइति पुरः-वातः । वर्षन्न् । जिन्वः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । वातावदिति वात-वत् । वर्षन्न् । उग्रः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । स्तनयन्न् । वर्षन्न् । भीमः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । अनशनि । अवस्फूर्जन्नित्यव-स्फूर्जन्न् । दिद्युत् । वर्षन्न् । त्वेषः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । अतिरात्रमित्यति-रात्रम् । वर्षन्न् । पूर्तिः । आवृदित्या-वृत् ॥ [१९] स्वाहा । बहु । ह । अयम् । अवृषात् । इति । श्रुतः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । आतपतीत्या-तपति । वर्षन्न् । विराडिति वि-राट् । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । अवस्फूर्जन्नित्यव-स्फूर्जन्न् । दिद्युत् । वर्षन्न् । भूतः । आवृदित्या-वृत् । स्वाहा । मान्दाः । वाशाः । शुन्ध्यूः । अजिराः ॥ ज्योतिष्मतीः । तमस्वरीः । उन्दतीः । सुफेनाइति सु-फेनाः ॥ मित्रभृतइति मित्र-भृतः । क्षत्रभृतइति क्षत्र-भृतः । सुराष्ट्राइति सु-राष्ट्राः । इह । मा । अवत ॥ वृष्णः । अश्वस्य । सन्दानमिति सं-दानम् । असि । वृष्ट्यै । त्वा । उपेति । नह्यामि ॥ [२०] पूर्तिरावृद्भिश्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥ ७ ॥

देवाः । वसव्याः । अग्ने । सोम । सूर्य ॥ देवाः । शर्मण्याः । मित्रावरुणेति मित्रा-वरुणा । अर्यमन्न् ॥ देवाः । सपीतयइति स-पीतयः । अपाम् । नपात् । आशुहेमन्नित्याशु-हेमन्न् ॥ उद्नः । दत्त । उदधिमित्युद-धिम् । भिन्त । दिवः । पर्जन्यात् । अन्तरिक्षात् । पृथिव्याः । ततः । नः । वृष्ट्या । अवत ॥ दिवा । चित् । तमः । कृण्वन्ति । पर्जन्येन । उदवाहेनेत्युद-वाहेन ॥ पृथिवीम् । यत् । व्युन्दन्तीति वि-उन्दन्ति ॥ एति । यम् । नरः । सुदानवइति सु-दानवः । ददाशुषे । दिवः । कोशम् । अचुच्यवुः ॥ वीति । पर्जन्याः । सृजन्ति । रोदसीइति । अन्विति । धन्वना । यन्ति । [२१] वृष्टयः ॥ उदिति । ईरयथ । मरुतः । समुद्रतः । यूयम् । वृष्टिम् । वर्षयथ । पुरीषिणः ॥ न । वः । दस्राः । उपेति । दस्यन्ति । धेनवः । शुभम् । याताम् । अन्विति । रथाः । अवृत्सत ॥ सृज । वृष्टिम् । दिवः । एति । अद्भिरित्यत्-भिः । समुद्रम् । पृण ॥ अब्जाइत्यप्-जाः । असि । प्रथमजाइति प्रथम-जाः । बलम् ।

असि । समुद्रियम् ॥ उदिति । नम्भय । पृथिवीम् । भिन्धि । इदम् । दिव्यम् । नभः ॥ उद्नः । दिव्यस्य । नः । देहि । ईशानः । वीति । सृज । दृतिम् ॥ ये । देवाः । दिवि भागाइतिदिवि-भागाः । ये । अन्तरिक्षभागाइत्यन्तरिक्ष-भागाः । ये । पृथिविभागाइतिपृथिवि-भागाः ॥ ते । इमम् । यज्ञम् । अवन्तु । ते । इदम् । क्षेत्रम् । एति । विशन्तु । ते । इदम् । क्षेत्रम् । अनु । वीति । विशन्तु ॥ [२२] यन्ति देवाविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥८॥

मारुतम् । असि । मरुताम् । ओजः । इति । कृष्णम् । वासः । कृष्णतूषमितिकृष्ण-तूषम् । परीति । धत्ते । एतत् । वै । वृष्ट्यै । रूपम् । सरूपइतिस-रूपः । एव । भूत्वा । पर्जन्यम् । वर्षयति । रमयत । मरुतः । श्येनम् । आयिनम् । इति । पश्चाद्वातमितिपश्चात्-वातम् । प्रतीति । मीवति । पुरोवातमितिपुरः-वातम् । एव । जनयति । वर्षस्य । अवरुद्ध्याइत्यव-रुद्ध्यै । वातनामानीतिवात-नामानि । जुहोति । वायुः । वै । वृष्ट्याः । ईशे । वायुम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । अस्मै । पर्जन्यम् । वर्षयति । अष्टौ । [२३] जुहोति । चतस्रः । वै । दिशः । चतस्रः । अवान्तरदिशाइत्यवान्तर-दिशाः । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । एव । वृष्टिम् । सम् । प्रेति । च्यावयति । कृष्णाजिनइतिकृष्ण-अजिने । समिति । यौति । हविः । एव । अकः । अन्तर्वेदीत्यन्तः-वेदि । समिति । यौति । अवरुद्ध्याइत्यव-रुद्ध्यै । यतीनाम् । अद्यमानानाम् । शीर्षाणि । परेति । अपतन्न् । ते । खर्जूराः । अभवन्न् । तेषाम् । रसः । ऊर्ध्वः । अपतत् । तानि । करीराणि । अभवन्न् । सौम्यानि । वै । करीराणि । सौम्या । खलु । वै । आहुतिरित्या-हुतिः । दिवः । वृष्टिम् । च्यावयति । यत् । करीराणि । भवन्ति । [२४] सौम्यया । एव । आहुत्येत्या-हुत्या । दिवः । वृष्टिम् । अवेति । रुन्धे । मधुषा । समिति । यौति । अपाम् । वै । एषः । ओषधीनाम् । रसः । यत् । मधु । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । एव । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । वर्षति । अथोइति । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । एव । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । वृष्टिम् । नीति । नयति । मान्दाः । वाशाः । इति । समिति । यौति । नामधेयैरितिनाम-धेयैः । एव । एनाः । अच्छ । एति । अथोइति । यथा । ब्रूयात् । असौ । एति । इहि । इति । एवम् । एव । एनाः । नामधेयैरितिनाम-धेयैः । एति ।

[२५] च्यावयति । वृष्णः । अश्वस्य । सन्दानमितिसं-दानम् । असि । वृष्ट्यै । त्वा । उपेति । नह्यामि । इति । आह । वृषा । वै । अश्वः । वृषा । पर्जन्यः । कृष्णः । इव । खलु । वै । भूत्वा । वर्षति । रूपेण । एव । एनम् । समिति । अर्धयति । व रूपस्य । अवरुद्ध्याइत्यव-रुद्ध्यै ॥ [२६] अष्टोभवन्तिनामधेयै रेकान्नत्रिंशच्च ॥९॥

देवाः । वसव्याः । देवाः । शर्मण्याः । देवाः । सपीतयइतिस-पीतयः । इति । एति । बध्नाति । देवताभिः । एव । अन्वहमित्यनु-अहम् । वृष्टिम् । इच्छति । यदि । वर्षेत् । तावति । एव । होतव्यम् । यदि । न । वर्षेत् । श्वः । भूते । हविः । निरिति । वपेत् । अहोरात्रेइत्यहः-रात्रे । वै । मित्रावरुणाविति मित्रा-वरुणौ । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । खलु । वै । पर्जन्यः । वर्षति । नक्तम् । वा । हि । दिवा । वा । वर्षति । मित्रावरुणाविति मित्रा-वरुणौ । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । तौ । एव । अस्मै । [२७] अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । पर्जन्यम् । वर्षयतः । अग्नये । धामच्छदइति धाम-छदे । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । मारुतम् । सप्तकपालमिति सप्त-कपालम् । सौर्यम् । एककपालमित्येक-कपालम् । अग्निः । वै । इतः । वृष्टिम् । उदिति । ईरयति । मरुतः । सृष्टाम् । नयन्ति । यदा । खलु । वै । असौ । आदित्यः । न्यङ् । रश्मिभिरिति रश्मि-भिः । पर्यावर्ततइति परि-आवर्तते । अथ । वर्षति । धामच्छादिति धाम-छत् । इव । खलु । वै । भूत्वा । वर्षति । एताः । वै । देवताः । वृष्ट्याः । ईशते । ताः । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति । धावति । ताः । [२८] एव । अस्मै । पर्जन्यम् । वर्षयन्ति । उत । अवर्षिष्यन् । वर्षति । एव । सृज । वृष्टिम् । दिवः । एति । अद्भिरित्यत्-भिः । समुद्रम् । पृण । इति । आह । इमाः । च । एव । अमूः । च । अपः । समिति । अर्धयति । अथोइति । आभिः । एव । अमूः । अच्छ । एति । अब्जाइत्यप्-जाः । असि । प्रथमजाइति प्रथम-जाः । बलम् । असि । समुद्रियम् । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । उदिति । नम्भय । पृथिवीम् । इति । वर्षाह्वामिति वर्ष-ह्वाम् । जुहोति । एषा । वै । ओषधीनाम् । वृष्टिवनिरिति वृष्टि-वनिः । तया । एव । वृष्टिम् । एति । च्यावयति । ये । देवाः । दिविभागाइति दिवि-भागाः । इति । कृष्णाजिनमिति कृ

ष्ण-अजिनम् । अवेति । धूनोति । इमे । एव । अस्मै । लोकाः । प्रीताः । अभीष्टा इत्यभि-इष्टाः । भवन्ति । [२९] अस्मैधावतितावाएकंविंशतिश्च ॥ ❀ ॥१०॥

सर्वाणि । छन्दांसि । एतस्याम् । इष्ट्याम् । अनूच्यानीत्यनु-उच्यानि । इति । आहुः । त्रिष्टुभः । वै । एतत् । वीर्यम् । यत् । ककुत् । उष्णिहा । जगत्यै । यत् । उष्णिहककुभावित्युष्णिह-ककुभौ । अन्वाहेत्यनु-आह । तेन । एव । सर्वाणि । छन्दांसि । अवेति । रुन्धे । गायत्री । वै । एषा । यत् । उष्णिहा । यानि । चत्वारि । अधीति । अक्षराणि । चतुष्पादइतिचतुः-पादः । एव । ते । पशवः । यथा । पुरोडाशे । पुरोडाशः । अधीति । एवम् । एव । तत् । यत् । ऋचि । अधीति । अक्षराणि । यत् । जगत्या । [३०] परिदध्यादितिपरि-दध्यात् । अन्तम् । यज्ञम् । गमयेत् । त्रिष्टुभा । परीति । दधाति । इन्द्रियम् । वै । वीर्यम् । त्रिष्टुक् । इन्द्रिये । एव । वीर्ये । यज्ञम् । प्रतीति । स्थापयति । न । अन्तम् । गमयति । अग्ने । त्री । ते । वाजिना । त्री । सधस्थेतिसध-स्था । इति । त्रिवत्येतित्रि-वत्या । परीति । दधाति । सरूपत्वायेतिसरूप-त्वाय । सर्वः । वै । एषः । यज्ञः । यत् । त्रैधातवीयम् । कामायकामायेतिकामाय-कामाय । प्रेति । युज्यते । सर्वेभ्यः । हि । कामेभ्यः । यज्ञः । प्रयुज्यतइतिप्र-युज्यते । त्रैधातवीयेन । यजेत । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । सर्वः । वै । [३१] एषः । यज्ञः । यत् । त्रैधातवीयम् । सर्वेण । एव । एनम् । यज्ञेन । अभीति । चरति । स्तृणुते । एव । एनम् । एतया । एव । यजेत । अभिचर्यमाणइत्यभि-चर्यमाणः । सर्वः । वै । एषः । यज्ञः । यत् । त्रैधातवीयम् । सर्वेण । एव । यज्ञेन । यजते । न । एनम् । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । स्तृणुते । एतया । एव । यजेत । सहस्रेण । यक्ष्यमाणः । प्रजातमितिप्र-जातम् । एव । एनत् । ददाति । एतया । एव । यजेत । सहस्रेण । ईजानः । अन्तम् । वै । एषः । पशूनाम् । गच्छति । [३२] यः । सहस्रेण । यजते । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । खलु । वै । पशून् । असृजत । तान् । त्रैधातवीयेन । एव । असृजत । यः । एवम् । विद्वान् । त्रैधातवीयेन । पशुकामइतिपशु-कामः । यजते । यस्मात् । एव । योनेः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । पशून् । असृजत । तस्मात् । एव । एनान् । सृजते । उपेति । एनम् । उत्तरमित्युत्-तरम् । सहस्रम् । नमति । देवताभ्यः । वै । एषः । एति । वृश्च्यते । यः । यक्ष्ये । इति ।

उक्त्वा । न । यजते । त्रैधातवीयेन । यजेत । सर्वः । वै । एषः । यज्ञः । [३३] यत् । त्रैधातवीयम् । सर्वेण । एव । यज्ञेन । यजते । न । देवताभ्यः । एति । वृश्चते । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । पुरोडाशः । भवति । ते । त्रयः । चतुष्कपालाइतिचतुः-कपालाः । त्रिष्पमृद्धत्वायेतित्रिष्पमृद्ध-त्वाय । त्रयः । पुरोडाशाः । भवन्ति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषाम् । लोकानाम् । आप्त्यै । उत्तरउत्तरइत्युत्तरः-उत्तरः । ज्यायान् । भवति । एवम् । इव । हि । इमे । लोकाः । यवमयइतियव-मयः । मध्ये । एतत् । वै । अन्तरिक्षस्य । रूपम् । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै । सर्वेषाम् । अभिगमयन्नित्यभि गमयन् । अवेति । द्यति । अछम्बट्कारमित्यछम्बट्-कारम् । हिरण्यम् । ददाति । तेजः । एव । [३४] अवेति । रुन्धे । ताप्यम् । ददाति । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । धेनुम् । ददाति । आशिषइत्या-शिषः । एव । अवेति । रुन्धे । साम्नः । वै । एषः । वर्णः । यत् । हिरण्यम् । यजुषाम् । ताप्यम् । उक्थामदानामित्युक्थ-मदानाम् । धेनुः । एतान् । एव । सर्वान् । वर्णान् । अवेति । रुन्धे ॥ [३५] जगत्याऽभिचरन्थ्सर्वो वैगच्छतियज्ञस्तेजएवत्रिꣳशच्च ॥ ११ ॥

त्वष्टा । हतपुत्रइतिहत-पुत्रः । वीन्द्रमितिवि-इन्द्रम् । सोमम् । एति । अहरत् । तस्मिन् । इन्द्रः । उपहवमित्युप-हवम् । ऐच्छत । तम् । न । उपेति । अह्वयत । पुत्रम् । मे । अवधीः । इति । सः । यज्ञवेशसमितियज्ञ-वेशसम् । कृत्वा । प्रासहेतिप्र-सहा । सोमम् । अपिबत् । तस्य । यत् । अत्यशिष्यतेत्यति-अशिष्यत । तत् । त्वष्टा । आहवनीयमित्या-हवनीयम् । उप । प्रेति । अवर्तयत् । स्वाहा । इन्द्रशत्रुरितीन्द्र-शत्रुः । वर्धस्व । इति । सः । यावत् । ऊर्ध्वः । पराविध्यतीतिपरा-विध्यति । तावति । स्वयम् । एव । वीति । अरमत । यदि । वा । तावत् । प्रवणमितिप्र-वनम् । [३६] आसीत् । यदि । वा । तावत् । अधीति । अग्नेः । आसीत् । सः । सम्भवन्नितिसं-भवन् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । अभि । समिति । अभवत् । सः । इषुमात्रमिषुमात्रमितीषुमात्रं-इषुमात्रम् । विष्वङ् । अवर्धत । सः । इमान् । लोकान् । अवृणोत् । यत् । इमान् । लोकान् । अवृणोत् । तत् । वृत्रस्य । वृत्रत्वमितिवृत्र-त्वम् । तस्मात् । इन्द्रः । अबिभेत् । अपीति । त्वष्टा । तस्मै । त्वष्टा । वज्रम् । असिञ्चत् । तपः । वै । सः । वज्रः । आसीत् । तम् । उद्यन्तुमित्युत-यन्तुम् ।

न । अशक्नोत् । अथ । वै । तर्हि । विष्णुः । [३७] अन्या । देवता । आसीत् । सः । अब्रवीत् । विष्णो । एतिं । इहि । इदम् । एतिं । हरिष्यावः । येनं । अयम् । इदम् । इतिं । सः । विष्णुः । त्रेधा । आत्मानम् । वि । नीतिं । अधत्त । पृथिव्याम् । तृतीयम् । अन्तरिक्षे । तृतीयम् । दिवि । तृतीयम् । अभिपर्यावर्तादित्यभि-पर्यावर्तात् । हि । अबिभेत् । यत् । पृथिव्याम् । तृतीयम् । आसीत् । तेन । इन्द्रः । वज्रम् । उदितिं । अयच्छत् । विष्णवनुस्थितइतिविष्णु-अनुस्थितः । सः । अब्रवीत् । मा । मे । प्रेतिं । हाः । अस्ति । वै । इदम् । [३८] मयिं । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेतिं । दास्यामि । इतिं । तत् । अस्मै । प्रेतिं । अयच्छत् । तत् । प्रतीतिं । अगृह्णात् । अधाः । मा । इतिं । तत् । विष्णवे । अतिं । प्रेतिं । अयच्छत् । तत् । विष्णुः । प्रतीतिं । अगृह्णात् । अस्मासु । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । इतिं । यत् । अन्तरिक्षे । तृतीयम् । आसीत् । तेन । इन्द्रः । वज्रम् । उदितिं । अयच्छत् । विष्णवनुस्थितइतिविष्णु-अनुस्थितः । सः । अब्रवीत् । मा । मे । प्रेतिं । हाः । अस्ति । वै । इदम् । [३९] मयिं । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेतिं । दास्यामि । इतिं । तत् । अस्मै । प्रेतिं । अयच्छत् । तत् । प्रतीतिं । अगृह्णात् । द्विः । मा । अधाः । इतिं । तत् । विष्णवे । अतिं । प्रेतिं । अयच्छत् । तत् । विष्णुः । प्रतीतिं । अगृह्णात् । अस्मासु । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । इतिं । यत् । दिवि । तृतीयम् । आसीत् । तेन । इन्द्रः । वज्रम् । उदितिं । अयच्छत् । विष्णवनुस्थितइतिविष्णु-अनुस्थितः । सः । अब्रवीत् । मा । मे । प्रेतिं । हाः । येनं । अहम् । [४०] इदम् । अस्मि । तत् । ते । प्रेतिं । दास्यामि । इतिं । त्वी (३) । इतिं । अब्रवीत् । सन्धामितिंसं-धाम् । तु । समितिं । दधावहै । त्वाम् । एव । प्रेतिं । विशानि । इतिं । यत् । माम् । प्रविशेरितिप्र-विशेः । किम् । मा । भुञ्ज्याः । इतिं । अब्रवीत् । त्वाम् । एव । इन्धीय । तव । भोगाय । त्वाम् । प्रेतिं । विशेयम् । इतिं । अब्रवीत् । तम् । वृत्रः । प्रेतिं । अविशत् । उदरम् । वै । वृत्रः । क्षुत् । खलु । वै । मनुष्यस्य । भ्रातृव्यः । यः । [४१] एवम् । वेदं । हन्तिं । क्षुधम् । भ्रातृव्यम् । तत् । अस्मै । प्रेतिं । अयच्छत् । तत् । प्रतीतिं । अगृह्णात् । त्रिः । मा । अधाः । इतिं । तत् । विष्णवे ।

अति । प्रेति । अयच्छत् । तत् । विष्णुः । प्रतीति । अगृह्णात् । अस्मासु । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । इति । यत् । त्रिः । प्रेति । अयच्छत् । त्रिः । प्रत्यगृह्णादिति प्रति-अगृह्णात् । तत् । त्रिधातोरितित्रि-धातोः । त्रिधातुत्वमितित्रिधातु-त्वम् । यत् । विष्णुः । अन्वतिष्ठतेत्यनु-अतिष्ठत । विष्णवे । अति । प्रेति । अयच्छत् । तस्मात् । ऐन्द्रावैष्णवमित्यैन्द्रा-वैष्णवम् । हविः । भवति । यत् । वै । इदम् । किम् । च । तत् । अस्मै । तत् । प्रेति । अयच्छत् । ऋचः । सामानि । यजूꣳषि । सहस्रम् । वै । अस्मै । तत् । प्रेति । अयच्छत् । तस्मात् । सहस्रदक्षिणमितिसहस्र-दक्षिणम् ॥ [४२] प्रवणाद्विꣳष्णुर्वाइदमिदमहर्य्योभवत्येकविꣳशतिश्च ॥ १२ ॥

देवाः । वै । राजन्यात् । जायमानात् । अबिभयुः । तम् । अन्तः । एव । सन्तम् । दाम्ना । अपेति । औम्भन् । सः । वै । एषः । अपोब्धइत्यप-उब्धः । जायते । यत् । राजन्यः । यत् । वै । एषः । अनपोब्धइत्यनप-उब्धः । जायेत । वृत्रान् । घ्नन् । चरेत् । यम् । कामयेत । राजन्यम् । अनपोब्धइत्यनप-उब्धः । जायेत । वृत्रान् । घ्नन् । चरेत् । इति । तस्मै । एतम् । ऐन्द्राबार्हस्पत्यमित्यैन्द्रा-बार्हस्पत्यम् । चरुम् । निरिति । वपेत् । ऐन्द्रः । वै । राजन्यः । ब्रह्म । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । एनम् । दाम्नः । अपोम्भनादित्यप-उम्भनात् । मुञ्चति । हिरण्मयम् । दाम । दक्षिणा । साक्षादितिस-अक्षात् । एव । एनम् । दाम्नः । अपोम्भनादित्यप-उम्भनात् । मुञ्चति ॥ [४३] एनन्द्वादश च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१३॥

नवोनवइतिनवः-नवः । भवति । जायमानः । अह्नाम् । केतुः । उषसाम् । एति । अग्रे ॥ भागम् । देवेभ्यः । वीति । दधाति । आयन्नित्या-यन् । प्रेति । चन्द्रमाः । तिरति । दीर्घम् । आयुः ॥ यम् । आदित्याः । अꣳशुम् । आप्याययन्तीत्या-प्याययन्ति । यम् । अक्षितम् । अक्षितयः । पिबन्ति ॥ तेन । नः । राजा । वरुणः । बृहस्पतिः । एति । प्याययन्तु । भुवनस्य । गोपाइतिगो-पाः ॥ प्राच्याम् । दिशि । त्वम् । इन्द्र । असि । राजा । उत । उदीच्याम् । वृत्रहन्निति वृत्र-हन् । वृत्रहेतिवृत्र-हा । असि ॥ यत्र । यन्ति । स्रोत्याः । तत् । [४४] जितम् । ते । दक्षिणतः । वृषभः । एधि । हव्यः ॥ इन्द्रः । जयाति । न । परेति । जयातै । अधिराजइत्यधि-राजः । राजस्वितिराज-सु । राजयाति ॥ विश्वाः । हि । भू

याः । पृतंनाः । अभिष्टीः । उपसद्यइत्युंप-सद्यंः । नमस्यंः । यथा । असंत् ॥ अस्य । इत् । एव । प्रेति । रिरिचे । महित्वमितिंमहि-त्वम् । दिवः । पृथिव्याः । परीति । अन्तरिक्षात् ॥ स्वराडितिंस्व-राट् । इन्द्रः । दमें । एति । विश्वगूंर्तइतिंविश्व-गूर्तः । स्वरिः । अमंत्रः । ववक्षे । रणाय ॥ अभीति । त्वा । शूर । नोनुमः । अदुग्धाः । इव । धेनवंः ॥ ईशानम् । [४५] अस्य । जगंतः । सुवर्दृशमितिंसुवः-दृशम् । ईशानम् । इन्द्र । तस्थुषंः ॥ त्वाम् । इत् । हि । हवामहे । साता । वाजस्य । कारवंः ॥ त्वाम् । वृत्रेषु । इन्द्र । सत्पतिमितिसत्-पतिम् । नरंः । त्वाम् । काष्ठांसु । अवंतः ॥ यत् । द्यावंः । इन्द्र । ते । शतम् । शतम् । भूमीः । उत । स्युः ॥ न । त्वा । वज्रिन्न् । सहस्रम् । सूर्याः । अन्विति । न । जातम् । अष्ट । रोदसीइति ॥ पिब । सोमम् । इन्द्र । मन्दतु । त्वा । यम् । ते । सुषाव । हर्यश्वेतिंहरि-अश्व । अद्रिः ॥ [४६] सोतुः । बाहुभ्यामितिंबाहु-भ्याम् । सुयंतइतिसु-यतः । न । अवा ॥ रेवतीः । नः । सधमादइतिसध-मादः । इन्द्रे । सन्तु । तुविवाजाइतितुवि-वाजाः ॥ क्षुमन्तः । याभिः । मदेम ॥ उदिति । अग्ने । शुचयः । तव । वीति । ज्योतिषा । उदिति । उ । त्यम् । जातवेदसमितिंजात-वेदसम् । सप्त । त्वा । हरितः । रथे । वहन्ति । देव । सूर्य ॥ शोचिष्केशमितिंशोचिः-केशम् । विचक्षणेतिंवि-चक्षण ॥ चित्रम् । देवानाम् । उदिति । अगात् । अनीकम् । चक्षुः । मित्रस्य । वरुणस्य । अग्नेः ॥ एति । अप्राः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अन्तरिक्षम् । सूर्यः । आत्मा । जगंतः । तस्थुषंः । [४७] च ॥ विश्वे । देवाः । ऋतावृधइत्यृत-वृधः । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । हवनश्रुतइतिंहवन-श्रुतः ॥ जुषन्ताम् । युज्यम् । पयः ॥ विश्वे । देवाः । शृणुत । इमम् । हवम् । मे । ये । अन्तरिक्षे । ये । उपेति । द्यवि । स्थ ॥ ये । अग्निजिह्वाइत्यंग्नि-जिह्वाः । उत । वा । यजंत्राः । आसद्येत्या-सद्य । अस्मिन्न् । बर्हिषि । मादयध्वम् ॥ [४८] तदीशानमद्रिस्तस्थुषंस्त्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥१४॥

देवामनुष्यादेवासुरा अब्रुवन्देवासुरास्तेषाङ्गायत्री प्रजापतिस्तायत्राग्नेगोभि

(१) अत्र सकारः संहितायां षत्वमापद्यते । तथा च प्रातिशाख्ये-(अ-६,सू २,) 'स्वानासोदिव्यापोह्ययमु कमू मो प्रो त्री महि धात्रि पद्यवग्रहपूर्व' इति ॥ अस्यार्थः-'स्वानासोदिवि, आपोहि, अयमु, कमु, ऊ, मो, प्रो, त्री, महि, धात्रि, पदि, इत्येवपूर्वः अवग्रहपूर्वश्च सकारः षत्वमापद्यते ॥ (उदा) स्वानासोदिविषन्तु । स्वानासइतिकिम् । इतोदिवि सोमः । आपोहिष्ठ । आपइतिकिम् । नहिस्वस्त्वम् । अयमुष्यप्रदेवयुः । कमुष्विदस्य सेनया । अयंकामीति किम् । तदुसोमआह । ऊषुणऊतये । मोषूणइन्द्र । प्रोष्वस्मै । त्रीषधस्था । महिषद्युमन्नमः । यदषधचिष्ठ । पदि षिताम् । शुचिषद्वसुः ' इति ॥

श्निन्नर्यामारुतन्देवावसव्या अग्नेमारुतमितिदेवावसव्या देवाश्शर्मण्यास्सर्वाणि त्व
ष्टाहृतपुत्रो देवावैराजन्यान्नवौनवश्चतुर्दश ॥१४॥ देवामनुष्याः प्रजाम्पशून्देवावस
व्याः परिदध्यादिदमस्यष्टाचत्वारिंशत् ॥४८॥ देवामनुष्यामादयध्वम् ॥ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

विश्वरूपइतिविश्व-रूपः । वै । त्वाष्ट्रः । पुरोहितइतिपुरः-हितः । देवानाम् ।
आसीत् । स्वस्रीयः । असुराणाम् । तस्य । त्रीणि । शीर्षाणि । आसन् । सोम
पानमितिसोम-पानम् । सुरापानमितिसुरा-पानम् । अन्नादनमित्यन्न-अदनम् । सः ।
प्रत्यक्षमितिप्रति-अक्षम् । देवेभ्यः । भागम् । अवदत् । परोक्षमितिपरः-अक्षम् ।
असुरेभ्यः । सर्वस्मै । वै । प्रत्यक्षमितिप्रति-अक्षम् । भागम् । वदन्ति । यस्मै ।
एव । परोक्षमितिपरः-अक्षम् । वदन्ति । तस्य । भागः । उदितः । तस्मात् । इ
न्द्रः । अबिभेत् । ईदङ् । वै । राष्ट्रम् । वीति । पर्यावर्तयतीतिपरि-आवर्तयति । इ
ति । तस्य । वज्रम् । आदायेत्या-दाय । शीर्षाणि । अच्छिनत् । यत् । सोमपा
नमितिसोम-पानम् । [१] आसीत् । सः । कपिञ्जलः । अभवत् । यत् । सुरापान
मितिसुरा-पानम् । सः । कलविङ्कः । यत् । अन्नादनमित्यन्न-अदनम् । सः । तित्ति
रिः । तस्य । अञ्जलिना । ब्रह्महत्यामितिब्रह्म-हत्याम् । उपेति । अगृह्णात् । ताम् ।
सव्ँवथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । अबिभः । तम् । भूतानि । अभीति । अक्रोशन् । ब्र
ह्महन्नितिब्रह्म-हन् । इति । सः । पृथिवीम् । उपेति । असीदत् । अस्यै । ब्रह्महत्या
याइतिब्रह्म-हत्यायै । तृतीयम् । प्रतीति । गृहाण । इति । सा । अब्रवीत् । वरम् ।
वृणै । खातात् । पराभविष्यन्तीतिपरा-भविष्यन्ती । मन्ये । ततः । मा । परेति । भू
वम् । इति । पुरा । ते । [२] सव्ँवथ्सरादितिसं-वथ्सरात् । अपीति । रोहात् । इति ।

अब्रवीत् । तस्मात् । पुरा । संवत्सरादितिसं-वत्सरात् । पृथिव्यै । खातम् । अपीति । रोहति । वारेवृतमितिवारे-वृतम् । हि । अस्यै । तृतीयम् । ब्रह्महत्याया इतिब्रह्म-हत्यायै । प्रतीति । अगृह्णात् । तत् । स्वकृतमितिस्व-कृतम् । इरिणम् । अभवत् । तस्मात् । आहिताग्निरित्याहित-अग्निः । श्रद्धादेवइतिश्रद्धा-देवः । स्वकृतइतिस्व-कृते । इरिणे । न । अवेति । स्येत् । ब्रह्महत्याया इतिब्रह्म-हत्यायै । हि । एषः । वर्णः । सः । वनस्पतीन् । उपेति । असीदत् । अस्यै । ब्रह्महत्याया इतिब्रह्म-हत्यायै । तृतीयम् । प्रतीति । गृह्णीत । इति । ते । अब्रुवन् । वरम् । वृणामहै । वृक्णात् । [३]

परभविष्यन्तइतिपरा-भविष्यन्तः । मन्यामहे । ततः । मा । परेति । भूम । इति । आव्रश्चनादित्या-व्रश्चनात् । वः । भूयांसः । उदिति । तिष्ठान् । इति । अब्रवीत् । तस्मात् । आव्रश्चनादित्या-व्रश्चनात् । वृक्षाणाम् । भूयांसः । उदिति । तिष्ठन्ति । वारेवृतमितिवारे-वृतम् । हि । एषाम् । तृतीयम् । ब्रह्महत्याया इतिब्रह्म-हत्यायै । प्रतीति । अगृह्णन् । सः । निर्यासइतिनिः-यासः । अभवत् । तस्मात् । निर्यासस्येति निः-यासस्य । न । आश्यम् । ब्रह्महत्याया इतिब्रह्म-हत्यायै । हि । एषः । वर्णः । अथोइति । खलु । यः । एव । लोहितः । यः । वा । आव्रश्चनादित्या-व्रश्चनात् । निर्येपतीतिनिः-येपति । तस्य । न । आश्यम् । [४] कामम् । अन्यस्य । सः । स्त्रीषंसादमितिस्त्री-संसादम् । उपेति । असीदत् । अस्यै । ब्रह्महत्याया इतिब्रह्म-हत्यायै । तृतीयम् । प्रतीति । गृह्णीत । इति । ताः । अब्रुवन् । वरम् । वृणामहै । ऋत्वियात् । प्रजामितिप्र-जाम् । विन्दामहै । कामम् । एति । विजनितोरितिवि-जनितोः । समिति । भवाम । इति । तस्मात् । ऋत्वियात् । स्त्रियः । प्रजामितिप्र-जाम् । विन्दन्ते । कामम् । एति । विजनितोरितिवि-जनितोः । समिति । भवन्ति । वारेवृतमितिवारे-वृतम् । हि । आसाम् । तृतीयम् । ब्रह्महत्याया इतिब्रह्म-हत्यायै । प्रतीति । अगृह्णन् । सा । मलवद्वासाइतिमलवत्-वासाः । अभवत् । तस्मात् । मलवद्वाससेतिमलवत्-वाससा । न । समिति । वदेत । [५] न । सह । आसीत । न । अस्याः । अन्नम् । अद्यात् । ब्रह्महत्याया इतिब्रह्म-हत्यायै । हि । एषा । वर्णम् । प्रतिमुच्येतिप्रति-मुच्य । आस्ते । अथोइति । खलु । आहुः । अभ्यञ्जनमित्यभि-

अञ्जनम् । वाव । स्त्रियाः । अन्नम् । अभ्यञ्जनमित्यभि-अञ्जनम् । एव । न । प्रति गृह्यमितिप्रति-गृह्यम् । कामम् । अन्यत् । इति । याम् । मलवद्वाससमितिमलवत्-वाससम् । सम्भवन्तीतिसं-भवन्ति । यः । ततः । जायते । सः । अभिशस्तइत्यभि-शस्तः । याम् । अरण्ये । तस्यै । स्तेनः । याम् । पराचीम् । तस्यै । ह्रीतमुखीतिह्रीत-मुखी । अपगल्भइत्यप-गल्भः । या । स्नाति । तस्याः । अप्स्वित्यप्-सु । मारुकः । या । [६] अभ्यङ्क्तइत्यभि-अङ्क्ते । तस्यै । दुश्चर्मेतिदुः-चर्मा । या । प्रलिखतइतिप्र-लिखते । तस्यै । खलतिः । अपमारीत्यप-मारी । या । आङ्क्तइत्या-अङ्क्ते । तस्यै । काणः । या । दतः । धावते । तस्यै । श्यावदन्नितिश्याव-दन् । या । नखानि । निकृन्ततइतिनि-कृन्तते । तस्यै । कुनखी । या । कृणत्ति । तस्यै । क्लीवः । या । रज्जुम् । सृजति । तस्याः । उद्बन्धुकइत्युत्-बन्धुकः । या । पर्णेन । पिबति । तस्याः । उन्मादुकइत्युत्-मादुकः । या । खर्वेण । पिबति । तस्यै । खर्वः । तिस्रः । रात्रीः । व्रतम् । चरेत् । अञ्जलिना । वा । पिबेत् । अखर्वेण । वा । पात्रेण । प्रजायाइतिप्र-जायै । गोपीथाय ॥ [७] यश्सोमपानन्तेवृक्णात्तस्यनाश्यँवदेतमारुकोयाऽखर्वेणवात्रीणिच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

त्वष्टा । हतपुत्रइतिहत-पुत्रः । वीन्द्रमितिवि-इन्द्रम् । सोमम् । एति । अहरत् । तस्मिन् । इन्द्रः । उपहवमित्युप-हवम् । ऐच्छत । तम् । न । उपेति । अह्वयत । पुत्रम् । मे । अवधीः । इति । सः । यज्ञवेशसमितियज्ञ-वेशसम् । कृत्वा । प्रासहेतिप्र-सहा । सोमम् । अपिबत् । तस्य । यत् । अत्यशिष्यतेत्यति-अशिष्यत । तत् । त्वष्टा । आहवनीयमित्या-हवनीयम् । उप । प्रेति । अवर्तयत् । स्वाहा । इन्द्रशत्रुरितीन्द्र-शत्रुः । वर्द्धस्व । इति । यत् । अवर्तयत् । तत् । वृत्रस्य । वृत्रत्वमितिवृत्र-त्वम् । यत् । अब्रवीत् । स्वाहा । इन्द्रशत्रुरितीन्द्र-शत्रुः । वर्द्धस्व । इति । तस्मात् । अस्य । [८] इन्द्रः । शत्रुः । अभवत् । सः । सम्भवन्नितिसं-भवन् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । अभि । समिति । अभवत् । सः । इषुमात्रमिषुमात्रमितीषुमात्रं-इषुमात्रम् । विष्वङ् । अवर्द्धत । सः । इमान् । लोकान् । अवृणोत् । यत् । इमान् । लोकान् । अवृणोत् । तत् । वृत्रस्य । वृत्रत्वमितिवृत्र-त्वम् । तस्मात् । इ

न्द्रः । अबिभेत् । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । शत्रुः । मे । अजनि । इति । तस्मै । वज्रम् । सिक्त्वा । प्रेति । अयच्छत् । एतेन । जहि । इति । तेन । अभीति । आयत । तौ । अब्रूताम् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । मा । [९] प्रेति । द्वाः । आवम् । अन्तः । स्वः । इति । मम । वै । युवम् । स्थः । इति । अब्रवीत् । माम् । अभि । एति । इतम् । इति । तौ । भागधेयमितिभाग-धेयम् । ऐच्छेताम् । ताभ्याम् । एतम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । प्रेति । अयच्छत् । तौ । अब्रूताम् । अभीति । सन्दष्टावितिसं-दष्टौ । वै । स्वः । न । शक्नुवः । ऐतुमित्या-एतुम् । इति । सः । इन्द्रः । आत्मनः । शीतरूरावितिशीत-रूरौ । अजनयत् । तत् । शीतरूरयोरितिशीत-रूरयोः । जन्म । यः । एवम् । शीतरूरयोरितिशीत-रूरयोः । जन्म । वेद । [१०] न । एनम् । शीतरूरावितिशीत-रूरौ । हतः । ताभ्याम् । एनम् । अभीति । अनयत् । तस्मात् । जञ्जभ्यमानात् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । निरिति । अक्रामताम् । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । वै । एनम् । तत् । अजहिताम् । प्राणइतिप्र-अनः । वै । दक्षः । अपानइत्यप-अनः । क्रतुः । तस्मात् । जञ्जभ्यमानः । ब्रूयात् । मयि । दक्षक्रतूइतिदक्ष-क्रतू । इति । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । एव । आत्मन् । धत्ते । सर्वम् । आयुः । एति । सः । देवताः । वृत्रात् । निर्हूयेतिनिः-हूय । वार्त्रघ्नमितिवार्त्र-घ्नम् । हविः । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । निरिति । अवपत् । घ्नन्ति । वै । एनम् । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । एति । [११] अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । प्याययन्ति । तस्मात् । वार्त्रघ्नीइतिवार्त्र-घ्नी । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । अन्विति । उच्येतेइति । वृधन्वतीइतिवृधन्-वती । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । तत् । सङ्स्थाप्येतिसं-स्थाप्य । वार्त्रघ्नमितिवार्त्र-घ्नम् । हविः । वज्रम् । आदायेत्या-दाय । पुनः । अभीति । आयत । तेइति । अब्रूताम् । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । मा । प्रेति । द्वाः । आवयोः । वै । श्रितः । इति । तेइति । अब्रूताम् । वरम् । वृणावहै । नक्षत्रविहितेतिनक्षत्र-विहिता । अहम् । असानि । इति । असौ । अब्रवीत् । चित्रविहितेतिचित्र-विहिता । अहम् । इति । इयम् । तस्मात् । नक्षत्रविहितेतिनक्षत्र-विहिता । असौ । चित्र

विहितेति विष्ऋ-विहिता । इयम् । यः । एवम् । द्यावापृथिव्योरिति द्यावा-पृथिव्योः । [१२] वरम् । वेद । एति । एनम् । वरः । गच्छति । सः । आभ्याम् । एव । प्रसूत इति प्र-सूतः । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन्न् । ते । देवाः । वृत्रम् । हत्वा । अग्नीषोमाविति अग्नी-सोमौ । अब्रुवन्न् । हव्यम् । नः । वहतम् । इति । तौ । अब्रूताम् । अपतेजसाविति अप-तेजसौ । वै । त्यौ । वृत्रे । वै । त्ययोः । तेजः । इति । ते । अब्रुवन्न् । कः । इदम् । अच्छ । एति । इति । गौः । इति । अब्रुवन्न् । गौः । वाव । सर्वस्य । मित्रम् । इति । सा । अब्रवीत् । [१३] वरम् । वृणै । मयि । एव । सता । उभयेन । भुनजाध्वै । इति । तत् । गौः । एति । अहरत् । तस्मात् । गवि । सता । उभयेन । भुञ्जते । एतत् । वै । अग्नेः । तेजः । यत् । घृतम् । एतत् । सोमस्य । यत् । पयः । यः । एवम् । अग्नीषोमयोरित्यग्नी-सोमयोः । तेजः । वेद । तेजस्वी । एव । भवति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किन्देवत्यमिति किं-देवत्यम् । पौर्णमासमिति पौर्ण-मासम् । इति । प्राजापत्यमिति प्राजा-पत्यम् । इति । ब्रूयात् । तेन । इन्द्रम् । ज्येष्ठम् । पुत्रम् । निरवासाययदिति निः-अवासाययत् । इति । तस्मात् । ज्येष्ठम् । पुत्रम् । धनेन । निरवसाययन्तीति निः-अवसाययन्ति ॥ [१४] अस्यमावेदाद्यावापृथिव्योरब्रवीदिति तस्माच्चत्वारि च । ❀ ❀ ❀ ॥२॥

इन्द्रम् । वृत्रम् । जघ्निवांऽसम् । मृधः । अभि । प्र । इति । अवेपन्त । सः । एतम् । वैमृधम् । पूर्णमास इति पूर्ण-मासे । अनुनिर्वाप्यमित्यनु-निर्वाप्यम् । अपश्यत् । तम् । निरिति । अवपत् । तेन । वै । सः । मृधः । अपेति । अहत । यत् । वैमृधः । पूर्णमास इति पूर्ण-मासे । अनुनिर्वाप्य इत्यनु-निर्वाप्यः । भवति । मृधः । एव । तेन । यजमानः । अपेति । हते । इन्द्रः । वृत्रम् । हत्वा । देवताभिः । च । इन्द्रियेण । च । वीति । आर्ध्यत । सः । एतम् । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । अपश्यत् । ऐन्द्रम् । दधि । [१५] तम् । निरिति । अवपत् । तेन । वै । सः । देवताः । च । इन्द्रियम् । च । अवेति । अरुन्ध । यत् । आग्नेयः । अष्टाकपाल इत्यष्टा-कपालः । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । भवति । ऐन्द्रम् । दधि । देवताः । च । एव । तेन । इन्द्रियम् । च । यजमानः । अवेति । रुन्धे । इन्द्रस्य । वृत्रम् । जघ्नुषः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । पृथि

वीर्यम् । अनु । वीति । आच्छ्रत् । तत् । ओषधयः । वीरुधः । अभवन् । सः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । वृत्रम् । मे । जघ्नुषः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । [१६] पृथिवीम् । अनु । वीति । आरत् । तत् । ओषधयः । वीरुधः । अभूवन् । इति । सः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । पशून् । अब्रवीत् । एतत् । अस्मै । समिति । नयत । इति । तत् । पशवः । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । अधीति । आत्मन् । समिति । अनयन् । तत् । प्रतीति । अदुहन् । यत् । समनयन्नितिसं-अनयन् । तत् । सान्नाय्यस्येतिसां-नाय्यस्य । सान्नाय्यत्वमितिसान्नाय्य-त्वम् । यत् । प्रत्यदुहन्नितिप्रति-अदुहन् । तत् । प्रतिधुषइतिप्रति-धुषः । प्रतिधुक्त्वमितिप्रतिधुक्-त्वम् । समिति । अनेषुः । प्रतीति । अधुक्षन् । न । तु । मयि । श्रयते । इति । अब्रवीत् । एतत् । अस्मै । [१७] शृतम् । कुरुत । इति । अब्रवीत् । तत् । अस्मै । शृतम् । अकुर्वन् । इन्द्रियम् । वाव । अस्मिन् । वीर्यम् । तत् । अश्रयन् । तत् । शृतस्य । शृतत्वमितिशृत-त्वम् । समिति । अनेषुः । प्रतीति । अधुक्षन् । शृतम् । अक्रन् । न । तु । मा । धिनोति । इति । अब्रवीत् । एतत् । अस्मै । दधि । कुरुत । इति । अब्रवीत् । तत् । अस्मै । दधि । अकुर्वन् । तत् । एनम् । अधिनोत् । तत् । दध्नः । दधित्वमितिदधि-त्वम् । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । दध्नः । पूर्वस्य । अवदेयमित्यव-देयम् । [१८] दधि । हि । पूर्वम् । क्रियते । इति । अनादृत्येत्यना-दृत्य । तत् । शृतस्य । एव । पूर्वस्य । अवेति । द्येत् । इन्द्रियम् । एव । अस्मिन् । वीर्यम् । श्रित्वा । दध्ना । उपरिष्टात् । धिनोति । यथापूर्वमितियथा-पूर्वम् । उपेति । एति । यत् । पूतीकैः । वा । पर्णवल्कैरितिपर्ण-वल्कैः । वा । आतञ्च्यादित्या-तञ्च्यात् । सौम्यम् । तत् । यत् । क्वलैः । राक्षसम् । तत् । यत् । तण्डुलैः । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । तत् । यत् । आतञ्चनेनेत्या-तञ्चनेन । मानुषम् । तत् । यत् । दध्ना । तत् । सेन्द्रमितिस-इन्द्रम् । दध्ना । एति । तनक्ति । [१९] सेन्द्रत्वायेतिसेन्द्र-त्वाय । अग्निहोत्रोच्छेषणमित्यग्निहोत्र-उच्छेषणम् । अभ्यातनक्तीत्यभि-आतनक्ति । यज्ञस्य । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । इन्द्रः । वृत्रम् । हत्वा । पराम् । परावतमितिपरा-वतम् । अगच्छत् । अपेति । अराधम् । इति । मन्यमानः । तम् । देवताः । प्रैषमितिप्र-एषम् । ऐच्छन् । सः । अब्रवीत् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः ।

यः । प्रथमः । अनुविन्दतीत्यनु-विन्दति । तस्य । प्रथमम् । भागधेयमितिभाग-धेयम् । इति । तम् । पितरः । अन्विति । अविन्दन् । तस्मात् । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । पूर्वेद्युः । क्रियते । सः । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । प्रति । एति । अगच्छन् । तम् । देवाः । अभि । समिति । अगच्छन्त । अमा । वै । नः । [२०] अद्य । वसु । वसति । इति । इन्द्रः । हि । देवानाम् । वसु । तत् । अमावास्यायाइत्यमा-वास्यायाः । अमावास्यत्वमित्यमावास्य-त्वम् । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किन्देवत्यमितिकिं-देवत्यम् । सान्नाय्यमितिसां-नाय्यम् । इति । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । इति । ब्रूयात् । विश्वे । हि । तत् । देवाः । भागधेयमितिभाग-धेयम् । अभीति । समगच्छन्तेतिसं-अगच्छन्त । इति । अथोइति । खलु । ऐन्द्रम् । इति । एव । ब्रूयात् । इन्द्रम् । वाव । ते । तत् । भिषज्यन्तः । अभि । समिति । अगच्छन्त । इति ॥ [२१] दधिमेजग्धुपइन्द्रियँव्वीर्यमित्यब्रवीदेतदस्माअवदेयन्तनक्तिनोद्विचत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥३॥

ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । दर्शपूर्णमासाविति दर्श-पूर्णमासौ । यजेत । यः । एनौ । सेन्द्रावितिस-इन्द्रौ । यजेत । इति । वैमृधः । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । अनुनिर्वाप्यइत्यनु-निर्वाप्यः । भवति । तेन । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासः । सेन्द्रइतिस-इन्द्रः । ऐन्द्रम् । दधि । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । तेन । अमावास्येत्यमा-वास्या । सेन्द्रेतिस-इन्द्रा । यः । एवम् । विद्वान् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यजते । सेन्द्रावितिस-इन्द्रौ । एव । एनौ । यजते । श्वश्वइतिश्वः-श्वः । अस्मै । ईजानाय । वसीयः । भवति । देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । देवाः । एताम् । [२२] इष्टिम् । अपश्यन् । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । सरस्वत्यै । चरुम् । सरस्वते । चरुम् । ताम् । पौर्णमासमितिपौर्ण-मासम् । सꣳस्थाप्येतिसं-स्थाप्य । अनु । निरिति । अवपन् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । भ्रातृव्यवानितिभ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । पौर्णमासमितिपौर्ण-मासम् । सꣳस्थाप्येतिसं-स्थाप्य । एताम् । इष्टिम् । अनु । निरिति । वपेत् । पौर्णमासेनेतिपौर्ण-मासेन । एव । वज्रम् । भ्रातृव्याय । प्रहृत्येतिप्र-हृत्य । आग्नावैष्णवे

नेत्यांग्ना-वैष्णवेनं । देवताः । च । यज्ञम् । च । भ्रातृंव्यस्य । वृङ्क्ते । मिथुनात् । पशून् । सारस्वताभ्याम् । यावंत् । एव । अस्य । अस्ति । तत् । [२३] सर्वम् । वृङ्क्ते । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । एव । यजेत । भ्रातृंव्यवानितिभ्रातृंव्य-वान् । न । अमावास्यामित्यंमा-वास्याम् । हत्वा । भ्रातृंव्यम् । न । एति । प्याययति । साकम्प्रस्थायीयेनेतिसाकं-प्रस्थायीयेन । यजेत । पशुकामइतिपशु कामः । यस्मै । वै । अल्पेन । आहरन्तीत्या-हरन्ति । न । आत्मना । तृप्यति । न । अन्यस्मै । ददाति । यस्मै । महता । तृप्यति । आत्मने । ददाति । अन्यस्मै । महता । पूर्णम् । होतव्यम् । तृप्तः । एव । एनम् । इन्द्रः । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । तर्पयति । दारुपात्रेणेतिदारु-पात्रेण । जुहोति । न । हि । मृन्मयमितिमृत्-मयम् । आहुतिमित्या-हुतिम् । आनशे । औदुम्बरम् । [२४] भवति । ऊर्क् । वै । उदुम्बरः । ऊर्क् । पशवः । ऊर्जा । एव । अस्मै । ऊर्जम् । पशून् । अवेति । रुन्धे । न । अगतश्रीरित्यगत-श्रीः । महेन्द्रमितिमहा-इन्द्रम् । यजेत । त्रयः । वै । गतश्रियइति गत-श्रियः । शुश्रुवान् । ग्रामणीरितिग्राम-नीः । राजन्यः । तेषाम् । महेन्द्रइतिमहा-इन्द्रः । देवता । यः । वै । स्वाम् । देवताम् । अतियजतइत्यति-यजते । प्रेति । स्वायै । देवतायै । च्यवते । न । पराम् । प्रेति । आप्नोति । पापीयान् । भवति । सँव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । इन्द्रम् । यजेत । सँव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । हि । व्रतम् । न । अतीति । स्वा [२५] एव । एनम् । देवता । इज्यमाना । भूत्यै । इन्धे । वसीयान् । भवति । सँव्वथ्सरस्येतिसं-वथ्सरस्य । परस्तात् । अग्नये । व्रतपतयइतिव्रत-पतये । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । सँव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । एव । एनम् । वृत्रम् । जघ्निवाꣳसम् । अग्निः । व्रतपतिरितिव्रत-पतिः । व्रतम् । एति । लम्भयति । ततः । अधीति । कामम् । यजेत ॥ [२६] एतान्तदौदुम्बरꣳस्वात्रिꣳशच्च ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥४॥

न । असोमयाजीत्यसोम-याजी । समिति । नयेत् । अनागतमित्यना-गतम् । वै । एतस्य । पयः । यः । असोमयाजीत्यसोम-याजी । यत् । असोमयाजीत्यसोम-याजी । सन्नयेदितिसं-नयेत् । परिमोषइतिपरि-मोषः । एव । सः । अनृतम् । करोति । अथोइति । परेति । एव । सिच्यते । सोमयाजीतिसोम-याजी ।

एव । समिति । नयेत् । पयः । वै । सोमः । पयः । सान्नाय्यमितिसां-नाय्यम् । पयसा । एव । पयः । आत्मन्न् । धत्ते । वीति । वै । एतम् । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । अर्द्धयति । वर्द्धयति । अस्य । भ्रातृव्यम् । यस्य । हविः । निरुप्तमितिनिः-उप्तम् । पुरस्तात् । चन्द्रमाः । [२७] अभीति । उदेतीत्युत्-एति । त्रेधा । तण्डुलान् । वीति । भजेत् । ये । मध्यमाः । स्युः । तान् । अग्नये । दात्रे । पुरोडाशम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । कुर्यात् । ये । स्थविष्ठाः । तान् । इन्द्राय । प्रदात्रइतिप्र-दात्रे । दधन्न् । चरुम् । ये । अणिष्ठाः । तान् । विष्णवे । शिपिविष्टायेतिशिपि-विष्टाय । शृते । चरुम् । अग्निः । एव । अस्मै । प्रजामितिप्र-जाम् । प्रजनयतीतिप्र-जनयति । वृद्धाम् । इन्द्रः । प्रेति । यच्छति । यज्ञः । वै । विष्णुः । पशवः । शिपिः । यज्ञे । एव । पशुषु । प्रतीति । तिष्ठति । न । द्वेइति । [२८] यजेत । यत् । पूर्वया । सम्प्रतीतिसं-प्रति । यजेत । उत्तरयेत्युत्-तरया । छम्बट् । कुर्यात् । यत् । उत्तरयेत्युत्-तरया । सम्प्रतीतिसं-प्रति । यजेत । पूर्वया । छम्बट् । कुर्यात् । न । इष्टिः । भवति । न । यज्ञः । तत् । अन्विति । ह्रीतमुखीति ह्रीत-मुखी । अपगल्भइत्यप-गल्भः । जायते । एकाम् । एव । यजेत । प्रगल्भइति प्र-गल्भः । अस्य । जायते । अनादृत्येत्यना-दृत्य । तत् । द्वेइति । एव । यजेत । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । एव । पूर्वया । आलभतइत्या-लभते । यजते । उत्तरयेत्युत्-तरया । देवताः । एव । पूर्वया । अवरुन्धइत्यव-रुन्धे । इन्द्रियम् । उत्तरयेत्युत्-तरया । देवलोकमितिदेव-लोकम् । एव । [२९] पूर्वया । अभिजयतीत्यभि-जयति । मनुष्यलोकमितिमनुष्य-लोकम् । उत्तरयेत्युत्-तरया । भूयसः । यज्ञक्रतूनिति यज्ञ-क्रतून् । उपेति । एति । एषा । वै । सुमनाइतिसु-मनाः । नाम । इष्टिः । यम् । अद्य । ईजानम् । पश्चात् । चन्द्रमाः । अभीति । उदेतीत्युत्-एति । अस्मिन्न् । एव । अस्मै । लोके । अर्द्धुकम् । भवति । दाक्षायणयज्ञेनेतिदाक्षायण-यज्ञेन । सुवर्गकामइतिसुवर्ग-कामः । यजेत । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । समिति । नयेत् । मैत्रावरुण्येतिमैत्रा-वरुण्या । आमिक्षया । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । यजेत । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । वै । देवानाम् । सुतः । तेषाम् । एतम् । अर्द्धमासमित्यर्द्ध-मासम् । प्रसुतइतिप्र-सुतः । तेषाम् । मैत्रावरुणीतिमैत्रा-वरुणी । वशा । अमा

वास्यांयामित्यंमा-वास्यांयाम् । अनूबन्ध्येत्यंनु-बन्ध्यां । यत् । [३०] पूर्वेद्युः । यजंते । वेदिंम् । एव । तत् । करोति । यत् । वथ्सान् । अपाकरोतीत्यंप-आकरोतिं । सदोहविर्द्धानेइतिंसदः-हविर्द्धाने । एव । समिंतिं । मिनोति । यत् । यजंते । देवैः । एव । सुत्याम् । समिंतिं । पादयति । सः । एतम् । अर्द्धमासमित्यर्द्ध-मासम् । सध मादमितिसध-मादम् । देवैः । सोमम् । पिबति । यत् । मैत्रावरुण्येतिंमैत्रा-वरुण्या । आमिख्यंया । अमावास्यांयामित्यंमा-वास्यांयाम् । यजंते । या । एव । असौ । देवानाम् । वशा । अनूबन्ध्येत्यंनु-बन्ध्यां । सोइतिं । एव । एषा । एतस्यं । साख्पादितिंस-अख्यात् । वै । एषः । देवान् । अभ्यारोहतीत्यंभि-आरोहति । यः । एषाम् । यज्ञम् । [३१] अभ्यारोहतीत्यंभि-आरोहति । यथा । खलु । वै । श्रेयान् । अभ्यारूढइत्यंभि-आरूढः । कामयंते । तथा । करोति । यदि । अवविद्ध्यतीत्यंव-विद्ध्यति । पापीयान् । भवति । यदि । न । अवविद्ध्यतीत्यंव-विद्ध्यति । सदृङ्ङितिंस-दृङ् । व्यावृत्कामइतिव्यावृत्-कामः । एतेन । यज्ञेन । यजेत । क्षुरपविरितिंक्षुर-पविः । हि । एषः । यज्ञः । ताजक् । पुण्यः । वा । भवति । मेतिं । वा । मीयते । तस्य । एतत् । व्रतम् । न । अनृतम् । वदेत् । न । माऽसम् । अश्नीयात् । न । स्त्रियम् । उपेतिं । इयात् । न । अस्य । पल्पूलनेन । वासः । पल्पूलयेयुः । एतत् । हि । देवाः । सर्वम् । न । कुर्वन्तिं ॥ [३२] चन्द्रमाद्देवलोकमेवयद्यज्ञम्पल्पूलयेयुष्पट्च ॥५॥

एषः । वै । देवरथइतिंदेव-रथः । यत् । दर्शपूर्णमासावितिंदर्श-पूर्णमासौ । यः । दर्शपूर्णमासावितिंदर्श-पूर्णमासौ । इष्ट्वा । सोमेन । यजंते । रथस्पष्टइतिरथं-स्पष्टे । एव । अवसानइत्यंव-साने । वरे । देवानाम् । अवेतिं । स्यति । एतानि । वै । अङ्गापरूऽषीत्यङ्गा-परूऽंषि । सम्वथ्सरस्येतिंसं-वथ्सरस्यं । यत् । दर्शपूर्णमासावितिंदर्श-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । दर्शपूर्णमासावितिंदर्श-पूर्णमासौ । यजंते । अङ्गापरूऽषीत्यङ्गा-परूऽंषि । एव । सम्वथ्सरस्येतिंसं-वथ्सरस्यं । भतीतिं । दधाति । एतेइतिं । वै । सम्वथ्सरस्येतिंसं-वथ्सरस्यं । चक्षुंषीइतिं । यत् । दर्शपूर्णमासावितिंदर्श-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । दर्शपूर्णमासावितिंदर्श-पूर्णमासौ । यजंते । ताभ्याम् । एव ।

सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । अन्विति । पश्यति । [३३] एषा । वै । देवानाम् । विक्रान्तिरितिवि-क्रान्तिः । यत् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यजते । देवानाम् । एव । विक्रान्तिमितिवि-क्रान्तिम् । अनु । वीति । क्रमते । एषः । वै । देवयानइतिदेव-यानः । पन्थाः । यत् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यजते । यः । एव । देवयानइतिदेव-यानः । पन्थाः । तम् । समारोहतीतिसं-आरोहति । एतौ । वै । देवानाम् । हरीइति । यत् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । दर्शपूर्णमासाविति दर्श-पूर्णमासौ । यजते । यौ । एव । देवानाम् । हरीइति । ताभ्याम् । [३४] एव । एभ्यः । हव्यम् । वहति । एतत् । वै । देवानाम् । आस्यम् । यत् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यजते । साक्षादितिस-अक्षात् । एव । देवानाम् । आस्ये । जुहोति । एषः । वै । हविर्धानीतिहविः-धानी । यः । दर्शपूर्णमासयाजीतिदर्शपूर्णमास-याजी । सायम्प्रातरितिसायं-प्रातः । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहोति । यजते । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । अहरहरित्यहः-अहः । हविर्धानिनामितिहविः-धानिनाम् । सुतः । यः । एवम् । विद्वान् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यजते । हविर्धानीतिहविः-धानी । अस्मि । इति । सर्वम् । एव । अस्य । बर्हिष्यम् । दत्तम् । भवति । देवाः । वै । अहः । [३५] यज्ञियम् । न । अविन्दन् । ते । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । अपुनन् । तौ । वै । एतौ । पूतौ । मेध्यौ । यत् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यः । एवम् । विद्वान् । दर्शपूर्णमासावितिदर्श-पूर्णमासौ । यजते । पूतौ । एव । एनौ । मेध्यौ । यजते । न । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । च । पौर्णमास्यामितिपौर्ण-मास्याम् । च । स्त्रियम् । उपेति । इयात् । यत् । उपेयादित्युप-इयात् । निरिन्द्रियइतिनिः-इन्द्रियः । स्यात् । सोमस्य । वै । राज्ञः । अर्धमासस्येत्यर्ध-मासस्य । रात्रयः । पत्नयः । आसन् । तासाम् । अमावास्यामित्यमा-वास्याम् । च । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । च । न । उपेति । ऐत् । [३६] तेइति । एनम् । अभि । समिति । अन

ह्येताम् । तम् । यक्ष्मः । आर्च्छत् । राजानम् । यक्ष्मः । आरत् । इति । तत् । राजयक्ष्मस्येतिराज-यक्ष्मस्य । जन्म । यत् । पापीयान् । अभवत् । तत् । पाप यक्ष्मस्येतिपाप-यक्ष्मस्य । यत् । जायाभ्याम् । अविन्दत् । तत् । जायेन्यस्य । यः । एवम् । एतेषाम् । यक्ष्माणाम् । जन्म । वेद । न । एनम् । एते । यक्ष्माः । विन्दन्ति । सः । एतेइति । एव । नमस्यन् । उपेति । अधावत् । तेइति । अब्रूताम् । वरम् । वृणावहै । आवम् । देवानाम् । भागधेइतिभाग-धे । असाव । [३७] आवत् । अधीति । देवाः । इज्यान्तै । इति । तस्मात् । सदृशीनाम् । रात्रीणाम् । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । च । पौर्णमास्यामितिपौर्ण-मास्याम् । च । देवाः । इज्यन्ते । एतेइति । हि । देवानाम् । भागधेइतिभाग-धे । भागधा इतिभाग-धाः । अस्मै । मनुष्याः । भवन्ति । यः । एवम् । वेद । भूतानि । क्षुधम् । अघ्नन् । सद्यः । मनुष्याः । अर्धमासइत्यर्द्ध-मासे । देवाः । मासि । पितरः । सँवथ्सरइतिसं-वथ्सरे । वनस्पतयः । तस्मात् । अहरहरित्यहः-अहः । मनुष्याः । अशनम् । इच्छन्ते । अर्धमासइत्यर्द्ध-मासे । देवाः । इज्यन्ते । मासि । पितृभ्य इतिपितृ-भ्यः । क्रियते । सँवथ्सरइतिसं-वथ्सरे । वनस्पतयः । फलम् । गृह्णन्ति । यः । एवम् । वेद । हन्ति । क्षुधम् । भ्रातृव्यम् ॥ [३८] पश्यतिताभ्यामहं रैद सावफलꣳसप्तच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

देवाः । वै । न । ऋचि । न । यजुंषि । अश्रयन्त । ते । सामन् । एव । अश्रयन्त । हिम् । करोति । साम । एव । अकः । हिम् । करोति । यत्र । एव । देवाः । अश्रयन्त । ततः । एव । एनान् । प्रेति । युङ्क्ते । हिम् । करोति । वाचः । एव । एषः । योगः । हिम् । करोति । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । तत् । यजमानः । सृजते । त्रिः । प्रथमाम् । अन्विति । आह । त्रिः । उत्तमामित्युत्-तमाम् । यज्ञस्य । एव । तत् । बरसम् । [३९] नह्यति । अप्रस्रꣳसायेत्यप्र-स्रꣳसाय । सन्ततमितिसं-ततम् । अन्विति । आह । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । अन्नाद्यस्येत्यन्न-अद्यस्य । सन्तत्या इतिसं- तत्यै । अथोइति । रक्षसाम् । अपहत्याइत्यप-हत्यै । राथन्तरीमितिराथं-न्तरीम् । प्रथमाम् । अन्विति । आह । राथन्तरइतिराथं-तरः । वै । अयम् । लोकः । इमम् । एव । लोकम् । अभीति । जयति । त्रिः । वीति । गृह्णाति । त्रयः । इमे ।

लोकाः । इमान् । एव । लोकान् । अभीति । जयति । वार्हतीम् । उत्तमामित्युत्-तमाम् । अन्विति । आह । वार्हतः । वै । असौ । लोकः । अमुम् । एव । लोकम् । अभीति । जयति । प्रेति । वः । [१०] वाजाः । इति । अनिरुक्तामित्यनिः-उक्ताम् । प्राजापत्यामितिप्राजा-पत्याम् । अन्विति । आह । यज्ञः । वै । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । यज्ञम् । एव । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । एति । रभते । प्रेति । वः । वाजाः । इति । अन्विति । आह । अन्नम् । वै । वाजः । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । प्रेति । वः । वाजाः । इति । अन्विति । आह । तस्मात् । प्राचीनम् । रेतः । धीयते । अग्ने । एति । याहि । वीतये । इति । आह । तस्मात् । प्रतीचीः । प्रजाइतिप्र-जाः । जायन्ते । प्रेति । वः । वाजाः । [११] इति । अन्विति । आह । मासाः । वै । वाजाः । अर्द्धमासाइत्यर्द्ध-मासाः । अभिद्यवइत्यभि-द्यवः । देवाः । हविष्मन्तः । गौः । घृताची । यज्ञः । देवान् । जिगाति । यजमानः । सुम्नयुरितिसुम्न-युः । इदम् । असि । इदम् । असि । इति । एव । यज्ञस्य । प्रियम् । धाम । अवेति । रुन्धे । यम् । कामयेत । सर्वम् । आयुः । इयात् । इति । प्रेति । वः । वाजाः । इति । तस्य । अनूच्येत्यनु-उच्य । अग्ने । एति । याहि । वीतये । इति । सन्ततमितिसं-ततम् । उत्तरमित्युत्-तरम् । अर्द्धर्चमित्यर्द्ध-ऋचम् । एति । लभेत । [१२] प्राणेनेतिप्र-अनेन । एव । अस्य । अपानमित्यप-अनम् । दाधार । सर्वम् । आयुः । एति । यः । वै । अरत्निम् । सामिधेनीनामितिसां-इधेनीनाम् । वेद । अरत्नौ । एव । भ्रातृव्यम् । कुरुते । अर्द्धर्चावित्यर्द्ध-ऋचौ । समिति । दधाति । एषः । वै । अरत्निः । सामिधेनीनामितिसां इधेनीनाम् । यः । एवम् । वेद । अरत्नौ । एव । भ्रातृव्यम् । कुरुते । ऋषेरृषेरित्यृषेः-ऋषेः । वै । एताः । निर्मिताइतिनिः-मिताः । यत् । सामिधेन्यइतिसां-इधेन्यः । ताः । यत् । असंयुक्ताइत्यसं-युक्ताः । स्युः । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । यजमानस्य । वीति । तिष्ठेरन् । अर्द्धर्चावित्यर्द्ध-ऋचौ । समिति । दधाति । समिति । युनक्ति । एव । एनाः । ताः । अस्मै । संयुक्ताइतिसं-युक्ताः । अवरुद्धाइत्यव-रुद्धाः । सर्वाम् । आशिषमित्या-शिषम् । दुह्रे ॥ [१३] वरू सर्वोजायन्तेप्रवोवाजालभेतदधातिसन्दशच॥७॥

अयंज्ञः । वै । एषः । यः । असामा । अग्ने । एति । याहि । वीतये । इ

तिं । आह । रथन्तरस्येतिरथं-तरस्य । एषः । वर्णः । तम् । त्वा । समिद्भिरितिस मित् - भिः । अङ्गिरः । इतिं । आह । वामदेव्यस्येतिवाम-देव्यस्य । एषः । वर्णः । बृहत् । अग्ने । सुवीर्यमितिंसु-वीर्यम् । इतिं । आह । बृहतः । एषः । वर्णः । यत् । एतम् । तृचम् । अन्वाहेत्यनु-आह । यज्ञम् । एव । तत् । सामन्वन्तमितिसामन्न्-वन्तम् । करोति । अग्निः । अमुष्मिन्न् । लोके । आसीत् । आदित्यः । अस्मिन्न् । तौ । इमौ । लोकौ । अशान्तौ ।[४४] आस्ताम् । ते । देवाः । अब्रुवन् । एतिं । इत । इमौ । वि । परीति । ऊहाम । इतिं । अग्ने । एतिं । याहि । वीतये । इतिं । अस्मिन्न् । लोके । अग्निम् । अदधुः । बृहत् । अग्ने । सुवीर्यमितिंसु-वीर्यम् । इतिं । अमुष्मिन्न् । लोके । आदित्यम् । ततः । वै । इमौ । लोकौ । अशाम्यताम् । यत् । एवम् । अन्वाहेत्यनु-आह । अनयोः । लोकयोः । शान्त्यै । शाम्यतः । अस्मै । इमौ । लोकौ । यः । एवम् । वेद । पञ्चदशेतिपञ्च-दश । सामिधेनीरितिंसां-इधेनीः । अन्विति । आह । पञ्चदशेतिपञ्च-दश । [४५] वै । अर्द्धमासस्येत्यर्द्ध-मासस्य । रात्रयः । अर्द्धमासशइत्यर्द्धमास-शः । सँवँथ्सरइतिसं-वथ्सरः । आप्यते । तासाम् । त्रीणि । च । शतानि । षष्टिः । च । अक्षराणि । तावतीः । सँवँथ्सरस्येतिसं-वथ्सरस्य । रात्रयः । अक्षरशइत्यक्षर-शः । एव । सँवँथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । आप्नोति । नृमेधइतिनृ-मेधः । च । परुच्छेपः । च । ब्रह्मवाद्यमितिब्रह्म-वाद्यम् । अवदेताम् । अस्मिन्न् । दारौ । आर्द्रे । अग्निम् । जनयाव । यतरः । नौ । ब्रह्मीयान् । इतिं । नृमेधइतिनृ-मेधः । अभीति । अवदत् । सः । धूमम् । अजनयत् । परुच्छेपः । अभीति । अवदत् । सः । अग्निम् । अजनयत् । ऋषे । इतिं । अब्रवीत् । [४६] यत । समावत् । विद्ध । कथा । त्वम् । अग्निम् । अजीजनः । न । अहम् । इतिं । सामिधेनीनामितिंसां-इधेनीनाम् । एव । अहम् । वर्णम् । वेद । इतिं । अब्रवीत् । यत् । घृतवदितिघृत-वत् । पदम् । अनूच्यतइत्यनु-उच्यते । सः । आसाम् । वर्णः । तम् । त्वा । समिद्भिरितिंसमित्-भिः । अङ्गिरः । इतिं । आह । सामिधेनीष्वितिंसां-इधेनीषु । एव । तत् । ज्योतिः । जनयति । स्त्रियः । तेन । यत् । ऋचः । स्त्रियः । तेन । यत । गायत्रियः । स्त्रियः । तेन । यत् । सामिधेन्यइतिसां-इधेन्यः । वृषण्वतीमितिवृषण्-वतीम् । अन्विति । आह । [४७] तेन । पुंस्वतीः । तेन । सेन्द्राइतिस-इन्द्राः । तेन । मिथुनाः । अग्निः । देवानाम् । दूतः । आसीत् । उशनाः ।

काव्यः। असुराणाम्। तौ। प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम्। प्रश्नम्। ऐताम्। सः। प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः। अग्निम्। दूतम्। वृणीमहे। इति। अभीति। पर्यावर्ततेति परि-आवर्तत। ततः। देवाः। अभवन्न्। परेति। असुराः। यस्य। एवम्। विदुषः। अग्निम्। दूतम्। वृणीमहे। इति। अन्वाहेत्यनु-आह। भवति। आत्मना। परेति। अस्य। भ्रातृव्यः। भवति। अध्वरवतीमित्यध्वर-वतीम्। अन्विति। आह। भ्रातृव्यम्। एव। एतया। [४८] ध्वरति। शोचिष्केशइतिशोचिः-केशः। तम्। ईमहे। इति। आह। पवित्रम्। एव। एतत्। यजमानम्। एव। एतया। पवयति। समिद्धइतिसं-इद्धः। अग्ने। आहुतेत्या-हुत। इति। आह। परिधिमितिपरि-धिम्। एव। एतम्। परीति। दधाति। अस्कन्दाय। यत्। अतः। ऊर्ध्वम्। अभ्याद्ध्यादित्यभि-आद्ध्यात्। यथा। बहिःपरिधीतिबहिः-परिधि। स्कन्दति। तादृक्। एव। तत्। त्रयः। वै। अग्नयः। हव्यवाहनइतिहव्य-वाहनः। देवानाम्। कव्यवाहनइतिकव्य-वाहनः। पितृणाम्। सहरक्षाइतिसह-रक्षाः। असुराणाम्। ते। एतर्हि। एति। शꣳसन्ते। माम्। वरिष्यते। माम्। [४९] इति। वृणीध्वम्। हव्यवाहनमितिहव्य-वाहनम्। इति। आह। यः। एव। देवानाम्। तम्। वृणीते। आर्षेयम्। वृणीते। बन्धोः। एव। न। एति। अथोइति। सन्तत्याइतिसं-तत्यै। परस्तात्। अर्वाचः। वृणीते। तस्मात्। परस्तात्। अर्वाञ्चः। मनुष्यान्। पितरः। अनु। प्रेति। पिपते॥ [५०] अशान्तावाहपञ्चदशाब्रवीदन्वाहेतयावरिष्यतेमामेकान्नत्रिꣳशच्च॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥८॥

अग्ने। महान्। असि। इति। आह। महान्। हि। एषः। यत्। अग्निः। ब्राह्मण। इति। आह। ब्राह्मणः। हि। एषः। भारत। इति। आह। एषः। हि। देवेभ्यः। हव्यम्। भरति। देवेद्धइतिदेव-इद्धः। इति। आह। देवाः। हि। एतम्। ऐन्धत। मन्विद्धइतिमनु-इद्धः। इति। आह। मनुः। हि। एतम्। उत्तरइत्युत्-तरः। देवेभ्यः। ऐन्ध। ऋषिष्टुतइत्यृषि-स्तुतः। इति। आह। ऋषयः। हि। एतम्। अस्तुवन्न्। विप्रानुमदितइतिविप्र-अनुमदितः। इति। आह। [५१] विप्राः। हि। एते। यत्। शुश्रुवाꣳसः। कविशस्तइतिकवि-शस्तः। इति। आह। कवयः। हि। एते। यत्। शुश्रुवाꣳसः। ब्रह्मसꣳशितइतिब्रह्म-सꣳशितः।

इति । आह । ब्रह्मसꣳशितइतिब्रह्म-सꣳशितः । हि । एषः । घृताहवनइतिघृत-आहवनः । इति । आह । घृताहुतिरितिघृत-आहुतिः । हि । अस्य । प्रियतमेतिप्रिय-तमा । प्रणीरितिप्र-नीः । यज्ञानाम् । इति । आह । प्रणीरितिप्र-नीः । हि । एषः । यज्ञानाम् । रथीः । अध्वराणाम् । इति । आह । एषः । हि । देवरथइतिदेव-रथः । अतूर्तः । होता । इति । आह । न । हि । एतम् । कः । चन । [५२] तरति । तूर्णिः । हव्यवाडितिहव्य-वाट् । इति । आह । सर्वम् । हि । एषः । तरति । आस्पात्रम् । जुहूः । देवानाम् । इति । आह । जुहूः । हि । एषः । देवानाम् । चमसः । देवपानइतिदेव-पानः । इति । आह । चमसः । हि । एषः । देवपानइतिदेव-पानः । अरान् । इव । अग्ने । नेमिः । देवान् । त्वम् । परिभूरितिपरि-भूः । असि । इति । आह । देवान् । हि । एषः । परिभूरितिपरि-भूः । यत् । ब्रूयात् । एति । वह । देवान् । देवयतइतिदेव-यते । यजमानाय । इति । भ्रातृव्यम् । अस्मै । [५३] जनयेत् । एति । वह । देवान् । यजमानाय । इति । आह । यजमानम् । एव । एतेन । वर्द्धयति । अग्निम् । अग्ने । एति । वह । सोमम् । एति । वह । इति । आह । देवताः । एव । तत् । यथापूर्वमितियथा - पूर्वम् । उपेति । ह्वयते । एति । च । अग्ने । देवान् । वह । सुयजेतिसु-यजा । च । यज । जातवेदइतिजात-वेदः । इति । आह । अग्निम् । एव । तत् । समिति । श्यति । सः । अस्य । सꣳशितइतिसं-शितः । देवेभ्यः । हव्यम् । वहति । अग्निः । होता [५४] इति । आह । अग्निः । वै । देवानाम् । होता । यः । एव । देवानाम् । होता । तम् । वृणीते । स्मः । वयम् । इति । आह । आत्मानम् । एव । सत्वमितिसत् - त्वम् । गमयति । साधु । ते । यजमान । देवता । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । यत् । ब्रूयात् । यः । अग्निम् । होतारम् । अवृथाः । इति । अग्निना । उभयतः । यजमानम् । परीति । गृह्णीयात् । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । स्यात् । यजमानदेवत्येतियजमान-देवत्या । वै । जुहूः । भ्रातृव्यदेवत्येतिभ्रातृव्य-देवत्या । उपभृदित्युप-भृत् । [५५] यत् । द्वेइति । इव । ब्रूयात् । भ्रातृव्यम् । अस्मै । जनयेत् । घृतवतीमितिघृत - वतीम् । अध्वर्योइति । स्रुचम् । एति । अस्यस्व । इति । आह । यजमानम् । एव । एतेन । वर्द्धयति । देवायुवमितिदेव-युवम् । इति । आह । देवान् । हि । एषा ।

अवेति । विश्ववारामितिविश्व-वारम् । इति । आह । विश्वम् । हि । एषा । अवेति । ईडामहे । देवान् । ईडेन्यान् । नमस्याम । नमस्यान् । यजाम । यज्ञियान् । इति । आह । मनुष्याः । वै । ईडेन्याः । पितरः । नमस्याः । देवाः । यज्ञियाः । देवताः । एव । तत् । यथाभागमितियथा-भागम् । यजति ॥ [५६] विप्रानुमदितइत्याहचना स्मैहोतोपभृद्देवताएवत्रीणिच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

त्रीन् । तृचान् । अन्विति । ब्रूयात् । राजन्यस्य । त्रयः । वै । अन्ये । राजन्यात् । पुरुषाः । ब्राह्मणः । वैश्यः । शूद्रः । तान् । एव । अस्मै । अनुकानित्यनु-कान् । करोति । पञ्चदशेतिपञ्च-दश । अन्विति । ब्रूयात् । राजन्यस्य । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । वै । राजन्यः । स्वे । एव । एनम् । स्तोमे । प्रतीति । स्थापयति । त्रिष्टुभा । परीति । दध्यात् । इन्द्रियम् । वै । त्रिष्टुक् । इन्द्रियकामइतीन्द्रिय-कामः । खलु । वै । राजन्यः । यजते । त्रिष्टुभा । एव । अस्मै । इन्द्रियम् । परीति । गृह्णाति । यदि । कामयेत । [५७] ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अस्तु । इति । गायत्रिया । परीति । दध्यात् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । वै । गायत्री । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । एव । भवति । सप्तदशेतिसप्त-दश । अन्विति । ब्रूयात् । वैश्यस्य । सप्तदशइतिसप्त-दशः । वै । वैश्यः । स्वे । एव । एनम् । स्तोमे । प्रतीति । स्थापयति । जगत्या । परीति । दध्यात् । जागताः । वै । पशवः । पशुकामइतिपशु-कामः । खलु । वै । वैश्यः । यजते । जगत्या । एव । अस्मै । पशून् । परीति । गृह्णाति । एकविंशतिमित्येक-विंशतिम् । अन्विति । ब्रूयात् । प्रतिष्ठाकामस्येतिप्रतिष्ठा-कामस्य । एकविंशइत्येक-विंशः । स्तोमानाम् । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । [५८] चतुर्विंशतिमितिचतुः-विंशतिम् । अन्विति । ब्रूयात् । ब्रह्मवर्चसकामस्येतिब्रह्मवर्चस-कामस्य । चतुर्विंशत्यक्षरेतिचतुर्विंशति-अक्षरा । गायत्री । गायत्री । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । गायत्रिया । एव । अस्मै । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे । त्रिंशतम् । अन्विति । ब्रूयात् । अन्नकामस्येत्यन्न-कामस्य । त्रिंशदक्षरेतित्रिंशत्-अक्षरा । विराडितिवि-राट् । अन्नम् । विराडितिवि-राट् । विराजेतिवि-राजा । एव । अस्मै । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धे । द्वात्रिंशतम् । अन्विति । ब्रूयात् । प्रतिष्ठाकामस्येतिप्रतिष्ठा-काम

स्य। द्वात्रिंशदक्षरेतिद्वात्रिंशत्-अक्षरा। अनुष्टुगित्यनु-स्तुक्। अनुष्टुबित्यनु-स्तुप्। छन्दसाम्। प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था। प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै। षट्त्रिंशतमितिषट्-त्रिंशतम्। अन्विति। ब्रूयात्। पशुकामस्येतिपशु-कामस्य। षट्त्रिंशदक्षरेतिषट्त्रिंशत्-अक्षरा। बृहती। बार्हताः। पशवः। बृहत्या। एव। अस्मै। पशून्। [५९] अवेति। रुन्धे। चतुश्चत्वारिंशतमितिचतुः-चत्वारिंशतम्। अन्विति। ब्रूयात्। इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय-कामस्य। चतुश्चत्वारिंशदक्षरेतिचतुश्चत्वारिंशत्-अक्षरा। त्रिष्टुक्। इन्द्रियम्। त्रिष्टुप्। त्रिष्टुभा। एव। अस्मै। इन्द्रियम्। अवेति। रुन्धे। अष्टाचत्वारिंशतमित्यष्टा-चत्वारिंशतम्। अन्विति। ब्रूयात्। पशुकामस्येतिपशु-कामस्य। अष्टाचत्वारिंशदक्षरेत्यष्टाचत्वारिंशत्-अक्षरा। जगती। जागताः। पशवः। जगत्या। एव। अस्मै। पशून्। अवेति। रुन्धे। सर्वाणि। छन्दांसि। अन्विति। ब्रूयात्। बहुयाजिनइतिबहु-याजिनः। सर्वाणि। वै। एतस्य। छन्दांसि। अवरुद्धानीत्यव-रुद्धानि। यः। बहुयाजीति बहु-याजी। अपरिमितमित्यपरि-मितम्। अन्विति। ब्रूयात्। अपरिमितस्येत्यपरि-मितस्य। अवरुद्ध्याइत्यव-रुद्ध्यै॥[६०] कामयेतप्रतिष्ठित्यैपशून्थ्सप्तचत्वारिंशच॥

निवीतमितिनि-वीतम्। मनुष्याणाम्। प्राचीनावीतमितिप्राचीन-आवीतम्। पितृणाम्। उपवीतमित्युप-वीतम्। देवानाम्। उपेति। व्ययते। देवलक्ष्ममितिदेव-लक्ष्मम्। एव। तत्। कुरुते। तिष्ठन्न्। अन्विति। आह। तिष्ठन्न्। हि। आश्रुततरमित्याश्रुत-तरम्। वदति। तिष्ठन्न्। अन्विति। आह। सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य। लोकस्य। अभिजित्याइत्यभि-जित्यै। आसीनः। यजति। अस्मिन्न्। एव। लोके। प्रतीति। तिष्ठति। यत्। क्रौञ्चम्। अन्वाहेत्यनु-आह। आसुरम्। तत्। यत्। मन्द्रम्। मानुषम्। तत्। यत्। अन्तरा। तत्। सदेवमितिस-देवम्। अन्तरा। अनूच्यमित्यनु-उच्यम्। सदेवत्वायेतिसदेव-त्वाय। विद्वांसः। वै। [६१] पुरा। होतारः। अभूवन्न्। तस्मात्। विधृताइतिवि-धृताः। अध्वानः। अभूवन्न्। न। पन्थानः। समिति। अरुक्षन्न्। अन्तर्वेदीत्यन्तः-वेदि। अन्यः। पादः। भवति। बहिर्वेदीतिबहिः-वेदि। अन्यः। अथ। अन्विति। आह। अध्वनाम्। विधृत्या इतिवि-धृत्यै। पथाम्। असंरोहायेत्यसं-रोहाय। अथोइति। भूतम्। च। एव।

भविष्यत् । च । अवेति । रुन्धे । अथोइति । परिमितमिति परि-मितम् । च । एव । अपरिमितमित्यपरि-मितम् । च । अवेति । रुन्धे । अथोइति । ग्राम्यान् । च । एव । पशून् । आरण्यान् । च । अवेति । रुन्धे । अथोइति । [६२] देवलोकमितिदेव-लोकम् । च । एव । मनुष्यलोकमितिमनुष्य-लोकम् । च । अभीति । जयति । देवाः । वै । सामिधेनीरितिसां-इधेनीः । अनूच्येत्यनु-उच्य । यज्ञम् । न । अन्विति । अपश्यन् । सः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तूष्णीम् । आघारमित्या-घारम् । एति । अघारयत् । ततः । वै । देवाः । यज्ञम् । अन्विति । अपश्यन् । यत् । तूष्णीम् । आघारमित्या-घारम् । आघारयतीत्या-घारयति । यज्ञस्य । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै । अथोइति । सामिधेनीरितिसां-इधेनीः । एव । अभीति । अनक्ति । अलूक्षः । भवति । यः । एवम् । वेद । अथोइति । तर्पयति । एव । एनाः । तृप्यति । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । [६३] यः । एवम् । वेद । यत् । एकया । आघारयेदित्या-घारयेत् । एकाम् । प्रीणीयात् । यत् । द्वाभ्याम् । द्वेइति । प्रीणीयात् । यत् । तिसृभिरितितिसृ-भिः । अतीति । तत् । रेचयेत् । मनसा । एति । घारयति । मनसा । हि । अनाप्तम् । आप्यते । तिर्यञ्चम् । एति । घारयति । अछम्बट्कारमित्य छम्बट्-कारम् । वाक् । च । मनः । च । आर्तीयेताम् । अहम् । देवेभ्यः । हव्यम् । वहामि । इति । वाक् । अब्रवीत् । अहम् । देवेभ्यः । इति । मनः । तौ । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । प्रश्नम् । एताम् । सः । अब्रवीत् । [६४] प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । दूतीः । एव । त्वम् । मनसः । असि । यत् । हि । मनसा । ध्यायति । तत् । वाचा । वदति । इति । तत् । खलु । तुभ्यम् । न । वाचा । जुहवन् । इति । अब्रवीत् । तस्मात् । मनसा । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । जुह्वति । मनः । इव । हि । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । आप्त्यै । परिधीनितिपरि-धीन् । समिति । मार्ष्टि । पुनाति । एव । एनान् । त्रिः । मध्यमम् । त्रयः । वै । प्राणाइतिप्र-अनाः । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । अभीति । जयति । त्रिः । दक्षिणार्ध्यमितिदक्षिण-अर्ध्यम् । त्रयः । [६५] इमे । लोकाः । इमान् । एव । लोकान् । अभीति । जयति । त्रिः । उत्तरार्ध्यमित्युत्तर-अर्ध्यम् । त्रयः । वै । देवयानाइतिदेव-यानाः । पन्थानः । तान् । एव । अभीति । जयति । त्रिः । उपेति । वाजयति ।

त्रयः । वै । देवलोकाइतिदेव-लोकाः । देवलोकानितिदेव-लोकान् । एव । अभीति । जयति । द्वादश । समिति । पद्यन्ते । द्वादश । मासाः । सँव्वथ्सरइति सं-वथ्सरः । सँव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । एव । प्रीणाति । अथोइति । सँव्वथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । एव । अस्मै । उपेति । दधाति । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्यै । आघारमित्या-घारम् । एति । घारयति । तिरः । इव । [६६] वै । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । एव । अस्मै । लोकम् । प्रेति । रोचयति । ऋजुम् । एति । घारयति । ऋजुः । इव । हि । प्राणइतिप्र-अनः । सन्ततमितिसं-ततम् । एति । घारयति । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । अन्नाद्यस्येत्यन्न-अद्यस्य । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । अथोइति । रक्षसाम् । अपहत्याइत्यप-हत्यै । यम् । कामयेत । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । स्यात् । इति । जिह्मम् । तस्य । एति । घारयेत् । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्मात् । जिह्मम् । नयति । ताजक् । प्रेति । मीयते । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । आघारइत्या-घारः । आत्मा । ध्रुवा । [६७] आघारमित्या-घारम् । आघार्येत्या-घार्य । ध्रुवाम् । समिति । अनक्ति । आत्मन्न् । एव । यज्ञस्य । शिरः । प्रतीति । दधाति । अग्निः । देवानाम् । दूतः । आसीत् । दैव्यः । असुराणाम् । तौ । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । प्रश्नम् । ऐताम् । सः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । ब्राह्मणम् । अब्रवीत् । एतत् । वीति । ब्रूहि । इति । एति । श्रावय । इति । इदम् । देवाः । शृणुत । इति । वाव । तत् । अब्रवीत् । अग्निः । देवः । होता । इति । यः । एव । देवानाम् । तम् । अवृणीत । ततः । देवाः । [६८] अभवन्न् । परेति । असुराः । यस्य । एवम् । विदुषः । प्रवरमितिप्र-वरम् । प्रवृणतइतिप्र वृणते । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । यत् । ब्राह्मणः । च । अब्राह्मणः । च । प्रश्नम् । एयातामित्या-इयाताम् । ब्राह्मणाय । अधीति । ब्रूयात् । यत् । ब्राह्मणाय । अध्याहेत्यधि-आह । आत्मने । अधीति । आह । यत् । ब्राह्मणम् । पराहेतिपरा-आह । आत्मानम् । परेति । आह । तस्मात् । ब्राह्मणः । न । परोच्यइति परा-उच्यः ॥ [६९] वाआरण्याऽश्चावरुन्धेऽथोपशुभिस्सोऽब्रवीद्दक्षिणाध्यैन्त्रयंइवध्रुवादेवाश्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

आयुः । ते । आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अग्ने । एति । प्यायस्व । समिति । ते । अवेति । ते । हेडः । उदिति । उत्तममित्युत्-तमम् । प्रेति । नः । देवी । एति । नः । दिवः । अग्नाविष्णू इत्यग्ना-विष्णू । अग्नाविष्णू इत्यग्ना-विष्णू । इमम् । मे । वरुण । तत् । त्वा । यामि । उदिति । उ । त्यम् । चित्रम् ॥ अपाम् । नपात् । एति । हि । अस्थात् । उपस्थमित्युप-स्थम् । जिह्मानाम् । ऊर्ध्वः । विद्युतमितिवि-द्युतम् । वसानः ॥ तस्य । ज्येष्ठम् । महिमानम् । वहन्तीः । हिरण्यवर्णाइतिहिरण्य-वर्णाः । परीति । यन्ति । यह्वीः ॥ समिति । [७०] अन्याः । यन्ति । उपेति । यन्ति । अन्याः । समानम् । ऊर्वम् । नद्यः । पृणन्ति ॥ तम् । उ । शुचिम् । शुचयः । दीदिवाꣳसम् । अपाम् । नपातम् । परीति । तस्थुः । आपः ॥ तम् । अस्मेराः । युवतयः । युवानम् । मर्मृज्यमानाः । परीति । यन्ति । आपः ॥ सः । शुक्रेण । शिक्वना । रेवत् । अग्निः । दीदाय । अनिध्मः । घृतनिर्णिगितिघृत-निर्णिक् । अप्स्वित्यप्-सु ॥ इन्द्रावरुणयोरितीन्द्रा-वरुणयोः । अहम् । सम्राजोरितिसं-राजोः । अवः । एति । वृणे ॥ ता । नः । मृडातः । ईदृशे ॥ इन्द्रावरुणेतीन्द्रा-वरुणा । युवम् । अध्वराय । नः । [७१] विशे । जनाय । महि । शर्म । यच्छतम् ॥ दीर्घप्रयज्युमितिदीर्घ-प्रयज्युम् । अतीति । यः । वनुष्यति । वयम् । जयेम । पृतनासु । दूढ्यः ॥ एति । नः । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । प्रेति । बाहवा ॥ त्वम् । नः । अग्ने । वरुणस्य । विद्वान् । देवस्य । हेडः । अवेति । यासिसीष्ठाः ॥ यजिष्ठः । वह्नितमइति वह्नि-तमः । शोशुचानः । विश्वा । द्वेषाꣳसि । प्रेति । मुमुग्धि । अस्मत् ॥ सः । त्वम् । नः । अग्ने । अवमः । भव । ऊती । नेदिष्ठः । अस्याः । उषसः । व्युष्टावितिवि-उष्टौ ॥ अवेति । यक्ष्व । नः । वरुणम् । [७२] रराणः । वीहि । मृडीकम् । सुहवइतिसु-हवः । नः । एधि ॥ प्रप्रेतिप्र-प्र । अयम् । अग्निः । भरतस्य । शृण्वे । वीति । यत् । सूर्यः । न । रोचते । बृहत् । भाः ॥ अभीति । यः । पूरुम् । पृतनासु । तस्थौ । दीदाय । दैव्यः । अतिथिः । शिवः । नः ॥ प्रेति । ते । यक्षि । प्रेति । ते । इयर्मि । मन्म । भुवः । यथा । वन्द्यः । नः । हवेषु ॥ धन्वन्न् । इव । प्रपेतिप्र-पा । असि । त्वम् । अग्ने । इयक्षवे । पूरवे । प्रत्न । राजन्न् ॥ [७३] वीति । पाजसा । वीति । ज्योतिषा ॥ सः । त्वम् । अग्ने । प्रतीकेन । प्रतीति । ओष । यातुधान्यइतियातु-

धान्यः ॥ उरुरप्येष्वित्युरु-रप्येषु । दीद्यत् ॥ तम् । सुप्रतीकमितिसु-प्रतीकम् । सुदृशमितिसु-दृशम् । स्वञ्चम् । अविद्वाꣳसः । विदुष्टरमितिविदुः-तरम् । सपेम ॥ सः । यक्षत् । विश्वा । वयुनानि । विद्वान् । प्रेति । हव्यम् । अग्निः । अमृतेषु । वोचत् ॥ अꣳहोमुचइत्यꣳहः-मुचे । विवेय । यत् । मा । वीति । नः । इन्द्र । इन्द्रं । रयम् । इन्द्रियाणि । शतक्रतोइतिशत-क्रतो । अन्विति । ते । दायि ॥ [७४]
गृह्णीस्समंध्वरायन्नोवरुणꣳराजꣳश्चतुश्चत्वारिꣳशच ॥ ❀ ॥ १२ ॥
विश्वरूपस्त्वष्टेन्द्रंवृत्रमब्रह्मवादिनस्सत्वेनासोमयाज्येपवैदेवरथो देवा वै न चिनाय इन्द्रोऽग्नेमहान्त्री न्निर्वीतमायुष्टेद्वादश ॥ १२ ॥ विश्वरूपेणेनꣳ शीतरू रावद्य वसुपूर्वेन्द्युर्वाजाइत्यग्नेमहान्निर्वीतमन्यायन्तिचतुस्सप्ततिः ॥ ७४ ॥ विश्वरूपोऽनुते दायि ॥
हरिः ओ (३) म् ॥
इति द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

अथ द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

समिधइतिसं-इधः । यजति । वसन्तम् । एव । ऋतूनाम् । अवेति । रुन्धे । तनूनपातमितितनू-नपातम् । यजति । ग्रीष्मम् । एव । अवेति । रुन्धे । इडः । यजति । वर्षाः । एव । अवेति । रुन्धे । बर्हिः । यजति । शरदम् । एव । अवेति । रुन्धे । स्वाहाकारमितिस्वाहा-कारम् । यजति । हेमन्तम् । एव । अवेति । रुन्धे । तस्मात् । स्वाहाकृताइतिस्वाहा-कृताः । हेमन्न् । पशवः । अवेति । सीदन्ति । समिधइतिसं-इधः । यजति । उषसः । एव । देवतानाम् । अवेति । रुन्धे । तनूनपातमितितनू-नपातम् । यजति । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । [१] इडः । यजति । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । बर्हिः । यजति । प्रजामितिप्र-जाम् । एव । अवेति । रुन्धे । समानयतइतिसं-आनयते । उपभृतइत्युप-भृतः । तेजः । वै । आज्यम् । प्रजाइतिप्र-जाः । बर्हिः । प्रजास्वितिप्र-जासु । एव । तेजः । दधाति । स्वाहाकारमितिस्वाहा-कारम् । यजति । वाचम् । एव । अवेति । रुन्धे । दश ।

समितिं । पश्यन्ते । दर्शांश्वपेरेतिदर्श-अश्वपा । विराडितिंवि-राट् । अन्नम् । विराडि तिंवि-राट् । विराजेतिंवि-राजां । एव । अन्नाद्यमित्यंन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धे । समिधइतिसं-इधः । यजति । अस्मिन् । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । तनून पातमितितनूं-नपातम् । यजति । [२] यज्ञे । एव । अन्तरिंक्षे । प्रतीति । तिष्ठति । इडः । यजति । पशुषु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । बर् हिः । यजति । ये । एव । देवयानाइतिंदेव-यानाः । पन्थानः । तेषु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । स्वाहाकार मितिंस्वाहा-कारम् । यजति । सुवर्गइतिसुवः-गे । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । एतावन्तः । वै । देवलोकाइतिंदेव-लोकाः । तेषु । एव । यथापूर्वमितियथा-पूर्वम् । प्रतीति । तिष्ठति । देवासुराइतिंदेव-असुराः । एषु । लोकेषु । अस्पर्द्धन्त । ते । दे वाः । प्रयाजैरितिंप्र-याजैः । एभ्यः । लोकेभ्यः । असुरान् । प्रेति । अनुदन्त । तत् । प्रयाजानामितिंप्र-याजानाम् । [३] प्रयाजत्वमितिंप्रयाज-त्वम् । यस्यं । एवम् । विदुषः । प्रयाजाइतिंप्र-याजाः । इज्यन्ते । प्रेति । एभ्यः । लोकेभ्यः । भ्रातृव्यान् । नुदते । अभिक्राममित्यंभि-क्रामम् । जुहोति । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । यः । वै । प्रयाजानामितिंप्र-याजानाम् । मिथुनम् । वेदं । प्रेति । प्रजयेतिंप्र-जया । पशुभि रितिंपशु-भिः । मिथुनैः । जायते । समिधइतिंसं-इधः । बह्वीः । इव । यजति । त नूनपातमितितनूं-नपातम् । एकम् । इव । मिथुनम् । तत् । इडः । बह्वीः । इव । यजति । बर् हिः । एकम् । इव । मिथुनम् । तत् । एतत् । वै । प्रयाजानामितिंप्र-याजानाम् । मिथुनम् । यः । एवम् । वेदं । प्रेति । [४] प्रजयेतिंप्र-जया । पशुभि रितिंपशु-भिः । मिथुनैः । जायते । देवानाम् । वै । अनिष्टाः । देवताः । आसन्न् । अर्थ । असुराः । यज्ञम् । अजिघाꣳसन्न् । ते । देवाः । गायत्रीम् । वीति । औहन्न् । पञ्च । अक्षराणि । प्राचीनानि । त्रीणि । प्रतीचीनानि । ततः । वर्म । यज्ञाय । अभ वत् । वर्म । यजमानाय । यत् । प्रयाजानूयाजाइतिंप्रयाज-अनूयाजाः । इज्यन्ते । वर्म । एव । तत् । यज्ञाय । क्रियते । वर्म । यजमानाय । भ्रातृव्याभिभूत्याइतिभ्रा तृव्य-अभिभूत्यै । तस्मात् । वरूथम् । पुरस्तात् । वर् षीयः । पश्चात् । ह्रसीयः । दे वाः । वै । पुरा । रक्षोभ्यइतिरक्षः-भ्यः । [५] इति । स्वाहाकारेणेतिंस्वाहा-का रेण । प्रयाजेष्वितिंप्र-याजेषु । यज्ञम् । सꣳस्थाप्यमितिंसं-स्थाप्यम् । अपश्यन्न् । तम् ।

स्वाहाकारेणेतिस्वाहा-कारेण । प्रयाजेष्विति प्र-याजेषु । समिति । अस्थापयन् । वीति । वै । एतत् । यज्ञम् । छिन्दन्ति । यत् । स्वाहाकारेणेतिस्वाहा-कारेण । प्रयाजेष्वितिप्र-याजेषु । सम् । स्थापयन्तीतिसं-स्थापयन्ति । प्रयाजानितिप्र-याजान् । इष्ट्वा । हवीꣳषि । अभीति । घारयति । यज्ञस्य । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । अथोइति । हविः । एव । अकः । अथोइति । यथापूर्वमितियथा-पूर्वम् । उपेति । एति । पिता । वै । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । प्रजेतिप्र-जा । अनूयाजाइत्यनु-याजाः । यत् । प्रयाजानितिप्र-याजान् । इष्ट्वा । हवीꣳषि । अभिघारयतीत्यभि-घारयति । पिता । एव । तत् । पुत्रेण । साधारणम् । [६] कुरुते । तस्मात् । आहुः । यः । च । एवम् । वेद । यः । च । न । कथा । पुत्रस्य । केवलम् । कथा । साधारणम् । पितुः । इति । अस्कन्नम् । एव । तत् । यत् । प्रयाजेष्वितिप्र-याजेषु । इष्टेषु । स्कन्दति । गायत्री । एव । तेन । गर्भम् । धत्ते । सा । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । यजमानाय । प्रेति । जनयति ॥ [७] यजतियज्ञमेवावरुन्धेतनूनपातय्ँयजतिप्रयाजानामेवँव्वेद प्ररक्ष्यो भ्यस्साधारणम्पञ्चत्रिꣳशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

चक्षुषीइति । वै । एतेइति । यज्ञस्य । यत् । आज्यभागावित्याज्य-भागौ । यत् । आज्यभागावित्याज्य-भागौ । यजति । चक्षुषीइति । एव । तत् । यज्ञस्य । प्रतीति । दधाति । पूर्वार्द्धइतिपूर्व-अर्द्धे । जुहोति । तस्मात् । पूर्वार्द्धइतिपूर्व-अर्द्धे । चक्षुषीइति । प्रबाहुगितिप्र-बाहुक् । जुहोति । तस्मात् । प्रबाहुगितिप्र-बाहुक् । चक्षुषीइति । देवलोकमितिदेव-लोकम् । वै । अग्निना । यजमानः । अन्विति । पश्यति । पितृलोकमितिपितृ-लोकम् । सोमेन । उत्तरार्द्धइत्युत्तर-अर्द्धे । अग्नये । जुहोति । दक्षिणार्द्धइतिदक्षिण-अर्द्धे । सोमाय । एवम् । इव । हि । इमौ । लोकौ । अनयोः । लोकयोः । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै । राजानौ । वै । एतौ । देवतानाम् । [८] यत् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । अन्तरा । देवताः । इज्येतेइति । देवतानाम् । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । तस्मात् । राज्ञा । मनुष्याः । विधृताइतिवि-धृताः । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किम् । तत् । यज्ञे । यजमानः । कुरुते । येन । अन्यतोदतइत्यन्यतः-दतः । च । पशून् । दाधार । उभयतोदतइत्युभयतः-दतः । च । इति । ऋचम् । अनूच्येत्यनु-उच्य । आज्यभागस्येत्याज्य-भाग

स्य । जुषाणेन॑ । यज॒ति॒ । तेन॑ । अ॒न्यतो॑दत॒इत्य॒न्यतः॑-द॒तः॒ । दा॒धा॒र॒ । ऋचम् । अनू॒च्येत्य॑नु-उच्य॑ । ह॒विषः॑ । ऋ॒चा । य॒ज॒ति॒ । तेन॑ । उ॒भ॒यतो॑दत॒इत्यु॒भ॒यतः॑-द॒तः॒ । दा॒धा॒र॒ । मू॒र्द्ध॒न्वती॒ति॒मू॒र्द्ध॒न्-व॒ती । पु॒रो॒नु॒वा॒क्येति॑पुरः-अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ॒व॒ति॒ । मू॒र्द्धान॑म् । ए॒व । ए॒न॒म् । स॒मा॒ना॒नाम् । क॒रो॒ति॒ । [९] नि॒यु॒त्व॒त्येति॑नि-यु॒त्व॒त्या । य॒ज॒ति॒ । भ्रातृ॑व्यस्य । ए॒व । प॒शून् । नीति॑ । यु॒व॒ते॒ । के॒शिन॑म् । ह॒ । दा॒र्भ्य॑म् । के॒शी । सात्य॑कामि॒रिति॒सात्य॑-का॒मिः॒ । उ॒वा॒च॒ । स॒प्तप॑दा॒मिति॑स॒प्त-प॒दा॒म् । ते॒ । शक्व॑रीम् । श्वः । य॒ज्ञे । प्रयो॑क्ता॒स॒इति॑प्र-यो॒क्ता॒से॒ । यस्यै॑ । वी॒र्ये॑ण । प्रेति॑ । जा॒तान् । भ्रातृ॑व्यान् । नु॒दते॑ । प्रतीति॑ । ज॒नि॒ष्यमा॑णान् । यस्यै॑ । वी॒र्ये॑ण । उ॒भयोः॑ । लो॒कयोः॑ । ज्योतिः॑ । ध॒त्ते॒ । यस्यै॑ । वी॒र्ये॑ण । पू॒र्वा॒र्द्धेनेति॑पूर्व-अ॒र्द्धेन॑ । अ॒न॒ड्वान् । भु॒नक्ति॑ । ज॒घ॒ना॒र्द्धेनेति॑जघन-अ॒र्द्धेन॑ । धे॒नुः । इति॑ । पु॒रस्ता॑ल्लक्ष्मे॒ति॑पु॒रस्ता॑त्-ल॒क्ष्मा॒ । पु॒रो॒नु॒वा॒क्येति॑पुरः-अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ॒व॒ति॒ । जा॒तान् । ए॒व । भ्रातृ॑व्यान् । प्रेति॑ । नु॒द॒ते॒ । उ॒परि॑ष्टाल्लक्ष्मे॒त्यु॒परि॑ष्टात्-ल॒क्ष्मा॒ । [१०] या॒ज्या॑ । ज॒नि॒ष्यमा॑णान् । ए॒व । प्रतीति॑ । नु॒द॒ते॒ । पु॒रस्ता॑ल्लक्ष्मे॒ति॑पु॒रस्ता॑त्-ल॒क्ष्मा॒ । पु॒रो॒नु॒वा॒क्येति॑पुरः-अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ॒व॒ति॒ । अ॒स्मि॒न्न् । ए॒व । लो॒के । ज्योतिः॑ । ध॒त्ते॒ । उ॒परि॑ष्टाल्लक्ष्मे॒त्यु॒परि॑ष्टात्-ल॒क्ष्मा॒ । या॒ज्या॑ । अ॒मु॒ष्मि॒न्न् । ए॒व । लो॒के । ज्योतिः॑ । ध॒त्ते॒ । ज्योति॑ष्मन्तौ । अ॒स्मै॒ । इ॒मौ । लो॒कौ । भ॒व॒तः॒ । यः । ए॒वम् । वेद॑ । पु॒रस्ता॑ल्लक्ष्मे॒ति॑पु॒रस्ता॑त्-ल॒क्ष्मा॒ । पु॒रो॒नु॒वा॒क्येति॑पुरः-अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ॒व॒ति॒ । तस्मा॑त् । पू॒र्वा॒र्द्धेनेति॑पूर्व-अ॒र्द्धेन॑ । अ॒न॒ड्वान् । भु॒नक्ति॑ । उ॒परि॑ष्टाल्लक्ष्मे॒त्यु॒परि॑ष्टात्-ल॒क्ष्मा॒ । या॒ज्या॑ । तस्मा॑त् । ज॒घ॒ना॒र्द्धेनेति॑जघन-अ॒र्द्धेन॑ । धे॒नुः । यः । ए॒वम् । वेद॑ । भु॒ङ्क्तः । ए॒न॒म् । ए॒तौ । वज्रः॑ । आज्य॑म् । वज्रः॑ । आ॒ज्य॒भा॒गा॒वित्या॑ज्य-भा॒गौ । [११] वज्रः॑ । व॒ष॒ट्का॒र॒इति॑वषट्-का॒रः । त्रि॒वृत॒मिति॑त्रि-वृत॑म् । ए॒व । वज्र॑म् । स॒म्भृत्येति॑सं-भृत्य॑ । भ्रातृ॑व्याय । प्रेति॑ । ह॒र॒ति॒ । अ॒छ॒म्ब॒ट्का॒र॒मित्य॑छम्बट्-का॒रम् । अ॒प॒गूर्येत्य॑प-गूर्य॑ । वष॑ट् । क॒रो॒ति॒ । स्तृत्यै॑ । गा॒य॒त्री । पु॒रो॒नु॒वा॒क्येति॑पुरः-अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ॒व॒ति॒ । त्रि॒ष्टुक् । या॒ज्या॑ । ब्रह्म॑न्न् । ए॒व । क्ष॒त्रम् । अ॒न्वार॑म्भय॒तीत्य॑नु-आर॑म्भयति । तस्मा॑त् । ब्रा॒ह्म॒णः । मु॒ख्यः॑ । मु॒ख्यः॑ । भ॒व॒ति॒ । यः । ए॒वम् । वेद॑ । प्रेति॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । पु॒रो॒नु॒वा॒क्य॑येति॑पुरः-अ॒नु॒वा॒क्य॑या । आ॒ह॒ । प्रेति॑ । न॒य॒ति॒ । या॒ज्य॑या । ग॒मय॑ति । व॒ष॒ट्का॒रेणेति॑वषट्-का॒रेण॑ ।

एतिं । एव । एनम् । पुरोनुवाक्ययेतिंपुरः-अनुवाक्यंया । दत्ते । प्रेति । यच्छति । याज्यंया । प्रतीति । [१२] वषट् कारेणेतिवषट्-कारेणं । स्थापयति । त्रिपदेतित्रि-पदां । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्यां । भवति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषु । एव । लोकेषु । प्रतीति । तिष्ठति । चतुंष्पदेतिचतुः-पदा । याज्यां । चतुंष्पदइतिचतुः-पदः । एव । पशून् । अवेतिं । रुन्धे । द्यक्षरइतिद्वि-अक्षरः । वषट् कारइतिवषट्-कारः । द्विपादितिद्वि-पात् । यजंमानः । पशुषु । एव । उपरिष्टात् । प्रतीति । तिष्ठति । गायत्री । पुरोनुवाक्येतिपुरः-अनुवाक्यां । भवति । त्रिष्टुक् । याज्यां । एषा । वै । सप्तपदेतिसप्त-पदा । शक्वंरी । यत् । वै । एतया । देवाः । अशिक्षन्न् । तत् । अशक्नुवन्न् । यः । एवम् । वेद । शक्नोति । एव । यत् । शिक्षति ॥ [१३] देवतांनाङ्करोत्युपरिष्टाल्लक्ष्माज्यभागौप्रतिंशक्नोत्येवद्वेच ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥

प्रजापतिरितिंप्रजा-पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदितिवि-आदिशत् । सः । आत्मन्न् । आज्यंम् । अधत्त । तम् । देवाः । अब्रुवन्न् । एषः । वाव । यज्ञः । यत् । आज्यंम् । अपीति । एव । नः । अत्र । अस्तु । इतिं । सः । अब्रवीत् । यजान् । वः । आज्यभागावित्याज्य-भागौ । उपेतिं । स्तृणान् । अभीति । घारयान् । इतिं । तस्मात् । यजन्ति । आज्यभागावित्याज्य-भागौ । उपेति । स्तृणन्ति । अभीतिं । घारयन्ति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । यातयामानीतियात-यामानि । अन्यानि । हवीꣳषि । अयांतयाममित्ययांत-यामम् । आज्यंम् । इति । प्राजापत्यमितिंप्राजा-पत्यम् । [१४] इति । ब्रूयात् । अयांतयामेत्ययांत-यामा । हि । देवानांम् । प्रजापतिरितिंप्रजा-पतिः । इति । छन्दाꣳसि । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामन्न् । न । वः । अभागानि । हव्यम् । वक्ष्यामः । इतिं । तेभ्यः । एतत् । चतुरवत्तमितिंचतुः-अवत्तम् । अधारयन्न् । पुरोनुवाक्यायाइतिपुरः-अनुवाक्यायै । याज्यांयै । देवतायै । वषट्कारायेतिवषट्-काराय । यत् । चतुरवत्तमितिंचतुः-अवत्तम् । जुहोति । छन्दाꣳसि । एव । तत् । प्रीणाति । तानि । अस्य । प्रीतानि । देवेभ्यः । हव्यम् । वहन्ति । अङ्गिरसः । वै । इतः । उत्तमाइत्युत्-तमाः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । आयन्न् । तत् । ऋषयः । यज्ञवास्त्वितियज्ञ-वास्तु । अभ्यवायन्नित्यभि-अवायन्न् । ते । [१५] अपश्यन्न् । पुरो

डाशम् । कूर्मम् । भूतम् । सर्पन्तम् । तम् । अब्रुवन्न् । इन्द्राय । ध्रियस्व । बृहस्पतये । ध्रियस्व । विश्वेभ्यः । देवेभ्यः । ध्रियस्व । इति । सः । न । अध्रियत । तम् । अब्रुवन्न् । अग्नये । ध्रियस्व । इति । सः । अग्नये । अध्रियत । यत् । आग्नेयः । अष्टाकपालइत्यष्टा-कपालः । अमावास्यायामित्यमा-वास्यायाम् । च । पौर्णमास्यामितिपौर्ण-मास्याम् । च । अच्युतः । भवति । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । तम् । अब्रुवन्न् । कथा । अहास्थाः । इति । अनुपाक्तइत्यनुप-अक्तः । अभूवम् । इति । अब्रवीत् । यथा । अक्षः । अनुपाक्तइत्यनुप-अक्तः । [१६] अवार्च्छतीत्यव-ऋच्छति । एवम् । अवेति । आरम् । इति । उपरिष्टात् । अभ्यज्येत्यभि-अज्य । अधस्तात् । उपेति । अनक्ति । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्यै । सर्वाणि । कपालानि । अभीति । प्रथयति । तावतः । पुरोडाशान् । अमुष्मिन्न् । लोके । अभीति । जयति । यः । विदग्धइतिवि-दग्धः । सः । नैर्ऋतइतिनैः-ऋतः । यः । अशृतः । सः । रौद्रः । यः । शृतः । सः । सदेवइतिस-देवः । तस्मात् । अविदहतेत्यवि-दहता । शृतङ्कृत्यइतिशृतं-कृत्यः । सदेवत्वायेतिसदेव-त्वाय । भस्मना । अभीति । वासयति । तस्मात् । माꣳसेन । अस्थि । छन्नम् । वेदेन । अभीति । वासयति । तस्मात् । [१७] केशैः । शिरः । छन्नम् । प्रच्युतमितिप्र-च्युतम् । वै । एतत् । अस्मात् । लोकात् । अगतम् । देवलोकमितिदेव-लोकम् । यत् । शृतम् । हविः । अनभिघारितमित्यनभि-घारितम् । अभिघार्येत्यभि-घार्य । उदिति । वासयति । देवत्रेतिदेव-त्रा । एव । एतत् । गमयति । यदि । एकम् । कपालम् । नश्येत् । एकः । मासः । सम्वथ्सरस्येतिसं-वथ्सरस्य । अनवेतइत्यनव-इतः । स्यात् । अथ । यजमानः । प्रेति । मीयेत । यत् । द्वे इति । नश्येताम् । द्वौ । मासौ । सम्वथ्सरस्येतिसं-वथ्सरस्य । अनवेतावित्यनव-इतौ । स्याताम् । अथ । यजमानः । प्रेति । मीयेत । सङ्ख्यायेतिसं-ख्याय । उदिति । वासयति । यजमानस्य । [१८] गोपीथाय । यदि । नश्येत् । आश्विनम् । द्विकपालमितिद्वि-कपालम् । निरिति । वपेत् । द्यावापृथिव्यमितिद्यावा-पृथिव्यम् । एककपालमित्येक-कपालम् । अश्विनौ । वै । देवानाम् । भिषजौ । ताभ्याम् । एव । अस्मै । भेषजम् । करोति । द्यावापृथिव्यइतिद्यावा-पृथिव्यः । एककपालइत्येक-कपालः ।

भवति । अनयोः । वै । एतत् । नश्यति । यत् । नश्यति । अनयोः । एव । एनत् । विन्दति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ॥ [१९] प्राजापत्यन्तेऽल्पोऽनुपाक्तोवेदेना भिर्वासयतितस्माद्यजमानस्यद्वात्रिꣳशच ॥ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । इति । स्फ्यम् । एति । दत्ते । प्रसूत्याइतिप्र-सूत्यै । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । इति । आह । अश्विनौ । हि । देवानाम् । अध्वर्यूइति । आस्ताम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । इति । आह । यत्यै । शतभृष्टिरितिशत-भृष्टिः । असि । वानस्पत्यः । द्विषतः । वधः । इति । आह । वज्रम् । एव । तत् । समिति । श्यति । भ्रातृव्याय । प्रहरिष्यन्नितिप्र-हरिष्यन्न् । स्तम्बयजुरितिस्तम्ब-यजुः । हरति । एतावती । वै । पृथिवी । यावती । वेदिः । तस्याः । एतावतः । एव । भ्रातृव्यम् । निरिति । भजति । [२०] तस्मात् । न । अभागम् । निरिति । भजन्ति । त्रिः । हरति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः । एव । एनम् । लोकेभ्यः । निरिति । भजति । तूष्णीम् । चतुर्थम् । हरति । अपरिमितादित्यपरि-मितात् । एव । एनम् । निरिति । भजति । उदिति । हन्ति । यत् । एव । अस्याः । अमेध्यम् । तत् । अपेति । हन्ति । उदिति । हन्ति । तस्मात् । ओषधयः । परेति । भवन्ति । मूलम् । छिनत्ति । भ्रातृव्यस्य । एव । मूलम् । छिनत्ति । पितृदेवत्येतिपितृ-देवत्या । अतिखातेत्यति-खाता । इयतीम् । खनति । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । [२१] यज्ञमुखेनेतियज्ञ-मुखेन । सम्मितामितिसं-मिताम् । एति । प्रतिष्ठायाइतिप्रति-स्थायै । खनति । यजमानम् । एव । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गमयति । दक्षिणतः । वर्षीयसीम् । करोति । देवयजनस्येतिदेव-यजनस्य । एव । रूपम् । अकः । पुरीषवतीमितिपुरीष-वतीम् । करोति । प्रजेतिप्र-जा । वै । पशवः । पुरीषम् । प्रजयेतिप्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरितिपशु-भिः । पुरीषवन्तमितिपुरीष-वन्तम् । करोति । उत्तरमित्युत्-तरम् । परिग्राहमितिपरि-ग्राहम् । परीति । गृह्णाति । एतावती । वै । पृथिवी । यावती । वेदिः । तस्याः । एतावतः । एव । भ्रातृव्यम् । निर्भज्येतिनिः-भज्य । आत्मने । उत्तरमित्युत्-तरम् । परिग्राहमितिपरि-ग्राहम् । परीति । गृह्णाति । क्रूरम् । इव । वै । [२२] एतत् । करोति । यत् । वेदिम् । करोति । धाः । असि । स्वधेतिस्व-धा । असि । इति । योयुप्यते । शा

न्त्यै । प्रोख्र्यंणीरितिंप्र-उख्र्यंणीः । एति । सादयति । आपंः । वै । रख्षोघ्नीरितिंरख्षः-घ्नीः । रख्षसाम् । अपंहत्याइत्यपं-हत्यै । स्फयस्य । वर्त्मन्न् । सादयति । यज्ञस्यं । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । यम् । द्विष्यात् । तम् । ध्यायेत् । शुचा । एव । एनम् । अर्पयति ॥ [२३] भजतिप्रजापंतिनेववैत्रयंस्त्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

ब्रह्मवादिनइतिंब्रह्म-वादिनंः । वदन्ति । अद्भिरित्यंत्-भिः । हवीꣳषि । प्रेति । औख्षीः । केनं । अपः । इति । ब्रह्मणा । इति । ब्रूयात् । अद्भिरित्यंत्-भिः । हि । एव । हवीꣳषि । प्रोख्षतीतिंप्र-उख्षति । ब्रह्मणा । अपः । इध्माबर्हिरितीध्मा-बर्हिः । प्रेति । उख्षति । मेध्यंम् । एव । एनत् । करोति । वेदिम् । प्रेति । उख्षति । ऋख्षा । वै । एषा । अलोमका । अमेध्या । यत् । वेदिः । मेध्याम् । एव । एनाम् । करोति । दिवे । त्वा । अन्तरिख्षाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । इति । बर्हिः । आसाद्येत्या-साद्यं । प्रेति । [२४] उख्षति । एभ्यः । एव । एनत् । लोकेभ्यः । प्रेति । उख्षति । क्रूरम् । इव । वै । एतत् । करोति । यत् । खनंति । अपः । नीति । नयति । शान्त्यै । पुरस्तात् । प्रस्तरमितिंप्र-स्तरम् । गृह्णाति । मुख्यंम् । एव । एनम् । करोति । इयन्तम् । गृह्णाति । प्रजापंतिनेतिंप्रजा-पतिना । यज्ञमुखेनेतिंयज्ञ-मुखेन । सम्मिंतमितिसं-मितम् । बर्हिः । स्तृणाति । प्रजाइतिंप्र-जाः । वै । बर्हिः । पृथिवी । वेदिः । प्रजाइतिंप्र-जाः । एव । पृथिव्याम् । प्रतीति । स्थापयति । अनंतिदृश्ञमित्यनंति-दृश्ञम् । स्तृणाति । प्रजयेतिंप्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरितिं पशु-भिः । अनंतिदृश्ञमित्यनंति-दृश्ञम् । करोति । [२५] उत्तरमित्युत-तरम् । बर्हिषः । प्रस्तरमितिंप्र-स्तरम् । सादयति । प्रजाइतिंप्र-जाः । वै । बर्हिः । यजमानः । प्रस्तरइतिंप्र-स्तरः । यजमानम् । एव । अयंजमानात् । उत्तरमित्युत-तरम् । करोति । तस्मात् । यजमानः । अयंजमानात् । उत्तरइत्युत्-तरः । अन्तः । दधाति । व्यावृंत्याइतिंवि-आवृंत्यै । अनक्ति । हविष्कृंतमितिंहविः-कृतम् । एव । एनम् । सुवर्गमितिंसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । त्रेधा । अनक्ति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः । एव । एनम् । लोकेभ्यः । अनक्ति । न । प्रतीति । शृणाति । यत् । प्रतिशृणीयादितिंप्रति-शृणीयात् । अनूर्ध्वम्भावुकमित्यनूर्ध्व-भावुकम् । यजमानस्य । स्यात् । उपरि । इव । प्रेति । हरति । [२६] उपरि । इव । हि । सुवर्गइतिंसुवः-

गः । लोकः । नीति । यच्छति । वृष्टिम् । एव । असौ । नीति । यच्छति । न । अत्यग्रमित्यति-अग्रम् । प्रेति । हरेत् । यत् । अत्यग्रमित्यति-अग्रम् । प्रहरेदितिप्र-हरेत् । अत्यासारिणीत्यति-आसारिणी । अध्वर्योः । नाशुका । स्यात् । न । पुरस्तात् । प्रतीति । अस्येत् । यत् । पुरस्तात् । प्रत्यस्येदितिप्रति-अस्येत् । सुवर्गादितिसुवः-गात् । लोकात् । यजमानम् । प्रतीति । नुदेत् । प्राञ्चम् । प्रेति । हरति । यजमानम् । एव । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । न । विष्वञ्चम् । वीति । युयात् । यत् । विष्वञ्चम् । वियुयादितिवि-युयात् । [२७] स्त्री । अस्य । जायेत । ऊर्ध्वम् । उदिति । यौति । ऊर्ध्वम् । इव । हि । पुꣳसः । पुमान् । एव । अस्य । जायते । यत् । स्फ्येन । वा । उपवेषेणेत्युप-वेषेण । वा । योयुप्येत । स्तृतिः । एव । अस्य । सा । हस्तेन । योयुप्यते । यजमानस्य । गोपीथाय । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किम् । यज्ञस्य । यजमानः । इति । प्रस्तरइतिप्र-स्तरः । इति । तस्य । क्व । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । इति । आहवनीयइत्या-हवनीयः । इति । ब्रूयात् । यत् । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । आहवनीयइत्या-हवनीये । प्रहरतीतिप्र-हरति । यजमानम् । एव । [२८] सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । वीति । वै । एतत् । यजमानः । लिशते । यत् । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । योयुप्यन्ते । बर्हिः । अनु । प्रेति । हरति । शान्त्यै । अनारम्भणइत्यना-रम्भणः । इव । वै । एतर्हि । अध्वर्युः । सः । ईश्वरः । वेपनः । भवितोः । ध्रुवा । असि । इति । इमाम् । अभीति । मृशति । इयम् । वै । ध्रुवा । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति । न । वेपनः । भवति । अगा (३) न् । अग्नीदित्यग्नि-इत् । इति । आह । यत् । ब्रूयात् । अगन्न् । अग्निः । इति । अग्नौ । अग्निम् । गमयेत् । निरिति । यजमानम् । सुवर्गादितिसुवः-गात् । लोकात् । भजेत् । अगन्न् । इति । एव । ब्रूयात् । यजमानम् । एव । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति ॥ [२९] आसाद्यप्रानंतिदृश्यङ्करोतिहरतिवियुयाद्यजमानमेवाग्निरिति सप्तदंशच ॥ ❀ ॥ ५ ॥

अग्नेः । त्रयः । ज्यायाꣳसः । भ्रातरः । आसन् । ते । देवेभ्यः । हव्यम् । वहन्तः । प्रेति । अमीयन्त । सः । अग्निः । अबिभेत् । इत्थम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एति । अरिष्यति । इति । सः । निलायत । सः । अपः । प्रेति । अविशत् । तम् ।

ह्वयते । उपंहू ताँ (४) इत्युपं-हूताँ (४)। होइतिं । इतिं । आह । आत्मानंम् । एव । उपेतिं । ह्वयते । आत्मा । हि । उपंहूतानामित्युपं-हूतानाम् । वसिष्ठः । इडाम् । उपेतिं । ह्वयते । पशवंः । वै । इडां । पशून् । एव । उपेतिं । ह्वयते । चतुः । उपेतिं । ह्वयते । चतुंष्पादइतिचतुः-पादः । हि । पशवंः । मानवी । इतिं । आह । मनुंः । हि । एताम् । [३८] अग्रे । अपंश्यत् । घृतपदीतिघृत-पदी । इतिं । आह । यत् । एव । अस्यै । पदात् । घृतम् । अपीड्यत । तस्मात् । एवम् । आह । मैत्रावरुणीतिमैत्रा-वरुणी । इतिं । आह । मित्रावरुणावितिंमित्रा-वरुणौ । हि । एनाम् । समैरंयतामितिसं-ऐरंयताम् । ब्रह्म । देवकृतमितिदेव-कृतम् । उपंहूतमित्युपं-हूतम् । इतिं । आह । ब्रह्म । एव । उपेतिं । ह्वयते । दैव्याः । अध्वर्यवंः । उपंहूताइत्युपं-हूताः । उपंहूताइत्युपं-हूताः । मनुष्याः । इतिं । आह । देवमनुष्यानितिदेव-मनुष्यान् । एव । उपेतिं । ह्वयते । ये । इमम् । यज्ञम् । अवान् । ये । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । वर्द्धान् । इतिं । आह । [३९] यज्ञायं । च । एव । यजमानाय । च । आशिषमित्या-शिषम् । एतिं । शास्ते । उपंहूतेइत्युपं-हूते । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । इतिं । आह । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । एव । उपेतिं । ह्वयते । पूर्वजेइतिं पूर्व-जे । ऋतावरीइत्यृत-वरी । इतिं । आह । पूर्वजेइतिपूर्व-जे । हि । एतेइतिं । ऋतावरीइत्यृत-वरी । देवीइतिं । देवपुत्रेइतिदेव-पुत्रे । इतिं । आह । देवीइतिं । हि । एतेइतिं । देवपुत्रेइतिदेव-पुत्रे । उपंहूतइत्युपं-हूतः । अयम् । यजमानः । इतिं । आह । यजमानम् । एव । उपेतिं । ह्वयते । उत्तरस्यामित्युत्-तरस्याम् । देवयज्यायामितिदेव-यज्यायाम् । उपंहूतइत्युपं-हूतः । भूयसि । हविष्करंणइतिहविः-करणे । उपंहूतइत्युपं-हूतः । दिव्ये । धामन्न् । उपंहूतइत्युपं-हूतः । [४०] इतिं । आह । प्रजेतिप्र-जा । वै । उत्तरेत्युत्-तरा । देवयज्येतिदेव-यज्या । पशवंः । भूयंः । हविष्करणमितिं हविः-करणम् । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । दिव्यम् । धामं । इदम् । असि । इदम् । असि । इतिं । एव । यज्ञस्यं । प्रियम् । धामं । उपेतिं । ह्वयते । विश्वम् । अस्य । प्रियम् । उपंहूतमित्युपं-हूतम् । इतिं । आह । अछंम्वट्कारमित्यछंम्वट्-कारम् । एव । उपेतिं । ह्वयते ॥ [४१] आहधेनुरेताम्वर्द्धानित्याहधामन्नुपंहूतश्चतुंस्त्रिंशच्च ॥७॥

पशवंः । वै । इडां । स्वयम् । एतिं । दत्ते । कामंम् । एव । आत्मनां । पशू

नाम् । एति । दत्ते । न । हि । अन्यः । कामम् । पशूनाम् । प्रयच्छतीतिप्र-यच्छति । वाचः । पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति । अश्नामि । इति । आह । वाचम् । एव । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । प्रीणाति । सदसः । पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति । अश्नामि । इति । आह । स्वगाकृत्याइतिस्वगा-कृत्यै । चतुरवत्तमितिचतुः-अवत्तम् । भवति । हविः । वै । चतुरवत्तमितिचतुः-अवत्तम् । पशवः । चतुरवत्तमितिचतुः-अवत्तम् । यत् । होता । प्राश्नीयादितिप्र-अश्नीयात् । होता । [४२] आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । यत् । अग्नौ । जुहुयात् । रुद्राय । पशून् । अपीति । दध्यात् । अपशुः । यजमानः । स्यात् । वाचः । पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति । अश्नामि । इति । आह । परोक्षमितिपरः-अक्षम् । एव । एनत् । जुहोति । सदसः । पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति । अश्नामि । इति । आह । स्वगाकृत्याइतिस्वगा-कृत्यै । प्रेति । अश्नन्ति । तीर्थे । एव । प्रेति । अश्नन्ति । दक्षिणाम् । ददाति । तीर्थे । एव । दक्षिणाम् । ददाति । वीति । वै । एतत् । यज्ञम् । [४३] छिन्दन्ति । यत् । मध्यतः । प्राश्नन्तीतिप्र-अश्नन्ति । अद्भिरित्यत्-भिः । मार्जयन्ते । आपः । वै । सर्वाः । देवताः । देवताभिः । एव । यज्ञम् । समिति । तन्वन्ति । देवाः । वै । यज्ञात् । रुद्रम् । अन्तः । आयन्न् । सः । यज्ञम् । अविध्यत् । तम् । देवाः । अभि । समिति । अगच्छन्त । कल्पताम् । नः । इदम् । इति । ते । अब्रुवन्न् । स्विष्टमितिसु-इष्टम् । वै । नः । इदम् । भविष्यति । यत् । इमम् । राधयिष्यामः । इति । तत् । स्विष्टकृतइतिस्विष्ट-कृतः । स्विष्टकृत्त्वमितिस्विष्टकृत्-त्वम् । तस्य । आविद्धमित्या-विद्धम् । निरिति । [४४] अकृन्तन्न् । यवेन । सम्मितमितिसं-मितम् । तस्मात् । यवमात्रमितियव-मात्रम् । अवेति । द्येत् । यत् । ज्यायः । अवद्येदित्यव-द्येत् । रोपयेत् । तत् । यज्ञस्य । यत् । उपेति । च । स्तृणीयात् । अभीति । च । घारयेत् । उभयतस्सꣳश्वायीत्युभयतः-सꣳश्वायि । कुर्यात् । अवदायेत्यव-दाय । अभीति । घारयति । द्विः । समिति । पद्यते । द्विपादितिद्वि-पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । यत् । तिरश्चीनम् । अतिहरेदित्यति-हरेत् । अनभिविद्धमित्यनभि-विद्धम् । यज्ञस्य । अभीति । विध्येत् । अग्रेण । परीति । हरति । तीर्थेन । एव । परीति । हरति । तत् । पूष्णे । परीति । अहरन्न् । तत् । [४५] पूषा । प्राश्येतिप्र-अश्य । दतः । अरुणत् । तस्मात् । पूषा । प्रपिष्टभागइतिप्रपिष्ट-भागः । अदन्तकः ।

हि । तम् । देवाः । अब्रुवन्न् । वीति । वै । अयम् । आर्द्धि । अप्राशित्रियइत्यप्र - अ शित्रियः । वै । अयम् । अभूत् । इति । तत् । बृहस्पतये । परीति । अहरन्न् । सः । अबिभेत् । बृहस्पतिः । इत्थम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एति । अरिष्यति । इति । सः । एतम् । मन्त्रम् । अपश्यत् । सूर्यस्य । त्वा । चक्षुषा । प्रतीति । पश्यामि । इति । अब्रवीत् । न । हि । सूर्यस्य । चक्षुः । [४६] किम् । चन । हिनस्ति । सः । अबिभेत् । प्रतिगृह्णन्तमितिप्रति-गृह्णन्तम् । मा । हिंसिष्यति । इति । देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । प्रतीति । गृह्णामि । इति । अब्रवीत् । सवितृप्रसूतइतिसवितृ-प्रसूतः । एव । एनत् । ब्रह्मणा । देवताभिः । प्रतीति । अगृह्णात् । सः । अबिभेत् । प्राश्नन्तमितिप्र-अश्नन्तम् । मा । हिंसिष्यति । इति । अग्नेः । त्वा । आस्येन । प्रेति । अश्नामि । इति । अब्रवीत् । न । हि । अग्नेः । आस्यम् । किम् । चन । हिनस्ति । सः । अबिभेत् । [४७] प्राशितमितिप्र-अशितम् । मा । हिंसिष्यति । इति । ब्राह्मणस्य । उदरेण । इति । अब्रवीत् । न । हि । ब्राह्मणस्य । उदरम् । किम् । चन । हिनस्ति । बृहस्पतेः । ब्रह्मणा । इति । सः । हि । ब्रह्मिष्ठः । अपेति । वै । एतस्मात् । प्राणाइतिप्र-अनाः । क्रामन्ति । यः । प्राशित्रमितिप्र-अशित्रम् । प्राश्नातीतिप्र-अश्नाति । अद्भिरित्यत्-भिः । मार्जयित्वा । प्राणानितिप्र-अनान् । समिति । मृशते । अमृतम् । वै । प्राणाइतिप्र-अनाः । अमृतम् । आपः । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । यथास्थानमितियथा-स्थानम् । उपेति । ह्वयते ॥ [४८] प्राश्नीयाद्धोतायज्ञन्निरहन्तञ्चक्षुषास्यंक्किञ्चनहिनस्तिसोऽबिभेच्चतुश्चत्वारिंशच्च ॥ ❋ ॥८॥

अग्नीधइत्यग्नि-इधे । एति । दधाति । अग्निमुखानित्यग्नि-मुखान् । एव । ऋतून् । प्रीणाति । समिधमितिसं-इधम् । एति । दधाति । उत्तरासामित्युत्-तरासाम् । आहुतीनामित्या-हुतीनाम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अथोइति । समिद्वतीति समित्-वति । एव । जुहोति । परिधीनितिपरि-धीन् । समिति । मार्ष्टि । पुनाति । एव । एनान् । सकृत्सकृदितिसकृत्-सकृत् । समिति । मार्ष्टि । पराङ् । इव । हि । एतर्हि । यज्ञः । चतुः । समिति । पद्यते । चतुष्पादइतिचतुः-पादः । पशवः । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । ब्रह्मन् । प्रेति । स्थास्यामः । इति । आह । अत्र । वै । एतर्हि ।

यज्ञः । श्रितः । [४९] यत्रं । ब्रह्मा । यत्रं । एव । यज्ञः । श्रितः । ततः । एव । एनम् । एतिं । रभते । यत् । हस्तेन । प्रमीवेदितिंप्र-मीवेत् । वेपनः । स्यात् । यत् । शीर्ष्णा । शीर्षक्तिमानितिंशीर्षक्ति-मान् । स्यात् । यत् । तूष्णीम् । आसीत । असंम्प्रत्तइत्यसं-प्रत्तः । यज्ञः । स्यात् । प्रेतिं । तिष्ठ । इतिं । एव । ब्रूयात् । वाचि । वै । यज्ञः । श्रितः । यत्रं । एव । यज्ञः । श्रितः । ततः । एव । एनम् । सम् । प्रेतिं । यच्छति । देवं । सवितः । एतत् । ते । प्रेतिं । [५०] आह । इतिं । आह । प्रसूत्या इतिप्र-सूत्यै । बृहस्पतिः । ब्रह्मा । इतिं । आह । सः । हि । ब्रह्मिष्ठः । सः । यज्ञम् । पाहि । सः । यज्ञपतिमितिंयज्ञ-पतिम् । पाहि । सः । माम् । पाहि । इतिं । आह । यज्ञाय । यजमानाय । आत्मने । तेभ्यः । एव । आशिषमित्यां-शिषम् । एतिं । शास्ते । अनार्त्यै । आश्राव्येत्यां-श्राव्य । आह । देवान् । यज । इतिं । ब्रह्मवादिनइतिं ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । इष्टाः । देवताः । अथ । कतमे । एते । देवाः । इतिं । छन्दांसि । इतिं । ब्रूयात् । गायत्रीम् । त्रिष्टुभम् । [५१] जगतीम् । इतिं । अथोइतिं । खलु । आहुः । ब्राह्मणाः । वै । छन्दांसि । इतिं । तान् । एव । तत् । यजति । देवानाम् । वै । इष्टाः । देवताः । आसन् । अथ । अग्निः । न । उदितिं । अज्वलत् । तम् । देवाः । आहुतीभिरित्याहुति-भिः । अनूयाजेष्वित्यनु-याजेषु । अन्वितिं । अविन्दन् । यत् । अनूयाजानित्यनु-याजान् । यजति । अग्निम् । एव । तत् । समितिं । इन्धे । एतदुः । वै । नाम । आसुरः । आसीत् । सः । एतर्हि । यज्ञस्य । आशिषमित्यां-शिषम् । अवृङ्क्त । यत् । ब्रूयात् । एतत् । [५२] उ । द्यावापृथिवी इतिद्यावा-पृथिवी । भद्रम् । अभूत् । इतिं । एतदुम् । एव । आसुरम् । यज्ञस्य । आशिषमित्यां-शिषम् । गमयेत् । इदम् । द्यावापृथिवीइतिंद्यावा-पृथिवी । भद्रम् । अभूत् । इतिं । एव । ब्रूयात् । यजमानम् । एव । यज्ञस्य । आशिषमित्यां-शिषम् । गमयति । आर्ध्मं । सूक्तवाकमितिंसूक्त-वाकम् । उत । नमोवाकमितिंनमः-वाकम् । इतिं । आह । इदम् । अराध्म । इतिं । वाव । एतत् । आह । उपश्रितइत्युप-श्रितः । दिवः । पृथिव्योः । इतिं । आह । द्यावापृथिव्योरितिद्यावा-पृथिव्योः । हि । यज्ञः । उपश्रितइत्युप-श्रितः । ओमन्वतीइत्योमन्-वती । ते । अस्मिन् । यज्ञे । यजमान । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी ।[५३] स्ताम् । इतिं । आह । आशिषमित्यां-शिषम् ।

एव । एताम् । एतिं । शास्ते । यत् । ब्रूयात् । सू पावसानेतिंसु-उपावसाना । च । स्वध्यवसानेतिंसु-अध्यवसाना । च । इतिं । प्रमायुकइतिंप्र-मायुंकः । यजमानः । स्यात् । यदा । हि । प्रमीयतइतिंप्र-मीयते । अथं । इमाम् । उपावस्यतीत्युंप-अव स्यतिं । सू पचरणेतिंसु-उपचरणा । च । स्वधिचरणेतिंसु-अधिचरणा । च । इतिं । एव । ब्रूयात् । वरीयसीम् । एव । अस्मै । गव्यूतिम् । एतिं । शास्ते । न । प्रमा युंकइतिंप्र-मायुंकः । भवति । तयोः । आविदीत्यां-विदिं । अग्निः । इदम् । हुविः । अजुषत । इतिं । आह । याः । अयांख्म । [५४] देवताः । ताः । अरीरधाम । इतिं । वाव । एतत् । आह । यत् । न । निर्दिशेदितिंनिः-दिशेत् । प्रतिवेशमितिप्र ति-वेशम् । यज्ञस्यं । आशीरित्यां-शीः । गच्छेत् । एतिं । शास्ते । अयम् । यज मानः । असौ । इतिं । आह । निर्दिश्येतिंनिः-दिश्यं । एव । एनम् । सुवर्गमितिंसु वः-गम् । लोकम् । गमयति । आयुः । एतिं । शास्ते । सुप्रजास्त्वमितिंसुप्रजाः-त्वम् । एतिं । शास्ते । इतिं । आह । आशिषमित्यां-शिषम् । एव । एताम् । एतिं । शास्ते । सजातवनस्यामितिंसजात-वनस्याम् । एतिं । शास्ते । इतिं । आह । प्राणाइतिंप्र-अनाः । वै । सजाताइतिंस-जाताः । प्राणानितिंप्र-अनान् । एव । [५५] न । अ न्तः । एति । तत् । अग्निः । देवः । देवेभ्यः । वनंते । वयम् । अग्नेः । मानुंषाः । इतिं । आह । अग्निः । देवेभ्यः । वनुते । वयम् । मनुष्येभ्यः । इतिं । वाव । एतत् । आह । इह । गतिः । वामस्यं । इदम् । च । नमः । देवेभ्यः । इतिं । आह । याः । च । एव । देवताः । यजंति । याः । च । न । ताभ्यः । एव । उभयीभ्यः । नमः । करोति । आत्मनः । अनांत्यै ॥ [५६] श्रितस्तेप्रत्रिष्टुभंमेतद्द्यावापृथिवीयाअयां ख्मप्राणानेवपट्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

देवाः । वै । यज्ञस्यं । स्वगाकर्तारमितिंस्वगा-कर्तारम् । न । अविन्दन् । ते । शंय्युमितिंशं-युम् । बार्हस्पत्यम् । अब्रुवन् । इमम् । नः । यज्ञम् । स्वगेतिंस्व-गा । कुरु । इतिं । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणै । यत् । एव । अब्राह्मणोक्तइत्यब्राह्मण-उ क्तः । अश्रद्दधानइत्यश्रंत्-दधानः । यजांते । सा । मे । यज्ञस्यं । आशीरित्यां-शीः । असत् । इतिं । तस्मात् । यत् । अब्राह्मणोक्तइत्यब्राह्मण-उक्तः । अश्रद्दधानइत्य श्रंत्-दधानः । यजंते । शंय्युमितिंशं-युम् । एव । तस्यं । बार्हस्पत्यम् । यज्ञस्यं ।

आशीरित्या-शीः । गच्छति । एतत् । मम । इति । अब्रवीत् । किम् । मे । प्रजाया इतिप्र-जायाः । [५७] इति । यः । अपगुरातइत्यप-गुरातै । शतेन । यातयात् । यः । निहनदितिनि-हनत् । सहस्रेण । यातयात् । यः । लोहितम् । करवत् । याव तः । प्रस्कद्येतिप्र-स्कद्य । पांसून् । सङ्गृह्णादितिसं-गृह्णात् । तावतः । संवत्सरा नितिसं-वत्सरान् । पितृलोकमितिपितृ-लोकम् । न । प्रेति । जानात् । इति । तस्मात् । ब्राह्मणाय । न । अपेति । गुरेत । न । नीति । हन्यात् । न । लोहितम् । कुर्यात् । एतावता । ह । एनसा । भवति । तत् । शंयोरितिशं-योः । एति । वृणीमहे । इति । आह । यज्ञम् । एव । तत् । स्वगेतिस्व-गा । करोति । तत् । [५८] शंयोरितिशं-योः । एति । वृणीमहे । इति । आह । शंयुमितिशं-युम् । एव । बार्हस्पत्यम् । भा गधेयेनेतिभाग-धेयेन । समिति । अर्धयति । गातुम् । यज्ञाय । गातुम् । यज्ञपतयइति यज्ञ-पतये । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । सोमम् । यजति । रेतः । एव । तत् । दधाति । त्वष्टारम् । यजति । रेतः । एव । हितम् । त्वष्टा । रूपाणि । वीति । करोति । देवानाम् । पत्नीः । यजति । मिथुन त्वायेतिमिथुन-त्वाय । अग्निम् । गृहपतिमितिगृह-पतिम् । यजति । प्रतिष्ठित्या इतिप्रति-स्थित्यै । जामि । वै । एतत् । यज्ञस्य । क्रियते । [५९] यत् । आज्येन । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । इज्यन्ते । आज्येन । पत्नीसंयाजाइतिपत्नी-संयाजाः । ऋ चम् । अनूच्येत्यनु-उच्य । पत्नीसंयाजानामितिपत्नी-संयाजानाम् । ऋचा । य जति । अजामित्वायेत्यजामि-त्वाय । अथोइति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । प ङ्क्तिप्रायणइतिपङ्क्ति-प्रायणः । वै । यज्ञः । पङ्क्त्युदयनइतिपङ्क्ति-उदयनः । पञ्च । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । इज्यन्ते । चत्वारः । पत्नीसंयाजाइतिपत्नी-संयाजाः समिष्टयजुरितिसमिष्ट-यजुः । पञ्चमम् । पङ्क्तिम् । एव । अन्विति । प्रयन्तीतिप्र-यन्ति । पङ्क्तिम् । अनु । उदिति । यन्ति ॥ [६०] प्रजायाःकरोतितत्क्रियते त्रयस्त्रिंशच्च ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥१०॥

युक्ष्व । हि । देवहूतमानितिदेव-हूतमान् । अश्वान् । अग्ने । रथीः । इव ॥ नीति । होता । पूर्व्यः । सदः ॥ उत । नः । देव । देवान् । अच्छ । वोचः । विदुष्ट रइतिविदुः-तरः ॥ श्रत् । विश्वा । वार्या । कृधि ॥ त्वम् । ह । यत् । यविष्ठ्य । सहः

एव । एताम् । एति । शास्ते । यत् । ब्रूयात् । सूपावसानेतिसु-उपावसाना । च । स्वध्यवसानेतिसु-अध्यवसाना । च । इति । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । यजमानः । स्यात् । यदा । हि । प्रमीयतइतिप्र-मीयते । अथ । इमाम् । उपावस्यतीत्युप-अव स्यति । सूपचरणेतिसु-उपचरणा । च । स्वधिचरणेतिसु-अधिचरणा । च । इति । एव । ब्रूयात् । वरीयसीम् । एव । अस्मै । गव्यूतिम् । एति । शास्ते । न । प्रमा युकइतिप्र-मायुकः । भवति । तयोः । आविदीत्या-विदि । अग्निः । इदम् । हविः । अजुषत । इति । आह । याः । अयाख्म । [५४] देवताः । ताः । अरीरधाम । इति । वाव । एतत् । आह । यत् । न । निर्दिशेदितिनिः-दिशेत् । प्रतिवेशमितिप्र ति-वेशम् । यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः । गच्छेत् । एति । शास्ते । अयम् । यज मानः । असौ । इति । आह । निर्दिश्येतिनिः-दिश्य । एव । एनम् । सुवर्गमितिसु वः-गम् । लोकम् । गमयति । आयुः । एति । शास्ते । सुप्रजास्त्वमितिसुप्रजाः-त्वम् । एति । शास्ते । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । सजातवनस्यामितिसजात-वनस्याम् । एति । शास्ते । इति । आह । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । सजाताइतिस-जाताः । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । [५५] न । अ न्तः । एति । तत् । अग्निः । देवः । देवेभ्यः । वनते । वयम् । अग्नेः । मानुषाः । इति । आह । अग्निः । देवेभ्यः । वनुते । वयम् । मनुष्येभ्यः । इति । वाव । एतत् । आह । इह । गतिः । वामस्य । इदम् । च । नमः । देवेभ्यः । इति । आह । याः । च । एव । देवताः । यजति । याः । च । न । ताभ्यः । एव । उभयीभ्यः । नमः । करोति । आत्मनः । अनार्त्यै ॥ [५६] श्रितस्तेप्रत्रिष्टुभंमेतद्द्यावापृथिवीयाअया ख्मप्राणानेवपञ्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

देवाः । वै । यज्ञस्य । स्वगाकर्तारमितिस्वगा-कर्तारम् । न । अविन्दन् । ते । शंयुमितिशं-युम् । बार्हस्पत्यम् । अब्रुवन् । इमम् । नः । यज्ञम् । स्वगेतिस्व-गा । कुरु । इति । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणै । यत् । एव । अब्राह्मणोक्तइत्यब्राह्मण-उ क्तः । अश्रद्दधानइत्यश्रत्-दधानः । यजाते । सा । मे । यज्ञस्य । आशीरित्या-शीः । असत् । इति । तस्मात् । यत् । अब्राह्मणोक्तइत्यब्राह्मण-उक्तः । अश्रद्दधानइत्य श्रत्-दधानः । यजते । शंयुमितिशं-युम् । एव । तस्य । बार्हस्पत्यम् । यज्ञस्य ।

आशीरित्या-शीः । गच्छति । एतत् । मम । इति । अब्रवीत् । किम् । मे । प्रजायाः इतिप्र-जायाः । [५७] इति । यः । अपगुरातादित्यप-गुरातै । शतेन । यातयात् । यः । निहनदितिनि-हनत् । सहस्रेण । यातयात् । यः । लोहितम् । करवत् । यावतः । प्रस्कद्येतिप्र-स्कद्य । पांसून् । सङ्गृह्णादितिसं-गृह्णात् । तावतः । सँवत्सरानितिसं-वत्सरान् । पितृलोकमितिपितृ-लोकम् । न । प्रेति । जानात् । इति । तस्मात् । ब्राह्मणाय । न । अपेति । गुरेत । न । नीति । हन्यात् । न । लोहितम् । कुर्यात् । एतावता । ह । एनसा । भवति । तत् । शँय्योरितिशं-योः । एति । वृणीमहे । इति । आह । यज्ञम् । एव । तत् । स्वगेतिस्व-गा । करोति । तत् । [५८] शँय्योरितिशं-योः । एति । वृणीमहे । इति । आह । शँय्युमितिशं-युम् । एव । बार्हस्पत्यम् । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । समिति । अर्द्धयति । गातुम् । यज्ञाय । गातुम् । यज्ञपतयइति यज्ञ-पतये । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । सोमम् । यजति । रेतः । एव । तत् । दधाति । त्वष्टारम् । यजति । रेतः । एव । हितम् । त्वष्टा । रूपाणि । वीति । करोति । देवानाम् । पत्नीः । यजति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । अग्निम् । गृहपतिमितिगृह-पतिम् । यजति । प्रतिष्ठित्या इतिप्रति-स्थित्यै । जामि । वै । एतत् । यज्ञस्य । क्रियते । [५९] यत् । आज्येन । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । इज्यन्ते । आज्येन । पत्नीसँय्याजाइतिपत्नी-सँय्याजाः । ऋचम् । अनूच्येत्यनु-उच्य । पत्नीसँय्याजानामितिपत्नी-सँय्याजानाम् । ऋचा । यजति । अजामित्वायेत्यजामि-त्वाय । अथोइति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । पङ्क्तिप्रायणइतिपङ्क्ति-प्रायणः । वै । यज्ञः । पङ्क्त्युदयनइतिपङ्क्ति-उदयनः । पञ्च । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । इज्यन्ते । चत्वारः । पत्नीसँय्याजाइतिपत्नी-सँय्याजाः । समिष्टयजुरितिसमिष्ट-यजुः । पञ्चमम् । पङ्क्तिम् । एव । अन्विति । प्रयन्तीतिप्र-यन्ति । पङ्क्तिम् । अनु । उदिति । यन्ति ॥ [६०] प्रजायाःकरोतितत्क्रियते त्रयस्त्रिꣳशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥

युक्ष्व । हि । देवहूतमानितिदेव-हूतमान् । अश्वान् । अग्ने । रथीः । इव ॥ नीति । होता । पूर्व्यः । सदः ॥ उत । नः । देव । देवान् । अच्छ । वोचः । विदुष्टरइतिविदुः-तरः ॥ श्रत् । विश्वा । वार्या । कृधि ॥ त्वम् । ह । यत् । यविष्ठ्य । सहः

सः । सू नो । आहुतेत्या-हुत ॥ ऋतावेत्यृत-वा । यज्ञियः । भुवः ॥ अयम् । अग्निः ।
सहस्रिणः । वाजस्य । शतिनः । पतिः ॥ मूर्द्धा । कविः । रयीणाम् ॥ तम् । नेमि
म् । ऋभवः । यथा । एति । नमस्व । सहूतिभिरितिसहूति-भिः ॥ नेदीयः । यज्ञम् ।
[६१] अङ्गिरः ॥ तस्मै । नूनम् । अभिद्यवइत्यभि-द्यवे । वाचा । विरूपेतिवि-रूप ।
नित्यया ॥ वृष्णे । चोदस्व । सुष्टुतिमितिसु-स्तुतिम् ॥ कम् । उ । स्वित् । अस्य ।
सेनया । अग्नेः । अपाकचक्षसइत्यपाक-चक्षसः ॥ पणिम् । गोषु । स्तरामहे ॥ मा ।
नः । देवानाम् । विशः । प्रस्नातीरितिप्र-स्नातीः । इव । उस्राः ॥ कृशम् । न । हा
सुः । अघ्नियाः ॥ मा । नः । समस्य । दूढ्यः । परिद्वेषसइतिपरि-द्वेषसः । अꣳहतिः ॥
ऊर्मिः । न । नावम् । एति । वधीत् ॥ नमः । ते । अग्ने । ओजसे । गृणन्ति ।
देव । कृष्टयः ॥ अमैः । [६२] अमित्रम् । अर्दय ॥ कुवित् । स्विति । नः । गवि
ष्टयइतिगो-इष्टये । अग्ने । सꣳवेषिषइतिसं-वेषिषः । रयिम् ॥ उरुकृदित्युरु-कृत् । उ
रु । नः । कृधि ॥ मा । नः । अस्मिन्न् । महाधनइतिमहा-धने । परेति । वर्क् । भा
रभृदितिभार-भृत् । यथा ॥ सꣳवर्गमितिसं-वर्गम् । समिति । रयिम् । जय ॥ अ
न्यम् । अस्मत् । भिये । इयम् । अग्ने । सिषक्तु । दुच्छुना ॥ वर्द्ध । नः । अमवदि
त्यम-वत् । शवः ॥ यस्य । अजुषत् । नमस्विनः । शमीम् । अदुर्मखस्येत्यदुः-मख
स्य । वा ॥ तम् । घ । इत् । अग्निः । वृधा । अवति ॥ परस्याः । अधीति । [६३]
सꣳवतइतिसं-वतः । अवरान् । अभि । एति । तर ॥ यत्र । अहम् । अस्मि । तान् ।
अव ॥ विद्म । हि । ते । पुरा । वयम् । अग्ने । पितुः । यथा । अवसः ॥ अथ । ते ।
सुम्नम् । ईमहे ॥ यः । उग्रः । इव । शर्यहेतिशर्य-हा । तिग्मशृङ्गइतितिग्म-शृङ्गः ।
न । वꣳसगः ॥ अग्ने । पुरः । रुरोजिथ ॥ सखायः । समिति । वः । सम्यञ्चम् ।
इषम् । स्तोमम् । च । अग्नये ॥ वर्षिष्ठाय । क्षितीनाम् । ऊर्जः । नप्त्रे । सहस्व
ते ॥ सꣳसमितिसं-सम् । इत् । युवसे । वृषन्न् । अग्ने । विश्वानि । अर्यः । आ ॥
इडः । पदे । समिति । इध्यसे । सः । नः । वसूनि । एति । भर ॥ प्रजापतइतिप्रजा-
पते ॥ सः । वेद । सोमापूषणेतिसोमा-पूषणा । इमौ । देवौ ॥ [६४] यज्ञमग्नेरर्धि
वृषन्नेकान्नविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

उशन्तः । त्वा । हवामहे । उशन्तः । समिति । इधीमहि ॥ उशन्न् । उशतः ।

एति । वह । पितॄन् । हविषे । अत्तवे ॥ त्वम् । सोम । प्रचिकितइतिप्र-चिकितः । मनीषा । त्वम् । रजिष्ठम् । अन्विति । नेषि । पन्थाम् ॥ तव । प्रणीतीतिप्र-नीती । पितरः । नः । इन्दोइति । देवेषु । रत्नम् । अभजन्त । धीराः ॥ त्वया । हि । नः । पितरः । सोम । पूर्वे । कर्माणि । चक्रुः । पवमान । धीराः ॥ वन्वन् । अवातः । परिधीनितिपरि-धीन् । अपेति । ऊर्णु । वीरेभिः । अश्वैः । मघवेतिमघ-वा । भव । [६५] नः ॥ त्वम् । सोम । पितृभिरितिपितृ-भिः । सविंदानइतिसं-विदानः । अन्विति । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । एति । ततन्थ ॥ तस्मै । ते । इन्दोइति । हविषा । विधेम । वयम् । स्याम । पतयः । रयीणाम् ॥ अग्निष्वात्ताइत्यग्नि-स्वात्ताः । पितरः । एति । इह । गच्छत । सदस्सदइतिसदः-सदः । सदत । सुप्रणीतयइतिसु-प्रणीतयः ॥ अत्त । हवीꣳषि । प्रयतानीतिप्र-यतानि । बर्हिषि । अथ । रयिम् । सर्ववीरमितिसर्व-वीरम् । दधातन ॥ बर्हिषदइतिबर्हि-सदः । पितरः । ऊती । अर्वाक् । इमा । वः । हव्या । चकृम । जुषध्वम् ॥ ते । एति । गत । अवसा । शन्तमेनेतिशं-तमेन । अथ । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । [६६] शम् । योः । अरपः । दधात ॥ एति । अहम् । पितॄन् । सुविदत्रानितिसु-विदत्रान् । अवित्सि । नपातम् । च । विक्रमणमितिवि-क्रमणम् । च । विष्णोः ॥ बर्हिषदइतिबर्हि-सदः । ये । स्वधयेतिस्व धया । सुतस्य । भजन्त । पित्वः । ते । इह । आगमिष्ठाइत्या-गमिष्ठाः ॥ उपहूताइत्युप-हूताः । पितरः । सोम्यासः । बर्हिष्येषु । निधिष्वितिनि-धिषु । प्रियेषु ॥ ते । एति । गमन्तु । ते । इह । श्रुवन्तु । अधीति । ब्रुवन्तु । ते । अवन्तु । अस्मान् ॥ उदिति । ईरताम् । अवरे । उदिति । परासः । उदिति । मध्यमाः । पितरः । सोम्यासः ॥ असुम् । [६७] ये । ईयुः । अवृकाः । ऋतज्ञाइत्यृत-ज्ञाः । ते । नः । अवन्तु । पितरः । हवेषु ॥ इदम् । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । नमः । अस्तु । अद्य । ये । पूर्वासः । ये । उपरासः । ईयुः ॥ ये । पार्थिवे । रजसि । एति । निषत्ताइतिनि-सत्ताः । ये । वा । नूनम् । सुवृजनास्वितिसु-वृजनासु । विक्षु ॥ अथ । यथा । नः । पितरः । परासः । प्रत्नासः । अग्ने । ऋतम् । आशुषाणाः ॥ शुचि । इत् । अयन् । दीधितिम् । उक्थशासइत्युक्थ-शासः । क्षाम । भिन्दन्तः । अरुणीः । अपेति । व्रन् ॥ यत् । अग्ने । [६८] कव्यवाहनेतिकव्य-वाहन । पितॄन् ।

पर्षि । ऋतावृधइत्यृत-वृधः ॥ प्रेति । च । हव्यानि । वक्ष्यसि । देवेभ्यः । च । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । आ ॥ त्वम् । अग्ने । ईडितः । जातवेदइतिजात-वेदः । अवाट् । हव्यानि । सुरभीणि । कृत्वा ॥ प्रेति । अदाः । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । स्वधयेति स्व-धया । ते । अक्षन्न् । अद्धि । त्वम् । देव । प्रयतेतिप्र-यता । हवीꣳषि ॥ मातली । कव्यैः । यमः । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । बृहस्पतिः । ऋक्वभिरित्यृक्व-भिः । वावृधानः ॥ यान् । च । देवाः । वावृधुः । ये । च । देवान् । स्वाहा । अन्ये । स्वधयेतिस्व-धया । अन्ये । मदन्ति ॥ [६९] इमम् । यम । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । एति । हि । सीद । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । पितृभिरितिपितृ-भिः । सव्ँविदानइतिसं-विदानः ॥ एति । त्वा । मन्त्राः । कविशस्ताइतिकवि-शस्ताः । वहन्तु । एना । राजन्न् । हविषा । मादयस्व ॥ अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । एति । गहि । यज्ञियेभिः । यम । वैरूपैः । इह । मादयस्व ॥ विवस्वन्तम् । हुवे । यः । पिता । ते । अस्मिन्न् । यज्ञे । बर्हिषि । एति । निषद्येतिनि-सद्य ॥ अङ्गिरसः । नः । पितरः । नवग्वाः । अथर्वाणः । भृगवः । सोम्यासः ॥ तेषाम् । वयम् । सुमताविति सु-मतौ । यज्ञियानाम् । अपीति । भद्रे । सौमनसे । स्याम ॥ [७०] भवासस्म्यमसुर्स्यदमेमदन्ति सौमनसएकंच ॥ १२ ॥ समिधश्चक्षुपीप्रजापतिराज्यन्देवस्यस्फ्यम्ब्रह्मवादिनोऽङ्गिरसस्त्रयोमनुःपृथिव्याःपशवोऽग्नीधे देवावैयुक्ष्वोशन्तंस्त्वाद्वादश ॥ १२ ॥ समिधोयाज्यांतस्मान्नाभागꣳहितमन्विस्याहप्रजावाआहेत्याहयुक्ष्वाहिसप्ततिः ॥७०॥ समिधंस्सौमनसेस्याम ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे द्वितीयकाण्डस्समाप्तः ॥

द्वितीयकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	११	६०	३२७८
२	१२	७१	३१२६
३	१४	५६	२९६५
४	१४	४८	२४०६
५	१२	७४	३६६५
६	१२	७०	३४३३

संहतसङ्ख्या

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
६	७५	३८४	१९,२७३

श्रीः॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः॥

हरिः ओ(४)म्॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः। अकामयत। प्रजाइतिप्र-जाः। सृजेय। इति। सः। तपः। अतप्यत। सः। सर्पान्। असृजत। सः। अकामयत। प्रजाइतिप्र-जाः। सृजेय। इति। सः। द्वितीयम्। अतप्यत। सः। वयाꣳसि। असृजत। सः। अकामयत। प्रजाइतिप्र-जाः। सृजेय। इति। सः। तृतीयम्। अतप्यत। सः। एतम्। दीक्षितवादमितिदीक्षित-वादम्। अपश्यत्। तम्। अवदत्। ततः। वै। सः। प्रजाइतिप्र-जाः। असृजत। यत्। तपः। तप्त्वा। दीक्षितवादमितिदीक्षित-वादम्। वदति। प्रजाइतिप्र-जाः। एव। तत्। यजमानः। [१] सृजते। यत्। वै। दीक्षितः। अमेध्यम्। पश्यति। अपेति। अस्मात्। दीक्षा। क्रामति। नीलम्। अस्य। हरः। वीति। एति। अबद्धम्। मनः। दरिद्रम्। चक्षुः। सूर्यः। ज्योतिषाम्। श्रेष्ठः। दीक्षे। मा। मा। हासीः। इति। आह। न। अस्मात्। दीक्षा। अपेति। क्रामति। न। अस्य। नीलम्। न। हरः। वीति। एति। यत्। वै। दीक्षितम्। अभिवर्षतीत्यभि-वर्षति। दिव्याः। आपः। अशान्ताः। ओजः। बलम्। दीक्षाम्। [२] तपः। अस्य। निरिति। घ्नन्ति। उन्दतीः। बलम्। धत्त। ओजः। धत्त। बलम्। धत्त। मा। मे। दीक्षाम्। मा। तपः। निरिति। वधिष्ट। इति। आह। एतत्। एव। सर्वम्। आत्मन्। धत्ते। न। अस्य। ओजः। बलम्। न। दीक्षाम्। न। तपः। निरिति। घ्नन्ति। अग्निः। वै। दीक्षितस्य। देवता। सः। अस्मात्। एतर्हि। तिरः। इव। यर्हि। याति। तम्। ईश्वरम्। रक्षाꣳसि। हन्तोः। [३] भद्रात्। अभीति। श्रेयः। प्रेति। इहि। बृहस्पतिः। पुरएतेतिपुरः-एता। ते। अस्तु। इति। आह। ब्रह्म। वै। देवानाम्। बृहस्पतिः। तम्। एव। अन्वारभतइत्यनु-आरभते। सः। एनम्। समिति। पारयति। एति। इदम्। अगन्म। देवयजनमितिदेव-यजनम्। पृथिव्याः। इति। आह। देवयजन

यक्षि । ऋतावृधइत्यृत-वृधः ॥ प्रेति । च । हव्यानि । वक्ष्यसि । देवेभ्यः । च । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । आ ॥ त्वम् । अग्ने । ईडितः । जातवेदइतिजात-वेदः । अवाट् । हव्यानि । सुरभीणि । कृत्वा ॥ प्रेति । अदाः । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । स्वधयेति स्व-धया । ते । अक्षन्न् । अद्धि । त्वम् । देव । प्रयतेतिप्र-यता । हवीꣳषि ॥ मातली । कव्यैः । यमः । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । बृहस्पतिः । ऋक्भिरित्यृक्-भिः । वावृधानः ॥ यान् । च । देवाः । वावृधुः । ये । च । देवान् । स्वाहा । अन्ये । स्वधयेतिस्व-धया । अन्ये । मदन्ति ॥ [६९] इमम् । यम । प्रस्तरमितिप्र-स्तरम् । एति । हि । सीद । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । पितृभिरितिपितृ-भिः । सव्ँविदानइतिसं-विदानः ॥ एति । त्वा । मन्त्राः । कविशस्ताइतिकवि-शस्ताः । वहन्तु । एना । गजन् । हविषा । मादयस्व ॥ अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । एति । गहि । यज्ञियेभिः । यम । वैरूपैः । इह । मादयस्व ॥ विवस्वन्तम् । हुवे । यः । पिता । ते । अस्मिन्न् । यज्ञे । बर्हिषि । एति । निषद्येतिनि-सद्य ॥ अङ्गिरसः । नः । पितरः । नवग्वाः । अथर्वाणः । भृगवः । सोम्यासः ॥ तेषाम् । वयम् । सुमताविति सु-मतौ । यज्ञियानाम् । अपीति । भद्रे । सौमनसे । स्याम ॥ [७०] भवासभ्यमसुर्यदमेमदन्ति सौमनसएकञ्च ॥ १२ ॥ समिधश्चक्षुर्पीप्रजापतिराज्यन्देवस्यस्फ्यम्ब्रह्मवादिनोऽङ्गिरसस्त्रयोमनुःपृथिव्याःपशवोऽधिदेवावैयुक्ष्वोशन्तस्त्वाद्वादश ॥ १२ ॥ समिधोयाज्यातस्मान्नाभागꣳहितमन्वित्याहप्रजावाआहेत्याहयुक्ष्वाहिर्सप्ततिः ॥७०॥ समिधस्सौमनसेस्याम ॥ हरिः ओं (३) म् ॥

इति द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे द्वितीयकाण्डस्समाप्तः ॥

❀ द्वितीयकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः ❀

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	११	६०	३२७८
२	१२	७१	३५२६
३	१४	५६	२९६५
४	१४	४८	२४०६
५	१२	७४	३६६५
६	१२	७०	३४३३
❀ संहतसङ्ख्या ❀			
६	७५	३८४	१९२७३

श्रीः॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

हुरिः ओ(४)म् ॥

प्रजापंतिरितिप्रजा-पतिः । अकामयत । प्रजाइतिप्र-जाः । सृजेय । इति । सः । तपः । अतप्यत । सः । सर्पान् । असृजत । सः । अकामयत । प्रजाइतिप्र-जाः । सृजेय । इति । सः । द्वितीयम् । अतप्यत । सः । वयाꣳसि । असृजत । सः । अकामयत । प्रजाइतिप्र-जाः । सृजेय । इति । सः । तृतीयम् । अतप्यत । सः । एतम् । दीक्षितवादमितिदीक्षित-वादम् । अपश्यत् । तम् । अवदत् । ततः । वै । सः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत । यत् । तपः । तप्त्वा । दीक्षितवादमितिदीक्षित-वादम् । वदति । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । तत् । यजमानः । [१] सृजते । यत् । वै । दीक्षितः । अमेध्यम् । पश्यति । अपेति । अस्मात् । दीक्षा । क्रामति । नीलम् । अस्य । हरः । वीति । एति । अबद्धम् । मनः । दरिद्रम् । चक्षुः । सूर्यः । ज्योतिषाम् । श्रेष्ठः । दीक्षे । मा । मा । हासीः । इति । आह । न । अस्मात् । दीक्षा । अपेति । क्रामति । न । अस्य । नीलम् । न । हरः । वीति । एति । यत् । वै । दीक्षितम् । अभिवर्षतीत्यभि-वर्षति । दिव्याः । आपः । अशान्ताः । ओजः । बलम् । दीक्षाम् । [२] तपः । अस्य । निरिति । घ्नन्ति । उन्दतीः । बलम् । धत्त । ओजः । धत्त । बलम् । धत्त । मा । मे । दीक्षाम् । मा । तपः । निरिति । वधिष्ट । इति । आह । एतत् । एव । सर्वम् । आत्मन्न् । धत्ते । न । अस्य । ओजः । बलम् । न । दीक्षाम् । न । तपः । निरिति । घ्नन्ति । अग्निः । वै । दीक्षितस्य । देवता । सः । अस्मात् । एतर्हि । तिरः । इव । यर्हि । याति । तम् । ईश्वरम् । रक्षाꣳसि । हन्तोः । [३] भद्रात् । अभीति । श्रेयः । प्रेति । इहि । बृहस्पतिः । पुरएतेतिपुरः-एता । ते । अस्तु । इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । तम् । एव । अन्वारभतइत्यनु-आरभते । सः । एनम् । समिति । पारयति । एति । इदम् । अगन्म । देवयजनमितिदेव-यजनम् । पृथिव्याः । इति । आह । देवयजन

मितिदेव-यजनम् । हि । एषः । पृथिव्याः । आगच्छतीत्या-गच्छति । यः । यजते । विश्वे । देवाः । यत् । अजुषन्त । पूर्वे । इति । आह । विश्वे । हि । एतत् । देवाः । जोषयन्ते । यत् । ब्राह्मणाः । ऋक्सामाभ्यामित्यृक्साम-भ्याम् । यजुषा । सन्तरन्त इतिसं-तरन्तः । इति । आह । ऋक्सामाभ्यामित्यृक्साम-भ्याम् । हि । एषः । यजुषा । सन्तरतीतिसं-तरति । यः । यजते । रायः । पोषेण । समिति । इषा । मदेम । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ॥ [४] यजमानोदीक्षा॑ँहन्तोब्राह्मणाश्चतुर्वि॑ँशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥१॥

एषः । ते । गायत्रः । भागः । इति । मे । सोमाय । ब्रूतात् । एषः । ते । त्रैष्टुभः । जागतः । भागः । इति । मे । सोमाय । ब्रूतात् । छन्दोमानामितिछन्दः-मानाम् । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । गच्छ । इति । मे । सोमाय । ब्रूतात् । यः । वै । सोमम् । राजानम् । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । लोकम् । गमयित्वा । क्रीणाति । गच्छति । स्वानाम् । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । छन्दा॑ँसि । खलु । वै । सोमस्य । राज्ञः । साम्राज्यइतिसां-राज्यः । लोकः । पुरस्तात् । सोमस्य । क्रयात् । एवम् । अभीति । मन्त्रयेत । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । एव । [५] एनम् । लोकम् । गमयित्वा । क्रीणाति । गच्छति । स्वानाम् । साम्राज्यमितिसां-राज्यम् । यः । वै । तानूनप्त्रस्येतितानू-नप्त्रस्य । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । न । प्राश्नन्तीतिप्र-अश्नन्ति । न । जुह्वति । अथ । क्व । तानूनप्त्रमितितानू-नप्त्रम् । प्रतीति । तिष्ठति । इति । प्रजापतावितिप्रजा-पतौ । मनसि । इति । ब्रूयात् । त्रिः । अवेति । जिघ्रेत् । प्रजापतावितिप्रजा-पतौ । त्वा । मनसि । जुहोमि । इति । एषा । वै । तानूनप्त्रस्येतितानू-नप्त्रस्य । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । यः । एवम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यः । [६] वै । अध्वर्योः । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यतः । मन्येत । अनभिक्रम्येत्यनभि-क्रम्य । होष्यामि । इति । तत् । तिष्ठन् । एति । श्रावयेत् । एषा । वै । अध्वर्योः । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । यः । एवम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यत् । अभिक्रम्येत्यभि-क्रम्य । जुहुयात् । प्रतिष्ठायाइतिप्रति-स्थायाः । इयात् । तस्मात् । समानत्र । तिष्ठता । होतव्यम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ।

यः । वै । अध्वर्योः । स्वम् । वेद । स्ववानितिस्व-वान् । एव । भवति । स्रुक् । वै । अस्य । स्वम् । वायव्यम् । अस्य । [७] स्वम् । चमसः । अस्य । स्वम् । यत् । वायव्यम् । वा । चमसम् । वा । अनन्वारभ्येत्यनंनु-आरभ्य । आश्रावयेदित्या-श्राव येत् । स्वात् । इयात् । तस्मात् । अन्वारभ्येत्यनु-आरभ्य । आश्राव्यमित्या-श्राव्यम् । स्वात् । एव । न । एति । यः । वै । सोमम् । अप्रतिष्ठाप्येत्यप्रति-स्थाप्य । स्तोत्रम् । उपाकरोतीत्युंप-आकरोति । अप्रतिष्ठितइत्यप्रति-स्थितः । सोमः । भवति । अप्रतिष्ठितइत्यप्रति-स्थितः । स्तोमः । अप्रतिष्ठितानीत्यप्रति-स्थितानि । उक्थानि । अप्रतिष्ठितइत्यप्रति-स्थितः । यजमानः । अप्रतिष्ठितइत्यप्रति-स्थितः । अध्वर्युः । वायव्यम् । वै । सोमस्य । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । चमसः । अस्य । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । सोमः । स्तोमस्य । स्तोमः । उक्थानाम् । ग्रहम् । वा । गृहीत्वा । चमसम् । वा । उन्नीयेत्युत्-नीय । स्तोत्रम् । उपाकुर्यादित्युप-आकुर्यात् । प्रतीति । एव । सोमम् । स्थापयति । प्रतीति । स्तोमम् । प्रतीति । उक्थानि । प्रतीति । यजमानः । तिष्ठति । प्रतीति । अध्वर्युः ॥ [८] एवतिष्ठतियोवायव्यमस्यग्रहꣳवैकान्नविꣳशतिश्च ॥२॥

यज्ञम् । वै । एतत् । सम् । इति । भरन्ति । यत् । सोमक्रयण्याइतिसोम-क्रयण्यै । पदम् । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । हविर्धानेइतिहविः-धाने । यर्हि । हविर्धानेइतिहविः-धाने । प्राचीइति । प्रवर्तयेयुरितिप्र-वर्तयेयुः । तर्हि । तेन । अक्षम् । उपेति । अञ्ज्यात् । यज्ञमुखइतियज्ञ-मुखे । एव । यज्ञम् । अनु । सम् । इति । तनोति । प्राञ्चम् । अग्निम् । प्रेति । हरन्ति । उदिति । पत्नीम् । एति । नयन्ति । अन्विति । अनाꣳसि । प्रेति । वर्तयन्ति । अथ । वै । अस्य । एषः । धिष्णियः । हीयते । सः । अन्विति । ध्यायति । सः । ईश्वरः । रुद्रः । भूत्वा । [९] प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । यजमानस्य । शमयितोः । यर्हि । पशुम् । आप्रीतमित्या-प्रीतम् । उदञ्चम् । नयन्ति । तर्हि । तस्य । पशुश्रपणमितिपशु-श्रपणम् । हरेत् । तेन । एव । एनम् । भागिनम् । करोति । यजमानः । वै । आहवनीयइत्या-हवनीयः । यजमानम् । वै । एतत् । वीति । कर्षन्ते । यत् । आहवनीयादित्या-हवनीयात् । पशुश्रपणमितिपशु-श्रपणम् । हरन्ति । सः । वा । एव । स्यात् । निर्मन्थ्यमितिनिः-मन्थ्यम् । वा । कुर्यात् । यजमानस्य । सात्मत्वायेतिसात्म-त्वाय । यदि । पशोः । अवदानमित्य

च-दानम् । नश्येत् । आज्यस्य । प्रत्याख्यायमितिप्रति-आख्यायम् । अवेति । द्येत् । सा । एव । ततः । प्रायश्चित्तिः । ये । पशुम् । विमथ्नीरन्नितिवि-मथ्नीरन् । यः । तान् । कामयेत । आर्तिम् । एति । ऋच्छेयुः । इति । कुवित् । अङ्ग । इति । नमो वृक्तिवत्येतिनमोवृक्ति-वत्या । ऋचा । आग्नीध्रइत्याग्नि-इध्रे । जुहुयात् । नमोवृक्तिमितिनमः-वृक्तिम् । एव । एषाम् । वृङ्क्ते । ताजक् । आर्तिम् । एति । ऋच्छन्ति ॥ [१०] भूत्वाततष्पङ्क्तिं शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । जायमानाः । प्रजाइतिप्र-जाः । जाताः । च । याः । इमाः ॥ तस्मै । प्रति । प्रेति । वेदय । चिकित्वान् । अन्विति । मन्यताम् ॥ इमम् । पशुम् । पशुपतइतिपशु-पते । ते । अद्य । बध्नामि । अग्ने । सुकृतस्येतिसु-कृतस्य । मध्ये ॥ अन्विति । मन्यस्व । सुयजेतिसु-यजा । यजाम । जुष्टम् । देवानाम् । इदम् । अस्तु । हव्यम् ॥ प्रजानन्तइतिप्र-जानन्तः । प्रतीति । गृह्णन्ति । पूर्वे । प्राणमितिप्र-अनम् । अङ्गेभ्यः । परीति । आचरन्तमित्या-चरन्तम् ॥ सुवर्गमितिसुवः-गम् । याहि । पथिभिरितिपथि-भिः । देवयानैरितिदेव-यानैः । ओषधीषु । प्रतीति । तिष्ठ । शरीरैः ॥ येषाम् । ईशे । [११] पशुपतिरितिपशु-पतिः । पशूनाम् । चतुष्पदामितिचतुः-पदाम् । उत । च । द्विपदामितिद्वि-पदाम् ॥ निष्क्रीतइतिनिः-क्रीतः । अयम् । यज्ञियम् । भागम् । एतु । रायः । पोषाः । यजमानस्य । सन्तु ॥ ये । बध्यमानम् । अन्विति । बध्यमानाः । अभ्यैक्षन्तेत्यभि-ऐक्षन्त । मनसा । चक्षुषा । च ॥ अग्निः । तान् । अग्रे । प्रेति । मुमोक्तु । देवः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजयेतिप्र-जया । सव्विँदानइतिसं-विदानः ॥ ये । आरण्याः । पशवः । विश्वरूपाइतिविश्व-रूपाः । विरूपाइतिवि-रूपाः । सन्तः । बहुधेतिबहु-धा । एकरूपाइत्येक-रूपाः ॥ वायुः । तान् । अग्रे । प्रेति । मुमोक्तु । देवः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजयेतिप्र-जया । सव्विँदानइतिसं-विदानः ॥ प्रमुञ्चमानाइतिप्र-मुञ्चमानाः । [१२] भुवनस्य । रेतः । गातुम् । धत्त । यजमानाय । देवाः ॥ उपाकृतमित्युप-आकृतम् । शशमानम् । यत् । अस्थात् । जीवम् । देवानाम् । अपीति । एतु । पाथः ॥ नाना । प्राणइतिप्र-अनः । यजमानस्य । पशुना । यज्ञः । देवेभिः । सह । देवयानइतिदेव-यानः ॥ जीवम् । देवानाम् । अपीति । एतु । पाथः । सत्याः ।

सन्तु । यजमानस्य । कामाः ॥ यत् । पशुः । मायुम् । अकृत । उरः । वा । पद्भिरि तिपत्-भिः । आहतइत्या-हते ॥ अग्निः । मा । तस्मात् । एनसः । विश्वात् । मुञ्चतु । अꣳहसः ॥ शमितारः । उपेतनेत्युप-एतन । यज्ञम् । [१३] देवेभिः । इन्वितम् ॥ पाशात् । पशुम् । प्रेति । मुञ्चत । बन्धात् । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । परि ॥ अदि तिः । पाशम् । प्रेति । मुमोक्तु । एतम् । नमः । पशुभ्यइतिपशु-भ्यः । पशुपतय इतिपशु-पतये । करोमि ॥ अरातीयन्तम् । अधरम् । कृणोमि । यम् । द्विष्मः । त स्मिन्न् । प्रतीति । मुञ्चामि । पाशम् ॥ त्वाम् । उ । ते । दधिरे । हव्यवाहमितिह व्य-वाहम् । शृतङ्कर्तारमितिशृतं-कर्तारम् । उत । यज्ञियम् । च ॥ अग्ने । सदक्षइति स-दक्षः । सतनुरितिस -तनुः । हि । भूत्वा । अथ । हव्या । जातवेदइतिजात-वे दः । जुषस्व ॥ जातवेदइतिजात-वेदः । वपया । गच्छ । देवान् । त्वम् । हि । होता । प्रथमः । बभूथ ॥ घृतेन । त्वम् । तनुवः । वर्द्धयस्व । स्वाहाकृतमितिस्वाहा कृतम् । हविः । अदन्तु । देवाः ॥ स्वाहा । देवेभ्यः । देवेभ्यः । स्वाहा ॥ [१४] ईशेप्रमुञ्चमानायज्ञन्त्वꣳ षोडशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

प्राजापत्याइतिप्राजा-पत्याः । वै । पशवः । तेषाम् । रुद्रः । अधिपतिरित्यधि- पतिः । यत् । एताभ्याम् । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । ताभ्याम् । एव । एनम् । प्रतिप्रोच्येतिप्रति-प्रोच्य । एति । लभते । आत्मनः । अनाव्रस्कायेत्यना-व्रस्काय । द्वाभ्याम् । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । द्विपादितिद्वि-पात् । यजमानः । प्रतिष्ठि त्याइतिप्रति-स्थित्यै । उपाकृत्येत्युप-आकृत्य । पञ्च । जुहोति । पाङ्क्ताः । पशवः । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । मृत्यवे । वै । एषः । नीयते । यत् । पशुः । तम् । यत् । अन्वारभेतेत्यनु-आरभेत । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । यजमानः । स्यात् । ना ना । प्राणइतिप्र-अनः । यजमानस्य । पशुना । इति । आह । व्यावृत्त्याइतिवि-आवृ त्त्यै । [१५] यत् । पशुः । मायुम् । अकृत । इति । जुहोति । शान्त्यै । शमितारः । उपेतनेत्युप-एतन । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । वपा याम् । वै । आह्रियमाणायामित्या-ह्रियमाणायाम् । अग्नेः । मेधः । अपेति । क्रा मति । त्वाम् । उ । ते । दधिरे । हव्यवाहमितिहव्य-वाहम् । इति । वपाम् । अभीति । जुहोति । अग्नेः । एव । मेधम् । अवेति । रुन्धे । अथोइति । शृतत्वायेतिशृत-त्वाय ।

पुरस्तात्स्वाहाकृतयइति पुरस्तात्-स्वाहाकृतयः । वै । अन्ये । देवाः । उपरिष्टात्स्वाहाकृतयइत्युपरिष्टात्-स्वाहाकृतयः । अन्ये । स्वाहा । देवेभ्यः । देवेभ्यः । स्वाहा । इति । अभितः । वपाम् । जुहोति । तान् । एव । उभयान् । प्रीणाति ॥ [१६] व्यावृत्त्या अभितोवपाम्पञ्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

यः । वै । अयथादेवतमित्ययथा-देवतम् । यज्ञम् । उपचरतीत्युप-चरति । एति । देवताभ्यः । वृश्च्यते । पापीयान् । भवति । यः । यथादेवतमितियथा-देवतम् । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । आग्नेय्या । ऋचा । आग्नीध्रमित्याग्नि-इध्रम् । अभीति । मृशेत् । वैष्णव्या । हविर्धानमितिहविः-धानम् । आग्नेय्या । स्रुचः । वायव्यया । वायव्यानि । ऐन्द्रिया । सदः । यथादेवतमिति यथा-देवतम् । एव । यज्ञम् । उपेति । चरति । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । युनज्मि । ते । पृथिवीम् । ज्योतिषा । सह । युनज्मि । वायुम् । अन्तरिक्षेण । [१७] ते । सह । युनज्मि । वाचम् । सह । सूर्येण । ते । युनज्मि । तिस्रः । विपृचइतिवि-पृचः । सूर्यस्य । ते ॥ अग्निः । देवता । गायत्री । छन्दः । उपांशोरित्युप-अंशोः । पात्रम् । असि । सोमः । देवता । त्रिष्टुप् । छन्दः । अन्तर्यामस्येत्यन्तः-यामस्य । पात्रम् । असि । इन्द्रः । देवता । जगती । छन्दः । इन्द्रवायुवोरितीन्द्र-वायुवोः । पात्रम् । असि । बृहस्पतिः । देवता । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । छन्दः । मित्रावरुणयोरितिमित्रा वरुणयोः । पात्रम् । असि । अश्विनौ । देवता । पङ्क्तिः । छन्दः । अश्विनोः । पात्रम् । असि । सूर्यः । देवता । बृहती । [१८] छन्दः । शुक्रस्य । पात्रम् । असि । चन्द्रमाः । देवता । सतोबृहतीतिसतः-बृहती । छन्दः । मन्थिनः । पात्रम् । असि । विश्वे । देवाः । देवता । उष्णिहा । छन्दः । आग्रयणस्य । पात्रम् । असि । इन्द्रः । देवता । ककुत् । छन्दः । उक्थानाम् । पात्रम् । असि । पृथिवी । देवता । विराडितिवि-राट् । छन्दः । ध्रुवस्य । पात्रम् । असि ॥ [१९] अन्तरिक्षेणबृहतीत्रयस्त्रिंशच्च ॥ ॥६॥

इष्टर्गः । वै । अध्वर्युः । यजमानस्य । इष्टर्गः । खलु । वै । पूर्वः । अर्ष्टुः । क्षीयते । आसन्यात् । मा । मन्त्रात् । पाहि । कस्याः । चित् । अभिशस्त्याइत्यभि-शस्त्याः । इति । पुरा । प्रातरनुवाकादितिप्रातः-अनुवाकात् । जुहुयात् । आत्मने ।

एव । तत् । अध्वर्युः । पुरस्तात् । शर्मं । नह्यते । अनार्त्यै । सँ॑वेशायेति॑सं-वेशाय॑ । त्वा । उपवेशायेत्युप-वेशाय॑ । त्वा । गायत्रियाः । त्रिष्टुभः । जगत्याः । अभिभूत्या इत्यभि-भूत्यै । स्वाहा॑ । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । मृत्योः । मा । पातम् । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । मा । मा । हासिष्टम् । देवतासु । वै । एते । प्राणापानयोरितिप्राण-अपानयोः । [२०] व्याय॑च्छन्तइतिवि-आय॑च्छन्ते । येषाम् । सोमः । समृच्छतइतिसं-ऋच्छते । सँ॑वेशायेति॑सं-वेशाय॑ । त्वा । उपवेशायेत्युप - वेशाय॑ । त्वा । इति॑ । आह । छन्दा॑ꣳसि । वै । सँ॑वेशइति॑सं-वेशः । उपवेशइत्युप -वेशः । छन्दो॑भिरितिछन्दः-भिः । एव । अस्य । छन्दा॑ꣳसि । वृङ्क्ते । प्रेति॑वन्तीतिप्रेति॑-वन्ति । आज्यानि । भवन्ति । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । मरुत्वतीः । प्रतिपद इति॑प्रति-पदः । विजि॑त्याइतिवि-जि॑त्यै । उभेइति॑ । बृहद्रथन्तरेइति॑बृहत्-रथन्तरे । भवतः । इयम् । वाव । रथन्तरमिति॑रथं-तरम् । असौ । बृहत् । आभ्याम् । एव । एनम् । अन्तः । एति । अद्य । वाव । रथन्तरमिति॑रथं-तरम् । श्वः । बृहत् । अद्या श्वादित्यद्य-श्वात् । एव । एनम् । अन्तः । एति । भूतम् । [२१] वाव । रथन्तरमि ति॑रथं-तरम् । भविष्यत् । बृहत् । भूतात् । च । एव । एनम् । भविष्यतः । च । अन्तः । एति । परि॑मितमितिपरि॑-मितम् । वाव । रथन्तरमिति॑रथं तरम् । अप॑रिमि तमित्यप॑रि-मितम् । बृहत् । परि॑मितादितिपरि॑-मितात् । च । एव । एनम् । अप॑रि मितादित्यप॑रि-मितात् । च । अन्तः । एति । विश्वामित्रजमदग्नीइति॑विश्वामित्र-ज॑ मदग्नी । वसि॑ष्ठेन । अस्पर्द्धेताम् । सः । एतत् । जमद॑ग्निः । विहव्यमिति॑वि-हव्यम् । अपश्यत् । तेन॑ । वै । सः । वसि॑ष्ठस्य । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अवृङ्क्त । यत् । विहव्य मिति॑वि-हव्यम् । शस्यते॑ । इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यज॑मानः । भ्रातृ॑व्यस्य । वृङ्क्ते । यस्य॑ । भूया॑ꣳसः । यज्ञक्रतवइति॑यज्ञ-क्रतवः । इति॑ । आहुः । सः । देवताः । वृङ्क्ते । इति॑ । यदि॑ । अग्निष्टोमइत्य॑ग्नि-स्तोमः । सोमः । परस्तात् । स्यात् । उक्थ्यम् । कुर्वीत । यदि॑ । उक्थ्यः । स्यात् । अतिरात्रमित्यति-रात्रम् । कुर्वीत । यज्ञक्रतुभिरि ति॑यज्ञक्रतु-भिः । एव । अस्य । देवताः । वृङ्क्ते । वसीयान् । भवति ॥ [२२] प्रा णापानयोर्भूतं॑वृङ्क्तेऽष्टावि॑ꣳशतिश्च ॥ ॥८॥

निग्राभ्याइति॑नि-ग्राभ्याः । स्थ । देवश्रुतइति॑देव-श्रुतः । आयुः । मे । [illegible]

मितिप्र-अनम् । मे । तर्पयत । अपानमित्यप-अनम् । मे । तर्पयत । व्यानमितिवि-अं
नम् । मे । तर्पयत । चक्षुः । मे । तर्पयत । श्रोत्रम् । मे । तर्पयत । मनः । मे । तर्पयत ।
वाचम् । मे । तर्पयत । आत्मानम् । मे । तर्पयत । अङ्गानि । मे । तर्पयत । प्रजामिति
प्र-जाम् । मे । तर्पयत । पशून् । मे । तर्पयत । गृहान् । मे । तर्पयत । गणान् । मे । तर्प
यत । सर्वगणमितिसर्व-गणम् । मा । तर्पयत । तर्पयंत । मा । [२३] गणाः । मे । मा ।
वीति । तृषन् । ओषधयः । वै । सोमस्य । विशः । विशः । खलु । वै । राज्ञः । प्रदातो
रितिप्र-दातोः । ईश्वराः । ऐन्द्रः । सोमः । अवीवृधम् । वः । मनसा । सुजाताइतिसु-
जाताः । ऋतप्रजाताइत्यृत-प्रजाताः । भगः । इत् । वः । स्याम ॥ इन्द्रेण । देवीः ।
वीरुधः । सम्विदानाइतिसं-विदानाः । अन्विति । मन्यन्ताम् । सवनाय । सोमम् ।
इति । आह । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । एव । एनम् । स्वायै । विशः । स्वायै ।
देवतायै । निर्याच्येतिनिः-याच्य । अभीति । सुनोति । यः । वै । सोमस्य । अभिषू
यमाणस्येत्यभि-सूयमानस्य । [२४] प्रथमः । अꣳशुः । स्कन्दति । सः । ईश्वरः ।
इन्द्रियम् । वीर्यम् । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । यजमानस्य । निर्हन्तोरितिनिः-
हन्तोः । तम् । अभीति । मन्त्रयेत । एति । मा । अस्कान् । सह । प्रजयेतिप्र-
जया । सह । रायः । पोषेण । इन्द्रियम् । मे । वीर्यम् । मा । निरिति । वधीः । इति ।
आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । इन्द्रियस्य । वीर्यस्य । प्रजा
याइतिप्र-जायै । पशूनाम् । अनिर्घातायेत्यनिः-घाताय । द्रप्सः । चस्कन्द । पृथि
वीम् । अन्विति । द्याम् । इमम् । च । योनिम् । अन्विति । यः । च । पूर्वः ॥ तृती
यम् । योनिम् । अन्विति । सञ्चरन्तमितिसं-चरन्तम् । द्रप्सम् । जुहोमि । अन्विति ।
सप्त । होत्राः ॥ [२५] तर्पयंतमाऽभिषूयमाणस्ययश्चद्वशंच ॥ ॥८॥

यः । वै । देवान् । देवयशसेनेतिदेव-यशसेन । अर्पयति । मनुष्यान् । मनु
ष्ययशसेनेतिमनुष्य-यशसेन । देवयशसीतिदेव-यशसी । एव । देवेषु । भवति । मनु
ष्ययशसीतिमनुष्य-यशसी । मनुष्येषु । यान् । प्राचीनम् । आग्रयणात् । ग्रहान् । गृ
ह्णीयात् । तान् । उपाꣳश्वित्युप-अꣳशु । गृह्णीयात् । यान् । ऊर्ध्वान् । तान् । उपब्दि
मतइत्युपब्दि-मतः । देवान् । एव । तत् । देवयशसेनेतिदेव-यशसेन । अर्पयति ।
मनुष्यान् । मनुष्ययशसेनेतिमनुष्य-यशसेन । देवयशसीतिदेव-यशसी । एव ।

देवेषु । भवति । मनुष्ययशसीतिमनुष्य-यशसी । मनुष्येषु । अग्निः । प्रातस्सवनइति प्रातः-सवने । पातु । अस्मान् । वैश्वानरः । महिना । विश्वशम्भूरितिविश्व-शम्भूः ॥ सः । नः । पावकः । द्रविणम् । दधातु । [२६] आयुष्मन्तः । सहभक्षाइतिसह-भक्षाः । स्याम ॥ विश्वे । देवाः । मरुतः । इन्द्रः । अस्मान् । अस्मिन् । द्वितीये । सवने । न । जह्युः ॥ आयुष्मन्तः । प्रियम् । एषाम् । वदन्तः । वयम् । देवानाम् । सुमताविति सु-मतौ । स्याम ॥ इदम् । तृतीयम् । सवनम् । कवीनाम् । ऋतेन । ये । चमसम् । ऐरयन्त ॥ ते । सौधन्वनाः । सुवः । आनशानाः । स्विष्टिमितिसु-इष्टिम् । नः । अभीति । वसीयः । नयन्तु ॥ आयतनवतीरित्यायतन-वतीः । वै । अन्याः । आहुतयइत्या-हुतयः । हूयन्ते । अनायतनाइत्यना-यतनाः । अन्याः । याः । आघारवतीरित्याघार-वतीः । ताः । आयतनवतीरित्यायतन-वतीः । याः । [२७] सौम्याः । ताः । अनायतनाइत्यना-यतनाः । ऐन्द्रवायवमित्यैन्द्र-वायवम् । आदायेत्या-दाय । आघारमित्या-घारम् । एति । घारयेत् । अध्वरः । यज्ञः । अयम् । अस्तु । देवाः । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । पशवे । नः । जनाय । विश्वस्मै । भूताय । अध्वरः । असि । सः । पिन्वस्व । घृतवदितिघृत-वत् । देव । सोम । इति । सौम्याः । एव । तत् । आहुतीरित्या-हुतीः । आयतनवतीरित्यायतन-वतीः । करोति । आयतनवानित्यायतन-वान् । भवति । यः । एवम् । वेद । अथोइति । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । एव । घृतेन । वीति । उनत्ति । तेइति । व्युत्तेइतिवि-उत्ते । उपजीवनीयेइत्युप-जीवनीये । भवतः । उपजीवनीयइत्युप-जीवनीयः । भवति । [२८] यः । एवम् । वेद । एषः । ते । रुद्र । भागः । यम् । निरयाचथाइतिनिः-अयाचथाः । तम् । जुषस्व । विदेः । गौपत्यम् । रायः । पोषम् । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् । सव्ँवथ्सरीणामितिसं-वथ्सरीणाम् । स्वस्तिम् ॥ मनुः । पुत्रेभ्यः । दायम् । वीति । अभजत् । सः । नाभानेदिष्ठम् । ब्रह्मचर्यमितिब्रह्म-चर्यम् । वसन्तम् । निरिति । अभजत् । सः । एति । अगच्छत् । सः । अब्रवीत् । कथा । मा । निरिति । अभाक् । इति । न । त्वा । निरिति । अभाक्षम् । इति । अब्रवीत् । अङ्गिरसः । इमे । सत्रम् । आसते । ते । [२९] सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । न । प्रेति । जानन्ति । तेभ्यः । इदम् । ब्राह्मणम् । ब्रूहि । ते । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् ।

अनान् । पशुषु । प्रजामितिप्र-जाम् । मयि । [३३] च । यजमाने । च । इति । आह । वाचम् । एव । तत् । यज्ञमुखइतियज्ञ-मुखे । युनक्ति । वास्तु । वै । एतत् । यज्ञस्य । क्रियते । यत् । ग्रहान् । गृहीत्वा । बहिष्पवमानमितिबहिः-पवमानम् । स र्पन्ति । पराञ्चः । हि । यन्ति । पराचीभिः । स्तुवते । वैष्णव्या । ऋचा । पुनः । एत्येत्या-इत्य । उपेति । तिष्ठते । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञम् । एव । अकः । विष्णो इति । त्वम् । नः । अन्तमः । शर्म । यच्छ । सहन्त्य ॥ प्रेति । ते । धाराः । मधुश्चुतइतिमधु-श्चुतः । उत्सम् । दुह्रते । अक्षितम् । इति । आह । यत् । एव । अस्य । शयानस्य । उपशुष्यतीत्युप-शुष्यति । तत् । एव । अस्य । एतेन । एति । प्या ययति ॥ [३४] परित्रापात्प्रजाम्मयिदुह्रतेचतुर्दशच ॥ ❋ ॥ १० ॥

अग्निना । रयिम् । अश्नवत् । पोषम् । एव । दिवेदिवइतिदिवे-दिवे ॥ यशसम् । वीरवत्तममितिवीरवत्-तमम् ॥ गोमानितिगो-मान् । अग्ने । अविमानित्यवि-मान् । अश्वी । यज्ञः । नृवत्सखेतिनृवत्-सखा । सदम् । इत् । अप्रमृष्यइत्यप्र-मृष्यः ॥ इडावानितीडा-वान् । एषः । असुर । प्रजावानितिप्रजा-वान् । दीर्घः । रयिः । पृथुबुध्नइति पृथु-बुध्नः । सभावानितिसभा-वान् ॥ एति । प्यायस्व । समिति । ते ॥ इह । त्वष्टारम् । अग्रियम् । विश्वरूपमितिविश्व-रूपम् । उपेति । ह्वये ॥ अस्माकम् । अस्तु । केवलः ॥ तत् । नः । तुरीपम् । अध । पोषयित्नु । देव । त्वष्टः । वीति । रराणः । स्यस्व ॥ यतः । वीरः । [३५] कर्मण्यः । सुदक्षइतिसु-दक्षः । युक्तग्रावेतियुक्त-ग्रावा । जायते । देवकामइतिदेव-कामः ॥ शिवः । त्वष्टः । इह । एति । गहि । विभुरितिवि-भुः । पोषे । उत । त्मना ॥ यज्ञेयज्ञइतियज्ञे-यज्ञे । नः । उदिति । अव ॥ पिशङ्गरूपइतिपिशङ्ग-रूपः । सुभरइतिसु-भरः । वयोधाइतिवयः-धाः । श्रुष्टी । वीरः । जायते । देवकामइतिदेव-कामः ॥ प्रजामितिप्र-जाम् । त्वष्टा । वीति । स्यतु । नाभिम् । अस्मे इति । अथ । देवानाम् । अपीति । एतु । पाथः ॥ प्रेति । नः । देवी । एति । नः । दिवः ॥ पीपिवांसम् । सरस्वतः । स्तनम् । यः । विश्वदर्शतइतिविश्व-दर्शतः ॥ धुक्षीमहि । प्रजामितिप्र-जाम् । इषम् ॥ [३६] ये । ते । सरस्वः । ऊर्मयः । मधुमन्तइतिमधु-मन्तः । घृतश्चुतइतिघृत-श्चुतः ॥ तेषाम् । ते । सुम्नम् । ईमहे ॥ यस्य । व्रतम् । पशवः । यन्ति । सर्वे । यस्य । व्रतम् । उपतिष्ठन्तइत्युप-तिष्ठन्ते । आपः ॥

यस्यं । व्रते । पुष्टिपतिरितिपुष्टि-पतिः । निविंष्टइतिनि-विष्टः । तम् । सरस्वन्तम् । अवसे । हुवेम ॥ दिव्यम् । सुपर्णमितिंसु-पर्णम् । वयसम् । बृहन्तम् । अपाम् । गर्भम् । वृषभम् । ओषधीनाम् ॥ अभीपतः । वृष्ट्या । तर्पयन्तम् । तम् । सरस्वन्तम् । अवसे । हुवेम ॥ सिनीवालि । पृथुष्टुकइतिपृथु-स्तुके । या । देवानाम् । असि । स्वसा ॥ जुषस्व । हव्यम् । [३७] आहुतमित्या-हुतम् । प्रजामितिप्र-जाम् । देवि । दिदिड्ढि । नः ॥ या । सुपाणिरितिसु-पाणिः । स्वङ्गुरिरितिसु-अङ्गुरिः । सुषूमेतिसु-सूमा । बहुसू वरीतिबहु-सूवरी ॥ तस्यै । विश्पत्नियै । हविः । सिनीवाल्यै । जुहोतन ॥ इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीति । इन्द्रम् । नरः ॥ असितवर्णाइत्यसित-वर्णाः । हरयः । सुपर्णाइतिसु-पर्णाः । मिहः । वसानाः । दिवम् । उदिति । पतन्ति ॥ ते । एति ॥ अववृत्रन्न् । सदनानि । कृत्वा । आत् । इत् । पृथिवी । घृतैः । वीति । उद्यते ॥ हिरण्यकेशइतिहिरण्य-केशः । रजसः । विसारइतिवि-सारे । अहिः । धुनिः । वातः । इव । ध्रजीमान् ॥ शुचिभ्राजाइतिशुचि-भ्राजाः । उषसः । [३८] नवेदाः । यशस्वतीः । अपस्युवः । न । सत्याः ॥ एति । ते । सुपर्णाइतिसु-पर्णाः । अमिनन्त । एवैः । कृष्णः । नोनाव । वृषभः । यदि । इदम् ॥ शिवाभिः । न । स्मयमानाभिः । एति । अगात् । पतन्ति । मिहः । स्तनयन्ति । अभ्रा ॥ वाश्रा । इव । विद्युदितिवि-द्युत् । मिमाति । वत्सम् । न । माता । सिषक्ति ॥ यत् । एषाम् । वृष्टिः । असर्जि ॥ पर्वतः । चित् । महि । वृद्धः । बिभाय । दिवः । चित् । सानु । रेजत । स्वने । वः ॥ यत् । क्रीडथ । मरुतः । [३९] ऋष्टिमन्तइत्यृष्टि-मन्तः । आपः । इव । सध्रियञ्चः । धवध्वे ॥ अभीति । क्रन्द । स्तनय । गर्भम् । एति । धाः । उदन्वतेत्युदन्-वता । परीति । दीय । रथेन ॥ दृतिम् । सुविति । कर्षः । विषितमितिवि-सितम् । न्यञ्चम् । समाः । भवन्तु । उद्वतेत्युत्-वता । निपादाइतिनि-पादाः ॥ त्वम् । त्या । चित् । अच्युता । अग्ने । पशुः । न । यवसे ॥ धाम । ह । यत् । ते । अजर । वना । वृश्चन्ति । शिक्वसः ॥ अग्ने । भूरीणि । तव । जातवेदइतिजात-वेदः । देव । स्वधावइतिस्वधा-वः । अमृतस्य । धाम ॥ याः । च । [४०] मायाः । मायिनाम् । विश्वमिन्वेतिविश्वं-इन्व । त्वेइति । पूर्वीः । सन्दधुरितिसं-दधुः । पृष्टबन्धोइतिपृष्ट-बन्धो ॥ दिवः । नः । वृष्टिम् । मरुतः । रीध्वम् । प्रेति । पिन्वत ।

वृष्णः । अश्वस्य । धाराः ॥ अर्वाङ् । एतेन । स्तनयित्नुना । एहि । इहि । अपः । निषिञ्चन्नितिनि-सिञ्चन् । असुरः । पिता । नः ॥ पिन्वन्ति । अपः । मरुतः । सुदानव इतिसु-दानवः । पयः । घृतवदितिघृत-वत् । विदथेषु । आभुवइत्या-भुवः ॥ अत्यम् । न । मिहे । वीति । नयन्ति । वाजिनम् । उत्सम् । दुहन्ति । स्तनयन्तम् । अक्षितम् ॥ उदप्रुतइत्युद-प्रुतः । मरुतः । तान् । इयर्त । वृष्टिम् । [४१] ये । विश्वे । मरुतः । जुनन्ति ॥ क्रोशाति । गर्दा । कन्या । इव । तुन्ना । पेरुम् । तुञ्जाना । पत्या । इव । जाया ॥ घृतेन । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । मधुना । समिति । उक्षत । पयस्वतीः । कृणुत । आपः । ओषधीः ॥ ऊर्जम् । च । तत्र । सुमतिमितिसु-मतिम् । च । पिन्वथ । यत्र । नरः । मरुतः । सिञ्चथ । मधु ॥ उदिति । उ । त्यम् । चित्रम् ॥ और्वभृगुवदित्यौर्व-भृगु-वत् । शुचिम् । अप्नवानवदित्यप्नवान-वत् । एति । हुवे ॥ अग्निम् । समुद्रवाससमितिसमुद्र-वाससम् ॥ एति । सवम् । सवितुः । यथा । भगस्य । इव । भुजिम् । हुवे ॥ अग्निम् । समुद्रवाससमितिसमुद्र-वाससम् ॥ हुवे । वातस्वनमितिवात-स्वनम् । कविम् । पर्जन्यक्रन्द्यमितिपर्जन्य-क्रन्द्यम् । सहः ॥ अग्निम् । समुद्रवाससमितिसमुद्र-वाससम् ॥ [४२] वीरङ्घ॑ हव्यमुपसोमरुतश्चवृष्टिम्भगस्यद्वादशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

प्रजापतिरकामयतैपतेगायत्रोयज्ञ॑ वैप्रजापतेर्जायमानाःप्राजापत्यायोवाअयथादेवतमिष्टगौनिग्राभ्यास्स्थयो वैदेवाञ्जुष्टोऽग्निनारयिमेकादश ॥११॥ प्रजापतिरकामयतप्रजापतेर्जायमानान्यायच्छन्तेमह्यमिमान्मायामायिनान्द्विचत्वारि॑ शत् ॥ ४२ ॥ प्रजापतिरकामयताग्नि॑ समुद्रवाससम् ॥ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति तृतीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

---

(१) यत्रेतिपदस्थः आकारः पदकाले ह्रस्वत्वमापद्यते । तथा च प्रातिशाख्ये (अ ३ सू-८) 'अत्रा सचस्या नुदा मृडा वर्द्धा शिक्षा रक्षाऽद्या भत्रा भजा यत्रा चरा पिबा ना धामा धारया धर्ता धा वर्द्धया बोधाऽत्रा तत्रा मुश्चाऽश्वस्या पृणस्या हिष्टा त्सन्तरा जनिष्वा युक्ष्वाऽच्छा' इति ॥ अस्यार्थः 'अत्रा' इत्यादिषु 'अच्छा' इत्यन्तेषु पदेषु संहितायां वर्तमानः दीर्घः पदविभागसमये ह्रस्वत्वमापद्यते । (उदा) 'अत्रा नो देव्या । सचस्वानः । प्रणुदानः । मृडानारिते । धर्द्धानः । शिक्षानः । रक्षाचनः । अद्यानः । भत्रापायुः । भजान्वन्नः । यत्रानरः । प्रचरासोम । पिबासोमम् । रिपर्नोनाह । धामाहयत् । धारयावसूनि । धर्तामानुपान् । उतवाधास्यालिन् । वर्द्धयात्विम् । बोधान । अत्रातेस्पम् । तत्रारथम्' । इत्यादीनि ऊह्यानि ॥

तृतीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ(३)म् ॥

यः । वै । पवमानानाम् । अन्वारोहानित्यनु-आरोहान् । विद्वान् । यजते । अन्वितिं । पवमानान् । एतिं । रोहति । न । पवमानेभ्यः । अवेतिं । छिद्यते । श्येनः । असि । गायत्रछन्दाइतिगायत्र-छन्दाः । अन्वितिं । त्वा । एतिं । रभे । स्वस्ति । मा । समितिं । पारय । सुपर्णइतिसु-पर्णः । असि । त्रिष्टुप्छन्दाइतित्रिष्टुप् छन्दाः । अन्वितिं । त्वा । एतिं । रभे । स्वस्ति । मा । समितिं । पारय । सघा । असि । जगतीछन्दाइतिजगती-छन्दाः । अन्वितिं । त्वा । एतिं । रभे । स्वस्ति । मा । समितिं । पारय । इतिं । आह । एते । [१] वै । पवमानानाम् । अन्वारोहाइत्यनु-आरोहाः । तान् । यः । एवम् । विद्वान् । यजते । अन्वितिं । पवमानान् । एतिं । रोहति । न । पवमानेभ्यः । अवेतिं । छिद्यते । यः । वै । पवमानस्य । सन्ततिमिति सं-ततिम् । वेद । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा । आयुषः । प्रेतिं । मीयते । पशुमानितिपशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् । पवमानस्य । ग्रहाः । गृह्यन्ते । अथ । वै । अस्य । एते । अगृहीताः । द्रोणकलशइतिद्रोण-कलशः । आधवनीयइत्या-धवनीयः । पूतभृदितिपूत-भृत् । तान् । यत् । अगृहीत्वा । उपाकुर्यादित्युप-आकुर्यात् । पवमानम् । वीतिं । [२] छिन्द्यात् । तम् । विच्छिद्यमानमितिवि-छिद्यमानम् । अध्वर्योः । प्राणइतिप्र-अनः । अनु । वीतिं । छिद्येत । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा । इतिं । द्रोणकलशमितिद्रोण-कलशम् । अभीतिं । मृशेत् । इन्द्राय । त्वा । इतिं । आधवनीयमित्या-धवनीयम् । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः । इतिं । पूतभृतमितिपूत-भृतम् । पवमानम् । एव । तत् । समितिं । तनोति । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा । आयुषः । प्रेतिं । मीयते । पशुमानितिपशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् ॥ [३] एतेविद्विचत्वारिꣳशच्च ॥ ॥१॥

त्रीणि । वाव । सवनानि । अथ । तृतीयम् । सवनम् । अवेतिं । लुम्पन्ति । अनꣳशु । कुर्वन्तः । उपाꣳशुमित्युप-अꣳशुम् । हुत्वा । उपाꣳशुपात्रइत्युपाꣳशु-पात्रे । अꣳशुम् । अवास्येत्यव-अस्य । तम् । तृतीयसवनइतितृतीय-सवने । अपि

सृज्येत्यपि-सृज्यं । अभीति । सुनुयात् । यत् । आप्याययतीत्या-प्याययति । तेन । अꣳशुमदित्यꣳशु-मत् । यत् । अभिषुणोतीत्यभि-सुनोति । तेन । ऋजीषि । स र्वाणि । एव । तत् । सवनानि । अꣳशुमन्तीत्यꣳशु-मन्ति । शुक्रवन्तीतिशुक्र-व न्ति । समावद्वीर्याणीतिसमावत्-वीर्याणि । करोति । द्वौ । समुद्रौ । विततावितिवि-ततौ । अजूर्यौ । पर्यावर्ततइतिपरि-आवर्तते । जठरा । इव । पादाः ॥ तयोः । पश्य न्तः । अतीति । यन्ति । अन्यम् । अपश्यन्तः । [४] सेतुना । अतीति । यन्ति । अन्यम् ॥ द्वेइति । द्रधसीइति । सततीइतिस-तती । वस्ते । एकः । केशी । विश्वा । भुवनानि । विद्वान् ॥ तिरोधायेतितिरः-धाय । एति । असितम् । वसानः । शु क्रम् । एति । दत्ते । अनुहायेत्यनु-हाय । जायै ॥ देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । देवाः । एतम् । महायज्ञमितिमहा-यज्ञम् । अपश्यन् । तम् । अतन्वत । अग्निहोत्रमित्यग्नि होत्रम् । व्रतम् । अकुर्वत । तस्मात् । द्विव्रतइतिद्वि-व्रतः । स्यात् । द्विः । हि । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहति । पौर्णमासमितिपौर्ण-मासम् । यज्ञम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम् । [५] पशुम् । अकुर्वत । दार्श्यम् । यज्ञम् । आग्ने यम् । पशुम् । अकुर्वत । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । अ कुर्वत । वरुणप्रघासानितिवरुण-प्रघासान् । माध्यन्दिनम् । सवनम् । साकमेधानिति साक-मेधान् । पितृयज्ञमितिपितृ-यज्ञम् । त्र्यम्बकानितित्रि-अम्बकान् । तृतीयसवन मितितृतीय-सवनम् । अकुर्वत । तम् । एषाम् । असुराः । यज्ञम् । अन्ववाजिगाꣳस न्नित्यनु-अवाजिगाꣳसन् । तम् । न । अन्ववायन्नित्यनु-अवायन् । ते । अब्रुवन् । अध्वर्तव्याः । वै । इमे । देवाः । अभूवन् । इति । तत् । अध्वरस्य । अध्वरत्वमित्य ध्वर-त्वम् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । एवम् । विद्वान् । सोमेन । यजते । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति ॥ [६] अपश्यन्तोऽग्नीषोमीयमात्मनापरात्रीणिच ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥

परिभूरितिपरि-भूः । अग्निम् । परिभूरितिपरि-भूः । इन्द्रम् । परिभूरितिपरि-भूः । विश्वान् । देवान् । परिभूरितिपरि-भूः । माम् । सह । ब्रह्मवर्चसेनेतिब्रह्म-वर्चसेन । सः । नः । पवस्व । शम् । गवे । शम् । जनाय । शम् । अर्वते । शम् । राजन् । ओषधी भ्यइत्योषधि-भ्यः । अच्छिन्नस्य । ते । रयिपतइतिरयि-पते । सुवीर्यस्येतिसु-वीर्यस्य ।

हरिः ओ(४)म् ॥

यः । वै । पवमानानाम् । अन्वारोहानित्यनु-आरोहान् । विद्वान् । यजते । अन्विति । पवमानान् । एति । रोहति । न । पवमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते । श्येनः । असि । गायत्रछन्दाइतिगायत्र-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । सुपर्णइतिसु-पर्णः । असि । त्रिष्टुप्छन्दाइतित्रिष्टुप् छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । सघा । असि । जगतीछन्दाइतिजगती-छन्दाः । अन्विति । त्वा । एति । रभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । इति । आह । एते । [१] वै । पवमानानाम् । अन्वारोहाइत्यनु-आरोहाः । तान् । यः । एवम् । विद्वान् । यजते । अन्विति । पवमानान् । एति । रोहति । न । पवमानेभ्यः । अवेति । छिद्यते । यः । वै । पवमानस्य । सन्ततिमि तिसं-ततिम् । वेद । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा । आयुषः । प्रेति । मीयते । पशुमानितिपशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामितिप्र-जाम् । पवमानस्य । ग्रहाः । गृह्यन्ते । अथ । वै । अस्य । एते । अगृहीताः । द्रोणकलशइतिद्रोण-कलशः । आ धवनीयइत्या-धवनीयः । पूतभृदितिपूत-भृत् । तान् । यत् । अगृहीत्वा । उपाकुर्या दित्युप-आकुर्यात् । पवमानम् । वीति । [२] छिन्द्यात् । तम् । विच्छिद्यमानमि तिवि-छिद्यमानम् । अध्वर्योः । प्राणइतिप्र-अनः । अन्विति । वीति । छिद्येत । उपयाम गृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा । इति । द्रोणकल शमितिद्रोण-कलशम् । अभीति । मृशेत् । इन्द्राय । त्वा । इति । आधवनीयमि त्या-धवनीयम् । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः । इति । पूतभृतमितिपूत-भृतम् । पवमा नम् । एव । तत् । समिति । तनोति । सर्वम् । आयुः । एति । न । पुरा । आयुषः । प्रेति । मीयते । पशुमानितिपशु-मान् । भवति । विन्दते । प्रजामितिप्र - जाम् ॥ [३] एतेविद्विर्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

त्रीणि । वाव । सवनानि । अथ । तृतीयम् । सवनम् । अवेति । लुम्पन्ति । अनꣳशु । कुर्वन्तः । उपाꣳशुमित्युप-अꣳशुम् । हुत्वा । उपाꣳशुपात्रइत्युपाꣳशु-पात्रे । अꣳशुम् । अवास्येत्यव-अस्य । तम् । तृतीयसवनइतितृतीय-सवने । अपि

सृज्येत्यपि-सृज्यं । अभीति । सुनुयात् । यत् । आप्याययतीत्या-प्याययति । तेन । अꣳशुमदित्यꣳशु-मत् । यत् । अभिषुणोतीत्यभि-सुनोति । तेन । ऋजीषि । स र्वाणि । एव । तत् । सर्वनानि । अꣳशुमन्तीत्यꣳशु-मन्ति । शुक्रवन्तीतिशुक्र-व न्ति । समावद्वीर्याणीतिसमावत्-वीर्याणि । करोति । द्वौ । समुद्रौ । विततावितिवि-ततौ । अजूर्यौ । पर्यावर्तेतेइतिपरि-आवर्तेते । जठरा । इव । पादाः ॥ तयोः । पश्य न्तः । अतीति । यन्ति । अन्यम् । अपश्यन्तः । [४] सेतुना । अतीति । यन्ति । अन्यम् ॥ द्वेइति । द्रधसीइति । सततीइतिस-तती । वस्ते । एकः । केशी । विश्वा । भुवनानि । विद्वान् ॥ तिरोधायेतितिरः-धाय । एति । असितम् । वसानः । शु क्रम् । एति । दत्ते । अनुहायेत्यनु-हाय । जार्यै ॥ देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । देवाः । एतम् । महायज्ञमितिमहा-यज्ञम् । अपश्यन् । तम् । अतन्वत । अग्निहोत्रमित्यग्नि होत्रम् । व्रतम् । अकुर्वत । तस्मात् । द्विव्रतइतिद्वि-व्रतः । स्यात् । द्विः । हि । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुह्वति । पौर्णमासमितिपौर्ण-मासम् । यज्ञम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम् । [५] पशुम् । अकुर्वत । दार्श्यम् । यज्ञम् । आग्ने यम् । पशुम् । अकुर्वत । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । अ कुर्वत । वरुणप्रघासानितिवरुण-प्रघासान् । माध्यन्दिनम् । सवनम् । साकमेधानिति साक-मेधान् । पितृयज्ञमितिपितृ-यज्ञम् । त्र्यम्बकानितित्रि-अम्बकान् । तृतीयसवन मितितृतीय-सवनम् । अकुर्वत । तम् । एषाम् । असुराः । यज्ञम् । अन्ववाजिगाꣳस न्नित्यनु-अवाजिगाꣳसन् । तम् । न । अन्ववायन्नित्यनु-अवायन् । ते । अब्रुवन् । अध्वर्तव्याः । वै । इमे । देवाः । अभूवन् । इति । तत् । अध्वरस्य । अध्वरत्वमित्य ध्वर-त्वम् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । एवम् । विद्वान् । सोमेन । यजते । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति ॥ [६] अपश्यन्तोऽग्नीषोमीयमात्मनापरात्रीणिच ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥

परिभूरितिपरि-भूः । अग्निम् । परिभूरितिपरि-भूः । इन्द्रम् । परिभूरितिपरि-भूः । विश्वान् । देवान् । परिभूरितिपरि-भूः । माम् । सह । ब्रह्मवर्चसेनेतिब्रह्म-वर्चसेन । सः । नः । पवस्व । शम् । गवे । शम् । जनाय । शम् । अर्वते । शम् । राजन् । ओषधी भ्यइत्योषधि-भ्यः । अच्छिन्नस्य । ते । रयिपतइतिरयि-पते । सुवीर्यस्येतिसु-वीर्यस्य ।

शयः । पोषस्य । दुदितारः । स्याम ॥ तस्य । मे । रास्व । तस्य । ते । भक्षीय । तस्य । ते । इदम् । उदिति । मृजे ॥ प्राणायेतिप्र-अनाय । मे । वर्चोदाइतिवर्चः-दाः । वर्चसे । पवस्व । अपानायेत्यप-अनाय । व्यानायेतिवि-अनाय । वाचे । [७] दक्षक्रतुभ्यामितिदक्षक्रतु-भ्याम् । चक्षुर्भ्यामितिचक्षुः-भ्याम् । मे । वर्चोदावितिवर्चः-दौ । वर्चसे । पवेथाम् । श्रोत्राय । आत्मने । अङ्गेभ्यः । आयुषे । वीर्याय । विष्णोः । इन्द्रस्य । विश्वेषाम् । देवानाम् । जठरम् । असि । वर्चोदाइतिवर्चः-दाः । मे । वर्चसे । पवस्व । कः । असि । कः । नाम । कस्मै । त्वा । काय । त्वा । यम् । त्वा । सोमेन । अतीतृपम् । यम् । त्वा । सोमेन । अमीमदम् । सुप्रजाइतिसु-प्रजाः । प्रजयेतिप्र-जया । भूयासम् । सुवीरइतिसु-वीरः । वीरैः । सुवर्चाइतिसु-वर्चाः । वर्चसा । सुपोषइतिसु-पोषः । पोषैः । विश्वेभ्यः । मे । रूपेभ्यः । वर्चोदाइतिवर्चः-दाः । [८] वर्चसे । पवस्व । तस्य । मे । रास्व । तस्य । ते । भक्षीय । तस्य । ते । इदम् । उदिति । मृजे ॥ बुभूषन्न् । अवेति । ईक्षेत । एषः । वै । पात्रियः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । यज्ञः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तम् । एव । तर्पयति । सः । एनम् । तृप्तः । भूत्या । अभीति । पवते । ब्रह्मवर्चसकामइतिब्रह्मवर्चस-कामः । अवेति । ईक्षेत । एषः । वै । पात्रियः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । यज्ञः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तम् । एव । तर्पयति । सः । एनम् । तृप्तः । ब्रह्मवर्चसेनेति ब्रह्म-वर्चसेन । अभीति । पवते । आमयावी । [९] अवेति । ईक्षेत । एषः । वै । पात्रियः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । यज्ञः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तम् । एव । तर्पयति । सः । एनम् । तृप्तः । आयुषा । अभीति । पवते । अभिचरन्नित्यभि-चरन्न् । अवेति । ईक्षेत । एषः । वै । पात्रियः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । यज्ञः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तम् । एव । तर्पयति । सः । एनम् । तृप्तः । प्राणापानाभ्यामितिप्राण-अपानाभ्याम् । वाचः । दक्षक्रतुभ्यामितिदक्षक्रतु-भ्याम् । चक्षुर्भ्यामितिचक्षुः-भ्याम् । श्रोत्राभ्याम् । आत्मनः । अङ्गेभ्यः । आयुषः । अन्तः । एति । ताजक् । प्रेति । धन्वति ॥ [१०] वाचेरूपेभ्योवर्चोदाआमयावीपञ्चचत्वारिंशच्च ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥ ३ ॥

स्फ्यः । स्वस्तिः । विघनइतिवि-घनः । स्वस्तिः । परशुः । वेदिः । परशुः ।

नः । स्वस्तिः ॥ यज्ञियाः । यज्ञकृतइतियज्ञ-कृतः । स्थ । ते । मा । अस्मिन्न् । यज्ञे । उपेति । ह्वयध्वम् । उपेति । मा । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । ह्वयेताम् । उपेति । आस्तावइत्या-स्तावः । कलशः । सोमः । अग्निः । उपेति । देवाः । उपेति । यज्ञः । उपेति । मा । होत्राः । उपहवइत्युप-हवे । ह्वयन्ताम् । नमः । अग्नये । मखघ्नइतिम ख-घ्ने । मखस्य । मा । यशः । अर्यात् । इति । आहवनीयमित्या-हवनीयम् । उपेति । तिष्ठते । यज्ञः । वै । मखः । [११] यज्ञम् । वाव । सः । तत् । अहन्न् । तस्मै । एव । नमस्कृत्येतिनमः-कृत्य । सदः । प्रेति । सर्पति । आत्मनः । अनार्त्यै । नमः । रुद्रा य । मखघ्नइतिमख-घ्ने । नमस्कृत्येतिनमः-कृत्या । मा । पाहि । इति । आग्नीध्रमि त्याग्नि-इध्रम् । तस्मै । एव । नमस्कृत्येतिनमः-कृत्य । सदः । प्रेति । सर्पति । आ त्मनः । अनार्त्यै । नमः । इन्द्राय । मखघ्नइतिमख-घ्ने । इन्द्रियम् । मे । वीर्यम् । मा । निरिति । वधीः । इति । होत्रीयम् । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । इन्द्रियस्य । वीर्यस्य । अनिर्घातायेत्यनिः-घाताय । याः । वै । [१२] देव ताः । सदसि । आर्तिम् । आर्पयन्तीत्या-अर्पयन्ति । यः । ताः । विद्वान् । प्रसर्प तीतिप्र-सर्पति । न । सदसि । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । नमः । अग्नये । मख घ्नइतिमख-घ्ने । इति । आह । एताः । वै । देवताः । सदसि । आर्तिम् । एति । अ र्पयन्ति । ताः । यः । एवम् । विद्वान् । प्रसर्पतीतिप्र-सर्पति । न । सदसि । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । दृढेइति । स्थः । शिथिरेइति । समीचीइति । मा । अꣳहसः । पातम् । सूर्यः । मा । देवः । दिव्यात् । अꣳहसः । पातु । वायुः । अन्तरिक्षात् । [१३] अग्निः । पृथिव्याः । यमः । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । सरस्वती । मनुष्येभ्यः । देवीइति । द्वारौ । मा । मा । समिति । ताप्तम् । नमः । सदसे । नमः । सदसः । पतये । नमः । सखीनाम् । पुरोगाणामितिपुरः-गानाम् । चक्षुषे । नमः । दिवे । नमः । पृथिव्यै । अहे । दैधिषव्य । उदिति । अतः । तिष्ठ । अन्यस्य । सदने । सीद । यः । अस्मत् । पाकतरइतिपाक-तरः । उदिति । निवतइतिनि-वतः । उदिति । उद्व तइत्युत्-वतः । च । गेषम् । पातम् । मा । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अद्य । अह्नः । सदः । वै । प्रसर्पन्तमितिप्र-सर्पन्तम् । [१४] पितरः । अनु । प्रेति । सर्प न्ति । ते । एनम् । ईश्वराः । हिꣳसितोः । सदः । प्रसृप्येतिप्र-सृप्य । दक्षिणार्द्धमिति

दक्षिण-अर्द्धम् । परेति । ईक्षेत । एति । अगन्त । पितरः । पितृमानितिपितृ-मान् । अहम् । युष्माभिः । भूयासम् । सुप्रजसइतिसु-प्रजसः । मया । यूयम् । भूयास्त । इति । तेभ्यः । एव । नमस्कृत्येतिनमः-कृत्य । सदः । प्रेति । सर्पति । आत्मनः । अनार्त्यै ॥ [१५] प्रक्षोवाअन्तरिक्षात्प्रसर्पन्तन्त्र्यस्त्रिꣳशच्च ॥ ॥४॥

भक्षं । एति । इहि । मा । एति । विश । दीर्घायुत्वायेतिदीर्घायु-त्वाय । शन्तनुत्वायेतिशन्तनु-त्वाय । रायः । पोषाय । वर्चसे । सुप्रजास्त्वायेतिसुप्रजाः-त्वाय । एति । इहि । वसोइति । पुरोवसोइतिपुरः-वसो । प्रियः । मे । हृदः । असि । अश्विनोः । त्वा । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । सध्यासम् । नृचक्षसमितिनृ-चक्षसम् । त्वा । देव । सोम । सुचक्षाइतिसु-चक्षाः । अवेति । ख्येषम् । मन्द्रा । अभिभूतिरित्यभि-भूतिः । केतुः । यज्ञानाम् । वाक् । जुषाणा । सोमस्य । तृप्यतु । मन्द्रा । स्वर्वाचीतिसु-अर्वाची । अदितिः । अनाहतशीर्ष्णीत्यनाहत-शीर्ष्णी । वाक् । जुषाणा । सोमस्य । तृप्यतु । एति । इहि । विश्वचर्षणइतिविश्व-चर्षणे । [१६] शम्भूरितिशं-भूः । मयोभूरितिमयः-भूः । स्वस्ति । मा । हरिवर्णेतिहरि-वर्ण । प्रेति । चर । क्रत्वे । दक्षाय । रायः । पोषाय । सुवीरतायाइतिसु-वीरतायै । मा । मा । राजन् । वीति । बीभिषः । मा । मे । हार्दि । त्विषा । वधीः ॥ वृषणे । शुष्माय । आयुषे । वर्चसे ॥ वसुमद्गणस्येतिवसुमत्-गणस्य । सोम । देव । ते । मतिविदइति मति-विदः । प्रातस्सवनस्येतिप्रातः-सवनस्य । गायत्रछन्दसइतिगायत्र-छन्दसः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य । नराशꣳसपीतस्येतिनराशꣳस-पीतस्य । पितृपीतस्येति पितृ-पीतस्य । मधुमतइतिमधु-मतः । उपहूतस्येत्युप-हूतस्य । उपहूतइत्युप-हूतः । भक्षयामि । रुद्रवद्गणस्येतिरुद्रवत्-गणस्य । सोम । देव । ते । मतिविदइतिमति-विदः । माध्यन्दिनस्य । सवनस्य । त्रिष्टुप्छन्दसइतित्रिष्टुप्-छन्दसः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य । नराशꣳसपीतस्येतिनराशꣳस-पीतस्य । [१७] पितृपीतस्येतिपितृ-पीतस्य । मधुमतइतिमधु-मतः । उपहूतस्येत्युप-हूतस्य । उपहूतइत्युप-हूतः । भक्षयामि । आदित्यवद्गणस्येत्यादित्यवत्-गणस्य । सोम । देव । ते । मतिविदइतिमति-विदः । तृतीयस्य । सवनस्य । जगतीछन्दसइतिजगती-छन्दसः । इन्द्रपीतस्येतीन्द्र-पीतस्य । नराशꣳसपीतस्येतिनराशꣳस-पीतस्य । पितृपीतस्येतिपितृ-पीतस्य । मधुमतइति

मधु॑-मतः । उप॑हूत॒स्येत्युप॑-हू॒त॒स्य । उप॑हूत॒इत्युप॑-हू॒तः । भ॒क्षया॒मि॒ ॥ एति॑ । प्या॒य॒स्व॒ । समिति॑ । ए॒तु॒ । ते॒ । वि॒श्वतः॑ । सो॒म॒ । वृष्णि॑यम् ॥ भव॑ । वाज॑स्य । स॒ङ्ग॒थइति॑सं-ग॒थे ॥ हिन्व॑ । मे॒ । गात्रा॑ । ह॒रि॒व॒इति॑हरि-व॒ः । ग॒णान् । मे॒ । मा । वीति॑ । ती॒तृ॒पः ॥ शि॒वः । मे॒ । स॒प्त॒र्॒षीनिति॑सप्त-ऋ॒षीन् । उपेति॑ । ति॒ष्ठ॒स्व॒ । मा । मे॒ । अवाङ् । नाभि॑म् । अतीति॑ । [१८] गा॒ः ॥ अपा॑म । सोम॑म् । अ॒मृताः॑ । अ॒भू॒म॒ । अद॑र्श्म । ज्योतिः॑ । अवि॑दाम । दे॒वान् ॥ किम् । अ॒स्मान् । कृ॒ण॒व॒त् । अरा॑तिः । किम् । उ॒ । धूर्तिः॑ । अ॒मृ॒त॒ । मर्त्य॑स्य ॥ यत् । मे॒ । आ॒त्मनः॑ । मि॒न्दा । अभू॑त् । अ॒ग्निः । तत् । पुन॑ः । एति॑ । अ॒हा॒ः । जा॒तवे॑दा॒इति॑जा॒त-वे॒दा॒ः । विच॑र्ष॒णि॒रिति॒वि-च॒र्ष॒णि॒ः ॥ पुन॑ः । अ॒ग्निः । चक्षु॑ः । अ॒दा॒त् । पुन॑ः । इन्द्र॑ः । बृह॒स्पति॑ः ॥ पुन॑ः । मे॒ । अ॒श्वि॒ना॒ । यु॒वम् । चक्षु॑ः । एति॑ । ध॒त्त॒म् । अ॒क्ष्योः ॥ इ॒ष्टय॑जुष॒इती॒ष्ट-य॒जु॒षः॒ । ते॒ । दे॒व॒ । सो॒म॒ । स्तु॒तस्तो॑म॒स्येति॑स्तु॒त-स्तो॒म॒स्य॒ । [१९] श॒स्तोक्थ॒स्येति॑श॒स्त-उ॒क्थ॒स्य॒ । हरि॑वत॒इति॒हरि॑-व॒तः॒ । इन्द्र॑पीत॒स्येतीन्द्र॑-पी॒त॒स्य॒ । मधु॑मत॒इति॒मधु॑-म॒तः॒ । उप॑हूत॒स्येत्युप॑-हू॒त॒स्य॒ । उप॑हूत॒इत्युप॑-हू॒तः॒ । भ॒क्ष॒या॒मि॒ ॥ आ॒पूर्या॒इत्या॒-पूर्या॑ः । स्थ॒ । एति॑ । मा॒ । पू॒र्य॒त॒ । प्र॒जयेति॑प्र-जया॑ । च॒ । धने॑न । च॒ ॥ ए॒तत् । ते॒ । त॒त॒ । ये । च॒ । त्वाम् । अन्विति॑ । ए॒तत् । ते॒ । पि॒ता॒म॒ह॒ । प्र॒पि॒ता॒म॒हेति॑प्र-पि॒ता॒म॒ह॒ । ये । च॒ । त्वाम् । अन्विति॑ । अत्र॑ । पि॒त॒र॒ः । य॒था॒भा॒गमिति॑यथा-भा॒गम् । म॒न्द॒ध्व॒म् । नम॑ः । व॒ः । पि॒त॒र॒ः । रसा॑य । नम॑ः । व॒ः । पि॒त॒र॒ः । शुष्मा॑य । नम॑ः । व॒ः । पि॒त॒र॒ः । जी॒वाय॑ । नम॑ः । व॒ः । पि॒त॒र॒ः । [२०] स्व॒धाया॒इति॑स्व-धायै॑ । नम॑ः । व॒ः । पि॒त॒र॒ः । म॒न्यवे॑ । नम॑ः । व॒ः । पि॒त॒र॒ः । घो॒राय॑ । पित॑रः । नम॑ः । व॒ः । ये । ए॒तस्मि॑न्न् । लो॒के । स्थ । यु॒ष्मान् । ते । अन्विति॑ । ये । अ॒स्मिन्न् । लो॒के । माम् । ते । अन्विति॑ । ये । ए॒तस्मि॑न्न् । लो॒के । स्थ । यू॒यम् । तेषा॑म् । वसि॑ष्ठाः । भू॒या॒स्त॒ । ये । अ॒स्मिन्न् । लो॒के । अ॒हम् । तेषा॑म् । वसि॑ष्ठः । भू॒या॒स॒म् । प्रजा॑पत॒इति॑प्रजा॑-प॒ते॒ । न । त्वत् । ए॒तानि॑ । अ॒न्यः । विश्वा॑ । जा॒तानि॑ । परीति॑ । ता । ब॒भू॒व॒ ॥ [२१] यत्का॑मा॒इति॒यत्-का॒मा॒ः । ते॒ । जु॒हु॒मः । तत् । नः॒ । अ॒स्तु॒ । व॒यम् । स्या॒म॒ । पत॑यः । र॒यी॒णाम् ॥ दे॒वकृ॑त॒स्येति॑दे॒व-कृ॒त॒स्य॒ । एन॑सः । अ॒व॒यज॑न॒मित्य॑व-यज॑नम् । अ॒सि॒ । म॒नु॒ष्य॑कृत॒स्येति॑मनु॒ष्य॑-कृ॒त॒स्य॒ । एन॑सः । अ॒व॒यज॑न॒मित्य॑व-यज॑नम् । अ॒सि॒ । पि॒तृकृ॑त॒स्येति॑पि॒तृ-कृ॒त॒स्य॒ । एन॑सः । अ॒

व्यजननमित्यव-यजनम् । असि । अप्स्वित्यप्-सु । धौतस्य । सोम । देव । ते । नृभिरितिनृ-भिः । सुतस्य । इष्टयजुषइतीष्ट-यजुषः । स्तुतस्तोमस्येतिस्तुत - स्तोमस्य । शस्तोक्थस्येतिशस्त-उक्थस्य । यः । भक्षः । अश्वसनिरित्यश्व-सनिः । यः । गोसनिरितिगो-सनिः । तस्य । ते । पितृभिरितिपितृ-भिः । भक्षकृतस्येतिभक्ष-कृतस्य । उपहूतस्येत्युप-हूतस्य । उपहूतइत्युप-हूतः । भक्षयामि ॥ [२२] विश्वचर्षणेत्रिष्टुप्छन्दसइन्द्रपीतस्यनराशꣳसपीतस्यातिस्तुतस्तोमस्यजीवायनमोवःपितरोबभूवचतुश्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

महीनाम् । पयः । असि । विश्वेषाम् । देवानाम् । तनूः । ऋध्यासम् । अद्य । पृषतीनाम् । ग्रहम् । पृषतीनाम् । ग्रहः । असि । विष्णोः । हृदयम् । असि । एकम् । इष । विष्णुः । त्वा । अनु । वीति । चक्रमे । भूतिः । दध्ना । घृतेन । वर्द्धताम् । तस्य । मा । इष्टस्य । वीतस्य । द्रविणम् । एति । गम्यात् । ज्योतिः । असि । वैश्वानरम् । पृश्निंयै । दुग्धम् । यावतीइति । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । महित्वेतिमहि-त्वा । यावत् । च । सप्त । सिन्धवः । वितस्थुरितिवि-तस्थुः ॥ तावन्तम् । इन्द्र । ते । [२३] ग्रहम् । सह । ऊर्जा । गृह्णामि । अस्तृतम् ॥ यत् । कृष्णशकुनइतिकृष्ण-शकुनः । पृषदाज्यमितिपृषत्-आज्यम् । अवमृशेदित्यव-मृशेत् । शूद्राः । अस्य । प्रमायुकाइतिप्र-मायुकाः । स्युः । यत् । श्वा । अवमृशेदित्यव-मृशेत् । चतुष्पादइतिचतुः-पादः । अस्य । पशवः । प्रमायुकाइतिप्र-मायुकाः । स्युः । यत् । स्कन्देत् । यजमानः । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । स्यात् । पशवः । वै । पृषदाज्यमितिपृषत्-आज्यम् । पशवः । वै । एतस्य । स्कन्दन्ति । यस्य । पृषदाज्यमितिपृषत्-आज्यम् । स्कन्दति । यत् । पृषदाज्यमितिपृषत्-आज्यम् । पुनः । गृह्णाति । पशून् । एव । अस्मै । पुनः । गृह्णाति । प्राणइतिप्र-अनः । वै । पृषदाज्यमितिपृषत्-आज्यम् । प्राणइतिप्र-अनः । वै । [२४] एतस्य । स्कन्दति । यस्य । पृषदाज्यमितिपृषत्-आज्यम् । स्कन्दति । यत् । पृषदाज्यमितिपृषत्-आज्यम् । पुनः । गृह्णाति । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्मै । पुनः । गृह्णाति । हिरण्यम् । अवधायेत्यव-धाय । गृह्णाति । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । प्राणइतिप्र-अनः । पृषदाज्यमितिपृषत् - आज्यम् । अमृतम् । एव । अस्य । प्राणइतिप्र-अने । दधाति । शतमानमितिशत-मानम् । भवति ।

शतायुरितिशत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइतिशत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रि
ये । प्रतीति । तिष्ठति । अश्वम् । अवेति । प्रापयति । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः ।
वै । अश्वः । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । प्राणइतिप्र-अनः । स्वात् । एव । अस्मै ।
योनेः । प्राणमितिप्र-अनम् । निरिति । मिमीते । वीति । वै । एतस्य । यज्ञः । छिद्यते ।
यस्य । पृषदाज्यमितिपृषत्-आज्यम् । स्कन्दति । वैष्णव्या । ऋचा । पुनः । गृह्णा
ति । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञेन । एव । यज्ञम् । समिति । तनोति ॥ [२५] ते
पृषदाज्यम्प्राणो वैयोनेःप्राणन्द्वाविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

देव । सवितः । एतत् । ते । प्रेति । आह । तत् । प्रेति । च । सुव । प्रेति ।
च । यज । बृहस्पतिः । ब्रह्म । आयुष्मत्याः । ऋचः । मा । गात । तनूपादितित
नू-पात् । साम्नः । सत्याः । वः । आशिषइत्या शिषः । सन्तु । सत्याः । आकूतय
इत्या-कूतयः । ऋतम् । च । सत्यम् । च । वदत । स्तुत । देवस्य । सवितुः । प्रसव
इतिप्र-सवे । स्तुतस्य । स्तुतम् । असि । ऊर्जम् । मह्यम् । स्तुतम् । दुहाम् । एति । मा ।
स्तुतस्य । स्तुतम् । गम्यात् । शस्त्रस्य । शस्त्रम् । [२६] असि । ऊर्जम् । मह्यम् । शस्त्रम् ।
दुहाम् । एति । मा । शस्त्रस्य । शस्त्रम् । गम्यात् । इन्द्रियावन्तइतीन्द्रिय-वन्तः ।
वनामहे । धुक्षीमहि । प्रजामितिप्र-जाम् । इषम् ॥ सा । मे । सत्या । आशीरित्या-
शीः । देवेषु । भूयात् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । मा । एति । गम्यात् ॥ यज्ञः ।
बभूव । सः । एति । बभूव । सः । प्रेति । जज्ञे । सः । वावृधे ॥ सः । देवानाम् ।
अधिपतिरित्यधि-पतिः । बभूव । सः । अस्मान् । अधिपतीनित्यधि-पतीन् । करो
तु । वयम् । स्याम । पतयः । रयीणाम् ॥ यज्ञः । वा । वै । [२७] यज्ञपतिमिति
यज्ञ-पतिम् । दुहे । यज्ञपतिरितियज्ञ-पतिः । वा । यज्ञम् । दुहे । सः । यः । स्तुतश
स्त्रयोरितिस्तुत-शस्त्रयोः । दोहम् । अविद्वान् । यजते । तम् । यज्ञः । दुहे । सः ।
इष्ट्वा । पापीयान् । भवति । यः । एनयोः । दोहम् । विद्वान् । यजते । सः । यज्ञम् ।
दुहे । सः । इष्ट्वा । वसीयान् । भवति । स्तुतस्य । स्तुतम् । असि । ऊर्जम् । मह्यम् ।
स्तुतम् । दुहाम् । एति । मा । स्तुतस्य । स्तुतम् । गम्यात् । शस्त्रस्य । शस्त्रम् ।
असि । ऊर्जम् । मह्यम् । शस्त्रम् । दुहाम् । एति । मा । शस्त्रस्य । शस्त्रम् । गम्यात् ।
इति । आह । एषः । वै । स्तुतशस्त्रयोरितिस्तुत-शस्त्रयोः । दोहः । तम् । यः । एवम् ।

विद्वान् । यजते । दुहे । एव । यज्ञम् । इष्ट्वा । वसीयान् । भवति ॥[२८] शस्त्रँ वै शस्त्रन्दुहान्द्वाविꣳ शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

श्येनाय । पत्वने । स्वाहा । वट् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । विष्टम्भायेतिवि-स्तम्भाय । धर्मणे । स्वाहा । वट् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । परिधयइतिपरि-धये । जनप्रथनायेतिजन-प्रथनाय । स्वाहा । वट् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । ऊर्जे । होत्राणाम् । स्वाहा । वट् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । पयसे । होत्राणाम् । स्वाहा । वट् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । मनवे । स्वाहा । वट् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । ऋतम् । ऋतपाइत्यृत-पाः । सुवर्वाडितिसुवः-वाट् । स्वाहा । वट् । स्वयमभिगूर्तायेतिस्वयं-अभिगूर्ताय । नमः । तृम्पन्ताम् । होत्राः । मधोः । घृतस्य । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । ऋषयः । एनसः । [२९] आहुः ॥ प्रजाइतिप्र-जाः । निर्भक्ताइतिनिः-भक्ताः । अनुतप्यमानाइत्यनु-तप्यमानाः । मधव्यौ । स्तोकौ । अपेति । तौ । रराध ॥ समिति । नः । ताभ्याम् । सृजतु । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । घोराः । ऋषयः । नमः । अस्तु । एभ्यः ॥ चक्षुषः । एषाम् । मनसः । च । सन्धाविति सं-धौ । बृहस्पतये । महि । सत् । द्युमदितिद्यु-मत् । नमः ॥ नमः । विश्वकर्मणइतिविश्व-कर्मणे । सः । उ । पातु । अस्मान् । अनन्यान् । सोमपानितिसोम-पान् । मन्यमानः ॥ प्राणस्येतिप्र-अनस्य । विद्वान् । समरइतिसं-अरे । न । धीरः । एनः । चकृवान् । महि । बद्धः । एषाम् ॥ तम् । विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन् । [३०] प्रेति । मुञ्च । स्वस्तये । ये । भक्षयन्तः । न । वसूनि । आनृहुः । यान् । अग्नयः । अन्वतप्यन्तेत्यनु-अतप्यन्त । धिष्णियाः । इयम् । तेषाम् । अवया । दुरिष्ट्याइतिदुः-इष्ट्यै । स्विष्टिमितिसु-इष्टिम् । नः । ताम् । कृणोतु । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा ॥ नमः । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । अभीति । ये । नः । अख्यन् । यज्ञकृतइतियज्ञ-कृतः । यज्ञकामाइतियज्ञ-कामाः । सुदेवाइतिसु-देवाः । अकामाः । वः । दक्षिणाम् । न । नीनिम । मा । नः । तस्मात् । एनसः । पापयिष्ट ॥ यावन्तः । वै । सदस्याः । ते । सर्वे । दक्षिण्याः । तेभ्यः । यः । दक्षिणाम् । न । [३१] नयेत् । एति । एभ्यः ।

वृश्च्येत । यत् । वैश्वकर्मणानीतिवैश्व-कर्मणानि । जुहोति । सदस्यान् । एव । तत् । प्रीणाति । अस्मेइति । देवासः । वपुषे । चिकित्सत । यम् । आशिरा । दम्पतीइति । वामम् । अश्नुतः ॥ पुमान् । पुत्रः । जायते । विन्दते । वसु । अथ । विश्वे । अर पाः । एधते । गृहः ॥ आशीर्दायेत्याशीः-दाया । दम्पतीइति । वामम् । अश्नुताम् । अरिष्टः । रायः । सचताम् । समोकसेतिसं-ओकसा ॥ यः । एति । असिंचत् । सन्दुग्धमितिसं-दुग्धम् । कुम्भ्या । सह । इष्टेन । यामन्न् । अमतिम् । जहातु । सः ॥ सर्पिर्ग्रीवीतिसर्पिः-ग्रीवी । [३२] पीवरी । अस्य । जाया । पीवानः । पुत्राः । अ कृशासः । अस्य ॥ सहजानिरितिसह-जानिः । यः । सुमखस्यमानइतिसु-मखस्यमा नः । इन्द्राय । आशिरम् । सह । कुम्भ्या । अदात् ॥ आशीरित्या-शीः । मे । ऊर्जम् । उत । सुप्रजास्त्वमितिसुप्रजाः-त्वम् । इषम् । दधातु । द्रविणम् । सवर्चसमितिस-वर्चसम् ॥ सञ्जयन्नितिसं-जयन्न् । क्षेत्राणि । सहसा । अहम् । इन्द्र । कृण्वानः । अ न्यान् । अधरान् । सपत्नान् ॥ भूतम् । असि । भूते । मा । धाः । मुखम् । असि । मुखम् । भूयासम् । द्यावापृथिवीभ्यामितिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । त्वा । परीति । गृ ह्णामि । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । [३३] प्रेति । च्यावयन्तु । दिवि । दे वान् । दृꣳह । अन्तरिक्षे । वयाꣳसि । पृथिव्याम् । पार्थिवान् । ध्रुवम् । ध्रुवेण । हविषा । अवेति । सोमम् । नयामसि ॥ यथा । नः । सर्वम् । इत् । जगत् । अय क्ष्मम् । सुमनाइतिसु-मनाः । असत् ॥ यथा । नः । इन्द्रः । इत् । विशः । केवलीः । सर्वाः । समनसइतिस-मनसः । करत् ॥ यथा । नः । सर्वाः । इत् । दिशः । अस्मा कम् । केवलीः । असन्न् ॥ [३४] एनसाविश्वकर्मन् योदक्षिणान्नसर्पिर्ग्रीवी वैश्वा नराश्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥८॥

यत् । वै । होता । अध्वर्युम् । अभ्याह्वयतइत्यभि-आह्वयते । वज्रम् । एनम् । अभि । प्रेति । वर्तयति । उक्थशाइत्युक्थ-शाः । इति । आह । प्रातस्सवनमितिप्रा तः-सवनम् । प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्य । त्रीणि । एतानि । अक्षराणि । त्रिपदेतित्रि-पदा । गायत्री । गायत्रम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । गायत्रिया । एव । प्रा तस्सवनइतिप्रातः-सवने । वज्रम् । अन्तः । धत्ते । उक्थम् । वाचि । इति । आह । माध्यन्दिनम् । सवनम् । प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्य । चत्वारि । एतानि । अक्षराणि ।

चतुष्पदेतिचतुः-पदा। त्रिष्टुप्। त्रैष्टुभम्। माध्यन्दिनम्। सवनम्। त्रिष्टुभा। एव। माध्यन्दिने। सवने। वज्रम्। अन्तः। धत्ते। [३५] उक्थम्। वाचि। इन्द्राय। इति। आह। तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम्। प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्य। सप्त। एतानि। अक्षराणि। सप्तपदेतिसप्त-पदा। शक्करी। शाक्वरः। वज्रः। वज्रेण। एव। तृतीयसवनइतितृतीय-सवने। वज्रम्। अन्तः। धत्ते। ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः। वदन्ति। सः। तु। वै। अध्वर्युः। स्यात्। यः। यथासवनमितियथा-सवनम्। प्रतिगरइतिप्रति-गरे। छन्दाꣳसि। सम्पादयेदितिसं-पादयेत्। तेजः। प्रातस्सवनइतिप्रातः-सवने। आत्मन्न्। दधीत। इन्द्रियम्। माध्यन्दिने। सवने। पशून्। तृतीयसवनइतितृतीय-सवने। इति। उक्थशाइत्युक्थ-शाः। इति। आह। प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम्। प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्य। त्रीणि। एतानि। अक्षराणि। [३६] त्रिपदेतित्रि-पदा। गायत्री। गायत्रम्। प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम्। प्रातस्सवनइतिप्रातः-सवने। एव। प्रतिगरइतिप्रति-गरे। छन्दाꣳसि। समिति। पादयति। अथोइति। तेजः। वै। गायत्री। तेजः। प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम्। तेजः। एव। प्रातस्सवनइतिप्रातः-सवने। आत्मन्न्। धत्ते। उक्थम्। वाचि। इति। आह। माध्यन्दिनम्। सवनम्। प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्य। चत्वारि। एतानि। अक्षराणि। चतुष्पदेतिचतुः-पदा। त्रिष्टुप्। त्रैष्टुभम्। माध्यन्दिनम्। सवनम्। माध्यन्दिने। एव। सवने। प्रतिगरइतिप्रति-गरे। छन्दाꣳसि। समिति। पादयति। अथोइति। इन्द्रियम्। वै। त्रिष्टुक्। इन्द्रियम्। माध्यन्दिनम्। सवनम्। [३७] इन्द्रियम्। एव। माध्यन्दिने। सवने। आत्मन्न्। धत्ते। उक्थम्। वाचि। इन्द्राय। इति। आह। तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम्। प्रतिगीर्येतिप्रति-गीर्य। सप्त। एतानि। अक्षराणि। सप्तपदेतिसप्त-पदा। शक्करी। शाक्वराः। पशवः। जागतम्। तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम्। तृतीयसवनइतितृतीय-सवने। एव। प्रतिगरइतिप्रति-गरे। छन्दाꣳसि। समिति। पादयति। अथोइति। पशवः। वै। जगती। पशवः। तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम्। पशून्। एव। तृतीयसवनइतितृतीय-सवने। आत्मन्न्। धत्ते। यत्। वै। होता। अध्वर्युम्। अभ्याह्वयतइत्यभि-आह्वयते। आव्यम्। अस्मिन्न्। दधाति। तत्। यत्। न। [३८]

अपहन्नीतेत्यंप-हनीत । पुरा । अस्य । संवत्सरादितिसं-वत्सरात् । गृहे । एति । वेवीरन् । शोऽसा । मोदः । इव । इति । प्रत्याह्वयतइतिप्रति-आह्वयते । तेन । एव । तत् । अपेति । हते । यथा । वै । आयतामित्या-यताम् । प्रतीख्यतइतिप्रति-ईख्यते । एवम् । अध्वर्युः । प्रतिगरमितिप्रति-गरम् । प्रतीति । ईख्यते । यत् । अभिप्रतिगृणीयादित्यभि-प्रतिगृणीयात् । यथा । आयतयेत्या-यतया । समृच्छतइतिसं-ऋच्छते । तादृक् । एव । तत् । यत् । अर्द्धर्चादित्यर्द्ध-ऋचात् । लुप्येत । यथा । धावद्भ्यइतिधावत्-भ्यः । हीयते । तादृक् । एव । तत् । प्रबाहुगितिप्र-बाहुक् । वै । ऋत्विजाम् । उद्गीथाइत्युत-गीथाः । उद्गीथइत्युत-गीथः । एव । उद्गातृणामित्युत-गातृणाम् । [३९] ऋचः । प्रणवइतिप्र-नवः । उक्थशंसिनामित्युक्थ-शंसिनाम् । प्रतिगरइतिप्रति-गरः । अध्वर्यूणाम् । यः । एवम् । विद्वान् । प्रतिगृणातीतिप्रति-गृणाति । अन्नादइत्यन्न-अदः । एव । भवति । एति । अस्य । प्रजायामितिप्र-जायाम् । वाजी । जायते । इयम् । वै । होता । असौ । अध्वर्युः । यत् । आसीनः । शंसति । अस्याः । एव । तत् । होता । न । एति । आस्ते । इव । हि । इयम् । अथो इति । इमाम् । एव । तेन । यजमानः । दुहे । यत् । तिष्ठन् । प्रतिगृणातीतिप्रति-गृणाति । अमुष्याः । एव । तत् । अध्वर्युः । न । एति । [४०] तिष्ठति । इव । हि । असौ । अथोइति । अमूम् । एव । तेन । यजमानः । दुहे । यत् । आसीनः । शंसति । तस्मात् । इतःप्रदानमितीतः-प्रदानम् । देवाः । उपेति । जीवन्ति । यत् । तिष्ठन् । प्रतिगृणातीतिप्रति-गृणाति । तस्मात् । अमुतःप्रदानमित्यमुतः-प्रदानम् । मनुष्याः । उपेति । जीवन्ति । यत् । प्राङ् । आसीनः । शंसति । प्रत्यङ् । तिष्ठन् । प्रतिगृणातीतिप्रति-गृणाति । तस्मात् । प्राचीनम् । रेतः । धीयते । प्रतीचीः । प्रजाइतिप्र-जाः । जायन्ते । यत् । वै । होता । अध्वर्युम् । अभ्याह्वयतइत्यभि-आह्वयते । वज्रम् । एनम् । अभि । प्रेति । वर्तयति । पराङ् । एति । वर्तते । वज्रम् । एव । तत् । नीति । करोति ॥ [४१] सवनेवज्रमन्तर्द्धेत्त्रीण्येतान्यष्टपराणीन्द्रियम्माध्यंन्दिनꣳसवनन्नोद्गातृणामध्वर्युं नैतिवर्तयत्यष्टौच ॥ ❀ ॥९॥

उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । वाक्षसदितिवाक्ष-सत् । असि । वाक्पाभ्यामितिवाक्-पाभ्याम् । त्वा । क्रतुपाभ्यामितिक्रतु-पाभ्याम् । अस्य । यज्ञ

स्यं । ध्रुवस्यं । अध्यंक्षपाभ्यामित्यधिं-अक्षपाभ्याम् । गृह्णामि । उपयामगृंहीतइत्युंप याम-गृहीतः । असि । ऋतसादित्यृंत-सत् । असि । चक्षुष्पाभ्यामितिंचक्षुः-पाभ्यांम् । त्वा । क्रतुपाभ्यामितिंक्रतु-पाभ्याम् । अस्य । यज्ञस्यं । ध्रुवस्यं । अध्यंक्षपाभ्यामि त्यधिं-अक्षपाभ्याम् । गृह्णामि । उपयामगृंहीतइत्युंपयाम-गृहीतः । असि । श्रुतस दितिंश्रुत-सत् । असि । श्रोत्रपाभ्यामितिंश्रोत्र-पाभ्याम् । त्वा । क्रतुपाभ्यामितिं क्रतु-पाभ्यांम् । अस्य । यज्ञस्यं । ध्रुवस्यं । अध्यंक्षपाभ्यामित्यधिं-अक्षपाभ्याम् । गृह्णामि । देवेभ्यः । त्वा । विश्वदेवेभ्यइतिंविश्व-देवेभ्यः । त्वा । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः । विष्णो । उरुक्रमेत्युंरु-क्रम । एषः । ते । सोमः । तम् । रक्षस्व । [४२] तम् । ते । दुश्चक्षाइतिंदुः-चक्षाः । मा । अवेतिं । ख्यत् । मयिं । वसुः । पुरोवसुरितिपुरः-वसुः । वाक्पाइतिंवाक्-पाः । वाचम् । मे । पाहि । मयिं । वसुः । विदद्वसुरितिं विदत्-वसुः । चक्षुष्पाइतिंचक्षुः-पाः । चक्षुः । मे । पाहि । मयिं । वसुः । संयद्वसुरितिंसयंत्-वसुः । श्रोत्रपाइतिंश्रोत्र-पाः । श्रोत्रंम् । मे । पाहि । भूः । असि । श्रेष्ठः । रश्मीनाम् । प्राणपाइतिंप्राण-पाः । प्राणमितिंप्र-अनम् । मे । पाहि । धूः । असि । श्रेष्ठः । रश्मीनाम् । अपानपाइत्यंपान-पाः । अपानमित्यंप-अनम् । मे । पाहि । यः । नः । इन्द्रवायू इतीन्द्र-वायू । मित्रावरुणाविर्तिमित्रा-वरुणौ । अश्विनौ । अभिदासतीत्यभि-दासंति । भ्रातृंव्यः । उत्पिपीतइत्युत्-पिपीते । शुभः । पती इतिं । इदम् । अहम् । तम् । अधरम् । पादयामि । यथा । इन्द्र । अहम् । उत्तमइत्युंत्-तमः । चेतयांनि ॥ [४३] रक्षस्वभ्रातृंव्यस्त्रयोदशच ॥ ॥१०॥

प्रेतिं । सः । अग्ने । तवं । ऊतिभिरित्यू तिं-भिः । सुवीराभिरितिंसु-वीराभिः । तरति । वाजकर्मभिरितिवाजकर्म-भिः ॥ यस्यं । त्वम् । सख्यम् । आविथ ॥ प्रेतिं । होत्रे । पूर्व्यम् । वचः । अग्नये । भरत । बृहत् ॥ विपामितिंवि-पाम् । ज्योतींꣳषि । बिभ्रंते । न । वेधसे ॥ अग्ने । त्री । ते । वाजिना । त्री । सधस्थेतिंसध-स्था । तिस्रः । ते । जिह्वाः । ऋतजातेत्यृंत-जात । पूर्वीः ॥ तिस्रः । उ । ते । तनुवः । देववाता इतिंदेव-वाताः । ताभिः । नः । पाहि । गिरः । अप्रयुच्छन्नित्यप्रं-युच्छन् ॥ समितिं । वाम् । कर्मणा । समितिं । इषा । [४४] हिनोमि । इन्द्राविष्णू इतीन्द्रा-विष्णू । अपंमः । पारे । अस्य ॥ जुषेथाम् । यज्ञम् । द्रविणम् । च । धत्तम् । अरिंष्टैः । नः ।

पथिभिरितिपथि-भिः । पारयन्ता ॥ उभा । जिग्यथुः । न । परेति । जयेथेइति । न । परेति । जिग्ये । कतरः । चन । एनोः ॥ इन्द्रः । च । विष्णोइति । यत् । अपस्पृधेथाम् । त्रेधा । सहस्रम् । वीति । तत् । ऐरयेथाम् ॥ त्रीणि । आयूꣳषि । तव । जातवेदइतिजात-वेदः । तिस्रः । आजानीरित्या-जानीः । उपसः । ते । अग्ने ॥ ताभिः । देवानाम् । अवः । यक्षि । विद्वान् । अथ । [४५] भव । यजमानाय । शम् । योः ॥ अग्निः । त्रीणि । त्रिधातूनीतित्रि-धातूनि । एति । क्षेति । विदथा । कविः ॥ सः । त्रीन् । एकादशान् । इह ॥ यक्षत् । च । पिप्रयत् । च । नः । विप्रः । दूतः । परिष्कृतः ॥ नभन्ताम् । अन्यके । समे ॥ इन्द्राविष्णू इतीन्द्रा-विष्णू । दृꣳहिताः । शम्बरस्य । नव । पुरः । नवतिम् । च । श्नथिष्टम् ॥ शतम् । वर्चिनः । सहस्रम् । च । साकम् । हथः । अप्रति । असुरस्य । वीरान् ॥ उत । माता । महिषम् । अन्विति । अवेनत् । अमीइति । त्वा । जहति । पुत्र । देवाः ॥ अथ । अब्रवीत् । वृत्रम् । इन्द्रः । हनिष्यन् । सखे । विष्णोइति । वितरमितिवि-तरम् । वीति । क्रमस्व ॥ [४६] इषाऽर्थत्वात्रयोदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

यो वैपवमानानान्त्रीणिपरिभूस्स्फ्यस्स्वस्तिर्भक्षेहिमहीनाम्पयोऽसिदेवसवितरेतत्तेश्येनायज्ञैहोतोपयामगृहीतोऽसिवाक्ष्यसत्प्रसोअग्नएकादश ॥ ११ ॥ यो वै स्फ्यस्स्वस्तिस्स्वधायैनमःप्रमुञ्चतिष्ठतीवपट् चत्वारिꣳशत् ॥ ४६ ॥ यो वैपवमानानान्विक्रमस्व ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति तृतीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

अथ तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

अग्ने । तेजस्विन् । तेजस्वी । त्वम् । देवेषु । भूयाः । तेजस्वन्तम् । माम् । आयुष्मन्तम् । वर्चस्वन्तम् । मनुष्येषु । कुरु । दीक्षायै । च । त्वा । तपसः । च । तेजसे । जुहोमि । तेजोविदितितेजः-वित् । असि । तेजः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । तेजः । हासिषम् । मा । माम् । तेजः । हासीत् । इन्द्र । ओजस्विन्

ओजस्वी । त्वम् । देवेषु । भूयाः । ओजस्वन्तम् । माम् । आयुष्मन्तम् । वर्चस्व न्तम् । मनुष्येषु । कुरु । ब्रह्मणः । च । त्वा । क्षत्रस्य । च । [१] ओजसे । जुहोमि । ओजोविदित्योजः-वित् । असि । ओजः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । ओजः । हासिषम् । मा । माम् । ओजः । हासीत् । सूर्य । भ्राजस्विन् । भ्राजस्वी । त्वम् । देवेषु । भूयाः । भ्राजस्वन्तम् । माम् । आयुष्मन्तम् । वर्चस्व न्तम् । मनुष्येषु । कुरु । वायोः । च । त्वा । अपाम् । च । भ्राजसे । जुहोमि । सुवर्विदितिसुवः-वित् । असि । सुवः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । सुवः । हासिषम् । मा । माम् । सुवः । हासीत् । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामितिप्र-जाम् । मयि । अग्निः । तेजः । दधातु । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामितिप्र-जाम् । मयि । इन्द्रः । इन्द्रियम् । दधातु । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामितिप्र-जाम् । मयि । सूर्यः । भ्राजः । दधातु ॥ [२] क्षत्रस्यंचमयित्रयोविꣳशतिश्च ॥ ॥१॥

वायुः । हिङ्कर्तेतिहिं-कर्ता । अग्निः । प्रस्तोतेतिप्र-स्तोता । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । साम । बृहस्पतिः । उद्गातेत्युत्-गाता । विश्वे । देवाः । उपगातारइत्युप-गातारः । मरुतः । प्रतिहर्तारइतिप्रति-हर्तारः । इन्द्रः । निधनमितिनि-धनम् । ते । देवाः । प्राणभृतइतिप्राण-भृतः । प्राणमितिप्र-अनम् । मयि । दधतु । एतत् । वै । सर्वम् । अध्वर्युः । उपाकुर्वन्नित्युप-आकुर्वन् । उद्गातृभ्यइत्युद्गातृ-भ्यः । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । ते । देवाः । प्राणभृतइतिप्राण-भृतः । प्राणमितिप्र-अनम् । मयि । दधतु । इति । आह । एतत् । एव । सर्वम् । आत्मन् । धत्ते । इडा । देवहूरितिदेव-हूः । मनुः । यज्ञनीरितियज्ञ-नीः । बृहस्पतिः । उक्थमदानीत्युक्थ-मदानि । शꣳसिषत् । विश्वे । देवाः । [३] सूक्तवाचइतिसूक्त-वाचः । पृथिवि । मातः । मा । मा । हिꣳसीः । मधु । मनिष्ये । मधु । जनिष्ये । मधु । वक्ष्यामि । मधु । वदिष्यामि । मधुमतीमितिमधु-मतीम् । देवेभ्यः । वाचम् । उद्यासम् । शुश्रूषेण्याम् । मनुष्येभ्यः । तम् । मा । देवाः । अवन्तु । शोभायै । पितरः । अनु । मदन्तु ॥ [४] शꣳसिषद्विश्वेदेवाअष्टाविꣳशतिश्च ॥ ॥२॥

वसवः । त्वा । प्रेति । वृहन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अग्नेः । प्रियम् । पाथः । उपेहि । रुद्राः । त्वा । प्रेति । वृहन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । इन्द्रस्य । प्रियम् । पाथः । उपेहि ।

इहि । आदित्याः । त्वा । प्रेति । वृहन्तु । जागंतेन । छन्दंसा । विश्वेषाम् । देवानांम् । प्रियम् । पार्थः । उपेति । इहि । मान्दासु । ते । शुक्र । शुक्रम् । एति । धूनोमि । भन्दनांसु । कोतंनासु । नूतंनासु । रेशीषु । मेषीषु । वाशीषु । विश्वभृत्स्विति विश्वभृत्-सु । माध्वीषु । ककुहासु । शक्करीषु । [५] शुक्रासु । ते । शुक्र । शुक्रम् । एति । धूनोमि । शुक्रम् । ते । शुक्रेण । गृह्णामि । अह्नः । रूपेण । सूर्यस्य । रश्मिभिरिति रश्मि-भिः ॥ एति । अस्मिन् । उग्राः । अचुच्यवुः । दिवः । धाराः । असश्चत ॥ ककुहम् । रूपम् । वृषभस्य । रोचते । बृहत् । सोमः । सोमस्य । पुरोगाइतिपुरः-गाः । शुक्रः । शुक्रस्य । पुरोगाइतिपुरः-गाः ॥ यत् । ते । सोम । अदाभ्यम् । नाम । जागृवि । तस्मै । ते । सोम । सोमाय । स्वाहा । उशिक् । त्वम् । देव । सोम । गायत्रेण । छन्दसा । अग्नेः । [६] प्रियम् । पार्थः । अपीति । इहि । वशी । त्वम् । देव । सोम । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । इन्द्रस्य । प्रियम् । पार्थः । अपीति । इहि । अस्मथ्सखेत्यस्मत्-सखा । त्वम् । देव । सोम । जागंतेन । छन्दसा । विश्वेषाम् । देवानाम् । प्रियम् । पार्थः । अपीति । इहि । एति । नः । प्राणइतिप्र-अनः । एतु । परावतइतिपरा-वतः । एति । अन्तरिक्षात् । दिवः । परि ॥ आयुः । पृथिव्याः । अधीति । अमृतम् । असि । प्राणायेतिप्र-अनाय । त्वा ॥ इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । मे । वर्चः । कृणुताम् । वर्चः । सोमः । बृहस्पतिः ॥ वर्चः । मे । विश्वे । देवाः । वर्चः । मे । धत्तम् । अश्विना ॥ दधन्वे । वा । यत् । ईम् । अन्विति । वोचत् । ब्रह्माणि । वेः । उ । तत् ॥ परीति । विश्वानि । काव्या । नेमिः । चक्रम् । इव । अभवत् ॥ [७] शक्करीष्वग्नेर्बृहस्पतिःपञ्चविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥२॥

एतत् । वै । अपाम् । नामधेयमितिनाम-धेयम् । गुह्यम् । यत् । आधावाइत्या-धावाः । मान्दासु । ते । शुक्र । शुक्रम् । एति । धूनोमि । इति । आह । अपाम् । एव । नामधेयेनेतिनाम-धेयेन । गुह्येन । दिवः । वृष्टिम् । अवेति । रुन्धे । शुक्रम् । ते । शुक्रेण । गृह्णामि । इति । आह । एतत् । वै । अह्नः । रूपम् । यत् । रात्रिः । सूर्यस्य । रश्मयः । वृष्ट्याः । ईशते । अह्नः । एव । रूपेण । सूर्यस्य । रश्मिभिरितिरश्मि-भिः । दिवः । वृष्टिम् । च्यावयति । एति । अस्मिन् । उग्राः । [८] अचुच्यवुः । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । ककुहम् । रूपम् ।

वृषभस्यं । रोचते । बृहत् । इतिं । आह । एतत् । वै । अस्य । ककुहम् । रूपम् । यत् । वृष्टिः । रूपेण । एव । वृष्टिम् । अवेतिं । रुन्धे । यत् । ते । सोम । अदाभ्यम् । नाम । जागृवि । इतिं । आह । एषः । ह । वै । हविषा । हविः । यजति । यः । अदाभ्यम् । गृहीत्वा । सोमाय । जुहोतिं । परेतिं । वै । एतस्य । आयुः । प्राणइतिं प्र-अनः । एति । [९] यः । अंशुम् । गृह्णातिं । । एति । नः । प्राणइतिंप्र-अनः । एतु । परावतइतिंपरा-वतः । इतिं । आह । आयुः । एव । प्राणमितिंप्र-अनम् । आत्मन् । धत्ते । अमृतम् । असि । प्राणायेतिंप्र-अनाय । त्वा । इतिं । हिरण्यम् । अभि । वीति । अनिति । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । आयुः । प्राणइतिंप्र-अनः । अमृतेन । एव । आयुः । आत्मन् । धत्ते । शतमानमितिंशत-मानम् । भवति । शतायुरितिं शत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइतिंशत इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रती तिं । तिष्ठति । अपः । उपेतिं । स्पृशति । भेषजम् । वै । आपः । भेषजम् । एव । कुरुते ॥ [१०] उग्राणत्यापस्त्रीणिं च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

वायुः । असि । प्राणइतिंप्र-अनः । नाम । सवितुः । आधिपत्यइत्याधि-पत्ये । अपानमित्यंप-अनम् । मे । दाः । चक्षुः । असि । श्रोत्रम् । नाम । धातुः । आधिंपत्यइत्याधि-पत्ये । आयुः । मे । दाः । रूपम् । असि । वर्णः । नाम । बृहस्पतेः । आधिपत्यइत्याधि-पत्ये । प्रजामितिंप्र-जाम् । मे । दाः । ऋतम् । असि । सत्यम् । नाम । इन्द्रस्य । आधिपत्यइत्याधि-पत्ये । क्षत्रम् । मे । दाः । भूतम् । असि । भव्यम् । नाम । पितृणाम् । आधिपत्यइत्याधि-पत्ये । अपाम् । ओषधीनाम् । गर्भम् । धाः । ऋतस्य । त्वा । व्योमनइतिवि ओमने । ऋतस्य । [११] त्वा । विभूमनइतिवि भूमने । ऋतस्य । त्वा । विधर्मणइतिवि-धर्मणे । ऋतस्य । त्वा । सत्याय । ऋतस्य । त्वा । ज्योतिषे । प्रजापतिरितिंप्रजा-पतिः । विराजमितिंवि-राजम् । अपश्यत् । तया । भूतम् । च । भव्यम् । च । असृजत । ताम् । ऋषिभ्यइत्यृषि-भ्यः । तिरः । अदधात् । ताम् । जमदग्निः । तपसा । अपश्यत् । तया । वै । सः । पृश्नीन् । कामान् । असृजत । तत् । पृश्नीनाम् । पृश्निंत्वमितिंपृश्निं-त्वम् । यत् । पृश्नयः । गृह्यन्ते । पृश्नीन् । एव । तैः । कामान् । यजमानः । अवेतिं । रुन्धे । वायुः । असि । प्राणइतिंप्र-अनः । [१२] नाम । इतिं । आह । प्राणापानावितिं

प्राण-अपानौ । एव । अवेति । रुन्धे । चक्षुः । असि । श्रोत्रम् । नाम । इति । आह । आयुः । एव । अवेति । रुन्धे । रूपम् । असि । वर्णः । नाम । इति । आह । प्रजामितिप्र-जाम् । एव । अवेति । रुन्धे । ऋतम् । असि । सत्यम् । नाम । इति । आह । क्षत्रम् । एव । अवेति । रुन्धे । भू तम् । असि । भव्यम् । नाम । इति । आह । पशवः । वै । अपाम् । ओषधीनाम् । गर्भः । पशून् । एव । [१३] अवेति । रुन्धे । एतावत् । वै । पुरुषम् । परितः । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । ऋतस्य । त्वा । व्योमनइतिवि-ओमने । इति । आह । इयम् । वै । ऋतस्य । व्योमेतिवि-ओम । इमाम् । एव । अभीति । जयति । ऋतस्य । त्वा । विभूमनइतिवि-भूमने । इति । आह । अन्तरिक्षम् । वै । ऋतस्य । विभूमेतिवि-भूम । अन्तरिक्षम् । एव । अभीति । जयति । ऋतस्य । त्वा । विधर्मणइतिवि-धर्मणे । इति । आह । द्यौः । वै । ऋतस्य । विधर्मेतिवि-धर्म । दिवम् । एव । अभीति । जयति । ऋतस्य । [१४] त्वा । सत्याय । इति । आह । दिशः । वै । ऋतस्य । सत्यम् । दिशः । एव । अभीति । जयति । ऋतस्य । त्वा । ज्योतिषे । इति । आह । सुवर्गइतिसुवः-गः । वै । लोकः । ऋतस्य । ज्योतिः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । एव । लोकम् । अभीति । जयति । एतावन्तः । वै । देवलोकाइतिदेव-लोकाः । तान् । एव । अभीति । जयति । दश । समिति । पद्यन्ते । दशाक्षरेतिदश-अक्षरा । विराडितिवि-राट् । अन्नम् । विराडितिवि-राट् । विराजीतिवि-राजि । एव । अन्नाद्यइत्यन्न-अद्ये । प्रतीति । तिष्ठति ॥ [१५] व्योमनऋतस्य प्राणः पशूनेव विधर्म दिवमेवाभिजयत्यृतस्य षट्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

देवाः । वै । यत् । यज्ञेन । न । अवारुन्धतेत्यव-अरुन्धत । तत् । परैः । अवेति । अरुन्धत । तत् । पराणाम् । परत्वमितिपर-त्वम् । यत् । परे । गृह्यन्ते । यत् । एव । यज्ञेन । न । अवरुन्धइत्यव-रुन्धे । तस्य । अवरुध्याइत्यव-रुध्यै । यम् । प्रथमम् । गृह्णाति । इमम् । एव । तेन । लोकम् । अभीति । जयति । यम् । द्वितीयम् । अन्तरिक्षम् । तेन । यम् । तृतीयम् । अमुम् । एव । तेन । लोकम् । अभीति । जयति । यत् । एते । गृह्यन्ते । एषाम् । लोकानाम् । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । [१६] उत्तरेष्वित्युत्-तरेषु । अहस्स्वित्यहः-सु । अमुतः । अर्वाञ्चः । गृह्यन्ते । अ

भिजित्येत्यभि-जित्यै । एव । इमान् । लोकान् । पुनः । इमम् । लोकम् । प्रत्यवरो हन्तीतिप्रति-अवरोहन्ति । यत् । पूर्वेषु । अहस्स्वित्यहः-सु । इतः । पराञ्चः । गृह्य न्ते । तस्मात् । इतः । पराञ्चः । इमे । लोकाः । यत् । उत्तरेष्वित्युत-तरेषु । अहस्स्वि त्यहः-सु । अमुतः । अर्वाञ्चः । गृह्यन्ते । तस्मात् । अमुतः । अर्वाञ्चः । इमे । लो काः । तस्मात् । अयातयाम्नइत्ययात-याम्नः । लोकान् । मनुष्याः । उपेति । जी वन्ति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । अद्भ्यइत्यत- भ्यः । ओषधयः । समिति । भवन्ति । ओषधयः । [१७] मनुष्याणाम् । अन्नम् । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । प्रजाइतिप्र-जाः । अनु । प्रेति । जायन्ते । इति । परान् । अन्विति । इति । ब्रूयात् । यत् । गृह्णाति । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । त्वा । ओषधीभ्य इत्योषधि-भ्यः । गृह्णामि । इति । तस्मात् । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । ओषधयः । समिति । भवन्ति । यत् । गृह्णाति । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । त्वा । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । गृह्णामि । इति । तस्मात् । ओषधयः । मनुष्याणाम् । अन्नम् । यत् । गृह्णाति । प्र जाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । त्वा । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । गृह्णामि । इति । तस्मात् । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । प्रजाइतिप्र-जाः । अनु । प्रेति । जायन्ते ॥ [१८] अ भिजित्यै भवन्त्योषधयोऽष्टाचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥६॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । देवासुरानितिदेव-असुरान् । असृजत । तत् । अन्विति । यज्ञः । असृज्यत । यज्ञम् । छन्दांसि । ते । विष्वञ्चः । वीति । अक्रा मन् । सः । असुरान् । अन्विति । यज्ञः । अपेति । अक्रामत् । यज्ञम् । छन्दांसि । ते । देवाः । अमन्यन्त । अमीइति । वै । इदम् । अभूवन् । यत् । वयम् । स्मः । इति । ते । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावन् । सः । अब्रवीत् । प्रजा पतिरितिप्रजा-पतिः । छन्दसाम् । वीर्यम् । आदायेत्या-दाय । तत् । वः । प्रेति । दास्या मि । इति । सः । छन्दसाम् । वीर्यम् । [१९] आदायेत्या-दाय । तत् । एभ्यः । प्रेति । अयच्छत् । तत् । अन्विति । छन्दांसि । अपेति । अक्रामन् । छन्दांसि । यज्ञः । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यः । एवम् । छन्दसाम् । वीर्यम् । वेद । एति । श्रावय । अस्तु । श्रौषट् । यज । ये । यजामहे । वषट्कारइतिवषट्-कारः । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः ।

वदन्ति । कस्मै । कम् । अध्वर्युः । एति । श्रावयति । इति । छन्दसाम् । वीर्याय । इति । ब्रूयात् । एतत् । वै । [२०] छन्दसाम् । वीर्यम् । एति । श्रावय । अस्तु । श्रौषट् । यज । ये । यजामहे । वषट्कारइतिवषट्-कारः । यः । एवम् । वेद । सवीर्यैरितिस-वीर्यैः । एव । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । अर्चति । यत् । किम् । च । अर्चति । यत् । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । अमेध्यम् । तत् । यत् । यतीन् । अपावपदित्यप-अवपत् । अमेध्यम् । तत् । अथ । कस्मात् । ऐन्द्रः । यज्ञः । एति । सꣳस्थातोरितिसं-स्थातोः । इति । आहुः । इन्द्रस्य । वै । एषा । यज्ञिया । तनूः । यत् । यज्ञः । ताम् । एव । तत् । यजन्ति । यः । एवम् । वेद । उपेति । एनम् । यज्ञः । नमति ॥ [२१] छन्दसाँवीर्यँवाएवतदष्टौच ॥ ❀ ❀ ॥७॥

आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अग्ने । हविषः । जुषाणः । घृतप्रतीकइतिघृत-प्रतीकः । घृतयोनिरितिघृत-योनिः । एधि ॥ घृतम् । पीत्वा । मधु । चारु । गव्यम् । पिता । इव । पुत्रम् । अभीति । रक्षतात् । इमम् ॥ एति । वृश्च्यते । वै । एतत् । यजमानः । अग्निभ्यामित्यग्नि-भ्याम् । यत् । एनयोः । शृतङ्कृत्येतिशृतं-कृत्य । अथ । अन्यत्र । अवभृथमित्यव-भृथम् । अवैतीत्यव-एति । आयुर्दाइत्यायुः-दाः । अग्ने । हविषः । जुषाणः । इति । अवभृथमित्यव-भृथम् । अवैष्यन्नित्यव-एष्यन् । जुहुयात् । आहुत्येत्या-हुत्या । एव । एनौ । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । यत् । कुसीदम् । [२२] अप्रतीत्तमित्यप्रति-इत्तम् । मयि । येन । यमस्य । बलिना । चरामि ॥ इह । एव । सन् । निरवदयइतिनिः-अवदये । तत् । एतत् । तत् । अग्ने । अनृणः । भवामि ॥ विश्वलोपेतिविश्व-लोप । विश्वदावस्येतिविश्व-दावस्य । त्वा । आसन् । जुहोमि । अग्धादित्यग्ध-अत् । एकः । अहुतादित्यहुत-अत् । एकः । समसनादितिसमसन-अत् । एकः ॥ ते । नः । कृण्वन्तु । भेषजम् । सदः । सहः । वरेण्यम् ॥ अयम् । नः । नभसा । पुरः । सꣳस्फानइतिसं-स्फानः । अभीति । रक्षतु ॥ गृहाणाम् । असमर्त्याइत्यसं-ऋत्यै । बहवः । नः । गृहाः । असन् ॥ सः । त्वम् । नः । [२३] नभसः । पते । ऊर्जम् । नः । धेहि । भद्रया ॥ पुनः । नः । नष्टम् । एति । कृधि । पुनः । नः । रयिम् । एति । कृधि ॥ देव । सꣳस्फानेतिसं-स्फान । सहस्रपोषस्येतिसहस्र-पोषस्य । ईशिषे । सः । नः । रास्व । अज्यानिम् । रायः । पोषम् ।

सुवीर्यमितिसु-वीर्यम्। सन्वथ्सरीणामितिसं-वथ्सरीणाम्। स्वस्तिम् ॥ अग्निः। वाव। यमः। इयम्। यमी। कुसीदम्। वै। एतत्। यमस्य। यजमानः। एति। दत्ते। यत्। ओषधीभिरित्योषधि-भिः। वेदिम्। स्तृणाति। यत्। अनुपोष्येत्यनुप-ओष्य। प्रयायादितिप्र-यायात्। ग्रीवबद्धमितिग्रीव-बद्धम्। एनम्। [२४] अमुष्मिन्न्। लोके। नेनीयेरन्न्। यत्। कुसीदम्। अप्रतीत्तमित्यप्रति-इत्तम्। मयि। इति। उपेति। ओपति। इह। एव। सन्न्। यमम्। कुसीदम्। निरवदायेतिनिः-अवदाय। अनृणः। सुवर्गमितिसुवः-गम्। लोकम्। एति। यदि। मिश्रम्। इव। चरेत्। अञ्जलिना। सक्तून्। प्रदाव्यइतिप्र-दाव्ये। जुहुयात्। एषः। वै। अग्निः। वैश्वानरः। यत्। प्रदाव्यइतिप्र-दाव्यः। सः। एव। एनम्। स्वदयति। अह्नाम्। विधान्यामितिवि-धान्याम्। एकाष्टकायामित्येक-अष्टकायाम्। अपूपम्। चतुश्शरावमितिचतुः-शरावम्। पक्त्वा। प्रातः। एतेन। कक्षम्। उपेति। ओषेत्। यदि। [२५] दहति। पुण्यसममितिपुण्य-समम्। भवति। यदि। न। दहति। पापसममितिपाप-समम्। एतेन। ह। स्म। वै। ऋषयः। पुरा। विज्ञानेनेतिवि-ज्ञानेन। दीर्घसत्रमितिदीर्घ-सत्रम्। उपेति। यन्ति। यः। वै। उपद्रष्टारमित्युप-द्रष्टारम्। उपश्रोतारमित्युप-श्रोतारम्। अनुख्यातारमित्यनु-ख्यातारम्। विद्वान्। यजते। समिति। अमुष्मिन्न्। लोके। इष्टापूर्तेनेतीष्ट-पूर्तेन। गच्छते। अग्निः। वै। उपद्रष्टेत्युप-द्रष्टा। वायुः। उपश्रोतेत्युप-श्रोता। आदित्यः। अनुख्यातेत्यनु-ख्याता। तान्। यः। एवम्। विद्वान्। यजते। समिति। अमुष्मिन्न्। लोके। इष्टापूर्तेनेतीष्ट-पूर्तेन। गच्छते। अयम्। नः। नभसा। पुरः। [२६] इति। आह। अग्निः। वै। नभसा। पुरः। अग्निम्। एव। तत्। आह। एतत्। मे। गोपाय। इति। सः। त्वम्। नः। नभसः। पते। इति। आह। वायुः। वै। नभसः। पतिः। वायुम्। एव। तत्। आह। एतत्। मे। गोपाय। इति। देव। सꣳस्फानेतिसं-स्फान। इति। आह। असौ। वै। आदित्यः। देवः। सꣳस्फानइतिसं-स्फानः। आदित्यम्। एव। तत्। आह। एतत्। मे। गोपाय। इति ॥ २७ ॥ कुसीदन्त्वन्नएन मोषेद्यदिपुरआदित्यमेवतदाहैतन्मेगोपायेति ॥ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

एतम्। युवानम्। परि। इति। वः। ददामि। तेन। क्रीडन्तीः। चरत। प्रियेण ॥

मा । नः । शाप्त । जनुषा । सुभागाइतिसु-भागाः । रायः । पोषेण । समिति ।
इषा । मदेम ॥ नमः । महिम्ने । उत । चक्षुषे । ते । मरुताम् । पितः । तत् । अहम् ।
गृणामि ॥ अन्विति । मन्यस्व । सुयजेतिसु-यजा । यजाम । जुष्टम् । देवानाम् । इदम् ।
अस्तु । हव्यम् ॥ देवानाम् । एषः । उपनाहइत्युप-नाहः । आसीत् । अपाम् ।
गर्भः । ओषधीषु । न्यक्तइतिनि-अक्तः ॥ सोमस्य । द्रप्सम् । अवृणीत । पूषा ।
[२८] बृहन्न् । अद्रिः । अभवत् । तत् । एषाम् ॥ पिता । वत्सानाम् । पतिः । अ
घ्नियानाम् । अथोइति । पिता । महताम् । गर्गराणाम् ॥ वत्सः । जरायु । प्रतिधु
गितिप्रति-धुक् । पीयूषः । आमिक्षा । मस्तु । घृतम् । अस्य । रेतः ॥ त्वाम् ।
गावः । अवृणत । राज्याय । त्वाम् । हवन्त । मरुतः । स्वर्काइतिसु-अर्काः ॥ वर्ष्म
न्न् । क्षत्रस्य । ककुभि । शिश्रियाणः । ततः । नः । उग्रः । वीति । भज । वसूनि ॥
व्यृद्धेनेतिवि-ऋद्धेन । वै । एषः । पशुना । यजते । यस्य । एतानि । न । क्रियन्ते ।
एषः । ह । तु । वै । समृद्धेनेतिसं-ऋद्धेन । यजते । यस्य । एतानि । क्रियन्ते ॥
[२९] पूषाक्रियन्तएषोऽष्टौच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

सूर्यः । देवः । दिविषद्भ्यइतिदिविषत्-भ्यः । धाता । क्षत्राय । वायुः । प्र
जाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ॥ बृहस्पतिः । त्वा । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । ज्योतिष्म
तीम् । जुहोतु ॥ यस्याः । ते । हरितः । गर्भः । अथोइति । योनिः । हिरण्ययी ॥
अङ्गानि । अह्रुता । यस्यै । ताम् । देवैः । समिति । अजीगमम् ॥ एति । वर्तन ।
वर्तय । नीति । निवर्तनेतिनि-वर्तन । वर्तय । इन्द्र । नर्दबुद ॥ भूम्याः । चतस्रः ।
प्रदिशइतिप्र-दिशः । ताभिः । एति । वर्तय । पुनः ॥ वीति । ते । भिनद्मि । तक
रीम् । वीति । योनिम् । वीति । गवीन्यौ ॥ वीति । [३०] मातरम् । च । पुत्रम् ।
च । वीति । गर्भम् । च । जरायु । च ॥ बहिः । ते । अस्तु । बाल् । इति ॥ उरु
द्रप्सइत्युरु-द्रप्सः । विश्वरूपइतिविश्व-रूपः । इन्दुः । पवमानः । धीरः । आनञ्ज ।
गर्भम् ॥ एकपदीत्येक-पदी । द्विपदीतिद्वि-पदी । त्रिपदीतित्रि-पदी । चतुष्पदी
तिचतुः-पदी । पञ्चपदीतिपञ्च-पदी । षट्पदीतिषट्-पदी । सप्तपदीतिसप्त-पदी । अ
ष्टापदीत्यष्टा-पदी । भुवना । अन्विति । प्रथताम् । स्वाहा ॥ मही । द्यौः । पृथिवी ।
च । नः । इमम् । यज्ञम् । मिमिक्षताम् ॥ पिपृताम् । नः । भरीमभिरितिभरीम-भिः ॥

[३१] ग॒वी॒न्यौविचतुश्चत्वारि॑ंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥

इ॒दम् । वा॒म् । आ॒स्ये॑ । ह॒विः । प्रि॒यम् । इन्द्रा॒बृह॒स्पती॒इतीन्द्रा-बृह॒स्पती॒ ॥ उ॒क्थम् । मदः॑ । च॒ । श॒स्य॒ते॒ ॥ अ॒यम् । वा॒म् । परीति॑ । सि॒च्य॒ते॒ । सोमः॑ । इन्द्रा॒बृह॒स्पती॒इतीन्द्रा-बृह॒स्पती॒ ॥ चारुः॑ । मदा॑य । पी॒तये॑ ॥ अ॒स्मेइति॑ । इन्द्रा॒बृह॒स्पती॒इतीन्द्रा-बृह॒स्पती॒ । र॒यिम् । ध॒त्त॒म् । श॒त॒ग्विन॒मिति॑शत-ग्वि॑नम् ॥ अश्वा॑वन्त॒मित्यश्व॑-व॒न्त॒म् । स॒ह॒स्रिण॑म् ॥ बृह॒स्पतिः॑ । नः॒ । परीति॑ । पा॒तु॒ । प॒श्चात् । उ॒त । उ॒त्त॑रस्मा॒दित्यु॒त-त॒रस्मा॑त् । अध॑रात् । अ॒घा॒योरित्य॑घ-योः ॥ इन्द्रः॑ । पु॒रस्ता॑त् । उ॒त । म॒ध्य॒तः । नः॒ । सखा॑ । सखि॑भ्य॒इति॒सखि॑-भ्यः॒ । वरि॑वः । कृ॒णो॒तु॒ ॥ वीति॑ । ते॒ । विष्व॑क् । वात॑जू॒तास॒इति॒वात॑-जू॒तासः॑ । अ॒ग्ने॒ । भामा॑सः । [३२] शु॒चे॒ । शुच॑यः । च॒र॒न्ति॒ ॥ तु॒वि॒मृ॒क्षास॒इति॑तुवि-मृ॒क्षासः॑ । दि॒व्याः । नव॑ग्वाः । वना॑ । व॒न॒न्ति॒ । धृ॒ष॒ता । रु॒जन्तः॑ ॥ त्वाम् । अ॒ग्ने॒ । मानु॑षीः । ई॒ड॒ते॒ । विशः॑ । हो॒त्रा॒विद॒मिति॑होत्रा-विद॑म् । विवि॑चि॒मिति॒वि-वि॒चि॒म् । र॒त्न॒धात॑म॒मिति॑रत्न-धात॑मम् ॥ गुहा॑ । सन्त॑म् । सु॒भ॒गेति॑सु-भ॒ग॒ । वि॒श्वद॑र्शत॒मिति॑वि॒श्व-द॒र्श॒त॒म् । तु॒वि॒ष्म॒णस॑म् । सु॒यज॒मिति॑ सु-यज॑म् । घृ॒त॒श्रिय॒मिति॑घृत-श्रिय॑म् ॥ धा॒ता । द॒दा॒तु॒ । नः॒ । र॒यिम् । ईशा॑नः । जग॑तः । पतिः॑ ॥ सः । नः॒ । पू॒र्णेन॑ । वा॒व॒न॒त् ॥ धा॒ता । प्र॒जाया॒इति॑प्र-जायाः॑ । उ॒त । रा॒यः । ई॒शे॒ । धा॒ता । इ॒दम् । विश्व॑म् । भुव॑नम् । ज॒जा॒न॒ ॥ धा॒ता । पु॒त्रम् । यज॑मानाय । दाता॑ । [३३] तस्मै॑ । उ॒ । ह॒व्यम् । घृ॒तव॒दिति॑घृत-व॒त् । वि॒धे॒म॒ ॥ धा॒ता । द॒दा॒तु॒ । नः॒ । र॒यिम् । प्राची॑म् । जी॒वातु॑म् । अक्षि॑ताम् ॥ व॒यम् । दे॒वस्य॑ । धी॒म॒हि॒ । सु॒म॒तिमिति॑सु-म॒तिम् । स॒त्यरा॑धस॒इति॑स॒त्य-रा॒ध॒सः॒ ॥ धा॒ता । द॒दा॒तु॒ । दा॒शुषे॑ । वसू॑नि । प्र॒जाका॑मा॒येति॑प्र॒जा-का॒मा॒य॒ । मी॒ढुषे॑ । दु॒रो॒ण॒इति॑दुः-ओ॒ने ॥ तस्मै॑ । दे॒वाः । अ॒मृताः॑ । समिति॑ । व्य॒य॒न्ता॒म् । विश्वे॑ । दे॒वासः॑ । अदि॑तिः । स॒जोषा॒इति॑ स-जोषाः॑ ॥ अन्विति॑ । नः॒ । अ॒द्य । अनु॑मति॒रित्यनु॑-म॒तिः॒ । य॒ज्ञम् । दे॒वेषु॑ । म॒न्य॒ता॒म् ॥ अ॒ग्निः । च॒ । ह॒व्य॒वाह॑न॒इति॑हव्य-वाह॑नः । भव॑ताम् । दा॒शुषे॑ । मय॑ः ॥ अन्विति॑ । इ॒त् । अ॒नु॒म॒त॒इत्यनु-म॒ते॒ । त्वम् । [३४] मन्या॑सै । शम् । च॒ । नः॒ । कृ॒धि॒ ॥ क्रत्वे॑ । दक्षा॑य । नः॒ । हि॒नु॒ । प्रेति॑ । नः॒ । आयू॑ᳪषि । ता॒रि॒षः॒ ॥ अन्विति॑ । म॒न्य॒ता॒म् । अ॒नु॒मन्य॑मा॒नेत्य॑नु-मन्य॑माना । प्र॒जाव॑न्त॒मिति॑प्र॒जा-व॒न्त॒म् । र॒यिम् ।

अख्षीयमाणम् ॥ तस्यै । वयम् । हेडसि । मा । अपीति । भूम । सा । नः । देवी । सुहवेतिसु-हवा । शर्म । यच्छतु ॥ यस्याम् । इदम् । प्रदिशीतिप्र-दिशि । यत् । विरोचतइतिवि-रोचते । अनुमतिमित्यनु-मतिम् । प्रतीति । भूपन्ति । आयवः ॥ यस्याः । उपस्थइत्युप-स्थः । उरु । अन्तरिख्षम् । सा । नः । देवी । सुहवेतिसु-हवा । शर्म । यच्छतु ॥ [३५] राकाम् । अहम् । सुहवामितिसु-हवाम् । सुष्टुतीतिसु-स्तुती । हुवे । शृणोतु । नः । सुभगेतिसु-भगा । बोधतु । त्मना ॥ सीव्यतु । अपः । सूच्या । अच्छिद्यमानया । ददातु । वीरम् । शतदायमितिशत-दायम् । उक्थ्यम् ॥ याः । ते । राके । सुमतयइतिसु-मतयः । सुपेशसइतिसु-पेशसः । याभिः । ददासि । दाशुषे । वसूनि ॥ ताभिः । नः । अद्य । सुमनाइतिसु-मनाः । उपागहीत्युप-आगहि । सहस्रपोषमितिसहस्र-पोषम् । सुभगइतिसु-भगे । रराणा ॥ सिनीवालि । या । सुपाणिरितिसु-पाणिः ॥ कुहूम् । अहम् । सुभगामितिसु-भगाम् । विद्मनापसमिति विद्मन-अपसम् । अस्मिन् । यज्ञे । सुहवामितिसु-हवाम् । जोहवीमि ॥ सा । नः । ददातु । श्रवणम् । पितृणाम् । तस्याः । ते । देवि । हविषा । विधेम ॥ कुहूः । देवानाम् । अमृतस्य । पत्नी । हव्या । नः । अस्य । हविषः । चिकेतु ॥ समिति । दाशुषे । किरतु । भूरि । वामम् । रायः । पोषम् । चिकितुषे । दधातु ॥ [३६] भामासोदातात्वमन्तरिख्षꣳ सानोदेवीसुहवाशर्मयच्छतुश्रवणञ्चतुर्विꣳशतिश्च ॥ ॥११॥

अग्नेतेजस्विन्वायुर्वसंवस्त्वैतद्वाअपाꣳवायुरसिप्राणोनामदेवावैयद्यज्ञेननप्रजापतिर्देवासुरानायुदाएतय्युवानꣳसूर्योदेवइदꣳवामेकादश ॥ ११ ॥ अग्नेतेजस्विन्वायुरसिछन्दसाꣳवीर्यम्मातरञ्चपट्त्रिꣳशत् ॥३६॥ अग्नेतेजस्विञ्चिकितुषेदधातु ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

अथ तृतीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४)म् ॥

वीति । वै । एतस्य । यज्ञः । ऋध्यते । यस्य । हविः । अतिरिच्यतइत्यति-रिच्यते । सूर्यः । देवः । दिविषद्भ्यइतिदिविषत्-भ्यः । इति । आह । बृहस्पतिना । च । एव । अस्य । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । च । यज्ञस्य । व्यृद्धमितिवि-ऋद्धम् । अपीति । वपति । रूप्याणि । वै । एतत् । पशुम् । सचन्ते । यत् । एकदेवत्यइत्येक-देवत्यः । आलब्धइत्या-लब्धः । भूयान् । भवति । यस्याः । ते । हरितः । गर्भः । इति । आह । देवत्रेतिदेव-त्रा । एव । एनाम् । गमयति । रूपसाम् । अपहत्याइत्यप-हत्यै । एति । वर्तन । वर्तय । इति । आह । [१] ब्रह्मणा । एव । एनम् । एति । वर्तयति । वीति । ते । भिनद्मि । तकरीम् । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । उरुद्रप्सइत्युरु-द्रप्सः । विश्वरूपइतिविश्व-रूपः । इन्दुः । इति । आह । प्रजेतिप्र-जा । वै । पशवः । इन्दुः । प्रजयेतिप्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरिति पशु-भिः । समिति । अर्द्धयति । दिवम् । वै । यज्ञस्य । व्यृद्धमितिवि-ऋद्धम् । गच्छति । पृथिवीम् । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । तत् । यत् । न । शमयेत् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । यजमानः । मही । द्यौः । पृथिवी । च । नः । इति । [२] आह । द्यावापृथिवीभ्यामितिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । एव । यज्ञस्य । व्यृद्धमितिवि-ऋद्धम् । च । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । च । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । भस्मना । अभि । समिति । ऊहति । स्वगाकृत्याइतिस्वगा-कृत्यै । अथोइति । अनयोः । वै । एषः । गर्भः । अनयोः । एव । एनम् । दधाति । यत् । अवद्येदित्यव-द्येत् । अतीति । तत् । रेचयेत् । यत् । न । अवद्येदित्यव-द्येत् । पशोः । आलब्धस्येत्या-लब्धस्य । न । अवेति । द्येत् । पुरस्तात् । नाभ्याः । अन्यत् । अवद्येदित्यव-द्येत् । उपरिष्टात् । अन्यत् । पुरस्तात् । वै । नाभ्यै । [३] प्राण इतिप्र-अनः । उपरिष्टात् । अपानइत्यप-अनः । यावान् । एव । पशुः । तस्य । अवेति । द्यति । विष्णवे । शिपिविष्टायेतिशिपि-विष्टाय । जुहोति । यत् । वै । यज्ञस्य । अतिरिच्यतइत्यति-रिच्यते । यः । पशोः । भूमा । या । पुष्टिः । तत् । विष्णुः ।

शिपिविष्टइतिशिपि-विष्टः । अतिरिक्तइत्यति-रिक्ते । एव । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । दधाति । अतिरिक्तस्येत्यति-रिक्तस्य । शान्त्यै । अष्टाप्रूडित्यष्टा-प्रूट् । हिरण्यम् । दक्षिणा । अष्टापदीत्यष्टा-पदी । हि । एषा । आत्मा । नवमः । पशोः । आप्त्यै । अन्तरकोशइत्यन्तर-कोशे । उष्णीषेण । आविष्टितमित्या-विष्टितम् । भवति । एवम् । इव । हि । पशुः । उल्बम् । इव । चर्म । इव । माꣳसम् । इव । अस्थि । इव । यावान् । एव । पशुः । तम् । आप्त्वा । अवेति । रुन्धे । यस्य । एषा । यज्ञे । प्रायश्चित्तिः । क्रियते । इष्ट्वा । वसीयान् । भवति ॥ [४] वर्तयेत्याह नइतिवैनाभ्याउल्बमिवेकविꣳशतिश्च ॥ ❁ ❁ ❁ ॥१॥

एति । वायोइति । भू प । शुचिपाइतिशुचि-पाः । उपेति । नः । सहस्रम् । ते । नियुतइतिनि-युतः । विश्ववारेतिविश्व-वार ॥ उपोइति । ते । अन्धः । मद्यम् । अयामि । यस्य । देव । दधिषे । पूर्वपेयमितिपूर्व-पेयम् ॥ आकूत्याइत्या-कूत्यै । त्वा । कामाय । त्वा । समृधइतिसं-ऋधे । त्वा । किक्किटा । ते । मनः । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । स्वाहा । किक्किटा । ते । प्राणमितिप्र-अनम् । वायवे । स्वाहा । किक्किटा । ते । चक्षुः । सूर्याय । स्वाहा । किक्किटा । ते । श्रोत्रम् । द्यावापृथिवीभ्यामितिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । स्वाहा । किक्किटा । ते । वाचम् । सरस्वत्यै । स्वाहा । [५] त्वम् । तुरीया । वशिनी । वशा । असि । सकृत् । यत् । त्वा । मनसा । गर्भः । एति । अशयत् ॥ वशा । त्वम् । वशिनी । गच्छ । देवान् । सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः ॥ अजा । असि । रयिष्ठेतिरयि-स्था । पृथिव्याम् । सीद । ऊर्ध्वा । अन्तरिक्षम् । उपेति । तिष्ठस्व । दिवि । ते । बृहत् । भाः ॥ तन्तुम् । तन्वन् । रजसः । भानुम् । अन्विति । इहि । ज्योतिष्मतः । पथः । रक्ष । धिया । कृतान् ॥ अनुल्बणम् । वयत । जोगुवाम् । अपः । मनुः । भव । जनय । दैव्यम् । जनम् ॥ मनसः । हविः । असि । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । वर्णः । गात्राणाम् । ते । गात्रभाजइतिगात्र-भाजः । भूयास्म ॥ [६] सरस्वत्यैस्वाहात्रमनुस्त्रयोदशच ॥ ॥२॥

इमेइति । वै । सह । आस्ताम् । तेइति । वायुः । वीति । अवात् । तेइति । गर्भम् । अदधाताम् । तम् । सोमः । प्रेति । अजनयत् । अग्निः । अग्रसत । सः । एतम् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । अप

इयत् । तम् । निरिति । अवपत् । तेन । एव । एनाम् । अग्नेः । अधि । निरिति । अक्रीणात् । तस्मात् । अपीति । अन्यदेवत्यामित्यन्य-देवत्याम् । आलभमानइत्या-लभमानः । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । पुरस्तात् । निरिति । वपेत् । अग्नेः । एव । एनाम् । अधीति । निष्क्रीयेतिनिः-क्रीय । एति । लभते । यत् । [७] वायुः । व्यवादितिवि-अवात् । तस्मात् । वायव्या । यत् । इमेइति । गर्भम् । अदधाताम् । तस्मात् । द्यावापृथिव्येतिद्यावा-पृथिव्या । यत् । सोमः । प्रेति । अजं नयत् । अग्निः । अग्रसत । तस्मात् । अग्नीषोमीयेत्यग्नी-सोमीया । यत् । अनयोः । वियत्योरितिवि-यत्योः । वाक् । अवदत् । तस्मात् । सारस्वती । यत् । प्रजापतिरि तिप्रजा-पतिः । अग्नेः । अधीति । निरक्रीणादितिनिः-अक्रीणात् । तस्मात् । प्रा जापत्येतिप्राजा-पत्या । सा । वै । एषा । सर्वदेवत्येतिसर्व-देवत्या । यत् । अजा । वशा । वायव्याम् । एति । लभेत । भूतिकामइतिभूति-कामः । वायुः । वै । क्षे पिष्ठा । देवता । वायुम् । एव । स्वेन । [८] भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । भूतिम् । गमयति । द्यावापृथिव्यामितिद्यावा-पृ थिव्याम् । एति । लभेत । कृपमाणः । प्रतिष्ठाकामइतिप्रतिष्ठा-कामः । दिवः । एव । अस्मै । पर्जन्यः । वर्षति । वीति । अस्याम् । ओषधयः । रोहन्ति । समर्धुकमि तिसं-अर्धुकम् । अस्य । सस्यम् । भवति । अग्नीषोमीयामित्यग्नी-सोमीयाम् । एति । लभेत । यः । कामयेत । अन्नवानित्यन्न-वान् । अन्नादइत्यन्न-अदः । स्याम् । इति । अग्निना । एव । अन्नम् । अवेति । रुन्धे । सोमेन । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अन्नवानित्यन्न-वान् । एव । अन्नादइत्यन्न-अदः । भवति । सारस्वतीम् । एति । ल भेत । यः । [९] ईश्वरः । वाचः । वदितोः । सन् । वाचम् । न । वदेत् । वाक् । वै । सरस्वती । सरस्वतीम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । उपेति । धा वति । सा । एव । अस्मिन् । वाचम् । दधाति । प्राजापत्यामितिप्राजा-पत्याम् । एति । लभेत । यः । कामयेत । अनभिजितमित्यनभि-जितम् । अभीति । जये यम् । इति । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । देवताभिः । एव । अ नभिजितमित्यनभि-जितम् । अभीति । जयति । वायव्यया । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । वायोः । एव । एनाम् । अवरुध्येत्यव-रुध्य । एति । लभते । आक्रूत्या

इत्या-कृत्यै । त्वा । कामाय । त्वा । [१०] इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । किक्किटाकारमितिकिक्किटा-कारम् । जुहोति । किक्किटाकारेणेतिकिक्किटा-कारेण । वै । ग्राम्याः । पशवः । रमन्ते । प्रेति । आरण्याः । पतन्ति । यत् । किक्किटाकारमितिकिक्किटा-कारम् । जुहोति । ग्राम्याणाम् । पशूनाम् । धृत्यै । पर्यग्नावितिपरि-अग्नौ । क्रियमाणे । जुहोति । जीवन्तीम् । एव । एनाम् । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । गमयति । त्वम् । तुरीया । वशिनी । वशा । असि । इति । आह । देवत्रेतिदेव-त्रा । एव । एनाम् । गमयति । सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः । इति । आह । एषः । वै । कामः । [११] यजमानस्य । यत् । अनार्तः । उदृचमित्युत्-ऋचम् । गच्छति । तस्मात् । एवम् । आह । अजा । असि । रयिष्ठेतिरयि-स्था । इति । आह । एषु । एव । एनाम् । लोकेषु । प्रतीति । स्थापयति । दिवि । ते । बृहत् । भाः । इति । आह । सुवर्गइतिसुवः-गे । एव । अस्मै । लोके । ज्योतिः । दधाति । तन्तुम् । तन्वन्न् । रजसः । भानुम् । अन्विति । इहि । इति । आह । इमान् । एव । अस्मै । लोकान् । ज्योतिष्मतः । करोति । अनुल्बणम् । वयत । जोगुवाम् । अपः । इति । [१२] आह । यत् । एव । यज्ञे । उल्बणम् । क्रियते । तस्य । एव । एषा । शान्तिः । मनुः । भव । जनय । दैव्यम् । जनम् । इति । आह । मानव्यः । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । ताः । एव । आद्याः । कुरुते । मनसः । हविः । असि । इति । आह । स्वगाकृत्याइतिस्वगा-कृत्यै । गात्राणाम् । ते । गात्रभाजइतिगात्र-भाजः । भूयास्म । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । तस्यै । वै । एतस्याः । एकम् । एव । अदेवयजनमित्यदेव-यजनम् । यत् । आलब्धायामित्या-लब्धायाम् । अभ्रः । [१३] भवति । यत् । आलब्धायामित्या-लब्धायाम् । अभ्रः । स्यात् । अप्स्वित्यप्-सु । वा । प्रवेशयेदितिप्र-वेशयेत् । सर्वाम् । वा । प्रेति । अश्नीयात् । यत् । अप्स्वित्यप्-सु । प्रवेशयेदितिप्र-वेशयेत् । यज्ञवेशसमितियज्ञ-वेशसम् । कुर्यात् । सर्वाम् । एव । प्रेति । अश्नीयात् । इन्द्रियम् । एव । आत्मन्न् । धत्ते । सा । वै । एषा । त्रयाणाम् । एव । अवरुद्धेत्यव-रुद्धा । संवत्सरसदइतिसंवत्सर-सदः । सहस्रयाजिनइतिसहस्र-याजिनः । गृहमेधिनइतिगृह-मेधिनः । ते । एव । एतया । यजेरन्न् ।

तेषाम् । एव । एषा । आशा ॥ [१४] यथ्स्वेनसारस्वतीमालभेतयःकामायत्वाकामोऽप्रइत्यभ्रोद्विचंत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

चित्तम् । च । चित्तिः । च । आकूतमित्या-कूतम् । च । आकूतिरित्या-कूतिः । च । विज्ञातमितिवि-ज्ञातम् । च । विज्ञानमितिवि-ज्ञानम् । च । मनः । च । शक्वरीः । च । दर्शः । च । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासः । च । बृहत् । च । रथन्तरमितिरथं-तरम् । च । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । जयान् । इन्द्राय । वृष्णे । प्रेति । अयच्छत् । उग्रः । पृतनाज्येषु । तस्मै । विशः । समिति । अनमन्त । सर्वाः । सः । उग्रः । सः । हि । हव्यः । बभूव । देवासुराइतिदेव-असुराः । सय्यँत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन् । सः । इन्द्रः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतान् । जयान् । प्रेति । अयच्छत् । तान् । अजुहोत् । ततः । वै । देवाः । असुरान् । अजयन् । यत् । अजयन् । तत् । जयानाम् । जयत्वमितिजय-त्वम् । स्पर्धमानेन । एते । होतव्याः । जयति । एव । ताम् । पृतनाम् ॥ [१५] उपपञ्चविंशतिश्च ॥४॥

अग्निः । भूतानाम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । सः । मा । अवतु । इन्द्रः । ज्येष्ठानाम् । यमः । पृथिव्याः । वायुः । अन्तरिक्षस्य । सूर्यः । दिवः । चन्द्रमाः । नक्षत्राणाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणः । मित्रः । सत्यानाम् । वरुणः । अपाम् । समुद्रः । स्रोत्यानाम् । अन्नम् । साम्राज्यानामितिसां-राज्यानाम् । अधिपतीत्यधि-पति । तत् । मा । अवतु । सोमः । ओषधीनाम् । सविता । प्रसवानामितिप्र-सवानाम् । रुद्रः । पशूनाम् । त्वष्टा । रूपाणाम् । विष्णुः । पर्वतानाम् । मरुतः । गणानाम् । अधिपतयइत्यधि-पतयः । ते । मा । अवन्तु । पितरः । पितामहाः । परे । अवरे । तताः । ततामहाः । इह । मा । अवत ॥ अस्मिन् । ब्रह्मन् । अस्मिन् । क्षत्रे । अस्याम् । आशिषीत्या-शिषि । अस्याम् । पुरोधायामितिपुरः-धायाम् । अस्मिन् । कर्मन् । अस्याम् । देवहूत्यामितिदेव-हूत्याम् ॥ [१६] अवन्त्वष्टचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ॥५॥

देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । देवाः । एतान् । अभ्यातानानित्यभि-आतानान् । अपश्यन् । तान् । अभ्यातन्वतेत्यभि-आतन्वत । यत् । देवानाम् । कर्म । आसीत् । आर्ध्यत । तत् । यत् । असुराणाम् । न । तत् । आर्ध्यत । येन । कर्मणा । ईर्त्सेत् । तत्र । होतव्याः । ऋध्नोति ।

एव । तेन॑ । कर्म॑णा । यत् । विश्वे॑ । दे॒वाः । स॒मभ॑र॒न्नितिं॒सं-अभ॑रन्न् । तस्मा॑त् । अ॒भ्या॒ता॒नाइत्य॑भि-आ॒ता॒नाः । वै॒श्व॒दे॒वाइति॑ वै॒श्व-दे॒वाः । यत् । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः । जया॑न् । प्रेति॑ । अय॑च्छत् । तस्मा॑त् । जयाः॑ । प्रा॒जा॒प॒त्याइति॑ प्राजा-प॒त्याः । [१७] यत् । रा॒ष्ट्र॒भृद्भि॒रिति॑ राष्ट्र॒भृत्-भिः । रा॒ष्ट्र॒म् । एति॑ । अद॑दत । तत् । रा॒ष्ट्र॒भृ॒ता॒मिति॑ राष्ट्र-भृता॑म् । रा॒ष्ट्र॒भृत्त्व॒मिति॑ राष्ट्र॒भृत्-त्वम् । ते । दे॒वाः । अ॒भ्या॒ता॒नैरित्य॑भि-आ॒ता॒नैः । असु॑रान् । अ॒भ्यात॑न्व॒तेत्य॑भि-आत॑न्वत । जयैः॑ । अ॒जय॒न्न् । रा॒ष्ट्र॒भृद्भि॒रिति॑ राष्ट्र॒भृत्-भिः । रा॒ष्ट्र॒म् । एति॑ । अ॒द॒द॒त॒ । यत् । दे॒वाः । अ॒भ्या॒ता॒नैरित्य॑भि-आ॒ता॒नैः । असु॑रान् । अ॒भ्यात॑न्व॒तेत्य॑भि-आत॑न्वत । तत् । अ॒भ्या॒ता॒नाना॒मित्य॑भि-आ॒ता॒नाना॑म् । अ॒भ्या॒ता॒न॒त्वमित्य॑भ्यातान-त्वम् । यत् । जयैः॑ । अजय॒न्न् । तत् । जया॑नाम् । ज॒य॒त्वमिति॑ जय-त्वम् । यत् । रा॒ष्ट्र॒भृद्भि॒रिति॑ राष्ट्र॒भृत्-भिः । रा॒ष्ट्र॒म् । एति॑ । अद॑दत । तत् । रा॒ष्ट्र॒भृ॒ता॒मिति॑ राष्ट्र-भृता॑म् । रा॒ष्ट्र॒भृत्त्व॒मिति॑ राष्ट्र॒भृत्-त्वम् । ततः॑ । दे॒वाः । अभ॑वन्न् । परेति॑ । असु॑राः । यः । भ्रातृ॑व्यवा॒निति॒ भ्रातृ॑व्य-वा॒न् । स्यात् । सः । ए॒तान् । जु॒हु॒या॒त् । अ॒भ्या॒ता॒नैरित्य॑भि-आ॒ता॒नैः । ए॒व । भ्रातृ॑व्यान् । अ॒भ्यात॑नु॒तइत्य॑भि-आत॑नुते । जयैः॑ । ज॒य॒ति॒ । रा॒ष्ट्र॒भृद्भि॒रिति॑ राष्ट्र॒भृत्-भिः । रा॒ष्ट्र॒म् । एति॑ । द॒त्ते॒ । भव॑ति । आ॒त्मना॑ । परेति॑ । अ॒स्य॒ । भ्रातृ॑व्यः । भ॒व॒ति॒ ॥ [१८] प्रा॒जा॒प॒त्यास्सो॑ऽष्टाद॑श च ॥ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

ऋ॒ता॒षाट् । ऋ॒तधा॒मेत्यृ॒त-धा॒मा । अ॒ग्निः । ग॒न्ध॒र्वः । तस्य॑ । ओष॑धयः । अ॒प्स॒रसः॑ । ऊर्जः॑ । नाम॑ । सः । इ॒दम् । ब्रह्म॑ । क्ष॒त्रम् । पा॒तु॒ । ताः । इ॒दम् । ब्रह्म॑ । क्ष॒त्रम् । पा॒न्तु॒ । तस्मै॑ । स्वाहा॑ । ताभ्यः॑ । स्वाहा॑ । स॒ꣳ॒हि॒तइति॑ सं-हि॒तः । वि॒श्वसा॒मेति॑ वि॒श्व-सा॒मा । सूर्यः॑ । ग॒न्ध॒र्वः । तस्य॑ । मरी॑चयः । अ॒प्स॒रसः॑ । आ॒यु॒वइत्या॑-यु॒वः॑ । सु॒षु॒म्नइति॑ सु-सु॒म्नः । सूर्य॑रश्मि॒रिति॒ सूर्य॑-र॒श्मिः । च॒न्द्रमाः॑ । ग॒न्ध॒र्वः । तस्य॑ । नक्ष॑त्राणि । अ॒प्स॒रसः॑ । बे॒कुर॑यः । भु॒ज्युः । सु॒प॒र्णइति॑ सु-प॒र्णः । य॒ज्ञः । ग॒न्ध॒र्वः । तस्य॑ । दक्षि॑णाः । अ॒प्स॒रसः॑ । स्त॒वाः । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः । वि॒श्वक॒र्मेति॑ वि॒श्व-क॒र्मा । मनः॑ । [१९] ग॒न्ध॒र्वः । तस्य॑ । ऋ॒क्सा॒मानीत्यृ॑क्-सा॒मानि॑ । अ॒प्स॒रसः॑ । वह्न॑यः । इ॒षि॒रः । वि॒श्वव्य॑चा॒इति॑ वि॒श्व-व्य॒चाः । वातः॑ । ग॒न्ध॒र्वः । तस्य॑ । आपः॑ । अ॒प्स॒रसः॑ । मु॒दाः । भुव॑नस्य । प॒ते॒ । यस्य॑ । ते॒ । उ॒परि॑ । गृ॒हाः । इ॒ह । च॒ ॥ सः ।

नः । राख । अज्यानिम् । रायः । पोषम् । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् । संवत्सरीणामि तिसं-वत्सरीणाम् । स्वस्तिम् ॥ परमेष्ठी । अधिपतिरित्यधि-पतिः । मृत्युः । गन्धर्वः । तस्य । विश्वम् । अप्सरसः । भुवः । सुक्षितिरितिसु-क्षितिः । सुभूतिरितिसु-भूतिः । भद्रकृदितिभद्र-कृत् । सुवर्वानितिसुवः-वान् । पर्जन्यः । गन्धर्वः । तस्य । विद्युतइति वि-द्युतः । अप्सरसः । रुचः । दूरेहेतिरितिदूरे-हेतिः । अमृडयः । [२०] मृत्युः । गन्धर्वः । तस्य । प्रजाइतिप्र-जाः । अप्सरसः । भीरुवः । चारुः । कृपणकाशीति कृपण-काशी । कामः । गन्धर्वः । तस्य । आधयइत्या-धयः । अप्सरसः । शोचय न्तीः । नाम । सः । इदम् । ब्रह्म । क्षत्रम् । पातु । ताः । इदम् । ब्रह्म । क्षत्रम् । पान्तु । तस्मै । स्वाहा । ताभ्यः । स्वाहा । सः । नः । भुवनस्य । पते । यस्य । ते । उपरि । गृहाः । इह । च ॥ उरु । ब्रह्मणे । अस्मै । क्षत्राय । महि । शर्म । यच्छ ॥ [२१] मनोऽमृडयष्षट्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❋ ❋ ❋ ॥७॥

राष्ट्रकामायेतिराष्ट्र-कामाय । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृतइतिरा ष्ट्र-भृतः । राष्ट्रेण । एव । अस्मै । राष्ट्रम् । अवेति । रुन्धे । राष्ट्रम् । एव । भव ति । आत्मने । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । राष्ट्रम् । प्रजेति प्र-जा । राष्ट्रम् । पशवः । राष्ट्रम् । यत् । श्रेष्ठः । भवति । राष्ट्रेण । एव । रा ष्ट्रम् । अवेति । रुन्धे । वसिष्ठः । समानानाम् । भवति । ग्रामकामायेतिग्राम-का माय । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । राष्ट्रम् । सजाताइतिस- जाताः । राष्ट्रेण । एव । अस्मै । राष्ट्रम् । सजातानितिस-जातान् । अवेति । रु न्धे । ग्रामी । [२२] एव । भवति । अधिदेवनइत्यधि-देवने । जुहोति । अधिदेव नइत्यधि-देवने । एव । अस्मै । सजातानितिस-जातान् । अवेति । रुन्धे । ते । ए नम् । अवरुद्धाइत्यव-रुद्धाः । उपेति । तिष्ठन्ते । रथमुखइतिरथ-मुखे । ओजस्काम स्येत्योजः-कामस्य । होतव्याः । ओजः । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । ओजः । रथः । ओजसा । एव । अस्मै । ओजः । अवेति । रुन्धे । ओजस्वी । एव । भव ति । यः । राष्ट्रात् । अपभूतइत्यप-भूतः । स्यात् । तस्मै । होतव्याः । यावन्तः । अस्य । रथाः । स्युः । तान् । ब्रूयात् । युङ्ध्वम् । इति । राष्ट्रम् । एव । अस्मै । युन क्ति । [२३] आहुतयइत्या-हुतयः । वै । एतस्य । अक्लृप्ताः । यस्य । राष्ट्रम् । न ।

कल्पते । स्वरथस्येतिस्व-रथस्य । दक्षिणम् । चक्रम् । प्रवृह्येतिप्र-वृह्य । नाडीम् । अभी ति । जुहुयात् । आहुतीरित्या-हुतीः । एव । अस्य । कल्पयति । ताः । अस्य । कल्प मानाः । राष्ट्रम् । अन्विति । कल्पते । सङ्ग्रामइतिसं-ग्रामे । सय्यंत्तइतिसं-यत्ते । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । राष्ट्रे । खलु । वै । एते । व्यायच्छ न्तइतिवि-आयच्छन्ते । ये । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । सय्यन्तीतिसं-यन्ति । यस्य । पूर्वस्य । जुह्वति । सः । एव । भवति । जयति । तम् । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । मा न्धुकः । इध्मः । [२४] भवति । अङ्गाराः । एव । प्रतिवेष्टमानाइतिप्रति-वेष्टमा नाः । अमित्राणाम् । अस्य । सेनाम् । प्रतीति । वेण्यन्ति । यः । उन्माद्येदित्युत्-माद्येत् । तस्मै । होतव्याः । गन्धर्वाप्सरसइतिगन्धर्व-अप्सरसः । वै । एतम् । उदि ति । मादयन्ति । यः । उन्माद्यतीत्युत्-माद्यति । एते । खलु । वै । गन्धर्वाप्सर सइतिगन्धर्व-अप्सरसः । यत् । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । तस्मै । स्वाहा । ताभ्यः । स्वाहा । इति । जुहोति । तेन । एव । एनान् । शमयति । नैयग्रोधः । औदुम्बरः । आश्वत्थः । प्लाक्षः । इति । इध्मः । भवति । एते । वै । गन्धर्वाप्सरसामितिगन्धर्व-अप्सरसाम् । गृहाः । स्वे । एव । एनान् । [२५] आयतनइत्या-यतने । शमय ति । अभिचरतेत्यभि-चरता । प्रतिलोममितिप्रति-लोमम् । होतव्याः । प्राणानिति प्र-अनान् । एव । अस्य । प्रतीचः । प्रतीति । यौति । तम् । ततः । येन । केन । च । स्तृणुते । स्वकृतइतिस्व-कृते । इरिणे । जुहोति । प्रदरइतिप्र-दरे । वा । एतत् । वै । अस्यै । निरृंतिगृहीतमितिनिरृंति-गृहीतम् । निरृंतिगृहीतइतिनिरृंति-गृहीते । एव । एनम् । निरृत्येतिनिः-ऋत्या । ग्राहयति । यत् । वाचः । क्रूरम् । तेन । वषट् । करोति । वाचः । एव । एनम् । क्रूरेण । प्रेति । वृश्चति । ताजक् । आ र्तिम् । एति । ऋच्छति । यस्य । कामयेत । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् ।[२६] एति । ददी य । इति । तस्य । सभायाम् । उत्तानइत्युत्-तानः । निपद्येतिनि-पद्य । भुवनस्य । पते । इति । तृणानि । समिति । गृह्णीयात् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । भु वनस्य । पतिः । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । एव । अस्य । अन्नाद्यमित्यन्न-अ द्यम् । एति । दत्ते । इदम् । अहम् । अमुष्य । आमुष्यायणस्य । अन्नाद्यमित्य न्न-अद्यम् । हरामि । इति । आह । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । एव । अस्य । हरति ।

पड्भिरितिपद्-भिः । हरति । पट् । वै । ऋतवः । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । एव । अस्य । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । आदायेत्या-दाय । ऋतवः । अस्मै । अनु । प्रेति । यच्छन्ति । [२७] यः । ज्येष्ठबन्धुरितिज्येष्ठ-बन्धुः । अपभूतइत्यप-भूतः । स्यात् । तम् । स्थले । अवसाय्येत्यव-साय्य । ब्रह्मौदनमितिब्रह्म-ओदनम् । चतुश्शरावमितिचतुः-शरावम् । पक्त्वा । तस्मै । होतव्याः । वर्ष्म । वै । राष्ट्रभृतइतिराष्ट्र-भृतः । वर्ष्म । स्थलम् । वर्ष्मणा । एव । एनम् । वर्ष्म । समानानाम् । गमयति । चतुश्शरावइतिचतुः-शरावः । भवति । दिक्षु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । क्षीरे । भवति । रुचम् । एव । अस्मिन् । दधाति । उदिति । हरति । शृतत्वायेतिशृत-त्वाय । सर्पिष्वान् । भवति । मेध्यत्वायेतिमेध्य-त्वाय । चत्वारः । आर्षेयाः । प्रेति । अश्नन्ति । दिशाम् । एव । ज्योतिषि । जुहोति ॥ [२८] ग्रामीयुनक्तीध्मस्त्वए वैनानन्नाद्यꣳयच्छन्त्येकान्नपञ्चाशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

देविकाः । निरिति । वपेत् । प्रजाकामइतिप्रजा-कामः । छन्दाꣳसि । वै । देविकाः । छन्दाꣳसि । इव । खलु । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । जनयति । प्रथमम् । धातारम् । करोति । मिथुनी । एव । तेन । करोति । अन्विति । एव । अस्मै । अनुमतिरित्यनु-मतिः । मन्यते । राते । राका । प्रेति । सिनीवाली । जनयति । प्रजास्वितिप्र-जासु । एव । प्रजातास्वितिप्र-जातासु । कुहा । वाचम् । दधाति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । पशुकामइतिपशु-कामः । छन्दाꣳसि । वै । देविकाः । छन्दाꣳसि । [२९] इव । खलु । वै । पशवः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । अस्मै । पशून् । प्रेति । जनयति । प्रथमम् । धातारम् । करोति । प्रेति । एव । तेन । वापयति । अन्विति । एव । अस्मै । अनुमतिरित्यनु-मतिः । मन्यते । राते । राका । प्रेति । सिनीवाली । जनयति । पशून् । एव । प्रजातानितिप्र-जातान् । कुहा । प्रतीति । स्थापयति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । ग्रामकामइतिग्राम-कामः । छन्दाꣳसि । वै । देविकाः । छन्दाꣳसि । इव । खलु । वै । ग्रामः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । अस्मै । ग्रामम् । [३०] अवेति । रुन्धे । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । एव । एनम् । ग्रामस्य । दधाति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । ज्योगामयावीति

ज्योक्-आमयावी । छन्दाꣳसि । वै । देविकाः । छन्दाꣳसि । खलु । वै । एतम् । अभीति । मन्यन्ते । यस्य । ज्योक् । आमयति । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । एनम् । अगदम् । करोति । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । वै । एतस्य । अक्लृप्तम् । यस्य । ज्योक् । आमयति । मध्यतः । एव । अस्य । तेन । कल्पयति । एताः । एव । निरिति । [३१] वपेत् । यम् । यज्ञः । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । छन्दाꣳसि । वै । देविकाः । छन्दाꣳसि । खलु । वै । एतम् । न । उपेति । नमन्ति । यम् । यज्ञः । न । उपनमतीत्युप-नमति । प्रथमम् । धातारम् । करोति । मुखतः । एव । अस्मै । छन्दाꣳसि । दधाति । उपेति । एनम् । यज्ञः । नमति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । ईजानः । छन्दाꣳसि । वै । देविकाः । यातयामानीतियात-यामानि । इव । खलु । वै । एतस्य । छन्दाꣳसि । यः । ईजानः । उत्तममित्युत्-तमम् । धातारम् । करोति । [३२] उपरिष्टात् । एव । अस्मै । छन्दाꣳसि । अयातयामानीत्ययात-यामानि । अवेति । रुन्धे । उपेति । एनम् । उत्तर इत्युत्-तरः । यज्ञः । नमति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । यम् । मेधा । न । उपनमेदित्युप-नमेत् । छन्दाꣳसि । वै । देविकाः । छन्दाꣳसि । खलु । वै । एतम् । न । उपेति । नमन्ति । यम् । मेधा । न । उपनमतीत्युप-नमति । प्रथमम् । धातारम् । करोति । मुखतः । एव । अस्मै । छन्दाꣳसि । दधाति । उपेति । एनम् । मेधा । नमति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । [३३] रुक्काम इतिरुक्-कामः । छन्दाꣳसि । वै । देविकाः । छन्दाꣳसि । इव । खलु । वै । रुक् । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव । अस्मिन्न् । रुचम् । दधाति । क्षीरे । भवन्ति । रुचम् । एव । अस्मिन्न् । दधति । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । एव । एनम् । रुचः । दधाति । गायत्री । वै । अनुमतिरित्यनु-मतिः । त्रिष्टुक् । राका । जगती । सिनीवाली । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । कुहूः । धाता । वषट्कार इतिवषट्-कारः । पूर्वपक्ष इति पूर्व-पक्षः । राका । अपरपक्ष इत्यपर-पक्षः । कुहूः । अमावास्येत्यमा-वास्या । सिनीवाली । पौर्णमासीतिपौर्ण-मासी । अनुमतिरित्यनु-मतिः । चन्द्रमाः । धाता । अष्टौ । [३४] वसवः । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री । एकादश । रुद्राः । एकादशाक्षरेत्येकादश-अक्षरा । त्रिष्टुप् । द्वादश । आदित्याः । द्वादशाक्षरेतिद्वादश-

अक्षरा । जगती । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । धाता । वषट्का रइतिवषट्-कारः । एतत् । वै । देविकाः । सर्वाणि । च । छन्दाꣳसि । सर्वाः । च । देवताः । वषट्कारइतिवषट्-कारः । ताः । यत् । सह । सर्वाः । निर्वपेदिति निः-वपेत् । ईश्वराः । एनम् । प्रदहइतिप्र-दहः । द्वेइति । प्रथमेइति । निरुप्येतिनिः-उप्य । धातुः । तृतीयम् । निरिति । वपेत् । तथोइति । एव । उत्तरेइत्युत्-तरे । निरिति । वपेत् । तथा । एनम् । न । प्रेति । दहन्ति । अथोइति । यस्मै । कामाय । निरुप्यन्तइतिनिः-उप्यन्ते । तम् । एव । आभिः । उपेति । आप्नोति ॥ [३५] पशुकामश्छन्दाꣳसिवैदेविकाश्छन्दाꣳसिग्रामङ्कल्पयत्येताएवनिरुप्तमन्धातारङ्करोतिमेधानमत्येताएवनिर्वपेदृष्टैदहन्तिनवच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

देविकाःप्रजाकामोमिथुनीपशुकामःप्रैवग्रामकामोज्योगामयावीयस्यञ्जायाईजानोयम्मेधारुकामोऽष्टौ ॥ देविकाभवन्तिदधतिगण्ट्रकामायभवतिदधाति ॥

वास्तोः । पते । प्रतीति । जानीहि । अस्मान् । स्वावेशइतिसु-आवेशः । अनमीवः । भव । नः ॥ यत् । त्वा । ईमहे । प्रतीति । तत् । नः । जुषस्व । शम् । नः । एधि । द्विपदइतिद्वि-पदे । शम् । चतुष्पदइतिचतुः-पदे ॥ वास्तोः । पते । शग्मया । सꣳसदेतिसं-सदा । ते । सक्षीमहि । रण्वया । गातुमत्येतिगातु-मत्या ॥ आवः । क्षेमे । उत । योगे । वरम् । नः । यूयम् । पात । स्वस्तिभिरितिस्वस्ति-भिः । सदा । नः ॥ यत् । सायम्प्रातरितिसायं-प्रातः । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहोति । आहुतीष्टकाइत्याहुति-इष्टकाः । एव । ताः । उपेति । धत्ते । [३६] यजमानः । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । वै । एतस्य । इष्टकाः । यः । आहिताग्निरित्याहित-अग्निः । यत् । सायम्प्रातरितिसायं-प्रातः । जुहोति । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । एव । आप्त्वा । इष्टकाः । कृत्वा । उपेति । धत्ते । दश । समानत्र । जुहोति । दशाक्षरेतिदश-अक्षरा । विराडितिवि-राट् । विराजमितिवि-राजम् । एव । आप्त्वा । इष्टकाम् । कृत्वा । उपेति । धत्ते । अथोइति । विराजीतिवि-राजि । एव । यज्ञम् । आप्नोति । चित्यश्चित्यइतिचित्यः-चित्यः । अस्य । भवति । तस्मात् । यत्र । दश । उषित्वा । प्रयातीतिप्र-याति । तत् । यज्ञवास्त्वितियज्ञ-वास्तु । अवास्तु । एव । तत् । यत् । ततः । अर्वाचीनम् । [३७] रुद्रः । खलु । वै । वास्तोष्पतिरितिवास्तोः-पतिः । यत् ।

अर्हुत्वा । वास्तोष्पतीयमितिवास्तोः-पतीयम् । प्रयायादितिप्र-यायात् । रुद्रः । एनम् । भूत्वा । अग्निः । अनूत्थायेत्यनु-उत्थाय । हन्यात् । वास्तोष्पतीयमितिवास्तोः-पतीयम् । जुहोति । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । यत् । युक्ते । जुहुयात् । यथा । प्रयातइति प्र-याते । वास्तौ । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुहोति । तादृक् । एव । तत् । यत् । अयुक्ते । जुहुयात् । यथा । क्षेमे । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुहोति । तादृक् । एव । तत् । अहुतम् । अस्य । वास्तोष्पतीयमितिवास्तोः-पतीयम् । स्यात् । [३८] दक्षिणः । युक्तः । भवति । सव्यः । अयुक्तः । अथ । वास्तोष्पतीयमितिवास्तोः-पतीयम् । जुहोति । उभयम् । एव । अकः । अपरिवर्गमित्यपरि-वर्गम् । एव । एनम् । शमयति । यत् । एकया । जुहुयात् । दर्विहोममितिदर्वि-होमम् । कुर्यात् । पुरोनुवाक्यामितिपुरः-अनुवाक्याम् । अनूच्येत्यनु-उच्य । याज्यया । जुहोति । सदेवत्वायेतिसदेव-त्वाय । यत् । हुते । आदध्यादित्या-दध्यात् । रुद्रम् । गृहान् । अन्वारोहयेदित्यनु-आरोहयेत् । यत् । अवक्षाणानीत्यव-क्षाणानि । असम्प्रक्षाप्येत्यसं-प्रक्षाप्य । प्रयायादितिप्र-यायात् । यथा । यज्ञवेशसमितियज्ञ-वेशसम् । वा । आदहनमित्या-दहनम् । वा । तादृक् । एव । तत् । अयम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । इति । अरण्योः । समारोहयतीतिसं-आरोहयति । [३९] एषः । वै । अग्नेः । योनिः । स्वे । एव । एनम् । योनौ । समारोहयतीतिसं-आरोहयति । अथोइति । खलु । आहुः । यत् । अरण्योः । समारूढइतिसं-आरूढः । नश्येत् । उदिति । अस्य । अग्निः । सीदेत् । पुनराधेयइतिपुनः-आधेयः । स्यात् । इति । या । ते । अग्ने । यज्ञिया । तनूः । तया । एति । इहि । एति । गेह । इति । आत्मन् । समारोहयतइति सं-आरोहयते । यजमानः । वै । अग्नेः । योनिः । स्वायाम् । एव । एनम् । योन्याम् । समारोहयतइतिसं-आरोहयते ॥ [४०] धत्तेऽर्वाचीनꣳस्याथ्समारोहयतिपञ्चचत्वारिꣳशच्च ॥ ॥ १० ॥

❀ ❀ ❀ ❀ ❀

त्वम् । अग्ने । बृहत् । वयः । दधासि । देव । दाशुषे ॥ कविः । गृहपतिरिति गृह-पतिः । युवा ॥ हव्यवाडितिहव्य-वाट् । अग्निः । अजरः । पिता । नः । विभुरितिवि-भुः । विभावेतिवि-भावा । सुदृशीकइतिसु-दृशीकः । अस्मेइति ॥ सुगार्

हपत्याइतिसु-गार्हपत्याः । समिति । इषः । दिदीहि । अस्मद्रियगित्यस्म-द्रियक् ।
समिति । मिमीहि । श्रवांसि ॥ त्वम् । च । सोम । नः । वशः । जीवातुम् । न ।
मरामहे ॥ प्रियस्तोत्रइतिप्रिय-स्तोत्रः । वनस्पतिः ॥ ब्रह्मा । देवानाम् । पदवीरिति
पद-वीः । कवीनाम् । ऋषिः । विप्राणाम् । महिषः । मृगाणाम् ॥ श्येनः । गृध्रा
णाम् । स्वधितिरितिस्व-धितिः । वनानाम् । सोमः । [४१] पवित्रम् । अतीति ।
एति । रेभन् ॥ एति । विश्वदेवमितिविश्व-देवम् । सत्पतिमितिसत्-पतिम् । सूक्तै
रितिसु-उक्तैः । अद्य । वृणीमहे ॥ सत्यसवमितिसत्य-सवम् । सवितारम् ॥ एति ।
सत्येन । रजसा । वर्तमानः । निवेशयन्नितिनि-वेशयन् । अमृतम् । मर्त्यम् । च ॥
हिरण्ययेन । सविता । रथेन । एति । देवः । याति । भुवना । विपश्यन्नितिवि-प
श्यन् ॥ यथा । नः । अदितिः । करत् । पश्वे । नृभ्यइतिनृ-भ्यः । यथा । गवे ॥
यथा । तोकाय । रुद्रियम् ॥ मा । नः । तोके । तनये । मा । नः । आयुषि ।
मा । नः । गोषु । मा । [४२] नः । अश्वेषु । रीरिषः ॥ वीरान् । मा । नः । रुद्र ।
भामितः । वधीः । हविष्मन्तः । नमसा । विधेम । ते ॥ उदप्रुतइत्युद-प्रुतः । न ।
वयः । रक्षमाणाः । वावदतः । अभ्रियस्य । इव । घोषाः ॥ गिरिभ्रजइतिगिरि-भ्रजः ।
न । ऊर्मयः । मदन्तः । बृहस्पतिम् । अभीति । अर्काः । अनावन् ॥ हंसैः ।
इव । सखिभिरितिसखि-भिः । वावदद्भिरितिवावदत्-भिः । अश्मन्मयानीत्यश्मन्-
मयानि । नहना । व्यस्यन्नितिवि-अस्यन् ॥ बृहस्पतिः । अभिकनिक्रददित्यभि-क
निक्रदत् । गाः । उत । प्रेति । अस्तौत् । उदिति । च । विद्वान् । अगायत् ॥
एति । इन्द्र । सानसिम् । रयिम् । [४३] सजित्वानमितिस-जित्वानम् । सदासह
मितिसदा-सहम् ॥ वर्षिष्ठम् । ऊतये । भर ॥ प्रेति । ससाहिषे । पुरुहूतेतिपुरु-
हूत । शत्रून् । ज्येष्ठः । ते । शुष्मः । इह । रातिः । अस्तु ॥ इन्द्र । एति ।
भर । दक्षिणेन । वसूनि । पतिः । सिन्धूनाम् । असि । रेवतीनाम् ॥ त्वम् । सुत
स्य । पीतये । सद्यः । वृद्धः । अजायथाः ॥ इन्द्र । ज्यैष्ठ्याय । सुक्रतोइतिसु-क्रतो ॥
भुवः । त्वम् । इन्द्र । ब्रह्मणा । महान् । भुवः । विश्वेषु । सवनेषु । यज्ञियः ॥ भुवः ।
नॄन् । च्यौत्नः । विश्वस्मिन् । भरे । ज्येष्ठः । च । मन्त्रः । [४४] विश्वचर्षणइति
विश्व-चर्षणे ॥ मित्रस्य । चर्षणीधृतइतिचर्षणि-धृतः । श्रवः । देवस्य । सान

सिम् ॥ सत्यम् । चित्रश्रवस्तममितिचित्रश्रवः-तमम् ॥ मित्रः । जनान् । यातयति । प्रजानन्नितिप्र-जानन् । मित्रः । दाधार । पृथिवीम् । उत । द्याम् ॥ मित्रः । कृष्टीः । अनिमिषेत्यनि-मिषा । अभीति । चष्टे । सत्याय । हव्यम् । घृतवदितिघृत-वत् । विधेम ॥ प्रेति । सः । मित्र । मर्तः । अस्तु । प्रयस्वान् । यः । ते । आदित्य । शिक्षति । व्रतेन ॥ न । हन्यते । न । जीयते । त्वोतः । न । एनम् । अꣳहः । अश्नोति । अन्तितः । न । दूरात् ॥ यत् । [४५] चित् । हि । ते । विशः । यथा । प्रेति । देव । वरुण । व्रतम् ॥ मिनीमसि । द्यविद्यवीतिद्यवि-द्यवि ॥ यत् । किम् । च । इदम् । वरुण । दैव्ये । जने । अभिद्रोहमित्यभि-द्रोहम् । मनुष्याः । चरामसि ॥ अचित्ती । यत् । तव । धर्मा । युयोपिम । मा । नः । तस्मात् । एनसः । देव । रीरिषः ॥ कितवासः । यत् । रिरिपुः । न । दीवि । यत् । वा । घ । सत्यम् । उत । यत् । न । विद्म ॥ सर्वा । ता । वीति । स्य । शिथिरा । इव । देव । अथ । ते । स्याम । वरु　। प्रियासः ॥ [४६] सोमोगोपुमारयिम्मन्त्रोयच्छिथिरासप्तच ॥११॥

विवाएतस्यावायोइमेवैचित्तश्चाग्निर्भूतानान्देवावाअभ्यातानानृतापाड्राष्ट्रंकामायदेविकावास्तोष्पतेत्वमग्नेबृहदेकादश ॥११॥ विवाएतस्येत्याहमृत्युर्गन्धर्वोऽवरुन्धेमध्यतस्त्वमग्नेबृहत्पद्चत्वारिꣳशत् ॥ ४६ ॥ विवाएतस्यप्रियासः ॥ ❋

हरिः ओ (३) म् ॥

इति तृतीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

अथ तृतीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

पूर्णा । पश्चात् । उत । पूर्णा । पुरस्तात् । उदिति । मध्यतः । पौर्णमासीति पौर्ण-मासी । जिगाय ॥ तस्याम् । देवाः । अधीति । सꣳवसन्तइतिसं-वसन्तः । उत्तमइत्युत्-तमे । नाके । इह । मादयन्ताम् ॥ यत् । ते । देवाः । अदधुः । भागधेयमितिभाग-धेयम् । अमावास्यइत्यमा-वास्ये । सꣳवसन्तइतिसं-वसन्तः । महित्वेतिमहि-त्वा ॥ सा । नः । यज्ञम् । पिपृहि । विश्ववारइतिविश्व-वारे । रयिम् । नः ।

धेहि । सुभगइतिसु-भगे । सुवीरमितिसु-वीरम् ॥ निवेशनीतिनि-वेशनी । सङ्गम नीतिसं-गमनी । वसू नाम् । विश्वा । रूपाणि । वसू नि । आवेशयन्तीत्या-वेश यन्ती ॥ सहस्रपोषमितिसहस्र-पोषम् । सुभगेतिसु-भगा । ररांणा । सा । नः । एति । गन्नू । वर्चसा । [१] संविदानेतिसं-विदाना ॥ अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । प्रथमौ । वीर्येण । वसू न् । रुद्रान् । आदित्यान् । इह । जिन्वतम् ॥ माध्यम् । हि । पौर्ण मासमितिपौर्ण-मासम् । जुषेथाम् । ब्रह्मणा । वृद्धौ । सुकृतेनेतिसु-कृतेन । सातौ । अथ । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । सहवीरमितिसह-वीरम् । रयिम् । नीति । यच्छ तम् ॥ आदित्याः । च । अङ्गिरसः । च । अग्नीन् । एति । अदधत । ते । दर् शपू र्णमासावितिदर् श-पू र्णमासौ । प्रेति । ऐप्सन्न् । तेषाम् । अङ्गिरसाम् । निरुप्त मितिनिः-उप्तम् । हविः । आसीत् । अथ । आदित्याः । एतौ । होमौ । अपश्यन्न् । तौ । अजुहवुः । ततः । वै । ते । दर् शपू र्णमासावितिदर् श-पू र्णमासौ । [२] पूर्वे । एति । अलभन्त । दर् शपू र्णमासावितिदर् श-पू र्णमासौ । आलभमानइत्या-लभ मानः । एतौ । होमौ । पुरस्तात् । जुहुयात् । साख्पादितिस-अरूपात् । एव । दर् शपू र्णमासावितिदर् श-पू र्णमासौ । एति । लभते । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । दर् शपू र्णमासावितिदर् श-पू र्णमासौ । एति । लभेत । यः । एनयोः । अनुलोममित्यनु-लोमम् । च । प्रतिलोममितिप्रति-लोमम् । च । वि द्यात । इति । अमावास्यायाइत्यमा-वास्यायाः । ऊर्ध्वम् । तत् । अनुलोममित्यनु-लोमम् । पौर्णमास्याइतिपौर्ण-मास्यै । प्रतीचीनम् । तत् । प्रतिलोममितिप्रति-लो मम् । यत् । पौर्णमासीमितिपौर्ण-मासीम् । पूर्वाम् । आलभेतेत्या-लभेत । प्रतिलो ममितिप्रति-लोमम् । एनौ । एति । लभेत । अमुम् । अपक्षीयमाणमित्यप-क्षीय माणम् । अनु । अपेति । [३] क्षीयेत । सारस्वतौ । होमौ । पुरस्तात् । जुहुयात् । अमावास्येत्यमा-वास्या । वै । सरस्वती । अनुलोममित्यनु-लोमम् । एव । एनौ । एति । लभते । अमुम् । आप्यायमानमित्या-प्यायमानम् । अनु । एति । प्यायते । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । पुरस्तात् । निरिति । वपेत् । सरस्वत्यै । चरुम् । सरस्वते । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । यत् । आग्नेयः । भवति । अग्निः । वै । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । यज्ञमुखमितियज्ञ-

मुखम् । एव । ऋद्धिम् । पुरस्तात् । धत्ते । यत् । वैष्णवः । भवति । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञम् । एव । आरभ्येत्या-रभ्य । प्रेति । तनुते । सरस्वत्यै । चरुः । भवति । सरस्वते । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । अमावास्येत्यमा-वास्या । वै । सरस्वती । पूर्णमासइतिपूर्ण-मासः । सरस्वान् । तौ । एव । साक्षादितिस-अक्षात् । एति । रभते । ऋध्नोति । आभ्याम् । द्वादशकपालइतिद्वादश-कपालः । सरस्वते । भवति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । प्रजात्याइतिप्र-जात्यै । मिथुनौ । गावौ । दक्षिणा । समृद्ध्याइतिसं-ऋद्ध्यै ॥ [४] वर्चसावै ते दर्‌ शपूर्णमासावपतनुतेसरस्वत्यैपञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

ऋषयः । वै । इन्द्रम् । प्रत्यक्षमितिप्रति-अक्षम् । न । अपश्यन् । तम् । वसिष्ठः । प्रत्यक्षमितिप्रति-अक्षम् । अपश्यत् । सः । अब्रवीत् । ब्राह्मणम् । ते । वक्ष्यामि । यथा । त्वत्पुरोहिताइतित्वत् - पुरोहिताः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजनिष्यन्तइतिप्र-जनिष्यन्ते । अथ । मा । इतरेभ्यः । ऋषिभ्यइत्यृषि-भ्यः । मा । प्रेति । वोचः । इति । तस्मै । एतान् । स्तोमभागानितिस्तोम-भागान् । अब्रवीत् । ततः । वसिष्ठपुरोहिताइतिवसिष्ठ-पुरोहिताः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । अजायन्त । तस्मात् । वासिष्ठः । ब्रह्मा । कार्यः । प्रेति । एव । जायते । रश्मिः । असि । क्षयाय । त्वा । क्षयम् । जिन्व । इति । [५] आह । देवाः । वै । क्षयः । देवेभ्यः । एव । यज्ञम् । प्रेति । आह । प्रेतिरितिप्र-इतिः । असि । धर्माय । त्वा । धर्मम् । जिन्व । इति । आह । मनुष्याः । वै । धर्मः । मनुष्येभ्यः । एव । यज्ञम् । प्रेति । आह । अन्वितिरित्यनु-इतिः । असि । दिवे । त्वा । दिवम् । जिन्व । इति । आह । एभ्यः । एव । लोकेभ्यः । यज्ञम् । प्रेति । आह । विष्टम्भइतिवि-स्तम्भः । असि । वृष्ट्यै । त्वा । वृष्टिम् । जिन्व । इति । आह । वृष्टिम् । एव । अवेति । [६] रुन्धे । प्रवेतिप्र-वा । असि । अनुवेत्यनु-वा । असि । इति । आह । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । उशिक् । असि । वसुभ्यइतिवसु-भ्यः । त्वा । वसून् । जिन्व । इति । आह । अष्टौ । वसवः । एकादश । रुद्राः । द्वादश । आदित्याः । एतावन्तः । वै । देवाः । तेभ्यः । एव । यज्ञम् । प्रेति । आह । ओजः । असि । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । त्वा । पितॄन् । जिन्व । इति । आह । देवान् । एव । पितॄन् । अनु । समिति । तनोति । तन्तुः ।

असि । प्रजाभ्यइतिंप्र-जाभ्यंः । त्वा । प्रजाइतिंप्र-जाः । जिन्व । [७] इतिं । आह । पितृन् । एव । प्रजाइतिंप्र-जाः । अनुं । समितिं । तनोति । पृतनापाट् । असि । पशुभ्यइतिंपशु-भ्यः । त्वा । पशून् । जिन्व । इतिं । आह । प्रजाइतिंप्र-जाः । एव । पशून् । अनुं । समितिं । तनोति । रेवत् । असि । ओषंधीभ्यइत्योषंधि-भ्यः । त्वा । ओषंधीः । जिन्व । इतिं । आह । ओषंधीषु । एव । पशून् । प्रतीतिं । स्थापयति । अभिजिदित्यंभि-जित् । असि । युक्तग्रावेतिंयुक्त-ग्रावा । इन्द्राय । त्वा । इन्द्रम् । जिन्व । इतिं । आह । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । अधिपतिरित्यधिं-पतिः । असि । प्राणायेतिंप्र-अनायं । त्वा । प्राणमितिंप्र-अनम् । [८] जिन्व । इतिं । आह । प्रजास्वितिंप्र-जासुं । एव । प्राणानितिंप्र-अनान् । दधाति । त्रिवृदितिंत्रि-वृत् । असि । प्रवृदितिंप्र-वृत् । असि । इतिं । आह । मिथुनत्वायेतिंमिथुन-त्वायं । सꣳरोहइतिंसं-रोहः । असि । नीरोहइतिंनिः-रोहः । असि । इतिं । आह । प्रजात्याइतिप्र-जात्यै । वसुकः । असि । वेषंश्रिरितिवेषं-श्रिः । असि । वस्यंष्टिः । असि । इतिं । आह । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ॥ [९] जिन्वेत्यवंप्रजाजिंन्वप्राणन्त्रिꣳशच्च ॥२॥

अग्निना । देवेनं । पृतंनाः । जयामि । गायत्रेणं । छन्दंसा । त्रिवृतेतिंत्रि-वृतां । स्तोमेन । रथन्तरेणेतिरथं-तरेणं । साम्ना । वषट्कारेणेतिंवषट्-कारेणं । वज्रेण । पूर्वजानितिंपूर्व-जान् । भ्रातृव्यान् । अधरान् । पादयामि । अवेतिं । एनान् । बाधे । प्रतीतिं । एनान् । नुदे । अस्मिन् । क्षये । अस्मिन् । भूमिलोकइतिंभूमि-लोके । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमेण । अतीतिं । एनान् । क्रामामि । इन्द्रेण । देवेनं । पृतंनाः । जयामि । त्रैष्टुभेन । छन्दंसा । पञ्चदशेनेतिंपञ्च-दशेनं । स्तोमेन । बृहता । साम्ना । वषट्कारेणेतिंवषट्-कारेणं । वज्रेण । [१०] सहजानितिंसह-जान् । विश्वेभिः । देवेभिः । पृतंनाः । जयामि । जागंतेन । छन्दंसा । सप्तदशेनेतिंसप्त-दशेनं । स्तोमेन । वामदेव्येनेतिं वाम-देव्येन । साम्ना । वषट्कारेणेतिंवषट्-कारेणं । वज्रेण । अपरजानित्यंपर-जान् । इन्द्रेण । सयुजइतिंस-युजः । वयम् । सासह्याम । पृतन्यतः ॥ घ्नन्तः । वृत्राणि । अप्रति ॥ यत् । ते । अग्ने । तेजः । तेनं । अहम् । तेजस्वी । भूयासम् । यत् । ते । अग्ने । वर्चः । तेनं । अहम् । वर्चस्वी । भूयासम् । यत् । ते । अग्ने । हरः । तेनं ।

अहम् । हुस्वी । भू र्यासम् ॥ [११] बृहतासाम्नावपट्कारेणवज्रेणपट्चत्वारिꣳशच्च ॥

ये । देवाः । यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । यज्ञमुषइतियज्ञ-मुषः । पृथिव्याम् । अधीति । आसते ॥ अग्निः । मा । तेभ्यः । रक्षतु । गच्छेम । सुकृतइतिसु-कृतः । वयम् ॥ एति । अगन्म । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । वरेण्या । रात्रीणाम् । भागः । युवयोः । यः । अस्ति ॥ नाकम् । गृह्णानाः । सुकृतस्येतिसु-कृतस्य । लोके । तृतीये । पृष्ठे । अधीति । रोचने । दिवः ॥ ये । देवाः । यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । यज्ञमुषइतियज्ञ-मुषः । अन्तरिक्षे । अधीति । आसते ॥ वायुः । मा । तेभ्यः । रक्षतु । गच्छेम । सुकृतइति सु-कृतः । वयम् ॥ याः । ते । रात्रीः । सवितः । [१२] देवयानीरितिदेव-यानीः । अन्तरा । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । वियन्तीतिवि-यन्ति ॥ गृहैः । च । सर्वैः । प्रजयेतिप्र-जया । नु । अग्रे । सुवः । रुहाणाः । तरत । रजाꣳसि ॥ ये । देवाः । यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । यज्ञमुषइतियज्ञ-मुषः । दिवि । अधीति । आसते ॥ सूर्यः । मा । तेभ्यः । रक्षतु । गच्छेम । सुकृतइतिसु-कृतः । वयम् ॥ येन । इन्द्राय । समभरइति सं-अभरः । पयाꣳसि । उत्तमेनेत्युत्-तमेन । हविषा । जातवेदइतिजात-वेदः ॥ तेन । अग्ने । त्वम् । उत । वर्द्धय । इमम् । सजातानामितिस-जातानाम् । श्रैष्ठ्ये । एति । धेहि । एनम् ॥ यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । वै । देवाः । यज्ञमुषइतियज्ञ-मुषः । [१३] सन्ति । ते । एषु । लोकेषु । आसते । आददानाइत्या-ददानाः । विमथ्नानाइतिवि-मथ्नानाः । यः । ददाति । यः । यजते । तस्य ॥ ये । देवाः । यज्ञहनइतियज्ञ-हनः । पृथिव्याम् । अधीति । आसते । ये । अन्तरिक्षे । ये । दिवि । इति । आह । इमान् । एव । लोकान् । तीर्त्वा । सगृहइतिस-गृहः । सपशुरितिस-पशुः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । एति । अपेति । वै । सोमेन । ईजानात् । देवताः । च । यज्ञः । च । क्रामन्ति । आग्नेयम् । पञ्चकपालमितिपञ्च-कपालम् । उदवसानीयमित्युत्-अवसानीयम् । निरिति । वपेत् । अग्निः । सर्वाः । देवताः । [१४] पाङ्क्तः । यज्ञः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । अवेति । रुन्धे । गायत्रः । वै । अग्निः । गायत्रछन्दाइतिगायत्र-छन्दाः । तम् । छन्दसा । वीति । अर्द्धयति । यत् । पञ्चकपालमितिपञ्च-कपालम् । करोति । अष्टाकपालइत्यष्टा-कपालः । कार्यः । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री । गायत्रः । अग्निः । गायत्रछन्दाइतिगायत्र-छन्दाः । स्वेन ।

एव । एनम् । छन्दसा । समिति । अर्द्धयति । पङ्क्त्यौ । याज्यानुवाक्येइतियाज्या-अनुवाक्ये । भवतः । पाङ्क्तः । यज्ञः । तेन । एव । यज्ञात् । न । एति ॥ [१५]
सवितर्देवायज्ञमुपस्रवांदेवताश्चिचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥४॥

सूर्यः । मा । देवः । देवेभ्यः । पातु । वायुः । अन्तरिक्षात् । यजमानः । अग्निः । मा । पातु । चक्षुषः ॥ सक्ष्म । शूष । सवितः । विश्वचर्षणइतिविश्व-चर्षणे । एतेभिः । सोम । नामभिरितिनाम-भिः । विधेम । ते । तेभिः । सोम । नामभिरितिनाम-भिः । विधेम । ते ॥ अहम् । परस्तात् । अहम् । अवस्तात् । अहम् । ज्योतिषा । वीति । तमः । ववार ॥ यत् । अन्तरिक्षम् । तत् । उ । मे । पिता । अभूत् । अहम् । सूर्यम् । उभयतः । ददर्श । अहम् । भूयासम् । उत्तमइत्युत्-तमः । समानानाम् । [१६] एति । समुद्रात् । एति । अन्तरिक्षात् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । उदधिमित्युद-धिम् । च्यावयाति । इन्द्रः । प्रेति । रनौतु । मरुतः । वर्षयन्तु । उदिति । नम्भय । पृथिवीम् । भिन्धि । इदम् । दिव्यम् । नभः ॥ उद्रः । दिव्यस्य । नः । देहि । ईशानः । वीति । सृज । दृतिम् ॥ पशवः । वै । एते । यत् । आदित्यः । एषः । रुद्रः । यत् । अग्निः । ओषधीः । प्रास्येतिप्र-अस्य । अग्नौ । आदित्यम् । जुहोति । रुद्रात् । एव । पशून् । अन्तः । दधाति । अथोइति । ओषधीषु । एव । पशून् । [१७] प्रतीति । स्थापयति । कविः । यज्ञस्य । वीति । तनोति । पन्थाम् । नाकस्य । पृष्ठे । अधीति । रोचने । दिवः ॥ येन । हव्यम् । वहसि । यासि । दूतः । इतः । प्रचेताइतिप्र-चेताः । अमुतः । सनीयान् ॥ याः । ते । विश्वाः । समिधइतिसम्-इधः । सन्ति । अग्ने । याः । पृथिव्याम् । बर्हिषि । सूर्ये । याः ॥ ताः । ते । गच्छन्तु । आहुतिमित्या-हुतिम् । घृतस्य । देवायतइतिदेव-यते । यजमानाय । शर्म ॥ आशासानइत्या-शासानः । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् । रायः । पोषम् । स्वश्वियमितिसु-अश्वियम् ॥ बृहस्पतिना । राया । स्वगाकृतइतिस्वगा-कृतः । मह्यम् । यजमानाय । तिष्ठ ॥ [१८] समानानामोषधीष्वेवपशून्मह्यंयजमानायैकंच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

समिति । त्वा । नह्यामि । पयसा । घृतेन । समिति । त्वा । नह्यामि । अपः । ओषधीभिरित्योषधि-भिः ॥ समिति । त्वा । नह्यामि । प्रजयेतिप्र-जया ।

अहम् । अद्य । सा । दीक्षिता । सनवः । वाजम् । अस्मेइति ॥ प्रेति । एतु । ब्रह्म णः । पत्नी । वेदिम् । वर्णेन । सीदतु ॥ अथ । अहम् । अनुकामिनीत्यनु-कामिनी । स्वे । लोके । विशे । इह ॥ सुप्रजसइतिसु-प्रजसः । त्वा । वयम् । सुपत्नीरितिसु-पत्नीः । उपेति । सेदिम ॥ अग्ने । सपत्नदम्भनमितिसपत्न-दम्भनम् । अदब्धासः । अदाभ्यम् ॥ इमम् । वीति । स्यामि । वरुणस्य । पाशम् । [१९] यम् । अबध्नी त । सविता । सुकेतइतिसु-केतः ॥ धातुः । च । योनौ । सुकृतस्येतिसु-कृतस्य । लोके । स्योनम् । मे । सह । पत्या । करोमि ॥ प्रेति । इहि । उदेहीत्युत-एहि । ऋ तस्य । ग्रामीः । अन्विति । अग्निः । ते । अग्रम् । नयतु । अदितिः । मध्यम् । द दताम् । रुद्रावसृष्टेतिरुद्र-अवसृष्टा । असि । युवा । नाम । मा । मा । हिꣳसीः । वसुभ्यइतिवसु-भ्यः । रुद्रेभ्यः । आदित्येभ्यः । विश्वेभ्यः । वः । देवेभ्यः । पन्नेजनी रितिपत्-नेजनीः । गृह्णामि । यज्ञाय । वः । पन्नेजनीरितिपत्-नेजनीः । सादयामि । विश्वस्य । ते । विश्वावतइतिविश्व-वतः । वृष्णियावतइतिवृष्णिय-वतः । [२०] तव । अग्ने । ग्रामीः । अन्विति । सन्दृशीतिसं-दृशि । विश्वा । रेताꣳसि । धिषीय । अ गन् । देवान् । यज्ञः । नीति । देवीः । देवेभ्यः । यज्ञम् । अशिषन् । अस्मिन् । सु न्वति । यजमाने । आशिषइत्या-शिषः । स्वाहाकृताइतिस्वाहा-कृताः । समुद्रेष्ठा इतिसमुद्रे-स्थाः । गन्धर्वम् । एति । तिष्ठत । अनु ॥ वातस्य । पत्मन् । इडः । ई डिताः ॥ [२१] पाशꣳवृष्णियावतस्त्रिꣳशच्च ॥ ❁ ❁ ॥ ६ ॥

वषट्कारइतिवषट्-कारः । वै । गायत्रियै । शिरः । अच्छिनत् । तस्यै । रसः । परेति । अपतत् । सः । पृथिवीम् । प्रेति । अविशत् । सः । खदिरः । अभवत् । यस्य । खादिरः । स्रुवः । भवति । छन्दसाम् । एव । रसेन । अवेति । द्यति । सर साइतिस-रसाः । अस्य । आहुतयइत्या-हुतयः । भवन्ति । तृतीयस्याम् । इतः । दिवि । सोमः । आसीत् । तम् । गायत्री । एति । अहरत् । तस्य । पर्णम् । अच्छि द्यत । तत् । पर्णः । अभवत् । तत् । पर्णस्य । पर्णत्वमितिपर्ण-त्वम् । यस्य । पर्ण मयीतिपर्ण-मयी । जुहूः । [२२] भवति । सौम्याः । अस्य । आहुतयइत्या-हुतयः । भवन्ति । जुषन्ते । अस्य । देवाः । आहुतीरित्या-हुतीः । देवाः । वै । ब्रह्मन् । अव दन्त । तत् । पर्णः । उपेति । अशृणोत् । सुश्रवाइतिसु-श्रवाः । वै । नाम । यस्य ।

पर्णमयीतिपर्ण-मयी । जुहूः । भवति । न । पापम् । श्लोकम् । शृणोति । ब्रह्म । वै । पर्णः । विट् । मरुतः । अन्नम् । विट् । मारुतः । अश्वत्थः । यस्य । पर्णमयीतिपर्ण-मयी । जुहूः । भवति । आश्वत्थी । उपभृदित्युप-भृत् । ब्रह्मणा । एव । अन्नम् । अवेति । रुन्धे । अथोइति । ब्रह्म । [२३] एव । विशि । अधीति । ऊहति । रा ष्ट्रम् । वै । पर्णः । विट् । अश्वत्थः । यत् । पर्णमयीतिपर्ण-मयी । जुहूः । भवति । आ श्वत्थी । उपभृदित्युप-भृत् । राष्ट्रम् । एव । विशि । अधीति । ऊहति । प्रजापति रितिप्रजा-पतिः । वै । अजुहोत् । सा । यत्र । आहुतिरित्या-हुतिः । प्रत्यतिष्ठदिति प्रति-अतिष्ठत् । ततः । विकङ्कतइतिवि-कङ्कतः । उदिति । अतिष्ठत् । ततः । प्रजा इतिप्र-जाः । असृजत । यस्य । वैकङ्कती । ध्रुवा । भवति । प्रतीति । एव । अस्य । आहुतयइत्या-हुतयः । तिष्ठन्ति । अथोइति । प्रेति । एव । जायते । एतत् । वै । स्रुचाम् । रूपम् । यस्य । एवम्ऽरूपाइत्येवं-रूपाः । स्रुचः । भवन्ति । सर्वाणि । एव । एनम् । रूपाणि । पशूनाम् । उपेति । तिष्ठन्ते । न । अस्य । अपरूपमित्यप-रूपम् । आत्मन् । जायते ॥ [२४] जुहूरथोब्रह्मस्रुचाम्ऽसप्तदशच ॥ ॥ ७ ॥

उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा । ज्योतिष्मते । ज्योतिष्मन्तम् । गृह्णामि । दक्षाय । दक्षवृधइतिदक्ष-वृधे । रातम् । देवेभ्यः । अग्निजिह्वेभ्यइत्यग्नि-जिह्वेभ्यः । त्वा । ऋतायुभ्यइत्यृतायु-भ्यः । इन्द्रज्ये ष्ठेभ्यइतीन्द्र-ज्येष्ठेभ्यः । वरुणराजभ्यइतिवरुणराज-भ्यः । वातापिभ्यइतिवातापि-भ्यः । पर्जन्यात्मभ्यइतिपर्जन्यात्म-भ्यः । दिवे । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । पृथि व्यै । त्वा । अपेति । इन्द्र । द्विषतः । मनः । अपेति । जिज्यासतः । जहि । अपे ति । यः । नः । अरातीयति । तम् । जहि । प्राणायेतिप्र-अनाय । त्वा । अपानाये त्यप-अनाय । त्वा । व्यानायेतिवि-अनाय । त्वा । सते । त्वा । असते । त्वा । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । विश्वेभ्यः । त्वा । भूतेभ्यः । यतः । प्रजाइतिप्र-जाः । अक्लिद्राः । अजायन्त । तस्मै । त्वा । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । विभूदाव्नइतिविभु-दाव्ने । ज्योतिष्मते । ज्योतिष्मन्तम् । जुहोमि ॥ [२५] ओषधीभ्यश्चतुर्दशच ॥ ॥ ८ ॥

याम् । वै । अध्वर्युः । च । यजमानः । च । देवताम् । अन्तरितइत्यन्तः-इतः ।

तस्यै । एति । वृश्च्येतेइति । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । दधिग्रहमितिदधि-ग्रहम् । गृह्णीयात् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । देवताभ्यः । एव । नीति । ह्वयातेइति । ज्येष्ठः । वै । एषः । ग्रहाणाम् । यस्य । एषः । गृह्यते । ज्यैष्ठ्यम् । एव । गच्छति । सर्वासाम् । वै । एतत् । देवतानाम् । रूपम् । यत् । एषः । ग्रहः । यस्य । एषः । गृह्यते । सर्वाणि । एव । एनम् । रूपाणि । पशूनाम् । उपेति । तिष्ठन्ते । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । [२६] असि । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा । ज्योतिष्मते । ज्योतिष्मन्तम् । गृह्णामि । इति । आह । ज्योतिः । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । अग्निजिह्वेभ्यइत्यग्नि-जिह्वेभ्यः । त्वा । ऋतायुभ्यइत्यृतायु-भ्यः । इति । आह । एतावतीः । वै । देवताः । ताभ्यः । एव । एनम् । सर्वाभ्यः । गृह्णाति । अपेति । इन्द्र । द्विषतः । मनः । इति । आह । भ्रातृव्यापनुत्याइतिभ्रातृव्य-अपनुत्यै । प्राणायेतिप्र-अनाय । त्वा । अपानायेत्यप-अनाय । त्वा । इति । आह । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । यजमाने । दधाति । तस्मै । त्वा । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । विभूदाव्नइतिविभु-दाव्ने । ज्योतिष्मते । ज्योतिष्मन्तम् । जुहोमि । [२७] इति । आह । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । सर्वाभ्यः । एव । एनम् । देवताभ्यः । जुहोति । आज्यग्रहमित्याज्य-ग्रहम् । गृह्णीयात् । तेजस्कामस्येतितेजः-कामस्य । तेजः । वै । आज्यम् । तेजस्वी । एव । भवति । सोमग्रहमितिसोम-ग्रहम् । गृह्णीयात् । ब्रह्मवर्चसकामस्येतिब्रह्मवर्चस-कामस्य । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । वै । सोमः । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । दधिग्रहमितिदधि-ग्रहम् । गृह्णीयात् । पशुकामस्येतिपशु-कामस्य । ऊर्क् । वै । दधि । ऊर्क् । पशवः । ऊर्जा । एव । अस्मै । ऊर्जम् । पशून् । अवेति । रुन्धे ॥ [२८] उपयामगृहीतोजुहोमित्रिचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

त्वेइति[1] । क्रतुम् । अपीति । वृञ्जन्ति । विश्वे । द्विः । यत् । एते । त्रिः । भवन्ति । ऊमाः ॥ स्वादोः । स्वादीयः । स्वादुना । सृज । समिति । अतः । उ । स्विति । मधु । मधुना । अभीति । योधि ॥ उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि ।

१ त्वेइत्यनिङ्ग्यान्तः ॥ (प्रा-अ-४ सू-१०) अनिङ्ग्यान्तः 'त्वे'इत्येष शब्दः प्रगृह्यो भवति । (उदा) त्वेक्रतुम् । 'अनिङ्ग्यान्त' इति किम् ? अनागास्त्वे अदितित्वे । इङ्ग्यस्यान्तः इङ्ग्यान्तः । न इङ्ग्यान्तः अनिङ्ग्यान्तः ॥

प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा । जुष्टम् । गृह्णामि । एषः । ते । योनिः । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । त्वा ॥ प्राणग्रहानितिप्राण-ग्रहान् । गृह्णाति । एतावत् । वै । अस्ति । यावत् । एते । ग्रहाः । स्तोमाः । छन्दांसि । पृष्ठानि । दिशः । यावत् । एव । अस्ति । तत् । [२९] अवेति । रुन्धे । ज्येष्ठाः । वै । एतान् । ब्राह्मणाः । पुरा । विदाम् । अक्रन् । तस्मात् । तेषाम् । सर्वाः । दिशः । अभिजिताइत्यभि-जिताः । अभूवन् । यस्य । एते । गृह्यन्ते । ज्यैष्ठ्यम् । एव । गच्छति । अभीति । दिशः । जयति । पञ्च । गृह्यन्ते । पञ्च । दिशः । सर्वासु । एव । दिक्षु । ऋध्नुवन्ति । नवंनवेतिनव-नव । गृह्यन्ते । नव । वै । पुरुषे । प्राणाइतिप्र-अनाः । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । यजमानेषु । दधति । प्रायणीयइतिप्र-अयनीये । च । उदयनीयइत्युत्-अयनीये । च । गृह्यन्ते । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । प्राणग्रहाइतिप्राण-ग्रहाः । [३०] प्राणैरितिप्र-अनैः । एव । प्रयन्तीतिप्र-यन्ति । प्राणैरितिप्र-अनैः । उदिति । यन्ति । दशमे । अहन् । गृह्यन्ते । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । प्राणग्रहाइतिप्राण-ग्रहाः । प्राणेभ्यइतिप्र-अनेभ्यः । खलु । वै । एतत् । प्रजाइतिप्र-जाः । यन्ति । यत् । वामदेव्यमितिवाम-देव्यम् । योनेः । च्यवते । दशमे । अहन् । वामदेव्यमितिवाम-देव्यम् । योनेः । च्यवते । यत् । दशमे । अहन् । गृह्यन्ते । प्राणेभ्यइतिप्र-अनेभ्यः । एव । तत् । प्रजाइतिप्र-जाः । न । यन्ति ॥ [३१] तत्प्राणग्रहास्सप्तत्रिंशच्च ॥ ॥१०॥

प्रेति । देवम् । देव्या । धिया । भरत । जातवेदसमितिजात-वेदसम् ॥ हव्या । नः । वक्षत् । आनुषक् ॥ अयम् । उ । स्यः । प्रेति । देवयुरितिदेव-युः । होता । यज्ञाय । नीयते ॥ रथः । न । योः । अभीवृतइत्यभि-वृतः । घृणीवान् । चेतति । त्मना ॥ अयम् । अग्निः । उरुष्यति । अमृतात् । इव । जन्मनः ॥ सहसः । चित् । सहीयान् । देवः । जीवातवे । कृतः ॥ इडायाः । त्वा । पदे । वयम् । नाभा । पृथि

१ भरतायाज्यासु ॥ (प्रा-अ-३ सू ?१) 'भरत' इतिपदं याज्यासुस्थिते संहितायां दृश्यमानः व्यञ्जनपरः दीर्घः पदकाले ह्रस्वतामापद्यते ॥ (उदा) धियाभरताजातवेदसम् । अग्ने भरता बृहत् । 'याज्यास्वि'तिकिम् ? एषवोभरताराजा । याज्यास्तु 'दभानामादयो याज्या अग्निवृत्राणि जातकाः । प्रश्नोत्तमानुवाकाश्चयुञ्ज्वाहान्यनुवाककाः' इतिज्ञेयाः ॥ शिक्षायांच– 'भरतावस्तृहज्जात'इति ॥

२ एषमस्यइतिच ॥ (प्रा-अ-९ सू-१९) एषः, सः, स्यः, इत्येतेषु पदेषुस्थितः विसर्जनीयः व्यञ्जनपरः संहितायां लुप्यते । (उदा) एषतेगायत्रः । सनेमानानि । एषस्यवाजी । व्यञ्जनपरइतिकिम् ? दमण्वाम्स्यैष उपतिष्ठते । स इधानः ॥

व्याः । अधि ॥ जातवेदइतिजात-वेदः । नीति । धीमहि । अग्ने । हव्याय । वोढवे ॥ [३२] अग्ने । विश्वेभिः । स्वनीकेतिसु-अनीक । देवैः । ऊर्णावन्तमित्यूर्णा-वन्तम् । प्रथमः । सीद । योनिम् ॥ कुलायिनम् । घृतवन्तमितिघृत - वन्तम् । सवित्रे । यज्ञम् । नय । यजमानाय । साधु ॥ सीद । होतः । स्वे । उ । लोके । चिकित्वान् । सादय । यज्ञम् । सुकृतस्येतिसु-कृतस्य । योनौ ॥ देवावीरितिदेव-अवीः । देवान् । हविषा । यजासि । अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः ॥ नीति । होता । होतृषदनइतिहोतृ-सदने । विदानः । त्वेषः । दीदिवान् । असदत् । सुदक्षइतिसु-दक्षः ॥ अदब्धव्रतप्रमतिरित्यदब्धव्रत-प्रमतिः । वसिष्ठः । सहस्रम्भरइतिसहस्रं-भरः । शुचिजिह्वइतिशुचि-जिह्वः । अग्निः ॥ त्वम् । दूतः । त्वम् । [३३] उ । नः । परस्पाइतिपरः-पाः । त्वम् । वस्यः । एति । वृषभ । प्रणेतेतिप्र-नेता ॥ अग्ने । तोकस्य । नः । तने । तनूनाम् । अप्रयुच्छन्नित्यप्र-युच्छन् । दीद्यत् । बोधि । गोपा इतिगो-पाः ॥ अभीति । त्वा । देव । सवितः । ईशानम् । वार्याणाम् ॥ सदा । अवन् । भागम् । ईमहे ॥ मही । द्यौः । पृथिवी । च । नः । इमम् । यज्ञम् । मिमिक्षताम् ॥ पिपृताम् । नः । भरीमभिरितिभरीम-भिः ॥ त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति । अथर्वा । निरिति । अमन्थत ॥ मूर्ध्नः । विश्वस्य । वाघतः ॥ तम् । उ । [३४] त्वा । दध्यङ् । ऋषिः । पुत्रः । ईधे । अथर्वणः ॥ वृत्रहणमितिवृत्र-हनम् । पुरन्दरमितिपुरं-दरम् ॥ तम् । उ । त्वा । पाथ्यः । वृषा । समिति । ईधे । दस्युहन्तममिति दस्यु-हन्तमम् ॥ धनञ्जयमितिधनं-जयम् । रणेरणइतिरणे-रणे ॥ उत । ब्रुवन्तु । जन्तवः । उदिति । अग्निः । वृत्रहेतिवृत्र-हा । अजनि ॥ धनञ्जयइतिधनं-जयः । रणेरणइतिरणे-रणे ॥ एति । यम् । हस्ते । न । खादिनम् । शिशुम् । जातम् । न । बिभ्रति ॥ विशाम् । अग्निम् । स्वध्वरमितिसु-अध्वरम् ॥ प्रेति । देवम् । देववीतयइति देव-वीतये । भरत । वसुवित्तममितिवसुवित्-तमम् ॥ एति । स्वे । योनौ । नीति । सीदतु ॥ एति । [३५] जातम् । जातवेदसीतिजात-वेदसि । प्रियम् । शिशीत । अतिथिम् ॥ स्योने । एति । गृहपतिमितिगृह-पतिम् ॥ अग्निना । अग्निः । समिति । इध्यते । कविः । गृहपतिरितिगृह-पतिः । युवा ॥ हव्यवाडितिहव्य-वाट् । जुह्वास्यइतिजुहु-आस्यः ॥ त्वम् । हि । अग्ने । अग्निना । विप्रः । विप्रेण । सन् । सता ॥ सखा ।

सख्यां। सुमिध्यसुइतिसं-इध्यसै॥ तम्। मर्जयन्त। सुक्रतुमितिसु-क्रतुम्। पुरोयावा नुमितिपुरः-यावानम्। आजिषु॥ स्वेषुं। क्षयेषु। वाजिनम्॥ यज्ञेनं। यज्ञम्। अयजन्त। देवाः। तानि। धर्माणि। प्रथमानि। आसन्॥ ते। ह। नाकम्। मुहिमानः। सचन्ते। यत्रं। पूर्वे। साध्याः। सन्ति। देवाः॥ [३६] वोढंवेदूतस्त्वन्त मुंसदित्वायत्रंचत्वारिंच॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

पूर्णार्पयोऽग्निनायेदेवास्सूर्योभासन्त्वांनह्यामिवपद्कारस्सखांदिरउपयामगृहीतोऽसियावैत्वेक्रतुम्प्रदेवमेकादश॥ ११॥ पूर्णासंहजाᳪस्तवामेप्राणैरेवपद्त्रिᳪशत्॥ [३६] पूर्णासन्तिदेवाः॥ ❀ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म्॥

इति तृतीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे तृतीयकाण्डस्समाप्तः॥

—❀ तृतीयकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः ❀—

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	११	४२	२२४८
२	११	४६	२३३५
३	११	३६	१८५७
४	११	४६	२३०२
५	११	३६	१७००
—❀ संहतसङ्ख्या ❀—			
५	५५	२०६	१०६२२

श्रीः॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

युञ्जानः । प्रथमम् । मनः । तत्वाय । सविता । धियः ॥ अग्निम् । ज्योतिः । निचाय्येतिनि-चाय्य । पृथिव्याः । अधि । एति । अभरत् ॥ युक्त्वाय । मनसा । देवान् । सुवः । यतः । धिया । दिवम् ॥ बृहत् । ज्योतिः । करिष्यतः । सविता । प्रेति । सुवाति । तान् ॥ युक्तेन । मनसा । वयम् । देवस्य । सवितुः । सवे ॥ सुवर्गेयायेतिसुवः-गेयाय । शक्त्यै ॥ युञ्जते । मनः । उत । युञ्जते । धियः । विप्राः । विप्रस्य । बृहतः । विपश्चितः ॥ वीति । होत्राः । दधे । वयुनाविदितिवयुन-वित् । एकः । इत् । [१] मही । देवस्य । सवितुः । परिष्टुतिरितिपरि-स्तुतिः ॥ युजे । वाम् । ब्रह्म । पूर्व्यम् । नमोभिरितिनमः-भिः । वीति । श्लोकाः । यन्ति । पथ्या । इव । सूराः ॥ शृण्वन्ति । विश्वे । अमृतस्य । पुत्राः । एति । ये । धामानि । दिव्यानि । तस्थुः ॥ यस्य । प्रयाणमितिप्र-यानम् । अन्विति । अन्ये । इत् । ययुः । देवाः । देवस्य । महिमानम् । अर्चतः ॥ यः । पार्थिवानि । विममइतिवि-ममे । सः । एतशः । रजाꣳसि । देवः । सविता । महित्वनेतिमहि-त्वना ॥ देव । सवितः । प्रेति । सुव । यज्ञम् । प्रेति । सुव । [२] यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । भगाय । दिव्यः । गन्धर्वः ॥ केतपूरितिकेत-पूः । केतम् । नः । पुनातु । वाचः । पतिः । वाचम् । अद्य । स्वदाति । नः ॥ इमम् । नः । देव । सवितः । यज्ञम् । प्रेति । सुव । देवायुवमितिदेव-युवम् । सखिविदमितिसखि-विदम् । सत्राजितमितिसत्र-जितम् । धनजितमितिधन-जितम् । सुवर्जितमितिसुवः-जितम् ॥ ऋचा । स्तोमम् । समिति । अर्धय । गायत्रेण । रथन्तरमितिरथं-तरम् ॥ बृहत् । गायत्रवर्तनीतिगायत्र-वर्तनि ॥ देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । गायत्रेण । छन्दसा । एति । ददे । अङ्गिरस्वत् । अभ्रिः । असि । नारिः । [३] असि । पृथिव्याः । सधस्थादितिसध-स्थात् । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् ।

एति । भर । त्रैष्टुभेन । त्वा । छन्दसा । एति । ददे । अङ्गिरस्वत् । बभ्रिः । असि । नारिः । असि । त्वया । वयम् । सधस्थइतिसध-स्थे । एति । अग्निम् । शकेम । खनितुम् । पुरीष्यम् । जागतेन । त्वा । छन्दसा । एति । ददे । अङ्गिरस्वत् । हस्ते । आधायेत्या-धाय । सविता । बिभ्रत् । अभ्रिम् । हिरण्ययीम् ॥ तया । ज्योतिः । अजस्रम् । इत् । अग्निम् । खात्वी । नः । एति । भर । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । त्वा । छन्दसा । एति । ददे । अङ्गिरस्वत् ॥ [४] इयक्षमासुवनारिरानुष्टुभेनत्वाछन्दसा त्रीणिच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

इमाम् । अगृभ्णन् । रशनाम् । ऋतस्य । पूर्वे । आयुषि । विदथेषु । कव्या ॥ तया । देवाः । सुतम् । एति । बभूवुः । ऋतस्य । सामन् । सरम् । आरपन्तीत्या-रपन्ती ॥ प्रतूर्तमितिप्र-तूर्तम् । वाजिन् । एति । द्रव । वरिष्ठाम् । अन्विति । संवतमितिसं-वतम् ॥ दिवि । ते । जन्म । परमम् । अन्तरिक्षे । नाभिः । पृथिव्याम् । अधीति । योनिः ॥ युञ्जाथाम् । रासभम् । युवम् । अस्मिन् । यामे । वृषण्वसूइतिवृषण्-वसू ॥ अग्निम् । भरन्तम् । अस्मयुमित्यस्म-युम् ॥ योगेयोगइतियोगे-योगे । तवस्तरमितितवः-तरम् । वाजेवाजइतिवाजे-वाजे । हवामहे ॥ सखायः । इन्द्रम् । ऊतये ॥ प्रतूर्वन्नितिप्र-तूर्वन् । [५] एति । इहि । अवक्रामन्नित्यव-क्रामन् । अशस्तीः । रुद्रस्य । गाणपत्यादितिगाण-पत्यात् । मयोभूरितिमयः-भूः । एति । इहि ॥ उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । स्वस्तिगव्यूतिरितिस्वस्ति-गव्यूतिः । अभयानि । कृण्वन् ॥ पूष्णा । सयुजेतिस-युजा । सह ॥ पृथिव्याः । सधस्थादितिसध-स्थात् । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । अच्छ । इहि । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । अच्छ । इमः । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । भरिष्यामः । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । भरामः ॥ अन्विति । अग्निः । उषसाम् । अग्रम् । अख्यत् । अन्विति । अहानि । प्रथमः । जातवेदाइतिजात-वेदाः ॥ अन्विति । सूर्यस्य । [६] पुरुत्रेतिपुरु-त्रा । च । रश्मीन् । अन्विति । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । एति । ततान ॥ आगत्येत्या-गत्य । वाजी । अध्वनः । सर्वाः । मृधः । वीति । धूनुते ॥ अग्निम् । सधस्थइतिसध-स्थे । महति । चक्षुषा । नीति । चिकीषते ॥ आक्रम्येत्या-क्रम्य । वाजिन् । पृथिवीम् । अग्निम् । इच्छ । रुचा । त्वम् ॥ भूम्याः

वृत्राय । नः । ब्रूहि । यतः । खनाम । तम् । वयम् ॥ द्यौः । ते । पृष्ठम् । पृथिवी । सधस्थमितिसध-स्थम् । आत्मा । अन्तरिक्षम् । समुद्रः । ते । योनिः ॥ विख्यायेतिवि-ख्याय । चक्षुषा । त्वम् । अभीति । तिष्ठ । [७] पृतन्यतः ॥ उदिति । क्राम । महते । सौभगाय । अस्मात् । आस्थानादित्या-स्थानात् । द्रविणोदाइतिद्रविणः-दाः । वाजिन्न् ॥ वयम् । स्याम । सुमताविति सु-मतौ । पृथिव्याः । अग्निम् । खनिष्यन्तः । उपस्थइत्युप-स्थे । अस्याः ॥ उदिति । अक्रमीत् । द्रविणोदाइतिद्रविणः-दाः । वाजी । अर्वा । अकः । सः । लोकम् । सुकृतमितिसु-कृतम् । पृथिव्याः ॥ ततः । खनेम । सुप्रतीकमितिसु-प्रतीकम् । अग्निम् । सुवः । रुहाणाः । अधीति । नाके । उत्तमइत्युत्-तमे ॥ अपः । देवीः । उपेति । सृज । मधुमतीरितिमधु-मतीः । अयक्ष्माय । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ॥ तासाम् । स्थानात् । उदिति । जिहताम् । ओषधयः । सुपिप्पलाइतिसु-पिप्पलाः ॥ जिघर्मि । [८] अग्निम् । मनसा । घृतेन । प्रतिक्ष्यन्तमितिप्रति-क्ष्यन्तम् । भुवनानि । विश्वा ॥ पृथुम् । तिरश्चा । वयसा । बृहन्तम् । व्यचिष्ठम् । अन्नम् । रभसम् । विदानम् ॥ एति । त्वा । जिघर्मि । वचसा । घृतेन । अरक्षसा । मनसा । तत् । जुषस्व ॥ मर्यश्रीरितिमर्य-श्रीः । स्पृहयद्वर्णइतिस्पृहयत्-वर्णः । अग्निः । न । अभिमृशइत्यभि-मृशे । तनुवा । जर्हृषाणः ॥ परीति । वाजपतिरितिवाज-पतिः । कविः । अग्निः । हव्यानि । अक्रमीत् ॥ दधत् । रत्नानि । दाशुषे ॥ परीति । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । विप्रम् । सहस्य । धीमहि ॥ धृषद्वर्णमितिधृषत्-वर्णम् । दिवेदिवइतिदिवे-दिवे । भेत्तारम् । भङ्गुरावतइतिभङ्गुर-वतः ॥ त्वम् । अग्ने । द्युभिरितिद्यु-भिः । त्वम् । आशुशुक्षणिः । त्वम् । अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । त्वम् । अश्मनः । परि ॥ त्वम् । वनेभ्यः । त्वम् । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । त्वम् । नृणाम् । नृपतइतिनृ-पते । जायसे । शुचिः ॥ [९] प्रत् वन्नुक्ष्स्व यैस्यातिष्ठजिघर्मि भेत्तारश्चिँश्शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २॥

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । खनामि ॥ ज्योतिष्मन्तम् । त्वा । अग्ने । सुप्रतीकमितिसु-प्रतीकम् । अजस्रेण । भानुना । दीद्यानम् ॥ शिवम् । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । अहिँसन्तम् ।

पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । खनामि ॥ अपाम् । पृष्ठम् । असि । सप्रथाइतिस-प्रथाः । उरु । अग्निम् । भरिष्यत् । अपरावपिष्ठमित्यपरा-वपिष्ठम् । वर्द्धमानम् । महः । एति । च । पुष्करम् । दिवः । मात्रया । वरिणा । प्रथस्व ॥ शर्म । च । स्थः । [१०] वर्म । च । स्थः । अच्छिद्रेइति । बहुलेइति । उभेइति ॥ व्यचस्वतीइति । समिति । वसाथाम् । भर्तम् । अग्निम् । पुरीष्यम् ॥ समिति । वसाथाम् । सुवर्विदेतिसुवः-विदा । समीचीइति । उरसा । त्मना ॥ अग्निम् । अन्तः । भरिष्यन्तीइति । ज्योतिष्मन्तम् । अजस्रम् । इत् ॥ पुरीष्यः । असि । विश्वभराइतिविश्व-भराः ॥ अथर्वा । त्वा । प्रथमः । निरिति । अमन्थत् । अग्ने ॥ त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति । अथर्वा । निरिति । अमन्थत ॥ मूर्ध्नः । विश्वस्य । वाघतः ॥ तम् । उ । त्वा । दध्यङ् । ऋषिः । पुत्रः । ईधे । [११] अथर्वणः ॥ वृत्रहणमितिवृत्र-हनम् । पुरन्दरमितिपुरं-दरम् ॥ तम् । उ । त्वा । पाथ्यः । वृषा । समिति । ईधे । दस्युहन्तममितिदस्यु-हन्तमम् ॥ धनञ्जयमितिधनं-जयम् । रणेरणइतिरणे-रणे । सीद । होतः । स्वे । उ । लोके । चिकित्वान् । सादय । यज्ञम् । सुकृतस्येतिसु-कृतस्य । योनौ ॥ देवावीरितिदेव-अवीः । देवान् । हविषा । यजासि । अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः ॥ नीति । होता । होतृषदनइतिहोतृ-सदने । विदानः । त्वेषः । दीदिवान् । असदत् । सुदक्षइतिसु-दक्षः ॥ अदब्धव्रतप्रमतिरित्यदब्धव्रत-प्रमतिः । वसिष्ठः । सहस्रम्भराइतिसहस्रं-भरः । शुचिजिह्वइतिशुचि-जिह्वः । अग्निः ॥ समिति । सीदस्व । महान् । असि । शोचस्व । [१२] देववीतमइतिदेव-वीतमः ॥ वीति । धूमम् । अग्ने । अरुषम् । मियेध्य । सृज । प्रशस्तेतिप्र-शस्त । दर्शतम् । जनिष्व । हि । जेन्यः । अग्रे । अह्नाम् । हितः । हितेषु । अरुषः । वनेषु ॥ दमेदमइतिदमे-दमे । सप्त । रत्ना । दधानः । अग्निः । होता । नीति । ससाद । यजीयान् ॥ [१३] स्थईधेशोचस्वसप्तविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥३॥

समिति । ते । वायुः । मातरिश्वा । दधातु । उत्तानायाइत्युत्-तानायै । हृदयम् । यत् । विलिष्टमितिवि-लिष्टम् ॥ देवानाम् । यः । चरति । प्राणथेनेतिप्र-अनथेन । तस्मै । च । देवि । वषट् । अस्तु । तुभ्यम् ॥ सुजातइतिसु-जातः । ज्योतिषा । सह । शर्म । वरूथम् । एति । असदः । सुवः ॥ वासः । अग्ने । विश्वरूपमिति

विश्व-रूपम् । समिति । व्ययस्व । विभावसोइतिविभा-वसो ॥ उदिति । उ । तिष्ठ । स्वध्वरेतिसु-अध्वर । अव । नः । देव्या । कृपा ॥ दृशे । च । भासा । बृहता । सुशुक्वनिरितिसु-शुक्वनिः । एति । अग्ने । याहि । सुशस्तिभिरितिसुशस्ति-भिः ॥ [१४] ऊर्ध्वः । उ । स्विति । नः । ऊतये । तिष्ठ । देवः । न । सविता ॥ ऊर्ध्वः । वाजस्य । सनिता । यत् । अञ्जिभिरित्यञ्जि-भिः । वाघद्भिरितिवाघत्-भिः । विह्वयामहइतिवि-ह्वयामहे ॥ सः । जातः । गर्भः । असि । रोदस्योः । अग्ने । चारुः । विभृतइतिवि-भृतः । ओषधीषु ॥ चित्रः । शिशुः । परीति । तमाꣳसि । अक्तः । प्रेति । मातृभ्यइतिमातृ-भ्यः । अधीति । कनिक्रदत् । गाः ॥ स्थिरः । भव । वीड्वङ्गइतिवीडु-अङ्गः । आशुः । भव । वाजी । अर्वन्न् ॥ पृथुः । भव । सुषदइतिसु-सदः । त्वम् । अग्नेः । पुरीषवाहनइतिपुरीष-वाहनः ॥ शिवः । भव । [१५] प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । मानुषीभ्यः । त्वम् । अङ्गिरः ॥ मा । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अभीति । शूशुचः । मा । अन्तरिक्षम् । मा । वनस्पतीन् ॥ प्रेति । एतु । वाजी । कनिक्रदत् । नानदत् । रासभः । पत्वा ॥ भरन्न् । अग्निम् । पुरीष्यम् । मा । पादि । आयुषः । पुरा ॥ रासभः । वाम् । कनिक्रदत् । सुयुक्तइतिसु-युक्तः । वृषणा । रथे ॥ सः । वाम् । अग्निम् । पुरीष्यम् । आशुः । दूतः । वहात् । इतः ॥ वृषा । अग्निम् । वृषणम् । भरन्न् । अपाम् । गर्भम् । समुद्रियम् ॥ अग्ने । एति । याहि । [१६] वीतये । ऋतम् । सत्यम् ॥ ओषधयः । प्रतीति । गृह्णीत । अग्निम् । एतम् । शिवम् । आयन्तमित्या-यन्तम् । अभीति । अत्र । युष्मान् ॥ व्यस्यन्निति वि-अस्यन्न् । विश्वाः । अमतीः । अरातीः । निषीदन्नितिनि-सीदन्न् । नः । अपेति । दुर्मतिमितिदुः-मतिम् । हनत् ॥ ओषधयः । प्रतीति । मोदध्वम् । एनम् । पुष्पावतीरितिपुष्प-वतीः । सुपिप्पलाइतिसु-पिप्पलाः ॥ अयम् । वः । गर्भः । ऋत्वियः । प्रत्नम् । सधस्थमितिसध-स्थम् । एति । असदत् ॥ [१७] सुशस्तिभिश्शिवोभवयाहिपञ्च त्रिꣳशच्च ॥ ॥ ४ ॥

वीति । पाजसा । पृथुना । शोशुचानः । बाधस्व । द्विषः । रक्षसः । अमीवाः ॥ सुशर्मणइतिसु-शर्मणः । बृहतः । शर्मणि । स्याम् । अग्नेः । अहम् । सुहवस्येतिसु-हवस्य । प्रणीतावितिप्र-नीतौ ॥ आपः । हि । स्थ । मयोभुवइतिमयः-

भुवः । ताः । नः । ऊर्जे । दधातन ॥ महे । रणाय । चक्षसे ॥ यः । वः । शिवतम इतिशिव-तमः । रसः । तस्य । भाजयत । इह । नः ॥ उशतीः । इव । मातरः ॥ तस्मै । अरम् । गमाम । वः । यस्य । क्षयाय । जिन्वथ ॥ आपः । जनयथ । च । नः ॥ मित्रः । [१८] सꣳसृज्येतिसं-सृज्य । पृथिवीम् । भूमिम् । च । ज्योतिषा । सह ॥ सुजातमितिसु-जातम् । जातवेदसमितिजात-वेदसम् । अग्निम् । वैश्वानरम् । विभुमितिवि-भुम् ॥ अयक्ष्माय । त्वा । समिति । सृजामि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ॥ विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । समिति । सृजन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ॥ रुद्राः । सम्भृत्येतिसं-भृत्य । पृथिवीम् । बृहत् । ज्योतिः । समिति । ईधिरे ॥ तेषाम् । भानुः । अजस्रः । इत् । शुक्रः । देवेषु । रोचते ॥ सꣳसृष्टामितिसं-सृष्टाम् । वसुभिरितिवसु-भिः । रुद्रैः । धीरैः । कर्मण्याम् । मृदम् ॥ हस्ताभ्याम् । मृद्वीम् । कृत्वा । सिनीवाली । करोतु । [१९] ताम् ॥ सिनीवाली । सुकपर्देतिसु-कपर्दा । सुकुरीरेतिसु-कुरीरा । स्वौपशेतिसु-औपशा ॥ सा । तुभ्यम् । अदिते । महि । आ । उखाम् । दधातु । हस्तयोः ॥ उखाम् । करोतु । शक्त्या । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । अदितिः । धिया ॥ माता । पुत्रम् । यथा । उपस्थइत्युप-स्थे । सा । अग्निम् । बिभर्तु । गर्भे । आ ॥ मखस्य । शिरः । असि । यज्ञस्य । पदेइति । स्थः ॥ वसवः । त्वा । कृण्वन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । पृथिवी । असि । रुद्राः । त्वा । कृण्वन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । अन्तरिक्षम् । असि । [२०] आदित्याः । त्वा । कृण्वन्तु । जागतेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । द्यौः । असि । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । कृण्वन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । दिशः । असि । ध्रुवा । असि । धारय । मयि । प्रजामितिप्र-जाम् । रायः । पोषम् । गौपत्यम् । सुवीर्यमितिसु-वीर्यम् । सजातानितिस-जातान् । यजमानाय । अदित्यै । रास्ना । असि । अदितिः । ते । बिलम् । गृह्णातु । पाङ्क्तेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ॥ कृत्वाय । सा । महीम् । उखाम् । मृन्मयीमितिमृत्-मयीम् । योनिम् । अग्नये ॥ ताम् । पुत्रेभ्यः । सम् । प्र । अयच्छत् । अदितिः । श्रपयान् । इति ॥ [२१] मित्रःकंगत्वन्नाग्निपमासुप्रचत्वारिंच ॥ ॥५॥

वसवः । त्वा । धूपयन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । रुद्राः । त्वा । धूपयन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । आदित्याः । त्वा । धूपयन्तु । जागतेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । धूपयन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । इन्द्रः । त्वा । धूपयतु । अङ्गिरस्वत् । विष्णुः । त्वा । धूपयतु । अङ्गिरस्वत् । वरुणः । त्वा । धूपयतु । अङ्गिरस्वत् । अदितिः । त्वा । देवी । विश्वदेव्यावतीतिविश्वदेव्य-वती । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अङ्गिरस्वत् । खनतु । अवट । देवानाम । त्वा । पत्नीः । [२२] देवीः । विश्वदेव्यावतीरितिविश्वदेव्य-वतीः । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अङ्गिरस्वत् । दधतु । उखे । धिषणाः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरितिविश्वदेव्य-वतीः । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अङ्गिरस्वत् । अभीति । इन्धताम् । उखे । ग्नाः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य-वतीः । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अङ्गिरस्वत् । श्रपयन्तु । उखे । वरूत्रयः । जनयः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरितिविश्वदेव्य-वतीः । पृथिव्याः । सधस्थइतिसध-स्थे । अङ्गिरस्वत् । पचन्तु । उखे ॥ मित्र । एताम् । उखाम् । पच । एषा । मा । भेदि ॥ एताम । ते । परीति । ददामि । अभित्यै ॥ अभीति । इमाम् । [२३] महिना । दिवम् । मित्रः । बभूव । सप्रथाइतिस-प्रथाः ॥ उत । श्रवसा । पृथिवीम् ॥ मित्रस्य । चर्षणीधृतइतिचर्षणि-धृतः । श्रवः । देवस्य । सानसिम् ॥ द्युम्नम् । चित्रश्रवस्तममितिचित्रश्रवः-तमम् ॥ देवः । त्वा । सविता । उदिति । वपतु । सुपाणिरितिसु-पाणिः । स्वङ्गुरिरितिसु-अङ्गुरिः । सुबाहुरितिसु-बाहुः । उत । शक्त्या ॥ अव्यथमाना । पृथिवि । आशाः । दिशः । एति । पृण ॥ उदिति । तिष्ठ । बृहती । भव । ऊर्ध्वा । तिष्ठ । ध्रुवा । त्वम् ॥ वसवः । त्वा । एति । छृन्दन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । रुद्राः । त्वा । एति । छृन्दन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । आदित्याः । त्वा । एति । छृन्दन्तु । जागतेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । एति । छृन्दन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ॥ [२४] पत्नीरिमा१ँ रुद्रास्त्वाऽऽच्छृन्दन्त्वेकान्नविँ१शतिश्च ॥६॥

समाः। त्वा। अग्ने। ऋतवः। वर्द्धयन्तु। सँवँत्सराइतिसं-वत्सराः। ऋषयः। यानि। सत्या॥ समिति। दिव्येन। दीदिहि। रोचनेन। विश्वाः। एति। भाहि। प्रदिशइतिप्र-दिशः। पृथिव्याः॥ समिति। च। इध्यस्व। अग्ने। प्रेति। च। बोधय। एनम्। उदिति। च। तिष्ठ। महते। सौभगाय॥ मा। च। रिषत्। उपसत्तेत्युप-सत्ता। ते। अग्ने। ब्रह्माणः। ते। यशसः। सन्तु। मा। अन्ये॥ त्वाम्। अग्ने। वृणते। ब्राह्मणाः। इमे। शिवः। अग्ने। [२५] सँवरणइतिसं-वरणे। भव। नः॥ सपत्नहेतिसपत्न-हा। नः। अभिमातिजिदित्यभिमाति-जित्। च। स्वे। गये। जागृहि। अप्रयुच्छन्नित्यप्र-युच्छन्॥ इह। एव। अग्ने। अधीति। धारय। रयिम्। मा। त्वा। नीति। क्रन्। पूर्वचितइतिपूर्व-चितः। निकारिणइतिनि-कारिणः॥ क्षत्रम्। अग्ने। सुयममितिसु-यमम्। अस्तु। तुभ्यम्। उपसत्तेत्युप-सत्ता। वर्द्धताम्। ते। अनिष्टृतः॥ क्षत्रेण। अग्ने। स्वायुरितिसु-आयुः। समिति। रभस्व। मित्रेण। अग्ने। मित्रधेयइतिमित्र-धेये। यतस्व॥ सजातानामितिस-जातानाम्। मध्यमस्थाइतिमध्यम-स्थाः। एधि। राज्ञाम्। अग्ने। विहव्यइतिवि-हव्यः। दीदिहि। इह॥ अतीति। [२६] निहः। अतीति। स्रिधः। अतीति। अचित्तिम्। अतीति। अरातिम्। अग्ने॥ विश्वा। हि। अग्ने। दुरितेतिदुः-इता। सहस्व। अथ। अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम्। सहवीरामितिसह-वीराम्। रयिम्। दाः॥ अनाधृष्यइत्यना-धृष्यः। जातवेदाइतिजात-वेदाः। अनिष्टृतः। विराडितिवि-राट्। अग्ने। क्षत्रभृदितिक्षत्र-भृत्। दीदिहि। इह॥ विश्वाः। आशाः। प्रमुञ्चन्नितिप्र-मुञ्चन्। मानुषीः। भियः। शिवाभिः। अद्य। परीति। पाहि। नः। वृधे॥ बृहस्पते। सवितः। बोधय। एनम्। सꣳशितमितिसं-शितम्। चित्। सन्तराममितिसं-तराम्। समिति। शिशाधि॥ वर्द्धय। एनम्। महते। सौभगाय। [२७] विश्वे। एनम्। अन्विति। मदन्तु। देवाः॥ अमुत्रभूयादित्यमुत्र-भूयात्। अध। यत्। यमस्य। बृहस्पते। अभिशस्तेरित्यभि-शस्तेः। अमुञ्चः॥ प्रतीति। औहताम्। अश्विना। मृत्युम्। अस्मात्। देवानाम्। अग्ने। भिषजा। शचीभिरितिशचि-भिः॥ उदिति। वयम्। तमसः। परीति। पश्यन्तः। ज्योतिः। उत्तरमित्युत्-तरम्॥ देवम्। देवत्रेतिदेव-त्रा। सूर्यम्। अगन्म। ज्योतिः। उत्तममित्युत्-तमम्॥ [२८] इमेष्टिसोअग्नसतिनोभगायन्तंत्रिः॥ ७॥

ऊर्ध्वाः । अस्य । समिधइतिसम्-इधः । भवन्ति । ऊर्ध्वा । शुक्रा । शोचीꣳषि । अग्नेः ॥
द्युमत्तमेतिद्युमत्-तमा । सुप्रतीकस्येतिसु-प्रतीकस्य । सूनोः ॥ तनूनपादितितनू-
नपात् । असुरः । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः । देवः । देवेषु । देवः ॥ पथः । एति । अन
क्ति । मध्वा । घृतेन ॥ मध्वा । यज्ञम् । नक्षसे । प्रीणानः । नराशꣳसः । अग्ने ॥ सुकृ
दितिसु-कृत् । देवः । सविता । विश्ववारइतिविश्व-वारः ॥ अच्छ । अयम् । एति । शव
सा । घृतेन । ईडानः । वह्निः । नमसा ॥ अग्निम् । स्रुचः । अध्वरेषु । प्रयथ्स्वितिप्रयत्-
सु ॥ सः । यक्षत् । अस्य । महिमानम् । अग्नेः । सः ॥ [२९] ईम् । मन्द्रासु । प्रयसः ॥
वसुः । चेतिष्ठः । वसुधातमइतिवसु-धातमः । च ॥ द्वारः । देवीः । अन्विति । अस्य ।
विश्वे । व्रता । ददन्ते । अग्नेः ॥ उरुव्यचसइत्युरु-व्यचसः । धाम्ना । पत्यमानाः ॥
तेइति । अस्य । योषणेइति । दिव्येइति । न । योनौ । उषासानक्ता ॥ इमम् । य
ज्ञम् । अवताम् । अध्वरम् । नः ॥ दैव्या । होतारौ । ऊर्ध्वम् । अध्वरम् । नः । अग्नेः ।
जिह्वाम् । अभीति । गृणीतम् ॥ कृणुतम् । नः । स्विष्टिमितिसु-इष्टिम् ॥ तिस्रः ।
देवीः । बर्हिः । एति । इदम् । सदन्तु । इडा । सरस्वती । [३०] भारती ॥ मही ।
गृणाना ॥ तत । नः । तुरीपम् । अद्भुतम् । पुरुक्षु । त्वष्टा । सुवीरमितिसु-वीरम् ॥
रायः । पोषम् । वीति । स्यतु । नाभिम् । अस्मेइति ॥ वनस्पते । अवेति । सृज ।
रराणः । त्मना । देवेषु ॥ अग्निः । हव्यम् । शमिता । सूदयाति ॥ अग्ने । स्वाहा ।
कृणुहि । जातवेदइतिजात-वेदः । इन्द्राय । हव्यम् ॥ विश्वे । देवाः । हविः । इदम् ।
जुषन्ताम् ॥ हिरण्यगर्भइतिहिरण्य-गर्भः । समिति । अवर्तत । अग्रे । भूतस्य । जातः ।
पतिः । एकः । आसीत् ॥ सः । दाधार । पृथिवीम् । द्याम् । [३१] उत । इमाम् ।
कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम ॥ यः । प्राणतइतिप्र-अनतः । निमिषतइतिनि-मि
षतः । महित्वेतिमहि-त्वा । एकः । इत् । राजा । जगतः । बभूव ॥ यः । ईशे । अ
स्य । द्विपदइतिद्वि-पदः । चतुष्पदइतिचतुः-पदः । कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम ॥
यः । आत्मदाइत्यात्म-दाः । बलदाइतिबल-दाः । यस्य । विश्वे । उपासतइत्युप-आस
ते । प्रशिषमितिप्र-शिषम् । यस्य । देवाः ॥ यस्य । छाया । अमृतम् । यस्य । मृत्युः ।
कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम ॥ यस्य । इमे । हिमवन्तइतिहिम-वन्तः । महित्वे
तिमहि-त्वा । यस्य । समुद्रम् । रसया । सह । [३२] आहुः ॥ यस्य । इमाः । प्रदि

शइतिप्र-दिशः । यस्य॑ । बाहूइति॑ । कस्मै॑ । देवाय॑ । हविषा॑ । विधेम ॥ यम् । क्र न्दसीइति॑ । अव॑सा । तस्तभानेइति॑ । अभ्यैक्षेताम्मित्य॑भि-ऐक्षे॑ताम् । मन॑सा । रेज॑ मानेइति॑ ॥ यत्र॑ । अधीति॑ । सूरः॑ । उदि॑ताबित्युत्-इतौ । व्येतीतिवि-एति॑ । कस्मै॑ । देवाय॑ । हविषा॑ । विधेम ॥ येन॑ । द्यौः । उग्रा । पृथिवी । च । दृढेइति॑ । येन॑ । सुवः॑ । स्तभितम् । येन॑ । नाकः॑ ॥ यः । अन्तरि॑क्षे । रज॑सः । विमानइति॑वि-मानः॑ । कस्मै॑ । देवाय॑ । हविषा॑ । विधेम ॥ आपः॑ । ह । यत् । महतीः । विश्व॑म् । [३३] आयन्न् । दक्षम् । दधानाः । जनय॑न्तीः । अग्निम् ॥ ततः॑ । देवाना॑म् । निरिति॑ । अवर्तत । असुः॑ । एकः॑ । कस्मै॑ । देवाय॑ । हविषा॑ । विधेम ॥ यः । चित् । आपः॑ । महिना । पर्यप॑श्यदिति॑परि-अप॑श्यत् । दक्ष॑म् । दधा॑नाः । जनय॑न्तीः । अग्निम् ॥ यः । दे वेषु॑ । अधीति॑ । देवः । एकः॑ । आसी॑त् । कस्मै॑ । देवाय॑ । हविषा॑ । विधेम ॥ [३४] अग्नेस्ससरस्वतीद्याः॑सहविश्वश्चतु॑स्त्रिं॑शच्च ॥ ❋ ❋ ॥ ८ ॥

ऊर्ध्वायःप्राणतोयआ॑त्मदायस्येमेयङ्क्रन्दसीयेन॒द्यौरापो॑हयत्ततो॑ देवाना॒ग्ग्॑ श्रिदापोयोदेवेषुनव॑ ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋

आकूतिमित्या-कूतिम् । अग्निम् । प्रयुजमितिप्र-युज॑म् । स्वाहा॑ । मनः॑ । मे धाम् । अग्निम् । प्रयुजमितिप्र-युज॑म् । स्वाहा॑ । चित्तम् । विज्ञातमितिवि-ज्ञातम् । अग्निम् । प्रयुजमितिप्र-युज॑म् । स्वाहा॑ । वाचः॑ । विधृतिमितिवि-धृतिम् । अग्निम् । प्रयुजमितिप्र-युज॑म् । स्वाहा॑ । प्रजाप॑तयइति॑प्रजा-पतये । मन॑वे । स्वाहा॑ । अग्नये॑ । वैश्वानराय॑ । स्वाहा॑ । विश्वे॑ । देवस्य॑ । नेतुः । मर्तः॑ । वृणीत । सख्यम् । विश्वे॑ । रायः॑ । इषुध्यसि । द्युम्नम् । वृणीत । पुष्यसे॑ । स्वाहा॑ । मा । स्विति॑ । भित्थाः॑ । मा । स्वि ति॑ । रिषः॑ । दृꣳह॑स्व । वीडय॑स्व । सु ॥ अम्ब॑ । धृष्णु । वीरय॑स्व । [३५] अग्निः॑ । च । इदम् । करिष्यथः॑ ॥ दृꣳह॑स्व । देवि॑ । पृथिवि॑ । स्वस्तये॑ । आसुरी । माया । स्वधयेति॑स्व-धया॑ । कृता । असि ॥ जुष्टम् । देवाना॑म् । इदम् । अस्तु । हव्यम् । अरि॑ष्टा । त्वम् । उदिति॑ । इहि । यज्ञे । अस्मिन्न् ॥ मित्र॑ । एताम् । उखाम् । तप । एषा । मा । भेदि ॥ एताम् । ते । परीति॑ । ददामि । अभि॑त्त्यै ॥ द्रुन्नइति॑द्रु-अन्नः॑ । सर्पिरा॑सुतिरिति॑सर्पिः-आसुतिः । प्रत्नः॑ । होता॑ । वरे॑ण्यः ॥ सह॑सः । पुत्रः॑ । अद्भुतः॑ ॥ पर॑स्याः । अधीति॑ । सꣳव॑तइति॑सं-वतः॑ । अव॑रान् । अभि । एति॑ । [३६] तत्र॑ ॥ यत्र॑ ।

अहम् । अस्मि । तान् । अव ॥ परमस्याः । परावतइतिपरा-वतः । रोहिदश्वइतिरोहित्-अश्वः । इह । एति । गहि ॥ पुरीष्यः । पुरुप्रियइतिपुरु-प्रियः । अग्ने । त्वम् । तर । मृधः ॥ सीद । त्वम् । मातुः । अस्याः । उपस्थइत्युप-स्थे । विश्वानि । अग्ने । वयुनानि । विद्वान् ॥ मा । एनाम् । अर्चिषा । मा । तपसा । अभीति । शूशुचः । अन्तः । अस्याम् । शुक्रज्योतिरितिशुक्र-ज्योतिः । वीति । भाहि ॥ अन्तः । अग्ने । रुचा । त्वम् । उखायै । सदने । स्वे ॥ तस्याः । त्वम् । हरसा । तपन्न् । जातवेदइति जात-वेदः । शिवः । भव ॥ शिवः । भूत्वा । मह्यम् । अग्ने । अथोइति । सीद । शिवः । त्वम् ॥ शिवाः । कृत्वा । दिशः । सर्वाः । स्वाम् । योनिम् । इह । एति । असदः ॥ [३७] वीरयस्वातपन्विꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

यत् । अग्ने । यानि । कानि । च । एति । ते । दारूणि । दध्मसि ॥ तत् । अस्तु । तुभ्यम् । इत् । घृतम् । तत् । जुषस्व । यविष्ठ्य ॥ यत् । अत्ति । उपजिह्विकेत्युप-जिह्विका । यत् । वम्रः । अतिसर्पतीत्यति-सर्पति ॥ सर्वम् । तत् । अस्तु । ते । घृतम् । तत् । जुषस्व । यविष्ठ्य ॥ रात्रिꣳरात्रिमितिरात्रिम्-रात्रिम् । अप्रयावमित्यप्र-यावम् । भरन्तः । अश्वाय । इव । तिष्ठते । घासम् । अस्मै ॥ रायः । पोषेण । समिति । इषा । मदन्तः । अग्ने । मा । ते । प्रतिवेशाइतिप्रति-वेशाः । रिषाम ॥ नाभा । [३८] पृथिव्याः । समिधानमितिसं-इधानम् । अग्निम् । रायः । पोषाय । बृहते । हवामहे ॥ इरम्मदमितीरं-मदम् । बृहदुक्थमितिबृहत्-उक्थम् । यजत्रम् । जेतारम् । अग्निम् । पृतनासु । सासहिम् ॥ याः । सेनाः । अभीत्वरीरित्यभि-इत्वरीः । आव्याधिनीरित्या-व्याधिनीः । उगणाः । उत ॥ ये । स्तेनाः । ये । च । तस्कराः । तान् । ते । अग्ने । अपीति । दधामि । आस्ये ॥ दꣳष्ट्राभ्याम् । मलिम्लून् । जम्भ्यैः । तस्करान् । उत ॥ हनूभ्यामितिहनु-भ्याम् । स्तेनान् । भगवइतिभग-वः । तान् । त्वम् । खाद । सुखादितानितिसु-खादितान् ॥ ये । जनेषु । मलिम्लवः । स्तेनासः । तस्कराः । वने ॥ ये । [३९] कक्षेषु । अघायवइत्यघ-यवः । तान् । ते । दधामि । जम्भयोः ॥ यः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । अरातीयात् । यः । च । नः । द्वेषते । जनः ॥ निन्दात् । यः । अस्मान् । दिप्सात् । च । सर्वम् । तम् । मस्मसा । कुरु ॥ सꣳशितमितिसं-शितम् । मे । ब्रह्म । सꣳशितमितिसं-शितम् । वीर्यम् ।

बलम् ॥ सꣳशितमितिसं-शितम् । क्षत्रम् । जिष्णु । यस्य । अहम् । अस्मि । पुरो हितइतिपुरः-हितः ॥ उदिति । एषाम् । बाहूइति । अतिरम् । उदिति । वर्चः । उदिति । उ । बलम् ॥ क्षिणोमि । ब्रह्मणा । अमित्रान् । उदिति । नयामि । [४०] स्वान् । अहम् ॥ दृशानः । रुक्मः । उर्व्या । वीति । अद्यौत् । दुर्मर्षमितिदुः-मर्षम् । आयुः । श्रिये । रुचानः ॥ अग्निः । अमृतः । अभवत् । वयो भिरितिवयः-भिः । यत् । एनम् । द्यौः । अजनयत् । सुरेताइतिसु-रेताः ॥ विश्वा । रूपाणि । प्रतीति । मुञ्चते । कविः । प्रेति । असावीत् । भद्रम् । द्विपदइतिद्वि-पदे । चतुष्पदइतिचतुः-पदे ॥ वीति । नाकम् । अख्यत् । सविता । वरेण्यः । अन्विति । प्रयाणमितिप्र-यानम् । उषसः । वीति । राजति ॥ नक्तोषासा । समनसेतिस-मन सा । विरूपेइतिवि-रूपे । धापयेतेइति । शिशुम् । एकम् । समीचीइति ॥ द्यावा । क्षामा । रुक्मः । [४१] अन्तः । वीति । भाति । देवाः । अग्निम् । धारयन् । द्रवि णोदाइतिद्रविणः-दाः ॥ सुपर्णइतिसु-पर्णः । असि । गरुत्मान् । त्रिवृदितित्रि-वृत् । ते । शिरः । गायत्रम् । चक्षुः । स्तोमः । आत्मा । साम ॥ ते । तनूः । वामदेव्य मितिवाम-देव्यम् । बृहद्रथन्तरेइतिबृहत् -रथन्तरे । पक्षौ । यज्ञायज्ञियम् । पुच्छम् । छन्दाꣳसि । अङ्गानि । धिष्णियाः । शफाः । यजूꣳषि । नाम ॥ सुपर्णइतिसु-पर्णः । असि । गरुत्मान् । दिवम् । गच्छ । सुवः । पत ॥ [४२] नाभावनेयेनयामिक्षामा रुक्मोऽष्टात्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

अग्ने । यम् । यज्ञम् । अध्वरम् । विश्वतः । परिभूरितिपरि-भूः । असि ॥ सः । इत् । देवेषु । गच्छति ॥ सोम । याः । ते । मयोभुवइतिमयः-भुवः । ऊतयः । सन्ति । दाशुषे ॥ ताभिः । नः । अविता । भव ॥ अग्निः । मूर्धा । भुवः ॥ त्वम् । नः । सोम । या । ते । धामानि ॥ तत् । सवितुः । वरेण्यम् । भर्गः । देवस्य । धीमहि ॥ धियः । यः । नः । प्रचोदयादितिप्र-चोदयात् ॥ अचित्ती । यत् । चकृम । दैव्ये । जने । दीनैः । दक्षैः । प्रभूतीतिप्र-भूती । पूरुषत्वतेतिपूरुष-त्वता ॥ [४३] देवेषु । च । सवितः । मानुषेषु । च । त्वम् । नः । अत्र । सुवतात् । अनागसः ॥ चोदयित्री । सूनृतानाम् । चेतन्ती । सुमतीनामितिसु-मतीनाम् ॥ यज्ञम् । दधे । सरस्वती ॥ पावीरवी । कन्या । चित्रायुरितिचित्र-आयुः । सरस्वती । वीरपत्नीतिवीर-पत्नी ।

धियम्। धात् ॥ माभिः। अच्छिद्रम्। शरणम्। सजोषाइतिस-जोषाः। दुराधरूमिति दुः-आधर्षम्। गृणते। शर्म। यंसत् ॥ पूषा। गाः। अन्विति। एतु। नः। पूषा। रक्षतु। अर्वतः ॥ पूषा। वाजम्। सनोतु। नः ॥ शुक्रम्। ते। अन्यत्। यजतम्। ते। अन्यत्। [४४] विषुरूपेइतिविषु-रूपे। अहनीइति। द्यौः। इव। असि ॥ विश्वाः। हि। मायाः। अवसि। स्वधावइतिस्वधा-वः। भद्रा। ते। पूषन्। इह। रातिः। अस्तु ॥ ते। अवर्द्धन्त। स्वतवसइतिस्व-तवसः। महित्वनेतिमहि-त्वना। एति। नाकम्। तस्थुः। उरु। चक्रिरे। सदः ॥ विष्णुः। यत्। ह। आवत्। वृषणम्। मदच्युतमितिमद-च्युतम्। वयः। न। सीदन्। अधीति। बर्हिषि। प्रिये ॥ प्रेति। चित्रम्। अर्कम्। गृणते। तुराय। मारुताय। स्वतवसइतिस्व-तवसे। भरध्वम् ॥ ये। सहांसि। सहसा। सहन्ते। [४५] रेजते। अग्ने। पृथिवी। मखेभ्यः ॥ विश्वे। देवाः। विश्वे। देवाः ॥ द्यावा। नः। पृथिवीइति। इमम्। सिध्रम्। अद्य। दिविस्पृशमितिदिवि-स्पृशम् ॥ यज्ञम् ॥ देवेषु। यच्छताम् ॥ प्रेति। पूर्वजेइतिपूर्व-जे। पितरा। नव्यसीभिः। गीर्भिः। कृणुध्वम्। सदनेइति। ऋतस्य ॥ एति। नः। द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी। दैव्येन। जनेन। यातम्। महि। वाम्। वरूथम् ॥ अग्निम्। स्तोमेन। बोधय। समिधानइतिसं-इधानः। अमर्त्यम् ॥ हव्या। देवेषु। नः। दधत् ॥ सः। हव्यवाडितिहव्य-वाट्। अमर्त्यः। उशिक्। दूतः। चनोहितः ॥ अग्निः। धिया। समिति। ऋण्वति ॥ शम्। नः। भवन्तु। वाजेवाजइतिवाजे-वाजे ॥ [४६] पूरूपत्तायजतन्तेअन्यथ्सहन्तेचनोहितोऽष्टौच ॥११॥

युञ्जानइमामंगृभ्णन्देवस्यसन्तेविपाजसावसवस्त्वासमास्त्वोर्ध्वाअस्याकृतिर्घ्यं दंष्ट्रायान्यग्नेयय्यंयज्ञमेकादश ॥११॥ युञ्जानोवर्मचस्थआदित्यास्त्वाभारतीस्वाहाहः पट्चत्वारिंशत् ॥ ४६ ॥ युञ्जानोवाजेवाजे ॥

हरिः ओं (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओं (४) म् ॥

विष्णोः । क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति-हा । गायत्रम् । छन्दः । एति । रोह । पृथिवीम् । अनु । वीति । क्रमस्व । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । असि । अभिशस्तिहेत्यभिशस्ति-हा । त्रैष्टुभम् । छन्दः । एति । रोह । अन्तरिक्षम् । अनु । वीति । क्रमस्व । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । असि । अरातीयतः । हन्ता । जागतम् । छन्दः । एति । रोह । दिवम् । अनु । वीति । क्रमस्व । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । [१] क्रमः । असि । शत्रूयतइतिशत्रु-यतः । हन्ता । आनुष्टुभमित्यानु-स्तुभम् । छन्दः । एति । रोह । दिशः । अनु । वीति । क्रमस्व । निर्भक्तइतिनिः-भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः ॥ अक्रन्दत् । अग्निः । स्तनयन् । इव । द्यौः । क्षाम । रेरिहत् । वीरुधः । समञ्जन्नितिसम्-अञ्जन् ॥ सद्यः । जज्ञानः । वीति । हि । ईम् । इद्धः । अख्यत् । एति । रोदसीइति । भानुना । भाति । अन्तः ॥ अग्ने । अभ्यावर्तिन्नित्यभि-आवर्तिन् । अभीति । नः । एति । वर्तस्व । आयुषा । वर्चसा । सन्या । मेधया । प्रजयेतिप्र-जया । धनेन ॥ अग्ने । [२] अङ्गिरः । शतम् । ते । सन्तु । आवृतइत्या-वृतः । सहस्रम् । ते । उपावृतइत्युप-आवृतः ॥ तासाम् । पोषस्य । पोषेण । पुनः । नः । नष्टम् । एति । कृधि । पुनः । नः । रयिम् । एति । कृधि ॥ पुनः । ऊर्जा । नीति । वर्तस्व । पुनः । अग्ने । इषा । आयुषा ॥ पुनः । नः । पाहि । विश्वतः ॥ सह । रय्या । नीति । वर्तस्व । अग्ने । पिन्वस्व । धारया ॥ विश्वप्स्नियेतिविश्व-प्स्निया । विश्वतः । परि ॥ उदिति । उत्तममित्युत्-तमम् । वरुण । पाशम् । अस्मत् । अवेति । अधमम् । [३] वीति । मध्यमम् । श्रथाय ॥ अथ । वयम् । आदित्य । व्रते । तव । अनागसः । अदितये । स्याम ॥ एति । त्वा । अहार्षम् । अन्तः । अभूः । ध्रुवः । तिष्ठ । अविचाचलिरित्यवि-चाचलिः ॥ विशः । त्वा । सर्वाः । वाञ्छन्तु । अस्मिन् । राष्ट्रम् । अधीति । श्रय ॥ अग्रे । बृहन् । उषसाम् । ऊर्ध्वः । अस्थात् । निर्जग्मिवानितिनिः-जग्मिवान् । तमसः ।

ज्योतिषा । एति । अगात् ॥ अग्निः । भानुना । रुशता । स्वङ्गइतिसु-अङ्गः । एति । जातः । विश्वा । सद्मानि । अप्राः ॥ सीद । त्वम् । मातुः । अस्याः । [४] उपस्थइत्युप-स्थे । विश्वानि । अग्ने । वयुनानि । विद्वान् ॥ मा । एनाम् । अर्चिषा । मा । तपसा । अभीति । शूशुचः । अन्तः । अस्याम् । शुक्रज्योतिरितिशुक्र-ज्योतिः । वीति । भाहि ॥ अन्तः । अग्ने । रुचा । त्वम् । उखायै । सदने । स्वे ॥ तस्याः । त्वम् । हरसा । तपन्न् । जातवेदइतिजात-वेदः । शिवः । भव ॥ शिवः । भूत्वा । मह्यम् । अग्ने । अथोइति । सीद । शिवः । त्वम् ॥ शिवाः । कृत्वा । दिशः । सर्वाः । स्वाम् । योनिम् । इह । एति । असदः ॥ हꣳसः । शुचिषदितिशुचि-सत् । वसुः । अन्तरिक्षसदित्यन्तरिक्ष-सत् । होता । वेदिषदितिवेदि-सत् । अतिथिः । दुरोणसदितिदुरोण-सत् ॥ नृषदितिनृ-सत् । वरसदितिवर - सत् । ऋतसदित्यृत-सत् । व्योमसदितिव्योम-सत् । अब्जाइत्यप्-जाः । गोजाइतिगो-जाः । ऋतजाइत्यृत-जाः । अद्रिजाइत्यद्रि-जाः । ऋतम् । बृहत् ॥ [५] दिवमनुविक्रमस्वानिर्भक्तस्सयन्द्विष्मोविष्णोर्द्धनेनाम्नेऽधममस्याश्शुचिषत्षोडशच ॥ ॥ १ ॥

दिवः । परीति । प्रथमम् । जज्ञे । अग्निः । अस्मत् । द्वितीयम् । परीति । जातवेदाइतिजात-वेदाः ॥ तृतीयम् । अप्स्वित्यप्-सु । नृमणाइतिनृ-मनाः । अजस्रम् । इन्धानः । एनम् । जरते । स्वाधीरितिस्व-धीः ॥ विद्म । ते । अग्ने । त्रेधा । त्रयाणि । विद्म । ते । सद्म । विभृतमितिवि-भृतम् । पुरुत्रेतिपुरु-त्रा ॥ विद्म । ते । नाम । परमम् । गुहा । यत् । विद्म । तम् । उत्सम् । यतः । आजगन्थेत्या-जगन्थ ॥ समुद्रे । त्वा । नृमणाइतिनृ-मनाः । अप्स्वित्यप्-सु । अन्तः । नृचक्षाइतिनृ-चक्षाः । ईधे । दिवः । अग्ने । ऊधन्न् ॥ तृतीये । त्वा । [६] रजसि । तस्थिवाꣳसम् । ऋतस्य । योनौ । महिषाः । अहिन्वन्न् ॥ अक्रन्दत् । अग्निः । स्तनयन्न् । इव । द्यौः । क्षाम । रेरिहत् । वीरुधः । समञ्जन्नितिसं-अञ्जन् ॥ सद्यः । जज्ञानः । वीति । हि । ईम् । इद्धः । अख्यत् । एति । रोदसीइति । भानुना । भाति । अन्तः ॥ उशिक् । पावकः । अरतिः । सुमेधाइतिसु-मेधाः । मर्तेषु । अग्निः । अमृतः । नीति । धायि ॥ इयर्ति । धूमम् । अरुषम् । भरिभ्रत् । उदिति । शुक्रेण । शोचिषा । द्याम् । इनक्षत् ॥ विश्वस्य । केतुः । भुवनस्य । गर्भः । एति । [७] रोदसीइति । अपृणात् । जायमा

नः ॥ वीडुम् । चित् । अद्रिम् । अभिनत् । परायन्नितिपरा-यन्न् । जनाः । यत् । अग्निम् । अयंजन्त । पञ्च ॥ श्रीणाम् । उदारः । धरुणः । रयीणाम् । मनीषाणाम् । प्रार्पणइतिप्र-अर्पणः । सोमगोपाइतिसोम-गोपाः ॥ वसोः । सूनुः । सहसः । अप्स्वित्यप्-सु । राजा । वीति । भाति । अग्रे । उषसाम् । इधानः ॥ यः । ते । अद्य । कृणवत् । भद्रशोचइतिभद्र-शोचे । अपूपम् । देव । घृतवन्तमितिघृत-वन्तम् । अग्ने ॥ प्रेति । तम् । नय । प्रतरामितिप्र-तराम् । वस्यः । अच्छ । अभीति । द्युम्नम् । देवभक्तमितिदेव-भक्तम् । यविष्ठ ॥ एति । [८] तम् । भज । सौश्रवसेषु । अग्ने । उक्थउक्थइत्युक्थे-उक्थे । एति । भज । शस्यमाने ॥ प्रियः । सूर्ये । प्रियः । अग्ना । भवाति । उदिति । जातेन । भिनदत् । उदिति । जनित्वैः ॥ त्वाम् । अग्ने । यजमानाः । अन्विति । द्यून् । विश्वा । वसूनि । दधिरे । वार्याणि ॥ त्वया । सह । द्रविणम् । इच्छमानाः । व्रजम् । गोमन्तमितिगो-मन्तम् । उशिजः । वीति । वव्रुः ॥ दृशानः । रुक्मः । उर्व्या । वीति । अद्यौत् । दुर्मर्षमितिदुः-मर्षम् । आयुः । श्रिये । रुचानः ॥ अग्निः । अमृतः । अभवत् । वयोभिरितिवयः-भिः । यत् । एनम् । द्यौः । अजनयत् । सुरेताइतिसु-रेताः ॥ [९] तृतीयेत्वागर्भआयविषायच्चत्वारिंच ॥ २ ॥

अन्नपतइत्यन्न-पते । अन्नस्य । नः । देहि । अनमीवस्य । शुष्मिणः ॥ प्रेति । प्रदातारमितिप्र-दातारम् । तारिषः । ऊर्जम् । नः । धेहि । द्विपदइतिद्वि-पदे । चतुष्पदइतिचतुः-पदे ॥ उदिति । उ । त्वा । विश्वे । देवाः । अग्ने । भरन्तु । चित्तिभिरितिचित्ति-भिः ॥ सः । नः । भव । शिवतमइतिशिव-तमः । सुप्रतीकइतिसु-प्रतीकः । विभावसुरितिविभा-वसुः ॥ प्रेति । इत । अग्ने । ज्योतिष्मान् । याहि । शिवेभिः । अर्चिभिरित्यर्चि-भिः । त्वम् ॥ बृहद्भिरितिबृहत्-भिः । भानुभिरितिभानु-भिः । भासन्न् । मा । हिꣳसीः । तनुवा । प्रजाइतिप्र-जाः ॥ समिधेतिसं-इधा । अग्निम् । दुवस्यत । घृतैः । बोधयत । अतिथिम् ॥ एति । [१०] अस्मिन्न् । हव्या । जुहोतन ॥ प्रप्रेतिप्र-प्र । अयम् । अग्निः । भरतस्य । शृण्वे । वीति । यत् । सूर्यः । न । रोचते । बृहत् । भाः ॥ अभीति । यः । पूरुम् । पृतनासु । तस्थौ । दीदाय । दैव्यः । अतिथिः । शिवः । नः ॥ आपः । देवीः । प्रतीति । गृह्णीत । भस्म । एतत् । स्योने । कृणुध्वम् । सुरभौ । उ । लोके ॥ तस्मै । नमन्ताम् । जनयः । सुपत्नीरितिसु-

पत्नीः । माता । इव । पुत्रम् । बिभृत । स्विति । एनम् ॥ अप्स्विसप्-सु । अग्ने । सधिः । तव । [११] सः । ओषधीः । अन्विति । रुध्यसे ॥ गर्भे । सन्न् । जायसे । पुनः ॥ गर्भः । असि । ओषधीनाम् । गर्भः । वनस्पतीनाम् ॥ गर्भः । विश्वस्य । भूतस्य । अग्ने । गर्भः । अपाम् । असि ॥ प्रसद्येतिप्र-सद्य । भस्मना । योनिम् । अपः । च । पृथिवीम् । अग्ने ॥ सꣳसृज्येतिसं-सृज्य । मातृभिरितिमातृ-भिः । त्वम् । ज्योतिष्मान् । पुनः । एति । असदः ॥ पुनः । आसद्येत्या-सद्य । सदनम् । अपः । च । पृथिवीम् । अग्ने ॥ शेषे । मातुः । यथा । उपस्थइत्युप-स्थे । अन्तः । अस्याम् । शिवतमइतिशिव-तमः ॥ पुनः । ऊर्जा । [१२] नीति । वर्तस्व । पुनः । अग्ने । इषा । आयुषा ॥ पुनः । नः । पाहि । विश्वतः ॥ सह । रय्या । नीति । वर्तस्व । अग्ने । पिन्वस्व । धारया ॥ विश्वप्स्नियेतिविश्व-प्स्निया । विश्वतः । परि ॥ पुनः । त्वा । आदित्याः । रुद्राः । वसवः । समिति । इन्धताम् । पुनः । ब्रह्माणः । वसुनीथेतिवसु-नीथ । यज्ञैः ॥ घृतेन । त्वम् । तनुवः । वर्द्धयस्व । सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः ॥ बोध । नः । अस्य । वचसः । यविष्ठ । मꣳहिष्ठस्य । प्रभृतस्येतिप्र-भृतस्य । स्वधावइतिस्वधा-वः ॥ पीयति । त्वः । अन्विति । त्वः । गृणाति । वन्दारुः । ते । तनुवम् । वन्दे । अग्ने ॥ सः । बोधि । सूरिः । मघवेतिमघ-वा । वसुदावेतिवसु-दावा । वसुपतिरितिवसु-पतिः ॥ युयोधि । अस्मत् । द्वेषाꣳसि ॥ [१३] आतवोर्जाऽनुपोऽशच ॥ ❁ ❁ ❁ ❁ ॥ २ ॥

अपेति । इत । वीति । इत । वीति । च । सर्पत । अतः । ये । अत्र । स्थ । पुराणाः । ये । च । नूतनाः ॥ अदात् । इदम् । यमः । अवसानमित्यव-सानम् । पृथिव्याः । अक्रन्न् । इमम् । पितरः । लोकम् । अस्मै ॥ अग्नेः । भस्म । असि । अग्नेः । पुरीषम् । असि । संज्ञानमितिसं-ज्ञानम् । असि । कामधरणमितिकाम-धरणम् । मयि । ते । कामधरणमितिकाम-धरणम् । भूयात् ॥ समिति । याः । वः । प्रियाः । तनुवः । समिति । प्रिया । हृदयानि । वः ॥ आत्मा । वः । अस्तु । [१४] सम्प्रिय इतिसं-प्रियः । सम्प्रियाइतिसं-प्रियाः । तनुवः । मम ॥ अयम् ॥ सः । अग्निः । यस्मिन्न् । सोमम् । इन्द्रः । सुतम् । दधे । जठरे । वावशानः ॥ सहस्रियम् । वाजम् । अत्यम् । न । सप्तिम् । ससवानितिस-सवान् । सन्न् । स्तूयसे । जातवेदइतिजात-

वेदः ॥ अग्ने । दिवः । अर्णम् । अच्छ । जिगासि । अच्छ । देवान् । ऊचिषे । धि
ष्णियाः । ये ॥ याः । परस्तात् । रोचने । सूर्यस्य । याः । च । अवस्तात् । उपति
ष्ठन्तइत्युप-तिष्ठन्ते । आपः ॥ अग्ने । यत् । ते । दिवि । वर्चः । पृथिव्याम् । यत् ।
ओषधीषु । [१५] अप्स्वित्यप्-सु । वा । यजत्र ॥ येन । अन्तरिक्षम् । उरु । आ
ततन्थेत्या-ततन्थ । त्वेषः । सः । भानुः । अर्णवः । नृचक्षाइतिनृ-चक्षाः ॥ पुरी
ष्यासः । अग्नयः । प्रावणेभिरितिप्र-वनेभिः । सजोषसइतिस-जोषसः ॥ जुषन्ताम् ।
हव्यम् । आहुतमित्या-हुतम् । अनमीवाः । इषः । महीः ॥ इडाम् । अग्ने । पुरुद९
समितिपुरु-द९सम् । सनिम् । गोः । शश्वत्तममितिशश्वत्-तमम् । हवमानाय ।
साध ॥ स्यात् । नः । सूनुः । तनयः । विजावेतिवि-जावा । अग्ने । सा । ते । सु
मतिरितिसु-मतिः । भूतु । अस्मेइति ॥ अयम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । यतः ।
जातः । अरोचथाः ॥ तम् । जानन् । [१६] अग्ने । एति । रोह । अथ । नः । व
र्धय । रयिम् ॥ चित् । असि । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद । परि
चिदितिपरि-चित् । असि । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद । लोकम् ।
पृण । छिद्रम् । पृण । अथोइति । सीद । शिवा । त्वम् ॥ इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । त्वा ।
बृहस्पतिः । अस्मिन् । योनौ । असीषदन् ॥ ताः । अस्य । सूददोहसइतिसूद-
दोहसः । सोमम् । श्रीणन्ति । पृश्नयः ॥ जन्मन् । देवानाम् । विशः । त्रिषु । एति ।
रोचने । दिवः ॥ [१७] अस्त्वोषधीषुजानन्नग्रश्चत्वारि९शच्च ॥ ❁ ॥४॥

समिति । इतम् । समिति । कल्पेथाम् । सम्प्रियावितिसं-प्रियौ । रोचिष्णू
इति । सुमनस्यमानावितिसु-मनस्यमानौ ॥ इषम् । ऊर्जम् । अभीति । सँवसाना
वितिसं-वसानौ । समिति । वाम् । मना९सि । समिति । व्रता । समिति । उ ।
चित्तानि । एति । अक्रम् ॥ अग्ने । पुरीष्य । अधिपाइत्यधि-पाः । भव । त्वम् ।
नः ॥ इषम् । ऊर्जम् । यजमानाय । धेहि ॥ पुरीष्यः । त्वम् । अग्ने । रयिमानिति
रयि-मान् । पुष्टिमानितिपुष्टि-मान् । असि ॥ शिवाः । कृत्वा । दिशः । सर्वाः ।
स्वाम् । योनिम् । इह । एति । असदः ॥ भवतम् । नः । समनसावितिस-मनसौ ।
समोकसावितिसं-ओकसौ । [१८] अरेपसौ ॥ मा । यज्ञम् । हि९सिष्टम् । मा । यज्ञ
पतिमितियज्ञ-पतिम् । जातवेदसावितिजात-वेदसौ । शिवौ । भवतम् । अद्य ।

नः ॥ माता । इव । पुत्रम् । पृथिवी । पुरीष्यम् । अग्निम् । स्वे । योनौ । अभाः । उखा ॥ ताम् । विश्वैः । देवैः । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । सँविदानइतिसं-विदानः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । वीति । मुञ्चतु ॥ यत् । अस्य । पारे । रजसः । शुक्रम् । ज्योतिः । अजायत ॥ तत् । नः । पर्षत् । अतीति । द्विषः । अग्ने । वैश्वानर । स्वाहा ॥ नमः । स्विति । ते । निर्ऋतइतिनिः-ऋते । विश्वरूप इतिविश्व-रूपे । [१९] अयस्मयम् । वीति । चृत । बन्धम् । एतम् ॥ यमेन । त्वम् । यम्या । सँविदानेतिसं-विदाना । उत्तममित्युत्-तमम् । नाकम् । अधीति । रोहय । इमम् ॥ यत् । ते । देवी । निर्ऋतिरितिनिः-ऋतिः । आबबन्धेत्या-बबन्ध । दाम । ग्रीवासु । अविचर्त्यमित्यवि-चर्त्यम् ॥ इदम् । ते । तत् । वीति । स्यामि । आयुषः । न । मध्यात् । अथ । जीवः । पितुम् । अद्धि । प्रमुक्तइतिप्र-मुक्तः ॥ यस्याः । ते । अस्याः । क्रूरे । आसन् । जुहोमि । एषाम् । बन्धानाम् । अवसर्जनायेत्यव-सर्जनाय ॥ भूः । इति । त्वा । जनाः । विदुः । निर्ऋतिरितिनिः-ऋतिः । [२०] इति । त्वा । अहम् । परीति । वेद । विश्वतः ॥ असुन्वन्तम् । अयजमानम् । इच्छ । स्तेनस्य । इत्याम् । तस्करस्य । अन्विति । एषि ॥ अन्यम् । अस्मत् । इच्छ । सा । ते । इत्या । नमः । देवि । निर्ऋतइतिनिः-ऋते । तुभ्यम् । अस्तु ॥ देवीम् । अहम् । निर्ऋतिमितिनिः-ऋतिम् । वन्दमानः । पिता । इव । पुत्रम् । दसये । वचोभिरितिवचः-भिः ॥ विश्वस्य । या । जायमानस्य । वेद । शिरःशिरइतिशिरः-शिरः । प्रतीति । सूरी । वीति । चष्टे ॥ निवेशनइतिनि-वेशनः । सङ्गमनइतिसं-गमनः । वसूनाम् । विश्वा । रूपा । अभीति । चष्टे । [२१] शचीभिरितिशचि-भिः ॥ देवः । इव । सविता । सत्यधर्मेतिसत्य-धर्मा । इन्द्रः । न । तस्थौ । समरइतिसं-अरे । पथीनाम् ॥ समिति । वरत्राः । दधातन । निरिति । आहावानित्या-हावान् । कृणोतन ॥ सिञ्चामहै । अवटम् । उद्रिणम् । वयम् । विश्वा । अहा । अदस्तम् । अक्षितम् ॥ निष्कृताहावमितिनिष्कृत-आहावम् । अवटम् । सुवरत्रमितिसु-वरत्रम् । सुषेचनमितिसु-सेचनम् ॥ उद्रिणम् । सिञ्चे । अक्षितम् ॥ सीरा । युञ्जन्ति । कवयः । युगा । वीति । तन्वते । पृथक् ॥ धीराः । देवेषु । सुम्नया ॥ युनक्त । सीरा । वीति । युगा । तनोत । कृते । योनौ । वपत । इह । [२२] बीजम् ॥ गिरा । च । श्रुष्टिः । सभराइतिस-भराः । असत् । नः ।

नेदीयः । इत् । सृण्या । पक्कम् । एति । अयत् ॥ लाङ्गलम् । पवीरवम् । सुशेवमिति सु-शेवम् । सुमतित्सर्विति सुमति-त्सरु ॥ उदिति । इत् । कृपति । गाम् । अविम् । प्रफर्व्यमिति प्र-फर्व्यम् । च । पीवरीम् ॥ प्रस्थावदिति प्रस्थ-वत् । रथवाहनमिति रथ-वाहनम् ॥ शुनम् । नः । फालाः । वीति । तुदन्तु । भूमिम् । शुनम् । कीनाशाः । अभीति । यन्तु । वाहान् ॥ शुनम् । पर्जन्यः । मधुना । पयोभिरिति पयः-भिः । शुनासीरा । शुनम् । अस्मासु । धत्तम् ॥ कामम् । कामदुघइति काम-दुघे । धुक्ष्व । मित्राय । वरुणाय । च ॥ इन्द्राय । अग्नये । पूष्णे । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । प्रजाभ्यइति प्र-जाभ्यः ॥ घृतेन । सीता । मधुना । समक्तेति सं-अक्ता । विश्वैः । देवैः । अनुमतेत्यनु-मता । मरुद्भिरिति मरुत्-भिः ॥ ऊर्जस्वती । पयसा । पिन्वमाना । अस्मान् । सीते । पयसा । अभ्याववृत्स्वेत्यभि-आववृत्स्व ॥ [२३] समोकसौविश्वरूपेविदुर्निरृतिरभिचंष्टइहमित्रायद्वाविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥५॥

[illegible] याः । जाताः । ओषधयः । देवेभ्यः । त्रियुगमिति त्रि-युगम् । पुरा ॥ मन्दामि । बभ्रूणाम् । अहम् । शतम् । धामानि । सप्त । च ॥ शतम् । वः । अम्ब । धामानि । सहस्रम् । उत । वः । रुहः ॥ अथ । शतक्रत्वइति शत-क्रत्वः । यूयम् । इमम् । मे । अगदम् । कृत ॥ पुष्पावतीरिति पुष्प-वतीः । प्रसूवतीरिति प्र-सूवतीः । फलिनीः । अफलाः । उत ॥ अश्वाः । इव । सजित्वरीरिति स-जित्वरीः । वीरुधः । पारयिष्णवः ॥ ओषधीः । इति । मातरः । तत् । वः । देवीः । उपेति । ब्रुवे ॥ रपाꣳसि । विघ्नतीरिति वि-घ्नतीः । इत । रपः । [२४] चातयमानाः ॥ अश्वत्थे । वः । निषदनमिति नि-सदनम् । पर्णे । वः । वसतिः । कृता ॥ गोभाजइति गो-भाजः । इत् । किल । असथ । यत् । सनवथ । पूरुषम् ॥ यत् । अहम् । वाजयन् । इमाः । ओषधीः । हस्ते । आदधइत्या-दधे ॥ आत्मा । यक्ष्मस्य । नश्यति । पुरा । जीवगृभइति जीव-गृभः । यथा ॥ यत् । ओषधयः । सङ्गच्छन्तइति सं-गच्छन्ते । राजानः । समिताविति सं-इतौ । इव ॥ विप्रः । सः । उच्यते । भिषक् । रक्षोहेति रक्षः-हा । अमीवचातनइत्यमीव-चातनः ॥ निष्कृतिरिति निः-कृतिः । नाम । वः । माता । अथ । यूयम् । स्थ । सङ्कृतीरिति सं-कृतीः ॥ सराः । पतत्रिणीः । [२५] स्थन । यत् । आमयति । निरिति । कृत ॥ अन्या । वः । अन्याम् । अवतु । अन्या । अन्यस्याः ।

उपेति । अवत ॥ ताः । सर्वाः । ओषधयः । सविँदानाइतिसं-विदानाः । इदम् । मे । प्रेति । अवत । वचः ॥ उदिति । शुष्माः । ओषधीनाम् । गावः । गोष्ठादितिगो-स्थात् । इव । ईरते ॥ धनम् । सनिष्यन्तीनाम् । आत्मानम् । तव । पूरुष ॥ अतीति । विश्वाः । परिष्ठाइतिपरि-स्थाः । स्तेनः । इव । व्रजम् । अक्रमुः ॥ ओषधयः । प्रेति । अचुच्यवुः । यत् । किम् । च । तनुवाम् । रपः ॥ याः । [२६] ते । आतस्थुरित्या-तस्थुः । आत्मानम् । याः । आविविशुरित्या-विविशुः । परुःपरुरितिपरुः-परुः ॥ ताः । ते । यक्ष्मम् । वीति । बाधन्ताम् । उग्रः । मध्यमशीरितिमध्यम-शीः । इव ॥ साकम् । यक्ष्म । प्रेति । पत । श्येनेन । किकिदीविना ॥ साकम् । वातस्य । ध्राज्या । साकम् । नश्य । निहाकयेतिनि-हाकया ॥ अश्वावतीमित्यश्व-वतीम् । सोमवतीमितिसोम-वतीम् । ऊर्जयन्तीम् । उदोजसमित्युत-ओजसम् ॥ एति । विथ्सि । सर्वाः । ओषधीः । अस्मै । अरिष्टतातयइत्यरिष्ट-तातये ॥ याः । फलिनीः । याः । अफलाः । अपुष्पाः । याः । च । पुष्पिणीः ॥ बृहस्पतिप्रसूताइतिबृहस्पति-प्रसूताः । ताः । नः । मुञ्चन्तु । अꣳहसः ॥ याः । [२७] ओषधयः । सोमराज्ञीरितिसोम-राज्ञीः । प्रविष्टाइतिप्र-विष्टाः । पृथिवीम् । अनु ॥ तासाम् । त्वम् । असि । उत्तमेत्युत्-तमा ॥ प्रेति । नः । जीवातवे । सुव ॥ अवपतन्तीरित्यव-पतन्तीः । अवदन्न् । दिवः । ओषधयः । परि ॥ यम् । जीवम् । अश्नवामहै । न । सः । रिष्याति । पूरुषः ॥ याः । च । इदम् । उपशृण्वन्तीत्युप-शृण्वन्ति । याः । च । दूरम् । परागताइतिपरा-गताः ॥ इह । सङ्गत्येतिसं-गत्य । ताः । सर्वाः । अस्मै । समिति । दत्त । भेषजम् ॥ मा । वः । रिषत् । खनिता । यस्मै । च । अहम् । खनामि । वः ॥ द्विपदितिद्वि-पत् । चतुष्पदितिचतुः-पत् । अस्माकम् । सर्वम् । अस्तु । अनातुरमित्यना-तुरम् ॥ ओषधयः । समिति । वदन्ते । सोमेन । सह । राज्ञा ॥ यस्मै । करोति । ब्राह्मणः । तम् । राजन्न् । पारयामसि ॥ [२८] रपःपतत्रिणीर्याअꣳहसोयाःखनामिवोऽष्टादश च ॥ ६ ॥

मा । नः । हिꣳसीत् । जनिता । यः । पृथिव्याः । यः । वा । दिवम् । सत्यधर्मेति सत्य-धर्मा । जजान ॥ यः । च । अपः । चन्द्राः । बृहतीः । जजान । कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम ॥ अभ्यावर्तस्वेत्यभि-आवर्तस्व । पृथिवि । यज्ञेन । पयसा । सह ॥ वपाम् । ते । अग्निः । इषितः । अवेति । सर्पतु ॥ अग्ने । यत् । ते । शुक्रम् । यत् ।

चन्द्रम् । यत् । पूतम् । यत् । यज्ञियम् ॥ तत् । देवेभ्यः । भरामसि ॥ इषम् । ऊर्जम् । अहम् । इतः । एति । [२९] ददे । ऋतस्य । धाम्नः । अमृतस्य । योनेः ॥ एति । नः । गोषु । विशतु । एति । ओषधीषु । जहामि । सेदिम् । अनिराम् । अमीवाम् ॥ अग्ने । तव । श्रवः । वयः । महि । भ्राजन्ति । अर्चयः । विभावसोइतिविभा-वसो ॥ बृहद्भानोइतिबृहत्-भानो । शवसा । वाजम् । उक्थ्यम् । दधासि । दाशुषे । कवे ॥ इरज्यन् । अग्ने । प्रथयस्व । जन्तुभिरितिजन्तु-भिः । अस्मेइति । रायः । अमर्त्य ॥ सः । दर्शतस्य । वपुषः । वीति । राजसि । पृणक्षि । सानसिम् । रयिम् ॥ ऊर्जः । नपात् । जातवेदइतिजात-वेदः । सुशस्तिभिरितिसुशस्ति-भिः । मन्दस्व । [३०] धीतिभिरितिधीति-भिः । हितः ॥ त्वेइति । इषः ॥ समिति । दधुः । भूरिरेतसइतिभूरि-रेतसः । चित्रोतयइतिचित्र-ऊतयः । वामजाताइतिवाम-जाताः ॥ पावकवर्चाइतिपावक-वर्चाः । शुक्रवर्चाइतिशुक्र-वर्चाः । अनूनवर्चाइत्यनून-वर्चाः । उदिति । इयर्षि । भानुना ॥ पुत्रः । पितरा । विचरन्नितिवि-चरन् । उपेति । अवसि । उभेइति । पृणक्षि । रोदसीइति ॥ ऋतावानमित्यृत-वानम् । महिषम् । विश्वचर्षणिमितिविश्व-चर्षणिम् । अग्निम् । सुम्नाय । दधिरे । पुरः । जनाः ॥ श्रुत्कर्णमितिश्रुत्-कर्णम् । सप्रथस्तममितिसप्रथः-तमम् । त्वा । गिरा । दैव्यम् । मानुषा । युगा ॥ निष्कर्तारमितिनिः-कर्तारम् । अध्वरस्य । प्रचेतसमितिप्र-चेतसम् । क्षयन्तम् । राधसे । महे ॥ रातिम् । भृगूणाम् । उशिजम् । कविक्रतुमितिकवि-क्रतुम् । पृणक्षि । सानसिम् । [३१] रयिम् ॥ चितः । स्थ । परिचितइतिपरि-चितः । ऊर्ध्वचितइत्यूर्ध्व-चितः । श्रयध्वम् । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवाः । सीदत ॥ एति । प्यायस्व । समिति । एतु । ते । विश्वतः । सोम । वृष्णियम् ॥ भव । वाजस्य । सङ्गथइतिसं-गथे ॥ समिति । ते । पयाꣳसि । समिति । उ । यन्तु । वाजाः । समिति । वृष्णियानि । अभिमातिषाहइत्यभिमाति-साहः ॥ आप्यायमानइत्या-प्यायमानः । अमृताय । सोम । दिवि । श्रवाꣳसि । उत्तमानीत्युत्-तमानि । धिष्व ॥ [३२] आमन्दस्वसानसिमेकान्नचत्वारिꣳशच्च ॥ ॥७॥

अभीति । अस्थात् । विश्वाः । पृतनाः । अरातीः । तत् । अग्निः । आह । तत् । उ । सोमः । आह ॥ बृहस्पतिः । सविता । तत् । मे । आह । पूषा । मा ।

अधात् । सुकृतस्येतिसु-कृतस्य । लोके ॥ यत् । अक्रन्दः । प्रथमम् । जायमानः । उद्यन्नित्युत्-यन्न् । समुद्रात् । उत । वा । पुरीषात् ॥ श्येनस्य । पक्षा । हरिणस्य । बाहूइति । उपस्तुतमित्युप-स्तुतम् । जनिम । तत् । ते । अर्वन्न् ॥ अपाम् । पृष्ठम् । असि । योनिः । अग्नेः । समुद्रम् । अभितः । पिन्वमानम् ॥ वर्धमानम् । महः । [३३] एति । च । पुष्करम् । दिवः । मात्रया । वरिणा । प्रथस्व ॥ ब्रह्म । जज्ञानम् । प्रथमम् । पुरस्तात् । वीति । सीमतः । सुरुचइतिसु-रुचः । वेनः । आवः ॥ सः । बुध्नियाः । उपमाइत्युप-माः । अस्य । विष्ठाइतिवि-स्थाः । सतः । च । योनिम् । असतः । च । विवः ॥ हिरण्य गर्भइतिहिरण्य-गर्भः । समिति । अवर्तत । अग्रे । भूतस्य । जातः । पतिः । एकः । आसीत् ॥ सः । दाधार । पृथिवीम् । द्याम् । उत । इमाम् । कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम ॥ द्रप्सः । चस्कन्द । पृथिवीम् । अन्विति । [३४] द्याम् । इमम् । च । योनिम् । अन्विति । यः । च । पूर्वः ॥ तृतीयम् । योनिम् । अन्विति । सञ्चरन्तमितिसं-चरन्तम् । द्रप्सम् । जुहोमि । अन्विति । सप्त । होत्राः ॥ नमः । अस्तु । सर्पेभ्यः । ये । के । च । पृथिवीम् । अनु ॥ ये । अन्तरिक्षे । ये । दिवि । तेभ्यः । सर्पेभ्यः । नमः ॥ ये । अदः । रोचने । दिवः । ये । वा । सूर्यस्य । रश्मिषु ॥ येषाम् । अप्स्वित्यप्-सु । सदः । कृतम् । तेभ्यः । सर्पेभ्यः । नमः ॥ याः । इषवः । यातुधानानामितियातु-धानानाम् । ये । वा । वनस्पतीन् । अनु ॥ ये । वा । अवटेषु । शेरते । तेभ्यः । सर्पेभ्यः । नमः ॥ [३५] महोऽनुयातुधानानामेकादशच ॥ ८ ॥

ध्रुवा । असि । धरुणा । अस्तृता । विश्वकर्मणेतिविश्व-कर्मणा । सुकृतेतिसु-कृता ॥ मा । त्वा । समुद्रः । उदिति । वधीत् । मा । सुपर्णइतिसु-पर्णः । अव्यथमाना । पृथिवीम् । दृꣳह ॥ प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । त्वा । सादयतु । पृथिव्याः । पृष्ठे । व्यचस्वतीम् । प्रथस्वतीम् । प्रथः । असि । पृथिवी । असि । भूः । असि । भूमिः । असि । अदितिः । असि । विश्वधायाइतिविश्व-धायाः । विश्वस्य । भुवनस्य । धर्त्री । पृथिवीम् । यच्छ । पृथिवीम् । दृꣳह । पृथिवीम् । मा । हिꣳसीः । विश्वस्मै । प्राणायेतिप्र-अनाय । अपानायेत्यप-अनाय । व्यानायेतिवि-अनाय । उदानायेत्युत्-अनाय । प्रतिष्ठायाइतिप्रति-स्थायै । [३६] चरित्राय । अग्निः । त्वा । अभीति । पातु । मह्या । स्वस्त्या । छर्दिषा । शन्तमेनेतिशं-तमेन । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् ।

ध्रुवा । सीद ॥ काण्डात्काण्डादितिकाण्डात्-काण्डात् । प्ररोहन्तीतिप्र-रोहन्ती । परुषःपरुषइतिपरुषः-परुषः । परि ॥ एवा । नः । दूर्वे । प्रेति । तनु । सहस्रेण । शतेन । च ॥ या । शतेन । प्रतनोपीतिप्र-तनोषि । सहस्रेण । विरोहसीतिवि-रोहसि ॥ तस्याः । ते । देवि । इष्टके । विधेम । हविषा । वयम् ॥ अषाढा । असि । सहमाना । सहस्व । अरातीः । सहस्व । अरातीयतः । सहस्व । पृतनाः । सहस्व । पृतन्यतः ॥ सहस्रवीर्येतिसहस्र-वीर्या । [३७] असि । सा । मा । जिन्व ॥ मधु । वाताः । ऋतायतइत्यृत-यते । मधु । क्षरन्ति । सिन्धवः ॥ माध्वीः । नः । सन्तु । ओषधीः ॥ मधु । नक्तम् । उत । उषसि । मधुमदितिमधु-मत् । पार्थिवम् । रजः ॥ मधु । द्यौः । अस्तु । नः । पिता ॥ मधुमानितिमधु-मान् । नः । वनस्पतिः । मधुमानितिमधु-मान् । अस्तु । सूर्यः ॥ माध्वीः । गावः । भवन्तु । नः ॥ मही । द्यौः । पृथिवी । च । नः । इमम् । यज्ञम् । मिमिक्षताम् ॥ पिपृताम् । नः । भरीमभिरितिभरीम-भिः ॥ तत् । विष्णोः । परमम् । [३८] पदम् । सदा । पश्यन्ति । सूरयः ॥ दिवि । इव । चक्षुः । आततमित्या-ततम् ॥ ध्रुवा । असि । पृथिवि । सहस्व । पृतन्यतः ॥ स्यूता । देवेभिः । अमृतेन । एति । अगाः ॥ याः । ते । अग्ने । सूर्ये । रुचः । उद्यतइत्युत्-यतः । दिवम् । आतन्वन्तीत्या-तन्वन्ति । रश्मिभिरितिरश्मि-भिः ॥ ताभिः । सर्वाभिः । रुचे । जनाय । नः । कृधि ॥ याः । वः । देवाः । सूर्ये । रुचः । गोषु । अश्वेषु । याः । रुचः ॥ इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । ताभिः । सर्वाभिः । रुचम् । नः । धत्त । बृहस्पते ॥ विराडितिवि-राट् । [३९] ज्योतिः । अधारयत् । सम्राडितिसं-राट् । ज्योतिः । अधारयत् । स्वराडितिस्व-राट् । ज्योतिः । अधारयत् ॥ अग्ने । युक्ष्व । हि । ये । तव । अश्वासः । देव । साधवः ॥ अरम् । वहन्ति । आशवः ॥ युक्ष्व । हि । देवहूतमानितिदेव-हूतमान् । अश्वान् । अग्ने । रथीः । इव ॥ नीति । होता । पूर्व्यः । सदः ॥ द्रप्सः । चस्कन्द । पृथिवीम् । अन्विति । द्याम् । इमम् । च । योनिम् । अन्विति । यः । च । पूर्वः ॥ तृतीयम् । योनिम् । अन्विति । सञ्चरन्तमितिसं-चरन्तम् । द्रप्सम् । जुहोमि । अन्विति । सप्त । [४०] होत्राः ॥ अभूत् । इदम् । विश्वस्य । भुवनस्य । वाजिनम् । अग्नेः । वैश्वानरस्य । च ॥ अग्निः । ज्योतिषा । ज्योतिष्मान् । रुक्मः । वर्चसा । वर्चस्वान् ॥ ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । समिति । इत् । स्रवन्ति । सरितः । न ।

धेनाः ॥ अन्तः । हृदा । मनसा । पूयमानाः ॥ घृतस्य । धाराः । अभीति । चाक शीमि ॥ हिरण्ययः । वेतसः । मध्ये । आसाम् ॥ तस्मिन्न् । सुपर्णइतिसु-पर्णः । मधुकृदितिमधु-कृत् । कुलायी । भजन्न् । आस्ते । मधु । देवताभ्यः ॥ तस्य । आसते । हरयः । सप्त । तीरे । स्वधामितिस्व-धाम् । दुहानाः । अमृतस्य । धाराम् ॥[४१]
प्रतिष्ठायैसहस्रवीर्यापरमव्विँराट्थ्सप्तती रेचत्वारिंच ॥ ❀ ❀ ॥९॥

आदित्यम् । गर्भम् । पयसा । समञ्जन्नितिसं-अञ्जन्न् । सहस्रस्य । प्रतिमामितिप्रति-माम् । विश्वरूपमितिविश्व-रूपम् ॥ परीति । वृङ्ग्धि । हरसा । मा । अभीति । मृस्थः । शतायुषमितिशत-आयुषम् । कृणुहि । चीयमानः ॥ इमम् । मा । हिꣳसीः । द्विपादमितिद्वि-पादम् । पशुम् । सहस्राक्षेतिसहस्र-अक्ष । मेधे । एति । चीयमानः ॥ मयुम् । आरण्यम् । अन्विति । ते । दिशामि । तेन । चिन्वानः । तनुवः । नीति । सीद ॥ वातस्य । भ्राजिम् । वरुणस्य । नाभिम् । अश्वम् । जज्ञानम् । सरिरस्य । मध्ये ॥ शिशुम् । नदीनाम् । हरिम् । अद्रिबुद्धमित्यद्रि-बुद्धम् । अग्ने । मा । हिꣳसीः । [४२] परमे । व्योमन्नितिवि-ओमन्न् ॥ इमम् । मा । हिꣳसीः । एकशफमित्येक-शफम् । पशूनाम् । कनिक्रदम् । वाजिनम् । वाजिनेषु ॥ गौरम् । आरण्यम् । अन्विति । ते । दिशामि । तेन । चिन्वानः । तनुवः । नीति । सीद ॥ अजस्रम् । इन्दुम् । अरुषम् । भुरण्युम् । अग्निम् । ईडे । पूर्वचित्ताविति पूर्व-चित्तौ । नमोभिरितिनमः-भिः । सः । पर्वभिरितिपर्व-भिः । ऋतुशइत्यृतु-शः । कल्पमानः । गाम् । मा । हिꣳसीः । अदितिम् । विराजमितिवि-राजम् ॥ इमम् । समुद्रम् । शतधारमितिशत-धारम् ॥ उत्सम् । व्यच्यमानमितिवि-अच्यमानम् । भुवनस्य । मध्ये ॥ घृतम् । दुहानाम् । अदितिम् । जनाय । अग्ने । मा । [४३] हिꣳसीः । परमे । व्योमन्नितिवि-ओमन्न् ॥ गवयम् । आरण्यम् । अन्विति । ते । दिशामि । तेन । चिन्वानः । तनुवः । नीति । सीद ॥ वरूत्रिम् । त्वष्टुः । वरुणस्य । नाभिम् । अविम् । जज्ञानाम् । रजसः । परस्मात् ॥ महीम् । साहस्रीम् । असुरस्य । मायाम् । अग्ने । मा । हिꣳसीः । परमे । व्योमन्नितिवि-ओमन्न् ॥ इमाम् । ऊर्णायुम् । वरुणस्य । मायाम् । त्वचम् । पशूनाम् । द्विपदामितिद्वि-पदाम् । चतुष्पदामितिचतुः-पदाम् ॥ त्वष्टुः । प्रजानामितिप्र-जानाम् । प्रथमम् । जनित्रम् । अग्ने । मा । हिꣳसीः ।

प॒र॒मे । व्यो॑म॒न्निति॒वि-ओ॒म॒न् ॥ उष्ट्र॑म् । आ॒र॒ण्यम् । अन्विति॑ । [४४] ते॒ । दि॒शा॒मि॒ । तेन॑ । चि॒न्वा॒नः । त॒नुवः॑ । नीति॑ । सी॒द॒ ॥ यः । अ॒ग्निः । अ॒ग्नेः । तप॑सः । अधीति॑ । जा॒तः । शोचा॑त् । पृ॒थि॒व्याः । उ॒त । वा॒ । दि॒वः । परि॑ ॥ येन॑ । प्र॒जाइति॑प्र-जाः । वि॒श्वक॑र्मेति॑वि॒श्व-क॑र्मा । व्या॒नडिति॑वि-आनट् । तम् । अ॒ग्ने॒ । हेडः॑ । परीति॑ । ते॒ । वृ॒णक्तु॒ ॥ अ॒जा । हि । अ॒ग्नेः । अज॑निष्ट । गर्भा॑त् । सा । वै । अप॑श्यत् । ज॒नि॒तार॑म् । अग्रे॑ ॥ तया॑ । रोह॑म् । आ॒य॒न्न् । उपेति॑ । मेध्या॑सः । तया॑ । दे॒वाः । दे॒वता॑म् । अग्रे॑ । आ॒य॒न्न् ॥ श॒र॒भम् । आ॒र॒ण्यम् । अन्विति॑ । ते॒ । दि॒शा॒मि॒ । तेन॑ । चि॒न्वा॒नः । त॒नुवः॑ । नीति॑ । सी॒द॒ ॥ [४५] अ॒ग्नेमा॑हि॒ꣳसी॑र॒ग्नेमोष्ट्र॑मार॒ण्यमनु॑शर॒भन्नव॑ च ॥१०॥

आ॒दि॒त्यमि॒मन्द्वि॒पाद॑म्म॒युꣳ॑ वा॒तस्या॑श्वं॑मि॒ममेक॑शफ॒ङ्गौर॑मज॒स्र॒ङ्ग॒व॒यꣳ॑व॒रू॒त्रिम॑वि॑मि॒मामू॒र्णा॒युसुष्ट्र॑ꣳयोअ॒ग्निश्श॑र॒भम् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀

इ॒न्द्रा॒ग्नीइती॑न्द्र-अ॒ग्नी । रो॒च॒ना । दि॒वः । परीति॑ । वाजे॑षु । भू॒ष॒थः ॥ तत् । वा॒म् । चे॒ति॒ । प्रेति॑ । वी॒र्य॑म् ॥ श्नथ॑त् । वृ॒त्रम् । उ॒त । स॒नो॒ति॒ । वाज॑म् । इन्द्रा॑ । यः । अ॒ग्नीइति॑ । सह॑रीइति॒स-हु॒री । स॒प॒र्यात् ॥ इ॒र॒ज्यन्ता॑ । व॒स॒व्य॑स्य । भूरेः॑ । सह॑स्त॒मेति॒सहः॑-त॒मा । सह॑सा । वा॒ज॒यन्तेति॑वाज-यन्ता॑ ॥ प्रेति॑ । च॒र्ष॒णिभ्य॒इति॑चर्ष॒णि-भ्यः॒ । पृ॒त॒ना । हवे॑षु । प्रेति॑ । पृ॒थि॒व्याः । रि॒रि॒चा॒थे॒इति॑ । दि॒वः । च॒ ॥ प्रेति॑ । सिन्धु॑भ्य॒इति॒सिन्धु॑-भ्यः॒ । प्रेति॑ । गि॒रिभ्य॒इति॑गि॒रि-भ्यः॒ । म॒हि॒त्वेति॑महि-त्वा । प्रेति॑ । इ॒न्द्रा॒ग्नीइती॑न्द्र-अ॒ग्नी । विश्वा॑ । भुव॑ना । अतीति॑ । अ॒न्या ॥ मरु॑तः । यस्य॑ । हि । [४६] क्षये॑ । पा॒थ । दि॒वः । वि॒म॒ह॒स॒इति॑वि-म॒ह॒सः॒ ॥ सः । सु॒गो॒पात॑म॒इति॑सुगोप-त॒मः॒ । जनः॑ ॥ य॒ज्ञैः । वा॒ । य॒ज्ञ॒वा॒ह॒स॒इति॑यज्ञ-वा॒ह॒सः॒ । विप्र॑स्य । वा॒ । म॒ती॒नाम् ॥ मरु॑तः । शृ॒णु॒त । हव॑म् ॥ श्रि॒यसे॑ । कम् । भा॒नुभि॒रिति॑भा॒नु-भिः॒ । समिति॑ । मि॒मि॒क्षि॒रे॒ । ते । र॒श्मिभि॒रिति॑र॒श्मि-भिः॒ । ते । ऋक्व॑भि॒रित्यृक्व॑-भिः॒ । सु॒खा॒दय॒इति॑सु-खा॒दयः॑ ॥ ते । वाशी॑मन्त॒इति॒वाशि॑-मन्तः॒ । इ॒ष्मिणः॑ । अभी॑रवः । वि॒द्रे । प्रि॒यस्य॑ । मारु॑तस्य । धाम्नः॑ ॥ अ॒ग्नेति॑ । ते॒ । हेडः॑ । उदिति॑ । उ॒त्त॒ममित्यु॑त्-त॒मम् ॥ कया॑ । नः॒ । चि॒त्रः । एति॑ । भु॒व॒त् । ऊ॒ती । स॒दावृ॑ध॒इति॑सदा-वृ॒धः॒ । सखा॑ ॥ कया॑ । शचि॑ष्ठया । वृ॒ता ॥ [४७] कः । अ॒द्य । यु॒ङ्क्ते॒ । धु॒रि । गाः । ऋ॒तस्य॑ । शिमी॑वतः । भा॒मिनः॑ । दु॒र्हृ॒णा॒यूनिति॑दुः-हृ॒णा॒यून् ॥ आ॒सन्नि॑षू॒नित्या॒सन्-इ॒षून् । हृ॒त्स्वस॒इति॑हृत्सु-असः॑ ।

मयोभूरिति॑मयः-भूः । यः । एपाम् । भूत्याम् । ऋणधंत् । सः । जीवात् ॥ अग्ने॑ । नयं । एतिं । देवाना॑म् । शम् । नः । भवन्तु । वाजे॑वाजइति॒वाजे॑-वाजे ॥ अफ्स्वि त्यंप्-सु । अग्ने । सधिः । तवं । सः । ओपधीः । अन्विति॑ । रुध्यसे ॥ गर्भे॑ । सन्न् । जायसे । पुनः ॥ वृषा॑ । सोम । द्युमानिति॑द्यु-मान् । असि । वृषा॑ । देव । वृषंव्रतइति वृषं-व्रतः ॥ वृषा॑ । धर्मा॑णि । दधिषे ॥ इमम् । मे । वरुण । तत् । त्वा । यामि । त्वम् । नः । अग्ने । सः । त्वम् । नः । अग्ने ॥[४८] हिवृतामएकांदशच ॥ ❀ ॥११॥

विष्णोःक्रमोऽसिदिवस्पर्यग्नेपतेऽपैतसमितङ्ख्याजातामानोहिꣳसीद्रूर्ध्वस्था ध्रुवास्यादित्यङ्गर्भमिन्द्राग्नीरोचनैकादश ॥ ११ ॥ विष्णोरस्मिन् हव्येतित्वाऽहन्धीति भिर् होत्रा अष्टाचत्वारिꣳशत् ॥ ४८ ॥ विष्णोःक्रमोऽसित्वन्नोअग्नेसत्वन्नोअग्ने ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

अथ चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

अपाम् । त्वा । एमन्न् । सादयामि । अपाम् । त्वा । ओद्मन्न् । सादयामि । अपाम् । त्वा । भस्मन्न् । सादयामि । अपाम् । त्वा । ज्योतिंपि । सादयामि । अपाम् । त्वा । अयंने । सादयामि । अर्णवे । सदंने । सीद । समुद्रे । सदंने । सीद । सलिले । सदंने । सीद । अपाम् । क्षये॑ । सीद । अपाम् । सधिंपि । सीद । अपाम् । त्वा । सदंने । सादयामि । अपाम् । त्वा । सधस्थइतिंसध-स्थे । सादयामि । अपाम् । त्वा । पुरींपे । सादयामि । अपाम् । त्वा । योनौ॑ । सादयामि । अपाम् । त्वा । पाथंसि । सादयामि । गायत्री । छन्दः । त्रिष्टुप् । छन्दः । जगंती । छन्दः । अनुष्टुबित्यंनु-स्तुप् । छन्दः । पङ्क्तिः । छन्दः ॥[१] योनौपञ्चंदशच ॥ ❀ ॥१॥

अयम् । पुरः । भुवः । तस्यं । प्राणइतिंप्र-अनः । भौवायनः । वसन्तः । प्राणायनः । गायत्री । वासन्ती । गायत्रियै । गायत्रम् । गायत्रात् । उपाꣳशुरित्युंप-अꣳशुः । उपाꣳशोरित्युंप-अꣳशोः । त्रिवृदितित्रि-वृत् । त्रिवृतइतित्रि-वृतः । रथ

न्तुरमितिरथं-तुरम् । रथन्तरादितिरथं-तुरात् । वसिष्ठः । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेति प्रजापति-गृहीतया । त्वया । प्राणमितिप्र-अनम् । गृह्णामि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । अयम् । दक्षिणा । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । तस्य । मनः । वैश्वकर्मणमितिवैश्व-कर्मणम् । ग्रीष्मः । मानसः । त्रिष्टुक् । ग्रैष्मी । त्रिष्टुभः । ऐडम् । ऐडात् । अन्तर्यामइत्यन्तः-यामः । अन्तर्यामादित्यन्तः-यामात् । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । पञ्चदशादितिपञ्च-दशात् । बृहत् । बृहतः । भरद्वाजः । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेतिप्रजापति- गृहीतया । त्वया । मनः । [२] गृह्णामि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । अयम् । पश्चात् । विश्वव्यचाइतिविश्व-व्यचाः । तस्य । चक्षुः । वैश्वव्यचसमितिवैश्व-व्यचसम् । वर्षाणि । चाक्षुषाणि । जगती । वार्षी । जगत्याः । ऋक्षमम् । ऋक्षमात् । शुक्रः । शुक्रात् । सप्तदशइतिसप्त-दशः । सप्तदशादितिसप्त-दशात् । वैरूपम् । वैरूपात् । विश्वामित्रइतिविश्व-मित्रः । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेतिप्रजापति-गृहीतया । त्वया । चक्षुः । गृह्णामि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । इदम् । उत्तरादित्युत्-तरात् । सुवः । तस्य । श्रोत्रम् । सौवम् । शरत् । श्रौत्री । अनुष्टुगित्यनु-स्तुप् । शारदी । अनुष्टुभइत्यनु-स्तुभः । स्वारम् । स्वारात् । मन्थी । मन्थिनः । एकविꣳशइत्येक-विꣳशः । एकविꣳशादित्येक-विꣳशात् । वैराजम् । वैराजात् । जमदग्निः । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेतिप्रजापति-गृहीतया । [३] त्वया । श्रोत्रम् । गृह्णामि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । इयम् । उपरि । मतिः । तस्यै । वाक् । माती । हेमन्तः । वाच्यायनः । पङ्क्तिः । हैमन्ती । पङ्क्त्यै । निधनवदितिनिधन-वत् । निधनवतइतिनिधन-वतः । आग्रयणः । आग्रयणात् । त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशावितित्रिणव-त्रयस्त्रिꣳशौ । त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशाभ्यामितित्रिणव-त्रयस्त्रिꣳशाभ्याम् । शाक्वररैवतेइतिशाक्वर-रैवते । शाक्वररैवताभ्यामितिशाक्वर-रैवताभ्याम् । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । ऋषिः । प्रजापतिगृहीतयेतिप्रजापति-गृहीतया । त्वया । वाचम् । गृह्णामि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ॥ [४] त्वयामनोजमदग्निर्‌ऋषिःप्रजापतिगृहीतयात्रिꣳशच्च ॥ २ ॥

प्राची । दिशाम् । वसन्तः । ऋतूनाम् । अग्निः । देवता । ब्रह्म । द्रविणम् । त्रिवृदितित्रि-वृत् । स्तोमः । सः । उ । पञ्चदशवर्तनिरितिपञ्चदश-वर्तनिः । त्र्यवि

रितित्रि-अविः । वयः । कृतम् । अयानाम् । पुरोवातइतिपुरः-वातः । वातः । सानगः । ऋषिः । दक्षिणा । दिशाम् । ग्रीष्मः । ऋतूनाम् । इन्द्रः । देवता । क्षत्रम् । द्रविणम् । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । स्तोमः । सः । उ । सप्तदशवर्तनिरितिसप्तदश-वर्तनिः । दित्यवाडितिदित्य-वाट् । वयः । त्रेता । अयानाम् । दक्षिणाद्वातइतिदक्षिणात्-वातः । वातः । सनातनइतिसना-तनः । ऋषिः । प्रतीची । दिशाम् । वर्षाः । ऋतूनाम् । विश्वे । देवाः । देवता । विट् । [५] द्रविणम् । सप्तदशइतिसप्त-दशः । स्तोमः । सः । उ । एकविंशवर्तनिरित्येकविंश-वर्तनिः । त्रिवत्सइतित्रि-वत्सः । वयः । द्वापरः । अयानाम् । पश्चाद्वातइतिपश्चात्-वातः । वातः । अहभूनः । ऋषिः । उदीची । दिशाम् । शरत् । ऋतूनाम् । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । देवता । पुष्टम् । द्रविणम् । एकविंशइत्येक-विंशः । स्तोमः । सः । उ । त्रिणववर्तनिरितित्रिणव-वर्तनिः । तुर्यवाडितितुर्य-वाट् । वयः । आस्कन्दइत्या-स्कन्दः । अयानाम् । उत्तराद्वातइत्युत्तरात्-वातः । वातः । प्रत्नः । ऋषिः । ऊर्ध्वा । दिशाम् । हेमन्तशिशिरावितिहेमन्त-शिशिरौ । ऋतूनाम् । बृहस्पतिः । देवता । वर्चः । द्रविणम् । त्रिणवइतित्रि-नवः । स्तोमः । सः । उ । त्रयस्त्रिंशवर्तनिरितित्रयस्त्रिंश-वर्तनिः । पष्ठवादितिपष्ठ-वात् । वयः । अभिभूरित्यभि-भूः । अयानाम् । विष्वग्वातइतिविष्वक्-वातः । वातः । सुपर्णइतिसु-पर्णः । ऋषिः । पितरः । पितामहाः । परे । अवरे । ते । नः । पान्तु । ते । नः । अवन्तु । अस्मिन् । ब्रह्मन् । अस्मिन् । क्षत्रे । अस्याम् । आशिषीत्या-शिषि । अस्याम् । पुरोधायामितिपुरः-धायाम् । अस्मिन् । कर्मन् । अस्याम् । देवहूत्यामितिदेव-हूत्याम् ॥ [६] विट् पष्ठवाद्योऽष्टाविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

ध्रुवक्षितिरितिध्रुव-क्षितिः । ध्रुवयोनिरितिध्रुव-योनिः । ध्रुवा । असि । ध्रुवाम् । योनिम् । एति । सीद । साध्या ॥ उख्यस्य । केतुम् । प्रथमम् । पुरस्तात् । अश्विना । अध्वर्यूइति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ स्वे । दक्षे । दक्षपितेतिदक्ष-पिता । इह । सीद । देवत्रेतिदेव-त्रा । पृथिवी । बृहती । रराणा ॥ स्वासस्थेतिसु-आसस्था । तनुवा । समिति । विशस्व । पिता । इव । एधि । सूनवे । एति । सुशेवेतिसु-शेवा । अश्विना । अध्वर्यूइति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ कुलायिनी ।

वसुमतीतिवसु-मती । वयोधाइतिवयः-धाः । रयिम् । नः । वर्द्ध । बहुलम् । सुवी रमितिसु-वीरम् ॥ [७] अपेति । अमतिम् । दुर्मतिमितिदुः-मतिम् । बाधमाना । रायः । पोषे । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । आभजन्तीत्या-भजन्ती । सुवः । धेहि । यजमानाय । पोषम् । अश्विना । अध्वर्यूइति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ अग्नेः । पुरीषम् । असि । देवयानीतिदेव-यानी । ताम् । त्वा । विश्वे । अभीति । गृणन्तु । देवाः ॥ स्तोमपृष्ठेतिस्तोम-पृष्ठा । घृतवतीतिघृत-वती । इह । सीद । प्रजावदितिप्र जा-वत् । अस्मेइति । द्रविणा । एति । यजस्व । अश्विना । अध्वर्यूइति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ दिवः । मूर्धा । असि । पृथिव्याः । नाभिः । विष्टम्भनीतिवि-स्तम्भनी । दिशाम् । अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । भुवनानाम् ॥ [८] ऊर्मिः । द्रप्सः । अपाम् । असि । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । ते । ऋषिः । अश्विना । अध्वर्यूइति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ सजूरितिस-जूः । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । सजूरितिस-जूः । विधाभिरिति वि-धाभिः । सजूरितिस-जूः । वसुभिरितिवसु-भिः । सजूरितिस-जूः । रुद्रैः । स जूरितिस-जूः । आदित्यैः । सजूरितिस-जूः । विश्वैः । देवैः । सजूरितिस-जूः । देवैः । सजूरितिस-जूः । देवैः । वयोनाधैरितिवयः-नाधैः । अग्नये । त्वा । वैश्वा नराय । अश्विना । अध्वर्यूइति । सादयताम् । इह । त्वा ॥ प्राणमितिप्र-अनम् । मे । पाहि । अपानमित्यप-अनम् । मे । पाहि । व्यानमितिवि-अनम् । मे । पाहि । चक्षुः । मे । उर्व्या । वीति । भाहि । श्रोत्रम् । मे । श्लोकय । अपः । पिन्व । ओ षधीः । जिन्व । द्विपादितिद्वि-पात् । पाहि । चतुष्पादितिचतुः-पात् । अव । दिवः । वृष्टिम् । एति । ईरय ॥ [९] सुवीरम्भुवनानामुर्व्यासप्तदशच ॥ ❀ ॥४॥

त्र्यविरितित्रि-अविः । वयः । त्रिष्टुप् । छन्दः । दित्यवाडितिदित्य-वाट् । वयः । विराडितिवि-राट् । छन्दः । पञ्चाविरितिपञ्च-अविः । वयः । गायत्री । छन्दः । त्रिवत्सइतित्रि-वत्सः । वयः । उष्णिहा । छन्दः । तुर्यवाडितितुर्य-वाट् । वयः । अ नुष्टुबित्यनु-स्तुप् । छन्दः । पष्ठवादितिपष्ठ-वात् । वयः । बृहती । छन्दः । उक्षा । वयः । सतोबृहतीतिसतः-बृहती । छन्दः । ऋषभः । वयः । ककुत् । छन्दः । धेनुः । वयः । जगती । छन्दः । अनड्वान् । वयः । पङ्क्तिः । छन्दः । बस्तः । वयः । वि बलमितिवि-बलम् । छन्दः । वृष्णिः । वयः । विशालमितिवि-शालम् । छन्दः ।

पुरुषः । वयः । तन्द्रम् । छन्दः । व्याघ्रः । वयः । अनाधृष्टमित्यना-धृष्टम् । छन्दः । सिꣳहः । वयः । छदिः । छन्दः । विष्टम्भइतिवि-स्तम्भः । वयः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । छन्दः । क्षत्रम् । वयः । मयन्दम् । छन्दः । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । वयः । परमेष्ठी । छन्दः । मूर्धा । वयः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । छन्दः ॥ [१०] पुरुषोवयप्पङ्क्तिꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । अव्यथमानाम् । इष्टकाम् । दृꣳहतम् । युवम् ॥ पृष्ठेन । द्यावापृथिवीइतिद्यावा - पृथिवी । अन्तरिक्षम् । च । वीति । बाधताम् ॥ विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । त्वा । सादयतु । अन्तरिक्षस्य । पृष्ठे । व्यचस्वतीम् । प्रथस्वतीम् । भास्वतीम् । सूरिमतीमितिसूरि-मतीम् । एति । या । द्याम् । भासि । एति । पृथिवीम् । एति । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षम् । यच्छ । अन्तरिक्षम् । दृꣳह । अन्तरिक्षम् । मा । हिꣳसीः । विश्वस्मै । प्राणायेतिप्र-अनाय । अपानायेत्यप-अनाय । व्यानायेतिवि-अनाय । उदानायेत्युत-अनाय । प्रतिष्ठायाइतिप्रति-स्थायै । चरित्राय । वायुः । त्वा । अभीति । पातु । मह्या । स्वस्त्या । छर्दिषा । [११] शन्तमेनेतिशं-तमेन । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ॥ राज्ञी । असि । प्राची । दिक् । विराडितिवि-राट् । असि । दक्षिणा । दिक् । सम्राडितिसं-राट् । असि । प्रतीची । दिक् । स्वराडितिस्व-राट् । असि । उदीची । दिक् । अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । असि । बृहती । दिक् । आयुः । मे । पाहि । प्राणमितिप्र-अनम् । मे । पाहि । अपानमित्यप-अनम् । मे । पाहि । व्यानमितिवि-अनम् । मे । पाहि । चक्षुः । मे । पाहि । श्रोत्रम् । मे । पाहि । मनः । मे । जिन्व । वाचम् । मे । पिन्व । आत्मानम् । मे । पाहि । ज्योतिः । मे । यच्छ ॥ [१२] छर्दिषापिन्वषट्च ॥ ❀ ॥ ६ ॥

मा । छन्दः । प्रमेतिप्र-मा । छन्दः । प्रतिमेतिप्रति-मा । छन्दः । अस्रीविः । छन्दः । पङ्क्तिः । छन्दः । उष्णिहा । छन्दः । बृहती । छन्दः । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । छन्दः । विराडितिवि-राट् । छन्दः । गायत्री । छन्दः । त्रिष्टुप् । छन्दः । जगती । छन्दः । पृथिवी । छन्दः । अन्तरिक्षम् । छन्दः । द्यौः । छन्दः । समाः । छन्दः । नक्षत्राणि । छन्दः । मनः । छन्दः । वाक् । छन्दः । कृषिः । छन्दः । हिरण्यम् । छन्दः । गौः । छन्दः । अजा । छन्दः । अश्वः । छन्दः ॥ अग्निः । देवता । [१३] वातः ।

देवता । सूर्यः । देवता । चन्द्रमाः । देवता । वसवः । देवता । रुद्राः । देवता । आदित्याः । देवता । विश्वे । देवाः । देवता । मरुतः । देवता । बृहस्पतिः । देवता । इन्द्रः । देवता । वरुणः । देवता । मूर्धा । असि । राट् । ध्रुवा । असि । धरुणा । यन्त्री । असि । यमित्री । इषे । त्वा । ऊर्जे । त्वा । कृष्यै । त्वा । क्षेमाय । त्वा । यन्त्री । राट् । ध्रुवा । असि । धरणी । धर्त्री । असि । धरित्री । आयुषे । त्वा । वर्चसे । त्वा । ओजसे । त्वा । बलाय । त्वा ॥ [१४] देवताऽऽयुषेत्वापद्च ॥७॥

आशुः । त्रिवृदितित्रि-वृत् । भान्तः । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । व्योमेतिवि-ओम । सप्तदशइतिसप्त-दशः । प्रतूर्तिरितिप्र-तूर्तिः । अष्टादशइत्यष्टा-दशः । तपः । नवदशइतिनव-दशः । अभिवर्तइत्यभि-वर्तः । सविंशइतिस-विंशः । धरुणः । एकविंशइत्येक-विंशः । वर्चः । द्वाविंशः । सम्भरणइतिसं-भरणः । त्रयोविंशइतित्रयः-विंशः । योनिः । चतुर्विंशइतिचतुः-विंशः । गर्भाः । पञ्चविंशइतिपञ्च-विंशः । ओजः । त्रिणवइतित्रि-नवः । क्रतुः । एकत्रिंशइत्येक-त्रिंशः । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । त्रयस्त्रिंशइतित्रयः-त्रिंशः । ब्रध्नस्य । विष्टपम् । चतुस्त्रिंशइतिचतुः-त्रिंशः । नाकः । षट्त्रिंशइतिषट्-त्रिंशः । विवर्तइतिवि-वर्तः । अष्टाचत्वारिंशइत्यष्टा-चत्वारिंशः । धर्त्रः । चतुष्टोमइतिचतुः-स्तोमः ॥ [१५] आशुस्सप्तविंशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥८॥

अग्नेः । भागः । असि । दीक्षायाः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । ब्रह्म । स्पृतम् । त्रिवृदितित्रि-वृत् । स्तोमः । इन्द्रस्य । भागः । असि । विष्णोः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । क्षत्रम् । स्पृतम् । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । स्तोमः । नृचक्षसामितिनृ-चक्षसाम् । भागः । असि । धातुः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । जनित्रम् । स्पृतम् । सप्तदशइतिसप्त-दशः । स्तोमः । मित्रस्य । भागः । असि । वरुणस्य । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । दिवः । वृष्टिः । वाताः । स्पृताः । एकविंशइत्येक-विंशः । स्तोमः । अदित्यै । भागः । असि । पूष्णः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । ओजः । स्पृतम् । त्रिणवइतित्रि-नवः । स्तोमः । वसूनाम् । भागः । असि । [१६] रुद्राणाम् । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । चतुष्पादितिचतुः-पात् । स्पृतम् । चतुर्विंशइतिचतुः-विंशः । स्तोमः । आदित्यानाम् । भागः । असि । मरुताम् । आधि

पत्यमित्याधि-पत्यम् । गर्भाः । स्पृताः । पञ्चविꣳशइतिपञ्च-विꣳशः । स्तोमः । देवस्य । सवितुः । भागः । असि । बृहस्पतेः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । समीचीः । दिशः । स्पृताः । चतुष्टोमइतिचतुः-स्तोमः । स्तोमः । यावानाम् । भागः । असि । अयावानाम् । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । प्रजाइतिप्र-जाः । स्पृताः । चतुश्चत्वारिꣳशइतिचतुः-चत्वारिꣳशः । स्तोमः । ऋभूणाम् । भागः । असि । विश्वेषाम् । देवानाम् । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । भूतम् । निशान्तमितिनि-शान्तम् । स्पृतम् । त्रयस्त्रिꣳशइतित्रयः-त्रिꣳशः । स्तोमः ॥ [१७] वसूनाम्भागोऽसिपद्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ॥९॥

एकया । अस्तुवत । प्रजाइतिप्र-जाः । अधीयन्त । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । तिसृभिरितितिसृ-भिः । अस्तुवत । ब्रह्म । असृज्यत । ब्रह्मणः । पतिः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । पञ्चभिरितिपञ्च-भिः । अस्तुवत । भूतानि । असृज्यन्त । भूतानाम् । पतिः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । सप्तभिरितिसप्त-भिः । अस्तुवत । सप्तऋषयइतिसप्त-ऋषयः । असृज्यन्त । धाता । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । नवभिरितिनव-भिः । अस्तुवत । पितरः । असृज्यन्त । अदितिः । अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । आसीत् । एकादशभिरित्येकादश-भिः । अस्तुवत । ऋतवः । असृज्यन्त । आर्तवः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । त्रयोदशभिरितित्रयोदश-भिः । अस्तुवत । मासाः । असृज्यन्त । संवथ्सरइतिसं-वथ्सरः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । [१८] आसीत् । पञ्चदशभिरितिपञ्चदश-भिः । अस्तुवत । क्षत्रम् । असृज्यत । इन्द्रः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । सप्तदशभिरितिसप्तदश-भिः । अस्तुवत । पशवः । असृज्यन्त । बृहस्पतिः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । नवदशभिरितिनवदश-भिः । अस्तुवत । शूद्रार्यावितिशूद्र-अर्यौ । असृज्येताम् । अहोरात्रेइत्यहः-रात्रे । अधिपत्नीइत्यधि-पत्नी । आस्ताम् । एकविꣳशत्येत्येक-विꣳशत्या । अस्तुवत । एकशफाइत्येक-शफाः । पशवः । असृज्यन्त । वरुणः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । त्रयोविꣳशत्येतित्रयः-विꣳशत्या । अस्तुवत । क्षुद्राः । पशवः । असृज्यन्त । पूषा । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । पञ्चविꣳशत्येतिपञ्च-विꣳशत्या । अस्तुवत । आरण्याः ।

प्रशवः । असृज्यन्त । वायुः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । सप्तविꣳशत्ये तिसप्त-विꣳशत्या । अस्तुवत । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । वीति । [१९] एताम् । वसवः । रुद्राः । आदित्याः । अनु । वीति । आयन् । तेषाम् । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । आसीत् । नवविꣳशत्येतिनव-विꣳशत्या । अस्तुवत । वनस्पतयः । असृज्यन्त । सोमः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् । एकत्रिꣳशतेत्येक-त्रिꣳशता । अस्तुवत । प्रजाइतिप्र-जाः । असृज्यन्त । यावानाम् । च । अयावानाम् । च । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । आसीत् । त्रयस्त्रिꣳशतेतित्रयः-त्रिꣳशता । अस्तुवत । भूतानि । अशाम्यन् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । परमेष्ठी । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आसीत् ॥ [२०] सꣳवत्सरोऽधिपतिर्विपञ्चत्रिꣳशच्च ॥ १० ॥

इयम् । एव । सा । या । प्रथमा । व्यौच्छदितिवि-औच्छत् । अन्तः । अस्याम् । चरति । प्रविष्टेतिप्र-विष्टा ॥ वधूः । जजान । नवगदितिनव-गत् । जनित्री । त्रयः । एनाम् । महिमानः । सचन्ते ॥ छन्दस्वतीइति । उषसा । पेपिशानेइति । समानम् । योनिम् । अन्विति । सञ्चरन्तीइतिसं-चरन्ती ॥ सूर्यपत्नीइतिसूर्य-पत्नी । वीति । चरतः । प्रजानतीइतिप्र-जानती । केतुम् । कृण्वानेइति । अजरेइति । भूरिरेतसेतिभूरि-रेतसा ॥ ऋतस्य । पन्थाम् । अन्विति । तिस्रः । एति । अगुः । त्रयः । घर्मासः । अन्विति । ज्योतिषा । एति । अगुः ॥ प्रजामितिप्र-जाम् । एका । रक्षति । ऊर्जम् । एका । [२१] व्रतम् । एका । रक्षति । देवयूनामितिदेव-यूनाम् ॥ चतुष्टोमइतिचतुः-स्तोमः । अभवत् । या । तुरीया । यज्ञस्य । पक्षौ । ऋषयः । भवन्ती ॥ गायत्रीम् । त्रिष्टुभम् । जगतीम् । अनुष्टुभमित्यनु-स्तुभम् । बृहत् । अर्कम् । युञ्जानाः । सुवः । एति । अभरन् । इदम् ॥ पञ्चभिरितिपञ्च-भिः । धाता । वीति । दधौ । इदम् । यत् । तासाम् । स्वसृः । अजनयत् । पञ्चपञ्चेतिपञ्च-पञ्च ॥ तासाम् । उ । यन्ति । प्रयवेणेतिप्र-यवेन । पञ्च । नाना । रूपाणि । क्रतवः । वसानाः ॥ त्रिꣳशत् । स्वसारः । उपेति । यन्ति । निष्कृतमितिनिः-कृतम् । समानम् । केतुम् । प्रतिमुञ्चमानाइतिप्रति-मुञ्चमानाः ॥ [२२] ऋतून् । तन्वते । कवयः । प्रजानतीरितिप्र-जानतीः । मध्येछन्दसइतिमध्ये-छन्दसः । परीति । यन्ति । भास्वतीः ॥ ज्योतिष्मती । प्रतीति । मुञ्चते । नभः । रात्री । देवी । सूर्यस्य । व्रतानि ॥ वीति ।

पश्यन्ति । पशवः । जायमानाः । नानारूपाइतिनाना-रूपाः । मातुः । अस्याः । उपस्थइत्युप-स्थे ॥ एकाष्टकेत्येक-अष्टका । तपसा । तप्यमाना । जजान । गर्भम् । महिमानम् । इन्द्रम् ॥ तेन । दस्यून् । वीति । असहन्त । देवाः । हन्ता । असुरा णाम् । अभवत् । शचीभिरितिशचि-भिः ॥ अनानुजामित्यनानु-जाम् । अनुजा मित्यनु-जाम् । माम् । अकर्त । सत्यम् । वदन्ती । अन्विति । इच्छे । एतत् ॥ भू यासम् । [२३] अस्य । सुमताविति सु-मतौ । यथा । यूयम् । अन्या । वः । अ न्याम् । अतीति । मा । प्रेति । युक्त ॥ अभूत् । मम । सुमताविति सु-मतौ । विश्व वेदाइतिविश्व-वेदाः । आष्ट । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । अविदत् । हि । गाधम् ॥ भू यासम् । अस्य । सुमताविति सु-मतौ । यथा । यूयम् । अन्या । वः । अन्याम् । अतीति । मा । प्रेति । युक्त ॥ पञ्च । व्युष्टीरितिवि-उष्टीः । अन्विति । पञ्च । दोहाः । गाम् । पञ्चनाम्नीमितिपञ्च-नाम्नीम् । ऋतवः । अन्विति । पञ्च ॥ पञ्च । दिशः । पञ्चद शेनेतिपञ्च-दशेन । क्लृप्ताः । समानमूर्ध्नीरितिसमान-मूर्ध्नीः । अभीति । लोकम् । एकम् ॥ [२४] ऋतस्य । गर्भः । प्रथमा । व्यूषुषीतिवि-ऊषुषी । अपाम् । एका । महिमानम् । बिभर्ति ॥ सूर्यस्य । एका । चरति । निष्कृतेष्वितिनिः-कृतेषु । घर्म स्य । एका । सविता । एकाम् । नीति । यच्छति ॥ या । प्रथमा । व्यौच्छदितिवि- औच्छत् । सा । धेनुः । अभवत् । यमे ॥ सा । नः । पयस्वती । धुक्ष्व । उत्तरामुत्त रामित्युत्तरां-उत्तराम् । समाम् ॥ शुक्रऋषभेतिशुक्र-ऋषभा । नभसा । ज्योतिषा । एति । अगात् । विश्वरूपेतिविश्व-रूपा । शबलीः । अग्निकेतुरित्यग्नि-केतुः ॥ समा नम् । अर्थम् । स्वपस्यमानेतिसु-अपस्यमाना । बिभ्रती । जराम् । अजरे । उषः । एति । अगाः ॥ ऋतूनाम् । पत्नी । प्रथमा । इयम् । एति । अगात् । अह्नाम् । नेत्री । जनित्री । प्रजानामितिप्र-जानाम् ॥ एका । सती । बहुधेतिबहु-धा । उषः । वीति । उच्छसि । अजीर्णा । त्वम् । जरयसि । सर्वम् । अन्यत् ॥ [२५] ऊर्जमेकाप्रतिमुञ्चमानाभूयासमेकम्पत्न्येकान्नविंशतिश्च ॥ ❀ ॥ ११ ॥

अग्ने । जातान् । प्रेति । नुद । नः । सपत्नान् । प्रतीति । अजातान् । जात वेदइतिजात-वेदः । नुदस्व ॥ अस्मेइति । दीदिहि । सुमनाइतिसु-मनाः । अहेडन्न् । तव । स्याम् । शर्मन्न् । त्रिवरूथइतित्रि-वरूथः । उद्भिदित्युत्-भित् ॥ सहसा ।

ज्ञातान् । प्रेति । नुद । नः । सपत्नान् । प्रतीति । अजातान् । जातवेदइतिजात-वेदः । नुदस्व ॥ अधीति । नः । ब्रूहि । सुमनस्यमानइतिसु-मनस्यमानः । वयम् । स्याम । प्रेति । नुद । नः । सपत्नान् ॥ चतुश्चत्वारिंꣳशइतिचतुः-चत्वारिंꣳशः । स्तोमः । वर्चः । द्रविणम् । षोडशः । स्तोमः । ओजः । द्रविणम् । पृथिव्याः । पुरीषम् । असि । [२६] अप्सः । नाम ॥ एवः । छन्दः । वरिवः । छन्दः । शम्भूरितिशं-भूः । छन्दः । परिभूरितिपरि-भूः । छन्दः । आच्छत् । छन्दः । मनः । छन्दः । व्यचः । छन्दः । सिन्धुः । छन्दः । समुद्रम् । छन्दः । सलिलम् । छन्दः । संयदिति सं-यत् । छन्दः । वियदितिवि-यत् । छन्दः । बृहत् । छन्दः । रथन्तरमितिरथं-तरम् । छन्दः । निकायइतिनि-कायः । छन्दः । विवधइतिवि-वधः । छन्दः । गिरः । छन्दः । भ्रजः । छन्दः । सष्टुबितिस-स्तुप् । छन्दः । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । छन्दः । ककुत् । छन्दः । त्रिककुदितित्रि-ककुत् । छन्दः । काव्यम् । छन्दः । अङ्कुपम् । छन्दः । [२७] पदपङ्क्तिरितिपद-पङ्क्तिः । छन्दः । अक्षरपङ्क्तिरित्यक्षर-पङ्क्तिः । छन्दः । विष्टारपङ्क्तिरितिविष्टार-पङ्क्तिः । छन्दः । क्षुरः । भृज्वान् । छन्दः । प्रच्छत् । छन्दः । पक्षः । छन्दः । एवः । छन्दः । वरिवः । छन्दः । वयः । छन्दः । वयस्कृदितिवयः-कृत् । छन्दः । विशालमितिवि-शालम् । छन्दः । विष्पर्धाइतिवि-स्पर्धाः । छन्दः । छदिः । छन्दः । दूरोहणमितिदुः-रोहणम् । छन्दः । तन्द्रम् । छन्दः । अङ्काङ्कम् । छन्दः ॥ [२८] अस्यङ्कुपञ्छन्दस्त्रयस्त्रिꣳशच्च ॥ ❀ ॥१२॥

अग्निः । वृत्राणि । जङ्घनत् । द्रविणस्युः । विपन्ययेतिवि-पन्यया ॥ समिद्ध इतिसं-इद्धः । शुक्रः । आहुतइत्या-हुतः ॥ त्वम् । सोम । असि । सत्पतिरितिसत्-पतिः । त्वम् । राजा । उत । वृत्रहेतिवृत्र-हा ॥ त्वम् । भद्रः । असि । क्रतुः ॥ भद्रा । ते । अग्ने । स्वनीकेतिसु-अनीक । सन्दृगितिसं-दृक् । घोरस्य । सतः । विषुणस्य । चारुः ॥ न । यत् । ते । शोचिः । तमसा । वरन्त । न । ध्वस्मानः । तनुवि । रेपः । एति । धुः ॥ भद्रम् । ते । अग्ने । सहसिन्न् । अनीकम् । उपाके । एति । रोचते । सूर्यस्य ॥ [२९] रुशत् । दृशे । ददृशे । नक्तया । चित् । अरूक्षितम् । दृशे । एति । रूपे । अन्नम् ॥ सः । एना । अनीकेन । सुविदत्रइतिसु-

विदत्रंः। असेइतिं। यथां। देवान्। आयंजिष्ठइत्या-यजिष्ठः। स्वस्ति ॥ अदंब्धः। गोपाइतिंगो-पाः। उत। नः। परस्पाइतिंपरः-पाः। अग्ने। द्युमदितिंद्यु-मत्। उत। रेवत्। दिदीहि ॥ स्वस्ति। नः। दिवः। अग्ने। पृथिव्याः। विश्वायुरितिंविश्व-आयुः। धेहि। यजथाय। देव ॥ यत्। सीमहिं। दिविजातेतिंदिवि-जात। प्रशस्तमितिप्र-शस्तम्। तत्। अस्मासुं। द्रविंणम्। धेहि। चित्रम् ॥ यथां। होतः। मनुंषः। [३०] देवतातेतिंदेव-ताता। यज्ञेभिः। सूनोइतिं। सहसः। यजांसि ॥ एवा। नः। अद्य। समना। समानान्। उशन्न्। अग्ने। उशतः। यक्षि। देवान् ॥ अग्निम्। ईडे। पुरोहितमितिं पुरः-हितम्। यज्ञस्यं। देवम्। ऋत्विजंम् ॥ होतारम्। रत्नधातंममितिंरत्न-धातंमम् ॥ वृषां। सोम। द्युमानितिद्यु-मान्। असि। वृषां। देव। वृषंव्रतइतिवृषं-व्रतः ॥ वृषां। धर्माणि। दधिषे ॥ सान्तंपनाइतिसां-तपनाः। इदम्। हविः। मरुंतः। तत्। जुजुष्टन ॥ युष्माकं। ऊती। रिशादसइतिंरिश-अदसः ॥ यः। नः। मर्तः। वसवः। दुर्हृणायुरितिंदुः-हृणायुः। तिरः। सत्यानिं। मरुतः। [३१] जिघांꣳसात् ॥ द्रुहः। पाशंम्। प्रतीतिं। सः। मुचीष्ट। तपिंष्ठेन। तपंसा। हन्तन। तम् ॥ संवत्सरीणाइतिंसं-वत्सरीणाः। मरुतः। स्वर्काइतिंसु-अर्काः। उरुक्षयाइत्युंरु-क्षयाः। सगंणाइतिस-गणाः। मानुंषेषु ॥ ते। अस्मत्। पाशान्। प्रेतिं। मुञ्चन्तु। अꣳहंसः। सान्तपनाइतिंसां-तपनाः। मदिराः। मादयिष्णवः ॥ पिप्रीहि। देवान्। उशतः। यविष्ठ। विद्वान्। ऋतून्। ऋतुपतइत्यृंतु-पते। यज। इह ॥ ये। दैव्यांः। ऋत्विजंः। तेभिंः। अग्ने। त्वम्। होतॄणाम्। असि। आयंजिष्ठइत्या-यजिष्ठः ॥ अग्ने। यत्। अद्य। विशः। अध्वरस्य। होतः। पावंक। [३२] शोचे। वेः। त्वम्। हि। यज्वां ॥ ऋता। यजासि। महिना। वीतिं। यत्। भूः। हव्या। वह। यविष्ठ। या। ते। अद्य ॥ अग्निना। रयिम्। अश्नवत्। पोषंम्। एव। दिवेदिवइतिदिवे-दिवे ॥ यशसंम्। वीरवंत्तममितिवीरवंत्-तमम् ॥ गयस्फानइतिंगय-स्फानंः। अमीवहेत्यंमीव-हा। वसुविदितिंवसु-वित्। पुष्टिवर्द्धनइतिंपुष्टि-वर्द्धनः ॥ सुमित्रइतिंसु-मित्रः। सोम। नः। भव ॥ गृहंमेधासइतिगृहं-मेधासः। एतिं। गत। मरुंतः। मा। अपेतिं। भूतन ॥ प्रमुञ्चन्तइतिंप्र-मुञ्चन्तः। नः। अꣳहंसः ॥ पूर्वीभिः। हि। ददाशिम। शरद्भिरितिंशरत्-भिः।

मरुतः । वयम् ॥ महोभिरितिमहः-भिः । [३३] चरू पणीनाम् ॥ प्रेति । बुध्नियौ । ईरते । वः । महा॑ᳪसि । प्रेति । नामानि । प्रयज्यवइतिप्र-यज्यवः । तिरध्वम् ॥ सहस्रियम् । दम्यम् । भागम् । एतम् । गृहमेधीयमितिगृह-मेधीयम् । मरुतः । जुषध्वम् ॥ उपेति । यम् । एति । युवतिः । सुदक्षमितिसु-दक्षम् । दोषा । वस्तोः । हविष्मती । घृताची ॥ उपेति । स्वा । एनम् । अरमतिः । वसूयुरितिवसु-युः ॥ इमोइति । अग्ने । वीततमानीतिवीत-तमानि । हव्या । अजस्रः । वक्षि । देवतातिमितिदेव-तातिम् । अच्छ ॥ प्रतीति । नः । ईम् । सुरभीणि । वियन्तु ॥ क्रीडम् । वः । शर्धः । मारुतम् । अनर्वाणम् । रथेशुभमितिरथे-शुभम् ॥ [३४] कण्वाः । अभि । प्रेति । गायत ॥ अत्यासः । न । ये । मरुतः । स्वञ्चः । यक्षदृशइतियक्ष-दृशः । न । शुभयन्त । मर्याः ॥ ते । हर्म्येष्ठाइतिहर्म्ये-स्थाः । शिशवः । न । शुभ्राः । वत्सासः । न । प्रक्रीडिनइतिप्र-क्रीडिनः । पयोधाइतिपयः-धाः ॥ प्रेति । एषाम् । अज्मेषु । विथुरा । इव । रेजते । भूमिः । यामेषु । यत् । ह । युञ्जते । शुभे ॥ ते । क्रीडयः । धुनयः । भ्राजदृष्टयइतिभ्राजत्-ऋष्टयः । स्वयम् । महित्वमितिमहि-त्वम् । पनयन्त । धूतयः ॥ उपह्वरेष्वित्युप-ह्वरेषु । यत् । अचिध्वम् । ययिम् । वयः । इव । मरुतः । केन । [३५] चित् । पथा ॥ श्चोतन्ति । कोशाः । उपेति । वः । रथेषु । एति । घृतम् । उक्षत । मधुवर्णमितिमधु-वर्णम् । अर्चते ॥ अग्निमग्निमित्यग्निम्-अग्निम् । हवीमभिरितिहवीम-भिः । सदा । हवन्त । विश्पतिम् ॥ हव्यवाहमितिहव्य-वाहम् । पुरुप्रियमितिपुरु-प्रियम् ॥ तम् । हि । शश्वन्तः । ईडते । स्रुचा । देवम् । घृतश्चुतेतिघृत-श्चुता ॥ अग्निम् । हव्याय । वोढवे ॥ इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । रोचना । दिवः । श्नथत् । वृत्रम् । इन्द्रम् । वः । विश्वतः । परीति । इन्द्रम् । नरः । विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन्न् । हविषा । वावृधानः । विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन्न् । हविषा । वर्द्धनेन ॥ [३६] सूयँस्यमनुपोमरुतःपावकमहोभीरथेशुभङ्केत्नपद्चत्वारिᳪशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १३ ॥

अपान्त्वेमन्त्रयम्पुरोभुवःप्राचीध्रुवक्षितिस्त्र्यविरिन्द्राग्नीमाछन्दआशुस्त्रिवृदग्नेर्भागोऽस्येकयेयमेवसायाऽग्नेजातान्नग्निर्वृत्राणिवयोदश ॥ ❀ ॥१३॥

अपान्त्वेन्द्राग्नीइयंमेवदेवतातापद् त्रिꣳशत् ॥३६॥ अपान्त्वेमन् हविषावर्द्धनेन ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

अथ चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

रश्मिः । असि । क्षयाय । त्वा । क्षयम् । जिन्व । प्रेतिरितिप्र-इतिः । असि । धर्माय । त्वा । धर्मम् । जिन्व । अन्वितिरित्यनु-इतिः । असि । दिवे । त्वा । दिवम् । जिन्व । सन्धिरितिसं-धिः । असि । अन्तरिक्षाय । त्वा । अन्तरिक्षम् । जिन्व । प्रतिधिरितिप्रति-धिः । असि । पृथिव्यै । त्वा । पृथिवीम् । जिन्व । विष्टम्भइतिवि-स्तम्भः । असि । वृष्ट्यै । त्वा । वृष्टिम् । जिन्व । प्रवेतिप्र-वा । असि । अह्ने । त्वा । अहः । जिन्व । अनुवेत्यनु-वा । असि । रात्रियै । त्वा । रात्रिम् । जिन्व । उशिक् । असि । [१] वसुभ्यइतिवसु-भ्यः । त्वा । वसून् । जिन्व । प्रकेतइतिप्र-केतः । असि । रुद्रेभ्यः । त्वा । रुद्रान् । जिन्व । सुदीतिरितिसु-दीतिः । असि । आदित्येभ्यः । त्वा । आदित्यान् । जिन्व । ओजः । असि । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । त्वा । पितॄन् । जिन्व । तन्तुः । असि । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । त्वा । प्रजाइतिप्र-जाः । जिन्व । पृतनाषाट् । असि । पशुभ्यइतिपशु-भ्यः । त्वा । पशून् । जिन्व । रेवत् । असि । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । त्वा । ओषधीः । जिन्व । अभिजिदित्यभि-जित् । असि । युक्तग्रावेतियुक्त-ग्रावा । इन्द्राय । त्वा । इन्द्रम् । जिन्व । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असि । प्राणायेतिप्र-अनाय । [२] त्वा । प्राणमितिप्र-अनम् । जिन्व । यन्ता । असि । अपानायेत्यप-अनाय । त्वा । अपानमित्यप-अनम् । जिन्व । सꣳसर्पइतिसं-सर्पः । असि । चक्षुषे । त्वा । चक्षुः । जिन्व । वयोधाइतिवयः-धाः । असि । श्रोत्राय । त्वा । श्रोत्रम् । जिन्व । त्रिवृदितित्रि-वृत् । असि । प्रवृदितिप्र-वृत् । असि । सँवृदितिसं-वृत् । असि । विवृदितिवि-वृत् । असि । सꣳरोहइतिसं-रोहः । असि । नीरोहइतिनिः-रोहः । असि । प्ररोहइतिप्र-रोहः । असि । अनुरोहइत्यनु-रोहः । असि । वसुकः । असि । वेषश्रिरितिवेष-श्रिः । असि । वस्यष्टिः । असि ॥ [३] उशिगसिप्राणायत्रिचत्वारिꣳशच्च ॥ ॥ १ ॥

राज्ञी । असि । प्राची । दिक् । वसंवः । ते । देवाः । अधिपतयइत्यधि-पतयः । अग्निः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिप्रति-धर्ता । त्रिवृदितित्रि-वृत् । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । आज्यम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । रथन्तरमितिरथं-तरम् । सामं । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । विराडितिवि-राट् । असि । दक्षिणा । दिक् । रुद्राः । ते । देवाः । अधिपतयइत्यधि-पतयः । इन्द्रः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिप्रति-धर्ता । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । प्रउगम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । बृहत् । सामं । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । सम्राडितिसं-राट् । असि । प्रतीची । दिक् । [४] आदित्याः । ते । देवाः । अधिपतयइत्यधि-पतयः । सोमः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिप्रति-धर्ता । सप्तदशइतिसप्त-दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । मरुत्वतीयम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । वैरूपम् । सामं । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । स्वराडितिस्व-राट् । असि । उदीची । दिक् । विश्वे । ते । देवाः । अधिपतयइत्यधि-पतयः । वरुणः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिप्रति-धर्ता । एकविꣳशइत्येक-विꣳशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । निष्केवल्यम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । वैराजम् । सामं । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । असि । बृहती । दिक् । मरुतः । ते । देवाः । अधिपतयइत्यधि-पतयः । [५] बृहस्पतिः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिप्रति-धर्ता । त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशावितित्रिणव-त्रयस्त्रिꣳशौ । त्वा । स्तोमौ । पृथिव्याम् । श्रयताम् । वैश्वदेवाग्निमारुतेइतिवैश्वदेव-आग्निमारुते । उक्थेइति । अव्यथयन्तीइति । स्तभ्नीताम् । शाक्वररैवतेइतिशाक्वर-रैवते । सामनीइति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अन्तरिक्षाय । ऋषयः । त्वा । प्रथमजाइतिप्रथम-जाः । देवेषु । दिवः । मात्रया । वरिणा । प्रथन्तु । विधर्तेतिवि-धर्ता । च । अयम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । च । ते । त्वा । सर्वे । संविदानाइतिसं-विदानाः । नाकस्य । पृष्ठे । सुवर्गइतिसुवः-गे । लोके । यजमानम् । च । सादयन्तु ॥ [६] प्रतीचीदिङ्मरुतस्तेदेवाअधिपतयश्चत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २ ॥

अयम् । पुरः । हरिकेशइतिहरि-केशः । सूर्यरश्मिरितिसूर्य-रश्मिः । तस्य । रथगृत्सइतिरथ-गृत्सः । च । रथौजाइतिरथ-ओजाः । च । सेनानिग्रामण्याविति

सेनानि-ग्रामण्यौ । पुञ्जिकस्थलेतिपुञ्जिक-स्थला । च । कृतस्थलेतिकृत-स्थला । च । अप्सरसौ । यातुधानाइतियातु-धानाः । हेतिः । रक्षा॑ᳪंसि । प्रहेतिरितिप्र-हेतिः । अयम् । दक्षिणा । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । तस्य । रथस्वनइतिरथ-स्वनः । च । रथे चित्रइतिरथे-चित्रः । च । सेनानिग्रामण्यावितिसेनानि-ग्रामण्यौ । मेनका । च । सहजन्येतिसह-जन्या । च । अप्सरसौ । दङ्क्ष्णवः । पशवः । हेतिः । पौरुषेयः । वधः । प्रहेतिरितिप्र-हेतिः । अयम् । पश्चात् । विश्वव्यचाइतिविश्व-व्यचाः । तस्य । रथप्रोतइतिरथ-प्रोतः । च । असमरथइत्यसम-रथः । च । सेनानिग्रामण्यावितिसेना नि-ग्रामण्यौ । प्रम्लोचन्तीतिप्र-म्लोचन्ती । च । [७] अनुम्लोचन्तीत्यनु-म्लोचन्ती । च । अप्सरसौ । सर्पाः । हेतिः । व्याघ्राः । प्रहेतिरितिप्र-हेतिः । अयम् । उत्तराद्दि त्युत्-तरात् । संयद्वसुरितिसंयत्-वसुः । तस्य । सेनजिदितिसेन-जित् । च । सुषे णइतिसु-सेनः । च । सेनानिग्रामण्यावितिसेनानि-ग्रामण्यौ । विश्वाची । च । घृता ची । च । अप्सरसौ । आपः । हेतिः । वातः । प्रहेतिरितिप्र-हेतिः । अयम् । उप रि । अर्वाग्वसुरित्यर्वाक्-वसुः । तस्य । तार्क्ष्यः । च । अरिष्टनेमिरित्यरिष्ट-नेमिः । च । सेनानिग्रामण्यावितिसेनानि - ग्रामण्यौ । उर्वशी । च । पूर्वचित्तिरितिपूर्व-चित्तिः । च । अप्सरसौ । विद्युदितिवि-द्युत् । हेतिः । अवस्फूर्जन्नित्यव-स्फूर्जन्न् । प्रहेतिरितिप्र-हेतिः । तेभ्यः । नमः । ते । नः । मृडयन्तु । ते । यम् । [८] द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि । तम् । वः । जम्भे । दधामि । आयोः । त्वा । सदने । सादयामि । अवतः । छायायाम् । नमः । समुद्राय । नमः । समुद्रस्य । चक्षसे । परमेष्ठी । त्वा । सादयतु । दिवः । पृष्ठे । व्यचस्वतीम् । प्रथस्वतीम् । विभूमतीमितिवि-भूमतीम् । प्रभूमतीमितिप्र-भूमतीम् । परिभूमतीमितिपरि-भूमतीम् । दिवम् । यच्छ । दिवम् । दृᳪंह । दिवम् । मा । हिᳪंसीः । विश्वस्मै । प्राणायेतिप्र-अनाय । अपानायेत्यप-अनाय । व्यानायेतिवि-अनाय । उदानायेत्युत्-अनाय । प्रतिष्ठायाइतिप्रति-स्थायै । चरित्राय । सूर्यः । त्वा । अभीति । पातु । मह्या । स्वस्त्या । छर्दिषा । शन्तमेनेति शं-तमेन । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ॥ प्रोथत् । अश्वः । न । य वसे । अविष्यन्न् । यदा । महः । संवरणादितिसं-वरणात् । व्यस्थादितिवि-अस्थात् ॥ आत् । अस्य । वातः । अनुवाति । वाति । शोचिः । अध । स्म । ते । व्रजनम् ।

कृष्णम् । अस्ति ॥ [९] प्रम्लोचन्तीचयश्स्वस्त्याऽष्टाविंशतिश्च ॥ ❀ ॥३॥

अग्निः । मूर्द्धा । दिवः । ककुत् । पतिः । पृथिव्याः । अयम् ॥ अपाम् । रेताꣳसि । जिन्वति ॥ त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति । अथर्वा । निरिति । अमन्थत ॥ मूर्ध्नः । विश्वस्य । वाघतः ॥ अयम् । अग्निः । सहस्रिणः । वाजस्य । शतिनः । पतिः ॥ मूर्द्धा । कविः । रयीणाम् ॥ भुवः । यज्ञस्य । रजसः । च । नेता । यत्र । नियुद्भिरितिनियुत्-भिः । सचसे । शिवाभिः ॥ दिवि । मूर्द्धानम् । दधिषे । सुवर्षामितिसुवः-साम् । जिह्वाम् । अग्ने । चकृषे । हव्यवाहमितिहव्य-वाहम् ॥ अबोधि । अग्निः । समिधेतिसं-इधा । जनानाम् । [१०] प्रतीति । धेनुम् । इव । आयतीमित्या-यतीम् । उपासम् ॥ यह्वाः । इव । प्रेति । वयाम् । उज्जिहानाइत्युत्-जिहानाः । प्रेति । भानवः । सिस्रते । नाकम् । अच्छ ॥ अवोचाम । कवये । मेध्याय । वचः । वन्दारु । वृषभाय । वृष्णे ॥ गविष्ठिरः । नमसा । स्तोमम् । अग्नौ । दिवि । इव । रुक्मम् । उर्व्यञ्चम् । अश्रेत् ॥ जनस्य । गोपाइतिगो-पाः । अजनिष्ट । जागृविः । अग्निः । सुदक्षइतिसु-दक्षः । सुविताय । नव्यसे ॥ घृतप्रतीकइतिघृत-प्रतीकः । बृहता । दिविस्पृशेतिदिवि-स्पृशा । द्युमदितिद्यु-मत् । वीति । भाति । भरतेभ्यः । शुचिः ॥ त्वाम् । अग्ने । अङ्गिरसः । [११] गुहा । हितम् । अन्विति । अविन्दन् । शिश्रियाणम् । वनेवनइतिवने-वने ॥ सः । जायसे । मथ्यमानः । सहः । महत् । त्वाम् । आहुः । सहसः । पुत्रम् । अङ्गिरः ॥ यज्ञस्य । केतुम् । प्रथमम् । पुरोहितमितिपुरः-हितम् । अग्निम् । नरः । त्रिषधस्थइतित्रि-सधस्थे । समिति । इन्धते ॥ इन्द्रेण । देवैः । सरथमितिस-रथम् । सः । बर्हिषि । सीदत् । नीति । होता । यजथाय । सुक्रतुरितिसु-क्रतुः ॥ त्वाम् । चित्रश्रवस्तमेतिचित्रश्रवः-तम । हवन्ते । विक्षु । जन्तवः ॥ शोचिष्केशमितिशोचिः-केशम् । पुरुप्रियेतिपुरु-प्रिय । अग्ने । हव्याय । वोढवे ॥ सखायः । समिति । वः । सम्यञ्चम् । इषम् । [१२] स्तोमम् । च । अग्नये ॥ वर्षिष्ठाय । क्षितीनाम् । ऊर्जः । नप्त्रे । सहस्वते ॥ सꣳसमितिसं-सम् । इत् । युवसे । वृषन् । अग्ने । विश्वानि । अर्यः । आ ॥ इडः । पदे । समिति । इध्यसे । सः । नः । वसूनि । एति । भर ॥ एना । वः । अग्निम् । नमसा । ऊर्जः । नपातम् । एति । हुवे ॥ प्रियम् । चेतिष्ठम् । अरतिम् । स्वध्वरमिति

सु-अध्वरम् । विश्वस्य । दूतम् । अमृतम् ॥ सः । योजते । अरुषः । विश्वभोजसेति विश्व-भोजसा । सः । दुद्रवत् । स्वाहुतइतिसु-आहुतः ॥ सुब्रह्मेतिसु-ब्रह्मा । यज्ञः । सुशमीतिसु-शमी । [१३] वसूनाम् । देवम् । राधः । जनानाम् ॥ उदिति । अस्य । शोचिः । अस्थात् । आजुह्वानस्येत्या-जुह्वानस्य । मीढुषः ॥ उदिति । धूमासः । अरुषासः । दिविस्पृशइतिदिवि-स्पृशः । समिति । अग्निम् । इन्धते । नरः ॥ अग्ने । वाजस्य । गोमतइतिगो-मतः । ईशानः । सहसः । यह्योइति ॥ अस्मेइति । धेहि । जातवेदइतिजात-वेदः । महि । श्रवः ॥ सः । इधानः । वसुः । कविः । अग्निः । ईडेन्यः । गिरा ॥ रेवत् । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । पुर्वणीकेतिपुरु-अनीक । दीदिहि ॥ क्षपः । राजन् । उत । त्मना । अग्ने । वस्तोः । उत । उषसः ॥ सः । तिग्मजम्भेतितिग्म-जम्भ । [१४] रक्षसः । दह । प्रति ॥ एति । ते । अग्ने । इधीमहि । द्युमन्तमितिद्यु-मन्तम् । देव । अजरम् ॥ यत् । ह । स्या । ते । पनीयसी । समिदितिसं-इत् । दीदयति । द्यवि । इषम् । स्तोतृभ्यइतिस्तोतृ-भ्यः । एति । भर ॥ एति । ते । अग्ने । ऋचा । हविः । शुक्रस्य । ज्योतिषः । पते ॥ सुश्चन्द्रेतिसु-चन्द्र । दस्म । विश्पते । हव्यवाडितिहव्य-वाट् । तुभ्यम् । हूयते । इषम् । स्तोतृभ्यइतिस्तोतृ-भ्यः । एति । भर ॥ उभेइति । सुश्चन्द्रेतिसु-चन्द्र । सर्पिषः । दर्वीइति । श्रीणीषे । आसनि ॥ उतोइति । नः । उदिति । पुपूर्याः । [१५] उक्थेषु । शवसः । पते । इषम् । स्तोतृभ्यइतिस्तोतृ-भ्यः । एति । भर ॥ अग्ने । तम् । अद्य । अश्वम् । न । स्तोमैः । क्रतुम् । न । भद्रम् । हृदिस्पृशमितिहृदि-स्पृशम् ॥ ऋध्याम । ते । ओहैः ॥ अध । हि । अग्ने । क्रतोः । भद्रस्य । दक्षस्य । साधोः ॥ रथीः । ऋतस्य । बृहतः । बभूथ ॥ आभिः । ते । अद्य । गीर्भिः । गृणन्तः । अग्ने । दाशेम ॥ प्रेति । ते । दिवः । न । स्तनयन्ति । शुष्माः ॥ एभिः । नः । अर्कैः । भव । नः । अर्वाङ् । [१६] सुवः । न । ज्योतिः ॥ अग्ने । विश्वेभिः । सुमनाइतिसु-मनाः । अनीकैः ॥ अग्निम् । होतारम् । मन्ये । दास्वन्तम् । वसोः । सूनुम् । सहसः । जातवेदसमितिजात-वेदसम् ॥ विप्रम् । न । जातवेदसमितिजात-वेदसम् ॥ यः । ऊर्ध्वया । स्वध्वरइतिसु-अध्वरः । देवः । देवाच्या । कृपा ॥ घृतस्य । विभ्राष्टिमितिवि-भ्राष्टिम् । अन्विति । शु[illegible]चि[illegible] शोचिषः । आजुह्वानस्येत्या-जुह्वानस्य । सर्पिषः ॥ अग्ने । त्वम् ।

नः । अन्तमः ॥ उत । त्राता । शिवः । भव । वरूथ्यः ॥ तम् । त्वा । शोचिष्ठ । दीदिवः ॥ सुम्नाय । नूनम् । ईमहे । सखिभ्यइतिसखि-भ्यः ॥ वसुः । अग्निः । वसुश्रवाइतिवसु-श्रवाः ॥ अच्छ । नक्षि । द्युमत्तमइतिद्युमत्-तमः । रयिम् । दाः ॥ [१७] जनानामङ्गिरसइषट्सुशर्मीतिग्मजम्भपुपूर्याअर्वाङ्वसुश्रवाःपञ्च च ॥ ४ ॥

इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-भ्याम् । त्वा । सयुजेतिस-युजा । युजा । युनज्मि । आघाराभ्यामित्या-घाराभ्याम् । तेजसा । वर्चसा । उक्थेभिः । स्तोमेभिः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । रय्यै । पोषाय । सजातानामितिस-जातानाम् । मध्यमस्थेयायेतिमध्यम-स्थेयाय । मया । त्वा । सयुजेतिस-युजा । युजा । युनज्मि । अम्बा । दुला । नितत्निरितिनि-तत्निः । अभ्रयन्ती । मेघयन्ती । वर्षयन्ती । चुपुणीका । नाम । असि । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । त्वा । विश्वाभिः । धीभिः । उपेति । दधामि । पृथिवी । उदपुरमित्युद-पुरम् । अन्नेन । विष्टा । मनुष्याः । ते । गोप्तारः । अग्निः । वियत्तइतिवि-यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पद्ये । सा । [१८] मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । अधिद्यौरित्यधि-द्यौः । अन्तरिक्षम् । ब्रह्मणा । विष्टा । मरुतः । ते । गोप्तारः । वायुः । वियत्तइतिवि-यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । द्यौः । अपराजितेत्यपरा-जिता । अमृतेन । विष्टा । आदित्याः । ते । गोप्तारः । सूर्यः । वियत्तइतिवि-यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु ॥ [१९] साऽष्टाचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

बृहस्पतिः । त्वा । सादयतु । पृथिव्याः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेतिप्र-अनाय । अपानायेत्यप-अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । अग्निः । ते । अधिपतिरित्यधि-पतिः । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । त्वा । सादयतु । अन्तरिक्षस्य । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेतिप्र-अनाय । अपानायेत्यप-अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । वायुः । ते । अधिपतिरित्यधि-पतिः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । त्वा । सादयतु । दिवः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेतिप्र-अनाय । अपानायेत्यप-अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । परमेष्ठी । ते । अधिपतिरित्यधि-पतिः । पुरोवातसनिरितिपुरोवात-सनिः । असि । अभ्रसनिरित्य

भ्र-सनिः । असि । विद्युथ्सनिरितिविद्युत्-सनिः । [२०] असि । स्तनयित्नुसनिरितिस्तनयित्नु-सनिः । असि । वृष्टिसनिरितिवृष्टि-सनिः । असि । अग्नेः । यानी । असि । देवानाम् । अग्नेयानीत्यग्ने-यानी । असि । वायोः । यानी । असि । देवानाम् । वायोयानीतिवायो-यानी । असि । अन्तरिक्षस्य । यानी । असि । देवानाम् । अन्तरिक्षयानीत्यन्तरिक्ष-यानी । असि । अन्तरिक्षम् । असि । अन्तरिक्षाय । त्वा । सलिलाय । त्वा । सर्णीकाय । त्वा । सतीकायेतिस-तीकाय । त्वा । केताय । त्वा । प्रचेतसइतिप्र-चेतसे । त्वा । विवस्वते । त्वा । दिवः । त्वा । ज्योतिषे । आदित्येभ्यः । त्वा । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्युते । त्वा । भासे । त्वा । ज्योतिषे । त्वा । यशोदामितियशः-दाम् । त्वा । यशसि । तेजोदामितितेजः-दाम् । त्वा । तेजसि । पयोदामितिपयः-दाम् । त्वा । पयसि । वर्चोदामितिवर्चः-दाम् । त्वा । वर्चसि । द्रविणोदामितिद्रविणः-दाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । तेन । ऋषिणा । तेन । ब्रह्मणा । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ॥ [२१] विद्युथ्सनिर्द्युतेत्वैकान्नत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥६॥

भूयस्कृदितिभूयः-कृत् । असि । वरिवस्कृदितिवरिवः-कृत् । असि । प्राची । असि । ऊर्ध्वा । असि । अन्तरिक्षसदित्यन्तरिक्ष-सत् । असि । अन्तरिक्षे । सीद । अप्सुषदित्यप्सु-सत् । असि । श्येनसदितिश्येन-सत् । असि । गृध्रसदितिगृध्र-सत् । असि । सुपर्णसदितिसुपर्ण-सत् । असि । नाकसदितिनाक-सत् । असि । पृथिव्याः । त्वा । द्रविणे । सादयामि । अन्तरिक्षस्य । त्वा । द्रविणे । सादयामि । दिवः । त्वा । द्रविणे । सादयामि । दिशाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । द्रविणोदामितिद्रविणः-दाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । प्राणमितिप्र-अनम् । मे । पाहि । अपानमित्यप-अनम् । मे । पाहि । व्यानमितिवि-अनम् । मे । [२२] पाहि । आयुः । मे । पाहि । विश्वायुरितिविश्व-आयुः । मे । पाहि । सर्वायुरितिसर्व-आयुः । मे । पाहि । अग्ने । यत् । ते । परम् । हृत् । नाम । तौ । एति । इहि । समिति । रभावहै । पाञ्जन्येष्वितिपाञ्च-जन्येषु । अपीति । एधि । अग्ने । यावाः । अयावाः । एवाः । ऊमाः । सब्दः । सगरः । सुमेकइतिसु-मेकः ॥ [२३] व्यानम्मेद्वात्रिꣳशच्च ॥७॥

अग्निना । विश्वाषाट् । सूर्येण । स्वराडितिस्व-राट् । क्रत्वा । शचीपतिः ।

ऋषभेण । त्वष्टा । यज्ञेन । मघवानितिमघ-वान् । दक्षिणया । सुवर्गइतिसुवः-गः। मन्युना । वृत्रहेतिवृत्र-हा । सौहार्द्येन । तनूधाइतितनू - धाः । अन्नेन । गयः । पृथिव्या । असनोत् । ऋग्भिरित्यृक्-भिः । अन्नादइत्यन्न-अदः । वषट्कारेणेतिवषट्-कारेण । ऋद्धः । साम्ना । तनूपाइतितनू-पाः । विराजेतिवि-राजा । ज्योतिष्मान् । ब्रह्मणा । सोमपाइतिसोम-पाः । गोभिः । यज्ञम् । दाधार । क्षत्रेण । मनुष्यान् । अश्वेन । च । रथेन । च । वज्री । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । प्रभुरितिप्र-भुः । संवत्सरेणेतिसं-वत्सरेण । परिभूरितिपरि-भूः । तपसा । अनाधृष्टइत्यना-धृष्टः । सूर्यः । सन्न् । तनूभिः ॥ [२४] अग्निनैकान्नपञ्चाशत् ॥ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

प्रजापतिरितिप्रजा पतिः । मनसा । अन्धः । अच्छेतइत्यच्छ-इतः । धाता । दीक्षायाम् । सविता । भृत्याम् । पूषा । सोमक्रयण्यामितिसोम-क्रयण्याम् । वरुणः । उपनद्धइत्युप-नद्धः । असुरः । क्रीयमाणः । मित्रः । क्रीतः । शिपिविष्टइतिशिपि-विष्टः । आसादितइत्या-सादितः । नरन्धिषः । प्रोह्यमाणइतिप्र-उह्यमानः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आगतइत्या - गतः । प्रजापतिरितिप्रजा - पतिः । प्रणीयमानइतिप्र-नीयमानः । अग्निः । आग्नीध्रइत्याग्नि-इध्रे । बृहस्पतिः । आग्नीध्रादित्याग्नि - इध्रात् । प्रणीयमानइतिप्र-नीयमानः । इन्द्रः । हविर्धानइतिहविः - धाने । अदितिः । आसादितइत्या सादितः । विष्णुः । उपावह्रियमाणइत्युप- अवह्रियमाणः । अथर्वा । उपोत्तइत्युप-उत्तः । यमः । अभिषुतइत्यभि-सुतः । अपूतपाइत्यपूत-पाः । आधूयमानइत्या-धूयमानः । वायुः । पूयमानः । मित्रः । क्षीरश्रीरितिक्षीर-श्रीः । मन्थी । सक्तुश्रीरितिसक्तु-श्रीः । वैश्वदेवइतिवैश्व-देवः । उन्नीतइत्युत्-नीतः । रुद्रः । आहुतइत्या-हुतः । वायुः । आवृत्तइत्या-वृत्तः । नृचक्षाइतिनृ-चक्षाः । प्रतिख्यातइतिप्रति-ख्यातः । भक्षः । आगतइत्या-गतः । पितृणाम् । नाराशंसः । असुः । आर्त्तः । सिन्धुः । अवभृथमित्यव-भृथम् । अवप्रयन्नित्यव-प्रयन्न् । समुद्रः । अवगतइत्यव-गतः । सलिलः । प्रप्लुतइतिप्र-प्लुतः । सुवः । उदृचमित्युत्-ऋचम् । गतः ॥ [२५] रुद्रएकविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

कृत्तिकाः । नक्षत्रम् । अग्निः । देवता । अग्नेः । रुचः । स्थ । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । धातुः । सोमस्य । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्युते । त्वा । भासे । त्वा ।

ज्योतिषे । त्वा । रोहिणी । नक्षत्रम् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । देवता । मृगशीर्‌षमितिमृग-शीर्‌षम् । नक्षत्रम् । सोमः । देवता । आर्द्रा । नक्षत्रम् । रुद्रः । देवता । पुनर्वसूइतिपुनः-वसू । नक्षत्रम् । अदितिः । देवता । तिष्यः । नक्षत्रम् । बृहस्पतिः । देवता । आश्रेषाइत्या-श्रेषाः । नक्षत्रम् । सर्पाः । देवता । मघाः । नक्षत्रम् । पितरः । देवता । फल्गुनीइति । नक्षत्रम् । [२६] अर्यमा । देवता । फल्गुनीइति । नक्षत्रम् । भगः । देवता । हस्तः । नक्षत्रम् । सविता । देवता । चित्रा । नक्षत्रम् । इन्द्रः । देवता । स्वाती । नक्षत्रम् । वायुः । देवता । विशाखेइतिवि-शाखे । नक्षत्रम् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । देवता । अनूराधाइत्यनु-राधाः । नक्षत्रम् । मित्रः । देवता । रोहिणी । नक्षत्रम् । इन्द्रः । देवता । विचृतावितिवि-चृतौ । नक्षत्रम् । पितरः । देवता । अपाढाः । नक्षत्रम् । आपः । देवता । अपाढाः । नक्षत्रम् । विश्वे । देवाः । देवता । श्रोणा । नक्षत्रम् । विष्णुः । देवता । श्रविष्ठाः । नक्षत्रम् । वसवः । [२७] देवता । शतभिषगितिशत-भिषक् । नक्षत्रम् । इन्द्रः । देवता । प्रोष्ठपदाइतिप्रोष्ठ-पदाः । नक्षत्रम् । अजः । एकपादित्येक-पात् । देवता । प्रोष्ठपदाइतिप्रोष्ठ-पदाः । नक्षत्रम् । अहिः । बुध्नियः । देवता । रेवती । नक्षत्रम् । पूषा । देवता । अश्वयुजावित्यश्व-युजौ । नक्षत्रम् । अश्विनौ । देवता । अपभरणीरित्यप-भरणीः । नक्षत्रम् । यमः । देवता । पूर्णा । पश्चात् । यत् । ते । देवाः । अदधुः ॥ [२८] फल्गुनीनक्षत्रँवसवस्त्रयस्त्रिꣳशच ॥ ❀ ॥ १० ॥

मधुः । च । माधवः । च । वासन्तिकौ । ऋतूइति । शुक्रः । च । शुचिः । च । ग्रैष्मौ । ऋतूइति । नभः । च । नभस्यः । च । वार्‌षिकौ । ऋतूइति । इषः । च । ऊर्जः । च । शारदौ । ऋतूइति । सहः । च । सहस्यः । च । हैमन्तिकौ । ऋतूइति । तपः । च । तपस्यः । च । शैशिरौ । ऋतूइति । अग्नेः । अन्तश्श्लेषइत्यन्तः-श्लेषः । असि । कल्पेताम् । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । कल्पन्ताम् । आपः । ओषधीः । कल्पन्ताम् । अग्नयः । पृथक् । मम । ज्यैष्ठ्याय । सव्रताइतिस-व्रताः । [२९] ये । अग्नयः । समनसइतिस-मनसः । अन्तरा । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । शैशिरौ । ऋतूइति । अभीति । कल्पमानाः । इन्द्रम् । इव । देवाः । अभि । संविशन्तु । संयदितिसम्-यत् । च । प्रचेताइतिप्र-चेताः । च । अग्नेः । सोमस्य । सूर्यस्य ।

उग्रा । च । भीमा । च । पितृणाम् । यमस्य । इन्द्रस्य । ध्रुवा । च । पृथिवी । च । देवस्य । सवितुः । मरुताम् । वरुणस्य । धर्त्री । च । धरित्री । च । मित्रावरुणयोरितिमित्रा-वरुणयोः । मित्रस्य । धातुः । प्राची । च । प्रतीची । च । वसूनाम् । रुद्राणाम् । [३०] आदित्यानाम् । ते । ते । अधिपतयइत्यधि-पतयः । तेभ्यः । नमः । ते । नः मृडयन्तु । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि । तम् । वः । जम्भे । दधामि । सहस्रस्य । प्रमेतिप्र-मा । असि । सहस्रस्य । प्रतिमेतिप्रति-मा । असि । सहस्रस्य । विमेतिवि-मा । असि । सहस्रस्य । उन्मेत्युत्-मा । असि । साहस्रः । असि । सहस्राय । त्वा । इमाः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । एका । च । शतम् । च । सहस्रम् । च । अयुतम् । च । [३१] नियुतमितिनि-युतम् । च । प्रयुतमितिप्र-युतम् । च । अर्बुदम् । च । न्यर्बुदमितिनि-अर्बुदम् । च । समुद्रः । च । मध्यम् । च । अन्तः । च । परार्द्धइतिपर - अर्द्धः । च । इमाः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । षष्टिः । सहस्रम् । अयुतम् । अक्षीयमाणाः । ऋतस्थाइत्यृत-स्थाः । स्थ । ऋतावृधइत्यृत-वृधः । घृतश्चुतइतिघृत-श्चुतः । मधुश्चुतइतिमधु-श्चुतः । ऊर्जस्वतीः । स्वधाविनीरितिस्वधा-विनीः । ताः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । विराजइतिवि-राजः । नाम । कामदुघाइतिकाम-दुघाः । अमुत्र । अमुष्मिन् । लोके ॥ [३२] सर्वतारुद्राणाम् युतंश्चपञ्चचत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१२॥

समिदितिसं-इत् । दिशाम् । आशया । नः । सुवर्विदितिसुवः-वित् । मधोः अतः । माधवः । पातु । अस्मान् ॥ अग्निः । देवः । दुष्टरीतुः । अदाभ्यः । इदम् । क्षत्रम् । रक्षतु । पातु । अस्मान् ॥ रथन्तरमितिरथं-तरम् । सामभिरितिसाम-भिः । पातु । अस्मान् । गायत्री । छन्दसाम् । विश्वरूपेतिविश्व-रूपा ॥ त्रिवृदितित्रि-वृत् । नः । विष्ठयेतिवि-स्थया । स्तोमः । अह्नाम् । समुद्रः । वातः । इदम् । ओजः । पिपर्तु ॥ उग्रा । दिशाम् । अभिभूतिरित्यभि-भूतिः । वयोधाइतिवयः-धाः । शुचिः शुक्रे । अहनि । ओजस्वीना ॥ इन्द्रे । अधिपतिरित्यधि-पतिः । पिपृतात् । अतः नः । महि । [३३] क्षत्रम् । विश्वतः । धारय । इदम् ॥ बृहत् । साम । क्षत्रभृदितिक्षत्र-भृत् । वृद्धवृष्णियमितिवृद्ध-वृष्णियम् । त्रिष्टुभा । ओजः । शुभितम् । उग्रवीरमित्युग्र-वीरम् ॥ इन्द्र । स्तोमेन । पञ्चदशेनेतिपञ्च-दशेन । मध्यम् । इदम् । वा

तेन । सगरेण । रक्षु ॥ प्राची । दिशाम् । सहयंशाइतिसह-यशाः । यशस्वती । विश्वे । देवाः । प्रावृषा । अह्नाम् । सुवर्वतीतिसुवः-वती ॥ इदम् । क्षत्रम् । दुष्टरम् । अस्तु । ओजः । अनाधृष्टमित्यना-धृष्टम् । सहस्रियम् । सहस्वत् ॥ वैरूपे । सामन् । इह । तत् । शकेम । जगत्या । एनम् । विक्षु । एति । वेशयामः ॥ विश्वे । देवाः । सप्तदशेनेतिसप्त-दशेन । [३४] वर्चः । इदम् । क्षत्रम् । सलिलवातमितिसलिल-वातम् । उग्रम् ॥ धर्त्री । दिशाम् । क्षत्रम् । इदम् । दाधार । उपस्थेत्युप-स्था । आशानाम् । मित्रवदितिमित्र-वत् । अस्तु । ओजः ॥ मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । शरदा । अह्नाम् । चिकित्नू इति । अस्मै । राष्ट्राय । महि । शर्म । यच्छतम् ॥ वैराजे । सामन् । अधीति । मे । मनीषा । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभा । सम्भृतमितिसं-भृतम् । वीर्यम् । सहः ॥ इदम् । क्षत्रम् । मित्रवदितिमित्र-वत् । आर्द्रदान्वित्यार्द्र-दानु । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । रक्षतम् । आधिपत्यैरित्याधि-पत्यैः ॥ सम्राडितिसं-राट् । दिशाम् । सहसाम्नीतिसह-साम्नी । सहस्वती । ऋतुः । हेमन्तः । विष्ठयेतिवि-स्थया । नः । पिपर्तु ॥ अवस्युवाताइत्यवस्यु-वाताः । [३५] बृहतीः । तु । शक्वरीः । इमम् । यज्ञम् । अवन्तु । नः । घृताचीः ॥ सुवर्वतीतिसुवः-वती । सुदुघेति सु-दुघा । नः । पयस्वती । दिशाम् । देवी । अवतु । नः । घृताची ॥ त्वम् । गोपा इतिगो-पाः । पुरएतेतिपुरः-एता । उत । पश्चात् । बृहस्पते । याम्याम् । युङ्ग्धि । वाचम् ॥ ऊर्ध्वा । दिशाम् । रन्तिः । आशा । ओषधीनाम् । सँवत्सरेणेतिसं-वत्सरेण । सविता । नः । अह्नाम् ॥ रेवत् । साम । अतिच्छन्दाइत्यति-छन्दाः । उ । छन्दः । अजातशत्रुरित्यजात-शत्रुः । स्योना । नः । अस्तु ॥ स्तोमत्रयस्त्रिँशइति स्तोम-त्रयस्त्रिँशे । भुवनस्य । पत्नि । विवस्वद्वातइतिविवस्वत्-वाते । अभीति । नः । [३६] गृणाहि ॥ घृतवतीतिघृत-वती । सवितः । आधिपत्यैरित्याधि-पत्यैः । पयस्वती । रन्तिः । आशा । नः । अस्तु ॥ ध्रुवा । दिशाम् । विष्णुपत्नीतिविष्णु-पत्नी । अघोरा । अस्य । ईशाना । सहसः । या । मनोता ॥ बृहस्पतिः । मातरिश्वा । उत । वायुः । सन्धुवानाइतिसं-धुवानाः । वाताः । अभीति । नः । गृणन्तु ॥ विष्टम्भइतिवि-स्तम्भः । दिवः । धरुणः । पृथिव्याः । अस्य । ईशाना । जगतः ।

विष्णुंपत्नीतिविष्णुं-पत्नी ॥ विश्वव्यंचाइतिविश्व-व्यचाः । इषयंन्ती । सुभूतिरिति सु-भूतिः । शिवा । नः । अस्तु । अदितिः । उपस्थइत्युप-स्थे ॥ वैश्वानरः । नः । ऊत्या । पृष्टः । दिवि । अन्विति । नः । अद्य । अनुंमतिरित्यनुं-मतिः । अन्विति । इत् । अनुमतइत्यनु-मते । त्वम् । कयां । नः । चित्रः । एतिं । भुवत् । कः । अद्य । युङ्क्ते ॥ [३७] महिंसप्तदशेनांवस्युवांताअभिनोऽनुंनश्चतुर्दशच ॥ ❀ ॥१२॥

रश्मिरंसिराज्ञ्यंस्ययम्पुरोहरिकेशोऽग्निर्मूर्धेन्द्राग्निभ्याम्बृहस्पतिर्भूयस्कृदस्य मिनांविश्वापाद् प्रजापतिर्मनसाकृत्तिकामधुश्चसमिद्दिशान्द्वादश ॥ ❀ ॥१२॥

रश्मिरंसिप्रतिंधेनुमंसिस्तनयित्नुसानिरस्यादित्यानाꣳ सप्तत्रिꣳशत् ॥ ३७ ॥

रश्मिरंसिको अद्ययुङ्क्ते ॥ ❀ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

अथ चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

नमः । ते । रुद्र । मन्यवे । उतोइति । ते । इषवे । नमः ॥ नमः । ते । अस्तु । धन्वने । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । उत । ते । नमः ॥ या । ते । इषुः । शिवतमेतिशिव-तमा । शिवम् । बभूव । ते । धनुः ॥ शिवा । शरव्या । या । तव । तया । नः । रुद्र । मृडय ॥ या । ते । रुद्र । शिवा । तनूः । अघोरा । अपापकाशिनीत्यपाप-काशिनी ॥ तया । नः । तनुवा । शन्तमयेतिशं-तमया । गिरिशन्तेतिगिरि-शन्त । अभीति । चाकशीहि ॥ याम् । इषुम् । गिरिशन्तेतिगिरि-शन्त । हस्ते । [१] बिभर्षि । अस्तवे ॥ शिवाम् । गिरित्रेतिगिरि-त्र । ताम् । कुरु । मा । हिꣳसीः । पुरुषम् । जगत् ॥ शिवेन । वचसा । त्वा । गिरिश । अच्छ । वदामसि ॥ यथा । नः । सर्वम् । इत् । जगत् । अयक्ष्मम् । सुमनाइतिसु-मनाः । असत् ॥ अधीति । अवोचत् । अधिवक्तेत्यधि-वक्ता । प्रथमः । दैव्यः । भिषक् ॥ अहीन् । च । सर्वान् । जम्भयन् । सर्वाः । च । यातुधान्यइतियातु-धान्यः ॥ असौ । यः । ताम्रः । अरुणः । उत । बभ्रुः । सुमङ्गलइतिसु-मङ्गलः ॥ ये । च । इमाम् । रुद्राः । अभितः ।

दिक्षु । [२] श्रिताः । सहस्रशइतिसहस्र-शः । अवेति । एषाम् । हेडः । ईमहे ॥ असौ । यः । अवसर्पतीत्यव-सर्पति । नीलग्रीवइतिनील-ग्रीवः । विलोहितइतिवि-लोहितः ॥ उत । एनम् । गोपाइतिगो-पाः । अदृशन्न् । अदृशन्न् । उदहार्यइत्युद-हार्यः ॥ उत । एनम् । विश्वा । भूतानि । सः । दृष्टः । मृडयाति । नः ॥ नमः । अस्तु । नीलग्रीवायेतिनील-ग्रीवाय । सहस्राक्षायेतिसहस्र-अक्षाय । मीढुषे ॥ अथोइति । ये । अस्य । सत्वानः । अहम् । तेभ्यः । अकरम् । नमः ॥ प्रेति । मुञ्च । धन्वनः । त्वम् । उभयोः । आर्त्नियोः । ज्याम् ॥ याः । च । ते । हस्ते । इषवः । [३] परेति । ताः । भगवइतिभग-वः । वप ॥ अवतत्येत्यव-तत्य । धनुः । त्वम् । सहस्राक्षेतिसहस्र-अक्ष । शतेषुधइतिशत-इषुधे ॥ निशीर्येतिनि-शीर्य । शल्यानाम् । मुखा । शिवः । नः । सुमनाइतिसु-मनाः । भव ॥ विज्यमितिवि-ज्यम् । धनुः । कपर्दिनः । विशल्यइतिवि-शल्यः । बाणवानितिबाण-वान् । उत ॥ अनेशन्न् । अस्य । इषवः । आभुः । अस्य । निषङ्गथिः ॥ या । ते । हेतिः । मीढुष्टमेतिमीढुः-तम । हस्ते । बभूव । ते । धनुः ॥ तया । अस्मान् । विश्वतः । त्वम् । अयक्ष्मया । परीति । भुज ॥ नमः । ते । अस्तु । आयुधाय । अनाततायेत्यना-तताय । धृष्णवे ॥ उभाभ्याम् । उत । ते । नमः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । तव । धन्वने ॥ परीति । ते । धन्वनः । हेतिः । अस्मान् । वृणक्तु । विश्वतः ॥ अथोइति । यः । इषुधिरितीषु-धिः । तव । आरे । अस्मत् । नीति । धेहि । तम् ॥ [४] हस्ते दिक्ष्वपवउभाभ्यान्द्वाविꣳशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ १ ॥

नमः । हिरण्यबाहवइतिहिरण्य-बाहवे । सेनान्यइतिसेना-न्ये । दिशाम् । च । पतये । नमः । नमः । वृक्षेभ्यः । हरिकेशेभ्यइतिहरि-केशेभ्यः । पशूनाम् । पतये । नमः । नमः । सस्पिञ्जराय । त्विषीमतइतित्विषि-मते । पथीनाम् । पतये । नमः । नमः । बभ्लुशाय । विव्याधिनइतिवि-व्याधिने । अन्नानाम् । पतये । नमः । नमः । हरिकेशायेतिहरि-केशाय । उपवीतिनइत्युप-वीतिने । पुष्टानाम् । पतये । नमः । नमः । भवस्य । हेत्यै । जगताम् । पतये । नमः । नमः । रुद्राय । आततायिनइत्या-तताविने । क्षेत्राणाम् । पतये । नमः । नमः । सूताय । अहन्त्याय । वनानाम् । पतये । नमः । नमः । [५] रोहिताय । स्थपतये । वृक्षाणाम् । पतये । नमः । नमः ।

मन्त्रिणे । वाणिजाय । कक्षाणाम् । पतये । नमः । नमः । भुवन्तये । वारिवस्कृतायेतिवारिवः-कृताय । ओषधीनाम् । पतये । नमः । नमः । उच्चैर्घोषायेत्युच्चैः-घोषाय । आक्रन्दयतइत्या-क्रन्दयते । पत्तीनाम् । पतये । नमः । नमः । कृत्स्नवीतायेति कृत्स्न-वीताय । धावते । सत्वनाम् । पतये । नमः ॥ [६] वनानाम्पतयेनमोनमएकान्नत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २ ॥

नमः । सहमानाय । निव्याधिनइतिनि-व्याधिने । आव्याधिनीनामित्या-व्याधिनीनाम् । पतये । नमः । नमः । ककुभाय । निषङ्गिणइतिनि-सङ्गिने । स्तेनानाम् । पतये । नमः । नमः । निषङ्गिणइतिनि-सङ्गिने । इषुधिमतइतीषुधि-मते । तस्कराणाम् । पतये । नमः । नमः । वञ्चते । परिवञ्चतइतिपरि-वञ्चते । स्तायूनाम् । पतये । नमः । नमः । निचेरवइतिनि-चेरवे । परिचरायेतिपरि-चराय । अरण्यानाम् । पतये । नमः । नमः । सृकाविभ्यइतिसृकावि-भ्यः । जिघाꣳसद्भ्यइतिजिघाꣳसत्-भ्यः । मुष्णताम् । पतये । नमः । नमः । असिमद्भ्यइत्यसिमत्-भ्यः । नक्तम् । चरद्भ्यइतिचरत्-भ्यः । प्रकृन्तानामितिप्र-कृन्तानाम् । पतये । नमः । नमः । उष्णीषिणे । गिरिचरायेतिगिरि-चराय । कुलुञ्चानाम् । पतये । नमः । नमः । [७] इषुमद्भ्यइतीषुमत्-भ्यः । धन्वाविभ्यइतिधन्वावि-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । आतन्वानेभ्यइत्या-तन्वानेभ्यः । प्रतिदधानेभ्यइतिप्रति-दधानेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । आयच्छद्भ्यइत्यायच्छत्-भ्यः । विसृजद्भ्यइतिविसृजत्-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । अस्यद्भ्यइत्यस्यत्-भ्यः । विध्यद्भ्यइतिविध्यत्-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । आसीनेभ्यः । शयानेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । स्वपद्भ्यइतिस्वपत्-भ्यः । जाग्रद्भ्यइतिजाग्रत्-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । तिष्ठद्भ्यइतितिष्ठत्-भ्यः । धावद्भ्यइतिधावत्-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । सभाभ्यः । सभापतिभ्यइतिसभापति-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । अश्वेभ्यः । अश्वपतिभ्यइत्यश्वपति-भ्यः । च । वः । नमः ॥ [८] कुलुञ्चानांपतयेनमोनमोऽश्वपतिभ्यस्त्रीणिच ॥ ❀ ॥ ३ ॥

नमः । आव्याधिनीभ्यइत्या-व्याधिनीभ्यः । विविध्यन्तीभ्यइतिवि-विध्यन्तीभ्यः । च । वः । नमः । नमः । उगणाभ्यः । तृꣳहतीभ्यः । च । वः । नमः ।

नमः । गृध्सेभ्यः । गृध्सपतिभ्यइतिगृध्सपति-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । व्रातेभ्यः । व्रातपतिभ्यइतिव्रातपति-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । गणेभ्यः । गणपतिभ्यइति गणपति-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । विरूपेभ्यइतिवि-रूपेभ्यः । विश्वरूपेभ्यइति विश्व- रूपेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । महद्भ्यइतिमहत्-भ्यः । क्षुल्लकेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । रथिभ्यइतिरथि-भ्यः । अरथेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । रथेभ्यः । [९] रथपतिभ्यइतिरथपति-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । सेनाभ्यः । सेनानिभ्यइतिसेनानि-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । क्षत्तृभ्यइतिक्षत्तृ-भ्यः । सङ्ग्रहीतृभ्यइतिसङ्ग्रहीतृ-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । तक्षभ्यइतितक्ष-भ्यः । रथकारेभ्यइतिरथ-कारेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । कुलालेभ्यः । कर्मारेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । पुञ्जिष्टेभ्यः । निषादेभ्यः । च । वः । नमः । नमः । इषुकृद्भ्य इतीषुकृत्-भ्यः । धन्वकृद्भ्यइतिधन्वकृत्-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । मृगयुभ्य इतिमृगयु-भ्यः । श्वनिभ्यइतिश्वनि-भ्यः । च । वः । नमः । नमः । श्वभ्यइतिश्व-भ्यः । श्वपतिभ्यइतिश्वपति-भ्यः । च । वः । नमः ॥ [१०] रथेभ्यश्श्वपतिभ्यश्चद्वे च ॥४॥

नमः । भवाय । च । रुद्राय । च । नमः । शर्वाय । च । पशुपतयइतिपशु-पतये । च । नमः । नीलग्रीवायेतिनील-ग्रीवाय । च । शितिकण्ठायेतिशिति-कण्ठाय । च । नमः । कपर्दिने । च । व्युप्तकेशायेतिव्युप्त-केशाय । च । नमः । सहस्राक्षायेतिसहस्र-अक्षाय । च । शतधन्वनइतिशत-धन्वने । च । नमः । गिरिशाय । च । शिपिविष्टायेतिशिपि-विष्टाय । च । नमः । मीढुष्टमायेतिमीढुः-तमाय । च । इषुमतइतीषु-मते । च । नमः । ह्रस्वाय । च । वामनाय । च । नमः । बृहते । च । वर्षीयसे । च । नमः । वृद्धाय । च । सँवृध्वनइतिसं-वृध्वने । च । [११] नमः । अग्रियाय । च । प्रथमाय । च । नमः । आशवे । च । अजिराय । च । नमः । शीघ्रियाय । च । शीभ्याय । च । नमः । ऊर्म्याय । च । अवस्वन्यायेत्यव-स्वन्याय । च । नमः । स्रोतस्याय । च । द्वीप्याय । च ॥ [१२] सँवृध्वनेचपञ्चविꣳशतिश्च ॥५॥

नमः । ज्येष्ठाय । च । कनिष्ठाय । च । नमः । पूर्वजायेतिपूर्व-जाय । च । अपरजायेत्यपर-जाय । च । नमः । मध्यमाय । च । अपगल्भायेत्यप-गल्भाय । च ।

नमः। जघन्याय। च। बुध्नियाय। च। नमः। सोभ्याय। च। प्रतिसर्यायेतिप्रति-सर्याय। च। नमः। याम्याय। च। क्षेम्याय। च। नमः। उर्वर्याय। च। खल्याय। च। नमः। श्लोक्याय। च। अवसान्यायेत्यव-सान्याय। च। नमः। वन्याय। च। कक्ष्याय। च। नमः। श्रवाय। च। प्रतिश्रवायेतिप्रति-श्रवाय। च। [१३] नमः। आशुषेणायेत्याशु-सेनाय। च। आशुरथायेत्याशु-रथाय। च। नमः। शूराय। च। अवभिन्दतइत्यव-भिन्दते। च। नमः। वर्मिणे। च। वरूथिने। च। नमः। बिल्मिने। च। कवचिने। च। नमः। श्रुताय। च। श्रुतसेनायेतिश्रुत-सेनाय। च॥ [१४] प्रतिश्रवायचपञ्चविꣳशतिश्च॥ ॥६॥

नमः। दुन्दुभ्याय। च। आहनन्यायेत्या-हनन्याय। च। नमः। धृष्णवे। च। प्रमृशायेतिप्र-मृशाय। च। नमः। दूताय। च। प्रहितायेतिप्र-हिताय। च। नमः। निषङ्गिणइतिनि-सङ्गिने। च। इषुधिमतइतीषुधि-मते। च। नमः। तीक्ष्णेषवइतितीक्ष्ण-इषवे। च। आयुधिने। च। नमः। स्वायुधायेतिसु-आयुधाय। च। सुधन्वनइतिसु-धन्वने। च। नमः। स्रुत्याय। च। पथ्याय। च। नमः। काट्याय। च। नीप्याय। च। नमः। सूद्याय। च। सरस्याय। च। नमः। नाद्याय। च। वैशन्ताय। च। [१५] नमः। कूप्याय। च। अवट्याय। च। नमः। वर्ष्याय। च। अवर्ष्याय। च। नमः। मेघ्याय। च। विद्युत्यायेतिवि-द्युत्याय। च। नमः। ईध्रियाय। च। आतप्यायेत्या-तप्याय। च। नमः। वात्याय। च। रेष्मियाय। च। नमः। वास्तव्याय। च। वास्तुपायेतिवास्तु-पाय। च॥ [१६] वैशन्तायचत्रिꣳशच्च॥ ॥७॥

नमः। सोमाय। च। रुद्राय। च। नमः। ताम्राय। च। अरुणाय। च। नमः। शङ्गाय। च। पशुपतयइतिपशु-पतये। च। नमः। उग्राय। च। भीमाय। च। नमः। अग्रेवधायेत्यग्रे-वधाय। च। दूरेवधायेतिदूरे-वधाय। च। नमः। हन्त्रे। च। हनीयसे। च। नमः। वृक्षेभ्यः। हरिकेशेभ्यइतिहरि-केशेभ्यः। नमः। ताराय। नमः। शम्भवइतिशं-भवे। च। मयोभवइतिमयः-भवे। च। नमः। शङ्करायेतिशं-कराय। च। मयस्करायेतिमयः-कराय। च। नमः। शिवाय। च। शिवतरायेतिशिव-तराय। च। [१७] नमः। तीर्थ्याय। च। कूल्याय। च। नमः। पार्याय। च। अवार्याय।

च । नमः । प्रतरणायेतिप्र-तरणाय । च । उत्तरणायेत्युत्-तरणाय । च । नमः । आतार्यायेत्या-तार्याय । च । आलाद्यायेत्या-लाद्याय । च । नमः । शष्प्याय । च । फेन्याय । च । नमः । सिकत्याय । च । प्रवाह्यायेतिप्र-वाह्याय । च ॥ [१८] शिवतं रायचत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

नमः । इरिण्याय । च । प्रपथ्यायेतिप्र-पथ्याय । च । नमः । किꣳशिलाय । च । क्षयणाय । च । नमः । कपर्दिने । च । पुलस्तये । च । नमः । गोष्ठ्यायेति गो-स्थ्याय । च । गृह्याय । च । नमः । तल्प्याय । च । गेह्याय । च । नमः । काट्याय । च । गह्वरेष्ठायेतिगह्वरे-स्थाय । च । नमः । ह्रदय्याय । च । निवेष्प्यायेतिनि-वेष्प्याय । च । नमः । पाꣳसव्याय । च । रजस्याय । च । नमः । शुष्क्याय । च । हरित्याय । च । नमः । लोप्याय । च । उलप्याय । च । [१९] नमः । ऊर्व्याय । च । सूर्म्याय । च । नमः । पर्ण्याय । च । पर्णशद्यायेतिपर्ण-शद्याय । च । नमः । अपगुरमाणायेत्यप-गुरमाणाय । च । अभिघ्नतइत्यभि-घ्नते । च । नमः । आखिदतइत्या-खिदते । च । प्रखिदतइतिप्र-खिदते । च । नमः । वः । किरिकेभ्यः । देवानाम् । हृदयेभ्यः । नमः । विक्षीणकेभ्यइतिवि-क्षीणकेभ्यः । नमः । विचिन्वत्केभ्यइतिवि-चिन्वत्केभ्यः । नमः । आनिर्हतेभ्यइत्यानिः-हतेभ्यः । नमः । अमीवत्केभ्यइत्या-मीवत्केभ्यः ॥ [२०] उलप्यायचत्रयस्त्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

द्रापे । अन्धसः । पते । दरिद्रत् । नीललोहितेतिनील-लोहित ॥ एषाम् । पुरुषाणाम् । एषाम् । पशूनाम् । मा । भेः । मा । अरः । मोइति । एषाम् । किम् । चन । आममत् ॥ या । ते । रुद्र । शिवा । तनूः । शिवा । विश्वाहभेषजीतिविश्वाह-भेषजी ॥ शिवा । रुद्रस्य । भेषजी । तया । नः । मृड । जीवसे ॥ इमाम् । रुद्राय । तवसे । कपर्दिने । क्षयद्वीरायेतिक्षयत्-वीराय । प्रेति । भरामहे । मतिम् ॥ यथा । नः । शम् । असत् । द्विपदइतिद्वि-पदे । चतुष्पदइतिचतुः-पदे । विश्वम् । पुष्टम् । ग्रामे । असिन् । [२१] अनातुरमित्यना-तुरम् ॥ मृड । नः । रुद्र । उत । नः । मयः । कृधि । क्षयद्वीरायेतिक्षयत्-वीराय । नमसा । विधेम । ते ॥ यत् । शम् । च । योः । च । मनुः । आयजइत्या-यजे । पिता । तत् । अश्याम । तव । रुद्र । प्रणीतावितिप्र-नीतौ ॥ मा । नः । महान्तम् । उत । मा । नः । अर्भकम् । मा । नः ।

उरुक्षन्तम् । उत । मा । नः । उक्षितम् ॥ मा । नः । वधीः । पितरम् । मा । उत । मातरम् । प्रियाः । मा । नः । तनुवः । [२२] रुद्र । रीरिषः ॥ मा । नः । तोके । तनये । मा । नः । आयुषि । मा । नः । गोषु । मा । नः । अश्वेषु । रीरिषः ॥ वीरान् । मा । नः । रुद्र । भामितः । वधीः । हविष्मन्तः । नमसा । विधेम । ते ॥ आरात् । ते । गोघ्न इतिं गो-घ्ने । उत । पूरुषघ्न इतिं पूरुष-घ्ने । क्षयद्वीरायेतिं क्षयत्-वीराय । सुम्नम् । अस्मे इतिं । ते । अस्तु ॥ रक्षं । च । नः । अधीतिं । च । देव । ब्रूहि । अर्थ । च । नः । शर्मं । यच्छ । द्विबर्हा इतिं द्वि-बर्हाः ॥ स्तुहि । [२३] श्रुतम् । गर्तसदमितिं गर्त-सदम् । युवानम् । मृगम् । न । भीमम् । उपहत्नुम् । उग्रम् ॥ मृड । जरित्रे । रुद्र । स्तवानः । अन्यम् । ते । अस्मत् । नीतिं । वपन्तु । सेनाः ॥ परीतिं । नः । रुद्रस्य । हेतिः । वृणक्तु । परीतिं । त्वेषस्यं । दुर्मतिरितिं दुः-मतिः । अघायोरित्यघ-योः ॥ अवेतिं । स्थिरा । मघवद्भ्य इतिं मघवत्-भ्यः । तनुष्व । मीढ्वः । तोकाय । तनयाय । मृडय ॥ मीढुष्टमेति मीढुः-तम । शिवतमेति शिव-तम । शिवः । नः । सुमना इतिं सु-मनाः । भव ॥ परमे । वृक्षे । आयुधम् । निधायेतिं नि-धाय । कृत्तिम् । वसानः । एतिं । चर । पिनाकम् । [२४] बिभ्रत् । एतिं । गहि ॥ विकिरिदेति वि-किरिद । विलोहितेति वि-लोहित । नमः । ते । अस्तु । भगव इतिं भग-वः ॥ याः । ते । सहस्रम् । हेतयः । अन्यम् । अस्मत् । नीतिं । वपन्तु । ताः ॥ सहस्राणि । सहस्रधेतिं सहस्र-धा । बाहुवोः । तव । हेतयः ॥ तासाम् । ईशानः । भगव इतिं भग-वः । पराचीना । मुखा । कृधि ॥ [२५] अस्मिन्त्स्तनुवस्स्तुहिपिनाकमेकान्नत्रिꣳशच्च ॥ ❀ ॥१०॥

सहस्राणि । सहस्रश इतिं सहस्र-शः । ये । रुद्राः । अधीतिं । भूम्याम् ॥ तेषाम् । सहस्रयोजन इतिं सहस्र-योजने । अवेतिं । धन्वानि ॥ तन्मसि ॥ अस्मिन्न् । महति । अर्णवे । अन्तरिक्षे । भवाः । अधि ॥ नीलग्रीवा इतिं नीलं-ग्रीवाः । शितिकण्ठा इतिं शिति-कण्ठाः । शर्वाः । अधः । क्षमाचराः ॥ नीलग्रीवा इति नीलं-ग्रीवाः । शितिकण्ठा इतिं शिति-कण्ठाः । दिवम् । रुद्राः । उपश्रिता इत्युप-श्रिताः ॥ ये । वृक्षेषु । सस्पिञ्जराः । नीलग्रीवा इति नीलं-ग्रीवाः । विलोहिता इति वि-लोहिताः ॥ ये । भूतानाम् । अधिपतय इत्यधि-पतयः । विशिखास इतिं वि-शिखासः । कपर्दिनः ॥ ये ।

अन्नेषु । विविध्यन्तीतिवि-विध्यन्ति । पात्रेषु । पिबतः । जनान् ॥ ये । पथाम् । पथिरक्षयइतिपथि-रक्षयः । ऐलबृदाः । यव्युधः ॥ ये । तीर्थानि । [२६] प्रचरन्तीतिप्र-चरन्ति । सृकावन्तइतिसृका-वन्तः । निषङ्गिणइतिनि-सङ्गिनः ॥ ये । एतावन्तः । च । भूयाꣳसः । च । दिशः । रुद्राः । वितस्थिरइतिवि-तस्थिरे ॥ तेषाम् । सहस्रयोजनइतिसहस्र-योजने । अवेति । धन्वानि । तन्मसि ॥ नमः । रुद्रेभ्यः । ये । पृथिव्याम् । ये । अन्तरिक्षे । ये । दिवि । येषाम् । अन्नम् । वातः । वर्षम् । इषवः । तेभ्यः । दश । प्राचीः । दश । दक्षिणा । दश । प्रतीचीः । दश । उदीचीः । दश । ऊर्ध्वाः । तेभ्यः । नमः । ते । नः । मृडयन्तु । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि । तम् । वः । जम्भे । दधामि ॥ [२७] तीर्थानियश्चपद्च ॥ ॥११॥

नमस्तेरुद्रनमोहिरण्यबाहवेनमस्सहमानायनमआव्याधिनीभ्योनमोभवाय नमोज्येष्ठायनमोदुन्दुभ्यायनमस्सोमायनमइरिण्यायद्रापेसहस्राण्येकादश ॥ ११ ॥ नमस्तेरुद्रनमोभवायद्रापेसप्तविꣳशतिः ॥२७॥ नमस्तेरुद्रतँवोजम्भेदधामि ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

अथ चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

अश्मन्न् । ऊर्जम् । पर्वते । शिश्रियाणाम् । वाते । पर्जन्ये । वरुणस्य । शुष्मे ॥ अद्भ्यइत्यत्-भ्यः । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । वनस्पतिभ्यइतिवनस्पति-भ्यः । अधीति । सम्भृतामितिसं-भृताम् । ताम् । नः । इषम् । ऊर्जम् । धत्त । मरुतः । सꣳरराणाइतिसं-रराणाः ॥ अश्मन्न् ॥ ते । क्षुत् । अमुम् । ते । शुक् । ऋच्छतु । यम् । द्विष्मः ॥ समुद्रस्य । त्वा । अवाकया । अग्ने । परीति । व्ययामसि ॥ पावकः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ हिमस्य । त्वा । जरायुणा । अग्ने । परीति । व्ययामसि ॥ पावकः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ उपेति ॥ [१] ज्मन्न् । उपेति । वेतसे । अवत्तरमित्यवत्-तरम् । नदीषु । आ ॥ अग्ने । पित्तम् । अपाम् ।

असि ॥ मण्डूकि । ताभिः । एति । गहि । सा । इमम् । नः । यज्ञम् ॥ पावकवर्ण मितिपावक-वर्णम् । शिवम् । कृधि ॥ पावके । एति । चितयन्त्या । कृपा ॥ क्षामन्न् । रुरुचे । उषसः । न । भानुना ॥ तूर्वन्न् । न । यामन्न् । एतशस्य । नु । रणे । एति । यः । घृणे ॥ न । ततृषाणः । अजरः ॥ अग्ने । पावक । रोचिषा । मन्द्रया । देव । जिह्व या ॥ एति । देवान् । [२] वक्षि । यक्षि । च ॥ सः । नः । पावक । दीदिवः । अग्ने । देवान् । इह । एति । वह ॥ उपेति । यज्ञम् । हविः । च । नः ॥ अपाम् । इदम् । न्य यनमितिनि-अयनम् । समुद्रस्य । निवेशनमितिनि-वेशनम् ॥ अन्यम् । ते । अस्मत् । तपन्तु । हेतयः । पावकः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ नमः । ते । हर से । शोचिषे । नमः । ते । अस्तु । अर्चिषे ॥ अन्यम् । ते । अस्मत् । तपन्तु । हेत यः । पावकः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ नृषदइतिनृ-सदे । वट् । [३] अप्सुषदइत्यप्सु-सदे । वट् । वनसदइतिवन-सदे । वट् । बर्हिषदइतिबर्हि-सदे । वट् । सुवर्विदइतिसुवः-विदे । वट् ॥ ये । देवाः । देवानाम् । यज्ञियाः । यज्ञियानाम् । सꣳवथ्सरीणमितिसं-वथ्सरीणम् । उपेति । भागम् । आसते ॥ अहुतादइत्यहुत-अदः । हविषः । यज्ञे । अस्मिन्न् । स्वयम् । जुहुध्वम् । मधुनः । घृतस्य ॥ ये । देवाः । देवे षु । अधीति । देवत्वमितिदेव-त्वम् । आयन्न् । ये । ब्रह्मणः । पुरएतारइतिपुरः-ए तारः । अस्य ॥ येभ्यः । न । ऋते । पवते । धाम । किम् । चन । न । ते । दिवः । न । पृथिव्याः । अधीति । स्नुषु ॥ प्राणदाइतिप्राण-दाः । [४] अपानदाइत्यपान-दाः । व्यानदाइतिव्यान-दाः । चक्षुर्दाइतिचक्षुः-दाः । वर्चोदाइतिवर्चः-दाः । वरिवोदाइतिवरिवः-दाः ॥ अन्यम् । ते । अस्मत् । तपन्तु । हेतयः । पावकः । अ स्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव ॥ अग्निः । तिग्मेन । शोचिषा । यꣳसत् । वि श्वम् । नीति । अत्रिणम् ॥ अग्निः । नः । वꣳसते । रयिम् ॥ सः । एना । अनी केन । सुविदत्रइतिसु-विदत्रः । अस्मेइति । यक्षि । देवान् । आयजिष्ठइत्या-यजिष्ठः । स्वस्ति ॥ अदब्धः । गोपाइतिगो-पाः । उत । नः । परस्पाइतिपरः-पाः । अग्ने । द्युमदि तिद्यु-मत् । उत । रेवत् । दिदीहि ॥ [५] उपदेवान्वट्प्राणदाश्चतुश्चत्वारिꣳशच्च ॥ १ ॥

यः । इमा । विश्वा । भुवनानि । जुह्वत् । ऋषिः । होता । निषसादेतिनि- ससाद । पिता । नः ॥ सः । आशिषेत्या-शिषा । द्रविणम् । इच्छमानः । परमच्छद

इतिपरम-छदः । वरे । एति । विवेश ॥ विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । मनसा । यत् । वि हायाइतिवि-हायाः । धाता । विधातेतिवि-धाता । परमा । उत । सन्दृगितिसं-दृक् ॥ तेषाम् । इष्टानि । समिति । इषा । मदन्ति । यत्र । सप्तऋषीनितिसप्त-ऋषीन् । परः । एकम् । आहुः ॥ यः । नः । पिता । जनिता । यः । विधातेतिवि-धाता । यः । नः । सतः । अभि । एति । सत् । जजान ॥ [६] यः । देवानाम् । नामधाइतिनाम-धाः । एकः । एव । तम् । सम्प्रश्नमितिसं-प्रश्नम् । भुवना । यन्ति । अन्या ॥ ते । एति । अयजन्त । द्रविणम् । समिति । अस्मै । ऋषयः । पूर्वे । जरितारः । न । भूना ॥ असूर्ता । सूर्ता । रजसः । विमानइतिवि-माने । ये । भूतानि । समकृण्वन्नितिसं-अकृण्वन् । इमानि ॥ न । तम् । विदाथ । यः । इदम् । जजान । अन्यत् । युष्माकम् । अन्तरम् । भवाति ॥ नीहारेण । प्रावृताः । जल्प्या । च । असुतृपइत्यसु-तृपः । उक्थशासइत्युक्थ-शासः । चरन्ति ॥ परः । दिवा । परः । एना । [७] पृथिव्या । परः । देवेभिः । असुरैः । गुहा । यत् ॥ कम् । स्वित् । गर्भम् । प्रथमम् । दध्रे । आपः । यत्र । देवाः । समगच्छन्तेतिसं-अगच्छन्त । विश्वे ॥ तम् । इत् । गर्भम् । प्रथमम् । दध्रे । आपः । यत्र । देवाः । समगच्छन्तेतिसं-अगच्छन्त । विश्वे ॥ अजस्य । नाभौ । अधीति । एकम् । अर्पितम् । यस्मिन्न् । इदम् । विश्वम् । भुवनम् । अधीति । श्रितम् ॥ विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । हि । अजनिष्ट । देवः । आत् । इत् । गन्धर्वः । अभवत् । द्वितीयः ॥ तृतीयः । पिता । जनिता । ओषधीनाम् । [८] अपाम् । गर्भम् । वीति । अदधात् । पुरुत्रेतिपुरु-त्रा ॥ चक्षुषः । पिता । मनसा । हि । धीरः । घृतम् । एनेइति । अजनत् । नम्नमानेइति ॥ यदा । इत् । अन्ताः । अदृहन्त । पूर्वे । आत् । इत् । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अप्रथेताम् ॥ विश्वतश्चक्षुरितिविश्वतः-चक्षुः । उत । विश्वतोमुखइतिविश्वतः-मुखः । विश्वतोहस्तइतिविश्वतः-हस्तः । उत । विश्वतस्पादितिविश्वतः-पात् ॥ समिति । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । नमति । समिति । पतत्रैः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । जनयन्न् । देवः । एकः ॥ किम् । स्वित् । आसीत् । अधिष्ठानमित्यधि-स्थानम् । आरम्भणमित्या-रम्भणम् । कतमत् । स्वित् । किम् । आसीत् ॥ यदि । भूमिम् । जनयन्न् । [९] विश्वकर्मेति विश्व-कर्मा । वीति । द्याम् । और्णोत् । महिना ॥ विश्वचक्षाइतिविश्व-चक्षाः ॥

किम् । स्वित् । वनम् । कः । उ । सः । वृक्षः । आसीत् । यतः । द्यावापृथिवी इतिद्यावा-पृथिवी । निष्टतक्षुरितिनिः-ततक्षुः ॥ मनीषिणः । मनसा । पृच्छत । इत् । उ । तत् । यत् । अध्यतिष्ठदित्यधि-अतिष्ठत् । भुवनानि । धारयन् ॥ या । ते । धामानि । परमाणि । या । अवमा । या । मध्यमा । विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन् । उत । इमा ॥ शिक्ष । सखिभ्यइतिसखि-भ्यः । हविषि । स्वधावइतिस्वधा-वः । स्वयम् । यजस्व । तनुवम् । जुषाणः ॥ वाचः । पतिम् । विश्वकर्माणमितिविश्व-कर्माणम् । ऊतये । [१०] मनोयुजमितिमनः-युजम् । वाजे । अद्य । हुवेम ॥ सः । नः । नेदिष्ठा । हवनानि । जोषते । विश्वशम्भूरितिविश्व-शम्भूः । अवसे । साधुकर्मेतिसाधु-कर्मा ॥ विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन् । हविषा । वावृधानः । स्वयम् । यजस्व । तनुवम् । जुषाणः ॥ मुह्यन्तु । अन्ये । अभितः । सपत्नाः । इह । अस्माकम् । मघवेतिमघ-वा । सूरिः । अस्तु ॥ विश्वकर्मन्नितिविश्व-कर्मन् । हविषा । वर्धनेन । त्रातारम् । इन्द्रम् । अकृणोः । अवध्यम् ॥ तस्मै । विशः । समिति । अनमन्त । पूर्वीः । अयम् । उग्रः । विहव्यइतिवि-हव्यः । यथा । असत् ॥ समुद्राय । वयुनाय । सिन्धूनाम् । पतये । नमः ॥ नदीनाम् । सर्वासाम् । पित्रे । जुहुत । विश्वकर्मणइतिविश्व-कर्मणे । विश्वा । अहा । अमर्त्यम् । हविः ॥ [११] जजानेनौषधी नाम्भूमिञ्जनयन्नूतयेनमोनवच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ २ ॥

उदिति । एनम् । उत्तरामित्युत्-तराम् । नय । अग्ने । घृतेन । आहुतेत्या-हुत ॥ रायः । पोषेण । समिति । सृज । प्रजयेतिप्र-जया । च । धनेन । च ॥ इन्द्र । इमम् । प्रतरामितिप्र-तराम् । कृधि । सजातानामितिस-जातानाम् । असत् । वशी ॥ समिति । एनम् । वर्चसा । सृज । देवेभ्यः । भागधाइतिभाग-धाः । असत् ॥ यस्य । कुर्मः । हविः । गृहे । तम् । अग्ने । वर्धय । त्वम् ॥ तस्मै । देवाः । अधीति । ब्रवन् । अयम् । च । ब्रह्मणः । पतिः ॥ उदिति । उ । त्वा । विश्वे । देवाः । [१२] अग्ने । भरन्तु । चित्तिभिरितिचित्ति-भिः ॥ सः । नः । भव । शिवतमइतिशिव-तमः । सुप्रतीकइतिसु-प्रतीकः । विभावसुरितिविभा-वसुः ॥ पञ्च । दिशः । दैवीः । यज्ञम् । अवन्तु । देवीः । अपेति । अमतिम् । दुर्मतिमितिदुः-मतिम् । बाधमानाः ॥ रायः । पोषे । यज्ञपतिमितियज्ञ-पतिम् । आभजन्तीरित्या-भजन्तीः ॥ रायः । पोषे । अधी

ति । यज्ञः । अस्थात् । समिद्धइतिसं-इद्धे । अग्नौ । अधीति । मामहानः ॥ उक्थपत्रइत्युक्थ-पत्रः । ईड्यः । गृभीतः । तप्तम् । घर्मम् । परिगृह्येतिपरि-गृह्य । अयजन्त ॥ ऊर्जा । यत् । यज्ञम् । अशमन्त । देवाः । दैव्याय । धर्त्रे । जोष्ट्रे ॥ देवश्रीरिति देव-श्रीः । श्रीमनाइतिश्री-मनाः । शतपयाइतिशत-पयाः । [१३] परिगृह्येतिपरि-गृह्य । देवाः । यज्ञम् । आयन्न् ॥ सूर्यरश्मिरितिसूर्य-रश्मिः । हरिकेशइतिहरि-केशः । पुरस्तात् । सविता । ज्योतिः । उदिति । अयान् । अजस्रम् ॥ तस्य । पूषा । प्रसवमितिप्र-सवम् । याति । देवः । सम्पश्यन्नितिसं-पश्यन्न् । विश्वा । भुवनानि । गोपाइतिगो-पाः ॥ देवाः । देवेभ्यः । अध्वर्यन्तः । अस्थुः । वीतम् । शमित्रे । शमिता । यजध्यै ॥ तुरीयः । यज्ञः । यत्र । हव्यम् । एति । ततः । पावकाः । आशिषइत्या-शिषः । नः । जुषन्ताम् ॥ विमानइतिवि-मानः । एषः । दिवः । मध्ये । आस्ते । आपप्रिवानित्या-पप्रिवान् । रोदसीइति । अन्तरिक्षम् । सः । विश्वाचीः । अभीति । [१४] चष्टे । घृताचीः । अन्तरा । पूर्वम् । अपरम् । च । केतुम् ॥ उक्षा । समुद्रः । अरुणः । सुपर्णइतिसु-पर्णः । पूर्वस्य । योनिम् । पितुः । एति । विवेश ॥ मध्ये । दिवः । निहितइतिनि-हितः । पृश्निः । अश्मा । वीति । चक्रमे । रजसः । पाति । अन्तौ ॥ इन्द्रम् । विश्वाः । अवीवृधन्न् । समुद्रव्यचसमितिसमुद्र-व्यचसम् । गिरः ॥ रथीतममितिरथि-तमम् । रथीनाम् । वाजानाम् । सत्पतिमितिसत्-पतिम् । पतिम् ॥ सुम्नहूरितिसुम्न-हूः । यज्ञः । देवान् । एति । च । वक्षत् । यक्षत् । अग्निः । देवः । देवान् । एति । च । वक्षत् ॥ वाजस्य । मा । प्रसवेनेतिप्र-सवेन । उद्ग्राभेणेत्युत्-ग्राभेण । उदिति । अग्रभीत् ॥ अथ । सपत्नान् । इन्द्रः । मे । निग्राभेणेतिनि-ग्राभेण । अधरान् । अकः ॥ उद्ग्राभमित्युत्-ग्राभम् । च । निग्राभमितिनि-ग्राभम् । च । ब्रह्म । देवाः । अवीवृधन्न् ॥ अथ । सपत्नान् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । मे । विषूचीनान् । वीति । अस्यताम् ॥ [१५] देवाश्शतपयाअभिवाजस्यपङ्क्तिः शतिश्च ॥३॥

आशुः । शिशानः । वृषभः । न । युध्मः । घनाघनः । क्षोभणः । चर्षणीनाम् ॥ सङ्क्रन्दनइतिसं-क्रन्दनः । अनिमिषइत्यनि-मिषः । एकवीरइत्येक-वीरः । शतम् । सेनाः । अजयत् । साकम् । इन्द्रः ॥ सङ्क्रन्दनेनेतिसं-क्रन्दनेन । अनिमिषेणेत्यनि-मिषेण । जिष्णुना । युत्कारेणेतियुत्-कारेण । दुश्च्यवनेनेतिदुः-च्यवनेन ।

धृष्णुना ॥ तत् । इन्द्रेण । जयत । तत् । सहध्वम् । युधः । नरः । इषुहस्तेनेतीषु-हस्तेन । वृष्णा ॥ सः । इषुहस्तैरितीषु-हस्तैः । सः । निषङ्गिभिरितिनिषङ्गि-भिः । वशी । सꣳसृष्टेतिसं-सृष्टा । सः । युधः । इन्द्रः । गणेन ॥ सꣳसृष्टजिदितिसꣳसृष्ट-जित् । सोमपाइतिसोम-पाः । बाहुशर्धीतिबाहु-शर्धी । ऊर्ध्वधन्वेत्यूर्ध्व-धन्वा । प्रतिहिताभिरितिप्रति-हिताभिः । अस्ता ॥ बृहस्पते । परीति । दीय । [१६] रथेन । रक्षोहेतिरक्षः-हा । अमित्रान् । अपबाधमानइत्यप-बाधमानः ॥ प्रभञ्जन्नितिप्र-भञ्जन् । सेनाः । प्रमृणइतिप्र-मृणः । युधा । जयन् । अस्माकम् । एधि । अविता । रथानाम् ॥ गोत्रभिदमितिगोत्र-भिदम् । गोविदमितिगो-विदम् । वज्रबाहुमितिवज्र-बाहुम् । जयन्तम् । अज्म । प्रमृणन्तमितिप्र-मृणन्तम् । ओजसा ॥ इमम् । सजाताइतिस-जाताः । अन्विति । वीरयध्वम् । इन्द्रम् । सखायः । अनु । समिति । रभध्वम् ॥ बलविज्ञायइतिबल-विज्ञायः । स्थविरः । प्रवीरइतिप्र-वीरः । सहस्वान् । वाजी । सहमानः । उग्रः ॥ अभिवीरइत्यभि-वीरः । अभिसत्वेत्यभि-सत्वा । सहोजाइतिसहः-जाः । जैत्रम् । इन्द्र । रथम् । एति । तिष्ठ । गोविदितिगो-वित् ॥ अभीति । गोत्राणि । सहसा । गाहमानः । अदायः । [१७] वीरः । शतमन्युरितिशत-मन्युः । इन्द्रः ॥ दुश्च्यवनइतिदुः-च्यवनः । पृतनाषाट् । अयुध्यः । अस्माकम् । सेनाः । अवतु । प्रेति । युत्स्वितियुत्-सु ॥ इन्द्रः । आसाम् । नेता । बृहस्पतिः । दक्षिणा । यज्ञः । पुरः । एतु । सोमः ॥ देवसेनानामितिदेव-सेनानाम् । अभिभञ्जतीनामित्यभि-भञ्जतीनाम् । जयन्तीनाम् । मरुतः । यन्तु । अग्रे ॥ इन्द्रस्य । वृष्णः । वरुणस्य । राज्ञः । आदित्यानाम् । मरुताम् । शर्धः । उग्रम् ॥ महामनसामितिमहा-मनसाम् । भुवनच्यवानामितिभुवन-च्यवानाम् । घोषः । देवानाम् । जयताम् । उदिति । अस्थात् ॥ अस्माकम् । इन्द्रः । समृतेष्वितिसं-ऋतेषु । ध्वजेषु । अस्माकम् । याः । इषवः । ताः । जयन्तु ॥ [१८] अस्माकम् । वीराः । उत्तरइत्युत्-तरे । भवन्तु । अस्मान् । उ । देवाः । अवत । हवेषु ॥ उदिति । हर्षय । मघवन्नितिमघ-वन् । आयुधानि । उदिति । सत्वनाम् । मामकानाम् । महाꣳसि ॥ उदिति । वृत्रहन्नितिवृत्र-हन् । वाजिनाम् । वाजिनानि । उदिति । रथानाम् । जयताम् । एतु । घोषः ॥ उप । प्रेति । इत । जयत । नरः । स्थिराः । वः । सन्तु । बाहवः ॥ इन्द्रः । वः ।

शर्म । यच्छतु । अनाधृष्याइत्यना-धृष्याः । यथा । असंथ ॥ अवसृष्टेत्यव-सृष्टा । परेति । पत । शरव्ये । ब्रह्मसꣳशितेतिब्रह्म-सꣳशिता ॥ गच्छ । अमित्रान् । प्रेति । [१९] विश । मा । एषाम् । कम् । चन । उदिति । शिषः ॥ मर्माणि । ते । वर्मभिरितिवर्म-भिः । छादयामि । सोमः । त्वा । राजा । अमृतेन । अभीति । वस्ताम् ॥ उरोः । वरीयः । वरिवः । ते । अस्तु । जयन्तम् । त्वाम् । अन्विति । मदन्तु । देवाः ॥ यत्र । बाणाः । सम्पतन्तीतिसं-पतन्ति । कुमाराः । विशिखाइतिवि-शिखाः । इव ॥ इन्द्रः । नः । तत्र । वृत्रहेतिवृत्र-हा । विश्वाहेतिविश्व-हा । शर्म । यच्छतु ॥ [२०] दीया द्वायोजयन्त्वमित्रान्प्रचत्वा।रिꣳशच्च ॥ ❁ ❁ ❁ ॥ ४ ॥

प्राचीम् । अन्विति । प्रदिशमितिप्र-दिशम् । प्रेति । इहि । विद्वान् । अग्नेः । अग्ने । पुरोअग्निरितिपुरः-अग्निः । भव । इह ॥ विश्वाः । आशाः । दीद्यानः । वीति । भाहि । ऊर्जम् । नः । धेहि । द्विपदइतिद्वि-पदे । चतुष्पदइतिचतुः-पदे ॥ क्रमध्वम् । अग्निना । नाकम् । उख्यम् । हस्तेषु । बिभ्रतः ॥ दिवः । पृष्ठम् । सुवः । गत्वा । मिश्राः । देवेभिः । आध्वम् ॥ पृथिव्याः । अहम् । उदिति । अन्तरिक्षम् । एति । अरुहम् । अन्तरिक्षात् । दिवम् । एति । अरुहम् ॥ दिवः । नाकस्य । पृष्ठात् । सुवः । ज्योतिः । अगाम् । [२१] अहम् ॥ सुवः । यन्तः । न । अपेति । ईक्षन्ते । एति । द्याम् । रोहन्ति । रोदसीइति ॥ यज्ञम् । ये । विश्वतोधारमितिविश्वतः-धारम् । सुविद्वाꣳसइतिसु-विद्वाꣳसः । वितेनिरइतिवि-तेनिरे ॥ अग्ने । प्रेति । इहि । प्रथमः । देवयतामितिदेव-यताम् । चक्षुः । देवानाम् । उत । मर्त्यानाम् ॥ इयक्षमाणाः । भृगुभिरितिभृगु-भिः । सजोषाइतिस-जोषाः । सुवः । यन्तु । यजमानाः । स्वस्ति ॥ नक्तोषासा । समनसेतिस-मनसा । विरूपेइतिवि-रूपे । धापयेतेइति । शिशुम् । एकम् । समीचीइति ॥ द्यावा । क्षामा । रुक्मः । अन्तः । वीति । भाति । देवाः । अग्निम् । धारयन् । द्रविणोदाइतिद्रविणः-दाः ॥ अग्ने । सहस्राक्षेतिसहस्र-अक्ष । [२२] शतमूर्द्धन्नितिशत-मूर्द्धन् । शतम् । ते । प्राणाइतिप्र-अनाः । सहस्रम् । अपानाइत्यप-अनाः ॥ त्वम् । साहस्रस्य । रायः । ईशिषे । तस्मै । ते । विधेम । वाजाय । स्वाहा ॥ सुपर्णइतिसु-पर्णः । असि । गरुत्मान् । पृथिव्याम् । सीद । पृष्ठे । पृथिव्याः । सीद । भासा । अन्तरिक्षम् । एति । पृण । ज्योतिषा । दिवम् । उदिति ।

स्तमान् । तेजसा । दिशः । उदिति । दृ॒ꣳह ॥ आजुह्वानइत्या-जुह्वानः । सुप्रतीक इतिसु-प्रतीकः । पुरस्तात् । अग्ने । स्वाम् । योनिम् । एति । सीद । साध्या ॥ अस्मिन् । सधस्थइतिसध-स्थे । अधीति । उत्तरस्मिन्नित्युत्-तरस्मिन् । विश्वे । देवाः । [२३] यजमानः । च । सीदत ॥ प्रेद्धइतिप्र-इद्धः । अग्ने । दीदिहि । पुरः । नः । अजस्रया । सूर्म्या । यविष्ठ ॥ त्वाम् । शश्वन्तः । उपेति । यन्ति । वाजाः ॥ विधेम । ते । परमे । जन्मन् । अग्ने । विधेम । स्तोमैः । अवरे । सधस्थइतिसध-स्थे ॥ यस्मात् । योनेः । उदारिथेत्युत्-आरिथ । यजे । तम् । प्रेति । त्वेइति । हवीꣳषि । जुहुरे । समिद्धइतिसं-इद्धे ॥ ताम् । सवितुः । वरेण्यस्य । चित्राम् । एति । अहम् । वृणे । सुमतिमितिसु-मतिम् । विश्वजन्यामितिविश्व-जन्याम् ॥ याम् । अस्य । कण्वः । अदुहत् । प्रपीनामितिप्र-पीनाम् । सहस्रधारामितिसहस्र-धाराम् । [२४] पयसा । महीम् । गाम् ॥ सप्त । ते । अग्ने । समिधइतिसं-इधः । सप्त । जिह्वाः । सप्त । ऋषयः । सप्त । धाम । प्रियाणि ॥ सप्त । होत्राः । सप्तधेतिसप्त-धा । त्वा । यजन्ति । सप्त । योनीः । एति । पृणस्व । घृतेन ॥ ईदृङ् । च । अन्यादृङ् । च । एतादृङ् । च । प्रतिदृङ्ङितिप्रति-दृङ् । च । मितः । च । सम्मितइतिसं-मितः । च । सभराइतिस-भराः ॥ शुक्रज्योतिरितिशुक्र-ज्योतिः । च । चित्रज्योतिरितिचित्र-ज्योतिः । च । सत्यज्योतिरितिसत्य-ज्योतिः । च । ज्योतिष्मान् । च । सत्यः । च । ऋतपाइत्यृत-पाः । च । अत्यꣳहाइत्यति-अꣳहाः ॥ [२५] ऋतजिदित्यृत-जित् । च । सत्यजिदितिसत्य-जित् । च । सेनजिदितिसेन-जित् । च । सुषेणइतिसु-सेनः । च । अन्त्यमित्रइत्यन्ति-अमित्रः । च । दूरेअमित्रइतिदूरे-अमित्रः । च । गणः ॥ ऋतः । च । सत्य । च । ध्रुवः । च । धरुणः । च । धर्ता । च । विधर्तेतिवि-धर्ता । च । विधारयइतिवि-धारयः ॥ ईदृक्षासः । एतादृक्षासः । उ । स्विति । नः । सदृक्षासः । प्रतिसदृक्षासइति प्रति-सदृक्षासः । एति । इतन ॥ मितासः । च । सम्मितासइतिसं-मितासः । च । नः । ऊतये । सभरसइतिस-भरसः । मरुतः । यज्ञे । अस्मिन् । इन्द्रम् । दैवीः । विशः । मरुतः । अनुवर्त्मानइत्यनु-वर्त्मानः । यथा । इन्द्रम् । दैवीः । विशः । मरुतः । अनुवर्त्मानइत्यनु-वर्त्मानः । एवम् । इमम् । यजमानम् । दैवीः । च । विशः । मानुषीः ।

च । अनुवत्सानइत्यनु-वत्सानः । भवन्तु ॥ [२६] अगाऽसहस्राप्पदेयासहसंधारामत्सऽहाअनुवत्सानष्षोडशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

जीमूतस्य । इव । भवति । प्रतीकम् । यत् । वर्मी । याति । समदामितिस-मदाम् । उपस्थइत्युप-स्थे ॥ अनाविद्धयेत्यना-विद्धया । तनुवा । जय । त्वम् । सः । त्वा । वर्मणः । महिमा । पिपर्तु ॥ धन्वना । गाः । धन्वना । आजिम् । जयेम । धन्वना । तीव्राः । समदइतिस-मदः । जयेम ॥ धनुः । शत्रोः । अपकाममित्यप-कामम् । कृणोति । धन्वना । सर्वाः । प्रदिशइतिप्र-दिशः । जयेम ॥ वक्ष्यन्ती । इव । इत् । एति । गनीगन्ति । कर्णम् । प्रियम् । सखायम् । परिषस्वजानेतिपरि-सस्वजाना ॥ योषा । इव । शिङ्क्ते । विततेतिवि-तता । अधीति । धन्वन्न् । [२७] ज्या । इयम् । समने । पारयन्ती ॥ तेइति । आचरन्तीइत्या-चरन्ती । समना । इव । योषा । माता । इव । पुत्रम् । बिभृताम् । उपस्थइत्युप-स्थे ॥ अपेति । शत्रून् । विध्यताम् । संविदानेइतिसं-विदाने । आर्त्नीइति । इमेइति । विष्फुरन्तीइतिवि-स्फुरन्ती । अमित्रान् ॥ बह्वीनाम् । पिता । बहुः । अस्य । पुत्रः । चिश्चा । कृणोति । समना । अवगत्येत्यव-गत्य ॥ इषुधिरितीषु-धिः । सङ्काः । पृतनाः । च । सर्वाः । पृष्ठे । निनद्धइतिनि-नद्धः । जयति । प्रसूतइतिप्र-सूतः ॥ रथे । तिष्ठन्न् । नयति । वाजिनः । पुरः । यत्रयत्रेतियत्र-यत्र । कामयते । सुषारथिरितिसु-सारथिः ॥ अभीशूनाम् । महिमानम् । [२८] पनायत । मनः । पश्चात् । अन्विति । यच्छन्ति । रश्मयः ॥ तीव्रान् । घोषान् । कृण्वते । वृषपाणयइतिवृष-पाणयः । अश्वाः । रथेभिः । सह । वाजयन्तः ॥ अवक्रामन्तइत्यव-क्रामन्तः । प्रपदैरितिप्र-पदैः । अमित्रान् । क्षिणन्ति । शत्रून् । अनपव्ययन्तइत्यनप-व्ययन्तः ॥ रथवाहनमितिरथ-वाहनम् । हविः । अस्य । नाम । यत्र । आयुधम् । निहितमितिनि-हितम् । अस्य । वर्म ॥ तत्र । रथम् । उपेति । शग्मम् । सदेम । विश्वाहेतिविश्वा-अहा । वयम् । सुमनस्यमानाइतिसु-मनस्यमानाः ॥ स्वादुषऽसदइतिस्वादु-सऽसदः । पितरः । वयोधाइतिवयः-धाः । कृच्छ्रेश्रितइतिकृच्छ्रे-श्रितः । शक्तीवन्तइतिशक्ति-वन्तः । गभीराः ॥ चित्रसेनाइतिचित्र-सेनाः । इषुबलाइतीषु-बलाः । अमृध्राः । सतोवीराइतिसतः-वीराः । उरवः । व्रातसाहाइतिव्रात-साहाः ॥ ब्राह्मणासः । [२९] पितरः । सोम्या

सः। शिवेइति । नः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अनेहसा ॥ पूषा । नः । पातु । दुरितादितिदुः-इतात् । ऋतावृधइत्यृत-वृधः । रक्ष । माकिः । नः । अघ शꣳसइत्यघ-शꣳसः । ईशत ॥ सुपर्णमितिसु-पर्णम् । वस्ते । मृगः । अस्याः । दन्तः। गोभिः । सन्नद्धेतिसं-नद्धा । पतति । प्रसूतेतिप्र-सूता ॥ यत्र । नरः । समिति । च । वीति । च । द्रवन्ति । तत्र । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । इषवः । शर्म । यꣳसन् ॥ ऋजीते । परीति । वृङ्ग्धि । नः । अश्मा । भवतु । नः । तनूः ॥ सोमः । अधीति। ब्रवीतु । नः । अदितिः । [३०] शर्म । यच्छतु ॥ एति । जङ्घन्ति । सानु । एषाम् । जघनान् । उपेति । जिघ्नते ॥ अश्वाजनीत्यश्व-अजनि । प्रचेतसइतिप्र-चेतसः । अश्वान् । समत्स्वितिसमत्-सु । चोदय ॥ अहिः । इव । भोगैः । परीति । एति । बाहुम् । ज्यायाः । हेतिम् । परिबाधमानइतिपरि-बाधमानः ॥ हस्तघ्नइतिहस्त-घ्नः । विश्वा । वयुनानि । विद्वान् । पुमान् । पुमाꣳसम् । परीति । पातु । विश्वतः ॥ वनस्पते । वीड्वङ्गइतिवीडु-अङ्गः । हि । भूयाः । अस्मत्सखेत्यस्मत्-सखा । प्रतरणइति प्र-तरणः । सुवीरइतिसु-वीरः ॥ गोभिः । सन्नद्धइतिसं-नद्धः । असि । वीडयस्व । आस्थातेत्या स्थाता । ते । जयतु । जेत्वानि ॥ दिवः । पृथिव्याः । परीति । [३१] ओजः । उद्भृतमित्युत्-भृतम् । वनस्पतिभ्यइतिवनस्पति-भ्यः । परीति । आभृतमित्या भृतम् । सहः ॥ अपाम् । ओज्मानम् । परीति । गोभिः । आवृतमित्या-वृतम् । इन्द्रस्य । वज्रम् । हविषा । रथम् । यज ॥ इन्द्रस्य । वज्रः । मरुताम् । अनीकम् । मित्रस्य । गर्भः । वरुणस्य । नाभिः ॥ सः । इमाम् । नः । हव्यदातिमितिहव्य-दातिम् । जुषाणः । देव । रथ । प्रतीति । हव्या । गृभाय ॥ उपेति । श्वासय । पृथिवीम् । उत । द्याम् । पुरुत्रेतिपुरु-त्रा । ते । मनुताम् । विष्ठितमितिवि-स्थितम् । जगत् ॥ सः । दुन्दुभे । सजूरितिस-जूः । इन्द्रेण । देवैः । दूरात् । [३२] दवीयः । अपेति । सेध । शत्रून् ॥ एति । क्रन्दय । बलम् । ओजः । नः । एति । धाः । निरिति । स्तनिहि । दुरितेतिदुः-इता । बाधमानः ॥ अपेति । प्रोथ । दुन्दुभे । दुच्छुनाः । इतः । इन्द्रस्य । मुष्टिः । असि । वीडयस्व ॥ एति । अमूः । अज । प्रत्यावर्तयेतिप्रति-आवर्तय । इमाः । केतुमदितिकेतु-मत् । दुन्दुभिः । वावदीति ॥ सामि

ति । अश्वपर्णाइत्यश्व-पर्णाः । चरन्ति । नः । नरः । अस्माकम् । इन्द्र । रथिनः । जयन्तु ॥ [३३] धन्वन्महिमानमब्राह्मणासोऽदितिःपृथिव्याःपरिदूरादेकंचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

यत् । अक्रन्दः । प्रथमम् । जायमानः । उद्यन्नित्युत्-यन्न् । समुद्रात् । उत । वा । पुरीषात् ॥ श्येनस्य । पक्षा । हरिणस्य । बाहूइति । उपस्तुत्यमित्युप-स्तुत्यम् । महि । जातम् । ते । अर्वन्न् ॥ यमेन । दत्तम् । त्रितः । एनम् । आयुनक् । इन्द्रः । एनम् । प्रथमः । अधीति । अतिष्ठत् ॥ गन्धर्वः । अस्य । रशनाम् । अगृभ्णात् । सूरात् । अश्वम् । वसवः । निरिति । अतष्ट ॥ असि । यमः । असि । आदित्यः । अर्वन्न् । असि । त्रितः । गुह्येन । व्रतेन ॥ असि । सोमेन । समया । विपृक्तइति वि-पृक्तः । [३४] आहुः । ते । त्रीणि । दिवि । बन्धनानि ॥ त्रीणि । ते । आहुः । दिवि । बन्धनानि । त्रीणि । अप्स्वित्यप्-सु । त्रीणि । अन्तः । समुद्रे ॥ उत । इव । मे । वरुणः । छन्त्सि । अर्वन्न् । यत्र । ते । आहुः । परमम् । जनित्रम् ॥ इमा । ते । वाजिन्न् । अवमार्जनानीत्यव-मार्जनानि । इमा । शफानाम् । सनितुः । निधानेतिनि-धाना ॥ अत्र । ते । भद्राः । रशनाः । अपश्यम् । ऋतस्य । याः । अभिरक्षन्तीत्यभि-रक्षन्ति । गोपाइतिगो-पाः ॥ आत्मानम् । ते । मनसा । आरात् । अजानाम् । अवः । दिवा । [३५] पतयन्तम् । पतङ्गम् ॥ शिरः । अपश्यम् । पथिभिरितिपथि-भिः । सुगेभिरितिसु-गेभिः । अरेणुभिरित्यरेणु-भिः । जेहमानम् । पतत्रि ॥ अत्र । ते । रूपम् । उत्तममित्युत्-तमम् । अपश्यम् । जिगीषमाणम् । इषः । एति । पदे । गोः ॥ यदा । ते । मर्तः । अन्विति । भोगम् । आनट् । आत् । इत् । ग्रसिष्ठः । ओषधीः । अजीगः ॥ अन्विति । त्वा । रथः । अन्विति । मर्यः । अर्वन्न् । अन्विति । गावः । अन्विति । भगः । कनीनाम् ॥ अन्विति । व्रातासः । तव । सख्यम् । ईयुः । अन्विति । देवाः । ममिरे । वीर्यम् । [३६] ते ॥ हिरण्यशृङ्गइतिहिरण्य-शृङ्गः । अयः । अस्य । पादाः । मनोजवाइतिमनः-जवाः । अवरः । इन्द्रः । आसीत् ॥ देवाः । इत् । अस्य । हविरद्यमितिहविः-अद्यम् । आयन्न् । यः । अर्वन्तम् । प्रथमः । अध्यतिष्ठदित्यधि-अतिष्ठत् ॥ ईर्मान्तासइतीर्म-अन्तासः । सिलिकमध्यमासइति सिलिक-मध्यमासः । समिति । शूरणासः । दिव्यासः । अत्याः ॥ हंसाः । इव । श्रे

णिशइतिश्रेणि-शः ॥ यतन्ते । यत् । आक्षिपुः । दिव्यम् । अज्मम् । अश्वाः ॥ तव । शरीरम् । पतयिष्णु । अर्वन्न् । तव । चित्तम् । वातः । इव । ध्रजीमान् ॥ तव । शृङ्गाणि । विष्ठितेतिवि-स्थिता । पुरुत्रेतिपुरु-त्रा । अरण्येषु । जर्भुराणा । चरन्ति ॥ उप । [३७] प्रेति । अगात् । शसनम् । वाजी । अर्वा । देवद्रीचेतिदेव-द्रीचा । मनसा । दीध्यानः ॥ अजः । पुरः । नीयते । नाभिः । अस्य । अन्विति । पश्चात् । कवयः । यन्ति । रेभाः ॥ उप । प्रेति । अगात् । परमम् । यत् । सधस्थमितिसध-स्थम् । अर्वान् । अच्छ । पितरम् । मातरम् । च ॥ अद्य । देवान् । जुष्टतमइतिजुष्ट-तमः । हि । गम्याः । अथ । एति । शास्ते । दाशुषे । वार्याणि ॥ [३८] विपृक्तो दिवावर्यमुपैकान्नचत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥७॥

मा । नः । मित्रः । वरुणः । अर्यमा । आयुः । इन्द्रः । ऋभुक्षाइत्यृभु-क्षाः । मरुतः । परीति । ख्यन्न् ॥ यत् । वाजिनः । देवजातस्येतिदेव-जातस्य । सप्तेः । प्र वक्ष्यामइतिप्र-वक्ष्यामः । विदथे । वीर्याणि ॥ यत् । निर्णिजेतिनिः-निजा । रेक्णसा । प्रावृतस्य । रातिम् । गृभीताम् । मुखतः । नयन्ति ॥ सुप्राङितिसु-प्राङ् । अजः । मेम्यत् । विश्वरूपइतिविश्व-रूपः । इन्द्रापूष्णोरितीन्द्रा-पूष्णोः । प्रियम् । अपीति । एति । पाथः ॥ एषः । छागः । पुरः । अश्वेन । वाजिना । पूष्णः । भागः । नीयते । विश्वदेव्यइतिविश्व-देव्यः ॥ अभिप्रियमित्यभि-प्रियम् । यत् । पुरोडाशम् । अर्वता । त्वष्टा । इत् । [३९] एनम् । सौश्रवसाय । जिन्वति ॥ यत् । हविष्यम् । ऋतुशइत्यृतु-शः । देवयानमितिदेव-यानम् । त्रिः । मानुषाः । परीति । अश्वम् । नयन्ति ॥ अत्र । पूष्णः । प्रथमः । भागः । एति । यज्ञम् । देवेभ्यः । प्रतिवेदयन्नितिप्रति-वेदयन्न् । अजः ॥ होता । अध्वर्युः । आवयाइत्या-वयाः । अग्निमिन्धइत्यग्निम्-इन्धः । ग्रावग्राभइतिग्राव-ग्राभः । उत । शꣳस्ता । सुविप्रइतिसु-विप्रः ॥ तेन । यज्ञेन । स्वरङ्कृतेनेतिसु-अरङ्कृतेन । स्विष्टेनेतिसु-इष्टेन । वक्षणाः । एति । पृणध्वम् ॥ यूपव्रस्काइतियूप-व्रस्काः । उत । ये । यूपवाहाइतियूप-वाहाः । चषालम् । ये । अश्वयूपायेत्यश्व-यूपाय । तक्षति ॥ ये । च । अर्वते । पचनम् । सम्भरन्तीतिसं-भरन्ति । उतोइति । [४०] तेषाम् । अभिगूर्तिरित्यभि-गूर्तिः । नः । इन्वतु ॥ उप । प्रेति । अगात् । सुमदितिसु-मत् । मे । अधायि । मन्म । देवानाम् । आशाः । उपेति । वीतपृष्ठइति

वीत-पृष्ठः ॥ अन्विति । एनम् । विप्राः । ऋषयः । मदन्ति । देवानाम् । पुष्टे । चकृम । सुबन्धुमितिसु-बन्धुम् ॥ यत् । वाजिनः । दाम । सन्दानमितिसं-दानम् । अर्वतः । या । शीर्षण्या । रशना । रज्जुः । अस्य ॥ यत् । वा । घ । अस्य । प्रभृतमितिप्र-भृतम् । आस्ये । तृणम् । सर्वा । ता । ते । अपीति । देवेषु । अस्तु ॥ यत् । अश्वस्य । क्रविषः । [४१] मक्षिका । आश । यत् । वा । स्वरौ । स्वधितावितिस्व-धितौ । रिप्तम् । अस्ति ॥ यत् । हस्तयोः । शमितुः । यत् । नखेषु । सर्वा । ता । ते । अपीति । देवेषु । अस्तु ॥ यत् । ऊवध्यम् । उदरस्य । अपवातीत्यप-वाति । यः । आमस्य । क्रविषः । गन्धः । अस्ति ॥ सुकृतेतिसु-कृता । तत् । शमितारः । कृण्वन्तु । उत । मेधम् । शृतपाकमितिशृत-पाकम् । पचन्तु ॥ यत् । ते । गात्रात् । अग्निना । पच्यमानात् । अभीति । शूलम् । निहतस्येतिनि-हतस्य । अवधावतीत्यव-धावति ॥ मा । तत् । भूम्याम् । एति । श्रिषत् । मा । तृणेषु । देवेभ्यः । तत् । उशद्भ्यइत्युशत्-भ्यः । रातम् । अस्तु ॥ [४२] इदुतोक्रविषश्श्रिषत्पञ्चच ॥ ॥८॥

ये । वाजिनम् । परिपश्यन्तीतिपरि-पश्यन्ति । पक्वम् । ये । ईम् । आहुः । सुरभिः । निरिति । हर । इति ॥ ये । च । अर्वतः । माꣳसभिक्षामितिमाꣳस-भिक्षाम् । उपासतइत्युप-आसते । उतोइति । तेषाम् । अभिगूर्तिरित्यभि-गूर्तिः । नः । इन्वतु ॥ यत् । नीक्षणम् । माꣳस्पचन्याः । उखायाः । या । पात्राणि । यूष्णः । आसेचनानीत्या-सेचनानि ॥ ऊष्मण्या । अपिधानेत्यपि-धाना । चरूणाम् । अङ्काः । सूनाः । परीति । भूषन्ति । अश्वम् ॥ निक्रमणमितिनि-क्रमणम् । निषदनमिति नि-सदनम् । विवर्तनमितिवि-वर्तनम् । यत् । च । पड्बीशम् । अर्वतः ॥ यत् । च । पपौ । यत् । च । घासिम् । [४३] जघास । सर्वा । ता । ते । अपीति । देवेषु । अस्तु ॥ मा । त्वा । अग्निः । ध्वनयित् । धूमगन्धिरितिधूम-गन्धिः । मा । उखा । भ्राजन्ती । अभीति । विक्त । जघ्रिः ॥ इष्टम् । वीतम् । अभिगूर्तमित्यभि-गूर्तम् । वषट्कृतमितिवषट्-कृतम् । तम् । देवासः । प्रतीति । गृभ्णन्ति । अश्वम् ॥ यत् । अश्वाय । वासः । उपस्तृणन्तीत्युप-स्तृणन्ति । अधीवासमित्यधि-वासम् । या । हिरण्यानि । अस्मै ॥ सन्दानमितिसं-दानम् । अर्वन्तम् । पड्बीशम् । प्रिया । देवेषु । एति । यामयन्ति ॥ यत् । ते । सादे । महसा । शूकृतस्येतिशू-कृतस्य । पार्ष्णिया ।

वा । कशया । [४४] वा । तुतोद ॥ स्रुचा । इव । ता । हविषः । अध्वरेषु । सर्वा ।
ता । ते । ब्रह्मणा । सू दयामि ॥ चतुस्त्रिꣳशदितिचतुः-त्रिꣳशत् । वाजिनः । देव
बन्धोरितिदेव-बन्धोः । वङ्क्रीः । अश्वस्य । स्वधितिरितिस्व-धितिः । समिति । एति ॥
अच्छिद्रा । गात्रा । वयुना । कृणोत । परुष्परुरितिपरुः-परुः । अनुघुष्येत्यनु-घुष्य ।
वीति । शस्त ॥ एकः । त्वष्टुः । अश्वस्य । विशस्तेतिवि-शस्ता । द्वा । यन्तारा ।
भवतः । तथा । ऋतुः ॥ या । ते । गात्राणाम् । ऋतुथेत्यृतु-था । कृणोमि । तातेति
ता-ता । पिण्डानाम् । प्रेति । जुहोमि । अग्नौ ॥ मा । त्वा । तपत् । [४५] प्रियः ।
आत्मा । अपियन्तमित्यपि-यन्तम् । मा । स्वधितिरितिस्व-धितिः । तनुवः । एति ।
तिष्ठिपत् । ते ॥ मा । ते । गृध्नुः । अविशस्तेत्यवि-शस्ता । अतिहायेत्यति-हाय ।
छिद्रा । गात्राणि । असिना । मिथु । कः ॥ न । वै । उ । एतत् । म्रियसे । न ।
रिष्यसि । देवान् । इत् । एषि । पथिभिरितिपथि-भिः । सुगेभिरितिसु-गेभिः ॥ ह
रीइति । ते । युञ्जा । पृषतीइति । अभूताम् । उपेति । अस्थात् । वाजी । धुरि । रा
सभस्य ॥ सुगव्यमितिसु-गव्यम् । नः । वाजी । स्वश्वियमितिसु-अश्वियम् । पुꣳ
सः । पुत्रान् । उत । विश्वापुषमितिविश्व-पुषम् । रयिम् ॥ अनागास्त्वमित्यनागाः-
त्वम् । नः । अदितिः । कृणोतु । क्षत्रम् । नः । अश्वः । वनताम् । हविष्मान् ॥
[४६] घासिङ्कशयातपद्रयिन्नवंच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

अश्मन् यइमोदेनमाशुःप्राचीञ्जीमूतस्ययदक्रन्दोमानोमित्रोयेवाजिनन्न
वं ॥ ९॥ अश्मन्मनोयुजम्प्राचीमनुशमैयच्छतुतेषामभिपूं तिष्पद्चत्वारिꣳशत् ॥
॥४६॥ अश्मन् हविष्मान् ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

---

१ अत्र संहितायां स्थित ऊकार पदकाले ह्रस्वत्वमापद्यते । तथा प्रातिशाख्ये—(अ ३ सू १४) 'सूतून् मिथूम क्षूऊ' इति ॥ अस्यार्थ — सू , तू , नू , मिथू, मक्षू , ऊ, इत्येतेषां पदानामन्ते दीर्घोऽन्यस्वरव्यञ्जनपरं विभाग ह्रस्वत्वमापद्यते । यथा—मोषूणइन्द्र । आतूनइन्द्र । एतवस्य नूरणे । आसिनामिथूकः । मक्षूदेववन्त । ऊर्ध्वऊषुण' ॥ शिक्षायामप्येतेषामन्यपरस्य संहितायां दीर्घत्वमिधीयते;—'मोष्वातुनुरणेमक्षूदेथूकस्ऽशुनस्सुनु'इति ॥ अस्य चार्थ —मापूर सुइतिपद, आपूर तु इतिपद, रणेपर नुइतिपद, देपर मक्षुइतिपद, क इतिपर थुइतिपद, 'शु, वल , सु, नु'इतिपरं 'उ' इतिपदञ्च, एतानि संहितायां दीर्घान्तानि भवन्ति ॥ उदाहरणानि उक्तानि । अन्यत्रानित्र— तमूशुचिम् । उदूत्यम् । महामूषु । अस्माभिरूनु ॥ इति ॥

अथ चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

अग्नाविष्णू इत्यग्ना-विष्णू । सजोषसेतिस-जोषसा । इमाः । वर्द्धन्तु । वाम् । गिरः ॥ द्युम्नैः । वाजेभिः । एति । गतम् ॥ वाजः । च । मे । प्रसवइतिप्र-सवः । च । मे । प्रयतिरितिप्र-यतिः । च । मे । प्रसितिरितिप्र-सितिः । च । मे । धीतिः । च । मे । क्रतुः । च । मे । स्वरः । च । मे । श्लोकः । च । मे । श्रावः । च । मे । श्रुतिः । च । मे । ज्योतिः । च । मे । सुवः । च । मे । प्राणइतिप्र-अनः । च । मे । अपानइत्यप-अनः । [१] च । मे । व्यानइतिवि-अनः । च । मे । असुः । च । मे । चित्तम् । च । मे । आधीतमित्या-धीतम् । च । मे । वाक् । च । मे । मनः । च । मे । चक्षुः । च । मे । श्रोत्रम् । च । मे । दक्षः । च । मे । बलम् । च । मे । ओजः । च । मे । सहः । च । मे । आयुः । च । मे । जरा । च । मे । आत्मा । च । मे । तनूः । च । मे । शर्म । च । मे । वर्म । च । मे । अङ्गानि । च । मे । अस्थानि । च । मे । परूꣳषि । च । मे । शरीराणि । च । मे ॥ [२] अपानस्तनूश्चमेऽष्टादशच ॥ ॥१॥

ज्यैष्ठ्यम् । च । मे । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । च । मे । मन्युः । च । मे । भामः । च । मे । अमः । च । मे । अम्भः । च । मे । जेमा । च । मे । महिमा । च । मे । वरिमा । च । मे । प्रथिमा । च । मे । वर्ष्मा । च । मे । द्राघुया । च । मे । वृद्धम् । च । मे । वृद्धिः । च । मे । सत्यम् । च । मे । श्रद्धेतिश्रत्-धा । च । मे । जगत् । च । [३] मे । धनम् । च । मे । वशः । च । मे । त्विषिः । च । मे । क्रीडा । च । मे । मोदः । च । मे । जातम् । च । मे । जनिष्यमाणम् । च । मे । सूक्तमितिसु-उक्तम् । च । मे । सुकृतमितिसु-कृतम् । च । मे । वित्तम् । च । मे । वेद्यम् । च । मे । भूतम् । च । मे । भविष्यत् । च । मे । सुगमितिसु-गम् । च । मे । सुपथमितिसु-पथम् । च । मे । ऋद्धम् । च । मे । ऋद्धिः । च । मे । क्लृप्तम् । च । मे । क्लृप्तिः । च । मे । मतिः । च । मे । सुमतिरितिसु-मतिः । च । मे ॥ [४] जगच्चर्धिश्चतुर्दशच ॥ २ ॥

-शम् । च । मे । मयः । च । मे । प्रियम् । च । मे । अनुकामइत्यनु-कामः । च । मे । कामः । च । मे । सौमनसः । च । मे । भद्रम् । च । मे । श्रेयः । च । मे ।

मे ॥ [१०] कृष्टपच्याश्चाष्टाचत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

अग्निः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । सोमः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । सविता । च । मे । इन्द्रः । च । मे । सरस्वती । च । मे । इन्द्रः । च । मे । पूषा । च । मे । इन्द्रः । च । मे । बृहस्पतिः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । मित्रः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । वरुणः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । त्वष्टा । च । [११] मे । इन्द्रः । च । मे । धाता । च । मे । इन्द्रः । च । मे । विष्णुः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । अश्विनौ । च । मे । इन्द्रः । च । मे । मरुतः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । विश्वे । च । मे । देवाः । इन्द्रः । च । मे । पृथिवी । च । मे । इन्द्रः । च । मे । अन्तरिक्षम् । च । मे । इन्द्रः । च । मे । द्यौः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । दिशः । च । मे । इन्द्रः । च । मे । मूर्धा । च । मे । इन्द्रः । च । मे । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । च । मे । इन्द्रः । च । मे ॥ [१२] त्वष्टाचद्यौश्चमएकविꣳशतिश्च ॥ ❀ ॥६॥

अꣳशुः । च । मे । रश्मिः । च । मे । अदाभ्यः । च । मे । अधिपतिरित्यधि-पतिः । च । मे । उपाꣳशुरित्युप-अꣳशुः । च । मे । अन्तर्यामइत्यन्तः-यामः । च । मे । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । च । मे । मैत्रावरुणइतिमैत्रा-वरुणः । च । मे । आश्विनः । च । मे । प्रतिप्रस्थानइतिप्रति-प्रस्थानः । च । मे । शुक्रः । च । मे । मन्थी । च । मे । आग्रयणः । च । मे । वैश्वदेवइतिवैश्व-देवः । च । मे । ध्रुवः । च । मे । वैश्वानरः । च । मे । ऋतुग्रहाइत्यृतु-ग्रहाः । च । [१३] मे । अतिग्राह्याइत्यति-ग्राह्याः । च । मे । ऐन्द्राग्नइत्यैन्द्र-अग्नः । च । मे । वैश्वदेवइतिवैश्व-देवः । च । मे । मरुत्वतीयाः । च । मे । माहेन्द्रइतिमाहा-इन्द्रः । च । मे । आदित्यः । च । मे । सावित्रः । च । मे । सारस्वतः । च । मे । पौष्णः । च । मे । पात्नीवतइतिपात्नी-वतः । च । मे । हारियोजनइतिहारि-योजनः । । च । मे ॥ [१४] ऋतुग्रहाश्चचतुस्त्रिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥७॥

इध्मः । च । मे । बर्हिः । च । मे । वेदिः । च । मे । धिष्णियाः । च । मे । स्रुचः । च । मे । चमसाः । च । मे । ग्रावाणः । च । मे । स्वरवः । च । मे । उपरवाइत्युप-रवाः । च । मे । अधिषवणेइत्यधि-सवने । च । मे । द्रोणकलशइतिद्रोण-कलशः । च । मे । वायव्यानि । च । मे । पूतभृदितिपूत-भृत् । च । मे । आधवनीयइत्या-

ध्रुवनीयः । च । मे । आग्नींध्रमित्याग्नि-इध्रम् । च । मे । हविर्द्धानमितिहविः-धानं च । मे । गृहाः । च । मे । सदः । च । मे । पुरोडाशाः । च । मे । पचताः । च मे । अवभृथइत्यव-भृथः । च । मे । स्वगाकारइतिस्वगा-कारः । च । मे ॥ [१५] गृहाश्चषोडशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

अग्निः । च । मे । घर्मः । च । मे । अर्कः । च । मे । सूर्यः । च । मे । प्राणइतिप्र-अनः । च । मे । अश्वमेधइत्यश्व-मेधः । च । मे । पृथिवी । च । मे । अदितिः च । मे । दितिः । च । मे । द्यौः । च । मे । शक्करीः । अङ्गुलयः । दिशः । च । मे यज्ञेन । कल्पन्ताम् । ऋक् । च । मे । साम । च । मे । स्तोमः । च । मे । यजुः च । मे । दीक्षा । च । मे । तपः । च । मे । ऋतुः । च । मे । व्रतम् । । च । मे अहोरात्रयोरित्यहः-रात्रयोः । वृष्ट्या । बृहद्रथन्तरेइतिबृहत्-रथन्तरे । च । मे । यज्ञेन कल्पेताम् ॥ [१६] दीक्षाऽष्टादशच ॥ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

गर्भाः । च । मे । वत्साः । च । मे । त्र्यविरितित्रि-अविः । च । मे । त्र्यवीतित्रि-अवी । च । मे । दित्यवाडितिदित्य-वाट् । च । मे । दित्यौही । च । मे । पञ्चाविरितिपञ्च-अविः । च । मे । पञ्चावीतिपञ्च-अवी । च । मे । त्रिवत्सइतित्रि-वत्सः । च । मे । त्रिवत्सेतित्रि-वत्सा । च । मे । तुर्यवाडितितुर्य-वाट् । च । मे । तुर्यौही । च । मे । पष्ठवादितिपष्ठ-वात् । च । मे । पष्ठौही । च । मे । उक्षा । च । मे । वशा । च । मे । ऋषभः । च । [१७] मे । वेहत् । च । मे । अनड्वान् । च । मे । धेनुः । च । मे । आयुः । यज्ञेन । कल्पताम् । प्राणइतिप्र-अनः । यज्ञेन । कल्पताम् । अपानइत्यप-अनः । यज्ञेन । कल्पताम् । व्यानइतिवि-अनः । यज्ञेन । कल्पताम् । चक्षुः । यज्ञेन । कल्पताम् । श्रोत्रम् । यज्ञेन । कल्पताम् । मनः । यज्ञेन । कल्पताम् । वाक् । यज्ञेन । कल्पताम् । आत्मा । यज्ञेन । कल्पताम् । यज्ञः । यज्ञेन । कल्पताम् ॥ [१८] ऋषभश्चचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ १० ॥

एका । च । मे । तिस्रः । च । मे । पञ्च । च । मे । सप्त । च । मे । नव । च । मे । एकादश । च । मे । त्रयोदशेतित्रयः-दश । च । मे । पञ्चदशेतिपञ्च-दश । च । मे । सप्तदशेतिसप्त-दश । च । मे । नवदशेतिनव-दश । च । मे । एकविंशतिरित्येक-विंशतिः । च । मे । त्रयोविंशतिरितित्रयः-विंशतिः । च । मे । पञ्च

विꣳशतिरितिपञ्च-विꣳशतिः । च । मे । सप्तविꣳशतिरितिसप्त-विꣳशतिः । च । मे । नवविꣳशतिरितिनव-विꣳशतिः । च । मे । एकत्रिꣳशदित्येक-त्रिꣳशत् । च । मे । त्रयस्त्रिꣳशदितित्रयः-त्रिꣳशत् । च । [१९] मे । चतस्रः । च । । मे । अष्टौ । च । मे । द्वादश । च । मे । षोडश । च । मे । विꣳशतिः । च । मे । चतुर्विꣳशतिरितिचतुः-विꣳशतिः । च । मे । अष्टाविꣳशतिरित्यष्टा-विꣳशतिः । च । मे । द्वात्रिꣳशत् । च । मे । षट्त्रिꣳशदितिषट्-त्रिꣳशत् । च । मे । चत्वारिꣳशत् । च । । मे । चतुश्चत्वारिꣳशदितिचतुः-चत्वारिꣳशत् । च । मे । अष्टाचत्वारिꣳशदित्यष्टा-चत्वारिꣳशत् । च । मे । वाजः । च । प्रसवइतिप्र-सवः । च । अपिजइत्यपि-जः । च । क्रतुः । च । सुवः । च । मूर्धा । च । व्यश्नियइतिवि-अश्नियः । च । आन्त्यायनः । च । अन्त्यः । च । भौवनः । च । भुवनः । च । अधिपतिरित्यधि-पतिः । च ॥ [२०] त्रयस्त्रिꣳशच्चव्यश्नियएकादशच ॥ ❀ ॥११॥

वाजः । नः । सप्त । प्रदिशइतिप्र-दिशः । चतस्रः । वा । परावतइतिपरा-वतः ॥ वाजः । नः । विश्वैः । देवैः । धनसाताविति धन-सातौ । इह । अवतु ॥ विश्वे । अद्य । मरुतः । विश्वे । ऊती । विश्वे । भवन्तु । अग्नयः । समिद्धाइतिसं-इद्धाः ॥ विश्वे । नः । देवाः । अवसा । एति । गमन्तु । विश्वम् । अस्तु । द्रविणम् । वाजः । अस्मेइति ॥ वाजस्य । प्रसवमितिप्र-सवम् । देवाः । रथैः । यात । हिरण्ययैः ॥ अग्निः । इन्द्रः । बृहस्पतिः । मरुतः । सोमपीतयइतिसोम-पीतये ॥ वाजेवाजइतिवाजे-वाजे । अवत । वाजिनः । नः । धनेषु । [२१] विप्राः । अमृताः । ऋतज्ञाइत्यृत-ज्ञाः ॥ अस्य । मध्वः । पिबत । मादयध्वम् । तृप्ताः । यात । पथिभिरितिपथि-भिः । देवयानैरितिदेव-यानैः ॥ वाजः । पुरस्तात् । उत । मध्यतः । नः । वाजः । देवान् । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । कल्पयाति ॥ वाजस्य । हि । प्रसवइतिप्र-सवः । नन्नमीति । विश्वाः । आशाः । वाजपतिरितिवाज-पतिः । भवेयम् ॥ पयः । पृथिव्याम् । पयः । ओषधीषु । पयः । दिवि । अन्तरिक्षे । पयः । धाम् ॥ पयस्वतीः । प्रदिशइतिप्र-दिशः । सन्तु । मह्यम् ॥ समिति । मा । सृजामि । पयसा । घृतेन । समिति । मा । सृजामि । अपः । [२२] ओषधीभिरित्योषधि-भिः ॥ सः । अहम् । वाजम् । सनेयम् । अग्ने ॥ नक्तोषासा । समनसेतिस-मनसा । विरूपेइतिवि-रूपे ।

इति । शिशुम् । एकम् । समीचीइति ॥ द्यावा । क्षामा । रुक्मः । अन्तः । वीति । भाति । देवाः । अग्निम् । धारयन् । द्रविणोदाइतिद्रविणः-दाः ॥ समुद्रः । असि । नभस्वान् । आर्द्रदानुरित्यार्द्र-दानुः । शम्भूरितिशं-भूः । मयोभूरितिमयः-भूः । अभीति । मा । वाहि । स्वाहा । मारुतः । असि । मरुताम् । गणः । शम्भूरितिशं-भूः । मयोभूरितिमयः-भूः । अभीति । मा । वाहि । स्वाहा । अवस्युः । असि । दुवस्वान् । शम्भूरितिशं-भूः । मयोभूरितिमयः-भूः । अभीति । मा । वाहि । स्वाहा ॥ [२३] धनेष्वपोदुवस्वाञ्छम्भूर्मयोभूरभिमाद्वेच ॥ ❀ ॥१२॥

अग्निम् । युनज्मि । शवसा । घृतेन । दिव्यम् । सुपर्णमितिसु-पर्णम् । वयसा । बृहन्तम् ॥ तेन । वयम् । पतेम । ब्रध्नस्य । विष्टपम् । सुवः । रुहाणाः । अधीति । नाके । उत्तमइत्युत्-तमे ॥ इमौ । ते । पक्षौ । अजरौ । पतत्रिणः । याभ्याम् । रक्षाꣳसि । अपहꣳसीत्यप-हꣳसि । अग्ने ॥ ताभ्याम् । पतेम । सुकृतामितिसु-कृताम् । उ । लोकम् । यत्र । ऋषयः । प्रथमजाइतिप्रथम-जाः । ये । पुराणाः ॥ चित् । असि । समुद्रयोनिरितिसमुद्र-योनिः । इन्दुः । दक्षः । श्येनः । ऋतावेत्यृत-वा ॥ हिरण्यपक्षइतिहिरण्य-पक्षः । शकुनः । भुरण्युः । महान् । सधस्थइतिसध-स्थे । ध्रुवः । [२४] । एति । निषत्तइतिनि-सत्तः ॥ नमः । ते । अस्तु । मा । मा । हिꣳसीः । विश्वस्य । मूर्धन् । अधीति । तिष्ठसि । श्रितः ॥ समुद्रे । ते । हृदयम् । अन्तः । आयुः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । भुवनेषु । अर्पितेइति ॥ उद्रः । दत्त । उदधिमित्युद-धिम् । भिन्त । दिवः । पर्जन्यात् । अन्तरिक्षात् । पृथिव्याः । ततः । नः । वृष्ट्या । अवत ॥ दिवः । मूर्धा । असि । पृथिव्याः । नाभिः । ऊर्क् । अपाम् । ओषधीनाम् ॥ विश्वायुरितिविश्व-आयुः । शर्म । सप्रथाइतिस-प्रथाः । नमः । पथे ॥ येन । ऋषयः । तपसा । सत्रम् । [२५] आसत । इन्धानाः । अग्निम् । सुवः । आभरन्तइत्या-भरन्तः ॥ तस्मिन् । अहम् । नीति । दधे । नाके । अग्निम् । एतम् । यम् । आहुः । मनवः । स्तीर्णबर्हिषमितिस्तीर्ण-बर्हिषम् ॥ तम् । पत्नीभिः । अन्विति । गच्छेम । देवाः । पुत्रैः । भ्रातृभिरितिभ्रातृ-भिः । उत । वा । हिरण्यैः ॥ नाकम् । गृह्णानाः । सुकृतस्येतिसु-कृतस्य । लोके । तृतीये । पृष्ठे । अधीति । रोचने । दिवः ॥ एति । वाचः । मध्यम् । अरुहत् । भुरण्युः । अयम् । अग्निः । सत्पतिरितिसत्-पतिः ।

चेकिंतानः ॥ पृष्ठे । पृथिव्याः । निहिंतइतिनि-हिंतः । दविद्युतत् । अधस्पदमित्यंधः-पदम् । कृणुते । [२६] ये । पृतन्यवंः ॥ अयम् । अग्निः । वीरतंमइतिवीर-तमः । वयोधाइतिवयः-धाः । सहस्रियंः । दीप्यताम् । अप्रंयुच्छन्नित्यप्रं-युच्छन् ॥ विभ्राजंमानइतिवि-भ्राजंमानः । सरिरस्यं । मध्ये । उपं । प्रेतिं । यात । दिव्यानिं । धामं ॥ सम् । प्रेतिं । च्यवध्वम् । अन्वितिं । सम् । प्रेतिं । यात । अग्ने । पथः । देवयानानितिदेव-यानान् । कृणुध्वम् ॥ अस्मिन्न् । सधस्थइतिसध-स्थे । अधीतिं । उत्तरस्मिन्नित्युत्-तरस्मिन्न् । विश्वे । देवाः । यजमानः । च । सीदत ॥ येन । सहस्रम् । वहंसि । येन । अग्ने । सर्ववेदसमितिसर्व वेदसम् ॥ तेन । इमम् । यज्ञम् । नः । वह । देवयानइतिदेव-यानः । यः । [२७] उत्तमइत्युत्-तमः ॥ उदितिं । बुध्यस्व । अग्ने । प्रतीतिं । जागृहि । एनम् । इष्टापूर्तेइतीष्टा-पूर्ते । समितिं । सृजेथाम् । अयम् । च ॥ पुनः । कृण्वन्न् । त्वा । पितरंम् । युवानम् । अन्वाताꣳसीदित्यनु-आताꣳसीत् । त्वयिं । तन्तुम् । एतम् ॥ अयम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । यतः । जातः । अरोचथाः ॥ तम् । जानन्न् । अग्ने । एतिं । रोह । अथं । नः । वर्द्धय । रयिम् ॥ [२८] ध्रुवस्त्वत्रकृणुतेयस्ससत्रिꣳशच ॥ ❀ ❀ ॥ १२ ॥

मर्म । अग्ने । वर्चः । विहवेष्वितिंवि-हवेषु । अस्तु । वयम् । त्वा । इन्धानाः । तनुवंम् । पुषेम ॥ मह्यम् । नमन्ताम् । प्रदिशइतिप्र-दिशः । चतस्रः । त्वया । अध्यक्षेणेत्यधि-अक्षेण । पृतनाः । जयेम ॥ मर्म । देवाः । विहवइतिवि-हवे । सन्तु । सर्वे । इन्द्रावन्तइतीन्द्र-वन्तः । मरुतः । विष्णुः । अग्निः ॥ मर्म । अन्तरिक्षम् । उरु । गोपम् । अस्तु । मह्यम् । वातः । पवताम् । कामे । अस्मिन्न् ॥ मयि । देवाः । द्रविणम् । एतिं । यजन्ताम् । मयि । आशीरित्या-शीः । अस्तु । मयि । देवहूतिरितिदेव-हूतिः ॥ दैव्या । होतारा । वनिषन्त । [२९] पूर्वे । अरिष्टाः । स्याम । तनुवा । सुवीराइतिसु-वीराः ॥ मह्यम् । यजन्तु । मर्म । यानि । हव्या । आकूतिरित्या-कूतिः । सत्या । मनसः । मे । अस्तु ॥ एनः । मा । नीतिं । गाम् । कतमत् । चन । अहम् । विश्वे । देवासः । अधीतिं । वोचत । मे ॥ देवीः । षडुर्वीरितिषड्-उर्वीः । उरु । नः । कृणोत । विश्वे । देवासः । इह । वीरयध्वम् ॥ मा । हास्महि । प्रजयेतिप्र-

जयां । मा । तनूभिः । मा । रधाम । द्विपते । सोम । राजन्न् ॥ अग्निः । मन्युम् । प्रतिनुदन्नितिप्रति-नुदन्न् । पुरस्तात् । [३०] अदंब्धः । गोपाइतिगो-पाः । परीति । पाहि । नः । त्वम् ॥ प्रत्यञ्चः । यन्तु । निगुतइतिनि-गुतः । पुनः । ते । अमा । एषाम् । चित्तम् । प्रबुधेतिप्र-बुधां । वीति । नेशत् ॥ धाता । धातृणाम् । भुवंन स्य । यः । पतिः । देवम् । सवितारम् । अभिमातिषाहमित्यभिमाति-साहम् ॥ इमम् । यज्ञम् । अश्विना । उभा । बृहस्पतिः । देवाः । पान्तु । यजमानम् । न्यर्थादितिनि-अर्थात् ॥ उरुव्यचाइत्युरु-व्यचाः । नः । महिषः । शर्मं । यꣳसत् । अस्मिन्न् । हवे । पुरुहूतइतिपुरु-हूतः । पुरुक्षु ॥ सः । नः । प्रजायाइतिप्र-जायै । हर्यश्वेतिहरि-अश्व । मृडय । इन्द्र । मा । [३१] नः । रीरिषः । मा । परेति । दाः ॥ ये । नः । सपत्नाः । अपेति । ते । भवन्तु । इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-भ्याम् । अवेति । बाधामहे । तान् ॥ वसवः । रुद्राः । आदित्याः । उपरिस्पृशमित्युपरि-स्पृशम् । मा । उग्रम् । चेत्तारम् । अधिरा जमित्यधि-राजम् । अक्रन्न् ॥ अर्वाञ्चम् । इन्द्रम् । अमुतः । हवामहे । यः । गोजि दितिगो-जित् । धनजिदितिधन-जित् । अश्वजिदित्यश्व-जित् । यः ॥ इमम् । नः । यज्ञम् । विहवइतिवि-हवे । जुषस्व । अस्य । कुर्मः । हरिवइतिहरि-वः । मेदिनम् । त्वा ॥ [३२] वनिषन्तपुरस्तान्मात्रिचत्वारिꣳशच्च ॥ ❀ ❀ ॥१४॥

अग्नेः । मन्वे । प्रथमस्य । प्रचेतसइतिप्र-चेतसः । यम् । पाञ्चजन्यामितिपाञ्च-जन्यम् । बहवः । समिन्धतइतिसं-इन्धते ॥ विश्वस्याम् । विशि । प्रविविशिवाꣳ समितिप्र-विविशिवाꣳसम् । ईमहे । सः । नः । मुञ्चतु । अꣳहसः ॥ यस्य । इदम् । प्राणदितिप्र-अनत् । निमिषदितिनि-मिषत् । यत् । एजति । यस्य । जातम् । ज नमानम् । च । केवलम् ॥ स्तौमि । अग्निम् । नाथितः । जोहवीमि । सः । नः । मुञ्चतु । अꣳहसः ॥ इन्द्रस्य । मन्ये । प्रथमस्य । प्रचेतसइतिप्र-चेतसः । वृत्रघ्नइति वृत्र-घ्नः । स्तोमाः । उपेति । माम् । उपागुरित्युप-आगुः ॥ यः । दाशुषः । सुकृत इतिसु-कृतः । हवम् । उपेति । गन्ता । [३३] सः । नः । मुञ्चतु । अꣳहसः ॥ यः । सङ्ग्राममितिसं-ग्रामम् । नयति । समिति । वशी । युधे । यः । पुष्टानि । सꣳसृज तीतिसं-सृजति । त्रयाणि ॥ स्तौमि । इन्द्रम् । नाथितः । जोहवीमि । सः । नः । मुञ्चतु । अꣳहसः ॥ मन्वे । वाम् । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । तस्य । वित्तम् ।

सत्यौजसेतिसत्य-ओजसा । दृꣳहणा । यम् । नुदेथेइति ॥ या । राजानम् । सरथमितिस-रथम् । याथः । उग्रा । ता । नः । मुञ्चतम् । आगसः ॥ यः । वाम् । रथः । ऋजुरश्मिरित्यृजु-रश्मिः । सत्यधर्मेतिसत्य-धर्मा । मिथु । चरन्तम् । उपयातीत्युप-याति । दूषयन् ॥ स्तौमि । [३४] मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । नाथितः । जोहवीमि । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगसः ॥ वायोः । सवितुः । विदथानि । मन्महे । यौ । आत्मन्वदित्यात्मन्-वत् । विभृतः । यौ । च । रक्षतः ॥ यौ । विश्वस्य । परिभू इतिपरि-भू । बभूवतुः । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगसः ॥ उपेति । श्रेष्ठाः । नः । आशिषइत्या-शिषः । देवयोः । धर्मे । अस्थिरन् ॥ स्तौमि । वायुम् । सवितारम् । नाथितः । जोहवीमि । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगसः ॥ रथीतमावितिरथि-तमौ । रथीनाम् । अह्वे । ऊतये । शुभम् । गमिष्ठौ । सुयमेभिरितिसु-यमेभिः । अश्वैः ॥ ययोः । [३५] वाम् । देवौ । देवेषु । अनिशितमित्यनि-शितम् । ओजः । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगसः ॥ यत् । अयातम् । वहतुम् । सूर्यायाः । त्रिचक्रेणेतित्रि-चक्रेण । सꣳसदमितिसं-सदम् । इच्छमानौ ॥ स्तौमि । देवौ । अश्विनौ । नाथितः । जोहवीमि । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगसः ॥ मरुताम् । मन्वे । अधीति । नः । ब्रुवन्तु । प्रेति । इमाम् । वाचम् । विश्वाम् । अवन्तु । विश्वे ॥ आशून् । हुवे । सुयमानितिसु-यमान् । ऊतये । ते । नः । मुञ्चन्तु । एनसः ॥ तिग्मम् । आयुधम् । वीडितम् । सहस्वत् । दिव्यम् । शर्धः । [३६] पृतनासु । जिष्णु ॥ स्तौमि । देवान् । मरुतः । नाथितः । जोहवीमि । ते । नः । मुञ्चन्तु । एनसः ॥ देवानाम् । मन्वे । अधीति । नः । ब्रुवन्तु । प्रेति । इमाम् । वाचम् । विश्वाम् । अवन्तु । विश्वे ॥ आशून् । हुवे । सुयमानितिसु-यमान् । ऊतये । ते । नः । मुञ्चन्तु । एनसः ॥ यत् । इदम् । मा । अभिशोचतीत्यभि-शोचति । पौरुषेयेण । दैव्येन ॥ स्तौमि । विश्वान् । देवान् । नाथितः । जोहवीमि । ते । नः । मुञ्चन्तु । एनसः ॥ अन्विति । नः । अद्य । अनुमतिरित्यनु-मतिः । अन्विति । [३७] इत् । अनुमतइत्यनु-मते । त्वम् । वैश्वानरः । नः । ऊत्या । पृष्टः । दिवि ॥ येइति । अप्रथेताम् । अमितेभिः । ओजोभिरित्योजः-भिः । येइति । प्रतिष्ठेइतिप्रति-स्थे । अभवताम् । वसूनाम् ॥ स्तौमि । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । नाथितः । जोहवीमि । तेइति । नः । मुञ्चतम् । अꣳहसः ॥

उर्वीइति॑ । रोद॑सीइति॑ । वरि॑वः । कृ॒णो॒त॒म् । क्षेत्र॑स्य । पत्नीइति॑ । अधीति॑ । नः॒ । ब्रू॒यात॒म् ॥ स्तौमि॑ । द्यावा॑पृथि॒वीइति॒द्यावा॑-पृ॒थि॒वी । ना॒थि॒तः । जो॒ह॒वी॒मि॒ । तेइति॑ । नः॒ । मु॒ञ्च॒त॒म् । अꣳह॑सः ॥ यत् । ते॒ । व॒यम् । पु॒रु॒ष॒त्रेति॑पुरुष-त्रा । य॒वि॒ष्ठ॒ । अवि॑द्वाꣳसः । च॒कृ॒म । कत् । च॒न । [३८] आगः॑ ॥ कृ॒धि । स्विति॑ । अ॒स्मान् । अदि॑तेः । अ॒नागाः । वीति॑ । एनाꣳसि । शि॒श्र॒थः॒ । विष्व॑क् । अ॒ग्ने॒ ॥ यथा॑ । ह॒ । तत् । व॒स॒वः॒ । गौ॒र्य॑म् । चि॒त् । प॒दि । सि॒ताम् । अमु॑ञ्चत । य॒ज॒त्राः॒ ॥ ए॒वा । त्वम् । अ॒स्मत् । प्रेति॑ । मु॒ञ्च॒ । वीति॑ । अꣳहः॑ । प्रेति॑ । अ॒ता॒रि॒ । अ॒ग्ने॒ । प्र॒त॒राम् इति॑प्र-त॒राम् । नः॒ । आयुः॑ ॥ [३९] गन्तां॑दूपय॒न्त्स्तौमि॒ययो॑श्शाद्रोऽनुमति॒रनु॑च॒नच॒तुस्त्रिꣳशच्च ॥१५॥

अ॒ग्नेर्म॑न्वेयस्येदमिन्द्रस्य॒यस्सं॒ज्ञाममिन्द्रꣳ॒सनो॑मुञ्च॒त्वꣳहसः । म॒न्वे॒वा॒न्ताना॑मु॒ञ्च॒त॒माग॑सः । योवा॑व्वा॒योरुप॑स्थीतम॒ौष॒वद्यां॒तम॒श्वि॒नौ॒तौनो॑मुञ्च॒त॒माग॑सः । मरु॑तान्ति॒ग्मम्म॒रुतो॑दे॒वाना॒य्यँ॒दिदव्विँ॒श्वान्तेनो॑मुञ्च॒न्त्वेन॑सः । अनु॑न॒उर्वी॒द्यावा॑पृथि॒वी तेनो॑मु॒ञ्च॒त॒मꣳ॒हसो॒यत्ते ॥ ❀ ❀ ❀ ॥

अ॒ग्नाविष्णू॒ज्यैष्ठ्य॒ꣳशञ्चो॒क्चा॒श्मा॒चा॒मिश्च॒ꣳशुश्चे॒ध्म॒श्चा॒मि॒श्च॒घ॒र्मो॒गर्भाश्चै॒का॒च॒वाजो॒नोअ॒ग्नि॒य्युँ॒नज्मि॒मम॒मि॒अ॒ग्नेर्म॑न्वेपञ्चदश ॥१५॥ अ॒ग्नाविष्णू॒अ॒मिश्च॒वाजो॑नो॒ अदं॑ध्यो॒गो॒पानव॑त्रिꣳशत् ॥ ३९ ॥ अ॒ग्नाविष्णू॒प्र॒त॒रान्न॒आयु॑ः ॥ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे चतुर्थकाण्डस्समाप्तः ॥

—❀ चतुर्थकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः ❀—

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	११	४६	२२९३
२	११	४८	२४९८
३	१३	३६	१८४४
४	१२	३७	१८८७
५	११	२७	१२३४
६	९	४६	२३३१
७	१५	३९	२००८

—❀ संहतसङ्ख्या ❀—

७	८२	२७९	१४०९५